

ព្រះ
ក្រឹត្យលេខ ០៧

សេចក្តីប្រែប្រួលនាមស្ថាប័ន
សុត្តន្តបិដក
ឱយនិកាយ បណ្ឌិតភាគ
បាដកវគ្គ

១៨

បាដកសូត្រ ឧទុម្ពិកសូត្រ
ពត្តវគ្គិសូត្រ អត្តញ្ញសូត្រ សម្មសាទនីយសូត្រ
និង បាសាទិកសូត្រ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
ព.ស ២០១៣

សុត្តន្តបិដក

ឱយនិកាយ បណ្ឌិតភាគ

បាដកវគ្គ

១៨

បាដកសូត្រ ឧទុម្ពិកសូត្រ

ពត្តវគ្គិសូត្រ អត្តញ្ញសូត្រ សម្មសាទនីយសូត្រ

និង បាសាទិកសូត្រ

ព.ស. ២០១២

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយស្ស

បញ្ចមោ ភាគោ

បាដិកវគ្គោ

ឧមោ តស្ស កកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បាដិកសុត្តិ^(១) បឋមំ

[១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវំ មល្លេសុ វិហរតិ អនុច្ឆ័យំ ឆាម មល្លាធំ ចិត្តោ ។ អថទោ កកវំ បុព្វល្អាសមយំ ចិត្តសេត្វា មត្តចិវរ- ហនាយ អនុច្ឆ័យំ ចិណ្ណាយ ចាវសិ ។ អថទោ កកវតោ ឯតនមោសិ អតិប្បវតោ ទោ តាវ អនុច្ឆ័- យាយំ ចិណ្ណាយ ចវិតុ យទ្ធជាចំ យេន កក្កវ- តោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស អារាមោ យេន កក្កវ- តោត្តោ បរិព្វាជតោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថទោ កកវំ យេន កក្កវតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស អារាមោ យេន កក្កវតោត្តោ បរិព្វាជតោ តេនុបសង្កមិ ។

១ ឧ. បាដិកសុត្តិ ។ ឃ. បាដិកសុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ

បញ្ចមភាគ

បាដិកវគ្គ

សូមមស្កា ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ

បាដិកសូត្រ ទី ១

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យ ១ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអនុច្ឆ័យនិគម របស់ពួកមល្លជន ក្នុងមល្លជនបទ ។ គ្រានោះឯង វេលាព្រឹកព្រហម ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្ងៀមស្ងៀម ចិវរ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលទៅចិណ្ណបុត ក្នុងអនុច្ឆ័យនិគម ។ ពេល នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មានព្រះគម្រៃយ៉ាងនេះថា ការចូលទៅ ចិណ្ណបុត ក្នុងអនុច្ឆ័យនិគម ក៏នៅព្រឹកពេកណាស់ បើដូច្នោះក្នុងក រណ៍នោះចូលទៅកេបរិព្វាជក ជាគត្តវគ្គោត្រ ក្នុងអារាមនៃបរិព្វាជក ជាគត្ត- វគ្គោត្រសិន ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូល ទៅកេបរិព្វាជក ជាគត្តវគ្គោត្រ ក្នុងអារាមនៃបរិព្វាជក ជាគត្តវគ្គោត្រ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាធិវគ្គ

អថទោ កត្តវគោត្តោ បរិញ្ញាជគោ កត្តវន្តំ ឯតទកេច
 ឯតុ ទោ កន្តេ កត្តវ ស្វាគតំ^(១) កន្តេ កត្តវគោ ចិវស្សំ
 ទោ កន្តេ កត្តវ ភមំ ចរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥតាក-
 បនាយ ទិសីទតុ កន្តេ កត្តវ ឥទមាសទំ បញ្ញាត្តន្តំ ។
 ទិសីទិ កត្តវ បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ កត្តវគោត្តោចិ ទោ
 បរិញ្ញាជគោ អញ្ញាតវំ ទិទំ វាសទំ គហេត្វា ឯតមន្តំ
 ទិសីទិ ។ ឯតមន្តំ ទិសិទ្ធា ទោ កត្តវគោត្តោ បរិញ្ញា-
 ជគោ កត្តវន្តំ ឯតទកេច បរិមាទិ កន្តេ ទិវសាទិ បរិមត-
 កទិ សុទត្តត្តោ លិច្ឆិវបុត្តោ យេនាហំ តេទុបសន្តមិ
 ទបសន្តមិទ្វា មំ ឯតទកេច បទុត្តាតោនាទិ មយា កត្តវ
 កត្តវ ទទានាហំ កត្តវ កត្តវន្តំ ទុទ្ធិស្សិវិហារមីតិ កថេ-
 តំ កន្តេ តថេវ យថា សុទត្តត្តោ លិច្ឆិវបុត្តោ អវិចាតិ ។

១ ឧ. សាគតំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាធិវគ្គ

ពេលនោះឯង កត្តវគោត្តបរិញ្ញាជក បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចមក
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចមកល្អហើយ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើទ្បូរវិបាយយនេះ ដើម្បីនិមន្តមក
 ក្នុងទីនេះ អស់កាលយូរហើយ^(១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះបាន
 បុណ្យស្តេចគង់ នេះឯងជាភាសនៈ ដែលខ្ញុំព្រះអង្គក្រាលបម្រុងទុក ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់តន់លើភាសនៈ ដែលបរិញ្ញាជកបានក្រាលទុក ។
 ចំណែកខាង កត្តវគោត្តបរិញ្ញាជក បានកាន់យកភាសនៈដ៏ទាបមួយ
 អង្គយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកត្តវគោត្តបរិញ្ញាជក អង្គុយក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពីថ្ងៃមុន យូរវែងណាស់មកហើយ លិច្ឆិវបុត្រ
 ឈ្មោះសុទត្តក្កៈ បានចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏
 និយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ យ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកជាកត្តវគោត្រ ឥឡូវ
 នេះ ខ្ញុំបានបង់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រអ្នកជាកត្តវគោត្រ ឥឡូវ
 នេះ ខ្ញុំមិនបាននៅព័ទ្ធជុំវិញ មិនព្រះមានព្រះភាគទេ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន សុទត្តក្កលិច្ឆិវបុត្រ បានក្រាបទូលព្រះអង្គយ៉ាងខ្ពស់មែនច្បាច ។

១ បានសេចក្តីថា ព្រះអង្គបាននិមន្តមក ក្នុងទីនេះយូរណាស់ហើយ ។

តថេវ ទោ ឯតំ កត្តវ យថា សុខត្តុត្តោ លិច្ឆិវិប្បុត្តា អវេច
បុរិមាទិ កត្តវ ធិវសាទិ បុរិមតកាទិ សុខត្តុត្តោ លិច្ឆិវិប្បុត្តា
យេនាហំ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា មំ អភវានេត្វា
ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីនោ ទោ កត្តវ សុខ-
ត្តុត្តោ លិច្ឆិវិប្បុត្តា មំ ឯតទេវេច បច្ចុប្បន្នាមិណាហំ
កន្តេ កតវន្តំ នណាហំ កន្តេ កតវន្តំ ឧទ្ធិស្ស វិហា-
វិស្សាមីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ កត្តវ សុខត្តុត្តំ លិច្ឆិវិប្បុត្តំ
ឯតទេវេច អថ នុ តាហំ(*) សុខត្តុត្តំ ឯវេវេច(២)
ឯហំ ត្វំ សុខត្តុត្តំ មមំ ឧទ្ធិស្ស វិហារហីតិ ។ យោ
យោតំ កន្តេ ។ ត្វំ វា បន មំ ឯវំ អវេច អហំ កន្តេ
កតវន្តំ ឧទ្ធិស្ស វិហារិស្សាមីតិ ។ យោ យោតំ កន្តេ ។

* ១. ធិសី ឧទ្ធិស្ស ។ ២. ឯវំ អវេច កត្តវ លិច្ឆិវិប្បុត្តំ ។

បាណិកសុត្តេ វិញ្ញាណសុខទុក្ខវិញ្ញាណ ពោលអំពីការប្រាបចន្តិលាព្រះមានព្រះភាគ
ព្រះមានព្រះភាគក្រាស់តបថា ម្ចាស់កត្តវគោត្រ សុខទុក្ខលិច្ឆិវិប្បុត្ត បាន
ខំយាយពាក្យខ្លះ យ៉ាងនោះមែន ម្ចាស់កត្តវគោត្រ កាលពីថ្ងៃបុណ្យ
ថ្ងៃណាស់មកហើយ សុខទុក្ខលិច្ឆិវិប្បុត្តបានចូលមករកថាគត លុះចូល
មកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំរកថាគត ប្រគល់ឲ្យក្នុងវិធីសមគួរ ។ ម្ចាស់កត្តវ-
គោត្រ លុះសុខទុក្ខលិច្ឆិវិប្បុត្ត អន្តិយក្នុងវិធីសមគួរហើយ បានខំយាយ
ខំនឹកថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គសូម
លាព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
ខំនឹកលែងទៅពីផ្នែក ខំនឹកព្រះមានព្រះភាគហើយ ។ ម្ចាស់កត្តវគោត្រ
កាលសុខទុក្ខលិច្ឆិវិប្បុត្ត ខំយាយយ៉ាងនេះហើយ គាត់គិតបានខំយាយ
ទៅខំនឹកសុខទុក្ខលិច្ឆិវិប្បុត្ត យ៉ាងនេះវិញថា ម្ចាស់សុខទុក្ខៈ ចុះគាត់គត
មានបានខំយាយខំនឹកយ៉ាងនេះថា ខែសុខទុក្ខៈ អ្នកចូរមកទៅពីផ្នែក
ខំនឹកថាគតចុះ ដូច្នេះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គខំនឹកបានមាន
ព្រះបទលយ៉ាងខ្លះ ខំនឹកខ្ញុំព្រះអង្គក៏ទៅដែរ ។ គាត់គតបានសួរគេទៅទៀត
ថា ចុះអ្នកបានខំយាយខំនឹកថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គខំនឹកទៅពីផ្នែក ខំនឹកព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គខំនឹកបានប្រាបចូលយ៉ាងខ្លះ ចំពោះព្រះអង្គក៏ទេ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាណិវគ្គ

ឥតិ ភិរ សុទត្តុត្ត ទេវហន្តំ វនាមិ ឯហិ ភ្នំ សុ-
 ទត្តុត្ត មមំ ឧទ្ទិស្ស វិហារហិទិ ឈិ ភិរ មំ ភ្នំ
 វនេសំ អហំ កន្តេ កកវន្តំ ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សាមិទិ ឯវំ
 សន្តេ មោយបុរិស ភោ សន្តេ តំ បទ្ធាចិក្ខុសិ(១)
 បស្ស មោយបុរិស យាវត្ថា តេ ឥទំ អបរទ្ធានិ ។

[២] ឈិ បទ មេ កន្តេ កកវ ឧត្តរិម-

ទុស្សន្ទម្ហា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កកវេតិទិ ។ មមិ ទុ-
 កាហំ សុទត្តុត្ត ឯវំ អវចំ ឯហិ ភ្នំ សុទត្តុត្ត
 មមំ ឧទ្ទិស្ស វិហារហិ អមាទ្តេ ឧត្តរិមទុស្សន្ទម្ហា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កកវិស្សាមិទិ ។ យោ មោតំ កន្តេ ។

១ កន្តេបិ យោក្កេ បប្បពាសិទិ បាហោ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាណិវគ្គ

ភថាគកបាននិយាយវៀរថា វៃសុទត្តុត្តៈ ភថាគក កំវតបាននិយាយ
 នីតិអ្នកថា ម្ហាលសុទត្តុត្តៈ អ្នកចូរមកនៅពិនិវដ្តក នីតិភថាគកចុះ ដូច្នោះទេ
 បំណែកអ្នក ក៏មិនបាននិយាយ នីតិភថាគកថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើ
 ខ្ញុំព្រះអង្គ នីតិនៅពិនិវដ្តក នីតិព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះដែរ ម្ហាល
 មោយបុរស កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ អ្នកឯងជាអ្នកជាទុក្ខ
 ពោលលាភ្នកណា ម្ហាលមោយបុរស ចូរអ្នកមើលចុះ អំពីនេះ ជា
 កំហុសរបស់អ្នកហើយ ។

[២] សុទត្តុត្តលិច្ឆិវិច្ឆត្រ បាននិយាយនីតិភថាគកថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏បម្រើ ព្រះព្រះមានព្រះភាគ មិនដែលបានធ្វើវិទ្ធិបាណិហារិយំ(១)
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស(២) ឲ្យដល់ខ្ញុំព្រះអង្គសោះ។
 ភថាគកក៏បាននិយាយថា ម្ហាលសុទត្តុត្តៈ ចុះភថាគកបាននិយាយនីតិអ្នក
 យ៉ាងនេះថា ម្ហាលសុទត្តុត្តៈ ចូរអ្នកមកនៅពិនិវដ្តក នីតិភថាគកចុះ ភថា-
 គក នីតិធ្វើវិទ្ធិបាណិហារិយំជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស
 ឲ្យដល់អ្នកដូច្នោះដែរឬ ។ សុទត្តុត្តលិច្ឆិវិច្ឆត្រ ក៏ឆ្លើយតបមកថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏បម្រើ ព្រះអង្គនីតិបានមានព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះ នីតិខ្ញុំព្រះអង្គក៏ទេ ។

១ បាណិហារិយំ កើតឥតិច្ឆិ ហោថាឥទ្ធិបាណិហារិយំ ។ ២ សីល ៥ និងសីល ១០ ឈ្មោះថា ជាធម៌របស់មនុស្ស ។ អង្គីវាថា ។

ត្រូវ វា បន្ត(១) ម៉ ឯវ អវត អហំ កន្តេ កតវន្តំ
ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សាមិ ភគវា មេ ឧត្តវមទុស្សធម្មា
ឥន្ទិប្បដិហារិយំ កវិស្សតីតិ ។ លោ ហោតំ កន្តេ ។
ឥតិ កវិ សុទត្តុត្ត លោហន្តំ វនាមិ ឯហិ ត្រំ សុ-
ទត្តុត្ត មមំ ឧទ្ទិស្ស វិហារិ អរោន្តេ ឧត្តវមទុស្ស-
ធម្មា ឥន្ទិប្បដិហារិយំ កវិស្សាមិ ឯមំ កវិ មំ ត្រំ
វនេសិ អហំ កន្តេ កតវន្តំ ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សាមិ ភគវា
មេ ឧត្តវមទុស្សធម្មា ឥន្ទិប្បដិហារិយំ កវិស្សតីតិ ឯវ
សន្តេ មោយបុរិស តោ សន្តោ កី បច្ឆាទិកុសិ ។
តំ កី មញ្ញសិ សុទត្តុត្ត កវេត វា ឧត្តវមទុស្សធម្មា
ឥន្ទិប្បដិហារិយេ អកតេ វា ឧត្តវមទុស្សធម្មា ឥន្ទិ-
ប្បដិហារិយេ យស្សត្តាយ មយោ ធម្មោ ទេសិទោ

១ ត្រូវ ចតាតិ កន្តេ ចោត្តោ វិស្សតិ ។

ភថាភត កីស្មរទៅខៀតថា ចុះអ្នកបាននិយាយនឹងភថាភត យ៉ាងនេះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងទៅពិនិត្យផ្អែក នឹងព្រះមានព្រះភាគ
ព្រះមានព្រះភាគនឹងធ្វើវិនិច្ឆ័យដ៏ហោរិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌
រេចសមទុស្ស ឲ្យដល់ខ្ញុំដូច្នោះដែរ ។ សុខត្តុត្តលិច្ឆវិប្បត្ត ក៏ដូច្នោះតបថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងបាននិយាយយ៉ាងនោះ នឹងព្រះអង្គ
ក៏ទេ ។ ភថាភត ក៏និយាយទៅខៀតថា ម្ចាស់សុខត្តុត្តៈ ភថាភត ក៏
ភតបាននិយាយនឹងអ្នកថា ម្ចាស់សុខត្តុត្តៈ អ្នកច្ងាមកនៅពិនិត្យផ្អែក នឹង
ភថាភតចុះ ភថាភតនឹងធ្វើវិនិច្ឆ័យដ៏ហោរិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌
រេចសមទុស្ស ឲ្យដល់អ្នកដូច្នោះទេ ចំណែកខាងអ្នក ក៏មិននិយាយនឹង
ភថាភតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទៅពិនិត្យផ្អែក នឹងព្រះមាន
ព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគនឹងធ្វើវិនិច្ឆ័យដ៏ហោរិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
ជាធម៌រេចសមទុស្ស ឲ្យដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដូច្នោះដែរ ម្ចាស់មោយបុរិស
កាលបើហេតុយ៉ាងនេះបានហើយ អ្នកឯងជាអ្នកជាទុក្ខ រោលលាអ្នក
ណា ។ ម្ចាស់សុខត្តុត្តៈ អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើ
ភថាភតធ្វើវិនិច្ឆ័យដ៏ហោរិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌រេចសមទុស្ស
ក្តី កាលបើភថាភតមិនធ្វើវិនិច្ឆ័យដ៏ហោរិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌
រេចសមទុស្សក្តី ធម៌ដែលភថាភតបានសម្តែងហើយ ដើម្បីជាប្រយោជន៍

សុត្តន្តបិដក វិយតិកាយស្ស យនីកវិញ្ញា

សោ វិយ្យាតិ តត្តារស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ ។
 កកេត កំ ឧត្តរិមទុស្សនម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ
 អកកេត កំ ឧត្តរិមទុស្សនម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ
 យស្សត្តាយ កកវិតា ធម្មោ ទេសិតោ សោ វិយ្យាតិ
 តត្តារស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ ឥតិ តិវ សុទក្ខត្ត
 កកេត កំ ឧត្តរិមទុស្សនម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ អកកេត
 កំ ឧត្តរិមទុស្សនម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ យស្សត្តាយ
 មយា ធម្មោ ទេសិតោ សោ វិយ្យាតិ តត្តារស្ស
 សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ(១) ។ តក្រ សុទក្ខត្ត តិ ឧត្ត-
 រិមទុស្សនម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ កកតំ កកវិស្សតិ បស្ស
 មោយប្តិស យាវញ្ច តេ ឥទំ អវរទ្ធិន្តិ ។

១ ៧. ៦. សម្មាទុក្ខក្ខយាយ ។

សុត្តន្តបិដក វិយតិកាយ បាដិកវិញ្ញ

ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែងដឹកនាំបុគ្គលអ្នកធ្វើតាម ឲ្យអស់
 ទៅនៃទុក្ខនោះ ដោយប្រពៃ ។ សុទក្ខត្តលិច្ឆិវច្រតាធ្វើយកថា បតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើព្រះអង្គធ្វើអំពើបាដិហារិយេ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃ-
 លែងជាធម៌ចស់មនុស្សក្តី កាលបើព្រះអង្គមិនធ្វើអំពើបាដិហារិយេ ជា
 ធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌ចស់មនុស្សក្តី ធម៌ដែលព្រះមានព្រភាគ
 ទ្រង់សម្តែងហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែង
 ដឹកនាំបុគ្គលអ្នកធ្វើតាម ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះ ដោយប្រពៃ ។ កថាគត
 និយាយថា ម្ចាស់សុទក្ខត្តៈ កាលចើងថាគតធ្វើអំពើបាដិហារិយេ ជាធម៌ដ៏-
 ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌ចស់មនុស្សក្តី កាលចើងថាគតមិនធ្វើអំពើបា-
 ដិហារិយេ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌ចស់មនុស្សក្តី ធម៌ដែល
 គាត់បានសម្តែងហើយ ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែង
 ដឹកនាំបុគ្គលអ្នកធ្វើតាម ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះ ដោយប្រពៃ ។ ម្ចាស់
 សុទក្ខត្តៈ កាលចើងធម៌ដែលគាត់ បានសម្តែងហើយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ នឹងចាំបាច់ធ្វើ
 អំពើបាដិហារិយេ ដែលជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌ចស់មនុស្ស
 ធ្វើអំពើ ម្ចាស់មោយបុរស អ្នកចូរមើលចុះ អំពើនេះជាកំហុសរបស់អ្នក ។

ពាក្យសុត្តន្ត សុទ្ធក្ខន្ធសុត្តន្ត អដ្ឋកថា

[៣] ធម៌ បទ មេ កន្លែ កកវា អក្ខញ្ញំ បញ្ញាបេ-
 រិយិ^(១) ។ អថ នុ តាហំ សុទក្ខន្ធវ វវំ អវចំ ឯហំ
 ភ្នំ សុទក្ខន្ធវ មមំ ឧទ្ទិស្ស វិហារហិ អហន្តេ អក្ខញ្ញំ
 បញ្ញាបេស្សមីតិ ។ យោ យោតំ កន្លែ ។ ភ្នំ វា
 បទ មំ វវំ អវច អហំ កន្លែ កកវន្តំ ឧទ្ទិស្ស វិហា-
 រិស្សមិ កកវា មេ អក្ខញ្ញំ បញ្ញាបេស្សមីតិ ។ យោ
 យោតំ កន្លែ ។ ឥតិ តិវ សុទក្ខន្ធវ ទេវហន្តំ វនាមិ
 ឯហំ ភ្នំ សុទក្ខន្ធវ មមំ ឧទ្ទិស្ស វិហារហិ អហន្តេ
 អក្ខញ្ញំ បញ្ញាបេស្សមីតិ ធម៌ តិវ មំ ភ្នំ វនេសិ
 រហំ កន្លែ កកវន្តំ ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សមិ កកវា មេ
 អក្ខញ្ញំ បញ្ញាបេស្សមីតិ វវំ សន្តេ មោយចុវិស

១ ម. បញ្ញាបេរិយិ ។

ពាក្យសុត្តន្ត វៀងសុទក្ខន្ធវប្បក្រ ពោលនិព្វប្បដ្ឋាន

[៣] សុទក្ខន្ធវប្បក្រ មិយាយទៀតថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះព្រះមានព្រះភាគ មិនបានបញ្ញត្តនូវព្យាប័ទ្ធជាប័ទ្ធិ^(១) ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 សោះ ។ គថាគត ក៏មិយាយទៅវិញថា ម្ចាស់សុទក្ខន្ធវ ចុះគថាគត
 បានពោលនឹងអ្នកយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សុទក្ខន្ធវ អ្នកចូរមកនៅពីផ្នែកនឹង
 គថាគតចុះ គថាគត នឹងបញ្ញត្តនូវព្យាប័ទ្ធជាប័ទ្ធិដល់អ្នក ដូច្នោះដែរឬ ។
 សុទក្ខន្ធវប្បក្រឆ្លើយថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គនឹងបានមាន
 ព្រះបន្ទូលយ៉ាងនោះ នឹងខ្ញុំព្រះអង្គក៏ទេ ។ គថាគតមិយាយទៀតថា ចុះ
 អ្នកបានមិយាយនឹងគថាគតយ៉ាងនេះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នឹងនៅពីផ្នែកនឹងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគ នឹងបញ្ញត្តនូវព្យាប័
 ទ្ធជាប័ទ្ធិដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នោះដែរឬទេ ។ សុទក្ខន្ធវប្បក្រទូលគថា ចតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបានពោលយ៉ាងនោះ នឹងព្រះអង្គក៏ទេ ។
 គថាគតមិយាយថា នៃសុទក្ខន្ធវ គថាគតក៏បានមិយាយនឹងអ្នកថា ម្ចាស់
 សុទក្ខន្ធវ អ្នកចូរមកនៅពីផ្នែកនឹងគថាគតចុះ គថាគតនឹងបញ្ញត្តនូវព្យាប័
 ទ្ធជាប័ទ្ធិដល់អ្នក ដូច្នោះទេ ចរំណកខាងអ្នកក៏មិនមិយាយនឹងគថាគតថាចតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅពីផ្នែកនឹងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ នឹងបញ្ញត្តនូវព្យាប័ទ្ធជាប័ទ្ធិដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដូច្នោះដែរ ម្ចាស់មោយបុរស

១ អដ្ឋកថា ថា លោកបញ្ញត្តិថា ច្បាប់ដំប្រសើរ ដែលបុគ្គលគួរចេះផង ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

កោ សន្តោ កំ បច្ចាចិត្តសិ ។ តំ កិ មញ្ញសិ
 សុទ្ធភុត្ត បញ្ញត្ត វំ អត្តញ្ញ អប្បញ្ញត្ត វំ
 អត្តញ្ញ យស្សត្ថាយ មយា ធម្មោ ទេសិតោ សោ
 វិយ្យាតិ តត្តវស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ បញ្ញត្ត
 វំ កន្ត អត្តញ្ញ អប្បញ្ញត្ត វំ អត្តញ្ញ យស្សត្ថា-
 យ ភក្កវតា ធម្មោ ទេសិតោ សោ វិយ្យាតិ
 តត្តវស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ តតិ តតិ
 សុទ្ធភុត្ត បញ្ញត្ត វំ អត្តញ្ញ អប្បញ្ញត្ត វំ អត្តញ្ញ
 យស្សត្ថាយ មយា ធម្មោ ទេសិតោ សោ វិយ្យាតិ
 តត្តវស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ^(១) ។ តត្រ សុទ្ធភុត្ត

១. ត. ម. សម្មាទុក្ខក្ខយាយ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាដិកវគ្គ

កាលបើហេតុយំនិវន្តនោហយ អ្នកឯងជាអ្នកជាទុក្ខ គោលលាដ្ឋក
 ណា ។ ម្នាលសុទ្ធភុត្តៈ អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះថាផ្លូវច្រើន កាលបើ
 គថាភក បញ្ញត្តនូវច្បាប់ទម្លាប់ក្តី មិនបានបញ្ញត្តនូវច្បាប់ទម្លាប់ក្តី ធម៌
 ដែលគថាភក បានសម្តែងហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅ នៃទុក្ខ
 ណា ធម៌នោះគឺនឹងនាំបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តតាម ឲ្យអស់ទៅ នៃទុក្ខនោះ
 ដោយប្រពៃ បានឬទេ ។ សុទ្ធភុត្តលំដាប់ប្រាស ទូលគមថា បដិប្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើព្រះអង្គបញ្ញត្ត នូវច្បាប់ទម្លាប់ក្តី មិនបាន
 បញ្ញត្ត នូវច្បាប់ទម្លាប់ក្តី ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងហើយ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ នៃនឹងនាំបុគ្គលអ្នក
 ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះដោយប្រពៃបានមែន ។ គថាភក
 និយាយថា ម្នាលសុទ្ធភុត្តៈ កាលបើគថាភកបញ្ញត្តនូវច្បាប់ទម្លាប់ក្តី មិន
 បានបញ្ញត្តនូវច្បាប់ទម្លាប់ក្តី ធម៌ដែលគថាភកបានសម្តែងហើយ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ គឺនឹងនាំបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្ត
 តាមធម៌ ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះដោយប្រពៃទេតិ ។ ម្នាលសុទ្ធភុត្តៈ

ពានីកសុត្តេ សុខក្កដិយ្យ រាជនុយកុណារាជា

កំ អក្កញ្ញំ បញ្ញត្តិ^(១) ករិស្សតិ បស្ស មោយ បុរិស យោ-

វេញ តេ វេទំ អបរទ្ធិន្តំ ។ អនេកបរិយាយេន ចោ

តេ សុខក្កត្ត មម វណ្ណា កាសិភោ វជ្ជិតាមេ

វេតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណ-

សម្បជ្ជា សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្ម-

សារមិ សត្តា នេវមនុស្សានំ តុទ្ធា ភគវតិ វេតិ

ចោ តេ សុខក្កត្ត អនេកបរិយាយេន មម វណ្ណា

កាសិភោ វជ្ជិតាមេ ។ អនេកបរិយាយេន ចោ

តេ សុខក្កត្ត ទម្មស្ស វណ្ណា កាសិភោ វជ្ជិតាមេ

១. បញ្ញត្តិ អក្កញ្ញំ ។

ពានីកសុត្តេ រឿងសុខក្កដិយ្យវិញ្ញាណ ពោលអំពីគុណនៃព្រះព្រះស្រីយ

កាលបើធម៌ដែលគង់ជាគតសម្ពុទ្ធិហើយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឲ្យអស់ទៅ

នៃទុក្ខដោយប្រព្រឹត្ត យ៉ាងនេះហើយ នឹងចាំបាច់បញ្ញត្តច្បាប់ទម្រង់ឡើង

ម្នាលមោយបុរិស អ្នកចូរមើលចុះ អំពើនេះជាកំហុសរបស់អ្នកឯង ។

ម្នាលសុខក្កត្តៈ អ្នកបានពោលសរសើរគុណ នៃគង់ជាគតក្នុងវិជ្ជិតាម

ដោយអនេកបរិយាយថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តី

សៅហ្មង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញោយរាមិទាំងពួង ដោយប្រព្រឹត្តិការ

ព្រះអង្គ ព្រះអង្គចាំប្រណិ ដោយវិជ្ជាទំនិចរណៈ គំសេចក្តីចង់ដឹងនិង

ត្រឹមត្រូវដែលបុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គ មានព្រះដំណើរល្អ ស្តេចទៅ

កាន់ព្រះនិព្វាន ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវគ្រែលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយ

សីលទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្នានោះ ព្រះអង្គ ជាអ្នកទូន្មាននូវ

បុរិសដែលគួរទូន្មានចុះ ព្រះអង្គ ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ

ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គ លែងវិលមកកាន់កតច្នៃទៀត

ដូច្នោះ ។ ម្នាលសុខក្កត្តៈ អ្នកឯងបានពោលសរសើរគុណរបស់គង់ជាគត

ក្នុងវិជ្ជិតាម ដោយអនេកបរិយាយដូច្នោះឯង ។ ម្នាលសុខក្កត្តៈ អ្នក

បានពោលសរសើរគុណនៃព្រះធម៌ ក្នុងវិជ្ជិតាមដោយអនេកបរិយាយថា

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិវគ្គ

ស្វាត្វុកតោ ភគវតោ ធម្មោ សន្និដ្ឋិតោ អតាលិកោ
 វហិមស្សិតោ ឱបនយិកោ បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ច វិញ្ញា-
 ហិតិ វតិ ខោ តេ សុនក្ខត្ត អនេកចរិយាយេន
 ធម្មស្ស វណ្ណោ កាសិកោ វដ្ឋិតាមេ ។ អនេកចរិយា-
 យេន ខោ តេ សុនក្ខត្ត សឃ្មស្ស វណ្ណោ កា-
 សិកោ វដ្ឋិតាមេ សុឃ្មដិបន្នោ ភគវតោ សាវក-
 សង្ឃោ ឧដ្ឋប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ ញាយ-
 ប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ សាមីចិប្បដិបន្នោ
 ភគវតោ សាវកសង្ឃោ យទិទំ ធន្តារិ បុរិសយុតានិ
 អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា វស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ
 អាហុនេយ្យោ មាហុនេយ្យោ ធន្តរណេយ្យោ អញ្ញា-
 លិការណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខត្តំ លោកស្សាតិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិវគ្គ

ព្រះចរិយក្ខិណមិវដែលព្រះមានព្រះភាគ ច្រងំក្រាស់សម្ពុតិហើយដោយល្អ
 ព្រះខវាលាកុត្តរធមិវជាធមិវដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីឃើញច្បាស់ដោយ
 ខ្លួនឯង ជាធមិវឱ្យខ្លួនវេលាមិនដំបៅកាល ជាធមិវ គួរដល់ឯហិបស្សវិធី
 ជាធមិវដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីបង្ហាត់ចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធមិវដែល
 អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ម្ចាស់សុខក្ខត្តៈ អ្នកបាទ
 ពោលសរសើរគុណនៃព្រះធមិក្ខុនិវត្តិក្រាម ដោយអនេកចរិយាយដូច្នោះ
 ឯង ។ ម្ចាស់សុខក្ខត្តៈ អ្នកបាទពោលសរសើរគុណនៃព្រះសន្និក្ខុនិវត្តិ-
 ក្រាមដោយអនេកចរិយាយថា ពួកសាវករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោក
 ប្រតិបត្តិដោយប្រព្រឹត ពួកសាវករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិ
 ដោយគ្រងំ ពួកសាវករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិដើម្បីព្រះ-
 ឱទ្ធាន ពួកសាវករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិដោយសមគួរ
 ពួកសាវកទាំងនេះ បើកប់ជាតូបាទ ២ គូ បើកប់រៀនគ្នាជាបុរសបុគ្គល
 បាទ ៨ ពួកសាវករបស់ព្រះមានព្រះភាគនេះ លោកគួរទទួលខ្លួនចុះប្ប-
 ច្ច័យដែលគេនាំមកអំពីចម្ងាយហើយចូល លោកគួរទទួល ខ្លួនពាក្យកុ-
 តាន លោកគួរទទួលខ្លួនទាន ដែលបុគ្គលជឿនូវកម្ម ឯដីផលនៃកម្ម
 ហើយចូល លោកគួរដល់អញ្ញាលិកម្ម លោកជាបុញ្ញក្ខត្ត នៃសត្វលោក

បាណស្សញ្ញ ភក្កវេទ ឧត្តរកាលោកថា

ឥតិ ខោ តេ សុទត្តុត្ត អនេកបរិយាយេន សង្ឃស្ស
 វណ្ណោ កាសិនោ វជ្ជិកាមេ ។ អាពេចយាមិ ខោ តេ
 សុទត្តុត្ត បដិវេនយាមិ ខោ តេ សុទត្តុត្ត ភក្កស្សន្តិ
 ខោ តេ សុទត្តុត្ត វត្តារោ ពោ វិសហំ សុទត្តុត្តោ
 លិច្ឆិវិបុត្តោ សមណោ តោតមេ ត្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ សោ
 រវិសហន្តោ សិក្ខុំ បច្ចុត្តាយ ហិពាយាវត្តោតិ ឥតិ
 ខោ តេ សុទត្តុត្ត ភក្កស្សន្តិ វត្តារោតិ ។ ឯវិបិ(១)
 ខោ ភក្កវ សុទត្តុត្តោ លិច្ឆិវិបុត្តោ មយា វុទ្ធា-
 ពោ អបត្តមេវ ឥមស្សា ធម្មវិទយា យថា តំ
 អាចារិកោ ធរយិកោ ។

(៤) ឯកមិទាហំ ភក្កវ សមយំ ថូល្លសុ វិហា-
 រមិ ឧត្តរកា ធាម ថូល្លនំ ឯតមោ ។ អថទ្វាហំ(២)
 ភក្កវ បុព្វល្លាសមយំ ឯវសេត្វា បត្តចិវិមាធាយ សុ-
 ទត្តុត្តេន លិច្ឆិវិបុត្តេន បន្ទាសមណោន ឧត្តរកំ
 បិណ្ណាយ ចាវិសិ ។ តេន ខោ ថន សមយេន

១. ឧ. ដី ។ ២. ឧ. គបិរាហំ ។

បាណស្សញ្ញ ពោលកំលិព្រះមាធាព្រះភាគ កង់នៅក្នុងឧត្តរកាលីនម

រកេទក្កដវិទិក្រវិលនិជាធិន្តាន ម្នាលសុទត្តុត្តៈ អ្នកដ្ឋានពោលសរសើរ
 គុណព្រះសង្ឃ ក្នុងវិជ្ជាត្រាមដោយអនេកបរិយាយដូច្នោះឯង ។ ម្នាលសុ-
 ទត្តុត្តៈ គឺជាគតនិទ្ទិប្រាប់ដល់អ្នកឯង ម្នាលសុទត្តុត្តៈ គឺជាគតនិទ្ទិពន្យល់
 ឱ្យអ្នកដឹង ម្នាលសុទត្តុត្តៈ មុខជាដឹងមានអ្នកដឹងស្តីឱ្យអ្នកថា សុទត្តុត្ត-
 លិច្ឆិវិបុត្រ មិនភាគនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសម្ភារវិទ្យាសម-
 ណាភាគមបុនឡើយ លុះដល់ភាគមិនភាគ (នឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌)
 ក៏ពោលលាសិក្ខា ហើយនឹងត្រឡប់ទៅកាន់ភេទដើម្បីកាតព្វកិច្ច ម្នាល
 សុទត្តុត្តៈ ខ្លួនអ្នកមុខជាដឹងមានអ្នកដឹងស្តីឱ្យយ៉ាងដូច្នោះមិនខាន ។ ម្នាល
 ភក្កវៈ សុទត្តុត្តលិច្ឆិវិបុត្រ លុះដល់រកថាគតស្តីថាឱ្យយ៉ាងនេះ ក៏គេច
 ចេញចាកធម្មវិទយានេះបាត់ទៅ ដូចសត្វដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ឬទៅ
 កើតក្នុងនរក ។

(៤) ម្នាលភក្កវៈ សមយមួយ គឺជាគតទៅក្នុងឧត្តរកាលីនមរបស់
 ពួកដទៃថូល្ល ក្នុងថូល្លដទៃដទៃណោះ ។ ម្នាលភក្កវៈ ក្នុងបុព្វល្លាសមយ
 គឺជាគតស្យៀកស្សន្តិ ប្រដាប់បាត្រនិងចិវិ មានសុទត្តុត្តលិច្ឆិវិបុត្រជាបច្ចា-
 សមណៈ ដើរចូលទៅបិណ្ណបាតក្នុងឧត្តរកាលីនម ។ ក៏សមយនោះឯង

សុត្តន្តបិដក វិមលិកាយស្ស បារិវាសន្តោ

អរិយោ កោរក្ខត្តិយំ ឥន្ទ្រវត្តិកោ ចន្ទក្លោ ល្លិ-
 កោ ធមាធិតិល្លំ កត្តសំ មុខេនេវ ខានតិ មុខេនេវ
 កុញ្ញតិ ។ អន្តសា ខោ កត្តវ សុទក្ខត្តោ លិច្ឆវិបុត្តោ
 អរិយោ កោរក្ខត្តិយំ ឥន្ទ្រវត្តិកោ ចន្ទក្លោ ល្លិកា^(១)
 ធមាធិតិល្លំ កត្តសំ មុខេនេវ ខានតិ មុខេនេវ
 កុញ្ញតិ ។ ជិស្វានស្ស វិគទយាសិ សាឡុចោ វត
 កោ អរិយោ សមណោ ចន្ទក្លោ ល្លិកោ ធមាធិតិល្លំ
 កត្តសំ មុខេនេវ ខានតិ មុខេនេវ កុញ្ញតិ ។ អថទ្វាហំ
 កត្តវ សុទក្ខត្តស្ស លិច្ឆវិបុត្តស្ស ទេតសា ទេតោ បរិ-
 វិតក្កមញ្ញាយ សុទក្ខត្តំ លិច្ឆវិបុត្តំ វិគទេវេចំ ត្វិចិ
 ធាម មោយបុរិស សក្យបុត្តិយោ^(២) បដិជាធិស្ស-
 សីតិ ។ តី មន មំ ករុន្ត កកវំ វិវាហា ត្វិចិ
 ធាម មោយបុរិស សក្យបុត្តិយោ^(៣) បដិជាធិស្ស-
 សីតិ ។ ទនុ តេ សុទក្ខត្ត វេមំ អរិយោ កោរក្ខត្តិយំ

១ ឧ. កុញ្ញតិ ។ ២-៣ សមណោ សក្យបុត្តិយោតិ កត្តិចំ ចាន្ទក្លោ វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលិកាយ បារិវាសន្តោ

មានអរិយោ ជាភារក្ខត្តិយៈ^(១) សមាទានកុក្កវត្ត គឺ ប្រព្រឹត្តដូច
 សុទ្ធ ដើរវេជ្ជនិ ៤ យកមាត់ត្របាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីឡូកក្សហារដែល
 គេចាក់ចោលលើដៃនដី ។ ម្នាលកត្តវៈ ឯសុទក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រ បានឃើញ
 អរិយោភារក្ខត្តិយៈ សមាទានកុក្កវត្ត ដើរវេជ្ជនិ ៤ កំពុងយកមាត់ត្រ-
 បាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីឡូកក្សហារ ដែលគេចាក់ចោលលើដៃនដី ។ លុះ
 សុទក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រនោះ បានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
 អើយ្នី សមណៈជាព្រះអរហន្តល្អវេទកណាស់ ដើរវេជ្ជនិ ៤ យកមាត់-
 ត្របាក់ ស៊ីយកមាត់ស៊ីឡូកក្សហារ ដែលគេចាក់ចោលលើដៃនដី ។
 ម្នាលកត្តវៈ លំដាប់នោះឯង តថាគតបានដឹងច្បាស់ឡូវសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត
 ខៃសុទក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រ ដោយចិត្ត (របស់កថាភក) ហើយបាននិយាយនឹង
 សុទក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលមោយបុរស អ្នកមិនសមរើច្តាប់ខ្លួន
 ថាជាសក្យបុត្តិយៈសារឡើយ ។ សុទក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រនិយាយថា ចព៌ត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុដូចម្តេច បានជាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ចង្ហាន់ប៉ុន្តែយ៉ាងនេះថា ម្នាលមោយបុរស អ្នកមិនសមរើនឹងច្តាប់
 ខ្លួនថាជាសក្យបុត្តិយៈសារឡើយ ។ តថាគតក៏និយាយត្រឡប់វិញថា
 ម្នាលសុទក្ខត្តៈ ចុះអ្នកបានឃើញអរិយោភារក្ខត្តិយៈនេះសមាទានកុក្កវត្ត

១ អង្គកថា ថា ជាពិសេសព្រះមានបាវចនាស្តង ។

បាណស្ត្រ ពេលអំពីកុរុវង្សរបស់អរិយស្ត្រ

កុរុវង្ស ធម្មត្ថោ ល្លិះតោ ធម្មាធិតិ ល្លិះ កត្តសំ
 មុខេវ ខានន្តំ មុខេវ កុញ្ញន្តំ ។ ធិស្វា-
 ទស្ស ឯតទយោសិ សាធុរោ វត កោ អរហំ
 សមណោ ធម្មត្ថោ ល្លិះតោ ធម្មាធិតិ ល្លិះ កត្តសំ
 មុខេវ ខានន្តិ មុខេវ កុញ្ញន្តិ^(១) ។ ឯវំ
 សន្តិ^(២) តិ បទ កន្ត ភគវា អរហត្តស្ស មច្ឆា-
 រិទិ ។ ទ ទោ អហំ មោយបុរិស អរហត្តស្ស មច្ឆ-
 រាយាមិ អបិច តុយ្ហេវ^(៣) តាបកំ ធិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្តំ តំ
 បដហ មា តេ អហោសិ ធិយរត្តំ អហិតាយ ធុត្តាយ
 យំ ទោ បទេតំ សុទត្ត មញ្ញសំ អរិយោ កោ-
 រត្តតិយេ^(៤) សាធុរោ អរហំ សមណោ^(៥) សោ
 សត្តមំ ធិវសំ^(៦) អលសគេទ កាលំ តវិស្សតិ តា-
 លតោ ច កាលតត្ថិតា ធាម^(៧) អស្សា សទ្ធិ-
 ហិទោ អស្សតាយោ តត្រ ឧប្បន្តិស្សតិ កាលត-
 តត្ថា ធំ វិរណត្តម្ភតេ^(៨) សុសារេ ធាន្តស្សន្តិ ។

១ ឧ. កុញ្ញន្តិ ។ ២ ឧ. ម. កន្ត ។ ៣ ម. តុយ្ហេវ ។ ៤ ឧ. ម. កាលំ
 កោរត្តិយេ ។ ៥ ម. សាធុរោ អយំ សមណោ ។ ៦ ឧ. លោ សន្តមិវសំ ។
 ៧ ឧ. កាលតត្ថិតា ធាម ។ ៨ ឧ. វិរណត្តម្ភតេ ។

បាណស្ត្រ ពេលអំពីកុរុវង្សរបស់អរិយស្ត្រ

ដើរវេរីនី ៤ យកមាត់ក្របាត់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវកក្កហារ ដែលគេចាក់
 ចោលលើវែងដី ។ លុះអ្នកឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះ
 ដើម្បី សមណៈជាព្រះអរហត្តល្អពេកណាស់ ដើរវេរីនី ៤ យកមាត់
 ក្របាត់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវកក្កហារ ដែលគេចាក់ចោលលើវែងដី ដូច្នោះ
 មែនឬទេ ។ សុទត្តលំដាប់ប្រទូលគបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនកាល
 បើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ ហេតុអ្វីក៏ព្រះមានព្រះភាគ កំណាញ់ព្រះ
 អរហត្តម្ល៉េះ ។ គថាភគវិយាយគបថា ម្ចាស់មោយបុរិស គថាភគមិទ
 មែនកំណាញ់ព្រះអរហត្តទេ តែថាទិដ្ឋិកាក្រក់យ៉ាងនេះកើតឡើងដល់អ្នក
 ហើយ ចូរអ្នកលះបង់ទិដ្ឋិកាក្រក់នោះចេញ ទិដ្ឋិកាក្រក់ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ជាទុក្ខអស់កាលដ៏យូរ ក៏ចំមានដល់អ្នកឡើយ
 ម្ចាស់សុទត្តៈ អ្នកសម្គាល់នូវអរិយស្ត្រនិយៈណា ថាជាព្រះអរហត្ត
 ជាសមណៈល្អដូច្នោះ ឯអរិយស្ត្រនោះនឹងធ្វើមរណកាលដោយអលសក-
 ព្យាធិ^(១) ក្នុងវ្យាទី ៧ ពុំខាន លុះដល់គាត់ធ្វើមរណកាលទៅហើយ ទំនិះ៧
 កើតក្នុងអ្នកអស្សរេយ្យានកាលកត្តិកៈ ជាអស្សរាយោកថាជាវិទេវតាវិ-
 អស់ ចំណែកខាងជំនាន់ទ្បាយ នឹងនាំយកអរិយស្ត្រដែលធ្វើមរណកាល
 ហើយនោះ ទៅចោលក្នុងវ្រៃស្នូសាន ដែលមានដើមស្លូវវណ្ណស ។

១ ឧដ្ឋកថា ថា ទំនិះដែលកើតអំពីលេចក្តីខ្លិលច្រក្រស ។

សុត្តន្តបិដក វិមជ្ជកាយស្ស បាដិកវគ្គ

អាកត្តមាធា ច ភ្នំ សុទត្តុត្ត អចេលំ កោរក្ខត្តិយំ
 ឧបសង្កមិត្តា បុច្ឆេយ្យាសិ ជាតាសិ អាវុសោ កោ-
 រក្ខត្តិយ អត្តោ គតិដ្ឋិ^(១) ហំ ទោ បទេតំ សុ-
 ទត្តុត្ត វិជ្ជតំ យទ្គេ អចេលា កោរក្ខត្តិយោ ព្យាគ-
 វិស្សតិ ជាតាមិ អាវុសោ សុទត្តុត្ត អត្តោ គតិ កា-
 លកត្តិកា ធាម អស្សរា សព្វនិហីតោ អស្សរកាយោ
 តត្រម្ពិ ឧប្បដ្ឋិតិ^(២) ។ អថ ទោ កត្តវ សុទត្តុត្តោ
 លិច្ឆិប្បត្តោ យេន អចេលា កោរក្ខត្តិយោ តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា អចេលំ កោរក្ខត្តិយំ វតទេវេច
 ព្យាគតោ ទោសិ អាវុសោ កោរក្ខត្តិយ សមណោន
 កោតមេន អចេលា កោរក្ខត្តិយោ សត្តមំ ជិវសំ
 អលសកេន កាលំ កវិស្សតិ កាលកតោ ច
 កាលកត្តិកា ធាម អស្សរា សព្វនិហីតោ អស្សរ-
 កាយោ តត្រ ឧប្បដ្ឋិតិ កាលកតញ្ច ធំ វិ-
 ណាត្តម្ពតេ ឥសានេ ចេត្តស្សដ្ឋិតិ យេន ភ្នំ អាវុ-
 សោ កោរក្ខត្តិយ មត្តំ មត្តំ ច កត្តំ កុញ្ញេយ្យាសិ

១. គតិវិ ។ ២. ឧបដ្ឋិតិ កត្តិ ចេត្តក ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិមជ្ជកាយ បាដិកវគ្គ

ម្នាលសុទត្តុត្តៈ បើអ្នកចង់ដឹង ឧប្បចូលទៅរកអចេលកោរក្ខត្តិយៈហើយ
 សួរថា ខែអាវុសោកោរក្ខត្តិយៈ អ្នកដឹងគតិរបស់ខ្ញុំដែរឬទេ ម្នាល
 សុទត្តុត្តៈ ហេតុនេះទានជាប្រាកដ គឺអចេលកោរក្ខត្តិយៈ មុនជាខឹងប្រាប់
 អ្នកថា ខែអាវុសោសុទត្តុត្តៈ ខ្ញុំដឹងគតិរបស់ខ្ញុំថា ខ្ញុំឯងលុះធ្វើមរណកាល
 ទៅ ខឹងទៅកើតក្នុងពួកអសុរឈ្មោះកាលកត្តិកៈ ជាអសុរកាយទៅក
 ទាចជាគតិទាំងអស់ ។ ម្នាលកត្តវៈ សម័យនោះឯង សុទត្តុត្តលិច្ឆ-
 វិប្បត្ត បានចូលទៅរកអចេលកោរក្ខត្តិយៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ គឺបាន
 ខំយាយខំអចេលកោរក្ខត្តិយៈ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោកោរក្ខត្តិយៈ
 ព្រះសមណតាម ទ្រង់បានព្យាករឱ្យអ្នកថា អចេលកោរក្ខត្តិយៈខឹងធ្វើ
 មរណកាលដោយអលសកត្យចិត្តិវិប្បទិ ៧ លុះដល់ធ្វើមរណកាលទៅ
 ហើយខឹងទៅកើតក្នុងពួកអសុរឈ្មោះកាលកត្តិកៈជាអសុរកាយទៅកទាច
 ជាគតិទាំងអស់ ដទៃទាំងឡាយខឹងទាំងយកអចេល ដែលធ្វើមរណកាល
 ហើយនោះ ទៅចោលឯព្រៃស្នូសានដែលមានដើមស្សវណ្ណាស ម្នាល
 អាវុសោកោរក្ខត្តិយៈ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកអ្នកបរិភោគកត្តាហារឱ្យល្មម ។

បាទីកសុត្តេ អចេលការក្ខត្តិយកាលកិរិយាកថា

មត្តំ មត្តំ ច ចានីយំ ចិវេយ្យសិ យថា សមណស្ស
 តោភមស្ស មិច្ឆា អស្ស វចនន្តិ ។ អថខោ កត្តវ
 សុនក្ខត្តោ លិច្ឆវិបុត្តោ^(១) ឯកទ្ធិហិតាយ សត្ត
 វត្តិទ្ធិវាទិ កាលោសិ យថា តំ តថាភត្តស្ស អសន្តមា-
 ហនោ ។ អថខោ កត្តវ អចេលោ កោរក្ខត្តិយោ
 សត្តមំ ធិវសំ អលសតេន កាលមកាសិ កាល-
 កតោ ច កាលកត្តិកា ទាម អស្សា សទ្ធិធិហិ-
 ខោ អស្សាកាយោ តត្រ ឧប្បដ្ឋិ កាលកតញ្ចំ ចំ
 វិណត្តម្ភតេ សុសានេ ធម្មិសុំ ។ អស្សសិ ខោ
 កត្តវ សុនក្ខត្តោ លិច្ឆវិបុត្តោ^(២) អចេលោ តិវ (៣)
 កោរក្ខត្តិយោ អលសតេន កាលកតោ វិណត្តម្ភ-
 តេ សុសានេ ធម្មិតោតិ ។ អថខោ កត្តវ សុនក្ខត្តោ
 លិច្ឆវិបុត្តោ យេន វិណត្តម្ភតំ សុសានំ យេន
 អចេលោ កោរក្ខត្តិយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិថ្វា
 អចេលំ កោរក្ខត្តិយំ តិក្ខត្តំ ចាណិណ អាគោដេសិ

១-២ ១. លិច្ឆវិបុត្តោតិ ២ វិស្សតិ ។ ៣ ៩. វិលទ្ធា ឧត្តិ ។

បាទីកសុត្តេ ពោលអំពីការធ្វើមរណកាល របស់អចេលការក្ខត្តិយៈ

គួរដឹកទឹកឲ្យល្មម ។ ពាក្យរបស់ព្រះសមណគោតម ត្រឡប់ទៅជាពាក្យ
 ខុសវិញយ៉ាងណា (អ្នកគប្បីធ្វើយ៉ាងនោះ) ។ ម្ចាស់កត្តវៈ គ្រានោះឯង
 សុខក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រមិទ្ធវៀពាក្យថាគត ហើយក៏រាប់គាត់អំពី ១ ថ្ងៃ ២ ថ្ងៃ
 រហូតដល់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ លំដាប់នោះឯង អចេលការក្ខ-
 ត្តិយៈ ក៏បោះបង្គោលកាលដោយអលសកព្យាធំ ក្នុងថ្ងៃទី ៧ (នោះវិមម)
 លុះធ្វើមរណកាលហើយ ក៏ទៅរកក្នុងពួកសុរា រយ្យៈកាលកត្តិកៈ
 ជាសុរាកាយាថាភាបជាងគេទាំងអស់ ពួកមហានិក្ខាយកអចេល
 ដែលធ្វើមរណកាលហើយនោះ ទៅចោលក្នុងព្រៃស្នូសានដែលមានដើម
 ស្សូវវណ្ណាស ។ ម្ចាស់កត្តវៈ សុខក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រ បាទពុំដំណឹងថា
 អចេលការក្ខត្តិយៈបោះបង្គោលកាល ដោយអលសកព្យាធំ ពួកមុស្ស
 បាទនាំយកទៅចោល ឯព្រៃស្នូសាន ដែលមានដើមស្សូវវណ្ណាស ។
 ម្ចាស់កត្តវៈ លំដាប់នោះឯង សុខក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រ ក៏ដើរចូលទៅរក
 អចេលការក្ខត្តិយៈ ក្នុងព្រៃស្នូសាន ដែលមានដើមស្សូវវណ្ណាស លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏យកវែនសាកលតមរណកាលក្ខត្តិយៈ ៣ ជើង

ជាជាសិ អាវុសោ កោរក្ខត្តិយ អត្តនោ គតិវ្នំ ។
 អថោ កត្តវ អចេលោ កោរក្ខត្តិយោ ចាលិណ ចិដ្ឋិ
 បរិបុញ្ញោ(១) វុដ្ឋាសិ ជាជាមិ អាវុសោ សុទក្ខត្ត អត្ត-
 នោ គតិ កាលកត្តិកា បាម អសុរា បព្វិធិហិណោ
 អសុរកាយោ គត្រម្ពំ ឧប្បន្នោតិ វត្តា តត្តវ ឧត្តនោ
 បរិបតិ(២) ។ អថោ កត្តវ សុទក្ខត្តោ លិច្ឆិវបុត្តោ
 យេនាហំ តេនុបស្ព័ត្តិមិ ឧបស្ព័ត្តិមិក្ខា មំ អភិវានេក្ខា
 ឯកមន្តំ ចិសិធិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិធិ ោ អហំ
 កត្តវ សុទក្ខត្តំ លិច្ឆិវបុត្តំ ឯតនេវោចំ តំ កំ មញ្ញសិ
 សុទក្ខត្ត យថេវ តេ អហំ អចេលំ កោរក្ខត្តិយំ
 អាវុសោ កាលសិ តថេវ តំ វិហាតំ ហោ(៣) អញ្ញថា វាតិ ។

១ ឧ. បរិបុញ្ញោ ។ ២ ឧ. បបតិ ។ ៣. ឧ. ច. តោតិ ឧត្តិ ។

ស្តវថា ម្នាលអាវុសោកោរក្ខត្តិយៈ អ្នកដឹងគតិរបស់ខ្លួនឬទេ ។ ម្នាលកត្តវៈ
 សម័យនោះឯង សាកសពអចេលកោរក្ខត្តិយៈ យកវែងបុរសខ្លួនប្រោក
 រឿងប្រាប់ថា ម្នាលអាវុសោសុទក្ខត្តៈ ខ្ញុំដឹងគតិរបស់ខ្ញុំថា ខ្ញុំបាទមកកើត
 ក្នុងពួកអសុរ ឈ្មោះកាលកត្តិកៈហើយ ជាអសុរកាយ ថោកបាបជាង
 គេទាំងអស់(១) ដូច្នេះហើយ ក៏ដួលដេកថ្ងៃស្រពាង ក្នុងវិវាទទៅ
 វិញ ។ ម្នាលកត្តវៈ គ្រានោះឯង សុទក្ខត្តលិច្ឆិវបុត្ត ក៏ចូលមករកថា-
 ភក សុទចូលមកដល់ហើយក៏ថ្វាយចង្អុលថាភក រួចអង្គុយក្នុងវិសមគ្គវ ។
 ម្នាលកត្តវៈ សុទសុទក្ខត្តលិច្ឆិវបុត្ត អង្គុយក្នុងវិសមគ្គវហើយ ភថាភក
 ក៏ស្នេហ៍នឹងទេថា ម្នាលសុទក្ខត្តៈ អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច
 ភថាភក បាទប្រារព្ធភ្លាតា ខ្ញុំអចេលកោរក្ខត្តិយៈ ប្រាប់អ្នកយ៉ាង
 ណាមិញ វិបាកនោះក៏កើតដូច្នោះមែន មិនបាទទៅជាខុសវិញទេឬ ។

១ អង្គុយថា ភក សាកសពអចេលកោរក្ខត្តិយៈ ដែលស្លាប់ហើយត្រឡប់ប្រោកឡើង ឱយាយ
 ធម្មកន្លែងសុទក្ខត្តលិច្ឆិវបុត្តវិញនោះទេ វិដោយអាណាមរបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ មាន
 ពំណែលថា ព្រះមានព្រះភាសាយក្នុងអចេលកោរក្ខត្តិយៈ ព័ត៌មានអសុរកាយមកបញ្ចូល
 ក្នុងខ្លួនអចេលនោះ ឱឱយាយកើត ព្រោះហេតុនោះ បាននាំខ្លួនអចេលកោរក្ខត្តិយៈ
 ឱយាយបាទ ។

បាធិតសុត្តន្ត ឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយកកាណតថា

យថេវ មេ កន្តេ ភគវា អរិយេសំ គោរក្ខត្តិយំ អារក្ខ
 ព្យាភាសិ ឥថេវ តំ វិហិតំ ធា អញ្ញជាតិ ។
 តំ កី មញ្ញសិ សុខក្ខត្ត យទិ ឯវំ សន្តេ កតំ
 វា ហោតិ ឧត្តរិមនុស្សនម្មា ឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ អគតំ
 វាតិ ។ អន្ធា ទោ កន្តេ ឯវំ សន្តេ កតំ ហោតិ
 ឧត្តរិមនុស្សនម្មា ឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ ធា អគត-
 តន្តិ ។ ឯវំបិ ទោ មំ ត្វំ មោយបុរិស ឧត្តរិម-
 នុស្សនម្មា ឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ ករោន្តំ ឯវំ វនេសិ ន
 ហិ មន មេ កន្តេ ភគវា ឧត្តរិមនុស្សនម្មា ឥន្ទ្រិយ្យ-
 ដិហារិយំ ករោតិតិ មស្ស មោយបុរិស ហេវត្វា
 តេ ឥនំ អបរាទ្ធន្តិ ។ ឯវំបិ ទោ កត្តវំ សុខក្ខត្តោ
 លីទ្ធវិបុត្តោ មយា វុទ្ធមាធា អបក្កមេវ ឥមស្សា
 នម្មវិទយា យថា តំ អាតាយិកោ ទេវយិកោ ។

បាធិតសុត្ត ពោលអំពីការធ្វើនិងមិនធ្វើឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ

សុខក្ខត្តលីទ្ធវិបុត្ត ក៏ទូលកបមកវិញថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ប្រាព្ពព្យាភាស ឱ្យអរិយសក្ខិយៈ ប្រាប់ឱ្យព្រះអង្គយ៉ាង
 ណា វិបាកនោះ គឺពិតដូច្នោះមែន មិនមែនផ្សេងទេ ។ គេថាគត សួរថា
 ម្ចាស់សុខក្ខត្តៈ អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បើហេតុយ៉ាងនេះមាន
 ហើយ តើគេថាគតឈ្នះថាបានធ្វើឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែង
 ជាងធម៌របស់មនុស្សហើយ ឬមិនមែនបានធ្វើទេ ។ សុខក្ខត្តលីទ្ធវិបុត្ត
 ទូលកបថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះ មានហើយ
 ឈ្នះថាព្រះអង្គបានធ្វើឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌
 របស់មនុស្ស ពិតមែនហើយ មិនមែនថា ព្រះអង្គមិនធ្វើទេ ។ គេថាគត
 និយាយតបថា ម្ចាស់មោយបុរិស កាលបើដូច្នោះមែន (ចុះដូចម្តេច)
 ក៏អ្នកនិយាយនឹងគេថាគត ដែលជាអ្នកធ្វើឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ ជាធម៌ប្រសើរ
 ក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សយ៉ាងនេះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះ
 មានព្រះភាគ ពិតជាមិនធ្វើឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែង
 ជាងធម៌របស់មនុស្ស ដល់ឱ្យព្រះអង្គទេ ម្ចាស់មោយបុរិស អ្នកចូរមើល
 ចុះ អំពីនេះ ជាកំហុសរបស់អ្នក ។ ម្ចាស់កត្តវៈ ឯសុខក្ខត្តលីទ្ធវិ-
 បុត្ត កាលគេថាគត ស្នើឱ្យយ៉ាងនេះ ក៏គេចេញចាកធម៌នៃយនេះ
 ប្រាកដ ដូចជាសត្វដែលរៅកើតក្នុងឧបាយ ឬរៅកើតក្នុងទឹក ។

[៥] ឯកមិទាហំ កត្តា សមយំ វេសាលិយំ វិហារមិ មហារំទេ ក្សត្រាសាលាយំ ។ តេន ទោ បទសមយេន អទេលោ កណ្ណាមជ្ឈិកោ^(១) វេសាលិយំ បដិវសតិ លាភក្កប្បត្តោ ទេវ យសក្កប្បត្តោ ច វដ្ឋិការម ។ តស្ស សត្ត វត្ថុបទានំ សមត្តានំ សមាទិញ្ចានំ ហោត្តំ យាវជីវំ អទេលោ អស្សំ ន វត្ថុបរិទេហោយ្យំ យាវជីវំ ព្រហ្មធាវិ អស្សំ ន មេដុំនំ ធម្មបដិសេវេយ្យំ យាវជីវំ សុភម៌សេនេវ យោបយ្យំ ន ឧទនក្កុដ្ឋាសំ កុញ្ញោយ្យំ បុត្តិមេន វេសាលី^(២) ឧទេនំ នាម ចេតិយំ តំ នាតិក្កមេយ្យំ ធន្តិលោទ វេសាលី កោតមកំ នាម ចេតិយំ តំ នាតិក្កមេយ្យំ បដិមេន វេសាលី សត្តម្ហំ នាម ចេតិយំ តំ នាតិក្កមេយ្យំ ឧត្តរេន វេសាលី ពហុបុត្តកណ្ណាម^(៣) ចេតិយំ តំ នាតិក្កមេយ្យន្តិ សោ ឥវេសំ សត្តម្ហំ វត្ថុបទានំ សមាទានុហោតុ លាភក្កប្បត្តោ ទេវ យសក្កប្បត្តោ ច វដ្ឋិការម ។

១ ឧ. កណ្ណមជ្ឈិកោ ។ ឃ. កណ្ណមជ្ឈិកោ ។ ២ ឃ ធាវិ ។ ៣. វេសាលិយំ ។
 ៣ ឧ. ឃ. ពហុបុត្ត ៣ម ។

[៥] ម្នាលកត្តា៖ សម័យមួយ តថាគតបិត្រាវត្ថុក្នុងក្រុងសាលា ក្នុងមហារំទេ ជិតក្រុងវេសាលី ។ សម័យនោះឯង មានអចលនដ្ឋាន ឈ្មោះកណ្ណាមជ្ឈិកោ^(១) ទៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងវេសាលី ជាអ្នកបាទលាភ ខំនិយសដ៏ច្រើន ក្នុងវដ្តគ្រាម ។ ចំណែកវត្ថុវានិ ពី អចលននោះក៏បាន សមាទានសព្វគ្រប់ថា អាត្មាអញគួរជាអ្នកកាត្រាត មិនត្រូវស្ងៀកដណ្តប់ សំពត់ដកបដល់អស់ជីវិត ១ អាត្មាអញគួរប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ច្រើន មិនត្រូវ សេពមេដុំនធម្មដកបដល់អស់ជីវិត ១ អាត្មាអញគួរចិញ្ចឹមជីវិតដោយសុភ ខំនិសាច់តែម្សាតិ មិនត្រូវបរិភោគបាយខំនំដកបដល់អស់ជីវិត ១ អាត្មា អញមិនត្រូវបោះចង់ចោលនូវឧវេនាចេតិយ ខាងក្រុងវេសាលី ១ អាត្មា អញមិនត្រូវបោះចង់ចោល នូវភោគមកចេតិយ ខាងក្រុងវេសាលី ១ អាត្មា អញមិនត្រូវបោះចង់ចោល នូវសត្តម្ហុចេតិយ ខាងលិចក្រុងវេសាលី ១ អាត្មាអញមិនត្រូវបោះចង់ចោល នូវពហុបុត្តកចេតិយ ខាងជើងក្រុងវេសាលី ១ ព្រោះហេតុដែលប្រព្រឹត្តសមាទាន នូវចំណែកវត្ថុវានិ ពី នេះ ហើយ ទើបអចលននោះ បាននូវលាភខំនិយសដ៏ច្រើនក្នុងវដ្តគ្រាម ។

១ អន្តិកថា ថា ជាអ្នកជុំសំពត់ទ្រព្យដែលលៀចចេញមកក្រៅ ។

ពានិកសុត្តេ សុទ្ធកុស្តស្ស បញ្ញា

អថទោ កត្តវ សុទ្ធកុស្តោ លិច្ឆិវិបុត្តោ យេន អថេលោ
 កណ្ណារមជ្ឈិកោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា អថេលំ
 កណ្ណារមជ្ឈិកំ បញ្ចំ អប្បនិ ។ តស្ស អថេលោ
 កណ្ណារមជ្ឈិកោ បញ្ចំ បុដ្ឋោ ន សំបាយាសិ អសំ-
 បាយត្ថោ កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បន្ទយញ្ច ទាត្វា-
 កាសិ ។ អថទោ កត្តវ សុទ្ធកុស្តស្ស លិច្ឆិវិបុត្តស្ស
 ឯតទេហាសិ សាធុរ្មំ វត ភោ អរហន្តំ សមណំ
 អាសានិយិម្ហសេ(១) មា វត ថោ ភោ(២) អហោសិ ទិយ-
 រន្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។ អថទោ កត្តវ សុទ្ធ-
 កុស្តោ លិច្ឆិវិបុត្តោ យេនាហំ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្ក-
 មិត្វា មំ អភិវទេត្វា ឯតមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯតមន្តំ ឯសិទ្ធំ
 ទោ អហំ កត្តវ សុទ្ធកុស្តំ លិច្ឆិវិបុត្តំ ឯតទេវេចំ ត្រិបិ
 ទាម មោយ បុរិស សក្យបុត្តិយោ(៣) បដិជាឯស្សសិតិ ។
 កី បន មំ កន្តេ កត្តវា ឯវមាហា ត្រិបិ ទាម

១ ឧ. ម. អាសាវិម្ហសេ ។ ២ ម. ភោតិ ឡើ ។ ៣ ម. សមណោ សក្យបុត្តិយោ ។

ពានិកសុត្តេ ប្រស្នាបេសំសុទ្ធកុស្តលិច្ឆិវិបុត្តេ

ម្នាលកត្តវៈ គ្រានោះឯង សុទ្ធកុស្តលិច្ឆិវិបុត្ត បានចូលរវាងរោលកឡារ-
 មជ្ឈកៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ស្ម័គ្រស្ម័គ្រនឹងអរោលកឡារមជ្ឈកៈ ។
 លុះសុទ្ធកុស្តលិច្ឆិវិបុត្តនោះ ស្ម័គ្រស្ម័គ្រយ៉ាងនោះហើយ អរោលកឡារម-
 ជ្ឈកៈ ក៏ធ្វើយាងស្រាយប្រស្នានោះមិនរួច កាលបើធ្វើយមិនរួចហើយក៏
 ធ្វើទូរសេចក្តីក្រៅគ្រាជជឺ ប្រទូស្តជឺ សេចក្តីមិនក្រេកអរជឺ ឲ្យប្រាកដ
 ឡើង ។ ម្នាលកត្តវៈ លំដាប់នោះឯង សុទ្ធកុស្តលិច្ឆិវិបុត្ត នោះសេចក្តីក្រៃវែង
 យ៉ាងនេះថា ឲ្យ ភាគាត្រាបានដេញដោលទូរអរហន្តសមណៈ នាន
 សភាពដ៏ល្អ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កំចៅដល់ប្រព្រឹត្តិទៅដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍
 ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាលយូរកន្លែង កុំបីមានដល់ភាគាត្រាឡើយ ។
 ម្នាលកត្តវៈ លំដាប់នោះ សុទ្ធកុស្តលិច្ឆិវិបុត្ត បានចូលមកកត់ចាតក លុះ
 ចូលមកដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំកថាភក ទ្រទន្តិយក្នុងទីសមត្ថ ។
 ម្នាលកត្តវៈ លុះសុទ្ធកុស្តលិច្ឆិវិបុត្ត ឥន្ទិយក្នុងទីសមត្ថហើយ កថាភក
 ក៏បានពាលពាក្យនេះថា ម្នាលមោយបុរស អ្នកមិនសមបើមកប្តេជ្ញាទូរ
 ថាជាសក្យបុត្តិយសារឡើយ ។ សុទ្ធកុស្តលិច្ឆិវិបុត្ត បាននិយាយថា ចត្តក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុអ្វី បានជាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចរទ្វាសទ្ធុ

មោឃបុរិស សក្យបុត្តិយោ^(១) បដិជាវិស្សសីតិ ។ ទទុ
 ត្ថំ សុទត្តត្ថ អចេសំ កាឡាមជ្ឈកំ^(២) ឧបសង្កមិត្តា
 បញ្ចំ អបុច្ឆិ តស្ស តេ អចេលោ កាឡាម-
 មជ្ឈកោ បញ្ចំ បុដ្ឋោ ន សំចាយាសិ អសំចា-
 យេន្តា កោមញ្ច ខោសញ្ច អប្បទ្ធកយញ្ច មាត្រា-
 កាសិ តស្ស តេ ឯតនេហាសិ សាទ្ធុបំ វត
 ភោ អរហន្តំ សមណំ អាសាទិយិម្ហសេ មា វត ចោ
 ភោ អរហាសិ ទិយេវត្ថំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។ ឯវំ
 កន្តិ កី បទ កន្ត កតវំ អរហត្តស្ស មច្ឆរាយតីតិ ។
 ន ទោ អហំ^(៣) មោឃបុរិស អរហត្តស្ស មច្ឆរាយាមិ
 អបិច គុយ្ហេវតំ មាមកំ ទិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្នំ កំ បដហ

១ ឃ. លមរោត សក្យបុត្តិយោ ។ ២ ទ. កន្តមេសុកំ ។ ឃ. កាឡាមន្តិកំ ។ ៣ ឧ.
 ៨ ភោ បហំ ។

ព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ខ្លាលមោឃបុរិស អ្នកមិនសមរម្យក្នុងខ្លួនថា ជា
 សក្យបុត្តិយសារឡើយ ។ គថាភក ក៏ត្រឡប់ខំយាយវេញទៀតថា
 ខ្លាលសុទត្តត្ថៈ ត្រង់អ្នកបានចូលទៅរកអចេលកឡាមជ្ឈកៈ ហើយ
 សូច្រស្នា ឯអចេលកឡាមជ្ឈកៈ លុះដល់សូច្រស្នាហើយ ក៏រក
 ធ្វើយង់ច្រស្នាម៉ែទ្រូច កាលបើធ្វើយង់ច្រស្នាម៉ែទ្រូចហើយ ក៏បានធ្វើ
 ខ្លួនសេចក្តីក្រវែក្រាជជន ច្រទូស្តជន សេចក្តីមិនត្រេកអរជន ឲ្យ
 ព្រាកដរឿង អ្នកមានសេចក្តីត្រង់យ៉ាងនេះថា ឧហ្មិ ភាគាអញ បាន
 ដេញដាលខ្លួនព្រះអរហន្តសមណៈ ដែលមានសភាពដ៏ល្អ ធ្វើដូចម្តេចហ្មិ
 អំពើដែលព្រូត្រូវទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីខ្ពុកស្រកាល
 ជាយូរអង្វែង កុំបីមានដល់ភាគាអញឡើយ ដូច្នោះមែនឬ ។ ឯសុទត្តត្ថ-
 លិច្ឆិបុត្រ ក៏ត្រឡប់ខ្លួនគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ បដិគ្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ចុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់កំណាញ់ព្រះអរហត្តបូជី ។ គថាភក
 និយាយថា ខ្លាលមោឃបុរិស គថាភក មិនមែនកំណាញ់ព្រះអរហត្តរទ
 កែទិដ្ឋិកាព្រក់យ៉ាងនេះ កើតរឿងដល់អ្នកទេវតី អ្នកចូលរចន៍ខ្លួនទិដ្ឋិ

បាដិកសុត្តេ សុខត្តក្កបិដិដ្ឋិកនិកាយិ

មា តេ អហោសិ ធីយវត្ថំ អហិតាយ ទុក្ខាយា-
 តិ ។ យំ ទោ ចរោតិ សុខត្តក្ក មញ្ញសិ អចេលិ
 កឡាមជ្ឈកំ សាទុរោ អរោ សមណោទិ(១) សោ
 ទិវិស្សេវ បរិហិតោ សាទុចរិកោ(២) វិចារោ ឱទទ-
 កុម្មាសំ កុញ្ញមាទោ សត្វានេវ វេសាលិយានិ ចេតិ-
 យានិ សមតិក្កមិត្វា យសា និហិតោ(៣) កាលំ
 ករិស្សតិ ។ អថទោ កត្តវ អចេលោ កឡាម-
 ជ្ឈកោ ទិវិស្សេវ បរិហិតោ សាទុចរិកោ វិច-
 ារោ ឱទទកុម្មាសំ កុញ្ញមាទោ សត្វានេវ វេសាលិ-
 យានិ ចេតិយានិ សមតិក្កមិត្វា យសា និហិតោ(៤)
 កាមកាសិ ។ អស្សេសិ ទោ កត្តវ សុខត្តក្កោ
 លិច្ឆិវិបុត្តោ អចេលោ កិវ កឡាមជ្ឈកោ បរិហិតោ
 សាទុចរិកោ វិចារោ ឱទទកុម្មាសំ កុញ្ញមាទោ
 សត្វានេវ វេសាលិយានិ ចេតិយានិ សមតិក្កមិត្វា
 យសា និហិតោ កាលំ ករោតិ ។ អថទោ កត្តវ

១ ខ. សាទុរោ អយំ សមណោទិ ។ ២ ខ. សាទុចរិយោ ។ ៣-៤ ខ. និវិល្លោ ។
 ៥. និវិល្លោ ។

បាដិកសុត្តេ ពោលកំពិទ្ធិកាញកំបសំសុខត្តក្កលិច្ឆិវិបុត្តេ

កាត្រតំនារពេញ ទិដ្ឋិកាត្រកំដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ជា
 ទុក្ខអស់កាលដ៏យូរ កុំបីមានដល់អ្នកឡើយ ។ ភយាតត ឱយាយទៀតជា
 ម្ចាស់សុខត្តក្ក៖ អ្នកឯងសម្គាល់ទូរអចេលកឡាមជ្ឈកៈណាថា ជាអហន្ត-
 សមណៈ មានសភាពដ៏ច្រសើរដូច្នោះ មិនយូរប៉ុន្មាន អចេលនោះ មុនជា
 នឹងត្រឡប់ទៅជាអ្នកស្ងៀកសំពត់មានប្រពន្ធកូន បរិភោគបាយនិងទំលន-
 បដំពោលនូវចេតិយទាំងអស់ ដែលមាននៅជិតត្រងវេសាលី នឹងសាច-
 សូន្យចាកយសហើយធ្វើមរណកាលទៅ ។ ម្ចាស់កត្តវ៖ លំដាប់នោះឯង
 អចេលកឡាមជ្ឈកៈ មិនយូរប៉ុន្មាន ត្រឡប់ទៅជាអ្នកស្ងៀកសំពត់ មាន
 ប្រពន្ធកូនបរិភោគបាយនិងទំលនបដំពោលនូវចេតិយទាំងអស់ដែលមាននៅជិត
 ត្រងវេសាលី ជាអ្នកសាចសូន្យចាកយសហើយធ្វើមរណកាលទៅដូច្នោះ
 មែន ។ ម្ចាស់កត្តវ៖ សុខត្តក្កលិច្ឆិវិបុត្តេ បានព្រំដំណឹងថា អចេលកឡា-
 មជ្ឈកៈ ត្រឡប់ទៅជាអ្នកស្ងៀកសំពត់ មានប្រពន្ធកូនបរិភោគបាយនិងទំ
 លនបដំពោលនូវចេតិយទាំងអស់ ដែលមាននៅជិតត្រងវេសាលី សាច-
 សូន្យចាកយសហើយធ្វើមរណកាលទៅដែរ ។ ម្ចាស់កត្តវ៖ ត្រាវនោះឯង

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គោ

សុទត្តុត្តោ លិច្ឆវិប្បុត្តោ^(១) យេនាហំ តេនុបសង្កម្មិ
 ឧបសង្កម្មិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសិទិ ។
 ឯកមន្តំ ធិសិទិ ទោ អហំ កត្តា សុទត្តុត្តំ
 លិច្ឆវិប្បុត្តំ ឯតទរោចំ តំ ភី មញ្ញសិ សុទត្តុត្ត
 យដេវ តេ អហំ អចេលំ កុណ្ណាមជ្ឈកំ អារត្ត
 ព្យាកាសិ ភដេវ តំ វិហាតំ យោ អញ្ញជាតិ ។
 យដេវ មេ កន្ត កកវា អចេលំ កុណ្ណាមជ្ឈកំ
 អារត្ត ព្យាកាសិ ភដេវ តំ វិហាតំ យោ អញ្ញជាតិ ។
 តំ ភី មញ្ញសិ សុទត្តុត្ត យទិ ឯវំ សន្ត កតំ
 វា ហោតិ ឧត្តវមទុស្សនម្មា ឥទ្ធិច្យាដិហារិយំ អកតំ
 វាតិ ។ អដទោ^(២) កន្ត ឯវំ សន្ត កតំ ហោតិ
 ឧត្តវមទុស្សនម្មា ឥទ្ធិច្យាដិហារិយំ យោ អកតត្ថំ ។

១ ១. លិច្ឆវិប្បុត្តិ ឧត្តំ ។ ២ ១. ម កត្វា កោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គោ

សុទត្តុត្តលិច្ឆវិប្បុត្ត ចូលមករកគាត់គេ លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 គាត់គេ រួចអង្គុយក្នុងវិសមន្តា ។ ម្នាលភក្តី៖ លុះសុទត្តុត្តលិច្ឆវិប្បុត្ត
 អង្គុយក្នុងវិសមន្តាហើយ គាត់គេក៏ប្រាសស្រាយវិសមន្តា ម្នាលសុទត្តុត្ត៖
 អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច គាត់គេ ប្រាសប្រាសព្រាសន្តរាស្ត្រ
 កាលលក្ខណៈមជ្ឈកៈ ប្រាប់អ្នកយ៉ាងណា វិបាកនោះក៏កិច្ចប្រាសន្តរាស្ត្រ
 មិនមែនទៅជាផ្សេងវិញទេ ។ ឯសុទត្តុត្តលិច្ឆវិប្បុត្ត ប្រាសឆ្លើយតបថា
 មតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រហ្មភាគ ប្រើប្រាសព្រាសន្តរាស្ត្រ
 លក្ខណៈមជ្ឈកៈ ប្រាប់ប្រាសអង្គុយណា វិបាកនោះក៏កិច្ចប្រាសន្តរាស្ត្រ
 មិនមែនទៅជាផ្សេងវិញទេ ។ គាត់គេ ក៏និយាយថា ម្នាលសុទត្តុត្ត៖
 អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះនោះហើយ
 អើយនោះថា គាត់គេ ប្រាសប្រាសព្រាសន្តរាស្ត្រ ជាដំបូងប្រសើរក្រៃលែង
 ជាដំបូងមែនមុនស្រេចហើយ ឬថាមិនប្រាសព្រាសន្តរាស្ត្រ ។ សុទត្តុត្តលិច្ឆវិប្បុត្ត
 ក៏ចូលតបថា មតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះ នោះ
 ហើយ ឈ្មោះថាប្រាសអង្គុយនោះក៏ប្រាសព្រាសន្តរាស្ត្រ ជាដំបូងប្រសើរក្រៃលែង
 ជាដំបូងមែនមុនស្រេចហើយ មិនមែនថា ព្រះអង្គមិនធ្វើទេ ។

ពាង្គិកសុត្តន្ត អដលពាង្គិកបុគ្គលិក

ឯវិចី ទោ មំ ត្វំ មោយេបុរិស ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
សន្តិប្បដិហារិយំ កកេត្តំ ឯវិ វេសិ ធម៌ បទ
មេ កន្តេ កកវា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា សន្តិប្បដិហារិយំ
កកេត្តិ បស្ស មោយេបុរិស យាវេត្វ តេ វេនំ
អបរន្តិ ។ ឯវិចី ទោ កត្តវ សុទក្កត្តោ លិច្ឆិវុត្តោ
មយា វុត្តមាតោ អបក្កមេវ វេសិ ធម្មវិទយា យថា
តំ អាតាយិកោ ទេវយិកោ ។

[៦] ឯកមិទាហំ កត្តវ សមយំ ឧត្តវ វេសាលិយំ
វិហារមំ មហារិទេ ក្កដាការសាលាយំ ។ តេធម ទោ ម-
ធម សមយេធម អចេវលា ចាដិកុត្តោ វេសាលិយំ មដិ-
វេសតិ លាភក្កប្បត្តោ ទេវ យសក្កប្បត្តោ ច វដ្ឋិកាមេ ។
សោ វេសាលិយំ មវេសតិ ឯវិ វេនំ កាសតិ សមណោចិ
តោតមោ ញាណវាទោ អហំចិ ញាណវាទោ ញាណ-
វាទោ ទោ មធម ញាណវាទេធម អវហតិ ឧត្តរិមនុស្ស-
ធម្មា សន្តិប្បដិហារិយំ ធម្មេត្តំ សមណោ តោតមោ

ពាង្គិកសុត្តន្ត ប្រិទ្ធភិកេសពាង្គិកបុគ្គលិក

ធម៌តតោលថា ម្ហាលមោយបុរស កាលបើហតុយំនិទានេខ ចុះ
ដូចម្តេចក៏អ្នកនិយាយនឹងតថាគត ដែលជាអ្នកធ្វើវត្ថុបាដិហារិយំ ជាធម៌ដ៏
ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌ចេសមនុស្សយំនិទានេថា ចព៌ត្រព្រះគន្លង្គីចម្រើន
ព្រះខាត្រព្រះភាគមិនធ្វើវត្ថុបាដិហារិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌
ចេសមនុស្ស ដល់ច្បែកគន្លង្គីសោះ ម្ហាលមោយបុរស អ្នកចូរមើលចុះ
អំពើនេះ ជាកំហុសចេសអ្នកហើយ ។ ម្ហាលកត្តវៈ ឯសុទក្កសុត្តិវុត្តក្រ
កាលបើតថាគតស្តីថាឲ្យយំនិទានេ កំរេចចេញហាតម្នីវិទយានេះបាត់ទៅ
ដូចជាសត្វដែលទៅកើតក្នុងធម្មាយ ឬទៅកើតក្នុងទរក ។

[៦] ម្ហាលកត្តវៈ សម័យមួយ តថាគតបំភាន់ក្នុងក្នុងភាវសាលា
នាមហារិទេ ឯកក្រុនិវេសាលិវេណានេ ។ សម័យនោះឯង អចល-
បាដិកបុត្រ ទៅកាស្រីយក្នុងក្រុនិវេសាលិ ជាអ្នកបានលាភនិងយសដ៏
ប្រសើរ ក្នុងវិជ្ជាតាម ។ អចលបាដិកបុត្រនោះ ពោលពាក្យក្នុងកណ្តាល
ចរិសឲ្យ ក្នុងក្រុនិវេសាលិយំនិទានេថា ព្រះសមណោតាមជាញាណវាទ
(អ្នកពោលដោយប្រាថ្នា) ឯយើងក៏ជាញាណវាទដែរ អ្នកដែលជាញា-
ណវាទ នឹងអ្នកដែលជាញាណវាទដូចគ្នា ក្នុងនិសម្តីវត្ថុបាដិហារិយំ
ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌ចេសមនុស្សក្តី តែព្រះសមណោតាម

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយសូ បារិវាសិកា

ឧបទ្ទ្រយដំ អាតច្ចេយ្យ អហំបិ^(១) ឧបទ្ទ្រយដំ ឧទ្ទេយ្យ
 តេ តត្ថ ឧទោបិ^(២) ឧត្តវិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិច្យាដិហារិយំ
 ករេយ្យាម ឯតតោ សមណោ តោតមោ ឧត្តវិមនុស្ស-
 ធម្មា ឥទ្ធិច្យាដិហារិយំ កវិស្សតិ ឆ្ងាហំ កវិស្សមិ
 ទ្វេ ចេ សមណោ តោតមោ ឧត្តវិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិច្យា-
 ដិហារិយាធិ កវិស្សតិ ចត្តារាហំ កវិស្សមិ ចត្តារិ
 ចេ សមណោ តោតមោ ឧត្តវិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិច្យា-
 ដិហារិយាធិ កវិស្សតិ អដ្ឋាហំ កវិស្សមិ ។ ឥតិ
 យាវតកំ យាវតកំ សមណោ តោតមោ ឧត្តវិ-
 មនុស្សធម្មា ឥទ្ធិច្យាដិហារិយំ កវិស្សតិ តទ្ធិតុណំ
 តទ្ធិតុណាហំ^(៣) កវិស្សមិតិ ។ ឥតិ ទោ^(៤) កត្តវិ
 សុទត្តុត្តោ លិច្ឆវិប្បត្តោ យេជាហំ តេទុបសន្តិមិ ឧប-
 សន្តិមិត្វា មំ អភំកំទេត្វា ឯតតមន្តំ វិសិធិ ។ ឯតតមន្តំ
 វិសិធា ទោ កត្តវិ សុទត្តុត្តោ លិច្ឆវិប្បត្តោ មំ ឯតតទោ-
 ច អចេលោ កទ្ធិ ពាដិកប្បត្តោ វេសាលិយំ បដិវ-
 សតិ លាកត្តប្បុត្តោ ចេវ យសត្តប្បត្តោ ច វដ្ឋិកាថេ

១ ១ អហំ ច ។ ២ ១ ទោ ។ ៣ ធិ ទិពុណាធិ ពន្ធិ ធាន្តក
 វិស្សតិ ។ ៤ ១. ម. អចទោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បារិវាសិកា

ត្តរមកកាន់ចំពាក់កណ្តាលដូរ ឯយើង ក៏គួរតែទៅដល់ចំពាក់កណ្តាល
 ដូរដែរ ហើយយើងពុំពិរោះទាំងនោះ ទាំងធ្វើខ្លាចខ្លាចបារិយំ ជាធម៌
 ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស ក្នុងទីវិជលដូចគ្នានោះ បើព្រះ
 សមណភាគម ទាំងធ្វើខ្លាចខ្លាចបារិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាង
 ធម៌របស់មនុស្សបាន ១ យើងអាចទាំងធ្វើបានពីរ បើព្រះសមណភាគម
 ទាំងធ្វើខ្លាចខ្លាចបារិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបាន
 ពីរ យើងអាចទាំងធ្វើបាន ៤ បើព្រះសមណភាគម ទាំងធ្វើខ្លាចខ្លាចបារិយំ
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាងធម៌របស់មនុស្សបាន ៤ យើងអាចទាំងធ្វើ
 បាន ៨ ។ បើព្រះសមណភាគម ទាំងធ្វើខ្លាចខ្លាចបារិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរ
 ក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបានប៉ុន្មាន ។ យើងអាចទាំងធ្វើបានជាទ្វេ-
 តុណ ។ ជានិរន្តរៈ ។ ទៅទៀតបាន ដោយប្រការដូចនេះឯង ។ ម្នាលកត្តវិ
 ព្រះហត្ថនោះឯង បានជាសុទត្តុត្តលិច្ឆវិប្បត្ត ចូលមករកជាភក សុទ
 ចូលមកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំគំរោះ ប្រអង្គយក្នុងទីសមគួរ ។ ម្នាល
 កត្តវិ សុទត្តុត្តលិច្ឆវិប្បត្ត អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បាននិយាយ
 ទាំងគំរោះយ៉ាងនេះថា ចក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាដិកប្បត្តោវេសា-
 ស្រ័យក្នុងក្រុងវេសាលី ជាអ្នកបានលាភនិយសដ៏ប្រសើរ ក្នុងវដ្តគ្រាម

បាដិកស្សត្ត អចេលបាដិកបុត្តការណ្ណុយុត្តាហរោ

សោ វេសាលីយំ បរិសតិ ឯវំ វាចំ ភាសតិ សម-
ណោមិ កោតមោ ញាណវំនោ អហំមិ ញាណវំនោ
ញាណវំនោ ខោ បទ ញាណវំនោ អហាតិ ឧត្តរិ-
មនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ធម្មេត្ថំ សមណោ
កោតមោ(១) ឧបទ្ទ្យបដំ ភាគធម្មេយ្យ អហំមិ ឧបទ្ទ្យបដំ
កធម្មេយ្យំ តេ ឥត្ត ឧកោមិ(២) ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បា-
ដិហារិយំ កកេយ្យម ឯកកេត្តោ សមណោ កោតមោ
ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កកស្សតិ ថ្វាហំ
កកស្សាមិ ។ សទ្ធិត្ថំ ។ ឥទ្ធិត្ថុណំ ឥទ្ធិត្ថុណាហំ កកស្សា-
មិ(៣) ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ កក្ករ សុទក្កុត្តំ លិច្ឆរិ-
បុត្តំ ឯវំនោ អកកេត្តោ ខោ សុទក្កុត្ត អចេលោ ចាដិ-
កម្មត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋិ
អប្បដិលិស្សដ្ឋិត្វា បម សម្មទ័កាវំ ភាគទ្ធិំ សមេចិស្ស

១ ឧ. សមណោ ច កោតមោ ។ ២ ឧ. ឧកោ ។ ៣ ឧ. កកស្សតិ . . . ។ ថេ ។ .
ឥទ្ធិត្ថុណំ ឥទ្ធិត្ថុណាហំ កកស្សាមិ ។

បាដិកស្សត្ត ពោលតំពិការិយសុត្តប្រណិក្ខេប្រដៃរបស់អចេលបាដិកបុត្ត
អចេលបាដិកបុត្តនោះ ក៏ពោលពាក្យក្នុងកណ្ណាលបរិស័ទ ជាគ្រូនិវេសាលី
យ៉ាងនេះថា ព្រះសមណោភាគមជ្ឈាណវំ ៦ យើងក៏ជាញាណវំ
ដែរ អ្នកដែលជាញាណវំ ៦ និងអ្នកដែលជាញាណវំ ៦ ដូចគ្នា ក្នុងនី
សម្ព័ន្ធកិច្ចបាដិហារិយំ ជាដើមព្រះសិវ័ក្រវលនិ ជាដើមរបស់មនុស្សក្នុង
ក្រព្រះសមណោភាគមន្តរមកកាន់ខ័ត្តកណ្ណាលវុំ ៦ យើងក៏ត្រូវតែកាន់ខ័
ត្តកណ្ណាលវុំដែរ ហើយយើងតាំងពីរដាច់នោះ នឹងធ្វើកិច្ចបាដិហារិយំ
ជាដើមព្រះសិវ័ក្រវលនិ ជាដើមរបស់មនុស្ស ក្នុងនីវេសាលីដូចគ្នានោះ
បើព្រះសមណោភាគម នឹងធ្វើកិច្ចបាដិហារិយំ ជាដើមព្រះសិវ័ក្រវលនិ
ជាដើមរបស់មនុស្សបាន ១ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២ ។ សេចក្តីចម្រើន ។
យើងអាចនឹងធ្វើឱ្យជាទុក្ខណ ។ ជាដើមនោះ ។ ពេទ្យកុមារ ។ ម្ចាស់ក្នុង
កាលបើសុទក្កុត្តលិច្ឆរិបុត្តនោះពាក្យយ៉ាងនេះហើយ គេក៏កត់និយាយ
នឹងសុទក្កុត្តលិច្ឆរិបុត្ត យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សុទក្កុត្ត អចេលបាដិកបុត្ត
បើមិនលះបង់វាបាននោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ខ្លះនោះចេញទេ
ក៏មិនក្នុងនឹងមកកាន់ខ័ត្តនោះមុខគេឯកកេត្តោ បើប្រសិនជា អចេល-

សុត្តន្តបិដក ទំយន្តកាយស្ស បាណិក្ខ

ឯវេស្ស អហំ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ
 តំ ធិដ្ឋី អប្បដិច្ចិស្សដ្ឋិត្វា សមណស្ស កោតមស្ស
 សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ កច្ឆយ្យន្តិ មុទ្ធាមិ តស្ស វិបតេយ្យាតិ ។
 រក្ខតេតំ កន្តេ កតវា វាចំ រក្ខតេតំ សុតតោ វាចន្តិ ។
 តី បទ មំ ភ្នំ សុទក្ខត្ត ឯវំ វេសិ រក្ខតេតំ
 កន្តេ កតវា វាចំ រក្ខតេតំ សុតតោ វាចន្តិ ។ កតវតា
 បស្ស(១) កន្តេ ឯសា វាចា ឯកំសេន ឌុណិសា(២) អកត្វា
 អចេលោ បាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ
 អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋី អប្បដិច្ចិស្សដ្ឋិត្វា បម សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ
 អាគន្តំ សេចេស្ស ឯវេស្ស អហំ តំ វាចំ អប្បហាយ
 តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋី អប្បដិច្ចិស្សដ្ឋិត្វា
 សមណស្ស កោតមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ កច្ឆយ្យន្តិ មុទ្ធាមិ
 តស្ស វិបតេយ្យាតិ ។ អចេលោ ច កន្តេ បាដិកបុត្តោ

១ ឌ. ម. កណិកាយស្ស ។ ២ ឌ. ម. ឧកិវិកា ។

សុត្តន្តបិដក ទំយន្តកាយ សុត្តន្ត

បាណិកបុត្រនោះកាន់ចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វាចានោះ មិន
 លះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ចិត្តិដ្ឋានោះចេញ ហើយឧប្បទៅកាន់ចិត្តិចំពោះ
 មុខ ឯព្រះសមណគោតមដូច្នោះ ក្បាល របស់អចេលបាណិកបុត្រនោះ
 មុខជាខឹងខ្លាំងពុំ(១) ។ សុទក្ខត្តលិច្ឆិវិបត្រកំខិយាយទៀតថា បពិត្រព្រះ
 អង្គីដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគក្បែរវាចានុ៎ះ សូមព្រះសុគតក្បែរ
 វាចានុ៎ះ ។ កថាគរខិយាយថា ម្ចាស់សុទក្ខត្តៈ ព្រោះហេតុអ្វីបានជាអ្នក
 ខិយាយខឹងកថាគរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
 ព្រះភាគក្បែរវាចានុ៎ះ សូមព្រះសុគតក្បែរវាចានុ៎ះ ។ សុទក្ខត្តលិច្ឆិ-
 វិបត្រទូលកថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ បានរោល
 នូវវាចានុ៎ះ ដោយដាច់ខាតដូច្នោះថា អចេលបាណិកបុត្រ បើមិនលះបង់
 វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ចិត្តិដ្ឋានោះចេញទេ មិនគួរនឹង
 មកកាន់វិចារនោះមុខកថាគរបានឡើយ បើប្រសិនថា អចេលបាណិក-
 បុត្រនោះ កាន់ចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះ
 បង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ចិត្តិដ្ឋានោះចេញ ហើយឧប្បទៅកាន់ចិត្តិចំពោះមុខ
 ឯព្រះសមណគោតមដូច្នោះ ក្បាលរបស់អចេលបាណិកបុត្រនោះ មុខជា
 ខឹងខ្លាំងពុំ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើអចេលបាណិក គ្រឿងនឹងមក

១ អង្គុកថា ថា ក្បាលឧប្បទៅកាន់ចិត្តិ-។ ដូចជាឡើងកាន់ចិត្តិដ្ឋានោះ ឬឧប្បទៅកាន់ចិត្តិ
 ជា វិកាត ។

បាទិកសុត្ត អនិកាយ ឧបាយកន្ត្រៃ វិបាក

វិបាក្ខេយ្យ កតវតោ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ អាគច្ឆយ្យ ឧទស្ស កតវតោ
 មុសាតិ ។ អបិ ធុ សុខត្តុត្ត តថាគតោ តំ វាចំ
 កាសេយ្យ យា សា វាចា ទ្វយតាមិទ្ធិតំ ។ តី បទ
 កន្ត កតវតោ អនេលោ ចានិកម្មត្តោ ចេតសា ចេតោ
 បរិច្ច វិទិតោ អកញោ អនេលោ ចានិកម្មត្តោ តំ វាចំ
 អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ អប្បដិទិស្ស
 ដ្ឋិត្វា មម សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ អាគន្តំ សចេមិស្ស វិវេស្ស
 អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ
 អប្បដិទិស្សដ្ឋិត្វា សមណស្ស ភោគមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ
 កច្ឆយ្យន្តិ មុត្តាបិ តស្ស វិបតេយ្យតិ ទុនាហុ ខេតោ
 កតវតោ^(១) ឯតមត្តំ អារោចេសុំ អកញោ កន្ត អនេ-
 លោ ចានិកម្មត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ ។ ថេ ។

១. វិ. វិបាកសុត្ត ។

បាទិកសុត្ត ព្រះវិហារបស់ព្រះមានព្រះកាមមិទ្ធិសមាធិសេដ្ឋិវិបាក្ខេយ្យ ២ ដូ
 កាន់វិចារព្រះក្រ្តវៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយរូបវិបាក(១)បាទ ពាក្យ
 របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ ខឹងក្រឡប់ទៅជាពាក្យមុសាតិញ ។ គង់គ
 កំនិយាយទៀតថា ម្ចាស់សុខត្តុត្តៈ វាចាណា មានដំណើរវិបាកជា
 ២ដូរ គង់គត គប្បិកាលវាចានោះដែរឬទេ ។ សុខត្តុត្តលិច្ឆិច្ចក្រ
 ក៏ទូលគបថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បាទ
 កំណត់គ្រាចចិត្តរបស់អរិយបុគ្គល ដោយព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គ
 ថា អរិយបុគ្គលចិត្ត ចើមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ
 មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះឡើយ មិនគួរនឹងមកកាន់វិចារព្រះមុខគង់គតបាទ
 ឡើយ បើប្រសិនជា អរិយបុគ្គលចិត្តនោះ កាន់ចិត្តយ៉ាងនេះថា
 កត្តាសញ្ញាមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះ
 ហើយគប្បិទៅកាន់វិចារព្រះមុខ ខែព្រះសមណភោគមជ្ឈិម្ម ក្បាលរបស់
 អរិយបុគ្គលចិត្តនោះ មុខជាខឹងក្រឡប់ចុះដូច្នោះឬ ឬក៏ទៅតាមវិបាក្ខេយ្យ
 មកក្រាបចង្អុលសេចក្តីខ្លះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏-
 ចម្រើន អរិយបុគ្គលចិត្ត ចើមិនលះបង់វាចានោះមិនគួរនឹង ។ ថេ ។

១ កន្ត្រៃថា ថា ប្រសិនបើវាចាចំណែកមិនយើង ច្របូបច្របាច់រូបសីហៈនិងគ្នា ជាដើម ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយយស្ស បាធិវគ្គោ

មុត្តាបិ តស្ស វិបតេយ្យតិ ។ មេតសា ទេតោ បរិច្ច
 វិធិតោ ទេវ មេ សុទក្ខត្ត អចេលោ ចាដិកបុត្តោ
 អកញោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ
 តំ ចិត្តំ អប្បហាយ ។ មេ ។ មុត្តាបិ តស្ស វិប-
 តេយ្យតិ ទេវតាបិ មម ឯតមត្តំ អាណេសុំ អកញោ
 កន្តោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ
 ។ មេ ។ មុត្តាបិ តស្ស វិបតេយ្យតិ ។ អធិតោបិ
 ចាម លិច្ឆវីធំ សេនាបតិ អនុនា កាលកតោ
 តាវត្តិសកាយំ ឧបបន្នោ^(*) សោមិ មំ ឧបសង្កមិត្តា
 វាវាណេសិ អលដ្ឋិ កន្តោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ
 មុសាវាធំ កន្តោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ មំមិ កន្តោ
 អចេលោ ចាដិកបុត្តោ ព្យាកាសិ វដ្ឋិតាមេ អធិ-
 តោ លិច្ឆវីធំ សេនាបតិ មហាធិរយំ ឧបបន្នោ-
 តិ ទ ទោ បនាហំ កន្តោ មហាធិរយំ ឧបបន្នោ

* ១. ឃ្លាត ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយយស្ស បាធិវគ្គោ

ក្បាលរបស់អចេលបាដិកបុត្រនោះមុនជាដំណាក់ចុះ ។ គឺជាគភ៌របស់
 ម្ចាស់សុទក្ខត្ត៖ គឺជាគភ៌បានកំណត់ដឹងចិត្តរបស់អចេលបាដិកបុត្រ ដោយ
 ចិត្តរបស់អថាគភ៌ អចេលបាដិកបុត្រចម្រើនលើដំណោះ មិនលេ-
 បដំណោះ មិនគួរដឹង ។ មេ ។ ក្បាលរបស់អចេលបាដិកបុត្រនោះមុន
 ជាដំណាក់ចុះដូច្នោះផង ជាដំណាក់ទៅកាត់ប្រាប់ដំណើរចុះ ដល់អថាគភ៌
 ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាដិកបុត្រ ចើមិនលេបដំណោះ មិនគួរ
 ដឹង ។ មេ ។ ក្បាលរបស់អចេលបាដិកបុត្រនោះ មុនជាដំណាក់ចុះដូច្នោះ
 ផង ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ បុរសឈ្មោះអធិត ជាសេនាបតិរបស់ពួកស្តេច
 លិច្ឆវី ទើបដឹងធ្វើមហាភាសន៍ ទៅកើតក្នុងពួកទៅតាមដំណាក់ក្តី
 ឯអធិតសេនាបតិនោះ ក៏ចូលមករកអថាគភ៌ ហើយប្រាប់យ៉ាងនេះថា
 ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាដិកបុត្រ ឥតមានសេចក្តីសៀងខ្មាស
 ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាដិកបុត្រ តែនិពោលពាក្យកុហក ចតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាដិកបុត្រ បានបាយឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គថា អធិត-
 សេនាបតិ របស់ពួកស្តេចលិច្ឆវីក្នុងវដ្តប្រាម ទៅកើតក្នុងមហានរកដូច្នោះ
 ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនទៅកើត ក្នុងមហានរកដូច្នោះ

បាណិកសុត្ត អបេលបាណិកបុគ្គលវិវាទ

ភារត្តិសភាយំ^(១) ឧបបណ្ណោ អលដ្ឋិ កន្ត អចេលោ
 ចាដិកបុត្តោ ឥសារាភិ កន្ត អចេលោ ចាដិកបុត្តោ
 អភព្វោ ច^(២) កន្ត អចេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ ភំចំ
 អប្បហាយ ។ មេ ។ ឥដ្ឋាបិ តស្ស វិបតេយ្យាតិ
 ភតិ ខោ សុទត្តុត្ត ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិនិតា
 មេវ មេ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អភព្វោ អចេលោ
 ចាដិកបុត្តោ តំ ភំចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ
 អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋិ អប្បដិច្ចិស្សដ្ឋិក្ខា មម សម្ម-
 ទីការិ អាភន្តិ សចេបិស្ស ឯវិមស្ស អហន្តិ ភំចំ
 អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋិ អប្បដិ-
 ច្ចិស្សដ្ឋិក្ខា សមណស្ស តោតមស្ស សម្មទីការិ
 កន្ធយ្យន្តិ ឥដ្ឋាបិ តស្ស វិបតេយ្យាតិ លោភាបិ មេ
 ឯតមត្តំ អាភេតេសុំ អភព្វោ កន្ត អចេលោ
 ចាដិកបុត្តោ តំ ភំចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ
 តំ ធិដ្ឋិ អប្បដិច្ចិស្សដ្ឋិក្ខា កកវតោ សម្មទីការិ អាភន្តិ

១ ទ. ភារត្តិសភាយំ ។ ឃ. ភារត្តិសភាយំ ។ ២ ទ. ឧបបណ្ណោ ។ ឥសារិ ។

បាណិកសុត្ត ពោលអំពីសេចក្តីប្រព្រឹត្តរបស់អបេលបាណិកបុគ្គ

បានទៅកើតក្នុងពួកវេទិកា ជាតំភារត្តិសភាយំ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អបេលបាណិកបុគ្គ វេទនាសេចក្តីវេទនាសេ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អបេលបាណិកបុគ្គវិភាសពាក្យកុហក ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អបេល-
 បាណិកបុគ្គបើមិនលះបង់វេទនា មិនគួរទើង ។ មេ ។ ក្សាលចេសំអបេល-
 បាណិកបុគ្គនោះមុនជាទីដ៏ធ្លាក់ចុះមិនខាន ។ ម្នាលសុទត្តុត្តៈ គឺថាគុណ
 កំណត់ដ៏ធំក្តីរបស់អបេលបាណិកបុគ្គ ដោយចិត្តថា អបេលបាណិកបុគ្គ
 បើមិនលះបង់វេទនា មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះចេញទេ
 មិនគួរទើងមកកាន់ចំពោះមុខគឺថាគេឡើយ បើប្រសិនជាអបេលបាណិក-
 បុគ្គតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វេទនា មិនលះបង់
 ចិត្តនោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះចេញ ហើយគេឡើយកាន់ចំពោះព្រះគ្រូ
 ខែព្រះសមណភាវមដ្ឋៈ ក្សាលចេសំអបេលបាណិកបុគ្គនោះ មុន
 ជាទីដ៏ធ្លាក់ចុះដូច្នោះផង ពិនិត្យវេទនាគ្រប់ដំណើរគុះ ដល់គឺថាគុណ
 ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អបេលបាណិកបុគ្គ បើមិនលះបង់វេទនា មិន
 លះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះចេញទេ មិនគួរទើងមកកាន់ចំពោះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស បាណិកវគ្គ

សចេចិស្ស ឯវេស្ស អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ
អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋី អប្បដិដិស្សធិត្វា សមណស្ស
តោតមស្ស សម្មទំការំ កច្ឆយ្យន្តំ មុទ្ធាចិ តស្ស
វិបតេយ្យភិ ។ ឯសោ(១) ទោ បទាហំ សុទត្តត្ត
វេសាលិយំ មិណ្ហាយ ចរិត្វា បទ្ហាកត្តំ មិណ្ហាចាតប្ប-
ដិក្កន្តោ យេន អចេលស្ស ចាដិកមុត្តស្ស អារាមោ
តេនុបសង្កមិ(២) ទិវា វិហារាយ យស្សនាទិ ត្វំ សុ-
ទត្តត្ត ឥច្ឆសិ តស្ស អាហេចេហិតិ ។

(៦) អថទោ ស្វាហំ(៣) កក្កវ មុត្តស្សសមយំ
ទិវាសេត្វា បត្តមិវំ អាទាយ វេសាលិយំ មិណ្ហាយ
ចាវិសិ វេសាលិយំ មិណ្ហាយ ចរិត្វា បទ្ហាកត្តំ មិណ្ហា-
ចាតប្បដិក្កន្តោ យេន អចេលស្ស ចាដិកមុត្តស្ស
អារាមោ តេនុបសង្កមិ ទិវា វិហារាយ ។ អថទោ
កក្កវ សុទត្តត្តោ លិច្ឆវិមុត្តោ តរោមន្តោ វេសាលិ
បវិសិត្វា យេន អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា លិច្ឆវិ
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អភិញ្ញាតេ អភិញ្ញាតេ

១ ឱ. សោ ។ ២ ឱ. ឆ. តេនុបសង្កមិស្សមិ ។ ៣ ឱ. អថកេហំ ។ ឆ. អថក្កហំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស បាណិកវគ្គ

ព្រាតេក្រ្ត ខែព្រះខានព្រះភាគបាទៈឡើយ បើប្រសិនជាអចេលបាដិកបុត្រ
នោះតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ មិនលះចង់វាចានោះ មិនលះចង់
ចិត្តនោះ មិនលះចង់វិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទំចំពោះព្រះក្រ្ត
ព្រះសមណគោតម ក្បាលរបស់អចេលបាដិកបុត្រនោះ មុនជាទីដំបូង
ចុះផ្ទះផង ។ ខ្លួនសុទត្តត្តៈ ចំណែកនានិកថាគតគ្រាប់ទៅដើម្បី
ចំណូចក្នុងក្រុងវេសាលី លុះដល់វេលាបញ្ចកត្ត ភថាគតគ្រប់ពី
ចំណូចក្នុងក្រុងវេសាលី ក៏ចូលសំដៅទៅក្រុងភាគរបស់អចេលបាដិកបុត្រ ដើម្បី
នៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ខ្លួនសុទត្តត្តៈ ឥតចង់ប្រាប់ខ្លួនរឿន
ណា ឥតចង់ប្រាប់ខ្លួនរឿននោះមកចុះ ។

(៧) ខ្លួនកក្កវៈ គ្រានោះឯង ភថាគតស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់
បាត្រនិងចីវរ ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម ចូលទៅចំណូចក្នុងក្រុងវេសា-
លី លុះចូលទៅចំណូចក្នុងក្រុងវេសាលីហើយ គ្រប់ពីចំណូចក្នុង
មកវិញ ក្នុងវេលាព្រាយកត្ត ក៏ចូលសំដៅទៅក្រុងភាគរបស់អចេល-
បាដិកបុត្រ ដើម្បីនៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ខ្លួនកក្កវៈ លំដាប់
នោះឯង សុទត្តត្តលិច្ឆវិច្ឆេត្ត ជាឥតចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដោយ
ប្រញាប់ប្រញាល់ហើយ ក៏ចូលទៅកណ្តាលច្បារ ដែលមានក្បែរឈ្មោះ
ព្រាតេដាដិកេ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងកណ្តាលច្បារដល់

លិច្ឆរី ឯតនរេច ឯសារុសោ កកក វេសាលិយំ
 ឯណ្ហាយ វិចរិត្តា បច្ឆាកត្តំ ឯណ្ហាចាកប្បដិក្កត្តោ
 យេន អរិយស្ស ចាដិកបុត្តស្ស អារមោ តេទុប-
 សន្តមិ ឯក វិហារាយ អភិក្កមថាយស្មន្តោ អ-
 ភិក្កមថាយស្មន្តោ សាធុរាចំ សមណាចំ ឧត្តរិម-
 ទុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បដិហារិយំ កវិស្សតិ ។ អថទោ
 កត្តវ អភិក្កាតាចំ អភិក្កាតាចំ លិច្ឆរីចំ ឯតនរេច វេសា-
 សាធុរាចំ កិរ កោ សមណាចំ ឧត្តរិមទុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បដិហារិយំ កវិស្សតិ ហទ្ធុ វត កោ តច្ឆាមាតិ ។
 យេន ច អភិក្កាតា អភិក្កាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា
 តហាបតិទេចយិកា ធានាតិក្ខិយស្សមណាព្រាហ្មណា(១)
 តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា អភិក្កាតេ អភិក្កាតេ
 ធានាតិក្ខិយស្សមណាព្រាហ្មណេ ឯតនរេច ឯសារុសោ

១ វ. អ. ធានាតិក្ខិយ សមណាព្រាហ្មណា ។

បាណិកសូត្រ ព្រះមហាក្សត្រស្តេចលុះទៅកាន់អាគារ របស់អរិយបិណ្ឌិកសូត្រ
 មានក្បែរឈ្មោះប្រាកដជាជំរក យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សារុសោ ទាំងឡាយ
 ព្រះមហាក្សត្រខ្ញុំ ទ្រង់ព្រមទ្រង់ទៅបិណ្ឌិកសូត្រ ក្នុងក្រុងវេសាលី
 ព្រះអង្គត្រឡប់ពីបិណ្ឌិកសូត្រមកវិញ ក្នុងវេលាព្រាយក្ត ក៏ចូលសំដៅ
 ទៅទ្រង់អាគាររបស់អរិយបិណ្ឌិកសូត្រ ដើម្បីទៅសម្រាក ក្នុងវេលាថ្ងៃ
 ចតិក្រអួតមានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរអញ្ជើញទៅ ចតិក្រអួត
 មានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរអញ្ជើញទៅ ដ្បិតវិទ្ធិប្បដិហារិយំ
 ជាធម៌ប្រៃសីក្រែលនិ ជាធម៌របស់មនុស្ស ខែសមណៈទាំងឡាយ
 មានសកាតដ៏ល្អ មុនជាទីនិមន្តមានមន្ត ។ ម្ចាស់កត្តវៈ គ្រាពោះ
 ឯង ពួកលិច្ឆរីដែលមានក្បែរឈ្មោះប្រាកដជាជំរក ក៏ប្រឹក្សាគ្នាដូច្នោះថា
 ម្ចាស់ភ្នាយើង បានព្យាបាលវិទ្ធិប្បដិហារិយំ ជាធម៌ប្រៃសីក្រែលនិជាង
 ធម៌របស់មនុស្ស របស់សមណៈទាំងឡាយមានសកាតដ៏ល្អ មុនជាទីនិ-
 មន្តមានមន្ត ម្ចាស់ភ្នាយើង បើដូច្នោះមានវត្តយើងទាំងឡាយ ទាំងឡាយ
 មើល ។ ឯសុខត្តុលិច្ឆិប្បត្រ ក៏ដើរចូលទៅកណ្តកព្រាហ្មណមហាសាលា
 និងភហបតិ អ្នកសុខ្យុទ្រព្យ សមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានលទ្ធិផ្សេងៗ
 មានក្បែរឈ្មោះប្រាកដជាជំរក លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយទៅ
 នឹងសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលមានលទ្ធិផ្សេងៗ មានក្បែរឈ្មោះប្រាកដ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាសិកា

កតតា វេសាលិយំ បិណ្ណាយ ចរិត្តា បញ្ញាភត្តំ បិណ្ណ-
 ចាតប្បដិក្កន្តោ យេន អរេលស្ស ចាដិកបុត្តស្ស
 អាណមោ តេនុបស្ម័ន្តិមិ និវា វិហារាយ អភិក្កមថា-
 យស្សន្តា អភិក្កមថាយស្សន្តា សាទុក្កានំ សម-
 ណានំ ឧត្តរិមនុស្សនម្មា ឥទ្ធិប្បដិហារិយំ កវិស្ស-
 តីតិ ។ អថេចា កត្តវ អភិញ្ញាតានំ អភិញ្ញាតានំ
 ធានាតិភ្និយស្សមណាព្រាហ្មណានំ ឯតទេហាសិ សា-
 ទុក្កានំ ភិវ ហោ សមណានំ ឧត្តរិមនុស្សនម្មា
 ឥទ្ធិប្បដិហារិយំ កវិស្សតិ ហន្ត វត ហោ កត្តាមា-
 តិ ។ អថេចា កត្តវ អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា លិច្ឆិ
 អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា ច ព្រាហ្មណាមហាសាលា
 កហបតិទេពុយិកា ធានាតិភ្និយស្សមណាព្រាហ្មណ
 យេន អរេលស្ស ចាដិកបុត្តស្ស អាណមោ តេនុប-
 ស្ម័ន្តិសុ ។ សា ឯសា កត្តវ ចរិសា ហោតិ អនេ-

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាសិកា

ជានិគេដ្ឋន្តេថា ម្ចាស់កាសោទានិទ្ធាយ ព្រះមានព្រះភាគខ្ញុំ ទ្រង់
 ព្យួជំរេណីវេចបិណ្ណបុកក្នុងក្រុងវេសាលី ព្រះគង្គីគ្រឿងបំបិណ្ណបុកមក
 វិញក្នុងវេសាលីព្រាយកត្ត ក៏ចូលសំដៅទៅក្រុងអាណមរេសំអាចលប្រាជ្ញក-
 បុត្រ ដើម្បីទៅសម្រាកក្នុងវេសាលីថ្ងៃ ខែអ្នកមានកាយទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយ ចូរអញ្ជើញទៅ ខែអ្នកមានកាយទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
 អញ្ជើញទៅ ជ្រកឥទ្ធិប្បដិហារិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជានិច្ចមិចេសំ
 មនុស្ស ខែសមណៈទាំងឡាយ មានសភាពដ៏ល្អ មុនជាដឹងមានមិន
 ខាន ។ ម្ចាស់កត្តវៈ លំដាប់នោះឯង ពួកសមណាព្រាហ្មណ៍ ដែល
 មានលទ្ធិផ្សេង ។ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជានិរេក ក៏ប្រឹក្សាគ្នាដូច្នោះថា
 ម្ចាស់គ្នាយើង បានពូជា ឥទ្ធិប្បដិហារិយំ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 ជានិច្ចមិចេសំមនុស្ស ខែសមណៈទាំងឡាយ មានសភាពដ៏ល្អ មុនជា
 ដឹងមានមិនខាន ម្ចាស់គ្នាយើង បើដូច្នោះ មានតែពួកយើងនាំគ្នាទៅ
 មើល ។ ម្ចាស់កត្តវៈ លំដាប់នោះឯង ពួកលិច្ឆិ ដែលមាន
 កេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជានិរេក និងពួកព្រាហ្មណាមហាសាល និងភហបតិ
 អ្នកសន្សំទ្រព្យ និងពួកសមណាព្រាហ្មណ៍មានលទ្ធិផ្សេង ។ សុទ្ធតែមាន
 កេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជានិរេក បាននាំគ្នាចូលទៅកាន់ភាគម របស់អរេល-
 ប្រាជ្ញកបុត្រ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ ចរិសំទេនា មានប្រមាណច្រើនរយ

បាដិកសុត្តេ អរោលបាដិកបុត្តកយេធីតក្កលោមហំសពថា

កកសតា អរោកសហស្សា ។ អស្សោសិ ទោ កក្កវ
អរោលោ ចាដិកបុត្តោ អភិក្កត្តា កិរ អភិញ្ញា
អភិញ្ញាតា លំច្ឆវី អភិក្កត្តា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញា
ច ព្រាហ្មណមហាសាលា កហមតិទេចយិកា ជាធា-
តិភិយស្សមណព្រាហ្មណា សមណោបិ កោតទោ មយ្ហំ
អាហមេ ធិវិហារំ ធិសិញ្ញោតិ ។ សុត្តានស្ស កយំ
ធម្មិកត្តំ លោមហំសោ ឧទទាធិ ។ អថទោ កក្កវ អរោ-
លោ ចាដិកបុត្តោ កិរោ សំវិក្កោ លោមហដ្ឋជាតោ(១)
យេន តិណ្ណុកខាទុបវិញ្ញាជកាវាទោ(២) ទេទុបសន្តិមិ ។
អស្សោសិ ទោ កក្កវ សា បរិសា អរោលោ កិរ
ចាដិកបុត្តោ កិរោ សំវិក្កោ លោមហដ្ឋជាតោ យេន
តិណ្ណុកខាទុបវិញ្ញាជកាវាទោ ទេទុបសន្តិញ្ញោតិ ។ អ-
ថទោ កក្កវ សា បរិសា អញ្ញាតវំ បុរិសំ អាមន្តសិ
ឯហិ ភំ កោ បុរិស យេន តិណ្ណុកខាទុបវិញ្ញាជកាវា-
ទោ យេន អរោលោ ចាដិកបុត្តោ ទេទុបសន្តិមិ ឧប-

១ កក្កវ យេត្តេ លោមហំសជាតោ ពាយ ទិស្សតិ ។ ២ ទ. តិណ្ណុកខាទុបវិញ្ញាជកា-
វាទោ ។

បាដិកសុត្តេ ពោលភិក្ខុយសេច្ឆីតតំសុត្តិវោម របស់អរោលបាដិកបុត្ត
ប្រើនគាន់នាក់ ។ ម្នាលកក្កវៈ អរោលបាដិកបុត្ត បានឮដំណឹងថាពួក
ស្តេចលំច្ឆវី សុទ្ធតែបានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាជិត បានមកហើយ ពួក
ព្រាហ្មណមហាសាលានិងគហមតិអ្នកសន្សំទ្រព្យ និងសមណព្រាហ្មណ៍
មានលទ្ធិផ្សេង ៗ សុទ្ធតែបានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាជិត ក៏បានមកដាំ
ព្រះសមណគោតម ក៏គង់សម្រាកព្រះអង្គទៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងអាការៈរបស់
អាត្មាអញ ។ អរោលបាដិកបុត្តនោះ លុះឮដំណឹងហើយក៏ភ័យខ្លាច
ព្រឹត្តិព្រូងអស់ទាំងពេល ។ ម្នាលកក្កវៈ លំដាប់នោះនិង លុះអរោលបាដិក-
បុត្ត កើតមានភ័យភក់ស្លុតព្រឹត្តិព្រូងពេលហើយ ក៏ចូលទៅឯតិណ្ណុកខាទុ-
បវិញ្ញាជកាវាទ(១) ។ ម្នាលកក្កវៈ បរិស័ទនោះបានឮដំណឹងថា អរោល-
បាដិកបុត្ត កើតមានភ័យភក់ស្លុតព្រឹត្តិព្រូងពេលហើយ ក៏ចូលទៅឯតិណ្ណុក-
ខាទុបវិញ្ញាជកាវាទ ។ ម្នាលកក្កវៈ វេលានោះនិង បរិស័ទនោះ
ទៅបុរសម្នាក់មកថា ទៃបុរសធំចម្រើន អ្នកចូរមកនេះ អ្នកចូលទៅរក
អរោលបាដិកបុត្ត ក្នុងតិណ្ណុកខាទុបវិញ្ញាជកាវាទ លុះចូលទៅវេលាហើយ

១ អាការៈរបស់បរិវាទករដែលគេកំណត់ដោយជំនួញដើម្បីឱ្យទន្ទប់ ។

សង្កមិទ្ធា អរិយោ ចាដិកបុត្តំ ឯវំ វរិយោ អភិក្កមា-
 វុសោ ចាដិកបុត្តំ អភិក្កមា អភិក្កមា អភិក្កមា អភិក្កមា
 លិដ្ឋវំ អភិក្កមា អភិក្កមា អភិក្កមា ច ប្រាហ្មណ្ណ-
 មហាសាលា តតាមតិវេយ្យោ ពាណិជ្ជិយស្សម-
 ណាប្រាហ្មណ្ណា សមណោបិ តោតោ វាយស្មតោ
 អាភមេ ធិវិហារំ ធិសិទ្ធា កាសិកា ទោ បទ តេ
 ឯសាវុសោ ចាដិកបុត្តំ វេសាលិយំ បរិសតិ វាចា
 សមណោបិ តោតោ ញាណវំនោ អហំបិ ញា-
 ណវំនោ ញាណវំនោ ទោ បទ ញាណវំនោ
 អរហតិ ទុត្តរិមទុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បដិហារិយំ ឧស្ស-
 តុំ សមណោ តោតោ ឧបទ្ធិបដំ អាត្មេយ្យ
 អហំបិ(១) ឧបទ្ធិបដំ កត្មេយ្យំ តេ តតុ ទាកាបិ(២) ទុត្ត-
 រិមទុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បដិហារិយំ កត្មេយ្យេ ឯកតេ(៣)
 សមណោ តោតោ ទុត្តរិមទុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បដិហារិយំ
 កវិស្សតិ ម្ខាហំ កវិស្សមិ ទ្វេ ច សមណោ តោត-
 ោ ទុត្តរិមទុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បដិហារិយាធិ កវិស្សតិ
 ចត្តាហំ កវិស្សមិ ចត្តាវិ ច សមណោ តោតោ

១ ១. អហំ ។ ២ ១. វា ។ ៣ ១. ធិវិ ។

ចូរនិយាយនឹងអរិយបុត្តជីកបុត្រ យ៉ាងនេះថា វៃតាវុសោ បុត្តជីកបុត្រ
 ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅវិញ ព្រោះត្រូវស្តេចលំដាប់? សុទ្ធតែមានក្បួនឈ្មោះ
 ប្រាកដជាដឹងគេ បុរាណនាំគ្នាមកហើយ ត្រូវប្រាហ្មណ្ណមហាសាល ត្រូវ
 គហបតីអ្នកសុទ្ធត្រឡ មិនភ្នាក់សមណប្រាហ្មណ្ណមានលទ្ធិផ្សេង ១ សុទ្ធ
 តែមានក្បួនឈ្មោះប្រាកដជាដឹងគេ ក៏បុរាណនាំគ្នាមកដែរ ទាំងព្រះសមណ-
 គោតមសោត ក៏នៅគង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងអាណាចក្រអ្នក
 មានអាយុ វៃតាវុសោ បុត្តជីកបុត្រ ចំណែកអ្នកបុរាណនាំគ្នាមក ក្នុង
 កណ្តាលបរិស័ទក្នុងត្រីវេសាលីថា សមណគោតមជាញាណវំនោ យើង
 ក៏ជាញាណវំនោដែរ ចំណែកបុគ្គលជាញាណវំនោ ក្នុងសម្តែងវិទ្ធិបុត្តជីហា-
 រិយំ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស មួយអង្វ្រះហើយបុគ្គល
 ជាញាណវំនោផ្លូវ ព្រះសមណគោតម គួរមកកាន់កាប់កណ្តាល
 ផ្លូវ ឯយើង ក៏គួរទៅកាន់កាប់កណ្តាលផ្លូវដែរ យើងទាំងពីរនាក់នោះ
 នឹងធ្វើវិទ្ធិបុត្តជីហារិយំ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស ក្នុង
 ទីវេលាដូចគ្នានោះ បើព្រះសមណគោតម នឹងធ្វើវិទ្ធិបុត្តជីហារិយំជាធម៌
 ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបាន ១ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២
 បើព្រះសមណគោតម នឹងធ្វើវិទ្ធិបុត្តជីហារិយំ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែង
 ជាងធម៌របស់មនុស្សបាន ២ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២ បើព្រះសមណគោតម

បាដិកសុត្តេ បុរិសស្ស អចេលបាដិកច្បុបសន្តមនេហិ

ទុក្ខវិមុត្តស្សធម្មា វទ្ធិច្បាដិហារិយោ ធិ កវិស្សតិ អដ្ឋាហំ
កវិស្សមិ វតិ យាវតតំ យាវតតំ សមណោ តោត-
មោ ទុក្ខវិមុត្តស្សធម្មា វទ្ធិច្បាដិហារិយោ ធិ កវិស្សតិ
តទ្ធិគុណំ តទ្ធិគុណាហំ កវិស្សមិ ធិ អភិក្កមយេវ(១)
មោ អាវុសោ ចាដិកបុត្ត ឧបន្តបថំ សត្វប្បមម័យេវ
អាត្មា សមណោ តោតមោ អាយស្មតោ អារមេ
ទិវវិហារំ ធិសិទ្ធាតិ ។ ឯវំ ភោតិ មោ កត្តវ សោ បុរិ-
សោ តស្ស បរិសាយ បដិស្សតា យេន តិណ្ណកតា ឧប-
រិក្ខាជកាពមោ យេន អចេលោ ចាដិកបុត្ត តទ្ធិប-
សន្តមិ ឧបសន្តមិក្ខា អចេលំ ចាដិកបុត្តំ វតនេវេច
អភិក្កមាវុសោ ចាដិកបុត្ត អភិក្កតា អភិក្កតា អ-
ភិក្កតា លិច្ឆវិ អភិក្កតា អភិក្កតា អភិក្កតា ប្រាហ្ម-
ណមហាសាលា ។ ថេ ។ អភិក្កមយេវ អាវុសោ(២)

១ ឧ. អភិក្កមស្សេវ ។ ២ ឧ. លិច្ឆវិ... ។ ថេ ។ .. សមណោ តោតមោ អាយស្មតោ
អារមេ ទិវវិហារំ ធិសិទ្ធាតិ ។ កាសិកា មោ បធម តេ ឯសាវុសោ បាដិកច្បុ ដលាលិយំ
មរិសតិ វិហា សមណោថិ តោតមោ ប្រាណវិកោ អហម្មំ ប្រាណវិកោ . . ។ ថេ ។ . . .
តទ្ធិគុណំ តទ្ធិគុណាហំ កវិស្សមិ ធិ ។ អភិក្កមយេវ មោ អាវុសោ ធិស្សតិ ។

បាដិកសុត្តេ ពោលអំវិចារសម្រាប់ចូលទៅរកអចេលបាដិកច្បុ

ធិតិធ្វើកិច្ចប្រាដិហារិយំ ជាធម៌ដ៏ច្រើនស្រីក្រែវលនិ ជាធិតិចរស់មុន្ស
បាធិ ៤ យេនិកាចធិតិធ្វើបាធិ ៨ បើប្រះសមណៈតាតម ធិតិធ្វើកិច្ចប្រាដិហា-
រិយំជាធម៌ច្រើនស្រីក្រែវលនិជាធិតិចរស់មុន្ស បាធិប្តីឆ្មា ១ យេនិកាច
ធិតិធ្វើឲ្យបាធិជាឧត្តណ ១ ជាធិនោះ ១ ទៅទៀតដូច្នោះធិតិ ម្ចាស់អាវុសោ
បាដិកច្បុត្រ អ្នកច្នៃត្រច្បប់ទៅកាន់ចំពាក់កណ្តាលវ្រុច្បុ ប្រះសមណ-
នោតម ប្រធិពុទ្ធដំណើរមកដល់មុខតាំងអស់ហើយ ធិសម្រាកទៅ
អំណាច ក្នុងអាមាវស្រុកមានកាយ ។ ម្ចាស់កត្តវ បុរសនោះ
ទទួលពាក្យបរិស័ទនោះថា តើអ្នកដំបូង ហើយកិច្ចលទៅរកអចេល-
បាដិកច្បុត្រ ក្នុងកិណ្ណកតាឧបរិក្ខាជកាពម លុះចូលទៅដល់ហើយ បាធិ
ធិយាយធិតិអចេលបាដិកច្បុត្រ យ៉ាងនោះថា ម្ចាស់អាវុសោបាដិកច្បុត្រ
អ្នកច្នៃត្រច្បប់ទៅវិញ ប្រោះពួកស្តេចលិច្ឆវិ សុទ្ធតែមានក្បែរឃ្មោះប្រា-
កដជាធិតេ បាធិនាំភ្លាមកហើយ ពួកប្រាហ្មណមហាសាលសុទ្ធតែមាន
ក្បែរឃ្មោះប្រាកដជាធិតេ ក៏បាធិនាំភ្លាមកវិវេ ។ ថេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាសិក្ខា

ចាដិកមុត្ត ធុបន្ស្សបដំ សព្វប្បវេទន៍យេវ អាគន្ធា សម-
 លោ វោតមោ កាយស្មតោ អរិយេ ធិវិហារំ ចិ-
 សិដ្ឋោតិ ។ ឃី វុត្តេ កត្តំ អរិយេ ចាដិកមុត្តោ អា-
 យាមិ អាវុសោ កាយាមិ អាវុសោតិ វត្តា តត្តេវ សំ-
 សប្បតិ ធន សត្តោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតុំ ។ អថទោ
 សោ កត្តេវ បុរិសោ អរិយេ ចាដិកមុត្តំ ឃីតទោត
 តិសុ ធាប តេ អាវុសោ ចាដិកមុត្តោ ចាវធាសុ ធាប
 តេ បិបតស្មី អល្លិចា បិបតសុ ធាម តេ ចាវធាសុ(១)
 អល្លិចំ កាយាមិ អាវុសោ កាយាមិ អាវុសោតិ វត្តា
 តត្តេវ សំសប្បសិ ធន សត្តោសិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតុំ ។
 ឃីបិ ទោ កត្តេវ វុត្តមោ អរិយេ ចាដិកមុត្តោ អា-
 យាមិ អាវុសោ កាយាមិ អាវុសោតិ វត្តា តត្តេវ សំ-
 សប្បតិ ធន សត្តោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតុំ ។ យធា
 ទោ សោ កត្តេវ បុរិសោ អញ្ញាសិ បរាភក្កុតោ
 អយំ អរិយេ ចាដិកមុត្តោ កាយាមិ អាវុសោ

១ ម កត្តេវ សោ ១ បារិវាសិក្ខា បទេស វិវាទំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាសិក្ខា

បាដិកមុត្ត អ្នកចូរទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវ ព្រះសមណគោតម ទ្រង់
 ព្យាដំណើរមកដល់មុនគេចាំអស់ហើយ គង់សម្រាកព្រះគន្លឹះនៅវេលា
 ថ្ងៃ ក្នុងភាវមារេសំអ្នកមានកាយ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ កាលបើបុរសនោះ
 និយាយយ៉ាងនេះហើយ អរិយបាដិកមុត្តឆ្លើយថា ម្ចាស់អ្នកមានកាយ
 ខ្ញុំនឹងទៅ ម្ចាស់អ្នកមានកាយ ខ្ញុំនឹងទៅ ហើយក៏អង្គុយជ្រប់ នៅ
 គ្រង់ទីនោះឯង មិនអាចក្រោកអំពីកាសនៈបានឡើយ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ
 ទើបបុរសនោះ និយាយនឹងអរិយបាដិកមុត្ត យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុ-
 សោ បាដិកមុត្ត ត្រូវអ្នកជាប់នៅនឹងកាំវិចរបស់អ្នកឬ ឬកាំដំដាប់ស្លឹក
 នៅនឹងត្រូវរបស់អ្នក បានជាអ្នកគ្រាន់តែនិយាយថា ម្ចាស់អ្នកមានកាយ
 ខ្ញុំនឹងទៅ ម្ចាស់អ្នកមានកាយ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នេះហើយ ក៏នៅតែអង្គុយ
 សំរុកគ្រង់កន្លែងនោះដែរ មិនអាចក្រោកអំពីកាសនៈបាន ។ ម្ចាស់
 កត្តវៈ អរិយបាដិកមុត្ត ទើបទុកជាបុរសនោះនិយាយយ៉ាងនេះ ក៏នៅ
 តែនិយាយថា ម្ចាស់អាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្ចាស់អាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នេះ
 ហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ គ្រង់កន្លែងនោះដែរ មិនអាចក្រោកអំពី
 កាសនៈបានឡើយ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ កាលណាបុរសនោះដឹងថា អរិយ-
 បាដិកមុត្តនោះ ចរាជិយេហើយនៅតែនិយាយថា ម្ចាស់អាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ

បាណស្ត្រ ពោលបាណស្ត្រស្ស បក្ខត្របកថា

អាណាមិ អាណាមិ វត្តា តត្ថេវ សំសប្បតិ ធន សុ-
 ត្តោតិ អាសនាមិ វុដ្ឋាតុត្ថិ អថ តំ បរិសំ អាត្មា
 វិវាណោចេសិ បក្ខត្របកថា ភោ អយំ(*) អចេលោ
 ចាដិកបុត្តោ អាណាមិ អាណាមិ អាណាមិ អាណាមិ
 វត្តា តត្ថេវ សំសប្បតិ ធន សុត្តោតិ អាសនាមិ វុដ្ឋា-
 តុត្ថិ ។ វិវំ វុត្តោ អហំ តត្ថេវ តំ បរិសំ វិវុទ្ធ-
 វេចំ អកញ្ចោ វោ អាណាមិ អចេលោ ចាដិក-
 បុត្តោ តំ វេចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ធម្មិ
 អប្បចិដិស្សធីត្វា មម សម្មទីការិ អាត្មំ សាចេបិស្ស
 វិវមស្ស អហត្ថំ វេចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ
 តំ ធម្មិ អប្បចិដិស្សធីត្វា សមណស្ស ភោតមស្ស
 សម្មទីការិ គច្ឆេយ្យត្ថំ មុដ្ឋាបិ តស្ស វិបតេយ្យតិ ។

បេសកណារំ ធីត្ថិ ។

* ឧ. ៣ អយត្ថំ ឧ ទិស្សតិ ។

បាណស្ត្រ ពោលបាណស្ត្រស្ស ពោលបាណស្ត្រ

ម្នាលអាណាមិ ខ្ញុំខឹងទៅ ដូច្នោះហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ ត្រង់កន្លែង
 នោះដដែល មិនអាចប្រាកដពីភាសនៈបានឡើយ កាលនោះ ចុះស
 នោះក៏ត្រឡប់មកកាន់ចំរើសវិញ ហើយប្រាប់យ៉ាងនេះថា ម្នាល
 អ្នកដីចម្រើន អចេលបាណស្ត្រនោះ ចាដិយេហើយ ក៏នៅតែនិយាយថា
 ម្នាលអាណាមិ ខ្ញុំខឹងទៅ ម្នាលអាណាមិ ខ្ញុំខឹងទៅ ដូច្នោះហើយក៏នៅ
 តែអង្គុយជ្រប់ ត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចប្រាកដពីភាសនៈបាន
 ឡើយ ។ ម្នាលគត្តវៈ កាលបើចុះសនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ
 គាត់គាត់បាននិយាយនឹងចំរើសវិញដូច្នោះថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ អ-
 ចេលបាណស្ត្រ បើមិនលះចង់វាបាននោះ មិនលះចង់ចិត្តនោះ មិនលះចង់
 ចិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ចំរើសនោះមុនគេឡើយ ប្រសិន
 បើអចេលបាណស្ត្រនោះ កាន់ចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះចង់
 វាបាននោះ មិនលះចង់ចិត្តនោះ មិនលះចង់ចិដ្ឋិនោះចេញឡើយ ហើយ
 ទៅកាន់ចំរើសនោះត្រូវ នៃព្រះសមណភោតមទ្យបានដូច្នោះ ក្បាលចេស
 អចេលបាណស្ត្រនោះ មុនដំនឹងទាក់ចុះមិនខាន ។

ចប់ បេសកណារំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលិកាយស្ស បាណិកវគ្គ

[៨] អថទោ កក្កវ អញ្ញតរោ លិច្ឆវិមហាមត្តោ
 ធុដ្ឋាយាសនា តំ បរិសំ វតទរោច តេចហិ ភោ
 មុហុត្តំ តាវ អាតមេដ យោវិហំ កច្ឆាមិ អប្បវនាម
 អហំមិ សក្កុណោយ្យ អាចលំ ចាដិកបុត្តំ ឥមំ បរិសំ
 អាទេតុន្តិ ។ អថទោ សោ កក្កវ លិច្ឆវិមហាមត្តោ
 យេន តិណ្ណុត្តាទាទុបវិញ្ញាជនារាមោ យេន អាចេលោ
 ចាដិកបុត្តោ តេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាចលំ
 ចាដិកបុត្តំ វតទរោច អភិក្កហវុសោ ចាដិកបុត្ត
 អភិក្កន្តំ តេ សេយ្យេ អភិក្កន្តា អភិញ្ញតា អភិញ្ញតា
 ច ។ សង្កិត្តំ^(១) ។ សមណោមិ តោតមោ អាយស្មតោ
 អាតមេ ធិវវិហារំ ធិសិដ្ឋោតិ កាសិតា ទោ បទ តេ
 វសាវុសោ ចាដិកបុត្ត វេសាលិយំ បរិសតិ និចា
 សមណោមិ តោតមោ ញាណវំនោ អហំមិ ញា-
 ណវំនោ ។ មេ ។ តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ក-
 រិស្សាមិតិ អភិក្កមយេវ^(២) ទោ អាវុសោ ចាដិកបុត្ត

១ ឧ. ធម៌ បាលី ៩ វិស្សតិ ។ ២ ឧ. អភិក្កមយេវ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលិកាយ បាណិកវគ្គ

[៨] ម្ចាស់កក្កវៈ លិដាចំនោះឯង លិច្ឆវិមហាមត្តោក្រាម
 អំពីកាសនៈ ហើយនិយាយនឹងបរិស័ទនោះយ៉ាងនេះថា ខែអ្នកដឹងច្រើន
 បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរត្រឡប់មកវិញចូលសិន ទម្រង់ទ្រង់ទៅ ក្រែងផ្ទុះដាច់
 រាចនាំអចេលបុត្រ មកតាមបរិស័ទនេះបាន ។ ម្ចាស់កក្កវៈ រើប
 លិច្ឆវិមហាមត្តោនោះ ចូលទៅរកអចេលបុត្រ ក្នុងភិណ្ណុត្តាទុបវិ-
 ញ្ញាជនារាម លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងអចេលបុត្រ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោបុត្រ ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅវិញ ការ
 ដែលអ្នកត្រឡប់ទៅវិញប្រសើរជាង ព្រោះពួកផងដែលមានក្តីរឿង
 ប្រាកដជាធាតុ បាននាំគ្នាទៅវេសហើយ ។ សេចក្តីចម្លែក ។
 ទាំងព្រះសមណៈតាមសោត ក៏គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុង
 អាណាមរាជស្នកមានកាយ ម្ចាស់អាវុសោបុត្រ ឯអ្នកក៏បាននិយាយ
 សម្តែងក្នុងកណ្តាលបរិស័ទ ក្នុងគ្រូនិវេសលីថា ព្រះសមណៈតាម
 ជាញាណវំន ឯយើងក៏ជាញាណវំនដែរ ។ មេ ។ យើងតាមនឹងធ្វើ
 ឲ្យជាទូកុណ ។ ជាដំនោះ ។ ទៀតបាទដូច្នោះ ម្ចាស់អាវុសោបុត្រ

បាណស្សន្ត អបេសបាណស្សន្ត បរាគម្ពយ័នំ

ឧបស្ស័យមំ សុត្តន្តបិដកេយវ អាគន្ធា សមណោបិ(១) តោ-
 តមោ អាយស្មតោ អារមេ ទិវវិហារំ វិសិទ្ធោ ភាសិតា
 ទោ បរេសោ អារុសោ(២) ចាដិកបុត្ត សមណោ ឧ
 តោតមេ ចវិសតិ វាចា អកតោ អបេសោ ចាដិក-
 បុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ មុន្ទាបិ តស្ស
 វិបតេយ្យតិ អភិក្កខារុសោ ចាដិកបុត្ត អភិក្កមេសេ ឧ
 តេ ជយំ តវិស្សាម សមណស្ស តោតមស្ស មរាជ-
 យន្តិ ។ វិវំ វុត្តេ កត្តវ អបេសោ ចាដិកបុត្តោ អាយាមិ
 អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា តត្តវ សំសប្បតិ
 ឧ សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតុំ ។ អដទោ សោ
 កត្តវ លិច្ឆវិមហាមត្តោ អបេសំ ចាដិកបុត្តំ ឯតទកោ ឧ
 កឹសុ ធាម តេ អារុសោ ចាដិកបុត្ត ចាវឡាសុ ធាម
 តេ បិវត្តស្មី អល្លិចា បិវត្តសុ ធាម តេ ចាវឡាសុ
 អល្លិចំ អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា
 តត្តវ សំសប្បសិ ឧ សក្កោសិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតុន្តិ ។

១. ១. សមណោ ។ ២. ១. តោ បេ តេ ឯសារុសោ ។

បាណស្សន្ត កេលអំតិការបេតិយរបេសំអបេសបាណស្សន្ត

ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅកាន់ទំនាក់កណ្តាលផ្លូវចុះ ព្រះសមណោភាគម ទ្រង់ពុទ្ធ-
 ដំណើរមកដល់មុខគេកាន់សំបើយកន៍សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុង
 ភាវមរបេសំអ្នកមានកាយ ម្នាលអារុសោបាណស្សន្ត មួយវិញ្ញាវៀត។ ព្រះ
 សមណោភាគមបានគ្រាស់ព្រះវចនាខ្លះ ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទថា អបេស-
 បាណស្សន្ត បើមិនលះចង់វចនាខ្លះ ។ បេ ។ ក្បាលរបេសំអបេសបាណស្សន្ត
 ខ្លះ មុខជាខឹងធ្លាក់ចុះមិនខានឡើយ ខែអារុសោបាណស្សន្ត អ្នកចូរត្រ-
 ឡប់ទៅវិញចុះ យើងខឹងឱ្យជ័យជម្នះដល់អ្នក ខឹងឱ្យព្រះសមណោភាគម
 ចាញ់វិញ ព្រោះការដែលអ្នកហិនត្រឡប់ទៅវិញប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលកត្តវៈ
 កាលបើលិច្ឆវិមហាមត្តវនាខំយាយយ៉ាងនេះហើយ អបេសបាណស្សន្ត
 ក៏និយាយថា ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំខឹងទៅ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំខឹងទៅដូច្នោះ
 ហើយក៏នៅអង្គុយជ្រប់ត្រង់កន្លែងនោះដែល មិនអាចក្រោកកំភីកាសខៈ
 បានឡើយ ។ ម្នាលកត្តវៈ ទើបលិច្ឆវិមហាមត្តវនាខំយាយនឹងអបេស-
 បាណស្សន្តយ៉ាងនេះថា ខែអារុសោបាណស្សន្ត កូនអ្នកជាប់ស្លឹកនៅខឹង
 កាន់របេសំអ្នកឬ ឬកាន់ជាប់ស្លឹកនៅខឹងនូវរបេសំអ្នក បានថាអ្នកនិយាយថា
 ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំខឹងទៅ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំខឹងទៅដូច្នោះ ហើយក៏នៅតែ
 អង្គុយជ្រប់ត្រង់កន្លែងនោះដែល មិនអាចក្រោកកំភីកាសខៈបានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិកវិញ្ញា

ឯវិចី ទោ កត្តវ វុត្តមានោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អា-
 យាមិ អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្តា តត្តោ សំ-
 សប្បតិ ន សុត្តោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋានុ ។ យនា ទោ
 កត្តវ(១) លំច្ឆវិមហាមត្តោ អញ្ញាសិ បរាភូត្តរូទោ អយំ
 អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អាយាមិ អាវុសោ អាយាមិ
 អាវុសោតិ វត្តា តត្តោ សំសប្បតិ ន សុត្តោតិ អាស-
 នាបិ វុដ្ឋានុត្ថិ អថ តំ បរិសំ អានុញ្ញា ឯវំ អារោចេសិ
 បរាភូត្តរូទោ អយំ(២) អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អាយាមិ
 អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្តា តត្តោ សំសប្បតិ
 ន សុត្តោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋានុត្ថិ ។ ឯវំ វុត្ត អហំ
 កត្តវ តំ បរិសំ ឯតនេវេវំ អតញ្ញោ ទោ អាវុសោ
 អចេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ
 ចិត្តំ អប្បហាយ ។ មេ ។ សចេមិស្ស ឯវមស្ស
 អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ ។ មេ ។ សគលាស្ស
 កោតមស្ស សម្មទីភាវំ កច្ឆេយ្យន្តិ មុត្តាបិ តស្ស
 វិបតេយ្យតិ សចេតាយស្សន្តាចំ លិច្ឆវំ ឯវមស្ស

១ ឬ ២. យកពេ លោ ភវិ ។ ២ ឬ ២. លោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិកវិញ្ញា

ខ្មាលកត្តវៈ អចេលបាដិកបុត្រ បើទុកជាលិច្ឆវិមហាមត្តោនិយាយយ៉ាង
 នេះក្តី ក៏នៅតែនិយាយថា ខ្មាលអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ខ្មាលអាវុសោ ខ្ញុំនឹង
 ទៅដូច្នោះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ជ្រងឹកវន្ទនិរនាមដដែល មិនអាចក្រោក
 អំពីអាសនៈបានឡើយ ។ ខ្មាលកត្តវៈ កាលណាលិច្ឆវិមហាមត្តោបានដឹង
 ច្បាស់ថា អចេលបាដិកបុត្រនេះបកដើយហើយ ក៏នៅតែនិយាយថា ខ្មាល
 អាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ខ្មាលអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នោះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយ
 ជ្រប់ជ្រងឹកវន្ទនិរនាមដដែល មិនអាចក្រោកអំពីអាសនៈបានឡើយ ដូច្នោះ
 ហើយ រើចក្រឡប់មកកាន់បរិសំទោវិញ ប្រាប់យ៉ាងនេះថា អចេល-
 បាដិកបុត្រនេះបកដើយហើយ ក៏នៅតែនិយាយថា ខ្មាលអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ
 ខ្មាលអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នោះហើយ ក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ ជ្រងឹកវន្ទនិរនាម
 ដដែល មិនអាចក្រោកអំពីអាសនៈបានឡើយ ។ ខ្មាលកត្តវៈ កាលបើ
 លិច្ឆវិមហាមត្តោនិយាយយ៉ាងនេះហើយ គឺថាគត ក៏និយាយនឹងបរិសំទ
 នោះដូច្នោះថា ខ្មាលអាវុសោខំទិដ្ឋាយ អចេលបាដិកបុត្រ បើមិនលះចំ
 វាបាននោះ មិនលះចំចិត្តនោះ មិនគួរ ។ មេ ។ ច្រសិនបើអចេលបាដិកបុត្រ
 នោះកាន់ចិត្តយ៉ាងនេះថា អាក្ខាតញ្ញមិនលះចំវាបាននោះ ។ មេ ។ ហើយ
 គឺច្បាប់កាន់ចិត្តនោះព្រះកត្ត ខ្មែព្រះសមណុភោគមដូច្នោះ ក្បាលអចេ-
 លបាដិកបុត្រនោះ មុនជាខឹងភ្ញាក់ចុះមិនខាន ពោះបីពួកលិច្ឆវិមហាមត្តោ

ពាណិជ្ជកម្ម អចលនទ្រព្យសម្បទា បរាគមន៍

មយំ អចលន៍ ចាដិកបុត្តំ យាហិ វរត្តាហិ ពទ្ធិត្វា កោ-
យុត្តហិ អាវិញ្ញយ្យាមាតិ^(១) តា វរត្តា ជិដ្ឋេរិ^(២) ចាដិ-
កបុត្តា វា អកត្វា បទ^(៣) អចលនា ចាដិកបុត្តា
តំ វាចំ អប្បហាយ ។ មេ ។ សធម៌ស្ស វរមស្ស
អហាត្តំ វាចំ អប្បហាយ ។ មេ ។ សមណស្ស
កោតមស្ស សម្មទីកាវំ តច្ឆយ្យន្តិ មុត្វាបិ តស្ស
វិបតេយ្យតិ ។

[៧] អថទោ កត្តវ ជាលិយោ ធារុបត្តិកន្លែកសី
ទុដ្ឋាយាសនា តំ បរិសំ វិទនកេច តេធម៌ កោ
បុប្ផត្តំ តាវ អាតមេថ យាវាហំ កត្តាមិ អប្បវេទមា-
ហំ^(៤) សត្តុណេយ្យំ អចលន៍ ចាដិកបុត្តំ អាទេ-
តុត្តិ^(៥) ។ អថទោ កត្តវ ជាលិយោ ធារុបត្តិកន្លែ-
កសី យេន តិណ្ណាតទុបវិញ្ញាដកាវមោ យេន
អចលនា ចាដិកបុត្តា តេបុបស្សន្តិមិ ទុបស្សន្តិមិ
អចលន៍ ចាដិកបុត្តំ វិទនកេច អភិក្ក អាវុសោ

១ ឧ. អាវិញ្ញយ្យាមាតិ ។ ២ ម. ជិដ្ឋេយ្យំ ។ ៣ ច. បទាតិ ឧ វិស្សាភិ ។
៤ ឧ. កប្បវេទម កហឡំ ។ ៥ ច. អចលន៍ ពាណិជ្ជកម្ម ធម៌ បរិសំ អាទេត្តិ ។

ពាណិជ្ជកម្ម ពោលអំពីការបោងយារបស់អចលនទ្រព្យ

និកត្តាថា បើទុកជាយើងទាំងឡាយ ចង់អចលនទ្រព្យ ដោយវិទ្យ
ព្រំគ្រណា ហើយចង់សមក ដោយសារច្រើននឹងដូច្នោះ វិទ្យព្រំគ្រោះ
នឹងដាច់ បុគ្គលរបស់អចលនទ្រព្យនឹងនឹងដាច់ ឯអចលនទ្រព្យ
បើមិនលះចង់វាទោះ មិនគួរ ។ មេ ។ ច្រសិនបើអចលនទ្រព្យ
នោះ កាន់ចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះចង់វាទោះ ។ មេ ។
ហើយកប្បវេទកាន់ចិត្តនោះក្រៅនៃព្រះសមណគោតម ដូច្នោះ ក្បាល
អចលនទ្រព្យនោះមុនជាមិនទាក់ចុះមិនទាន់ ។

[៧] ម្ចាស់កត្តវៈ លំដាប់នោះឯង ជាលិយបព្វជិតជាសិស្សរបស់
ធារុបត្តិកបព្វជិត^(១) ក្រោកអំពីសាសនៈហើយ ទិយាយនឹងបរិសំ ទោះ
យ៉ាងនេះថា វិទ្យកន្លែងម្រឹម បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយចូរនាំមួយរំពេច
សិន ទម្រង់ដូច្នោះ ក្រែងចូនជាខ្ញុំ កាចចាំអចលនទ្រព្យមកទាន ។
ម្ចាស់កត្តវៈ គ្រោះនោះឯង ជាលិយបព្វជិតជាសិស្សរបស់ធារុបត្តិកបព្វជិត
បានចូលទៅរកអចលនទ្រព្យ ក្នុងកំណត់ទុបវិញ្ញាដកាវម លុះ
ចូលទៅដល់ហើយ បានទិយាយនឹងអចលនទ្រព្យយ៉ាងនេះថា វិទ

១ ធារុបត្តិកបព្វជិតគ្រាណេយ្យំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាធិកវគ្គោ

ចាដិកបុត្ត អភិក្កន្តំ តេ សេយ្យេ អភិក្កន្តា អភិក្កន្តា
 អភិក្កន្តា ច លិច្ឆរិ ។ មេ ។ សមណោបិ តោ-
 តមោ អាយស្មតោ អារាមេ ធិរវិហារំ ធិសិដ្ឋោ ភាសិ-
 តា ទោ បទ តេ ឯសាវុសោ ចាដិកបុត្ត វេសាលិយំ បរិ-
 សតិ វាថា សមណោបិ តោតមោ ញាណវានោ ។ មេ ។
 តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ករិស្សាមិតិ អភិក្កន្តមយេវ
 អារុសោ ចាដិកបុត្ត ទុបន្ទ្របថំ សត្វប្បវម៌យេវ
 អាកន្ធា សមណោ តោតមោ អាយស្មតោ អារាមេ
 ធិរវិហារំ ធិសិដ្ឋោ ភាសិតា ទោ បទ តេ ឯសាវុសោ
 ចាដិកបុត្ត សមណោ តោតមេន បរិសតិ វាថា អ-
 កត្វោ ទោ អារុសោ អមេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ
 អប្បហាយ ។ មេ ។ សចេបិស្ស ឯវមស្ស អហន្តំ
 វាចំ អប្បហាយ ។ មេ ។ សមណស្ស តោត-
 មស្ស សម្មទំភារំ កច្ឆេយ្យន្តំ មុន្ទាថំ តស្ស វិប-
 តេយ្យតិ សចេចាយស្មត្តានំ(១) លិច្ឆរិចំ ឯវមស្ស
 មយំ អចេលំ ចាដិកបុត្តំ យោហិ វវត្តាហិ តទ្ធិត្វា

១. ១. ស. ១០ រាយស្មត្តានំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាធិកវគ្គោ

អារុសោបាដិកបុត្ត អ្នកចូរត្រឡប់ទៅវិញចុះ ការវេសអ្នកត្រឡប់ទៅ
 វិញប្រសើរជាង ព្រោះថាពួកស្តេចលិច្ឆរិ សុខ្នតែមានក្បួនឈ្នះប្រាកដ
 ជាងគេ បាននាំគ្នាមកហើយ ។ មេ ។ ទាំងព្រះសមណគោតម ក៏នឹង
 សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងភារាមរបស់អ្នកមានកាយ ខែអារុសោ
 បាដិកបុត្ត ឯអ្នកសោត ក៏បាននិយាយសម្តីនេះក្នុងកណ្តាលបរិស័ទ
 ក្នុងគ្រូនិវេសាលីថា ព្រះសមណគោតម ជាញាណវាទ ។ មេ ។ យើង
 ភាចនឹងធ្វើឲ្យជានិច្ចណា ។ ជាងនេះទៅទៀត ខែអារុសោបាដិកបុត្ត
 អ្នកចូរទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវចុះ ព្រះសមណគោតម ច្រង់ពុទ្ធជំណើរ
 មកដល់មុខគោនាំអស់ហើយ គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃក្នុងភារាម
 របស់អ្នកមានកាយ ខ្លួនអារុសោបាដិកបុត្ត មួយវិញទៀត ព្រះស-
 មណគោតម បានគ្រាសំព្រះវរពានៈចំពោះបូជអ្នក ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទ
 ថា ខែអារុសោទាំងឡាយ អរចេលបាដិកបុត្តចើមិទលះចង់វរពានៈ មិទ
 ត្ត ។ មេ ។ ប្រសិនជាអរចេលបាដិកបុត្តនោះកាន់ចិត្តយ៉ាងនេះថា ភាគ
 អញមិទលះចង់វរពានៈ ។ មេ ។ ហើយគឺនៅកាន់ទីចំពោះព្រះគ្រូ
 ខែព្រះសមណគោតមផ្លូវចុះ ក្បាលអរចេលបាដិកបុត្តនោះ មុនជាទីនិព្វាក់
 ចុះមិទទាន ប្រសិនបើ ពួកលិច្ឆរិមានកាយគិតគ្នាយ៉ាងនេះថា បើទុក
 ជាយើងទាំងឡាយ ចង់អរចេលបាដិកបុត្ត ដោយវ័ទ្ធភ្រ័ត្រណា ហើយ

បាណិកសូត្រ គុណបាណិកបុគ្គល បរាគុណបរាម

គោយុត្តម្ភិ អាវិញ្ញយោមាតិ តា វេត្តា ជិដ្ឋេវុំ បាណិក-
 បុត្តា វា អកត្វោ បទ អចេលោ បាណិកបុត្តោ តំ វាចំ
 អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ជិដ្ឋិ អប្បដិ-
 ជិស្សជ្ជិត្វា មម សម្មទីការំ អាគន្ធី សុចេចិស្ស ឯវ-
 មស្ស អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សមណស្ស
 តោគមស្ស សម្មទីការំ កច្ចេយ្យន្តិ មុត្តាបិ កស្ស វិប-
 តេយ្យាតិ វាគិក្កមាវុសោ បាណិកបុត្ត អភិក្កមលេលេវ
 តេ ជិយំ កាវិស្ថាម សមណស្ស តោគមស្ស បរាដ-
 យន្តំ ។ ឯវ វុត្តេ កត្តវ អចេលោ បាណិកបុត្តោ អាយាមិ
 អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្វា តត្តវ សំសប្បតិ
 ន សន្តោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតុំ ។ អថទោ កត្តវ ជាលិ-
 យោ ពារុបត្តិកន្តោវាសី អចេលំ បាណិកបុត្តំ ឯតទោច
 តីសុ ឆាម តេ អាវុសោ បាណិកបុត្ត ចាវន្យាសុ ឆាម
 តេ មីវតស្មី អប្បិទា មីវតសុ ឆាម តេ ចាវន្យាសុ
 អល្លិចំ អាយាមិ អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្វា តត្តវ
 សំសប្បសិ ន សន្តោសិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតុន្តិ ។

បាណិកសូត្រ ពោលអំពីការចាត់ចែងរបស់អចេលបាណិកបុត្រ

បុគ្គសមកដោយគោលប្រើនីមួយៗ ខ្សែត្រីត្រីតាំងនោះ នឹងដាច់ ឬខូ
 អចេលបាណិកបុត្រឯងនឹងដាច់ ឯអចេលបាណិកបុត្រវិមិលលះបង់វាបាន
 មិលលះបង់ចិត្តនោះ មិលលះបង់ចិត្តនោះចេញទៅ មិនគួរនឹងមកកាន់ចំពោះ
 បុគ្គលឯតទៅឡើយ ច្រសឹមបើអចេលបាណិកបុត្រនោះ កាន់ចិត្តយ៉ាង
 នេះថា កាក្កអញមិលលះបង់វាបាន ។ បេ ។ ហើយឆប្បិវេកាន់ចំពោះ
 ព្រះក្រ្រៃនៃព្រះសមណគោតមដូច្នោះ ក្បាលអចេលបាណិកបុត្រនោះ មុខ
 ជាទំនិញកំចុះមិនទាន់ ខែអាវុសបាណិកបុត្រ អ្នកចូរត្រឡប់ទៅវិញចុះ
 យើងនឹងឱ្យជួយដល់អ្នក នឹងឱ្យព្រះសមណគោតមចាញ់ ព្រោះ
 ការដែលអ្នកត្រឡប់ទៅវិញចុះ ។ ខែកត្តវៈ កាលបើជាលិយៈនិ-
 យាយយ៉ាងនេះហើយ អចេលបាណិកបុត្រនៅតែនិយាយថា ខែអាវុស
 ខ្ញុំនឹងទៅ ខែអាវុស ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នោះហើយ ក៏នៅតែកន្តើយដ្រង់ដ្រង់
 កន្តើយនោះដែល មិនអាចក្រោកអំពីអាសនៈបានឡើយ ។ ខែកត្តវៈ
 ព្រោះនោះ ជាលិយៈជាសិស្សនៃព្រះក្រ្រៃ បាននិយាយនឹងអចេលបា-
 ណិកបុត្រ យ៉ាងនេះថា ខែអាវុសបាណិកបុត្រ កូនអ្នកជាប់ស្លូតនៅនឹង
 កាន់របស់អ្នកឬ ឬកាន់ជាប់ស្លូតនៅនឹងកូនរបស់អ្នក បានជាអ្នកនិយាយ
 ថា ខែអាវុស ខ្ញុំនឹងទៅ ខែអាវុស ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នោះហើយក៏នៅតែ
 កន្តើយដ្រង់ដ្រង់នោះដែល មិនអាចក្រោកអំពីអាសនៈបានឡើយ ។

ឯវិចិត្តំ ទោ ភក្កំ វុទ្ធិនារោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ
 អាយាមិ អាវុសោ អាថាមិ អាវុសោតិ វត្តា តត្ថា
 សំសប្បតិ ន សន្តោតិ អាសនាមិ វុដ្ឋាតុំ ។ យទា
 ទោ ភក្កំ ចាលិយោ នារុបត្តិកន្តោភសិ អញ្ញាសិ
 បរាភូត្តនោ អយំ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អាយាមិ
 អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្តា តត្ថា សំសប្បតិ
 ន សន្តោតិ អាសនាមិ វុដ្ឋាតុត្ថំ អថ ចំ ឯតទោវច
 ភូតបុត្តំ អាវុសោ ចាដិកបុត្ត ភិបាស្ស មិគរញ្ញោ
 ឯតទោវច យទ្ធជាបំ អញ្ញាតំ វនសណ្ឋំ ធិ-
 ស្សាយ អាសយំ កាឃ្យយ្យំ តត្រាសយំ កាឃ្យត្វា
 សាយណ្ណសមយំ អាសយា ធិក្កមេយ្យំ អាសយា
 ធិក្កមិត្តា វិជន្តយ្យំ វិជន្តិត្តា^(១) សមន្តា ចតុទ្ធិសា
 អនុវិលោកយ្យំ សមន្តា ចតុទ្ធិសា អនុវិលោកត្វា
 តិក្កតុំ សិបាទានំ នធយ្យំ តិក្កតុំ សិបាទានំ នធិត្វា
 កោចកយ មញ្ញមេយ្យំ សោ វំ វំ មិកសធម្មំ^(២) វធិត្វា

១ ឧ. វិជញ្ញោ ។ ២ ឧ. មិកសធម្មំ ។

ខែកត្តា៖ អចេលបាដិកបុត្ត សូម្បីជាលិយៈស្តីថាឱ្យយ៉ាងនេះ ក៏នៅ
 តែនិយាយថា ខែអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ខែអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ហើយក៏
 នៅតែអង្គុយជ្រប់ជ្រងឹកខ្លួននោះដដែល មិនអាចក្រោកអំពីអាសនៈបាន
 ឡើយ ។ ខែកត្តា៖ កាលណា ជាលិយៈជាសិស្សបុគ្គលិកៈ បាន
 ដឹងច្បាស់ថា អចេលបាដិកបុត្តនេះចរន័យហើយ ក៏នៅតែនិយាយថា
 ខែអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ខែអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នោះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយ
 ជ្រប់ជ្រងឹកខ្លួននោះដដែល មិនអាចក្រោកអំពីអាសនៈបានឡើយ ដូច្នោះ
 ហើយ ទើបនិយាយនឹងអចេលបាដិកបុត្តនោះ យ៉ាងនេះថា ខែអា-
 វុសោបាដិកបុត្ត កាលពីព្រេងនាយមក មានសីហមិគរដមួយ មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា គួរតែអាក្ខន្យ នៅអាស្រ័យនឹងដងព្រៃ
 មួយក៏សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការដេកក្នុងដងព្រៃនោះហើយ ក្នុង
 វេលាសាយណ្ណសម័យ ត្រូវចេញពីទីដេក លុះចេញពីទីដេកហើយ
 ត្រូវមិគរតក់កាយ លុះមិគរតក់កាយហើយ ត្រូវក្រឡេកមើលទៅទិស
 ភំនិ ៤ ដោយដុំវិញ លុះក្រឡេកមើលទៅទិសភំនិ ៤ ដោយដុំវិញ
 ហើយ ត្រូវបន្តិសីហនាទ ៣ ដង លុះបន្តិសីហនាទ ៣ ដងហើយ
 ត្រូវចេញទៅកំពង់ កាក្ខន្យនោះត្រូវសម្លាប់បូកច្រើនដំណំ ។ ហើយ

បាណិកសូត្រ សីហមិគពដនិសិទ្ធិលោកញាតិ

មុទុម្ពសាធិ មុទុម្ពសាធិ កក្កយិត្វា តមេវ អាសយំ
 អដ្ឋ្យបេយ្យន្តំ ។ អថទោ សោ សីហោ^(១) មិគរាជា
 អញ្ញតំ វនសណ្តំ និស្សាយ អាសយំ កក្កេយ្យសិ
 កក្កាសយំ កក្កេយ្យត្វា សាយណ្តសមយំ អាសយា
 និក្ខមិ អាសយា និក្ខមិត្វា វិជម្ពិ វិជម្ពិត្វា សមណ្ឌ
 ធនុទ្ធិសា អនុវិលោកេសិ សមណ្ឌ ធនុទ្ធិសា អនុវិ-
 លោកេត្វា តិក្កត្តំ សីហនាធំ ធនិ តិក្កត្តំ សីហ-
 នាធំ ធនិត្វា តោចរាយ បក្កមិ សោ វំ វំ មិកសធម្មំ
 វធិត្វា មុទុម្ពសាធិ មុទុម្ពសាធិ កក្កយិត្វា តមេវ
 អាសយំ អដ្ឋ្យបេសិ ។ កស្សេវ ទោ អារុសោ បាដិ-
 កបុត្ត សីហស្ស មិករញ្ញោ វិយាសសំវន្តោ^(២) ជរសិ-
 កាលោ ធិត្តោ ទេវ តលវា ច ។ អថទោ អារុសោ
 តស្ស ជរសិកាលស្ស ឯតទយោសិ កោ ចាហំ
 កោ សីហោ មិគរាជា យន្តចាហំមិ អញ្ញតំ
 វនសណ្តំ និស្សាយ អាសយំ កក្កេយ្យ កក្កាសយំ
 កក្កេយ្យត្វា សាយណ្តសមយំ អាសយា និក្ខមេយ្យ

១ ឧ. លោ អារុសោ សីហោ ។ ២ ឧ. វិយាស សំវន្តោ ។

បាណិកសូត្រ កោលមិកិសេចក្តិប្រៀបលៀងដោយសីហមិគពដនិសិទ្ធិលោកញាតិ

បរិភោគសាច់ដែលគ្នាញ់ ។ ហើយត្រឡប់ចូលទៅកាន់ទីជេកនោះដដែល
 វិញ ។ គ្រានោះឯង សីហមិគពដនោះ អាស្រ័យខឹងដងវិញមួយ
 សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការដេកក្នុងដងវិញនោះហើយ ក្នុងវិលា
 សាយណ្តសម័យ ក៏ចេញពីទីជេក លុះចេញពីទីជេកហើយ មិកតាត់ខ្លួន
 លុះមិកតាត់ខ្លួនហើយ ត្រឡប់មើលទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញ លុះ
 ត្រឡប់មើលទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញហើយ ចម្លើសីហនាទ ក្នុង
 លុះចម្លើសីហនាទ ក្នុង ផងហើយ ទើបចេញទៅកាន់លំ សីហមិគពដ
 នោះសម្លាប់ហ្នូនម្រឹកដំ ។ ហើយបរិភោគសាច់ដែលគ្នាញ់ ។ រួចត្រឡប់
 ចូលទៅកាន់ទីជេកនោះដដែលវិញ ។ នៃអារុសោបាដិកបុត្រ មានចក
 ចាស់មួយ ស៊ីសាច់វិការចស់សីហមិគពដនោះឯង ហើយចម្រើន (សាច់
 ឈាម) ធាត់ធានកម្លាំងរឿង ។ ម្ចាស់អារុសោ លំដោះនោះឯង ចក
 ចាស់នោះ មានគំនិតយ៉ាងនេះថា អញដូចម្តេច សីហមិគពដ ដូចម្តេច
 ក្នុងអញឯងអាស្រ័យខឹងដងវិញមួយ សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការ
 ដេកក្នុងដងវិញនោះហើយ ក្នុងវិលាសាយណ្តសម័យ ត្រូវចេញពីទីជេក

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បាធិវគ្គោ

អាសយា និក្ខមិត្តា វិជម្ពយ្យំ វិជម្ពិត្តា សមន្តា
 ចតុទ្ធិសា អនុវិលោកេយ្យំ សមន្តា ចតុទ្ធិសា
 អនុវិលោកេត្តា តិក្ខត្តំ សីហនាធំ ទេយ្យំ តិក្ខត្តំ
 សីហនាធំ ទទិត្តា តោចរាយ បក្កុមេយ្យំ សោ វំ វំ
 មិកសឡំ វិជិត្តា មុនុម៌សាធំ មុនុម៌សាធំ កក្កយិត្តា
 តទេវ អាសយំ អដ្ឋមេយ្យន្តិ ។ អថទោ សោ អាវុ-
 សោ ជរសិកាលោ អញ្ញតំ វទសណ្ណំ និស្សាយ
 អាសយំ កឃ្យសិ កត្រាសយំ កឃ្យត្តា សាយណ្ណ-
 សមយំ អាសយា និក្ខមិ អាសយា និក្ខមិត្តា វិជម្ព
 វិជម្ពិត្តា សមន្តា ចតុទ្ធិសា អនុវិលោកេសិ សមន្តា
 ចតុទ្ធិសា អនុវិលោកេត្តា តិក្ខត្តំ សីហនាធំ ទទិស្ស-
 មីតិ សិកាលកំ(១) អទទិ កេរណ្ណតំយេវ អទទិ កេ
 ច ទេវ សិកាលេ កេ បទ សីហនាទេតិ ។ ឯវទេវ
 ទោ ត្ថំ អាវុសោ ចាដិកមុត្ត សុកតាបទាទេសុ ជិវ-
 ហានោ សុកតាតិវត្តាធំ កុញ្ញមាលោ តថាគតេ អរហន្ត

១ ខ. ប សិកាលកំយេវ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាធិវគ្គោ

លុះចេញអំពីទីដេកហើយ ត្រូវមិនភ័យខ្លួន លុះដល់មិត្តភក្តិខ្លួនហើយ
 ត្រូវត្រឡាតមើលទៅទិសទាំង ៤ ដោយដុំវិញ លុះត្រឡាតមើលទៅ
 ទិសទាំង ៤ ដោយដុំវិញហើយ ត្រូវចង្អុលសីហនាទ ៣ ជន លុះចង្អុ
 សីហនាទ ៣ ជនហើយ ត្រូវចេញទៅរកចំណី អាត្មាអញ្ញសម្លាប់
 ហ្វូងម្រឹមដំរី ។ ហើយចាំរកគណៈចំណែកត្រាញ់ ។ ហើយត្រឡប់ចូល
 ទៅកាន់ទីដេកនោះ ដដែលវិញ ។ ម្នាលអាវុសោ រឺចចក
 ចាស់នោះ អាស្រ័យដងវិញមួយ សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការ
 ដេក ក្នុងដងវិញនោះហើយ ក្នុងវេលាសាយណ្ណសម័យ ក៏ចេញ
 អំពីទីដេក លុះចេញអំពីទីដេកហើយ ក៏មិនភ័យខ្លួន លុះមិនភ័យខ្លួន
 ហើយ ក៏ត្រឡាតមើលទៅទិសទាំង ៤ ដោយដុំវិញ លុះត្រឡាតមើល
 ទៅទិសទាំង ៤ ដោយដុំវិញហើយក៏គិតថា អញ្ញនិមិត្តសីហនាទ ៣
 ជនដូច្នោះហើយស្រែកជាសម្រែកចចក ស្រែកសម្រែកដំរីភ្នំភ្នំថា ចចក
 អាត្រក់ដូចម្តេចទៅ ចំណែកសីហនាទដូចម្តេចទៅ ។ ឯអាវុសោ
 បាធិកបុត្រ អ្នកក៏ដូចគ្នានឹងចចកចាស់នោះដែរ រស់នៅក្នុងសុកតាប-
 ទាន (ក្រសួង ជាសាសនាចៅសង្រេសុត្ត) ចាំរកគណៈដេកជា
 សំណល់សល់អំពីព្រៃសុកត ហើយរកគំនិតព្រៃកថាគត ជាអរហន្ត

បាដិកសុត្តេ សីហមិកាជនិសិកាលោច្ឆតថា

សម្មាសម្ពុទ្ធេ អាសារទេតត្ថំ មញ្ញសិ កេត ច ធរេ
ចាដិកបុត្ត កា ច តថាគតាធំ អវហន្តាធំ
សម្មាសម្ពុទ្ធាធំ អាសារទេតតិ ។ យេតោ ខោ
កក្កវ ជាលិយោ ពារុបត្តិកេន្តេវសិ ឥមិហមិ
ឌុមមេធន ធរេ អសត្តិ អចេលំ ចាដិកបុត្ត
តម្ហា អាសនា ចាវេតុំ ។ អថ ធំ ឯ ឯ ឯ ឯ ឯ ឯ ឯ ឯ ឯ ឯ

សីហោតិ អត្តាន សមេត្តិយានំ(១)
អមញ្ញំ(២) កោតុ មិករាជាហមស្មិ
តមេវ(៣)សោ សិកាលកំ អននិ
កេត ច ធរេ សិកាលេ កេត បន សីហនាទេតិ ។

[១០] ឯវេវ ខោ ត្ថំ អាវុសោ ចាដិកបុត្ត សុគតា-
បដានេសុ ជីវមានោ សុគតាតិវត្តានិ កុញ្ញមាលោ តថាគ-
តេ អវហន្តេ សម្មាសម្ពុទ្ធេ អាសារទេតត្ថំ មញ្ញសិ កេត ច
ធរេ ចាដិកបុត្ត កា ច តថាគតាធំ អវហន្តាធំ សម្មា-
សម្ពុទ្ធាធំ អាសារទេតតិ ។ យេតោ ខោ កក្កវ ជាលិយោ

១ ១. ម. អត្តានំ សមេត្តិយានំ ។ ២ ១. មញ្ញំ ។ ៣ ១. ម. អថេវ ។

បាដិកសុត្តេ ភាពិកាប្រៀបប្រដៀបដោយសីហមិកាជនិសិកាលោច្ឆតាស់
សម្មាសម្ពុទ្ធថា បាដិកបុត្តកាត្រក់ដូចម្តេច ការកតាំង (បាដិហារិយំ)
ចេសំព្រះភថាគតអវហន្តេសម្មាសម្ពុទ្ធ ដូចម្តេច ។ ម្នាលកក្កវៈ កាល
ណាជាលិយៈជាសិស្សទារុបត្តិកៈ មិនអាចឱ្យអចេលបាដិកបុត្ត ឃ្លាត
អំពីអាសនៈនោះ ដោយពាក្យច្រៀមផ្ទឹមនេះហើយ ។ រឺចមិយាយ
ទំនិសវេលបាដិកបុត្តនោះ យ៉ាងនេះថា

ចចកសម្ពាសំខ្លួនថាជាសីហរាជ បាទសម្ពាសំខ្លួនខ្លាញ់ថា
អត្តាអញជាមិករាជ ចចកនោះ បន្តិទ្ធិសវ្រែកចចកនោះ
ថា សវ្រែកចចកកាត្រក់ដូចម្តេចទៅ ចំណែកទានិសីហ-
នាខ ដូចម្តេចទៅ ។

[១១] ម្នាលអាវុសោបាដិកបុត្ត អ្នកក៏ដូច្នោះដែរ រស់នៅ
ក្នុងសុគតាបនាខ (ត្រៃសិក្ខា ជាសាសនាចេសំព្រះសុគត) ចារិភាគ
កោដនជាសំណល់អំពីព្រះសុគតហើយ កតាំងទំនិព្រះភថាគតអវហន្តេ-
សម្មាសម្ពុទ្ធថា បាដិកបុត្តណាមកដូចម្តេចទៅ ការកតាំងរបស់ព្រះភថាគត
ជាអវហន្តេសម្មាសម្ពុទ្ធដូចម្តេចទៅ ។ ម្នាលកក្កវៈ កាលណាជាលិយៈ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារីកវគ្គ

នារុបត្តិកុទ្ទេវាសី ឥមំនាថិ ឌុបម្មេន ទេវំ អសក្ខិ
អចេលំ ចាដិកបុត្តំ តម្ហា អាសនា ចាវេត្តំ ។ អដ
នំ ឯ ឯតទេវេថ

សុត្តំ អនុបកម៌នំ^(១) អត្តានំ

វិហារេស សមេត្តិយ

យាវ អត្តា ន^(២) បស្សតិ កោតុ

តាវ ព្យក្សេតិ មញ្ញតិ

តមេវ^(៣) សោ សិកាលកំ អននិ

កេ ច ទេវ សិកាលេ កេ បទ សីហនាទេតិ ។

[១១] ឯវាមេវ ទោ តំ អាវុសោ ចាដិកបុត្ត
សុគតាបនាទេសុ ដីវាទោ សុគតាតិវត្តានំ កុញ្ញ-
នាទោ តថាគតេ អវហន្តេ សម្មាសម្ពុទ្ធេ អាសានេត្តិ
មញ្ញសិ កេ ច ទេវ ចាដិកបុត្ត កា ច តថាគតានំ
អវហន្តានំ សម្មាសម្ពុត្តានំ អាសានេតាតិ ។ យេតោ
ទោ ភត្តវំ ជាលិយោ នារុបត្តិកុទ្ទេវាសី ឥមំនាថិ
ឌុបម្មេន ទេវំ អសក្ខិ អចេលំ ចាដិកបុត្តំ តម្ហា
អាសនា ចាវេត្តំ ។ អដ នំ ឯ ឯតទេវេថ

១ ឧ. ម. អត្តំ អនុបកម៌នំ ។ ២ ឧ. ម. អត្តានំ ។ ៣ ឧ. ម. តមេវ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារីកវគ្គ

ជាសិស្សទារុបត្តិកៈ មិនអាចឱ្យអចេលបុណ្យប្រយោគអំពីអាសនៈនោះ
ដោយពាក្យឧបមាខេហើយ ។ ទើបនិយាយនឹងអចេលបុណ្យប្រយោគ នោះ
យ៉ាងនេះ ភូតិកាលនោះថា

ចចកេនីវេវកាមំវិស្វាតំ បាទយេញស្រមោលទូនដៃលក្ខៈ
ចូលទៅក្នុងវិកសំណលំ (ក្នុងគ្រែតាំង) មិនបាទយេញ
ខ្លួនច្បាស់ដណែន ក៏សម្គាល់ខ្លួនស្រមោលនោះថាជាខ្លាង
ដណែននោះ ចចកេនោះ បទ្ធិនូវសម្រែករបស់ចចកេនោះឯង
ថាសម្រែកចចកេអាក្រក់ដូចម្តេចទៅ ចំណែកខាងសីហនា
ដូចម្តេចទៅ ។

[១២] វិនិកាវុសាបុណ្យប្រយោគ អ្នកក៏ដូច្នោះដែរ រស់នៅក្នុង
សុគតាបនា (វិគ្រសិក្ខាជាសាសនាបេសំព្រះសុគត) បរិភោគភោជន
ជាសំណល់អំពីព្រះសុគត ក៏គតានឹងនឹងព្រះគថាគតជាអវហន្តសម្មាសម្ពុ
ថា បុណ្យប្រយោគ អាក្រក់ដូចម្តេចទៅ កាតតាំង របស់ព្រះគថាគត ថា
អវហន្តសម្មាសម្ពុដូចម្តេចទៅ ។ ម្ចាស់ក្នុង កាលណាជាលិយៈ
ជាសិស្សទារុបត្តិកៈ មិនអាចឱ្យអចេលបុណ្យប្រយោគអំពីអាសនៈនោះ
បាទដោយពាក្យឧបមាខេហើយ ។ ទើបនិយាយនឹងអចេលបុណ្យប្រយោគ
នោះ យ៉ាងនោះថា

កុត្តា ឧ កេកេ(១) ខលម្ហសិកាយោ
កដសិសុ ខំត្តា ធិ ឧ ក្ខណាចា ធិ(២)
មហារទេ សុញ្ញារទេ វិវុទ្ឋោ
អមញ្ញំ កោត្តុ មិក្ខវាជាហមស្មិ
តថេវ សោ សិកាលកំ អធិ

កេ ច ធវេ សិកាលេ កេ បទ សិហាទាទេតិ។

[១២] ឯវមេវ ទោ ភំ អាវុសោ ចាដិកបុត្ត
សុគតាបទានេសុ ដីវមាចោ សុគតាភិវត្តា ធិ កុញ្ញមា-
នោ តដាតទេ អរហន្តេ សម្មាសម្ពុទ្ធិ អាសានេតត្ថំ
មញ្ញសិ កេ ច ធវេ ចាដិកបុត្តេ កា ច ឧថាតតា ធិ
អរហន្តា ធិ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធិ អាសានេតា ធិ ។ យសោ
ទោ កត្តវ ជាលិយោ ធាវុបត្តិកខ្ពោសិ វមិចាមិ
ខំបម្មេ ធវេ អសត្តិ អចេលំ ចាដិកបុត្តំ តត្តា
អាសនា ចាវេត្តំ ។ អថ តំ បរិសំ អាត្តា ឯវ-
មារេចេសិ បរក្ខត្តោ កោ អចេលោ ចាដិក-
បុត្តោ អាយាមិ អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ

១ ម ពិវុទ្ឋ ។ ២ ឧ. ម. ពោណចា ។

ពានិកសូត្រ ពាថាភៈត្រៀងប្រៀបលៀបដោយសិហមិគ្គវាជសិកាលោមប្បតាថា
ចចកស៊ុកនៃចតាំងឡាយក្នុងរណ្តៅដង ស៊ុកល្អុចាំងឡាយ
ក្នុងទីលានដង ស៊ុសាកសពតាំងឡាយ ដែលគេចោលក្នុង
ព្រៃស្នូសាដង បានចម្រើនចម្រើនក្នុងព្រៃចំពោះព្រៃស្លាត់ ក៏
សម្គាល់ខ្លួនថា អាត្មាអញជាមិគ្គវាជ ចចកនោះក៏បន្តិ ខ្ញុំ
សម្រេចចេញយ៉ាងនោះដែលថា សម្រេចចេញក្រុងដូច
ម្តេចទៅ ចំណែកខាងសិហាទាទេក៏ដូចម្តេចទៅ ។

[១២] ខែអាវុសោ ចាដិកបុត្រ អ្នកក៏ដូច្នោះដែរ សេរីទៅក្នុងសុគ-
តាបទាន (ព្រៃសិក្ខាសាសនាចេស័ព្រះសុគត) បរិភោគភោជនជា
សំណល់គឺព្រះសុគត ក៏គង់នឹងព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុ
ថា ចាដិកបុត្រក្រុងដូចម្តេចទៅ កាលគង់នឹងព្រះតថាគត ជាអរហ-
ន្តសម្មាសម្ពុដូចម្តេចទៅ ។ ម្នាលកត្តវៈ កាលណា ជាលិយៈជាសិស្ស
ពុទ្ធភិក្ខុៈ មិនអាចឱ្យអចេលចាដិកបុត្រ ឃ្លាតចាកអាសនៈនោះបាន
ដោយពាក្យឧបទានេហើយ ។ រឿបក្រឡប់មកកម្រិតវិស្សនោវិញហើយ
ប្រាប់យ៉ាងនេះថា អស់លោកនឹងចម្រើន អចេលចាដិកបុត្រចាដីយហើយ
គ្រាន់តែនិយាយថា ខែអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ខែអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ ស្ស បារិវាសិក

វត្តា តត្ថេវ សំសច្ចតំ ន សុត្តោតិ អាសនាមិ
 វុដ្ឋាទុត្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ កត្តវំ តំ ហិសំ ឯត-
 ធរោចំ អកត្វោ ចោ អវុសោ អចេលោ ចាដិក-
 បុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ
 តំ ធិដ្ឋិ អប្បដិធិស្សន្តិក្ខា មម សម្មទីការំ អាគន្ធិ
 សចេមិស្ស ឯវមស្ស អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ តំ
 ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋិ អប្បដិធិស្សន្តិក្ខា សម-
 ណស្ស កោតមស្ស សម្មទីការំ កធួយ្យន្តិ មុទ្ធាមិ
 តស្ស វិបតេយ្យតិ សចេចាយស្សន្តាចំ លិច្ឆវីធំ ឯវ-
 មស្ស មយំ អចេលំ ចាដិកបុត្តំ យាហិ(១) វ-
 ត្តាហិ វត្តិក្ខា តោយុត្តេហិ អាវិញ្ញយ្យមាតិ កា វត្តា
 ធិដ្ឋេវ(២) ចាដិកបុត្តោ វា អកត្វោ បន អចេលោ
 ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ ។ មេ ។
 មម សម្មទីការំ អាគន្ធិ សចេមិស្ស ឯវមស្ស អហន្តំ
 វាចំ អប្បហាយ ។ មេ ។ សមណស្ស កោតមស្ស
 សម្មទីការំ កធួយ្យន្តិ មុទ្ធាមិ តស្ស វិបតេយ្យតិ ។

១. ម. យាហិ ២ វិស្សា ។ ២. ធិដ្ឋេវ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បារិវាសិក

ដូច្នេះហើយ ក៏អង្គុយជ្រប់ នៅក្រុងកន្លែងនោះដែរដែល មិនអាចក្រោក
 អំពីភាសនៈបានឡើយ ។ ឱលកត្តវៈ កាលបើជាលិយៈនិយាយយ៉ាងនេះ
 ហើយ គាត់គត បាននិយាយនឹងចរិសទ្យនោះយ៉ាងនេះថា នៃការសា
 ព័ន្ធក្នុង អាចលបាដិកបុត្រ មើមិនលះបង់វាបាន មិនលះបង់ចិត្ត
 នោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ចំពោះមុខគាត់គត
 បានឡើយ បើប្រសិនបើអាចលបាដិកបុត្រនោះ កាន់ចិត្តយ៉ាងនេះថា
 កត្តាអញមិនលះបង់វាបាន មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ
 ចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ចំពោះព្រះក្រ្ត ទៃព្រះសមណនោកមដូច្នេះ
 ក្បាលអាចលបាដិកបុត្រនោះ មុននឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ពោះបីពួកលិច្ឆវី
 ដ៏មានអាយុតិកត្តា យ៉ាងនេះថា យើងត្រូវចង់ទ្រាំអាចលបាដិកបុត្រដោយ
 វៀញ្ញត្រៃណា ហើយបង្ខំសមគោរពគោរពប្រើនឹងដូច្នោះ វៀញ្ញត្រៃទាំង
 នោះនឹងដាច់ ឬទ្ធនបាដិកបុត្រឯងនឹងដាច់ ឯអាចលបាដិកបុត្រមើមិនលះ
 បង់វាបាន មិនគួរ ។ មេ ។ នឹងមកកាន់ចំពោះមុខគាត់គតបានឡើយ
 ពោះមីអាចលបាដិកបុត្រនោះ កាន់ចិត្តយ៉ាងនេះថា អញ មិនលះបង់
 វាបាន ។ មេ ។ ហើយគប្បីទៅកាន់ចំពោះព្រះក្រ្ត ព្រះសម-
 ណនោកមដូច្នេះ ក្បាលអាចលបាដិកបុត្រនោះ នឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ។

អនុទ្ធាហំ^(១) កត្តវំ តំ បរិសំ ធម្មិយា តតថាយ
 សន្តស្សេសី សមាធិបេសី សមុត្តេជេសី សម្បហំ-
 សេសី តំ បរិសំ ធម្មិយា តតថាយ សន្តស្សេត្វា
 សមាធិបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា មហា-
 ធនុនា មោត្តំ ករិត្វា ចតុរសីតិចាលាសហស្សានិ
 មហារិទ្ធក្តា ឧទ្ធរិត្វា តេជោនាត្តំ សមាបដ្ឋិត្វា សត្ត-
 កាលំ វេហាសំ អត្តក្តត្វា អញ្ញំ សត្តតាលំមិ អត្ថិ^(២)
 អភិធម្មិធិត្វា ជលិត្វា ធូមាយិត្វា^(៣) មហារិទេ ក្វដា-
 ការសាលាយំ បច្ចុដ្ឋាសី ។ អថទោ កត្តវំ សុ-
 ធនុត្តេ លិច្ឆិវុត្តោ យេនាហំ តេនុបសន្តមិ ឧប-
 សន្តមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។
 ឯកមន្តំ ធិសីន្តំ ទោ អហំ កត្តវំ សុធនុត្តំ
 លិច្ឆិវុត្តំ ឯកទកេចំ តំ តិ មញ្ញាសិ សុធនុត្ត
 យថេវ តេ អហំ អនេលំ ចាដិកបុត្តំ អារត្ត
 ត្យាតាសី តថេវ តំ វិចាតំ យោ អញ្ញាថាតិ^(៤) ។

១ ឧ. អថ ហេតុ ។ ២ ឧ. អញ្ញំ ។ ម. អញ្ញំ ។ ៣ ឧ. ជាលេក្ខា ឧបាយក្ខា ។
 ៤. បន្តិលិកា . . . ។ ៥ ម. តំ វិចារំ អញ្ញា វាតិ ។

ខ្នាលកត្តវៈ, លំដាប់នោះគឺជាគត បានញ្ញាតិចរិសទ្ធពានេឲ្យឃើញច្បាស់
 ឲ្យកាន់យក ឲ្យរាចរហាម ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា លុះញ្ញាតិចរិសទ្ធព
 នោះឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យរាចរហាម ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា
 ហើយ កិច្ចឲ្យរួចចាកចំណងចំ ហើយស្រន់ស្រពាំង ៨ ហ្នឹង ៤ ពាន់ពាក
 អន្ធនិចំ (ឧយៈទាំង ៤) រួចហើយចូលតេជោនាត្ត ហោរាវាតានំវេហាសំ
 កម្ពស់ប្រមាណ ៧ ដើមខ្លោត ទាំងបានធិម្មិកភ្នំដ៏វែង កម្ពស់ប្រមាណ៧
 ដើមខ្លោតឲ្យភ្នំខ្លាល ចរោញ្ញវិជ្ជុនិ មកប្រាកដ ភ្នំក្នុងការសាលា
 នាមហារិទេ ។ ខ្នាលកត្តវៈ គ្រាន់រាងនិ សុខក្នុងលិច្ឆិវុត្តបានចូល
 មករកគឺជាគត លុះចូលមកដល់ហើយក៏ថ្វាយចង្ហុកថាគត ប្រគន្តិយក្នុងវិ
 សមគ្គវ ។ ខ្នាលកត្តវៈ កាលសុខក្នុងលិច្ឆិវុត្តអង្គយក្នុងវិសមគ្គហើយ
 គឺជាគតបានស្រាយនិទេថា ខ្នាលសុខក្នុក្កៈ អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះថា
 ដូចម្តេច គឺជាគតបានប្រារព្ធត្រាភវណំ ខ្ញុំអរចលបាដិកបុត្រ ប្រាប់គ្នា
 យ៉ាងណា ផលវិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះមែន មិនបានទេដល់វិញ្ញាណ។

យដេវ មេ កន្តេ កកវ អាចលំ ជាដីកប្បុត្តំ អាវុត្ត
 ព្យាកាសិ តដេវ តំ វិចាតំ ធា កញ្ញាជាតិ ។ តំ
 កំ មញ្ញាសិ សុទក្ខត្ត យដិ ឯវំ សន្តេ កតំ វា
 ហោតិ ឧត្តវមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ អកតំ
 វាតិ ។ អន្តា ទោ កន្តេ ឯវំ សន្តេ កតំ ហោតិ
 ឧត្តវមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ធា អកតន្តិ ។
 ឯវំមិ ទោ មំ ភ្នំ មោយបុរិស ឧត្តវមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករោន្តំ ឯវំ វនេសិ ធម៌ បទ
 មេ កន្តេ កកវ ឧត្តវមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ
 ករោតីតិ ។ បស្ស មោយបុរិស យាវត្ថា តេ ឥទំ
 អបរទ្ធន្តិ ។ ឯវំមិ ទោ កត្តវ សុទក្ខត្តា លិច្ឆវិបុត្តា
 មយា វុទ្ធានោ អបក្កមេវ ឥមស្មា ធម្មវិទយា
 យថា តំ អាចាយិកោ លោយិកោ ។

សុទក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្តាធ្វើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគប្រសើរ
 ប្រាណ្ឌព្យាកាលវិទូអាចលព្រះបុត្រ ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងណា ឥលូវបា-
 កានាភិកិកដូច្នោះមែន មិនមែនទេជាដទៃវិញទេ ។ ភវាគកស្មាថា
 ខ្លួនសុទក្ខត្តៈ អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាង
 នេះមានហើយ តើភវាគ ឈ្មោះថាបុរាណវិទូដ៏ហោរិយំ ជាធម៌ដ៏ច្រ-
 សើក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស ឬមិនបុរាណវិទូ ។ សុទក្ខត្តលិច្ឆ-
 វិបុត្តធ្វើយតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ
 ឈ្មោះថាព្រះអង្គបុរាណវិទូ ខ្ញុំវិច្ឆិកាដ៏ហោរិយំ ជាធម៌ដ៏ច្រសើរក្រៃលែង
 ជាធម៌របស់មនុស្សពិតមែនហើយ មិនមែនជាព្រះអង្គមិនបុរាណវិទូ ។
 ភវាគកតថា ខ្លួនមោយបុរិស កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះហើយ អ្នក
 នៅកន្លែងនោះនឹងភវាគ ដែលជាអ្នកធ្វើវិច្ឆិកាដ៏ហោរិយំ ជាធម៌ដ៏ច្រសើរ
 ក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះ
 មានព្រះភាគ មិនធ្វើវិច្ឆិកាដ៏ហោរិយំ ជាធម៌ដ៏ច្រសើរក្រៃលែងជាធម៌
 របស់មនុស្ស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គៈ ។ ភវាគករោលថា ខ្លួនមោយបុរិស
 អ្នកចូរមើលចុះ តំវិចារ ជាសេចក្តីខុសរបស់អ្នក ។ ខ្លួនកត្តៈ ឯសុទក្ខ-
 ត្តលិច្ឆវិបុត្ត កាលវិជលភវាគកស្មីឲ្យយ៉ាងនេះហើយ ក៏គេចេញចាក
 ធម្មវិន័យនេះ ដូចជាសត្វដែលទៅកើតក្នុងស្រែក ឬទៅកើតក្នុងទឹក ។

ពាណិជ្ជកម្ម អន្តរជាតិ

(១៣) អន្តរជាតិ កត្តា បដាបដា តាតា
 ឧត្តរក្រិ បដាបដា តាតា បដាបដា(១) ឧ បដាបដា
 អបដាបដា តា(២) មេ បដាបដា ឧត្តរក្រិ វិធាន
 យធានា តាតា តា អបដា អបដា ។
 សន្តិ កត្តា ឧត្តរក្រិ សមណប្រាហ្មណ ឧត្តរក្រិ
 ប្រាហ្មណ អបដា អន្តរក្រិ បដាបដា តា(៣)
 ឧបសគ្គ ឧត្តរក្រិ ឧត្តរក្រិ សន្តិ តា តា អបដា
 ឧត្តរក្រិ ប្រាហ្មណ អបដា អន្តរក្រិ បដា-
 បដា ។ តា មេ មេ ឧត្តរក្រិ អបដា(៤)
 បដាបដា តា(៥) ឧត្តរក្រិ ឧត្តរក្រិ អបដា អបដា
 តា អបដា ឧត្តរក្រិ ប្រាហ្មណ អបដា អបដា

១ ឧ.ម. បដាបដា ឧត្តរក្រិ បដាបដា ឧត្តរក្រិ បដាបដា ឧត្តរក្រិ បដាបដា ។
 ២ ឧ. វស្សា ឧត្តរក្រិ ។ ម. ឧ. ។ ៣ ឧ. តា ។ ៤ ឧ. អបដា ។

ពាណិជ្ជកម្ម ពេលវេលាប្រចាំថ្ងៃ

(១៣) ខ្លួនកត្តា: គឺជាគណនីប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីប្រគល់
 ឲ្យគណនីសម្រាប់ ដើម្បីប្រគល់ជាធានាទៅទៀតផង(១) កាលដែលគេបាន
 ដើម្បីប្រគល់ឲ្យធម៌នោះហើយ ក៏មិនបានប្រកាន់ខ្ពស់ (ដោយអំណាចកម្ម
 ច្រើន និងមាន) ។ ។ លុះគេបានប្រកាន់ខ្ពស់ (ឲ្យធម៌នោះ
 ហើយ) ទើបដើម្បីប្រគល់សេចក្តីលក់ (កិលេស) ចំពោះខ្លួនឯង
 កាលបើគេបាន ដើម្បីប្រគល់សេចក្តីលក់នៃកិលេសហើយ ក៏មិនដល់ឲ្យ
 សេចក្តីវិនាសឡើយ ។ សមណប្រាហ្មណ ពួកមួយ ចេញឲ្យប្រគល់
 ជាភាពយក១ ដែលព្រះវេស្សនាករកែតម្រូវហើយ ដែលព្រះព្រហ្មនាករកែ
 ហើយ គេបានប្រគល់ទៅ ពួកសមណប្រាហ្មណ ពុំបានហើយ ស្រ
 យ៉ាងនេះ ខ្លួនកត្តាមានភាពយក១ ពុំបាន ពុំបាន ចេញ
 ឲ្យប្រគល់ជាភាពយក១ ដែលព្រះវេស្សនាករកែតម្រូវហើយ ដែល
 ព្រះព្រហ្មនាករកែតម្រូវហើយក៏មិន ។ ចំណែកនាសមណប្រាហ្មណ
 ពុំបាន លុះដល់គេបានស្រយ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ព្រះករុណា
 ដូច្នោះ ទើបគេបាន សូរសមណប្រាហ្មណ ពុំបាន យ៉ាងនេះទៀត
 ខ្លួនកត្តាមានភាពយក១ ពុំបាន ពុំបាន ចេញ ឲ្យប្រគល់
 ជាភាពយក១ ដែលព្រះវេស្សនាករកែតម្រូវហើយ ដែលព្រះព្រហ្មនាករកែ

១ គឺជាថា ដើម្បីប្រគល់ឲ្យ សីល សមាធិ (ចេញ) រហូតដល់សព្វគ្រប់គ្រង
 ដែលគណនីសម្រាប់ ជាប្រគល់ទៅនោះទៀត ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយស្ស បារិវាសិកោ

អត្តញ្ញំ មញ្ញុបេតាតិ ។ តេ មយា មុដ្ឋា ន សំនាយន្តិ
 អសំនាយន្តា មមាញាវ មដិមុដ្ឋន្តិ តេសាហំ មុដ្ឋា
 ព្យាករោមិ ហោតិ ទោ សោ អាវុសោ សមយោ យំ
 កុណាចិ កាវហាចិ ធីយស្ស អន្ទុនោ អន្ទុយេន អយំ
 លោកោ សំវដ្តតិ សំវដ្តនាទេ លោកេ យេកុយ្យេន
 សត្តា អាភស្សវសំវដ្តនិកា ហោន្តិ តេ កត្ត ហោន្តិ
 មនោមយា ចីតិកត្តា សយំបកា អន្តលិក្ខុធិក
 សុកដ្ឋាយិទោ ចិវិ ធីយមន្ទានំ តិដ្ឋន្តិ ។ ហោតិ ទោ
 សោ អាវុសោ សមយោ យំ កុណាចិ កាវហាចិ
 ធីយស្ស អន្ទុនោ អន្ទុយេន អយំ លោកោ វិវដ្តតិ
 វិវដ្តនាទេ លោកេ សុញ្ញំ ព្រហ្មវិទានំ ទាតុកវតិ អថ
 អញ្ញុករេ សត្តោ អាយុក្ខយា វា មុញ្ញុក្ខយា វា
 អាភស្សវកាយា ចរិក្ខា សុញ្ញំ ព្រហ្មវិទានំ ទំបមដ្ឋតិ

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បារិវាសិកោ

ហើយ តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ សមណក្រាហ្មណំ ទាំងឡាយនោះ
 លុះកថាធម្មស្តវហើយ ក៏រកធ្វើយដោះមិនរួច កាលបើធ្វើយដោះមិនរួច
 ហើយ រឿងត្រឡប់ស្តវមកកថាធម្មវិញ លុះសមណក្រាហ្មណំ ទាំងឡាយ
 នោះ ស្តវកថាធម្មហើយ ចប់ធម្មក៏ព្យាករថា ម្ចាស់អាវុសោ ទាំងឡាយ
 មានសម័យដែលលោកនេះវិនាសទៅម្តង ។ ដោយកន្លងកាលយូរទៅពុំ
 ខាន កាលដែលលោកវិនាសទៅ ពួកសត្វ ច្រើនទៅកើតក្នុងអាកាស្ស-
 ព្រហ្ម ពួកសត្វដែលទៅកើតក្នុងអាកាស្សព្រហ្មនោះ ជាសត្វកើតដោយ
 លាភចិត្ត មានចិត្តជាអាហារ មានស្មិត្តិដោយខ្លួនឯង គ្រាប់ទៅក្នុង
 អាកាសបុន បំភាន់ក្នុងទីដីល្អ កាន់នៅកសំកាលយូរអៅឆ្នាំ(១) ។ ម្ចាស់
 អាវុសោ ទាំងឡាយ មានសម័យដែលត្រូវលោកនេះកើតឡើងវិញម្តង ។
 ដោយកន្លង កាលយូរទៅពុំខាន កាលដែលលោកនេះ កើតឡើង
 វិទាន់ទ្រព្យ ដែលសូឡស្លាក់គ្មានសត្វ ក៏កើតឡើងប្រាកដ គ្រានោះឯង
 មានសត្វម្នាក់ ច្រកចាកពួកអាកាស្សព្រហ្ម ព្រោះអស់ភាយុ ឬអស់ចុណ្យ
 ហើយទៅកើតក្នុងវិទាន់ទ្រព្យដែលសូឡស្លាក់ (នោះ) លុះសត្វនោះ

* ក្នុងព្រហ្មជាលសុត្តន្តបិដក មានលេខកំណត់ថា គស់ ៧ កល្យាណៈច្រើន ។

ពន្លឺកស្រី មហាព្រហ្មទិកថា

សោ ភក្ក យោតិ មនោមយោ បីតិកត្តា សយំបកោ
 អន្តលិក្ខមរោ សុកដ្ឋាយិ ចិវំ ធីយមទ្វាធំ តិដ្ឋតិ
 តស្ស ភក្ក ឯតតស្ស ធីយរត្តំ ធីវុសិតត្តា អនភិរតិ
 បរិតស្សនា ឧប្បជ្ជតិ អហោ វត អញ្ញបិ សត្តា វត្តត្តំ
 អាតច្នៃយ្យន្តិ ។ អដទោ អញ្ញបិ សត្តា អាយុក្ខយា
 វា មុញ្ញក្ខយា វា អាតស្សាកាយា ចរិត្តា សុញ្ញំ
 ព្រហ្មវិមាធំ ឧបបជ្ជន្តិ តស្ស សត្តស្ស សហព្យតំ
 ភេបិ ភក្ក យោត្តិ មនោមយោ បីតិកត្តា សយំបកា
 អន្តលិក្ខមរោ សុកដ្ឋាយិទោ ចិវំ ធីយមទ្វាធំ តិដ្ឋន្តិ ។
 តត្រាវុសោ យោ សោ សត្តា បថមំ ឧបបន្នោ តស្ស
 ឯវំ យោតិ អហាមស្មិ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខ អនភិ-
 ក្ខតិ អញ្ញធម្មនសោ វសវត្តិ វស្សរោ តត្តា ធីដ្ឋតា(១)

១ វ. ទីម្ភិកា ។

ពន្លឺកស្រី ពោលអំពីមហាព្រហ្មទិកថា

បានទៅកើតក្នុងវិហារនោះ ក៏ជាសត្វកើតដោយឈានចិត្ត មានបីតិជាតា-
 ហារ មានស្ម័គ្រដោយខ្លួនឯង គ្រាប់ទៅក្នុងអាតាសបាន បិកនៅក្នុងវិជ្ជា
 ល្អ តាំងនៅអស់កាលយូរអែន្ទ័រ(១) សត្វម្នាក់នោះ ដែលទៅកើតក្នុង
 វិហារនោះតែម្នាក់ឯង នៅអស់កាលជាយូរអែន្ទ័រទៅ ក៏មានសេចក្តីប្រាថ្នា
 សេចក្តីអន្ទះអន្ទែងដោយគណ្តា កើតឡើងដូច្នោះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យបាន
 ពួកសត្វដទៃ មកកាន់អក្ខភាពជាព្រហ្មនេះផង ។ លំដាប់នោះឯង ពួក
 សត្វដទៃ ច្រកចាកពួកភាគស្សព្រហ្ម ព្រោះអស់កាយបុណ្យ ហើយមក
 កើតក្នុងព្រហ្មវិហារដែលសូន្យ ជាមួយនឹងសត្វនោះដែរ ឯសត្វទាំងនោះ
 សុរកើតក្នុងព្រហ្មវិហារនោះហើយ ក៏ជាសត្វកើតដោយឈានចិត្ត មាន
 បីតិជាតាហារ មានស្ម័គ្រដោយខ្លួនឯង គ្រាប់ទៅក្នុងអាតាសបាន បិកនៅ
 ក្នុងវិជ្ជាល្អ តាំងនៅអស់កាលជាយូរអែន្ទ័រ ។ ម្ចាស់កាយសាវ័ន្ទិយ
 ចណ្តាសត្វទាំងនោះ សត្វណាបានទៅកើតជាជំបូនី សត្វនោះ ក៏មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញជាព្រហ្ម ជាមហាព្រហ្ម គ្រប
 សន្តត់នូវសត្វដទៃៗ បាន សត្វដទៃៗ មិនអាចគ្របសន្តត់ លើ
 អាត្មាអញបានឡើយ អាត្មាអញជាអ្នកឃើញហេតុសត្វគ្រប់ ជាអ្នកធ្វើ
 ជនទាំងពួងឲ្យលុះក្នុងអំណាចខ្លួន ជាធំ (ក្នុងលោក) ជាអ្នកសាវ័ន្ទិយ

១ ក្នុងព្រហ្មទិកថាសុត្តន្តបិដក មនសេចក្តីពន្យល់ថាបីតិកត្តា ១ ក.ប្ប ប្បក្កន្តៈក្ស ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គ

សេដ្ឋោ សដ្ឋិតា^(១) វសី ចិត្តា ក្ខត្តកល្យាណំ មយោ
 ឥមេ សត្តា និម្មិតា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ មមញ្ញិ^(២)
 បុម្ភេ ឯតទេហោសិ អយោ វត អញ្ញោបិ សត្តា ឥត្តតំ
 អាតច្ឆយ្យន្តិ ឥតិ មមញ្ញិ^(៣) មនោបណិធិ ឥមេ
 ច សត្តា ឥត្តតំ អាតតាតិ ។ យេបិ តេ សត្តា
 មជ្ជា ឧបមជ្ជា តេសំបិ ឯវំ ហោតិ អយំ ទោ កវំ
 ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនិក្ខុតោ អញ្ញានុទ្ទនសោ
 វសវត្តំ ឥស្សរោ កត្តា និម្មិតា សេដ្ឋោ សដ្ឋិតា វសី
 ចិត្តា ក្ខត្តកល្យាណំ ឥមិណ មយំ រោតា ត្រហ្មុបា
 និម្មិតា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឥមញ្ញិ^(៤) មយំ
 អន្ធសាម បមមំ^(៥) ឧបមជ្ជំ មយំ បទម្ហា មជ្ជា
 ឧបមជ្ជាតិ ។ តត្រាវុសោ យោ សោ សាត្តា បមមំ
 ឧបមជ្ជោ សោ ធិមាយុត្តករោ ច ហោតិ

១ សព្វីតា ។ ២ ទ. មមំ ហិ ។ ៣ ម. មម ច ។ ៤ ឧ ឥមំ ហិ ។ ៥ ទ. ឥម
 ឃមំ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ភាគវិភង្គិលោក ជាធម្មវិជ្ជាសិក្ខាសិក្ខា ជាអ្នកចាត់ចែង^(១) លោក ជាអ្នក
 ស្ងាត់ជំនាញ ជាបិការបស្សន៍ក្នុងនិកាយៈ^(២) សត្វទាំងនេះ សុខុត្តិកាត្តា
 រេញភាគវិភង្គិហើយ ។ ជំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថាភាគអញ
 មានគំនិតក្នុងកាលពីដើមមកដូច្នោះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យបានពួកសត្វឯទៀត
 មកកាន់អត្តភាពជាព្រហ្មនេះផង ពួកសត្វទាំងនេះមកកាន់អត្តភាពជាព្រហ្ម
 ត្រូវតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ចេសំអត្តាអញដូច្នោះឯង ។ ពួកសត្វទាំងឡាយ
 ណា ដែលមកតើងជាខាងក្រោយ សត្វទាំងនោះក៏មានសេចក្តីយល់ឃើញ
 យ៉ាងនេះថា ព្រហ្មដ៏ចម្រើននេះ ជាមហាព្រហ្ម ក្របសង្កត់នូវសត្វឯទៀត
 បាន សត្វឯទៀត ។ មិនអាចក្របសង្កត់លើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុសត្វ
 ត្រប់ ជាអ្នកធ្វើដំនើរទាំងឡាយនោះក្នុងនិកាយនេះ ជាស្សៈកុសិលោក
 ជាអ្នកសាងលោក ភាគវិភង្គិលោក ជាធម្មវិជ្ជាសិក្ខាសិក្ខា ជាអ្នកចាត់
 ចែងលោក ជាអ្នកស្ងាត់ជំនាញ ជាបិការបស្សន៍ក្នុងនិកាយៈ យើងទាំង
 ឡាយ គឺព្រហ្មដ៏ចម្រើននេះឯង បានភាគវិភង្គិហើយ ។ ជំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ ព្រោះថាយើងបានឃើញព្រហ្មនេះ មកតើក្នុង
 ចំនេះមុន ចំណែកយើងមកតើងខាងក្រោយទេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចណ្ណ
 សត្វទាំងនោះ សត្វណាបានទៅតើមុនគេ សត្វនោះឯងមានអាយុវែង

១ ជាអ្នកចែងលែកសត្វលោក ឲ្យឈ្មោះថាស្សៈ ព្រហ្មណំ វេស្សៈ សុខុៈ តានិម ។
 ២ សត្វដែលប្រសូត្រចេញមកហើយ ហៅថា កុត្ត សត្វដែលនៅក្នុងស្រោមស៊ុត ឬនៅក្នុងខ្លែ
 ហៅថា កល្យៈ ។

ធានីសុត្តេ មហាប្រយោជិត

វិញ្ញាណុករោ ច មហេសត្តុករោ ច ។ យេ បទ តេ
 សត្តា បដ្ឋា ឌុបបដ្ឋា តេ អប្បយុកតរា ច
 ហោន្តិ ទុក្ខណ្ណតរា ច អប្បេសត្តុករា ច ។ ហំ
 ទោ បទេតំ អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតរោ សត្តោ តម្ហា
 កាយា ចរិត្វា វត្តតំ អាតច្ចតិ វត្តតំ អាតតោ ស-
 មាថោ អតារស្មា អនការិយំ បទ្ធជតិ អតារស្មា អន-
 ការិយំ បទ្ធជិតោ សមាថោ អាតប្បមទ្ធាយ បទាទ-
 មទ្ធាយ អទុយោតមទ្ធាយ អប្បមាទមទ្ធាយ សម្មាម-
 ទសំការមទ្ធាយ តថារូបំ វេតោសមាទិ ធុសតិ យ-
 ថាសមាហិតេ ធិត្តេ តំ បុរោជិវាសំ អទុស្សតិ តតោ
 ចរំ ធាទុស្សតិ ។ សោ វិវមាហ យោ ទោ សោ កវ
 ប្រយ្ហា មហាប្រយ្ហា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ញនត្តនសោ

ធានីសុត្តេ ពោលអំពីមហាប្រយោជិត

ធានីសុត្តេ មានសម្បុរល្អជាងគេផង មានសក្តិដ៏ជាងគេផង ។ ចំណែក
 ខាងពួកសត្វណា ដែលទៅកើតខាងក្រោយគេ ពួកសត្វនោះ មានអាយុ
 ក៏វែងជាងគេផង មានសម្បុរវែងជាងគេផង មានសក្តិដ៏ធំជាងគេផង ។
 ម្ចាស់អាវុសោចំណែកយ ហេតុនេះ តែងមានជាប្រាកដ ក្រងជាសត្វណា
 មួយ ច្រើនច្រើនពួកព្រហ្មនោះ មកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបាន
 មកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះហើយ ក៏ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ
 លុះបានចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះហើយ ក៏អស្រ័យខ្ញុំព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស អស្រ័យខ្ញុំព្យាយាម ជាគ្រឿងកម្រិតមាំ
 អស្រ័យខ្ញុំព្យាយាម ជាគ្រឿងច្រកបរឿយៗ អស្រ័យខ្ញុំសេចក្តីមិន
 ធ្វេសច្រវិលស អស្រ័យខ្ញុំការយកចិត្តទុកដាក់ល្អ ក៏បានចេតោសមាទិ
 ភាមិបទវៃទចិត្តវេស្សន្តរយោតិ ដែលគាំទ្រនៅថ្នាក់ខ្ពង់ ដោយសមាទិ
 ហើយលើក ខ្ញុំខ្លះដែលសត្វអស្រ័យទៅហើយ ក្នុងកាលមុននោះ កំណត់
 ត្រឹមតែអត្តភាពជាព្រហ្មនោះប៉ុណ្ណោះ មិនអាចលើកឃើញ ខ្ញុំខ្លះខ្លះ
 អំពីនោះបានឡើយ ។ សត្វនោះឯង ខំយាយយ៉ាងនេះ ព្រហ្មដ៏ចម្រើន
 ណា ជាមហាប្រយ្ហា គ្របសង្កត់ខ្ញុំសត្វឯទៀត ។ សត្វឯទៀត ។ មិន
 អាចគ្របសង្កត់លើបាន ជាអ្នក ឃើញខ្ញុំហេតុសត្វគ្រប់ ជាអ្នកធ្វើជំន

សុត្តន្តបិដក វិមលិកយស្ស បាដិវេន្ត

វសវត្ថុំ វស្សវេ កត្តា និម្មិតា សេដ្ឋា សដ្ឋិតា វសិ
 ចិតា ភូតកត្យានំ ។ យេន មយំ ភោតា ព្រហ្មតា
 និម្មិតា សោ និទ្វា ធុរោ សស្សតោ ធិយាយុកោ
 អវិបរិណាមចេដ្ឋា សស្សតិសមំ តថេវ វស្សតិ ។ យេ
 បន មយំ អហ្មញ្ញំ តេន ភោតា ព្រហ្មតា និម្មិតា តេ
 មយំ អនិច្ចា អធុរំ អសស្សតា^(១) អប្បាយុកា ចវធ-
 ធម្មា វត្តត្តំ អាតតាតិ ។ ឯវិវិហិតតំ ភោ^(២) កុទ្ធេ
 អយស្មន្តោ វស្សាក្កត្តំ ព្រហ្មក្កត្តំ អាចរិយតំ
 អត្តញ្ញំ បញ្ញាបេថាតិ ។ តេ ឯវិហិតាសុ ឯវិ ទោ ខោ
 អកុសោ តោតម សុតំ យថេវាយស្មា តោតហោ
 អាហាតិ ។ អត្តញ្ញញ្ញាវំ កត្តវ បដាបាមិ ។ សន្និក្កំ ។
 យនកិដានំ តថាកតោ ខោ អនយំ អាបដ្ឋតិ ។

១ ១. អសស្សតាតិ ២ វិស្សតិ ។ ២ ឃ. តោ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលិកយ បាដិវេន្ត

ពំនិក្ខនិទ្ធិលុះត្រូវដំណាច់ទូទៅ ជាវស្សៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក
 ភាគកែវិលោក ជាចម្បងជាវិសត្វលោក ជាអ្នកចាត់ចែងលោក ជា
 អ្នកស្តាប់ដំនាញ ជាបំណាច់ស្តាប់ក្នុងនិទិត្យៈ ។ ព្រហ្មដ៏ចម្រើនណា
 ជាអ្នកភាគកែវិលោកយើងពំនិក្ខយ ព្រហ្មនោះឯងជាអ្នកទៀនចាត់ បិក-
 ថេរ មានកាយវិភី មានសេចក្តីមិនច្រប្រួលជាធម្មតា តែនិបិតនៅដូច
 ជាសស្សតិក្តុ យ៉ាងនោះឯង ។ ចំណែកយើងពំនិក្ខយណា ដែល
 ព្រហ្មដ៏ចម្រើននោះ បានភាគកែវិលោកយើង យើងពំនិក្ខយនោះ ជាអ្នក
 មិនទៀនចាត់បិកថេរ មានកាយវិភី មានកិរិយាច្បុកជាធម្មតា ទើប
 បានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ។ ភថាតត សូរសមណព្រាហ្មណ៍
 ពំនិក្ខនោះថា ខ្មាលអ្នកមានកាយដ៏ចម្រើនពំនិក្ខយ អ្នកពំនិក្ខយ
 ចញ្ញត្តិច្បាប់ទម្រាប់ ជាអាចរិយកថ ដែលព្រះវស្ស ភាគកែវិលោក
 ព្រះព្រហ្មភាគកែវិលោកយើង មានប្រការយើងនេះឬ ។ ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ពំនិក្ខនោះ បានឆ្លើយតបយើងនេះថា ខែអាត្មាសារភាគម
 ព្រះភាគមមានកាយ ពោលយើងណា យើងពំនិក្ខយក៏បានពួមក
 យើងនោះដែរ ។ ខ្មាលកត្តវៈ ភថាតត ដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទម្រាប់ផង ។
 សេចក្តីបំប្រុង ។ កាលដែលភថាតត បានដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីលក់
 ខែកិលេសហើយ ក៏មិនដល់នូវសេចក្តីវិភាសរឿយ ។

ព័ត៌មានទូទៅ ខ្លឹមសារសំខាន់ៗ របស់ អង្គការប្រជាជាតិ

(១៤) សង្គម កសិករ ឯកសារ សមណប្រាហ្មណ៍
 ទិដ្ឋិបទសិក្ខា(១) អាចរិយកំ - អង្គការ បញ្ញាប្រដាប់
 ក្បាល ឧបសគ្គមិត្តា ឯវ វនាមិ សង្ខ កំ តុម្ព
 អាយស្មន្តា ទិដ្ឋិបទសិក្ខា អាចរិយកំ អង្គការ
 បញ្ញាប្រដាប់ ។ តេ ច មេ ឯវ បុដ្ឋា អាមាតិ(២)
 បដិដាធន្តិ ក្បាល ឯវ វនាមិ កងវិហិតកំ បធា(៣)
 តុម្ព អាយស្មន្តា ទិដ្ឋិបទសិក្ខា អាចរិយកំ អង្គការ
 បញ្ញាប្រដាប់ ។ តេ មយា បុដ្ឋា ធន សំពាយន្តិ
 អសំពាយន្តា មង្គយេវ(៤) បដិបុច្ឆន្តិ តេសាលំ បុដ្ឋា
 ក្បាលកេមិ សង្ការុសោ ទិដ្ឋិបទសិក្ខា តាម ទេវ
 តេ អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋិវតិធម្មសមាបដ្ឋា វិហារន្តិ
 តេសំ អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋិវតិធម្មសមាបដ្ឋា វិហារ

១. ឧ. ទិដ្ឋិបទសិក្ខា ។ ២. ឧ. អាមាតិ ។ ៣. ឧ. តេ បធា ។ ៤. ឧ. មេមញ្ញ ។

ព័ត៌មានទូទៅ ខ្លឹមសារសំខាន់ៗ របស់ អង្គការប្រជាជាតិ

(១៥) ខ្លឹមសារសំខាន់ៗ របស់ អង្គការប្រជាជាតិ
 ទិដ្ឋិបទសិក្ខា(១) អាចរិយកំ - អង្គការ បញ្ញាប្រដាប់
 ក្បាល ឧបសគ្គមិត្តា ឯវ វនាមិ សង្ខ កំ តុម្ព
 អាយស្មន្តា ទិដ្ឋិបទសិក្ខា អាចរិយកំ អង្គការ
 បញ្ញាប្រដាប់ ។ តេ ច មេ ឯវ បុដ្ឋា អាមាតិ(២)
 បដិដាធន្តិ ក្បាល ឯវ វនាមិ កងវិហិតកំ បធា(៣)
 តុម្ព អាយស្មន្តា ទិដ្ឋិបទសិក្ខា អាចរិយកំ អង្គការ
 បញ្ញាប្រដាប់ ។ តេ មយា បុដ្ឋា ធន សំពាយន្តិ
 អសំពាយន្តា មង្គយេវ(៤) បដិបុច្ឆន្តិ តេសាលំ បុដ្ឋា
 ក្បាលកេមិ សង្ការុសោ ទិដ្ឋិបទសិក្ខា តាម ទេវ
 តេ អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋិវតិធម្មសមាបដ្ឋា វិហារន្តិ
 តេសំ អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋិវតិធម្មសមាបដ្ឋា វិហារ

១. ឧ. ទិដ្ឋិបទសិក្ខា ។ ២. ឧ. អាមាតិ ។ ៣. ឧ. តេ បធា ។ ៤. ឧ. មេមញ្ញ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គ

រតំ សតិ សម្មស្សតិ សតិយា សង្ខាសាយ(១) តេ
 ទេវា ឥន្ទ្រ កាយា ចរុត្តិ ។ ហំ ឯ ទោ បទេតំ
 អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញាតោ សត្តោ ឥន្ទ្រ កាយា
 ចរិទ្ធា ឥត្តតំ អាគច្ឆតិ ឥត្តតំ អាគតោ សមាលោ
 អតារស្មា អនតារិយំ បទ្ធជតិ អតារស្មា អនតារិយំ
 ចទ្ធជិតោ សមាលោ អាគប្បមទ្ធាយ មទានមទ្ធាយ
 អនុយោគមទ្ធាយ អប្បមទានមទ្ធាយ សម្មាមនសំការ-
 មទ្ធាយ តថារូបំ ទេតោសមាធិ ធុសតិ យថាសមា-
 ហិតេ ចិត្តេ តំ បុទ្ធនិវាសំ អនុស្សតិ ឥតោ
 បរំ នានុស្សតិ ។ សោ វិវាហា យេ ទោ
 តេ កោណ្ណ ទេវា ទ ទិដ្ឋាបទោសិកា តេ ទ
 អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋាតិធម្មសមាបន្នា វិហារុត្តិ តេសំ
 នាតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋាតិធម្មសមាបន្នា វិហារតំ

១ ១. ធម្ម. សម្ពោណ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាដិកវគ្គ

ជាធម្មតា ហួសវេលាហើយ សតិកិរិយាចរិត្តិវេទ (ទានបរិភោគភាហារ)
 កាលបើសតិកិរិយាចរិត្តិវេទ ទេវតាចរិត្តិវេទ ក៏ច្បុកចាតកាយនោះមក ។
 ម្នាលករុណា ចរិត្តិវេទ ហេតុនោះវេទនាមានប្រាកដ ត្រង់ថា សត្វណា
 មួយ ច្បុកចាតកាយនោះ បានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនោះ លុះបាន
 មកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនោះហើយ ក៏ចេញបាត់ចូលទៅកាន់ផ្នួស
 លុះបានចេញបាត់ចូលទៅកាន់ផ្នួសហើយ ក៏កាស្រីយន្តវិញយាម
 ជាគ្រឿងដុតកម្ពុត (កិលេស) កាស្រីយន្តវិញយាម ជាគ្រឿងកម្ពុតខ្ពស់
 កាស្រីយន្តវិញយាម ជាគ្រឿងច្រកច កាស្រីយន្តវិញយាមសត្វមិនមែន
 ច្រវិលេស កាស្រីយន្តវិញយាមក៏ធ្វើទុកក្នុងចិត្តវាយល្អ ក៏បានខ្លះចេតោសមាធិ
 តាមវេលាខ្លះចេតោសមាធិ ដែលកាន់នៅខ្លះខ្លួន ដោយសមាធិ
 ហើយវេលាឃើញខ្លះខ្លួន ដែលសត្វកាស្រីយន្តវិញយាមក្នុងកាលមុននោះ
 កំណត់ត្រឹមតែអត្តភាពជាព្រហ្មនោះប៉ុណ្ណោះ មិនអាចវេលាឃើញខ្លះខ្លួន
 ហួសអំពីនោះទៅបានឡើយ ។ សត្វនោះឯងនិយាយយ៉ាងនេះ ទេវតា
 ចរិត្តិវេទ ដ៏ចម្រើនណា មិនមែនឈ្នះទិដ្ឋាបទោសិកា ទេវតាចរិត្តិវេទ
 ជាអ្នកមិនខ្ពស់ខ្លាញ ក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការស៊ីចសប្បាយនឹងវិល្លាស
 ជាធម្មតាហួសវេលាឡើយ កាលដែលទេវតាចរិត្តិវេទ មិនខ្ពស់ខ្លាញក្នុង
 សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការស៊ីចសប្បាយនឹងវិល្លាស ជាធម្មតាហួសវេលាទេ

៣៨៣. សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ ទេវគុណសិកា

សតិ ១^(១) សម្មស្សតិ សតិយោ អសម្មោសាយ តេ
 ទេវា តម្កា កាយា ១ ចរុត្តិ ជិច្ចា ចុតា សស្សតា
 ទីយាយុតា^(២) អវិចារណា ចធម្មា សស្សតិសម្មំ តថេវ
 វស្សន្តិ ។ យេ ច ធម៌ មយំ អហុត្តា ទិដ្ឋា បទោសិកា
 តេ មយំ អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋា វតិធម្មសមាចរោ វិហរិទ្ធា
 តេសោ អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋា វតិធម្មសមាចរោ វិហរតំ
 សតិ សម្មស្សតិ សតិយោ សម្មោសាយ
 តេ^(៣) មយំ តម្កា កាយា ចុតា អជិច្ចា អចុតា
 អសស្សតា អច្យាយុតា ចរុត្តិ ធម្មា ឥន្ទ្រតំ អាគតា-
 តិ ។ ឯវិវិហិតតំ បទ^(៤) តុត្ត អាយស្មន្តោ ទិដ្ឋា-
 បទោសិតំ អាចរិយតំ អត្តញ្ញំ ចត្តា បេថាតិ ។
 តេ ឯវិហិតសុ ឯវិ ទោ ទោ អាវុសោ កោតម
 សុតំ យថេវ យស្មា កោតមោ អាហារិ ។ អត្តញ្ញំ ត្តា-
 ហំ កត្តវំ បដាធម៌ ។ បេ ។ យទកិ ជាធំ
 តថាតតោ ទោ អធម៌ អាចជ្ជតិ ។

១ ធម. ១ សតិ ។ ២ ឧ ទិយាយុតំ ឧ ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. សម្មោសា ១៧ ។
 ៤ ឧ. ៣ ។ ឧ តោ ។

៣៨៤. សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ ទេវគុណសិកា

សតិកំមិនេក្ខេបនិទ្ទេន កាលាចេសតិមិនេក្ខេបនិទ្ទេន ហើយ ទេវតាទាំងនោះ ក៏
 មិនច្រកចាកកាយនោះឡើយ ជាទេវតាទៀតពាក់បិកថេវ មានកាយុក្រៃ
 ពានសេចក្តីមិនប្រែប្រួលជាធម្មតា វិនិច្ឆ័យនៅដូចជាសស្សតិវត្ថុ ។ ចំ-
 ណែកយើងទាំងឡាយណាជាទិដ្ឋាបទោសិកា យើងទាំងនោះជាអ្នកទូលំ-
 ទូលាយក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការស៊ីចសច្យាយ ទឹកល្បែងជាធម្មតាហួស
 វេលា កាលដែលយើងទាំងនោះ កំពុងទូលំទូលាយក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុង
 ការស៊ីចសច្យាយទឹកល្បែង ជាធម្មតាហួសវេលាហើយ សតិក៏ក្លែងទ្រើង
 ទៅ កាលចេសតិក្លែងហើយ ក្លែងយើងទាំងនោះ ក៏ច្រកចាកកាយ
 នោះ ជាទេវតាមិនទៀតពាក់ មិនបិកថេវ មានកាយុក្រៃ មានកិរិយា
 ច្រកជាធម្មតា បានជាមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សទេ ។ គឺជាគត ស្ម
 សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា ទៃអ្នកមានកាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំង-
 ឡាយចេញក្នុងច្បាប់ទម្លាប់ ជាភាពិយវិទ ទានទេវតាឈ្មោះទិដ្ឋាបទោ-
 សិកាជាមូល មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបាន
 ឆ្លើយកបយ៉ាងនេះថា ខ្លួនអាវុសោភាគម ព្រះភាគមមានកាយុ ពោល
 យ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានច្រក យ៉ាងនោះដែរ ។ ខ្លួនកត្តវៈ
 គឺជាគតដ៏ច្បាស់ល្អវិច្ឆ័យទម្លាប់ផង ។ បេ ។ កាលដែលគតវាគត ដ៏ធំ
 ច្បាស់ល្អវិសេចក្តីលក់លក់លេសហើយ មិនដល់ច្បាស់ល្អវិសេចក្តីវិសេចក្តីឡើយ ។

[១៥] សន្តិ កត្តា ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
 មនោបទោសិកំ អាចរិយកំ អត្តញ្ញំ មញ្ញមេដ្ឋំ ត្យាហំ
 ឧបសន្តិមិត្តា ឯវំ វនាមិ សន្តំ កិវ តុម្ភេ អាយស្មន្តោ
 មនោបទោសិកំ អាចរិយកំ អត្តញ្ញំ មញ្ញមេដ្ឋានិ ។
 តេ ច មេ ឯវំ បុដ្ឋា អាមាតិ បដិជាទន្តិ
 ត្យាហំ ឯវំ វនាមិ កងិវិហិតកំ បទ(១) តុម្ភេ
 អាយស្មន្តោ មនោបទោសិកំ អាចរិយកំ អត្តញ្ញំ
 មញ្ញមេដ្ឋានិ ។ តេ មយា បុដ្ឋា ទ សំមាយន្តិ
 អសំមាយន្តា មមំយេវ បដិបុច្ឆន្តិ តេសាហំ បុដ្ឋា
 ត្យាករោមិ សន្តារុសោ មនោបទោសិកា ឆាម ទេវ
 តេ អតិវេលំ អញ្ញមញ្ញំ ឧបនិជ្ឈាយន្តិ តេ អតិវេលំ
 អញ្ញមញ្ញំ ឧបនិជ្ឈាយន្តា អញ្ញមញ្ញន្តិ ចិត្តានិ បទោ-
 សេន្តិ តេ អញ្ញមញ្ញំ បនុដ្ឋចិត្តា កិលទ្កកាយា

១ ម. តេ បទ ។

[១៥] ម្នាលកត្តា៖ មានសមណព្រាហ្មណ៍តួកមួយ បញ្ញត្តិខ្លួនច្បាប់
 ទម្រង់ ជាអាចរិយក៍១ មានវេទនាឈ្នះមេនាបទោសិកាជាមូល (អ្នក
 វិនាសខ្លួនព្រោះចិត្ត) គឺជាគតពុទ្ធចូលវេទនាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំអ្នកមានកាយទាំងឡាយ ពួកអ្នកទាំងឡាយ
 បញ្ញត្តិខ្លួនច្បាប់ទម្រង់ ជាអាចរិយក៍១ មានវេទនាឈ្នះមេនាបទោសិកា
 ជាមូល ពិភវមនុ ។ ឯសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគេចាត់សួរ
 យ៉ាងនេះហើយ ក៏ឆ្លើយថា ព្រះករុណាព្រះអង្គផ្លូវច្នះ រឿបគេចាត់
 សួរសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា ខ្ញុំអ្នកមានកាយទាំង-
 ឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយបញ្ញត្តិខ្លួនច្បាប់ទម្រង់ ជាអាចរិយក៍១ មានវេទនា
 ឈ្នះមេនាបទោសិកាជាមូល តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគេចាត់សួរហើយ ក៏ឆ្លើយដោះមិនរួច កាល
 ចែរឆ្លើយដោះមិនរួចហើយ ក៏ត្រឡប់សួរមកគេចាត់វិញ លុះសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សួរមកគេចាត់ ១ ក៏ព្យាករថា ម្នាលអារុសោទាំង-
 ឡាយ មានពួកវេទនាឈ្នះមេនាបទោសិកា ពួកវេទនាទាំងនោះសំឡេង
 រៃគង់គ្នាមិនគ្នាហួសវេលា កាលពួកវេទនាទាំងនោះ សម្ងួតរៃគង់គ្នា
 មិនគ្នាហួសវេលាហើយ ក៏ធ្វើចិត្តឲ្យប្រឡូស្តដល់គ្នាមិនគ្នាទៀត វេទនា
 ទាំងឡាយនោះ លុះមានចិត្តប្រឡូស្តដល់គ្នាមិនគ្នាហើយ ក៏លំបាកកាយ

ពណ៌កសុត្តេ មគ្គបកោសិកា ៩ មគ្គបកោសិកា ១៧

កិលានុចិញ្ចា តេ ទេវំ តត្តា កាយា ចវន្តិ ។ ហំធំ ទោ
 បទេតំ អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញាភរោ សត្តោ តត្តា
 កាយា ចវិត្វា ឥត្តត្តំ អាត្មត្តិ ឥត្តត្តំ អាតតោ សមា-
 ទោ អតារស្មា អនការិយំ បព្វជតិ អតារស្មា អន-
 ការិយំ បព្វជិតោ សមាទោ អាតប្បមថាយ ។ មេ ។
 ភថារូបំ ទេតោសមាជំ ធុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្ត
 កំ មុទ្វេចិវាសំ អនុស្សាតិ តតោ បរំ នានុស្សាតិ ។
 សោ វិវាហោ យេ ទោ តេ ភោន្តោ ទេវំ ១ មគ្គប-
 កោសិកា តេ អតិវេលំ អញ្ញាមញ្ញំ ១ ឧបទិដ្ឋា-
 យន្តិ^(១) តេ អតិវេលំ អញ្ញាមញ្ញំ ១ ឧបទិដ្ឋាយន្តា^(២)
 អញ្ញាមញ្ញំ ចិត្តាចិ ១ បទោសេន្តិ តេ អញ្ញាមញ្ញំ អប-
 នុដ្ឋចិត្តា អតិលន្តកាយា អតិលន្តចិត្តា តេ ទេវំ^(៣)
 តត្តា កាយា ១ ចវន្តិ ចិត្តា ធុវា សស្សតា ទិយាយុ-
 កា^(៤) អវិបរិណាមទម្មា សស្សតិសមំ តថេវ វស្សន្តិ ។

១ ១. ពតិវេលំ អញ្ញាមញ្ញំ ឧបទិដ្ឋាយន្តិ ។ ២ ១. ១ ពតិវេលំ អញ្ញាមញ្ញំ ឧបទិដ្ឋា-
 យន្តា ។ ៣. អតិវេលំ អញ្ញាមញ្ញំ អបនុដ្ឋាយន្តា ។ ៣ ១. ៣ ទេវំ តត្តិ ។ ៤ ១.
 វិយាយុកតិ ១ ទិស្សកំ ។

ពណ៌កប្រាជ្ញ ចូរទៅតាមមគ្គបកោសិកា៦៦មិមមគ្គបកោសិកា

លំបាកចិត្ត ទៅតាមនិទានកិច្ចករកាយនោះមក ម្ចាស់អាវុសា ហេតុ
 នោះ តែងមានប្រាកដ គ្រង់ថា សត្វណាមួយ ច្បុកច្បាតកាយនោះ
 ហើយមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្ស
 ហើយក៏ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ លុះបានចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់
 ផ្ទះហើយ ក៏ស្រយម្បាយជាច្រើនផុតកម្ពុត (កិលេស) ។ មេ ។
 ក៏បានខ្លួនទៅសមាជិ តាមវិចារនិច្ឆរចសយោគិ ដែលកំនើតនៅខ្ទប់ខ្ទួន
 រោយសមាជិ ក៏លើកឃើញខ្លួនដែលសត្វកាស្រ័យទៅហើយ ក្នុង
 កាលមុននោះ កំណត់គ្រឹមតែអត្តភាពជាព្រហ្មនោះប៉ុណ្ណោះ មិនអាចលើក
 ឃើញខ្លួនខ្លួនសក់ពិទានទៅទៀតបានឡើយ ។ សត្វនោះបាននិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ពួកទៅកាន់ចម្រើនណា ដែលមិនមែនឈ្មោះថា មនោចរោ-
 សិកាទេ ទៅតាមនិទានមិនសំរួតរឹតគន់គ្នានិគ្នាហួសវេលា ហើយក៏មិន
 បានធ្វើចិត្តច្របូប្រូស្តដល់គ្នានិគ្នា ទៅតាមនិទានលុះមានចិត្តមិនបានច្រ-
 បូស្តដល់គ្នានិគ្នាហើយក៏មិនលំបាកកាយ មិនលំបាកចិត្ត ទៅតាមនិទាន
 ក៏មិនច្បុកច្បាតកាយនោះឡើយ ជាទៅតាមទៀតទាត់ បិតថេវ មានកាយ
 តែង មានសេចក្តីមិនច្របូប្រូស្តជាធម្មតា តែងកំនើតនៅដូចជាសស្សតិវត្ត ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បាធិវគ្គោ

យេ បទ មយំ អហុម្ហា មនោបដោសិកា ភេ មយំ
 អភិវេលំ អញ្ញមញ្ញំ ទុបទិជ្ឈយិម្ហា ភេ មយំ អភិ-
 វេលំ អញ្ញមញ្ញំ ទុបទិជ្ឈយន្តា អញ្ញមញ្ញំ ចិត្តា ធិ-
 បដោសិយិម្ហា^(១) ភេ មយំ អញ្ញមញ្ញំ បទុដ្ឋចិត្តា
 កិលន្តកាយា កិលន្តចិត្តា ឯវំ មយំ^(២) តម្ហា កាយា
 ទុតា អធិទ្ធា អទុវា អសស្សតា^(៣) អប្បាយុកា
 ចវននម្ហា ឥត្តត្ថំ អាគតាតិ ។ ឯវំវិហិតកំ បទ^(៤) តុទ្រេ
 កាយស្មន្តោ មនោបដោសិកំ អាចរិយកំ អត្តញ្ញំ
 បញ្ញាបេថាតិ ។ ភេ ឯវមាហំសុ ឯវំ ខោ ខោ កវុសោ
 តោតម សុតំ យេវេវាយស្មា តោតមោ អាហាតិ ។
 អត្តញ្ញញ្ញាហំ កត្តវំ បជាទាមិ ។ បេ ។ យេនកិដានំ
 តថាតតោ ខោ អនយំ អាបជ្ជតិ ។

១ ខ. បទុលិម្ហ ។ ២ ម. ឯវំ មយន្តំ ឥត្តិ ។ ៣ ខ. អប្បសតាតិ ឆ ទិស្សតិ ។
 ៤ ខ. កេ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាធិវគ្គោ

ចំណែកយើងទាំងឡាយណា ឈ្មោះថា មនោបដោសិកាទេវតា យើង
 ទាំងនោះបានសំឡេងក៏ដូចគ្នាខឹងគ្នាហួសវេលា កាលដែលយើងទាំងនោះ
 សំឡេងក៏ដូចគ្នាខឹងគ្នាហួសវេលាយើយ ក៏បានធ្វើចិត្តទ្រទ្រង់ស្រួលដល់គ្នាខឹង
 គ្នាទៀត លុះដល់យើងទាំងនោះ បានចិត្តទ្រទ្រង់ស្រួលដល់គ្នាខឹងគ្នាហើយ ក៏
 លំបាកកាយលំបាកចិត្ត យើងទាំងឡាយក៏ច្យុតចាកកាយនោះ ដោយកា-
 រាយ៉ាងនេះឯង ជាទេវតាមិនទៀងទាត់ មិនបិកថេវ មានអាយុតិច មាន
 ការច្យុតជាច្រើន បានជាមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ។ កថាសក្កស្វរ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំង-
 ឡាយចក្ខុក្តីច្បាប់ចម្រាប់ជាអាចរិយកំខ មានទេវតាឈ្មោះមនោបដោ-
 សិកាជាមូល មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបាន
 ឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភាវុសោភាគម ព្រះភាគមមានអាយុពេល
 យ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានឮមកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ កថា-
 សកដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ចម្រាប់ផង ។ បេ ។ កាលដែលកថាសកដឹងច្បាស់
 នូវសចក្តីរលក់នៃកិលេសហើយ ក៏មិនដល់នូវសចក្តីវិភាសឡើយ ។

ពារីពសុត្ត អធិច្ចសមុប្បន្នបញ្ញត្តិកថា

[១៦] សន្តិ កត្តវ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
 អធិច្ចសមុប្បន្នំ អាចរិយកំ អក្កញ្ញំ បញ្ញបេន្នំ ឡាហំ
 ឧបសង្កមិត្តា ឯវំ វណមិ សច្ចំ តិវ កុម្មេ អាយស្មន្តោ
 អធិច្ចសមុប្បន្នំ អាចរិយកំ អក្កញ្ញំ បញ្ញបេនាតិ ។
 តេ ច មេ ឯវំ បុដ្ឋា អាមាតិ បដិជានន្តិ ឡាហំ ឯវំ
 វណមិ កថំវិហិតកំ ច ឧ កុម្មេ អាយស្មន្តោ អធិច្ចស-
 មុប្បន្នំ អាចរិយកំ អក្កញ្ញំ បញ្ញបេនាតិ ។ តេ ច^(១) ម-
 យា បុដ្ឋា ឧ សំនាយន្តិ អសំនាយន្តា មមំយេវ បដិ-
 បុច្ឆន្តិ តេសាហំ បុដ្ឋោ ឡាភកេនិ សន្តាវុសោ អសញ្ញា-
 សត្តា នាម^(២) ទេវំ សញ្ញាប្បនា ច ច ឧ តេ ទេវំ
 កត្តា កាយា ចរិទ្ធិ ។ ហំនំ ទោ បទេនំ
 អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញានេ សន្តោ កត្តា កាយា
 ចរិទ្ធិ វត្តត្តំ អាត្មត្តិ វត្តត្តំ អាតតោ សទាបោ

១ ១. ចសតោ ១ វិស្សតិ ។ ២ ១. អសញ្ញសញ្ញា ៣១ ។

ពារីពសុត្ត ពោលកំពីបញ្ញត្តិច្បាប់ទម្ងាប់ ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ

[១៦] ខ្មាលកត្តវៈ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ញត្តិច្បាប់
 ទម្ងាប់ជាភាចរិយកំ ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ កថាភក
 ចូលទៅក្នុងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ឧប្បក
 មានកាយុទាំងឡាយ ពួក អ្នកទាំងឡាយ បញ្ញត្តិច្បាប់ទម្ងាប់ ជា
 ភាចរិយកំ ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តិក្ខមេធា ។ ឯ
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះកថាភកសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្តេជ្ញាថា
 ព្រះករុណាព្រះអង្គដ្បូច្ឆៈ ហើយរឹចភកភក សួរយ៉ាងនេះទៅសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះទៀតថា ឧប្បកមានកាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ
 បញ្ញត្តិ ច្បាប់ទម្ងាប់ ជាភាចរិយកំ ដែលកើតឡើង ដោយមិន
 អាស្រ័យហេតុ តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ ឯសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ លុះកថាភកសួរហើយ ក៏ឆ្លើយដោះមិនរួច កាលបើឆ្លើយដោះមិន
 រួចហើយ ក៏ត្រឡប់សួរមកកថាភកវិញ លុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 សួរ កថាភកក៏ឡាភកថា ខ្មាលករុសោ ទាំងឡាយ មានទៅករុយ្យា
 អសញ្ញសត្វ ធិសត្វមិនមានសញ្ញា ទៅកាទាំងនោះ លុះមានសញ្ញាភក
 ឡើងហើយ ក៏ច្យុតចាកកាយនោះ ។ ខ្មាលករុសោទាំងឡាយ ហេតុ
 នោះ កែងបានប្រាកដ ត្រង់ថា សត្វណាមួយ ច្យុតចាកកាយនោះ
 ហើយមកកាន់អក្កកាតជាមនុស្សនេះ លុះបោះមកកាន់អក្កកាតជាមនុស្ស

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាធិកវគ្គ

អភារស្នា អនកាវិយំ បទ្ធជតិ អភារស្នា អនកាវិយំ
 បទ្ធជិតោ សមាធា អាតប្បមន្ទាយ បណាមន្ទាយ
 ។ ថេ ។ គដាវ្យំ ចេតោសមាធិ ធុសតិ យថាសមា-
 ហិតេ ចិត្តេ តំ សញ្ញប្បនំ អនុស្សវតិ គតោ បរិ-
 ណានុស្សវតិ ។ សោ ឯវមាហ អនិច្ចសមុប្បន្នោ
 អត្តា ច លោកោ ច តំ កិស្ស ហេតុ អហំ
 ហិ បុព្វេ ធាហោសី សោម្ហិ ឯតវហិ អហុត្វា
 សន្តតាយ បរិទតោតិ ។ ឯវិវិហិតកំ លោ(១) តុត្តេ
 អាយស្សន្តោ អនិច្ចសមុប្បន្នំ អាចរិយកំ អត្តញ្ញំ
 បញ្ញមេថាតិ ។ តេ ឯវមាហស្ស ឯវំ ទោ អា-
 វុសោ តោតថ សុតំ យថេវិយស្នា តោតមោ
 អាហាតិ ។ អត្តញ្ញញ្ញាហំ អត្តវំ បជាធាមិ តត្វ
 បជាធាមិ តតោ ច ទុត្តវិតវំ បជាធាមិ តត្វ បជាធាមិ

១. ៣ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាធិកវគ្គ

នេះហើយ ក៏ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស លុះបានចេញចាកផ្ទះចូល
 ទៅកាន់ផ្នួសហើយ កាស្រ័យនូវព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ពុត (កិរលស)
 កាស្រ័យនូវព្យាយាមជាគ្រឿងកម្ពុត ។ ថេ ។ ក៏បាននូវចេតោស-
 មាធិ ភាវចចវនិច្ចត្តចសំយោគី ដែលតាំងនៅខ្ទប់ខ្ទួន ដោយសមាធិ
 ហើយក៏រលឹកឃើញគ្រឹមកំណត់កាល ដែលមានសញ្ញាតិក៏ត្រូវដឹងហើយ
 នោះ មិនអាចរលឹកឃើញ ឲ្យហួសអំពីនោះបានឡើយ ។ សត្វនោះ
 ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោកក៏ត្រូវដឹង ដោយមិនកាស្រ័យហេតុ
 ការពាលផ្ទះ ក៏ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា អាត្មាអញក្នុងកាលមុននោះ
 ក៏មិនបានកើតជាសត្វអ្វីទេ ក៏ក៏តែក្នុងកាលកល្យាននេះឯង តទៅមុខទៀត
 ក៏មិនបានកើតដែរ គ្រូច្បាប់ទៅជាស្ងប់ម្ខាង ។ គឺថាធម្មសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះម្នាក់ទាំងឡាយ
 បញ្ញត្តច្បាប់ម្ខាង ជាអាចរិយវិទ ដែលកើតឡើង ដោយមិនកា-
 ស្រ័យហេតុ មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 បានឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា នៃការុសោតាភម ព្រះភាគមនោកយុ
 ពោលយ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានព្រមយ៉ាងនោះដែរ ។ ដូល
 កត្តវៈ គឺថាធម្មជីវិត្តស្រូបច្បាប់ម្ខាងផង ជីវិត្តស្រូបច្បាប់ម្ខាងវិសេស
 លើសលប់ជាងនោះផង កាលដែលគេថាធម្មជីវិត្តស្រូបច្បាប់ម្ខាងហើយ

ពោធិកសុត្តេ សុខវិមោក្ខកថា

ន បរាមសាមី ។ អរាមសគោ ច មេ ចច្ចុត្តញ្ញាវ(១)
និព្ពតិ វិជិតា យនកិជាធំ តថាតោ លោ អនយំ
អាបជ្ជតិ ។

[១៧] ឃុំវង់ ទោ មំ កត្តវ ឃុំមត្តាយំ ឃុំកេ
សមណាប្រាហ្មណា អសតា តុញ្ញា ឌុសា អក្កតេន
អញ្ញាចិក្កុត្តិ វិហារតោ សមណោ តោតមោ ភិក្ខុវេ ច
សមណោ តោតមោ ឃុំមាហា យស្មី សមយេ សុកំ
វិមោក្ខំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សត្វំ តស្មី សមយេ
អសុកត្តេ សម្បជានាតិ ។ ន ទោ ចនាហំ
កត្តវ ឃុំ វនាមិ យស្មី សមយេ សុកំ វិមោក្ខំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ សត្វំ តស្មី សមយេ អសុកត្តេ
សម្បជានាតិ ។ ឃុំ ច ទោ អហំ កត្តវ
វនាមិ យស្មី សមយេ សុកំ វិមោក្ខំ ឧបសម្បជ្ជ
វិហារតិ សុកត្តេ តស្មី សមយេ សម្បជានាតិ ។

១. ឧ. អ. ៣៣៧៧ ។

ពោធិកសុត្តេ ពោលនំទិសុតវិមោក្ខ

កិមិទបាចប្រកាន់ខុសឡើយ ។ កាលភវានក មិទបាចប្រកាន់ខុស
ហើយ រើចង់ដឹងច្បាស់ ឡូវសេចក្តីលក់នៃកិលេសចំពោះខ្លួនឯង កាល
ដែលភវានក ដឹងច្បាស់ឡូវសេចក្តីលក់នៃកិលេសហើយ ក៏មិទដល់ឡូវ
សេចក្តីវិមោក្ខឡើយ ។

[១៧] ខ្មាលកត្តវៈ សមណាប្រាហ្មណំភ្នកមួយ ពោលចង្ហាច់
ភវានក ដែលមានវង់យ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រាថ្នាចំយ៉ាងនេះ ដោយពាក្យ
មិទមាន ជាពាក្យទេ ជាពាក្យកុហកមិទពិត ព្រះសមណាភាគមិទ
ភ្នកភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ខុស ព្រោះព្រះសមណាភាគម ខំយាយ៉ាង
នេះថា សម័យណា យោគីបានដល់ឡូវសុកវិមោក្ខ (វណ្ណកសំណ) សម័យនោះយោគី
រមែងដឹងច្បាស់ឡូវរបស់ពុំដឹង មិនល្អក្តី ថាជា
របស់មិនល្អកមួយយ៉ាង ។ ខ្មាលកត្តវៈ ភវានក ភតបានពោល
យ៉ាងនេះថា សម័យណា យោគីបានដល់ឡូវសុកវិមោក្ខ សម័យនោះ
យោគី រមែងដឹងច្បាស់ឡូវរបស់ពុំដឹង ដែលល្អក្តី មិនល្អក្តី ថាជា
របស់មិនល្អកមួយយ៉ាងដូច្នោះឡើយ ។ ខ្មាលកត្តវៈ ភវានក កែនិខិ-
យាយ៉ាងនេះថា សម័យណា យោគីបានដល់ឡូវសុកវិមោក្ខ សម័យ
នោះយោគី រមែងដឹងច្បាស់ថា ជារបស់ល្អកមួយយ៉ាងដូច្នោះទេ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបរិយាយស្ស បារិវាទ

តេ ភ(១) វិបរិកា យេ កកវន្តំ វិបរិកត្តា ធិហន្តិ
 ភិក្ខុលោ ច ឯវិមសេន្ទោ អហំ កន្តេ កកវន្តំ(២) បហោតិ
 ច(៣) មេ កកវំ តថា ធម្មំ ទេសិវត្ថុំ យថា អហំ
 សុកំ វិហោត្តំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារេយ្យន្តិ ។ ទុក្កំ
 ទោ ឯតំ កក្កវំ តយោ អញ្ញានិដ្ឋិកេន អញ្ញាត្តន្តិកេន
 អញ្ញាចិកេន អញ្ញាត្រ អាណោតេន អញ្ញាត្រ អាចរិ-
 យកេន សុកំ វិហោត្តំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារិវត្ថុំ វិស្ស-
 ត្វំ កក្កវំ យោ ច តេ អយំ មយំ បសោទោ
 តមេវ ត្វំ សាទុកំ អនុវត្តាតិ ។ សចេតំ កន្តេ
 មយោ ទុក្កំ អញ្ញានិដ្ឋិកេន អញ្ញាត្តន្តិកេន អញ្ញាចិ-
 កេន អញ្ញាត្រ អាណោតេន អញ្ញាត្រ អាចរិយកេន

១ ឧ. ៣ ០ កន្តេ ។ ២ ឧ. គហំ កកវន្តំ ។ ៣ ឧ. បករោ ៤ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបរិយាយ សុត្តន្ត

កក្កវំតោគ្របវិញ្ញាជក ក្រាបចង្កំទូលថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សម-
 ណាព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា ដុំកកម្កវព្រះមានព្រះភាគ ខ័ន្តិកតិក្កុថា
 ជាអ្នកមានសេចក្តីសម្គាល់ខុស សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជា
 បុគ្គលមានសេចក្តីសម្គាល់ខុសវិញទេ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ជាបុគ្គលជ្រះថ្លាចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នោះ ដ្បិតព្រះ
 មានព្រះភាគ អាចសម្តែងធម៌ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយពាក្យដែលធ្វើខ្ញុំ
 ព្រះអង្គឱ្យបានដល់ខ្លួនសុភវិហារុបាទ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ច្រង់ត្រាស់
 ថា ម្នាលកក្កវៈ ការដែលអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តី
 ភាប់ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីពេញចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងវិ
 ជវិទ មានភាពវិយាវក្នុងវិជវិទ កម្រៃនឹងបានដល់ខ្លួនសុភវិហារុបាទ ក្រៃ-
 ពេក ម្នាលកក្កវៈ ឈ្លើយចុះ សេចក្តីជ្រះថ្លាណា របស់អ្នកចំពោះ
 កថាគត ចូរអ្នកពេញចិត្តស្រាវជ្រាវសេចក្តីជ្រះថ្លាព្រះល្អចុះ ។ កក្កវៈ
 តោគ្របវិញ្ញាជក ក្រាបចង្កំទូលថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចើខ្ញុំព្រះអង្គមាន
 សេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តីភាប់ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីពេញ
 ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងវិជវិទ មានភាពវិយាវក្នុងវិជវិទ

បាណិកសុត្ត បុរិមោគបិដក

សុតំ វិហោត្តំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាវិត្តំ យោ ច មេ
អយំ កន្លេ កតវតិ ចសាណោ តមេវាហំ សាចុកមមុ-
រត្តិស្សន្ធមីតិ^(១) ។ ឥធមវោច កតវា ។ អត្តមលោ
កត្តវតោត្តោ បរិច្ឆាជតោ កតវតោ កាសិវតំ អភិ-
នន្តិវតិ ។

បាណិកសុត្តំ បឋម(២) ខន្តិវតំ ។

---

១ ខ. សាមុតំ ឧបសម្បជ្ជិតិ ។ ២ ខ. បាណិកសុត្តំ បឋមំ ។ ឃ. បាណិកសុត្តំ
បឋមំ សម្ពត្តំ ។

បាណិកសុត្ត ពោលអំពីសុតិមោក្ខ

កម្រខន្តិវតិបានដល់ ឲ្យសុតិមោក្ខខ្ញុំមេតកណាស់ ចតិក្រព្រះឥន្ទ្រីដ៏ចម្រើន
សេចក្តីជ្រះថ្លាណា របស់ខ្ញុំព្រះឥន្ទ្រ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ
ខ្លឹមប្រសិទ្ធភាពសេចក្តីជ្រះថ្លាខាងឱ្យប្រពៃ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ក្រាស់សម្តែងសេចក្តីនេះចប់ហើយ ។ ភក្តិវតក្របរិច្ឆាជក ក៏មានចិត្ត
រីករាយក្រេកអរខ្លឹមភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ បាណិកសុត្តទី ១ ។

ឧទុម្ពរិកស្មត្តំ ទុតិយំ

[១៧] ឯវុទ្ធី សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
 រាជក្កហោ វិហារតិ តិជ្ឈក្កដេ បព្វតេ ។ តេន ទោ
 បន សមយេន ឯក្រោតោ បរិព្វាជកោ ឧទុម្ពរិកាយ
 បរិព្វាជកាវមេ បដិវសតិ មហាតិយោ បរិព្វាជកបរិ-
 សាយ សុទ្ធិ តិសមត្តហិ បរិព្វាជកសតេហិ ។
 អដទោ សទ្ធាតោ កហមតិ ធិវធិវស្សវ រាជក្កហា
 ឯក្កមិ កកវន្តំ ធស្សនាយ ។ អដទោ សទ្ធានស្ស
 កហមតិស្ស ឯកនហោសិ អកាលោ ទោ តាវ
 កកវន្តំ ធស្សនាយ បដិសល្លោ កកវា មហោកាវ-
 ធិយាឯមិ កិក្កនំ អសមយោ ធស្សនាយ បដិ-
 សល្លោ មហោកាវធិយា កិក្ក យន្តហា យេន
 ឧទុម្ពរិកាយ បរិព្វាជកាវមោ យេន ឯក្រោតោ
 បរិព្វាជកោ តេនុបសន្តមេយ្យន្តិ ។ អដទោ សទ្ធាតោ
 កហមតិ យេន ឧទុម្ពរិកាយ បរិព្វាជកាវមោ យេន
 ឯក្រោតោ បរិព្វាជកោ តេនុបសន្តមិ ។

ឧទុម្ពរិកស្មត្តំ ទី ២

[១៨] ខ្ញុំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
 គង់នៅលើភ្នំគុដ្ឋក្នុង ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក៏សម័យនោះឯង បរិព្វាជក
 ឈ្មោះឯក្រោតោ នៅតាមស្រយក្នុងបរិព្វាជកាវមេ ជាបេសនាទៅឈ្មោះ
 ឧទុម្ពរិកា ជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទ ជាប្រើម ប្រមាណ ៣០០០
 នាក់ ។ គ្រានោះឯង គហបតីឈ្មោះសទ្ធាន បានចេញទំព័រក្រុងរាជគ្រឹះ
 ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងវេលាថ្ងៃជ្រៅត្រង់ ។ គ្រានោះ
 សទ្ធានគហបតី បានសេចក្តីគ្រិះរិះផ្សេងៗ កាលនេះកាលមិនគួរខឹង
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគនៅឡើយ (ព្រោះថា) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 កំពុងសម្លឹងទៅ(១) ទាំងមិនមែនជាសម័យ ដើម្បីជួបគុដ្ឋក្នុងឡាយ ដែល
 ជាអ្នកចម្រើនចិត្ត(២) ព្រោះភ្នាក់គុដ្ឋជាអ្នកចម្រើនចិត្ត ក៏កំពុងនៅសម្លឹង
 ចើផ្លូវឆ្ពោះត្រូវកកកាតាញ ចូលទៅកន្លែងគ្រោងបរិព្វាជក ឯបរិព្វាជកាវមេ
 របស់ព្រះនាងឧទុម្ពរិកាទៅ (សិនចុះ) ។ ទើបសទ្ធានគហបតីចូលទៅ
 កន្លែងគ្រោងបរិព្វាជក ឯបរិព្វាជកាវមេ របស់នាងឧទុម្ពរិកាទៅ ។

១ គន្ធអថាថា សំនោសល់កាលស្ងប់នៅក្នុងឈាម ។ ២ សំនោសល់កាលដែលធ្វើឱ្យកេញចិត្ត ។

ឧទ្ទិសល្អិត្ត វិញ្ញាណបិណ្ឌ

[១៧] តេជ ទោ បទ សមយេន និគ្រោធា
 បរិព្វាជគោ មហាតិយា បរិព្វាជគបរិសាយ សទ្ធិ
 ទិសិទ្ធា ហោតិ ឧទ្ធាទិទិហោ ឧទ្ធាសន្តមហាសន្តាយ
 អនេកវិហិតំ វិវច្ឆានកថំ កកេដ្ឋិយា សេយ្យមិទំ
 រាជកថំ ទោកថំ មហាមគ្គកថំ សេនាកថំ កយ-
 កថំ យុទ្ធកថំ អន្តកថំ ចានកថំ វត្តកថំ សយន-
 កថំ មាលាកថំ កន្ទកថំ ញាតិកថំ យានកថំ
 ភាមកថំ និកមកថំ ជនបទកថំ នគរកថំ^(១) ឥត្តិ-
 កថំ បុរិសកថំ សុរាជានកថំ^(២) វិសិទ្ធាកថំ កុម្ម-
 ដ្ឋានកថំ បុព្វប្បេតកថំ ជានត្តកថំ លោកត្តាយិកំ
 កថំ សមុទ្ធត្តាយិកំ កថំ ឥតិកវកកថំ ឥតិ
 វា ។ អន្តសា ទោ និគ្រោធា បរិព្វាជគោ សន្ធានំ
 កហមតិ ទូរោ វ អាគន្ធនំ ទិស្វា សកំ បរិសំ
 សណ្ឋាបេសិ^(៣) អប្បសន្តា កោន្តោ ហោន្តុ មា កោន្តោ
 សន្តមកត្ត អយំ សមណស្ស កោតមស្ស សាវកោ

១ ឧ. ប. ៥៣៣៦ អប្បកថំ ។ ២ ឧ. ប. សូរាថំ ។ ៣ ឧ. សណ្ឋាបេសិ ។

ឧទ្ទិសល្អិត្ត វិញ្ញាណបិណ្ឌ

[១៨] សម័យានេឯនំ វិញ្ញាណបិណ្ឌ កំពុនិអន្តិយជាមួយនឹង
 បរិព្វាជគបរិសំ វាច្រើន ដែលកំពុនិឥតកនិពន្ធ មានសំរេងរិហិសំរេង
 ខ្លាំង និយាយតិច្ចាទកថាមានប្រការផ្សេង ។ គឺនិយាយអំពីស្តេច និយាយ
 អំពីចោរ និយាយអំពីមហាម៉ាក្ស និយាយអំពីសេនា និយាយអំពីភិក្ខុ
 និយាយអំពីបង្កូង និយាយអំពីបាយ និយាយអំពីទឹក និយាយអំពីសំរាត់
 និយាយអំពីទីដេក និយាយអំពីកម្រងផ្កា និយាយអំពីគ្រឿងក្រសួប និយាយ
 អំពីញាតិ និយាយអំពីធាន និយាយអំពីស្រុក និយាយអំពីទឹកម និយាយ
 អំពីជនបទ និយាយអំពីគ្រង និយាយអំពីស្រ្តី និយាយអំពីបុរស និយាយអំពី
 ការនឹកស្តាប់ និយាយអំពីច្រកល្អក និយាយអំពីកំពង់ទឹក និយាយអំពីបុព្វ-
 ប្រេតនិយាយអំពីភ្លើងផ្សេង ។ ដែលឥតប្រយោជន៍ និយាយភ្លើងរោក
 (និយាយភ្លើងភ្នែកសកុកក្រហមដានីម) និយាយអំពីសមុទ្រ និយាយអំពី
 សេចក្តីចម្រើន និងសេចក្តីសាចស្តុន្យ ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ជាដូច្នោះ
 ខ្លះផ្សំឆ្មោះខ្លះ ។ វិញ្ញាណបិណ្ឌ បានឃើញសន្ធានតហមតិកំពុនិវត្តដើរមក
 កំពង្វាយ ក៏ហាមបរិសំទរបស់ខ្លួនថា ពួកអ្នកដឹងចម្រើនចូរមានសំរេងរិហិ ។
 ពួកអ្នកដឹងចម្រើនកុំនិយាយភ្លាចភ្លើយ ទេដោសាវករបស់ប្រាសមណរោគម

អាគន្ធពតិ សទ្ធានោ កហាបតិ យោវតា ទោ បទ
 សមណស្ស តោតមស្ស សាវតា តិហិ ឱទានវសនា
 រាជគុហោ បដិវសន្តិ អយំ តេសំ អញ្ញតោ សទ្ធានោ
 កហាបតិ អប្បសទ្ធកាមា ទោ បនាយស្សន្តោ អប្ប-
 សទ្ធស្ស វណ្ណាវទិទោ(១) អប្បវបាយ អប្បសន្តំ ចរិសំ
 វិទិត្វា ឧបសន្តមិត្តំ បញ្ញាយ្យតិ ។ ឯវំ វុត្ត តេ
 បរិព្វាជកា ឥណ្ឌិ អហេសុំ ។

[២០] អធិទោ សទ្ធានោ កហាបតិ យេន
 ធិត្រោនោ បរិព្វាជកោ តេឧបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា
 ធិត្រោនេន ចរិព្វាជកេន សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទិយំ
 តទថំ សារាណិយំ វិតិសាវេទ្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។
 ឯកមន្តំ ធិសីន្ទោ ទោ សទ្ធានោ កហាបតិ ធិត្រោជំ
 បរិព្វាជកំ ឯកនេវេន អញ្ញតា ទោ សីទេ ហា-
 ន្តោ អញ្ញតិត្តិយា បរិព្វាជកា សន្តម្ម សមាគម្ម
 ឧទ្ធានិទោ ឧទ្ធាសទ្ធិមហាសទ្ធា អនេកវិហិតំ តិវច្ឆា-
 នកាថំ អនុយុត្តា(២) វិហារន្តិ សេយ្យមិទំ រាជកមំ

១ ១. បទេន អយស្សន្តោ អប្បសន្តវិទិតា អប្បសន្តវណ្ណាវទិទោ ។ ២ ១. រាជគុ ។

ឈ្មោះសទ្ធានគហបតិកំពុងដើរមក មួយទៀត ពួកគ្រូហស្តជាសាវ័ករបស់
 ព្រះសមណគោតម ជាមនុស្សមានសម្បៀកចំពាក់សំ នៅអាស្រ័យក្នុង
 គ្រូនិពដង្រើន សទ្ធានគហបតិនេះក៏ជាសាវ័ក ១ ក្នុងពួកសាវ័កទាំងនោះដែរ
 ពួកលោកមានអាយុ សុទ្ធតែត្រូវការមនុស្សទានសំឡេងតិច សារសើរតែ
 មនុស្សទានសំឡេងតិច ១ ធ្វើម្តេចឱ្យគេដឹងឱ្យចរិសំទ ដែលមានសំ-
 ឡេងតិច ហើយសម្គាល់ឱ្យវិដែលគេត្រូវចូលមករក ។ កាលបើ
 និគ្រោធចរិព្វាជកនិយាយ យ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នាំ
 គ្នាទៅស្ងៀម ។

[២០] លំដាប់នោះ សទ្ធានគហបតិ បានចូលទៅរកនិគ្រោធច-
 រិព្វាជក លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានរកទាក់ទងជាមួយនឹងនិគ្រោធច-
 រិព្វាជក ចក្ខុវិស័យដែលត្រូវរកឃើញ នឹងពាក្យដែលត្រូវរកឃើញ ក៏
 អង្គុយក្នុងវិសមគួរ ។ លុះសទ្ធានគហបតិអង្គុយក្នុងវិសមគួរហើយ បាន
 និយាយពាក្យនេះទៅនឹងនិគ្រោធចរិព្វាជកថា លោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ
 ពួកចរិព្វាជកជាអន្តរិយានេះ ជួបជុំសមាគមគ្នាហើយ តែងមានសំឡេង
 ហើ សំឡេងទាំង ច្រកចកិញ្ញានកថាច្រើនយ៉ាង គឺ និយាយអំពីស្តេច

ឧទ្ធរណ៍សុត្តន្ត ចិញ្ចោធបរិវាជកវគ្គ

នោរកង្កំ ។ មេ ។ ឥតិភវំភវកង្កំ ឥតិ វា អញ្ញជា
 ខោ បដ(១) សោ ភកវា អរញ្ញោ វេចគ្នាធិ បដ្ឋាធិ
 សេធាសធាធិ បដិសេវតិ អប្បសដ្ឋាធិ អប្បធិឃោ-
 សាធិ វីជនវាតាធិ មទុស្សវាហសេយ្យកាធិ បដិ-
 សល្លានសារុប្បាធិតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ធិត្រោធាោ បរិញ្ញា-
 ជកោ សដ្ឋានំ កហបតិ ឯតនពេច យក្សេ កហ-
 បតិ ជាធម្មេយ្យសិ កេន សមណោ តោតមោ សន្តិ-
 សល្លបតិ កេន សាកង្កំ សមាបដ្ឋតិ កេន បញ្ញា-
 វេយ្យត្តិយំ សមាបដ្ឋតិ(២) សុញ្ញាការហតា សមណស្ស
 កោតមស្ស បញ្ញា អបរិសាវចរោ សមណោ តោតមោ
 ធាលំ សល្លាទាយ សោ អន្តបដ្ឋានេវ(៣) សេវតិ សេយ្យ-
 ចាមិ បាម តោតាលោ បរិយន្តចារិធិ អន្តបដ្ឋានេវ សេវតិ
 ឯវមេវ សុញ្ញាការហតា សមណស្ស កោតមស្ស បញ្ញា

១ ១. បបទ ។ ២ ១ ម. អាបដ្ឋតិ ។ ៣ ១. ម. អន្តបដ្ឋានេវ ។

ឧទ្ធរណ៍សុត្តន្ត ចិញ្ចោធបរិវាជក

និយាយពីរថា ។ មេ ។ និយាយពីសេចក្តីចម្រើននិងសេចក្តីសាចស្មន្ទ
 ដែលជាបេតកុវគ្គប្រយោជន៍ជាដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ឯព្រះមានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គនោះ ដោយវិជ្ជក គឺ ទ្រង់សេពសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គាំទ្រទៅ
 ក្នុងវិញ្ញាណ ជាសេនាសនៈមានសំឡេងសន្ទឹកគឺកកនិកថ ប្រាសចាក
 ពាក្យសម្តីរបស់អ្នកដទៃ សមគួរដល់ការស្ងប់ស្ងាត់របស់មនុស្ស គួរដល់
 ការលាក់ខ្លួនក្នុងអន្ទាប ។ កាលបើសន្ទានតហបតិ និយាយយ៉ាងនេះ
 ហើយ និព្វានបរិវាជកនិយាយពាក្យនេះ ទៅនឹងសន្ទានតហបតិថា
 វិនតហបតិ ដូចជាយើងនិរតនំ អ្នកឯងត្រូវដឹងថា ព្រះសមណភាគម
 ចរាជាមួយនឹងអ្នកណា បានច្រឡំសាកប្តាជាមួយនឹងអ្នកណា ល្បួងនូវ
 ភាពជឿវៃដោយប្រាថ្នាជាមួយនឹងអ្នកណា (ដូចម្តេចបាន) ព្រោះប្រាថ្នា
 របស់ព្រះសមណភាគម បាត់វិនាសក្នុងផ្លូវស្ងាត់អស់ទៅហើយ ព្រះ
 សមណភាគម ជាចុក្តលមិនហិនចុះកាន់បរិស័ទ មិនអាចធ្វើការចោទនឹង
 អ្នកដទៃបានទេ បានជាលោកវិនិកស្រ័យទៅវត្តក្នុងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់
 ប៉ុណ្ណោះ ដូចមេតាទ្វាក់វត្តកម្មនិ តែនិគ្រាចៈទៅវត្តក្នុងវិជ្ជាញ អប់រក
 វត្តស្ងាត់ប៉ុណ្ណោះ(៤) ដូចម្តេចមិញ ប្រាថ្នា របស់ព្រះសមណភាគម

១ អន្តិកថា ជា នេតេទ្វាក់ម្នាក់ព្រលនិព្វានស្មិតាង ។ វិញ្ញា ព្រោះទ្វាចក្រែងស្ម័គរឈើមក
 ឈើប្តូរគ្នាប៉ះលើ នឹងហ៊ាននៅក្នុងក្បែរ ព្រោះទ្វាចក្រែងប៉ះស្ម័គរ ប៉ះគ្រឿងប្តូរគ្នាមកតោ
 ដូចគ្នា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាឡិកា

អហិសាវចោ សមណោ ភោតមោ ជាលំ សល្លាតាយ
សោ អន្តបន្តានេវ សេវតិ ឥឡ្យ ភហមតិ សមណោ
ភោតមោ ឥឡំ បរិសំ អាគុយ្យ ឯកមញ្ញេវេវ ឯ សំ-
សានេយ្យម(១) គុច្ឆកុម្ពិវ ឯ មញ្ញោ ឱកេធយ្យមាតិ ។

(២០) អស្សោសិ ទោ ភគវា និក្ខាយ សោត-
តាគុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តន្តានុសិកាយ សទ្ធានស្ស
ភហមតិស្ស ឯគ្រោធនេ បរិព្វាជគោ ន សទ្ធិ ឥមំ
ភជាសល្លាបំ ។ អថទោ ភគវា កិឡ្យក្កដា បទ្ធាតា
ឱកេហិត្វា យេន សុមាគងាយ តីរេ មោវធិវចោ
ទេនុបសន្តិមិ ឱបសន្តិមិត្វា សុមាគងាយ តីរេ មោវ-
ធិវមេ អញ្ញាការេស ចន្តមតិ(២) ។ អន្តសា ទោ
ឯគ្រោធលោ បរិព្វាជគោ ភគវន្តំ សុមាគងាយ តីរេ មោ-
វធិវមេ អញ្ញាការេស ចន្តមន្តំ និស្សា(៣) សកំ បរិសំ
សល្លាបេសិ អប្បសន្តា កោត្តោ ហោន្តុ មា កោត្តោ
សន្តមកត្តុ អយំ សមណោ ភោតមោ សុមា-
គងាយ តីរេ មោវធិវមេ អញ្ញាការេស ចន្តមតិ

១ ម. សំហធម្មម ។ ២ ម. ចន្តមំ ។ ៣ ម. វិស្វាម ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាឡិកា

កិរិយាសប្តាតំ ព្រះសមណោ ភោតម មិនហិទច្ចល
មកកាន់ចរិសំ មិនគ្រូនីនិយាយសំណរសំណាលបានទេ លោកវិភជ
ព្រមយេវ ក្នុងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ដូច្នោះឯង ខែអ្នកភហមតិ ល្បី
មើលចុះ ចេញសមណោ ភោតម គប្បីមកចរិសំទំនេះ ពួកយើងគ្រូសាត
សូរណកម្មយច្រស្នាល្បីមើលដែរ ពួកយើងគ្រូចាប់ចង្វិលព្រះសមណ-
ភោតមាទារ ឱ្យដួចជានិច្ចចាប់ចង្វិលឆ្នាំទំនេរ (មិនទាន់) ។

(២១) ព្រះមោគ្គល្លកោត ទ្រង់ជ្រាបខ្លះៗក្នុងនេះ ចេសំ
សន្តានភហមតិធិនិទ្រោធថវិព្វាជក ដោយសោតតាគុ ដូចជាទិព្វដ៏ចរិ-
ស្ស កន្លងចង្វិលសោតតាគុចេសំមនុស្សសាមញ្ញ ។ សំដៅនោះ ព្រះ
មោគ្គល្លកោតស្តេចចុះ អំពីភ្នំគិឡ្យក្កដ ហើយចូលទៅឯមោវធិវចស្ថាន
(កន្លែងសម្រាប់ទ្រង់រំលឹកសក្ខីភ្នាក់) ក្បែររដ្ឋស្រះ ឈ្មោះសុមាគតា
លុះចូលទៅឯនោះហើយ ក៏ទ្រង់ចង្រ្កមក្នុងទីកន្លែងមោវធិវចស្ថាន ក្បែរ
រដ្ឋស្រះឈ្មោះសុមាគតា ។ លុះនិទ្រោធថវិព្វាជក បានឃើញព្រះមោ
គ្គល្លកោត ទ្រង់ចង្រ្កមក្នុងទីកន្លែងមោវធិវចស្ថាន ទៀបរដ្ឋស្រះសុមាគតា
ហើយ ក៏ចង្រ្កមក្នុងទីកន្លែងមោវធិវចស្ថាន ក៏ចង្រ្កមក្នុងទីកន្លែងមោវធិវចស្ថាន
សំខ្យល់ច ។ សូមអ្នកទាំងឡាយកុំដក់ក្នុងចិត្តឡើយ នេះព្រះសមណ-
ភោតម កំពុងចង្រ្កមក្នុងទីកន្លែងមោវធិវចស្ថាន ក្បែររដ្ឋស្រះសុមាគតា

ឧទ្ទិសសុត្តន្ត ខិគ្រោធថវិក្ខុវិញ្ញាណវគ្គ

អប្បសន្តកាមោ ទោ បទ សោ អាយស្មា អប្ប-
 សន្តស្ស វណ្ណាវធំ អប្បវនាម អប្បសន្តំ បរិសំ វិធិត្វា
 ឧបសន្តំមន្តំ មន្តោយ្យ សថេ សមណោ កោតមោ
 ឥមំ បរិសំ អាតច្ឆេយ្យ ឥអន្តំ បញ្ចំ ធុច្ឆេយ្យម កោ
 ធាម សោ កន្តេ កតវតោ ធម្មោ យេន កតវា សា-
 វកោ វិនេតិ យេន កតវតា សាវកោ វិធិតា អស្សា-
 សប្បត្តា បដិជានន្តិ អជ្ឈាសយំ អាធិត្រហ្មនវិយន្តិ ។
 ឯវំ វុត្តេ នេ បរិញ្ញាជកោ តុណ្ហិ អមោសុំ ។

(២២) អដទោ កតវា យេន ខិគ្រោធា បរិញ្ញាជ-
 កោ តេនុបសន្តំមិ ។ អដទោ ខិគ្រោធា បរិញ្ញាជកោ
 កតវន្តំ ឯតទរោច ឯតុ ទោ កន្តេ កតវា ស្វាកនំ(១)
 កន្តេ កតវតោ ចិរស្សំ ទោ កន្តេ កតវា ឥមំ បរិយាយ-
 មកាសិ យទិធំ ឥតាកមធាយ ទិសិទតុ កន្តេ កតវា

១ ឧ. សាគរី ។

ឧទ្ទិសសុត្តន្ត ខិគ្រោធថវិក្ខុវិញ្ញាណវគ្គ

ដ្បិតលោកមានអាយុនោះ ត្រូវការតែបុគ្គលមានសំឡេងតិច ។ សរសើរ
 តែមនុស្សមានសំឡេងតិច ។ ធ្វើដូចម្តេចឲ្យលោកជ្រាបថា ចរិស័ទមាន
 សំឡេងតិចហើយ គប្បីសម្គាល់ខ្លួនកិច្ចដែលលោកត្រូវចូលមកក(យើង)
 បើព្រះសមណគោតម គប្បីមកបរិស័ទនេះ (មែន) ពួកយើងត្រូវសួរ
 ច្រឡំនេះនឹងលោកថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ទូន្មានពួកសាវកដោយធម៌ណា ពួកសាវកដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ទូន្មានដោយធម៌ណាហើយ ដល់ខ្លួនសេចក្តីត្រេកអរ បានបំពេញអរិយ-
 មគ្គ ជាព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ជាធម៌ឲ្យកើតនិស្ស័យដ៏ឧត្តម ធម៌របស់ព្រះ
 មានព្រះភាគនោះ តើឈ្មោះដូចម្តេច ។ កាលបើខិគ្រោធថវិក្ខុវិញ្ញាណ
 និយាយយ៉ាងនេះហើយ ចរិក្ខុវិញ្ញាណចាំនិរន្តរៈ ក៏នាំគ្នាទៅស្ងៀម ។

(២២) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រូវដំណើរចូលទៅ
 ត្រង់កន្លែងដែលខិគ្រោធថវិក្ខុវិញ្ញាណទៅ ។ បើបើខិគ្រោធថវិក្ខុវិញ្ញាណក្រាប
 ទូលរសេចក្តីនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
 មានព្រះភាគ ស្តេចចូលមក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គស្តេចមក
 ច្រវែនហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គបានធ្វើចរិយាយនេះ ដើម្បី
 មកក្នុងទីនេះយូរយោណាស់ហើយ សូមព្រះអង្គស្តេចកន្តីចុះ បពិត្រព្រះ

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ សុត្តន្ត

ឥន្ទមាសនំ បញ្ញត្តន្តិ ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្ត អាស-
 នេ ។ និគ្រោធលោមិ ទោ បរិព្វាជនោ អញ្ញាតំ និចំ
 អាសនំ^(១) កហោត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទំ ទោ និគ្រោធំ បរិព្វាជនំ ភគវា ឯកនរោច
 កាយោត្ត និគ្រោធ ឯកហិ កថាយ សន្និសីទ្ធ
 កា ច បទ វេ អន្តរកថា វិប្បកតាតិ ។ ឯវំ
 វុត្ត និគ្រោធលោ បរិព្វាជនោ ភគវុត្តំ ឯកនរោ-
 ច ឥត មយំ កន្ត អន្តសាម ភគវុត្តំ សុមា-
 កាយា តិវេ មោរិនិវេ អញ្ញាកាសេ ចន្តមន្តំ
 ទិស្វា ឯវំ អនំទុញ្ញា សាច សមណោ តោតមោ
 ឥមំ បរិសំ អាគច្ឆេយ្យ ឥមន្តំ បញ្ញំ បុច្ឆេយ្យម តោ
 ធាម សោ កន្ត ភគវតោ ធម្មោ យេន ភគវា
 សាវតោ វិទេតិ យេន ភគវតា សាវតា វិទិតា អស្សា-
 សប្បត្តា បដិដានន្តិ អន្ត្រាសយំ អាទិត្រឃ្មុតវិយន្តិ

១ ម. និពសំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ សុត្តន្ត

អន្តិដិចម្រើន នេះភាសនៈដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានក្រាលទុកស្រេចហើយ ។
 ព្រះមានព្រះភាគស្តេចគង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលទុកស្រេចហើយ ។
 ចំណែក៦ និគ្រោធបរិព្វាជក គឺកាន់យកអាសនៈតាមមួយ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានក្រាស់សួរសេចក្តីនេះ
 នឹងនិគ្រោធបរិព្វាជក ដែលអង្គុយក្នុងទីសមគួរ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 និគ្រោធ អម្បាញ់មិញនេះ អ្នកអង្គុយប្រជុំគ្នានិយាយរឿងអ្វី សម្តីដូច-
 ម្តេច ដែលពួកអ្នកឈប់បង្គំនឹងទាំងពាក់កណ្តាល ។ កាលបើ ព្រះមាន
 ព្រះភាគក្រាស់សួរយ៉ាងនេះហើយ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលសេចក្តី
 នេះនឹងព្រះមានព្រះភាគថា ចតិគ្រព្រះអង្គដិចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុង
 ទីនេះ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចកំពុងចម្រើនក្នុងទីកំល ទៀង
 មោរិនិវេស្តាន ក្បែរឆ្នេរស្រះសុមាគណ លុះឃើញហើយ បាននាំគ្នា
 និយាយយ៉ាងនេះថា បើព្រះសមណៈតាកម កប្បិទករកបរិសំទីនេះ
 (មែន) ពួកយើង ត្រូវសួរប្រស្នានេះ ចំពោះព្រះអង្គថា ចតិគ្រព្រះអង្គ
 ដិចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មានពួកសាវ័កដោយធម៌ណា ពួក
 សាវ័កដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មានដោយធម៌ណាហើយ ដល់នូវ
 សេចក្តីត្រេកអរ បានចំរើញអវិយមគ្គ ជាព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ដែលឲ្យ
 កើតនិស្ស័យដ៏ឧត្តម ធម៌ចប់ព្រះមានព្រះភាគនោះ កើតឈ្នះដូចម្តេច

ឧទ្ទិសក្រឹត្យ ពោលអំពីការយោងទៅលើ

អយំ ខោ លោ កន្ត អន្តរាគមន៍ វិប្បត្តតា អថ កតកា
 អនុប្បត្តតិ ។ ធុដ្ឋានំ ខោ ចរេតំ ធិគ្រោធន វាយា
 អញ្ញធិដ្ឋិកេន អញ្ញធុដ្ឋិកេន អញ្ញវិដ្ឋិកេន អញ្ញត្រ
 អាណេតេន អញ្ញត្រ អាចរិយកេន យេនាហំ សាវតេ
 វិទេមិ យេន មយា សាវតា វិទិតា អស្សាសប្បត្តា
 បដិជាធុដ្ឋិ អស្សាសយំ អាធិត្រហ្មចរិយន្តិ វឌ្ឍ ភ្នំ មំ
 ធិគ្រោធន សកេន អាចរិយកេន អធិធិតុដ្ឋេ^(១) បញ្ចំ បុច្ឆ
 កថំសញ្ញា ទុ ខោ កន្ត តោចាធិតុដ្ឋា បរិបុណ្ណា
 យោតិ កតំ អបរិបុណ្ណាតិ ។ ឃិវំ វុត្តេ តេ បរិច្ឆាជកា
 ធុដ្ឋាធិនោ ធុដ្ឋាសន្តមហាសញ្ញា អហេសុំ អច្ឆរិយំ វត
 កោ អត្តតំ វត កោ សមណស្ស តោតមស្ស ម-
 ហំធុតតា មហាទុកាវតា^(២) យត្រ ហំ នាម សកកាធំ
 មេស្សតិ បរវាទេន បកេស្សតិ ។

១ ១. ម អធិធិតុដ្ឋេ ។ ២ ម មហាទុកាវតា ។

ឧទ្ទិសក្រឹត្យ ពោលអំពីការយោងទៅលើ

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សម្តីនេះនឹងដែលពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ឈប់បង្កើតទាំង
 ពាក់កណ្តាល ក៏ទទួលព្រះមានព្រះភាគស្តេចមកដល់ ។ ព្រះមានព្រះ
 ភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធន តថាគតទូន្មានពួកសាវ័ក ដោយធម៌ណា
 ពួកសាវ័កដែលតថាគតទូន្មានហើយ ដោយធម៌ណា ដល់នូវសេចក្តីគាប់
 ចិត្ត បានបំពេញអរិយមន្ត ជាព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ដែលឱ្យភ័ក្តិស្រ្តយដ៏
 ឧត្តម អ្នកឯងដែលមានទិដ្ឋិដោយវិជ្ជា មានសេចក្តីពេញចិត្តដោយវិជ្ជា
 មានសេចក្តីគាប់ចិត្តដោយវិជ្ជា មិនសាយទិចទិចមិទានទេ រៀនរាល់
 កែអ្នកមានព្យាយាមជាគ្រឿងច្រកចង្វាក់ រៀនរាល់កែ អ្នកបានរៀនក្នុង
 សម្លាត់អាចារ្យ (នោះវិចិត្របាន) ម្ចាស់និគ្រោធន កាត្តិញ្ញាអ្នកសូត្រស្នា
 ក្នុងការក្តីមុនបាច ជាអាចរិយវេទរបស់ខ្លួនទិចតថាគតថា បតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ការរៀនបាចដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ដូច-
 ម្តេចឈ្មោះថាបរិបូណ៌ ដូចម្តេចឈ្មោះថាមិនបរិបូណ៌ ។ កាលបើព្រះ
 មានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិច្ឆាជកទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាបង្ខំ
 មានសំឡេងហិរិ សំឡេងទូន្មាន ខ្លួនអ្នកដ៏ចម្រើន គួរសោត្រណាសំភើ
 ខ្លួនអ្នកដ៏ចម្រើន ហេតុមិនដែលមានប្តី ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមាន
 បុគ្គលច្រើន មានគាត់កាត្តិ ព្រោះទ្រង់បញ្ជប់វេទរបស់ព្រះអង្គ ទ្រង់
 ចេញយាទ្យអ្នកដទៃនិយាយវិញ ។

[២៣] អថទោ និគ្រោធា បរិច្ចាជិកោ តេ
 បរិច្ចាជិកេ អប្បសន្នេ កត្វា ភកវន្តំ ឯតទរោច
 មយំ ទោ ភន្តេ តថោជិកុច្ឆវណា តថោជិកុច្ឆំ
 អល្លិយា^(១) វិហាម កថំសន្តា នុ ទោ ភន្តេ
 តថោជិកុច្ឆា បរិបុណ្ណា ហោតិ កថំ អបរិបុណ្ណាតិ។
 ឥធិ និគ្រោធិ កថស្សី អរេលកោ ហោតិ មុត្តាចារោ
 ហត្ថាវលេខោ^(២) ឈ ឯហិកន្តុច្ឆិកោ ឈ តិដ្ឋកន្តុច្ឆិកោ
 ឈ អភិហតំ^(៣) ឈ ឧទ្ទិស្ស កាតំ ឈ ឯមន្តំ សា និយតិ
 សោ ឈ ក្សម្ពិមុទា បដិក្ខណ្ណាតិ ឈ កាលោបិមុទា
 បដិក្ខណ្ណាតិ ឈ ឯន្ទ្រកមន្តរំ ឈ ឧទុក្ខាលមន្តរំ

១ ខ. តថោជិកុច្ឆា វិហា តថោជិកុច្ឆា សាវា តថោជិកុច្ឆា អល្លិយា ។ ឃ. តថោជិកុច្ឆំ សាវោហា តថោជិកុច្ឆំ អល្លិយា ។ ២ ខ. ឃ. ហត្ថបលេខោ ។ ៣ ខ. ភារិហតំ ។ ច. ឃ អភិហតំ ។

[២៣] លំពាប់នោះនឹង និគ្រោធិបរិច្ចាជក ធ្វើពួកបរិច្ចាជកនាំនិ-
 នោះ ឲ្យមានសំលេងតិចហើយ បានទូលស្ទើរសចក្កនេះនឹងព្រះមានព្រះ
 ភាគថា ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គជាតេជោដ៏គុណ្ណ០ (អ្នកពោល
 ច្រកាន់ការខ្លឹមបាប ដោយព្យាយាមជាគ្រឿងជុំគតិវេស) ជាអ្នកមិនព្រញ-
 ពន្លឺនិកេប្រាជ្ញាចក្ក ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការខ្លឹមបាបដោយព្យាយាមជា
 គ្រឿងជុំគតិវេស ដូចម្តេចទ័ពល្បះថាបិច្ចណិ ដូចម្តេចល្បះថាមិន
 ចាំច្ចណិ ។ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធិ មនុស្សបំពេញ
 ព្យាយាម ជាគ្រឿងជុំគតិវេសក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកកាត្រាតកាយ មាន
 ទារយាទទូលរេបង្វើហើយ ច្រកាន់ហត្ថាវលេខធិចក្ក^(១) ជាអ្នកច្រកាន់
 វត្តដែលគេនិមន្តថា លោកដ៏ចម្រើន សូមចូលមកទទួលកត្តាហើយមិនចូល
 មក ច្រកាន់វត្តដែលគេនិមន្តថា លោកដ៏ចម្រើន ចូររត់ចោលសិនហើយមិន
 រត់ចោល មិនគ្រេកអរនឹងកិច្ចាដែលគេនាំមកមុនបំផុត មិនគ្រេកអរនឹងកិច្ចា
 ដែលគេធ្វើចំពោះខ្លួន មិនគ្រេកអរនឹងការនិមន្ត មិនទទួលកិច្ចាដែលគេ
 ដួសឲ្យអំពីផ្ទាំង មិនទទួលកិច្ចាដែលគេដួសឲ្យអំពីកញ្ជី មិនទទួលកិច្ចា
 ដែលគេកន្ទួនិចារណិទ្ធារនាំមក មិនទទួលកិច្ចាដែលគេកន្ទួនិចារណិទ្ធារនាំមក

១ អន្តរថា ជាសំដៅដល់ការចរិកោលវិទូដៃ ឬចរិកោលគ្រោបនៃព្រះហើយ គួរដង្ហែម
 គ្រាប់នៃដៃ ។ មហាសិហោទស្សត្រ ។

ឧទ្ទក្ខិកសុត្តន្ត ពោលនិទ្ទេសវិចារិកថា

ន មុស្សលមន្តរំ ន ទណ្ឌមន្តរំ ន ទ្វិដ្ឋំ^(១) កុញ្ញនាបាធំ
 ន គត្តិដិយា ន ចាយមាបាយេ ន បុរិសន្តរកតាយ ន
 សន្តិភិសុ ន យត្ត សា ឧបដ្ឋិតា^(២) ហោតិ ន យត្ត
 មត្តិកា សណ្ឋាសណ្ឋាបារិដិ ន មជ្ជំ ន មំសំ ន សុរំ
 ន មោយំ ន មុសោនកំ បិវតិ ។ សោ ឯកាភារិកោ
 វា ហោតិ ឯកាលោបិកោ ទ្វាភារិកោ វា ហោតិ
 ទ្វាលោបិកោ សត្តាភារិកោ វា ហោតិ សត្តាលោបិកោ
 ឯកិស្សាបិ នត្តិយា យាមេតិ ធ្វិហិបិ នត្តិហិ យាមេតិ
 សត្តហិបិ នត្តិហិ យាមេតិ ឯកាហិកំបិ អាហារិ
 អាហារេតិ ធ្វិហិកំបិ អាហារិ អាហារេតិ សត្តហិកំបិ^(៣)
 អាហារិ អាហារេតិ វតិ ឯវុចំ អន្ធមាសិកំ^(៤) បរិយោ-
 យកត្តិកាជនាបុយោកមនុយុត្តោ វិហរតិ ។ សោ
 សាគកក្ខោ វា ហោតិ សាមាគកក្ខោ វា ហោតិ

១ ឧ. ១ ឧទ្ទកមន្តរំ ១ ឧទ្ទកមន្តរំ ១ ទណ្ឌមន្តរំ ១ មុស្សលមន្តរំ ១ ទ្វិដ្ឋំ ។ ឆ. ១
 ឧទ្ទកមន្តរំ ១ ទណ្ឌមន្តរំ ១ មុស្សលមន្តរំ ១ ទ្វិដ្ឋំ ។ ២ ឧ. ១. បេដ្ឋិតោ ។ ៣ ឧ. ម.
 សត្តហិកំបិ ។ ៤ ឧ. អន្ធមាសិកម្មិ ។

ឧទ្ទក្ខិកសុត្តន្ត ពោលនិទ្ទេសវិចារិកថា

បិទទទ្ធកិកា ដែលគេកន្លងអង្រែនាំមក មិនទទ្ធកិកា ដែលគេកន្លង
 កំណាត់ឈើនាំមក មិនទទ្ធកិកា ចេសមនុស្សកំពុងចរិភោគពីរោក
 មិនទទ្ធកិកាចេសស្រ្តីមានគភី មិនទទ្ធកិកា ចេសស្រ្តីកំពុងបំបៅកូន
 មិនទទ្ធកិកាចេសស្រ្តីដែលកំពុងស្លាប់អង្វែលចុះសេ មិនទទ្ធកិកាចេស
 បុគ្គលដែលមានគេដឹកនាំឱ្យធ្វើ មិនទទ្ធកិកា ក្នុងទីដែលមានគ្រូទៅបរិ
 មិនទទ្ធកិកា ក្នុងទីដែលរុយកំពុងរោម មិនស្មីត្រី មិនស្មីសាច់ មិនផឹក
 ស្ករ មិនផឹកមេរ័យ មិនផឹកទឹកថ្លា ។ អចលកៈនោះ ទទ្ធកិកាចំពោះ
 តែក្នុងផ្ទះ ១ ឬញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយដុំបាយ ១ តំនុកខ្លះ
 ទទ្ធកិកាចំពោះតែក្នុងផ្ទះពីរ ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយដុំបាយ
 ពីរតំនុកខ្លះ ទទ្ធកិកាចំពោះតែក្នុងផ្ទះ ៧ ឬញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ចំពោះតែក្នុងដុំបាយ ៧ តំនុកខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយភាជន៍
 ១ ខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយភាជន៍ ២ ខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅដោយភាជន៍ ៧ ខ្លះ ចរិភោគអាហាររំលង ១ ថ្ងៃខ្លះ ចរិភោគ
 អាហាររំលង ២ ថ្ងៃខ្លះ ចរិភោគអាហាររំលង ៧ ថ្ងៃខ្លះ អចលកៈនោះ
 ប្រកចន្តវិញយាម ក្នុងកត្តភាជន៍ ដោយការផ្លាស់ប្តូរភ្នាក់ងារខ្លះយ៉ាងនេះ
 ដូច្នោះ ។ អចលកៈនោះ ចរិភោគតែអន្ធកំស្រស់ខ្លះ ចរិភោគតែស្រវែងខ្លះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាធិកវគ្គោ

ជិវរកក្ខេត្តោ វា ហោតិ នន្ទុលកកក្ខេត្តោ វា ហោតិ
 សាតកក្ខេត្តោ វា ហោតិ^(១) កណ្តកក្ខេត្តោ វា ហោតិ
 អាទាមកក្ខេត្តោ វា ហោតិ បិញ្ញាកកក្ខេត្តោ វា ហោតិ
 តិណាកក្ខេត្តោ វា ហោតិ តោមយកក្ខេត្តោ វា ហោតិ
 វនម្ពុលដលាហារោ យោមតិ បវន្តដលកោដី ។ សោ
 សាលានិមិ ធារេតិ មសាលានិមិ ធារេតិ វនុស្សានិមិ
 ធារេតិ បំសុត្តុលានិមិ ធារេតិ^(២) វិវិដានិមិ ធារេតិ អដិ-
 ធានិមិ ធារេតិ អដិទត្តិបំបិ ធារេតិ កុសធីវំបិ ធារេតិ
 វកកធីវំបិ ធារេតិ ផលកធីវំបិ ធារេតិ កេសកម្ពុលំបិ
 ធារេតិ វលកម្ពុលំបិ ធារេតិ ឧប្បុត្តយត្តិកំបិ ធារេតិ
 កេសមស្សុលោចកោមិ ហោតិ កេសមស្សុលោចតា-
 ទុយោកមទុយុត្តោ ឧកម្ពុតោមិ ហោតិ កាសនប្បដិ-
 ក្ខិត្តោ ឧត្តុដិកោមិ ហោតិ ឧត្តុដិកប្បធានមទុយុត្តោ

• ១. ម. វន្តុលកក្ខេត្តោ វា ហោតិ បាធិកវគ្គោ វា ហោតិ ។ ២. ១. ឧត្តុដិក កម្ពុលានិមិ
 ធារេតិ វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាធិកវគ្គោ

បរិភោគតៃស្នូយទ្ធា បរិភោគតៃចំទៀវៃស្សតវៃដលគោលទ្ធា បរិភោគ
 តៃដីវបូសាកយទ្ធា បរិភោគតៃកុណ្ណកទ្ធា បរិភោគតៃហាយក្កានវៃដលគ
 ចោលទ្ធា បរិភោគតៃម្សុវទ្ធា បរិភោគតៃស្មុវទ្ធា បរិភោគតៃភាចមន៍
 គោទ្ធា បរិភោគតៃមិមនិផ្នែក្នុងវៃព្រជាអាហារទ្ធា បរិភោគតៃផ្នែក្នុង
 វៃលម្រៃទ្ធា ។ គេប្រើសំពត់សំបកវៃធា ប្រើសំពត់ វៃដលគេក្សត្រ
 លាយគ្នាទ្ធា ប្រើសំពត់វិសាភសទ្ធា ប្រើសំពត់បង្កិក្ខុលទ្ធា ស្ងៀកពាក់
 សំបកឈើទ្ធា ស្ងៀកពាក់វៃស្សកទ្ធា ប្រើសំពត់វៃស្សកទ្ធា បំផ្នែកចក្កទ្ធា
 ស្ងៀកពាក់ស្សុក្រដិទ្ធា ស្ងៀកពាក់សំពត់សំបកក្រដៅទ្ធា ប្រើសំពត់គេ
 ក្សត្រដោយសំបកវៃផ្នែក្នុងទ្ធា ប្រើសំពត់កម្ពុលវៃដលគេក្សត្រដោយសក់
 បទុស្សទ្ធា ប្រើសំពត់កម្ពុលវៃដលគេក្សត្រដោយសក់កខ្មុយសេនទ្ធា ស្ងៀក
 ពាក់សំពត់ស្លាបមៀមទ្ធា ជាអ្នកដកសក់និពុកមាត់ ប្រកបព្យាយាមក្នុង
 ការដកសក់និពុកមាត់ទ្ធា ជាអ្នកឈរើយហាមយាត់កាសនទ្ធា ជាអ្នក
 អង្គុយច្រហោង ប្រកបព្យាយាមក្នុងការអង្គុយច្រហោងទ្ធា ជាអ្នកកាត់

ឧទ្ទករសុត្តន្ត ពោធិជំពូក្យភិក្ខុវិភា

កក ឡា កក បស្សយិ កោ បិ ហោ តិ កក ឡា កក បស្សយេ
 សេ យ្យំ កក ឡេ តិ ដ បេ កក បេ យ្យំ បិ កក ឡេ តិ ក ឡា ល-
 សេ យ្យំ បិ^(១) កក ឡេ តិ ឯ កក បស្សយិ កោ បិ ហោ តិ
 រ ដោ ជ ល្ង ធរ ព អ ញ្ញា កា សិ កោ បិ ហោ តិ យ ជា ស ទុ តិ-
 កោ វេ ក ដ ិ កោ បិ ហោ តិ វិ ក ដ ិ កោ ជ ចា ទុ យោ ក ម-
 ទុ យុ ត្តោ អា ចា ទ កោ បិ ហោ តិ អា ចា ទ ក ត្ត ម ទុ យុ ត្តោ
 សា យំ ត តិ យ កំ បិ^(២) ទ ទ កោ រ ព ហ ចា ទុ យោ ក ម ទុ យុ ត្តោ
 វិ ហា វ តិ ។ តំ កី ម ញ្ញា សិ ធិ គ្រោ ធរ យ ធិ ឯ វំ
 ស ទ្កេ ត ចោ ធិ តុ ច្ឆា ប វិ បុ ណ្ណា ហោ តិ អ ប វិ បុ ណ្ណា តិ^(៣) ។
 អ ធ្វា ទោ ក ឡេ ឯ វំ ស ទ្កេ ត ចោ ធិ តុ ច្ឆា ប វិ បុ ណ្ណា
 ហោ តិ ទោ អ ប វិ បុ ណ្ណា តិ ។ ឯ វំ ប វិ បុ ណ្ណា យ បិ ទោ
 អ ហំ ធិ គ្រោ ធរ ត ចោ ធិ តុ ច្ឆា យ អ ទេ ក វំ ហំ តេ ទុ ប ក្កិ-
 លេ សេ វ ជា មី តិ ។

១ ឧ. បណ្ឌិតសេយ្យធម៌ ។ ២ ឧ. សាយភិយកថា ។ ៣ ឧ. បរិបុណ្ណា ភិក្ខុ ។
 ហោ តិ អ ប វិ បុ ណ្ណា ភិក្ខុ ។

ឧទ្ទករសុត្តន្ត ពោធិជំពូក្យភិក្ខុវិភា

វគ្គ ឈរ ដើរ ជា ដើម លើ ចន្ទា សម្រេច ការ ដេក លើ ចន្ទា ខ្លះ សម្រេច ការ ដេក
 លើ ចន្ទុះ ក្តារ ខ្លះ សម្រេច ការ ដេក លើ ផែន ដី ទូល ខ្លះ ជា អ្នក ដេក ផ្អៀង
 វៃ ម្នា ខ្លះ ជា អ្នក ប្រឡាក់ ខ្លួន ដោយ ចូល ឈរ ក្នុង ទី ពេល អង្គុយ
 តែ លើ កាស ទម្ងុយ ដែល ខ្លួន បាន មក យ៉ាង ណា ខ្លះ ចរិកា តែ លា មក
 ប្រកច ព្យាយាម ក្នុង ការ ចរិកា តែ លា មក ខ្លះ ជា អ្នក ហាម ឃាត់ ទឹក គ្រជាក់
 ប្រកច ព្យាយាម ក្នុង ការ ហាម ឃាត់ ទឹក គ្រជាក់ ខ្លះ ប្រកច ព្យាយាម ក្នុង
 ការ ចុះ ប្រាំ ទឹក ក្នុង មួយ ថ្ងៃ ៣ វេទ ខ្លះ ។ ម្នាល ធិ គ្រោ ធរ អ្នក សម្គាល់
 សេចក្តី ខ្លោះ ដូច ម្តេច កាល ចេះ ហេតុ យ៉ាង ណា ទេ មាន ការ ខ្លឹម បាច ដោយ
 សេចក្តី ព្យាយាម ជា គ្រឿង ដុត កិលេស ឈ្មោះ ថា ចរិ បូណិ ហើយ ឬ
 មិន ខាន ចរិ បូណិ ទេ ។ ធិ គ្រោ ធរ ចរិ ព្យា ជក គ្រា ចូល ថា ចរិ គ្រា ព្រះ អង្គ
 ដ៏ ចម្រើន កាល ចេះ ហេតុ យ៉ាង ណា ទេ មាន ការ ខ្លឹម បាច ដោយ សេចក្តី ព្យាយាម
 ជា គ្រឿង ដុត កិលេស ឈ្មោះ ថា ចរិ បូណិ ហើយ ដោយ ពិត មិន មាន មិន
 ចរិ បូណិ ទេ ។ ព្រះ មាន ព្រះ ភាគ គ្រា សំ ថា ម្នាល ធិ គ្រោ ធរ ការ ខ្លឹម
 បាច ដោយ ព្យាយាម ជា គ្រឿង ដុត កិលេស ខុស ជា ចរិ បូណិ ហើយ យ៉ាង
 នេះ ក៏ គឺ ថា អក ឲ្យ ឈ្មោះ ថា ទៅ តែ មាន ឧបកិលេស ច្រើន យ៉ាង ។

[២២] យថាភវិ បទ ភន្តេ ភគវ ឯវចរិយុណ្ណាយ
 តទោទិកុញ្ញាយ អទេភវិហិទេ ឧបត្តិលេសេ វទនិទិ។
 វទ ទិគ្រោធិ តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ ភេទ
 តបសា អត្តមនោ ហោតិ ចរិយុណ្ណសុត្តិយេ ។ យំបិ(១)
 ទិគ្រោធិ តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ ភេទ
 តបសា អត្តមនោ ហោតិ ចរិយុណ្ណសុត្តិយេ អយំបិ
 ទោ ទិគ្រោធិ តបស្សីនោ ឧបត្តិលេសោ ហោតិ ។
 បុទ បចរំ ទិគ្រោធិ តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ
 ភេទ តបសា អត្តាទុក្ខំសេតិ បរំ វេទ្ពតិ ។ យំបិ ទិគ្រោធិ
 តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ ភេទ តបសា
 អត្តាទុក្ខំសេតិ បរំ វេទ្ពតិ អយំបិ ទោ ទិគ្រោធិ
 តបស្សីនោ ឧបត្តិលេសោ ហោតិ ។ បុទ បចរំ ទិគ្រោធិ

១ ឃឿ ២១ ។

[២២] ឱគ្រោធិចរិយាដក ចូលស្តាប់ ចង់គ្រូព្រះគង្គីដ៏ចម្រើន
 ការភ្នំមុន ដោយព្យាយាមជាគ្រូដ៏ដុះកិលេស បានចិប្បណិប្បវត្តនៈ
 ដែរ ហេតុអ្វីក៏ព្រះមានព្រះភាគ នៅឱ្យឈ្មោះថា មានឧបក្កិលេសច្រើន
 យ៉ាង ។ ព្រះមានព្រះភាគ គ្រាស់ថា ម្ចាស់ឱគ្រោធិ ព្រោះមនុស្ស
 មានកថវក្ក (វក្កសម្រាប់ព្យាយាមដុះកិលេស) ក្នុងរោងកន្លះ សមាទាន
 កថវក្ក គេពេញចំក្ក ទាំងមានសេចក្តីត្រូវអះអស់ហើយត្រឹមកថវក្កនោះ ។
 ម្ចាស់ឱគ្រោធិ គ្រង់ដែលមនុស្សមានកថវក្ក សមាទានកថវក្ក គេពេញ
 ចំក្ក ទាំងមានសេចក្តីត្រូវអះអស់ហើយត្រឹមកថវក្កនោះ ម្ចាស់ឱគ្រោធិ
 នេះឯង ជាឧបក្កិលេសរបស់មនុស្ស អ្នកមានកថវក្ក ។ ម្ចាស់ឱគ្រោធិ
 ពាក្យទានិមុន នៅមានទៀត អ្នកមានកថវក្ក សមាទានកថវក្ក អ្នក
 នោះលើកកែត្រូវឯង ចង្អាតអ្នកដទៃ ព្រោះកថវក្កនោះ ។ ម្ចាស់ឱគ្រោធិ
 គ្រង់ដែលអ្នកមានកថវក្ក សមាទានកថវក្ក គេលើកកែត្រូវឯង តែង
 ចង្អាតអ្នកដទៃ ព្រោះកថវក្កនោះ ម្ចាស់ឱគ្រោធិ នេះក៏ជាឧបក្កិលេស
 របស់អ្នកមានកថវក្កដែរ ។ ម្ចាស់ឱគ្រោធិ ពាក្យទានិមុននៅមានទៀត

សុត្តន្តបិដក ទិយខិរាយស្ស បារិវាសន្តោ

យំបិ ធិត្រោធិ តបស្សី តបំ សមាធិយតិ សោ ភេទ
 តបសា លាភសក្ការសិលោកំ អភិធិត្វត្តតិ សោ
 ភេទ លាភសក្ការសិលោកេន អត្តានុត្តិសេតិ បរិ
 វត្តតិ អយំបិ ទោ ធិត្រោធិ តបស្សីនោ ឧបត្តិលេសោ
 ហោតិ ។ បុន ចបរិ ធិត្រោធិ តបស្សី តបំ សមាធិ-
 យតិ សោ ភេទ តបសា លាភសក្ការសិលោកំ
 អភិធិត្វត្តតិ សោ ភេទ លាភសក្ការសិលោកេន
 មជ្ជតិ មុច្ឆតិ មនមាមជ្ជតិ ។ យំបិ ធិត្រោធិ តបស្សី
 តបំ សមាធិយតិ សោ ភេទ តបសា លាភសក្ការ-
 សិលោកំ អភិធិត្វត្តតិ សោ ភេទ លាភសក្ការ-
 សិលោកេន មជ្ជតិ មុច្ឆតិ មនមាមជ្ជតិ អយំបិ ទោ
 ធិត្រោធិ តបស្សីនោ ឧបត្តិលេសោ ហោតិ ។ បុន
 ចបរិ ធិត្រោធិ តបស្សី តបំ សមាធិយតិ ភោជនេសុ
 វោធាសំ អាមជ្ជតិ វនំ មេ មមតិ វនំ មេ ន មម-
 តិ ។ សោ យព្ភា ទ្វាស្ស្យ(១) ន មមតិ តំ សារមក្ខោ
 បដហតិ យំ បទស្ស មមតិ តំ កធិតោ មុច្ឆិតោ
 អជ្ឈាបន្នោ អនាជីនវនស្សី អធិស្សវណប្បញ្ញោ

សុត្តន្តបិដក ទិយខិរាយ សារិវាសន្តោ

ម្នាលធិត្រោធិ គ្រងិវដលអ្នកមានកបវត្ថុ សមាធិនូវកបវត្ថុ គេយកកបវត្ថុ
 នោះ ជាគ្រឿងឱ្យកើតលាភសក្ការៈនិងសេចក្តីសរសើរ គេក៏លើកខ្លួនឯង
 តែងចង្អុលអ្នកដទៃ ប្រារព្ធលាភសក្ការៈនោះ ម្នាលធិត្រោធិ នេះឯង
 ក៏ជាឧបក្កិលេស របស់អ្នកមានកបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលធិត្រោធិ ពាក្យនាង
 បុរេទៅមានទៀត អ្នកមានកបវត្ថុ សមាធិនូវកបវត្ថុ គេយកកបវត្ថុនោះ
 ជាគ្រឿងឱ្យកើតលាភសក្ការៈ និងសេចក្តីសរសើរនោះ គេក៏ស្រវឹងភ្លេច
 ខ្លួន ដល់នូវសេចក្តីវង្វើន ប្រារព្ធលាភសក្ការៈនិងសេចក្តីសរសើរនោះ ។
 ម្នាលធិត្រោធិ គ្រងិវដលអ្នកមានកបវត្ថុ សមាធិនូវកបវត្ថុ គេយក
 កបវត្ថុនោះ ជាគ្រឿងឱ្យកើតលាភសក្ការៈនិងសេចក្តីសរសើរ គេក៏ស្រវឹង
 ភ្លេចខ្លួន ដល់នូវសេចក្តីវង្វើន ប្រារព្ធលាភសក្ការៈនិងសេចក្តីសរសើរ
 នោះ ម្នាលធិត្រោធិ នេះឯងក៏ជាឧបក្កិលេស របស់មនុស្សអ្នកមានកប-
 វត្ថុដែរ ។ ម្នាលធិត្រោធិ ពាក្យនាងបុរេទៅមានទៀត អ្នកមានកប-
 វត្ថុ សមាធិនូវកបវត្ថុ ចែកភោជនជាពីរចំណែកថា ភោជននេះគាប់
 ចិត្តខ្ញុំ ភោជននេះមិនគាប់ចិត្តខ្ញុំទេ ។ ភាចសវិជលច្រកបដោយសេចក្តី
 ចង់នោះ មិនគាប់ចិត្តភោជនណា វេមនិលវេចាលភោជននោះ ចំណែក
 ភោជនណាគាប់ចិត្តគេ ។ ក៏ក្រកក្រកាលភ្លេចស្មារតី ជាប់ស្តិតនឹងភោជន
 នោះ ជាបុគ្គលវេញវេញវេញ វេញវេញវេញវេញវេញវេញវេញវេញវេញវេញវេញ

ឧទ្ទក្កិវេសុន្តេ គោតមិធម្មាយ ឧបក្កិលេសវា

បរិកុញ្ញតិ អយំបិ ទោ និគ្រោធ ធម្មស្សិទោ ឧបក្កិ-
 លេសោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និគ្រោធ ធម្មស្សី តបំ
 សមាទិយតិ លាភសក្ការសិលាភិក្ខុន្តិវាហុ សក្កិ-
 វិស្សន្តិ មំ វាជានោ វាជមហាមត្តា ទត្តិយា ព្រាហ្មណា
 កហមតិកា តិក្ខិយាតិ អយំបិ ទោ និគ្រោធ ធម្មស្សិទោ
 ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និគ្រោធ ធម្មស្សី
 អញ្ញតរំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា កុសោ(១) អប្ប-
 សាទេតា(២) ហោតិ កិ បទាយំ សម្មហុលា-
 ជីវេ សព្វសត្វំ សំគក្ខេតិ(៣) សេយ្យដំ មូលតំ ជំ
 ទទុតំ ជំ ផលុតំ ជំ អត្តតំ ជំ តិជតិជមេវ បព្វមំ
 វសនិវិច្ឆន្តំ ធន្តក្កដំ សមណប្បវាទោតិ អយំបិ
 ទោ និគ្រោធ ធម្មស្សិទោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។
 បុន ចបរំ និគ្រោធ ធម្មស្សី បស្សតិ អញ្ញ-
 តរំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា កុលេសុ សក្កិ-
 យមាទំ កុកុរិយមាទំ មាទិយមាទំ បូជិយមាទំ ។

១ ១. ឃ. កុកោតិ ធន្តិ ។ ២ ឃ. ឧបសាហោ ។ ៣ ១. ឧហុលាជីវេ សត្វំ សន្តញ្ញិ ។

ឧទ្ទក្កិវេសុន្តេ កោតមិធម្មិលេសវេតោ ភ្លើងបាយដោយព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ចេរិកបរិភោគ ខ្លួននិគ្រោធ នេះឯងគឺជាឧបក្កិលេស របស់អ្នកមាន
 ភវក្កិវេស ។ ខ្លួននិគ្រោធ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានភវក្កិ
 សមាទិយខ្ញុំភវក្កិ ដោយហេតុព្រះដ្ឋានលាភសក្ការៈនិងសេចក្តីសរសើរថា
 ពួកព្រះពុទ្ធ វាជមហាមត្ត ក្សត្រ ព្រាហ្មណ៍ កហមតិ កិរិយ នឹង
 ធ្វើសក្ការៈចំពោះយើង ខ្លួននិគ្រោធ នេះឯងគឺជាឧបក្កិលេស របស់
 អ្នកមានភវក្កិវេស ។ ខ្លួននិគ្រោធ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នក
 មានភវក្កិ កោលចង្អៀត សមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយថា ចែបនេះឬ
 សមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិតច្រើនយ៉ាង តែធីស្តុព្វដរលើ
 សព្វសរេតិ គឺ ពូជកើតអំពីចូស ពូជកើតអំពីដើម ពូជកើតអំពីថ្នាំ
 ពូជកើតអំពីចុក ពូជកើតអំពីពូជដង្កាជាគម្រប់ ៥ នរណា ។ គឺដឹងថា
 ញញូរ គឺធូញរបស់សមណនេះ ថូបដាក់ខ្លះ អ្នកនេះជាសមណៈ
 ក្រើមតែគោរពដ្ឋានសមណៈប៉ុណ្ណោះ ខ្លួននិគ្រោធ នេះឯងគឺជាឧបក្កិ-
 លេសរបស់អ្នកមានភវក្កិវេស ។ ខ្លួននិគ្រោធ ពាក្យខាងមុខនៅមាន
 ទៀត អ្នកមានភវក្កិ ឃើញសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលមាន
 ពេកពុទ្ធិធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់គោន ឬជា ក្នុងគ្រូលាងខ្លាយ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ មហានិទានសូត្រ បាដិកវគ្គោ

តស្ស(១) ឯវំ ហោតិ វេទន្តិ ធាន(២) សម្មហុលាជីវិ
 កុលេសុ សក្ការោន្តិ កុក្ការោន្តិ មារោន្តិ ឫដេន្តិ មំ
 បន តបស្សី លូទាជីវិ កុលេសុ ន សក្ការោន្តិ
 ន កុក្ការោន្តិ ន មារោន្តិ ន ឫដេន្តិតិ ។ វេទនំ សោ
 វេស្សា មច្ឆរិយំ កុលេសុ ឧប្បនេតា ហោតិ អយំបិ
 ទោ ធិត្រាជ តបស្សីទោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។
 បុន ធមវំ ធិត្រាជ តបស្សី កាតាដកនិសានិ ហោតិ
 អយំបិ ទោ ធិត្រាជ តបស្សីទោ ឧបក្កិលេសោ
 ហោតិ ។ បុន ធមវំ ធិត្រាជ តបស្សី អត្តានំ
 ធស្សយមាទោ កុលេសុ វេទនំ វេទនិ មេ តបស្សី
 វេទនិ មេ តបស្សីន្តំ អយំបិ ទោ ធិត្រាជ តបស្សី-
 ទោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ធមវំ ធិត្រាជ

១ ឧ. ទិស្វា ធស្ស ។ ២ តបស្សី ខាមាតិ ពន្ធមិ យោក្កោ ទិស្សាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ មហានិទានសូត្រ

អ្នកនោះវេទនាមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា មនុស្សទាំងឡាយនោះធ្វើសក្កា-
 រេ គោរព រាប់កាន់ បូជាសមណៈ ដែលមានការចិញ្ចឹមជីវិតច្រើនមុខនេះ
 ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ប្រយោជន៍អ្វី ពួកនោះម្តេចក៏មិនធ្វើសក្ការៈ គោរព
 រាប់កាន់ បូជា កាត្មាអញ ដែលមានតបវត្ត ជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិត
 សៅហ្មង ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយវិញ ។ អ្នកនោះ រមែងកើតសេចក្តី
 បុស្សា កំណាញ់ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ម្ចាស់
 ធិត្រាជ នេះឯងក៏ជាឧបក្កិលេស របស់មនុស្សអ្នកមានតបវត្តដែរ ។
 ម្ចាស់ធិត្រាជ ពាក្យទានិមុខ នៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត រមែង
 អន្តិយក្នុងទីចំក្នុងមនុស្សមើលឃើញ(១) ម្ចាស់ធិត្រាជ នេះឯង ក៏ជា
 ឧបក្កិលេស របស់អ្នកមានតបវត្តដែរ ។ ម្ចាស់ធិត្រាជ ពាក្យទានិ
 មុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត ដើម្បីញាតិ និង ដើម្បីក្នុងត្រកូល
 ទាំងឡាយ(២) ដោយគិតថា ការនេះជាតបវត្ត របស់កាត្មា ការនេះ
 ជាតបវត្តរបស់កាត្មា ម្ចាស់ធិត្រាជ នេះឯង ក៏ជាឧបក្កិលេស របស់
 អ្នកមានតបវត្តដែរ ។ ម្ចាស់ធិត្រាជ ពាក្យទានិមុខ នៅមានទៀត

១ សំដៅយកការមេឡ ឬធ្វើកិច្ចការផ្សេងៗ បានតែក្នុងទីចំពោះមុខគេ ឲ្យគេស្តើង ។ ២ សំដៅយកពុទ្ធក្បាចលន៍មនុស្សដែលដើរឆ្មេងកោង បើមានគេសរសើរក៏ពិបាកព្រួយ ឬក៏អ្នកលា ក៏សើចង់ក្នុងចិត្ត ការនោះជាស្មារតីផ្សេង ឬជាសិស្សប្អូនជាដើម ។

ឧបសម្ព័ន្ធនៃសេចក្តីលេខ១១

តបស្សី ភិក្ខុវេទនា^(១) បដិច្ចដ្ឋំ សេវតិ សោ ខមតិ តេ
 វេទន្តំ បុរោ ភិក្ខុវេទនា អក្ខរមាណំ អាហា ខមតិ តិ
 ខមមាណំ អាហា ឧ ខមតិ តិ ។ វេទនិ សោ សម្មាសាម-
 មុសា កាសិកា ហោតិ អយំបិ ទោ វិគ្រាម តបស្សី-
 វេទនា ឧបសម្ព័ន្ធនៃសេចក្តី ហោតិ ។ បុន ចបរំ វិគ្រាម
 តបស្សី តថាតតស្សវំ តថាតតស្សវំ តស្សវំ ធម្មំ ទេ-
 សេន្តស្ស សន្តិយេវ បរិយាយំ អនុញ្ញាយិ ធានុជាតាតិ
 អយំបិ ទោ វិគ្រាម តបស្សីវេទនា ឧបសម្ព័ន្ធនៃសេចក្តី
 ហោតិ ។ បុន ចបរំ វិគ្រាម តបស្សី កោធនោ
 ហោតិ ឧបនាហិ ។ យំបិ វិគ្រាម តបស្សី កោធនោ
 ហោតិ ឧបនាហិ អយំបិ ទោ វិគ្រាម តបស្សីវេទនា
 ឧបសម្ព័ន្ធនៃសេចក្តី ហោតិ ។ បុន ចបរំ វិគ្រាម តបស្សី
 មត្តិ ហោតិ បលាសិ វេស្សតិ ហោតិ មច្ឆរិ សហេ
 ហោតិ មាយារិ វេន្ទា ហោតិ អតិមាណិ ចាបិវ្រា
 ហោតិ ចាបិកាណំ វេន្ទាណំ វេស្សតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិ-
 កោ ហោតិ អន្តត្តាហិកាយ ធិដ្ឋិយា សមញ្ញតតោ

១. ធម្ម. វិ. ភិក្ខុវេទនា ។

ឧបសម្ព័ន្ធនៃសេចក្តីលេខ១២

អ្នកមានគប្បក្ត កាស្រីយល្យចបិវាហនិម្ពុយ ភិក្ខុវេទនាសេដ្ឋកនោះជា
 លោកភាវចិត្តការនេះឬ ចេតុកជាភារនោះខ្លួនមិនភាវចិត្តទេ ក៏និយាយ
 ថា ភាវចិត្ត ចេតុកនោះខ្លួនភាវចិត្ត ក៏និយាយថា មិនភាវចិត្តវិញ ។
 អ្នកនោះឈ្មោះថា និយាយកុហកពុំដឹងខ្លួន ដោយសម្តីរបបនេះ ម្ចាស់
 វិគ្រាម នេះឯងក៏ជាឧបកិរលស របស់អ្នកមានគប្បក្តដែរ ។ ម្ចាស់
 វិគ្រាម ពាក្យនាមិមុននៅមានទៀត អ្នកមានគប្បក្ត កាលបើព្រះតថាគត
 ឬសាវ័តរបស់ព្រះតថាគត កំពុងសម្តែងធម៌ វេទនិមន្តអនុមាធា ខ្លួន
 បរិយាយវេទនាខ្លួនអនុមាធា ម្ចាស់វិគ្រាម នេះឯងក៏ជាឧបកិរលស
 របស់អ្នកមានគប្បក្តដែរ ។ ម្ចាស់វិគ្រាម ពាក្យនាមិមុននៅមានទៀត
 អ្នកមានគប្បក្ត ជាអ្នកមានសេចក្តីក្រាម ចនិសេចក្តីក្រាមទុក ។ ម្ចាស់
 វិគ្រាម អ្នកមានគប្បក្ត មានសេចក្តីក្រាម ចនិសេចក្តីក្រាមទុកណា
 ម្ចាស់វិគ្រាម នេះឯងក៏ជាឧបកិរលស របស់អ្នកមានគប្បក្តដែរ ។
 ម្ចាស់វិគ្រាម ពាក្យនាមិមុននៅមានទៀត អ្នកមានគប្បក្ត ជាអ្នកមើល
 កុណ ក៏យកស្មើ ឈ្មាមិស កំណាញ់ គួតតាម មានកលមាយា
 វិធីក្តីផ្តំ មើលដាយគេ មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក ពុំដឹងលុះកំណាចវៃ
 សេចក្តីប្រាថ្នាដឹងលាមក ជាមនុស្សមិច្ឆាធិដ្ឋិ ប្រកបដោយអន្តត្តាហិកាធិដ្ឋិ^(១)

១. មិច្ឆាធិដ្ឋិដែលស្ម័គ្រដល់វិបិដ្ឋិលៃធម៌ ជំពូកទី១៣៦ ទំព័រ ១១ ហោះ ណាមួយ
 មានប្រកាសថា លោកទៀត លោកមិនទៀតដោយ ។ សារក្តីចម្លី ជីវាវិទយ ។

សុត្តន្តបិដក វិមទិកាយស្ស បារិនវគ្គ

សន្តិដ្ឋិបរាមាសី ហោតិ អាណាទត្តាហី ទុច្ចដិទិស្សត្តិ
 យំមិ ទោ ទិគ្រោធន តបស្សី សន្តិដ្ឋិបរាមាសី ហោតិ
 អាណាទត្តាហី ទុច្ចដិទិស្សត្តិ អយំមិ ទោ ទិគ្រោធន
 តបស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ តំ ភី វញ្ញសំ
 ទិគ្រោធន យទិមេ តទោជិទុច្ចា ឧបក្កិលេសោ វា អទុ-
 បក្កិលេសោ វាតិ ។ អទ្ធា ទោ វមេ ភន្តេ តទោជិ-
 ទុច្ចា ឧបក្កិលេសោ នោ អទុបក្កិលេសោ មាណំ ទោ
 បនេតំ ភន្តេ វិជ្ជតិ យំ វនេកេច្ចោ តបស្សី សទ្ធា-
 ហោវ វមេហិ ឧបក្កិលេសេហិ សមដ្ឋានុកោ អស្ស
 តោ មន វា នោ អញ្ញតវញ្ញតវនេតិ ។

[២៥] វន ទិគ្រោធន តបស្សី តបំ សមាទិយតិ
 សោ តេន តបសា ន អត្តមនោ ហោតិ ន បរិច្ចណ្ណា-
 សន្តិវេទ្យា ។ យំមិ ទិគ្រោធន តបស្សី តបំ សមាទិយតិ

សុត្តន្តបិដក វិមទិកាយ បារិនវគ្គ

អ្នកប្រកាន់យកវិសេសចក្កិយើញរបស់ខ្លួន ប្រកាន់មាំ ជាបុគ្គលដែលគេមិន
 អាចឱ្យលះបង់បានដោយងាយ ម្នាលទិគ្រោធន ត្រង់ដែលអ្នកមានកប់ក្ក
 ជាអ្នកប្រកាន់យកវិសេសចក្កិយើញរបស់ខ្លួន ប្រកាន់មាំ ជាបុគ្គលដែល
 គេឱ្យលះបង់បានដោយក្រ ម្នាលទិគ្រោធន ទេវធិនំ ក៏ជាឧបក្កិលេស
 របស់អ្នកមានកប់ក្កដែរ ។ ម្នាលទិគ្រោធន អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះថ្លថ្ល
 ម្តេច បើការវន្តិមុតប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ទាំងនេះជាឧបក្កិលេស ឬមិនមែនជាឧបក្កិលេសទេ ។ ទិគ្រោធបរិច្ឆាជក
 ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការវន្តិមុតប ដោយសេចក្តីព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកិលេសទាំងនេះ ជាឧបក្កិលេសពិតៗ មិនមែនជា
 អនុបក្កិលេសទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្នកមានកប់ក្ក ត្រូវទូរ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយឧបក្កិលេស ទាំងអស់នេះព្រហ័យ
 ពាំបុព៌កាលទៅថ្ងៃ ដោយឧបក្កិលេសឯទៀត ។ ។

[២៥] ម្នាលទិគ្រោធន អ្នកមានកប់ក្កក្នុងលោកនេះ សមាទាន់កប់ក្ក
 គេមិនមែនពញាចក្ក ទាំងនោះសេចក្តីត្រូវមិនមែនអស់ហើយត្រឹមតបក្ក
 នោះ ។ ម្នាលទិគ្រោធន ត្រង់ដែលអ្នកមានកប់ក្ក សមាទាន់កប់ក្កលា

ឧទ្ទេសក្ខត្ត គណនិក្ខយ បរិសុទ្ធិកថា

សោ ភេន តបសា ន អត្តមនោ ហោតិ ន
 បរិបុណ្ណសង្ក័យោ ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធា
 ហោតិ ។ ឬន ចបរំ និក្រោធន តបស្សី តបំ
 សមាទិយតិ សោ ភេន តបសា ន អត្តាទុក្ខំ-
 សេតិ ន បរំ វេទ្ពតិ ។ ថេ ។ ឯវំ សោ តស្មី
 ហំនេ បរិសុទ្ធា ហោតិ ។ ឬន ចបរំ និក្រោធន
 តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ ភេន តបសា ន
 មជ្ឈតិ ន មុច្ឆតិ ន មនមាមជ្ឈតិ ។ ថេ ។ ឯវំ សោ
 តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធា ហោតិ ។ ឬន ចបរំ និក្រោធន
 តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ ភេន តបសា
 លាភសញ្ញាវសិលោកំ អភិធិត្វត្តេតិ សោ ភេន
 លាភសញ្ញាវសិលោកន ន អត្តមនោ ហោតិ ន
 បរិបុណ្ណសង្ក័យោ ។ យថំ និក្រោធន តបស្សី ។ ថេ ។
 ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធា ហោតិ ។ ឬន
 ចបរំ និក្រោធន តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ
 ភេន តបសា លាភសញ្ញាវសិលោកំ អភិធិត្វត្តេតិ

ឧទ្ទេសក្ខត្ត ពោលភ័ព៌សេចក្តីចរិសុទ្ធិនៃការខ្ពើមចាចដោយល្អាឈមជាច្រើនដុតកិលេស
 គេមិនមែនពេញចិត្ត វាទីមានសេចក្តីត្រិះរិះ មិនមែនអស់ហើយក្រើម
 គចរក្តុនោះទេ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាទ ។
 ម្ចាស់និក្រោធន ពាក្យវាទីមុខនៅមានទៀត អ្នកមានគចរក្តុ សមាទានគប-
 ក្តុ គេមិនលើកខ្លួនឯង មិនកំហែងអ្នកដទៃ ព្រោះគចរក្តុនោះ ។ ថេ ។
 គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាទ ។ ម្ចាស់និក្រោធន
 ពាក្យវាទីមុខនៅហាមទៀត អ្នកមានគចរក្តុ សមាទានគបក្តុ គេមិន
 ស្រវឹង មិនល្អក់គំនិត មិនដល់ទូរសេចក្តីស្រវឹង ព្រោះគចរក្តុនោះទេ
 ។ ថេ ។ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាទ ។ ម្ចាស់
 និក្រោធន ពាក្យវាទីមុខនៅមានទៀត អ្នកមានគចរក្តុ សមាទានគប-
 ក្តុ គេញ៉ាំងលាភសញ្ញាវនិងសេចក្តីសរសើរ ឲ្យកើតឡើង ព្រោះ
 គចរក្តុនោះ គេគេមិនពេញចិត្ត មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ អស់ហើយក្រើម
 លាភសញ្ញាវនិងសេចក្តីសរសើរនោះទេ ។ ម្ចាស់និក្រោធន ក្រងវិវដលន្តក
 មានគចរក្តុ ។ ថេ ។ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាទ ។
 ម្ចាស់និក្រោធន ពាក្យវាទីមុខនៅមានទៀត អ្នកមានគចរក្តុ សមាទាន
 គចរក្តុ គេញ៉ាំងលាភសញ្ញាវនិងសេចក្តីសរសើរ ឲ្យកើតឡើង គេមិន

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយយុ បាណិក្ខ

សោ តេន លាភសញ្ញាសិលោកេន ន អត្តាទុក្ខិ-
 សេតិ ន បរំ វេទ្គតិ ។ យំបិ ធិត្រាជ តបស្សី
 ។ បេ ។ ឯវំ សោ តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។
 បុន ចបរំ ធិត្រាជ តបស្សី តបំ សមាធិយតិ
 សោ តេន តបសា លាភសញ្ញាសិលោកំ អភិ-
 ធិទ្ធក្កេតិ សោ តេន លាភសញ្ញាសិលោកេន ន
 មជ្ជតិ ន មុជ្ជតិ ន មនមាបដ្ឋតិ ។ យំបិ ធិត្រាជ
 តបស្សី ។ បេ ។ ឯវំ សោ តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធោ
 ហោតិ ។ បុន ចបរំ ធិត្រាជ តបស្សី តបំ សមា-
 ធិយតិ ភោជនេសុ ន វេទាសំ អាបដ្ឋតិ ឥទំ
 មេ មមតិ ឥទំ មេ ន មមតិ ។ សោ យត្ថា
 ទ្វាស្ស(១) ន មមតិ តំ អនបេត្តោ បជហតិ យំ
 បនស្ស មមតិ តំ អតចិតោ អមុច្ឆិតោ អនជ្ឈាបន្នោ
 អាទិណវេស្សាវិ ធិស្សវណប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ឯវំ សោ
 តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ ធិត្រាជ

១. ឃំ បិ កោស្យ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយយុ បាណិក្ខ

លើកទ្វេ មិនបង្កប់អ្នកដទៃ ព្រោះតែលាភសញ្ញាៈនិងសេចក្តីសរសើរ
 នោះទេ ។ ម្ចាស់និគ្រាជ ត្រង់ដែលអ្នកមានកប់ក្ត ។ បេ ។ គេឈ្មោះ
 ថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាទ ។ ម្ចាស់និគ្រាជ ពាក្យខាងមុខ
 នៅមានទៀត អ្នកមានកប់ក្ត សមាទានកប់ក្ត គេញ្ញាធិលាភសញ្ញាៈ
 និងសេចក្តីសរសើរ ឲ្យកើតឡើង ដោយកប់ក្តនោះ តែគេមិនស្រវឹង មិន
 ឈ្ងក់គំនិត មិនដល់នូវសេចក្តីស្រវឹង ព្រោះតែលាភសញ្ញាៈនិងសេចក្តី
 សរសើរនោះទេ ។ ម្ចាស់និគ្រាជ ត្រង់ដែលអ្នកមានកប់ក្ត ។ បេ ។ គេ
 ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាទ ។ ម្ចាស់និគ្រាជ ពាក្យ
 ខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានកប់ក្ត សមាទានកប់ក្ត មិនចែករាជន
 ជាពីរចំណែកថា ភោជននេះភាប់ចិត្តខ្ញុំ ភោជននេះមិនភាប់ចិត្តខ្ញុំទេ ។
 គេជាមនុស្សគ្មានប្រាថ្នាភោជនណា មិនភាប់ចិត្តគេ ។ ក៏សរសើរភោជន
 នោះដែរតែថា ភោជនណា ភាប់ចិត្តគេ ។ មិនត្រេកត្រអាល មិនរក្ស
 ស្មារតីមិនជាប់ស្តីក ជាអ្នកឃើញរោសជាប្រគ្រតិ មានប្រាថ្នាជាគ្រឿង
 លាស់ចិត្តចេញ បរិភោគនូវភោជននោះ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុង
 ហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាទ ។ ម្ចាស់និគ្រាជ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត

ឧទ្ទិសសុត្តន្ត ពោធិសត្តិយ បរិសុទ្ធិកថា

តថស្សី តថ សមាធិយតិ ន សោ^(១) លាភសុត្តារសិ-
 លោកនិកន្តិហេតុ សុត្តារិស្សន្តិ មំ ភជាខោ ភជម-
 ហាមត្តា ទត្តិយោ ប្រាហ្មណា តហបតិកា តិវុយាតិ
 ឯវំ សោ តស្មី ឯខេ បរិសុទ្ធា ហោតិ ។ បុន តបរិ
 ធិគ្រោធន តថស្សី អញ្ញាតវំ សមណំ វា ប្រាហ្មណំ វា
 ន មឃ្មសារទេតា ហោតិ កី បទាយំ សម្ពហុលាដីវំ
 សត្វសត្វំ សំកក្កេតិ សេយ្យដីធំ មូលតិធំ ទទ្ធតិធំ
 ដល្យតិធំ អក្កតិធំ តិជតិជមេវ បញ្ចមំ អសធិវិចក្កំ ធន្ត-
 ក្សដំ សមណប្បវរទេតាតិ^(២) ឯវំ សោ តស្មី ឯខេ បរិ-
 សុទ្ធា ហោតិ ។ បុន តបរិ ធិគ្រោធន តថស្សី បស្សតិ
 អញ្ញាតវំ សមណំ វា ប្រាហ្មណំ វា កុលេសុ សុត្តារិ-
 យមាធំ កុករិយមាធំ មាធិយមាធំ បូជិយមាធំ ។
 តស្ស ន ឯវំ ហោតិ ឥមម្ហិ ធាម សម្ពហុលាដីវំ
 កុលេសុ សុត្តារិកេន្តិ កុករិកេន្តិ មាធិកេន្តិ បូជិកេន្តិ មំ
 បន តថស្សី លូទាដីវំ កុលេសុ ន សុត្តា-
 រិកេន្តិ ន កុករិកេន្តិ ន មាធិកេន្តិ ន បូជិកេន្តិ ។

១ ន សោ កេតាវំ ក្នុង ពោធិកេ ទិស្សតិ ។ ២ សមណស្ស វារតាវំ ក្នុង ពោធិកេ ទិស្សតិ ។

ឧទ្ទិសសុត្តន្ត ពោធិសត្តិយ បរិសុទ្ធិកថា

អ្នកមានឥច្ចុរ គេមិនសមាទានឥច្ចុរហេតុវិសេសក្តីប្រាជ្ញាញាណកសក្តារៈ
 មិនសេចក្តីសរសើរថា ពួកគ្រូរោង រាជមហាមាត្យ ក្សត្រិយ៍ ប្រាហ្មណ៍
 ភហបតិ ភិរិយ មិនធ្វើសក្តារៈ ចំពោះភាគាមញ្ញ អ្នកខោឃ្លោះថា
 បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាទ ។ ម្ចាស់ធិគ្រោធន ពាក្យខាងមុខ
 ទៅមានទៀត អ្នកមានឥច្ចុរ មិនបាទពោលចង្អៀលសមណៈប្រាហ្មណ៍
 ណាមួយ ថា បែបនេះ ឬសមណៈប្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានការចិត្តមិនរឹង
 ច្រើនយ៉ាង តែស្មើតូចសព្វសរសើរ គឺតូចតែកំរិតឬស តូចតែកំរិត
 ដើម តូចតែកំរិតផ្ទាំង តូចតែកំរិតចុង តូចតែកំរិតជាន់គ្រប់ ថ
 នរណា ។ តំរិះថា ញាញុរធិត្តេញាចសសមណៈនេះ ដូចជាគំរូ គេជា
 សមណៈគ្រឹមតែការប្តេជ្ញាថា សមណៈប៉ុណ្ណោះទេ គេឃ្លោះថា បរិសុទ្ធ
 ក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាទ ។ ម្ចាស់ធិគ្រោធន ពាក្យខាងមុខ ទៅមាន
 ទៀត អ្នកមានឥច្ចុរ មើញគេធ្វើសក្តារៈ គោរព រាជការ ដូចជា
 សមណៈប្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងគ្រូលទាំងឡាយ ។ គេមិនបាទគ្រិះ
 យ៉ាងនេះថា ក្នុងវេទ ពួកមនុស្សវិភង្គិធ្វើសក្តារៈ គោរព រាជការ ដូចជា
 សមណៈវេលមានការដីវៈច្រើន ក្នុងគ្រូលទាំងឡាយនេះ ចំណែកខាង
 ភាគាមញ្ញ ជាអ្នកមានឥច្ចុរ មានការដីវៈសៅហ្មង (ម្តេចក៏) ពួកគេមិនធ្វើ
 សក្តារៈ មិនគោរព មិនរាជការ មិនដូចជា ក្នុងគ្រូលទាំងឡាយវិញ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារមីកវគ្គោ

ឥតិ សោ ឥស្សាមច្ឆរិយំ កុលេសុ ទុប្បនេតា ហោតិ
 ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន
 ចបរំ ធិត្រោធន តបស្សំ ន អាទាថកណិសាទី ហោតិ
 ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន
 ចបរំ ធិត្រោធន តបស្សំ ន អត្តានំ ធនស្សយមាធា
 កុលេសុ ចរតិ ឥធិបិ មេ តបស្មី ឥធិបិ មេ តបស្មីន្តំ
 ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ
 ធិត្រោធន តបស្សំ ន កំត្យុនេ បដិច្ចន្តំ សេវតិ សោ
 ទមតិ តេ ឥន្តំ បុណ្ណោ សមាធា អក្កុមមាណំ អាហ
 ន ទមតិ ទមមាណំ អាហ ទមតិ ។ ឥតិ សោ
 សម្បជានុសា ន កាសិកា ហោតិ ឯវំ សោ តស្មី
 ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ ធិត្រោធន
 តបស្សំ តថាគតស្ស វំ តថាគតស្សវកស្ស វំ ធម្មំ
 ទេសេន្តស្ស សន្តិយេវ បរិយាយំ អនុញ្ញាយ្យំ អនុជាន
 ចាតិ ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារមីកវគ្គោ

គេមិនឱ្យរកគេសេចក្តីឫស្ស មិនសេចក្តីកំណាញ់ ក្នុងក្រកូលវាំងឡាយ
 ដូច្នោះឡើយ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់
 ធិត្រោធន ពាក្យខាងមុខ នៅមានទៀត អ្នកមានគបវត្ថុ មិនជាអ្នក
 អន្តិយក្នុងចំរើនក្នុងមនុស្ស គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះ
 បាន ។ ម្ចាស់ធិត្រោធន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានគបវត្ថុ
 មិនដើរបញ្ជិញខ្លួន ក្នុងក្រកូលវាំងឡាយថា ការនេះជាគបវត្ថុរបស់អាត្មា
 ដែរ ការនេះជាគបវត្ថុរបស់អាត្មាដែរ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុ
 នោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់ធិត្រោធន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត
 អ្នកមានគបវត្ថុ មិនស្រឡាញ់ការចែងចាត់ដំបូង ចែងមានគេស្លា អ្នកនោះ
 ថា ការនេះគាប់ចិត្តលោកឬ ចែងការនោះមិនគាប់ចិត្តខ្លួនក៏មិយាយថា មិន
 គាប់ចិត្ត របស់នេះគួរដល់អ្នកប្រាប់ឱ្យរបស់ ដែលមិនគួរថា មិនគួរ ចែង
 នោះខ្លួនគាប់ចិត្ត ក៏មិយាយថា គាប់ចិត្ត ។ អ្នកនោះមិនបាននិយាយកុហក
 វាំងដីនិទ្ទួន គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់
 ធិត្រោធន ពាក្យខាងមុខ នៅមានទៀត អ្នកមានគបវត្ថុ កាលកថាគន
 ឬសាវតារចប់កថាគត កំពុងសម្តែងនិមិត្ត រមែងអនុមោទនា ខ្លួនបរិយាយ
 ដែលអនុមោទនា គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។

ឧទ្ទិសសូត្រ ពោលនិទ្ទេស ចរិយុទ្ធិកថា

ចុន ចបវំ និគ្រោធិ តបស្សី អន្តោធិនោ ហោតិ
 អនុបនាហំ ។ យំបិ និគ្រោធិ តបស្សី អន្តោធិនោ
 ហោតិ អនុបនាហំ ឃំវំ សោ តស្សី ហំនេ ចរិយុទ្ធា
 ហោតិ ។ ចុន ចបវំ និគ្រោធិ តបស្សី អមត្តិ
 ហោតិ អបលាសិ អនិស្សតិ ហោតិ អមច្ឆរិ អស-
 ហេ ហោតិ អមាយរិ អថេន្ទា ហោតិ អនតិណំ
 ន តាបិច្ឆោ ហោតិ ន តាបិកាណំ វន្តាណំ វសន្តតោ
 ន មិច្ឆាធិដ្ឋិតោ ហោតិ ន អន្តត្តាហិកាយ^(១) ធិដ្ឋិយា
 សមន្តាតតោ ន សន្តិដ្ឋិបរាមាសិ^(២) ហោតិ ន អាតា-
 នត្តាហិ^(៣) សុប្បដិធិស្សតិ ។ យំបិ និគ្រោធិ តបស្សី
 ន សន្តិដ្ឋិបរាមាសិ ហោតិ ន អាតានត្តាហិ សុប្បដិ-
 ធិស្សតិ ឃំវំ សោ តស្សី ហំនេ ចរិយុទ្ធា ហោតិ ។ តំ
 កី មញ្ញាសិ និគ្រោធិ យទិ ឃំវំ សន្ត តោនិកុច្ឆា

១ ១. អន្តត្តាហិកាយ ។ ២ ១. អសន្តិដ្ឋិបរាមាសិ ។ ៣ ១. អាតានត្តាហិ ។

ឧទ្ទិសសូត្រ ពោលអភិសេចក្តិចរិយុទ្ធិនៃពោលនិទ្ទេស

ម្នាលនិគ្រោធិ ពាក្យនាងមុននៅមានទៀត អ្នកមានភវក្ក ជាអ្នកមិន
 គ្រោធិ មិនទាន់សេចក្តីគ្រោធិទុក ។ ម្នាលនិគ្រោធិ ក្រស្តីដែលអ្នកមាន
 ភវក្ក ជាអ្នកមិនគ្រោធិ មិនទាន់សេចក្តីគ្រោធិទុក គេឈ្មោះថា ចរិយុទ្ធ
 ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះប៉ុន្មាន ។ ម្នាលនិគ្រោធិ ពាក្យនាងមុននៅមាន
 ទៀត អ្នកមានភវក្ក ជាអ្នកមិនមើលគុណ មិនវាយបុកស្នី មិនឈ្នា-
 និស មិនកំណាញ់ មិនអួតភាគ មិនមានកលហាយ មិនវិនិច្ឆ័យ មិន
 មើលតិរិយាត មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក មិនបុកក្នុងកំណាចនៃ
 សេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក មិនមែនជាមិត្តទំនៀម មិនច្រកចង្កោយអន្តត្តា-
 ហិកទំនៀម មិនច្រកចង្កោយតាមតែសេចក្តីឃើញរបស់ខ្លួន មិនច្រកចង្កោ
 ជាមនុស្សដែលគេឱ្យលះបង់បានដោយងាយ ។ ម្នាលនិគ្រោធិ ក្រស្តីដែល
 អ្នកមានភវក្ក ជាអ្នកមិនច្រកចង្កោយតាមតែសេចក្តីឃើញរបស់ខ្លួន មិន
 ច្រកចង្កោ ជាមនុស្សដែលគេឱ្យលះបង់បានដោយងាយ គេឈ្មោះថា
 ចរិយុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះប៉ុន្មាន ។ ព្រះទានបុណ្យគ្រាស់សួរថា
 ម្នាលនិគ្រោធិ អ្នកសន្តាលសេចក្តីនោះ ដូចម្តេច កាលបើហេតុមាន
 មកដូច្នោះ ការក្តីមចាច ដោយសេចក្តីព្រួយាម ជាគ្រឿងដុតចិលស

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

បរិសុទ្ធា វា(១) ហោតិ អបរិសុទ្ធា វាតិ ។ អន្ធា ទោ
កន្តេ ឯវំ សន្តេ តទោជិកុច្ឆា បរិសុទ្ធា ហោតិ ទោ
អបរិសុទ្ធា អន្តប្បត្តា ច ហោតិ(២) សារប្បត្តា ចាតិ ។
ន ទោ និក្រោម ឯត្តាវតា តទោជិកុច្ឆា អន្តប្បត្តា
សារប្បត្តា ហោតិ(៣) អបិច ទោ បប្បជិកប្បត្តា ច(៤)
ហោតិ ។

(២៦) តិក្កាវតា បន កន្តេ តទោជិកុច្ឆា
អន្តប្បត្តា សារប្បត្តា ច ហោតិ សាទុ មេ កន្តេ
កកវា តទោជិកុច្ឆាយ អត្ថំយេវ ចាបេតុ សារិយេវ
ចាបេតុតិ ។ ឥន និក្រោម តបស្សី ចាតុយាម-
សំវរសំវុតោ ហោតិ ។ កថញ្ច និក្រោម តបស្សី
ចាតុហរាមសំវរសំវុតោ ហោតិ ។ ឥន និក្រោម

១ ឧ. វិសហោ ៥ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ប. ហោតិ ៥ ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. អន្តប្បត្តា វា
ហោតិ សារប្បត្តា វា ។ ៤ ឧ. បប្បជិកប្បត្តា ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គោ

ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយ ឬមិនទាន់បរិសុទ្ធទេ ។ និក្រោមបរិព្វាជក
ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុមាន
មកដូច្នោះ ការខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងជុំគំរិលស
ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ ទាំងដល់កំពូល
ធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ហើយផង ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាស់ថា
ខ្ញាលនិក្រោម ការខ្ពង់ខ្ពស់ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងជុំគំរិលស
ត្រឹមតែចុះក្លោះ មិនទាន់ដល់កំពូលធម៌ មិនទាន់ដល់ខ្លឹមធម៌នៅឡើយទេ
គ្រាន់តែដល់ត្រឹមធម៌ ដូចជាក្រុមចុះក្លោះទេ ។

(២៦) និក្រោមបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
ការខ្ពង់ខ្ពស់ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងជុំគំរិលសត្រឹមណា ទើប
ឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូម
ព្រះមានចូលរួមសម្តែងឲ្យដល់កំពូល ឲ្យដល់ខ្លឹមសារ របស់ការខ្ពង់ខ្ពស់
ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងជុំគំរិលសលើកម្ពស់ដល់ខ្លឹមព្រះអង្គឲ្យទាន
ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ខ្ញាលនិក្រោម អ្នកមានកថាវគ្គកុរិលោកនេះ
ជាអ្នកសង្កេតដោយការសង្កេត ៤ យ៉ាង ។ ខ្ញាលនិក្រោម អ្នកមានកថាវគ្គ
ជាអ្នកសង្កេតដោយការសង្កេត ៤ យ៉ាងពិតដូចម្តេច ។ ខ្ញាលនិក្រោម អ្នក

• ឧប្បត្តិកសុត្ត ពហេតិកុញ្ញយ អន្តរាហារិយា

តថស្សី ន ចាលំ អតិចារតតិ^(១) ន ចាលំ អតិ-
 ចារតយតិ ន ចាលំ អតិចារតយតោ សមនុញ្ញោ
 ហោតិ ន អធិដ្ឋំ អាទិយតិ ន អធិដ្ឋំ អាទិយោ-
 បេតិ ន អធិដ្ឋំ អាទិយតោ សមនុញ្ញោ ហោតិ ន
 មុសា ភណតិ ន មុសា ភណាបេតិ ន មុសា ភណតោ
 សមនុញ្ញោ ហោតិ ន ភាវិតមាសីសតិ ន ភាវិតមាសី-
 សាបេតិ ន ភាវិតមាសីសតោ សមនុញ្ញោ ហោតិ ។
 ឃំរំ^(២) ធិគ្រោធិ តថស្សី ចាតុយាមសំវេសំវុតោ
 ហោតិ ។ យតោ^(៣) ធិគ្រោធិ តថស្សី^(៤) ចាតុយាម-
 សំវេសំវុតោ ហោតិ អនុញ្ញស្ស ហោតិ តថស្សីតាយ ។
 សោ អតិហរតិ នោ ហិណាយាវត្តតិ ។ សោ វិវិត្តំ
 សេនាសងំ ភជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បញ្ចតំ តត្ថំ
 តិវតុហំ សុសាងំ វេចត្ថំ អញ្ញោកាសំ បណា-
 សប្បញ្ញំ^(៥) ។ សោ បញ្ញាកត្តំ បិណ្ឌោចារតប្បដិក្កោញ្ញោ

• អតិចារតតិ កន្លង ពោល ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. ដំ កោ ។ ៣ ឧ. ម.
 យតោ កោ ។ ៤ ឧ. តថស្សី ដំ ។ ៥ ឧ. បណាលុញ្ញំ ។

• ឧប្បត្តិកសុត្ត ពោលអំតិពហេតិកុញ្ញ ដែលដល់នូវកំពូលធម៌និងវិបស្សនា

បានរបរវត្តក្នុងលោកនេះ មិនសម្លាប់សត្វ មិនប្រើអ្នកដទៃឱ្យសម្លាប់សត្វ
 មិនគាប់ចិត្តនឹងអ្នកសម្លាប់សត្វ មិនកាន់យកទ្រព្យ ដែលម្ចាស់គេមិនបាន
 ឱ្យ មិនប្រើអ្នកដទៃឱ្យកាន់យកទ្រព្យ ដែលម្ចាស់គេមិនបានឱ្យ មិនគាប់ចិត្ត
 នឹងអ្នកកាន់យកទ្រព្យ ដែលម្ចាស់គេមិនបានឱ្យ វេទន៍មិនខំយាយកុហក
 មិនប្រើអ្នកដទៃឱ្យខំយាយកុហក មិនគាប់ចិត្តនឹងអ្នកខំយាយកុហក មិន
 សេពភារិកធម៌ (អាមត្តណ ៥) មិនប្រើអ្នកដទៃឱ្យសេពនូវភារិកធម៌ មិន
 គាប់ចិត្តនឹងអ្នកដែលសេពនូវភារិកធម៌ ។ ម្ចាស់ខិត្តោធិ អ្នកមានរបរវត្ត
 ជាអ្នកសង្គ្រឹមដោយការសង្គ្រឹម ៤ យ៉ាង ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់
 ខិត្តោធិ កាលណាអ្នកមានរបរវត្ត ជាអ្នកសង្គ្រឹមដោយការសង្គ្រឹមទាំង
 ៤ យ៉ាង ក៏វេទន៍មានពាក្យគេសរសើរអ្នកនោះ ព្រោះខ្លួនជាអ្នកមានរប-
 រវត្ត ។ គេចម្រើនបំពេញ (សីល) មិនគ្រឿងបមកដើម្បីរកខ្លះចែកខាង (គេខ
 គ្រហស្ថ) ។ គេវេទន៍គ្រឿងយល់ខាងសុខស្វាភ័យព្រៃ គល់ឈើ ក្នុង ញកក្នុង
 ជ្រោះក្នុង ទិស្សសាខ ដងព្រៃ ទឹកល ទឹកជីវដែលច្រក់ប៉ាន់ដោយស្មៅ ។
 បុគ្គលនោះ លុះកាលខាងគ្រោយកក្ក ក៏គ្រឿងបមកពីបិណ្ឌបុករហើយ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គ

ចិសីនតិ បល្លង្កំ ភាគុជិត្វា ឧដ្ឋំ កាយំ បណិ-
 ធាយ បរិមុទិ^(១) សតិ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ អភិជ្ឈិ
 លោកេ បហាយ វិតតាភិជ្ឈេន ធលសា វិហា-
 រតិ អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោធនតិ ព្យាបាទប្ប-
 ទោសំ^(២) បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ វិហារតិ សព្វ-
 បាលាភូតហិតានុកម្មិ ព្យាបាទបទោសា ចិត្តំ បរិ-
 សោធនតិ ដីនមិទ្ធិំ បហាយ វិតតដីនមិទ្ធា វិហារតិ
 អាលោកសញ្ញិ សតោ សម្មដាធា ដីនមិទ្ធា ចិត្តំ
 បរិសោធនតិ ឧទ្ធចកុក្កុច្ចំ បហាយ អនុទូតោ វិហារតិ
 អជ្ឈិតំ រូបសន្តចិត្តោ ឧទ្ធចកុក្កុច្ចា ចិត្តំ បរិសោធនតិ
 វិចិត្តំ បហាយ តិណ្ណវិចិត្តិច្ឆោ វិហារតិ អតតថិ-
 កតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ វិចិត្តិច្ឆាយ ចិត្តំ បរិ-
 សោធនតិ ។ សោ ឥមេ បក្ខំ ជីវិណោ បហាយ
 ធលសោ ឧបត្តិលេសេ បញ្ញាយ ទុក្ខលីករេណ

១ ឧ. ប. បរិមុទិ ។ ២ ឧ. ព្យាបាទកោសំ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

អន្តរិយនៃខ្លួនគម្រង់កាយឱ្យត្រង់ ប្រតិស្មារតីឱ្យមានមុខងារ (១៧/កេ
 កម្មជ្ជន) ។ គេលះអភិជ្ឈក្នុងរិលោក មានចិត្តប្រាសចាកអភិជ្ឈ ជម្រះ
 ចិត្តចាកអភិជ្ឈ លះព្យាបាទជាគ្រឿងច្រឡំស្ត មានចិត្តមិនព្យាបាទ មាន
 សេចក្តីអនុគ្រោះសត្វចាំភ្នំ ដោយប្រយោជន៍ ជម្រះចិត្តឱ្យស្អាតចាក
 ព្យាបាទជាគ្រឿងច្រឡំស្ត លះជំនមិទ្ធិៈ មានចិត្តប្រាសចាកជំនមិទ្ធិៈ មាន
 សេចក្តីសម្គាល់ក្នុងពន្លឺ មានសតិ មានសម្បជញ្ញៈ ជម្រះចិត្តចាកជំនមិទ្ធិៈ
 លះឧទ្ធចកុក្កុច្ចៈ មានចិត្តមិនរើរើវាយ មានចិត្តទានិក្នុងស្ងប់ម្ខាង ជម្រះចិត្ត
 ចាកឧទ្ធចកុក្កុច្ចៈ លះវិចិត្តិច្ឆា មានចិត្តត្រង់ផុតចាកវិចិត្តិច្ឆា មិនមានសេចក្តី
 ធ្វើនិទ្ទេស ជម្រះចិត្តឱ្យស្អាតចាកវិចិត្តិច្ឆា ក្នុងកុសលធម៌វិនិច្ឆ័យ ។
 គេលះរិលោកចាំដី ៥ នេះ ដែលជាឧបក្កិលេស ជាគ្រឿងធ្វើឃ្លាឱ្យថយ

ឧទ្ទិសប្រាសាទ គោរពដ៏ត្រូវ អង្គការប្រកាស

មេត្តាសហគមន៍ មេត្តាសា ឯកំ ទិសំ វិហារតិ
 តថា ធុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ វតិ ឧទ្ទ-
 មនោ ភិរិយំ សព្វចំ សព្វត្ថតាយ សព្វាវុទ្ធី លោកំ
 មេត្តាសហគមន៍ មេត្តាសា វិបុលេន មហាន្តរេន
 អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន វិហារតិ ។
 ករុណាសហគមន៍ មេត្តាសា ។ មុនិសាសហគមន៍
 មេត្តាសា ។ ឧមត្តាសហគមន៍ មេត្តាសា ឯកំ
 ទិសំ វិហារតិ តថា ធុតិយំ តថា តតិយំ
 តថា ចតុត្ថំ វតិ ឧទ្ទមនោ ភិរិយំ សព្វចំ សព្វត្ថតាយ
 សព្វាវុទ្ធី លោកំ ឧមត្តាសហគមន៍ មេត្តាសា វិបុ-
 លេន មហាន្តរេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន
 វិហារតិ ។ តំ កិ មញ្ញសិ ទិក្រោន យទិ ឯវិ
 សន្តេ តោដិគុត្តា វិសុត្តា វា ហោតិ អវិសុត្តា
 វតិ ។ អន្តា ហោ កន្តេ ឯវិ សន្តេ តោដិគុត្តា

ឧទ្ទិសប្រាសាទ គោរពដ៏ត្រូវ អង្គការប្រកាស

កម្លាំង ក៏សម្រេចសម្រាប់វិហារចំ ដោយការផ្សាយចិត្តប្រកបដោយ
 មេត្តា ទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៣ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៤
 ក៏ដូច្នោះ សម្រេចសម្រាប់វិហារចំ ដោយការផ្សាយចិត្តប្រកបដោយ
 មេត្តាដ៏ធំទូលាយ មិនមានប្រមាណ មិនមានព្រៀរ មិនមានព្យាបាទ
 ទៅកាន់សត្វលោកព័ន្ធមូល ដោយយកខ្លួនទៅប្រៀប ទិសសត្វព័ន្ធមូល
 ក្នុងទិសព័ន្ធមូល ទិសព័ន្ធមូល ទិសព័ន្ធមូល ទិសព័ន្ធមូល ។ ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ។ ចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ ចិត្តប្រកបដោយមុខងារ ។
 សម្រេចសម្រាប់វិហារចំ ដោយការផ្សាយចិត្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា
 ទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៣ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៤ ក៏ដូច្នោះ
 សម្រេចសម្រាប់វិហារចំ ដោយការផ្សាយចិត្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខាដ៏
 ទូលាយ មិនមានប្រមាណ មិនមានព្រៀរ មិនមានព្យាបាទ ទៅកាន់សត្វ-
 លោកព័ន្ធមូល ដោយយកខ្លួនទៅប្រៀប ទិសសត្វព័ន្ធមូល ក្នុងទិស
 ព័ន្ធមូល ទិសព័ន្ធមូល ទិសព័ន្ធមូល ទិសព័ន្ធមូល ។ ម្ចាស់ទិសព័ន្ធមូល
 អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុមានមកដូច្នោះ ការរៀនប្រាស
 ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិរិយាស ឈ្មោះថា ចរិសុច្ចរិយ
 ឬមិនទាន់ចរិសុច្ចរិយ ។ ទិក្រោនចរិសុច្ចរិយ ក្រាបចូលថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន កាលបើដូច្នោះ ការរៀនប្រាស ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត

• សំដៅយកទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយយន្ត បាដិកវគ្គ

បរិសុទ្ធា ហោតិ នោ អបរិសុទ្ធា អត្តប្បត្តា ច
ហោតិ^(១) សារប្បត្តា ចាតិ ។ ឧ នោ ជិគ្រោជ ឯត្តា-
វតា តថោជិគុញ្ញា អត្តប្បត្តា វា ហោតិ សារប្បត្តា វា
អមិច នោ វចប្បត្តា ហោតិ ។

[២៧] កិត្តាវតា បទ កន្ល តថោជិគុញ្ញា អត្ត-
ប្បត្តា ច ហោតិ សារប្បត្តា ច សាទុ មេ កន្ល
ភគវា តថោជិគុញ្ញាយ អត្តំយេវ ចាបេតុ សារំយេវ
ចាបេតុតិ ។ ឥធន ជិគ្រោជ តបស្សី ចាតុយាមសំ-
វសំវុតោ ហោតិ ។ កថញ្ច ជិគ្រោជ តបស្សី
ចាតុយាមសំវសំវុតោ ហោតិ ។ បេ ។ យេតោ^(២)
ជិគ្រោជ តបស្សី ចាតុយាមសំវសំវុតោ ហោតិ
អនុត្តស្ស ហោតិ តបស្សិតាយ ។ សោ អភិហារតិ នោ
ហិណាយាវត្តតិ ។ សោ វិវិត្តំ សេនាសនំ កជតិ ។ បេ ។

១ ខ. ច. ហោតិ ១ វិស្សតិ ។ ២ ខ. យោ ២ ហេ ។ ច. យោ ហេ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយយន្ត បាដិកវគ្គ

កិលសោធាយោថា បរិសុទ្ធហោយពិស មិចរិមនមិចបរិសុទ្ធា ។ ទាំងដល់
កំពូលធម៌ផង ដល់ទ្វីមធម៌ផង ។ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ខ្ញាលខំគ្រោធ
ការខ្ពង់មុខដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលស ត្រឹមតែចម្លោះ
មិនខានឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ ឬដល់ទ្វីមធម៌ទៅឡើយទេ គ្រាន់តែ
ដល់ត្រឹមសំបកធម៌ចម្លោះទេ ។

[២៧] ខំគ្រោធបរិញ្ញាដក ក្រាបខ្យល់ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
ការខ្ពង់មុខ ដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលសត្រឹមណា ទើបឈ្មោះ
ថា ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ទ្វីមធម៌ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូម
ព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងឲ្យដល់កំពូល ឲ្យដល់ទ្វីមសារបេសំការខ្ពង់
មុខ ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលសស្រកម្តង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
ឲ្យខាន ។ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ខ្ញាលខំគ្រោធ អ្នកមានកបវត្ត
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង ។ ខ្ញាលខំគ្រោធ
អ្នកមានកបវត្ត ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច
។ ថេ ។ ខ្ញាលខំគ្រោធ កាលណា អ្នកមានកបវត្ត ជាអ្នកសង្រួម
ដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង រមែងមានពាក្យនេសរសើរអ្នកនោះ ព្រោះ
ខ្លួនជាអ្នកមានកបវត្ត ។ គេចម្រើនចំពេញសីល មិនត្រឡប់មកដើម្បី
កេចថោកទាប ។ គេសង្រួម សេពសេនាសនៈស្ងាត់ ។ ថេ ។

សោ ឥម បញ្ច ធីវរណ បហាយ ចេតសា
ឧបក្កិលេសេ បញ្ចាយ ទុព្វលីករណ មេត្តាស-
ហតតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជរិត្វា វិហារតិ
។ មេ ។ សោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិកំសំ អនុស្សវតិ
សេយ្យដំទំ ឯកំមិ ជាតិ ទ្វេមិ ជាតិយោ តិស្ស្សមិ
ជាតិយោ មតស្ស្សមិ ជាតិយោ បញ្ចមិ ជាតិយោ
។ មេ ។ ទសមិ ជាតិយោ វិសំមិ ជាតិយោ តិសំមិ
ជាតិយោ មត្តាឡិសំមិ ជាតិយោ បញ្ចាសំមិ ជាតិយោ
សតំមិ ជាតិយោ សហសំមិ ជាតិយោ សតសហស្ស្ា-
មិ ជាតិយោ អនេកេមិ សំវដ្តកេម្ម អនេកេមិ វិដ្ត-
កេម្ម អនេកេមិ សំវដ្តវិដ្តកេម្ម អមុត្រាសិ ឯវំជាមោ
ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទិ
ឯវំមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ទុទទាទិ
តត្រាទាសិ ឯវំជាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមា-
ហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទិ ឯវំមាយុបរិយន្តោ

ឧទ្ទិសបុត្រ ពោលនិពន្ធនាម ដែលជល់ទូរកំពូលធម៌និងគ្រូមន
គេបានលះខ្ពស់ណាស់ទាំង ៥ នេះ ដែលជាគ្រឿងធ្វើចិត្តឱ្យស្រស់ហ្មត់ ជា
គ្រឿងធ្វើប្រាថ្នាឱ្យថយកម្លាំង សម្រេចសម្រាន្តវិយាចម ដោយការ
ផ្សាយចិត្ត ច្រកចរដោយមេត្តា ទៅកាន់ទិសទី ១ ។ ២ ។ គេលើកយើងឡើង
បញ្ជាក់ដែលបានស្រួលនៅកំពីមុន ជាច្រើនជាតិ គឺមួយជាតិខ្លះ ពីរជាតិ
ខ្លះ បីជាតិខ្លះ បួនជាតិខ្លះ ប្រាំជាតិខ្លះ ។ ២ ។ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិ
ខ្លះ ពូជជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ មួយយោជាតិខ្លះ មួយកាន់ជាតិ
ខ្លះ ១ វិសេសជាតិខ្លះ ច្រើនសំវដ្តកម្ម (កម្មវិទាស) ខ្លះ ច្រើនវិដ្តកម្ម
(កម្មចម្រើម) ខ្លះ ច្រើនសំវដ្តវិដ្តកម្ម (កម្មវិទាសនិងកម្មចម្រើម) ខ្លះ
ថា ក្នុងកាលឯណោះ ភក្ខុអញបានមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគាត្រ
យ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានកាយាយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខ
យ៉ាងនេះ មានកំណត់កាយយ៉ាងនេះ ភក្ខុអញនោះ លុះចូរកាយ
អក្ខុភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ក្នុងភពនោះឯង ភក្ខុ
អញបានមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគាត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ
មានកាយាយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់កាយយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គ

សោ ភតោ តុតោ ឥន្ទបបន្នោតិ ឥតិ សាការំ
 សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេចិវសំ អនុស្សវតិ ។
 តំ កី មញ្ញសិ ធិត្រោជ យនិ ឯវំ សន្តេ តោ-
 ធិតុត្តា បរិសុទ្ធា វា ហោតិ អបរិសុទ្ធា វាតិ ។
 អន្តា ទេ(១) កន្តេ ឯវំ សន្តេ តោធិតុត្តា បរិសុទ្ធា
 ហោតិ ទោ អបរិសុទ្ធា អត្តប្បត្តា ច ហោតិ សារប្បត្តា
 ធាតិ ។ ឧ ទោ ធិត្រោជ ឯត្តាវតា តោធិតុត្តា
 អត្តប្បត្តា វា(២) ហោតិ សារប្បត្តា វា(៣) អមិច
 ទោ ធម្មប្បត្តា ហោតិ ។

(២៨) តត្តាវតា បទ កន្តេ តោធិតុត្តា អត្តប្បត្តា
 ច ហោតិ តិ សារប្បត្តា ច(២) សាធុ មេ កន្តេ

១ ឧ. អត្តា វោ បទ ។ ២-៣ ឧ. ម. ច ។ ៤ ឧ. ឈក្ខិ ឧត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាដិកវគ្គ

ភាក្កាភញ្ញោនាះ លុះច្បុកចាកភក្កភាពនោះហើយ មកកើតក្នុងភពនេះ
 ក៏មិនលើកឃើញខ្លួនបញ្ចុកៈ ដែលស្រ្តីយេនៅកំពុង បានច្រើនជាតិ
 ព្រមទាំងភាការ(១) ព្រមទាំងទទួល(២) ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ខ្លួន
 ខិត្រោជ អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ ការភ្នំមបាច
 ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយ
 បូមិមទាន់បរិសុទ្ធទេ ។ ខិត្រោជបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន កាលបើយ៉ាងនេះ ការភ្នំមបាច ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជា
 គ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ
 ទាំងដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ភ្នំមធម៌ផង ។ ព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា
 ខ្លួនខិត្រោជ ការភ្នំមបាច ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ត្រឹមតែចុះឈ្នោះ មិនទាន់ឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ ឬដល់ភ្នំមធម៌ទេ
 ទៀយទេ បានដល់ត្រឹមតែស្រោយ របស់ធម៌ចុះឈ្នោះទេ ។

(២៨) ខិត្រោជបរិព្វាជក ក្រាបទទ្ធិទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ការភ្នំមបាច ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសត្រឹមណា
 ទើបឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ភ្នំមធម៌ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

* អង្គកថា ថា តំបូរនិកាយហោជាដើម ។ ២ និស្សេនេនោព្រហ្មល ។

ឧទ្ធករិកសុត្តេ ពោធិជំនុញ្ញាយ អន្តរាប្បញ្ញាថា

កកក កោធិជំនុញ្ញាយ អត្ថិយេវ ចាមេតុ សារំយេវ
 ចាមេតុតិ ។ ឥត ធិគ្រោធិ តថស្សី ចាតុយាមសំវរសំ-
 វុតោ ហោតិ ។ តថស្សី ធិគ្រោធិ តថស្សី ចាតុយាម-
 សំវរសំវុតោ ហោតិ ។ មេ ។ យតោ ច(១) ចោ ធិគ្រោធិ
 តថស្សី ចាតុយាមសំវរសំវុតោ ហោតិ អនុញ្ញាស្ស
 ហោតិ តថស្សីតាយ ។ សោ អភិហារតិ យោ
 ហិណយាវត្តតិ ។ សោ វិវិត្តំ សេនាសំ កដតិ
 ។ មេ ។ សោ ឥមេ បញ្ច ធិវរណោ បហាយ ចេតសោ
 ឧបត្តិលេសេ បញ្ញាយ ឧត្តលីករណោ មេត្តាសហ-
 តតេន ចេតសា ។ មេ ។ ឧមេត្តាសហតតេន
 ចេតសា វិធុលេន មហត្តតេន អប្បមាណេន អថេវេន
 អព្យបដ្ឋេន ធិវត្តា វិហារតិ ។ សោ អនេកវិហិតំ
 មុត្តេធិវាសំ អនុស្សវតិ សេយ្យធីធំ ឯកម្យិ ជាតិ ទ្វេបិ
 ជាតិយោ ។ មេ ។ ឥតិ សាគារំ សុទ្ធនុសំ អនេក-
 វិហិតំ មុត្តេធិវាសំ អនុស្សវតិ ។ សោ ធិត្តេន ចត្តុណា
 វិសុទ្ធន អតិក្កន្ធមាទុសតេន សត្តេ បស្សតិ

១ ឆ. ធម្មោ ធី ។

ឧទ្ធករិកសុត្តេ ពោធិជំនុញ្ញាយ ដែលដល់នូវកំលាំងបដិវត្តន៍

សូមព្រះមាតាព្រះភាគ សម្តែងឱ្យដល់កំលាំង ឱ្យដល់ខ្លឹមសាររបស់ការ
 រៀនបាច ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងជុំភកិលសត្វម្តង ដល់ខ្ញុំព្រះ
 អន្តិទ្ធិទាន ។ ព្រះមាតាព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្ចាស់ធិគ្រោធិ អ្នកមានកម្រិត
 ក្នុងរលាកនេះ ជាអ្នកសម្រួលដោយការសម្រួល ៤ យ៉ាង ។ ម្ចាស់ធិគ្រោធិ
 អ្នកមានកម្រិត ជាអ្នកសម្រួលដោយការសម្រួល ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច
 ។ មេ ។ ម្ចាស់ធិគ្រោធិ កាលណាអ្នកមានកម្រិត ជាអ្នកសម្រួលដោយ
 ការសម្រួល ៤ យ៉ាង ក៏មែនមានពាក្យសេសសើរអ្នកនោះ ព្រោះទូងជា
 អ្នកមានកម្រិត ។ នេះច្រើនចំពេញសីល មិនក្រឡប់មកដើម្បីកេងចោក
 ទាប ។ គេកាស្រីយសេនាសេនាសនៈស្ងាត់ ។ មេ ។ គេលះចំខ្ញុំវិវរ-
 ណៈទាំង ៤ នេះ ដែលជាឧបក្កិលេស ជាគ្រឿងធ្វើប្រាជ្ញាឱ្យជ័យកម្លាំង
 មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ។ មេ ។ សម្រេចសម្រាម្តងវិយាចថ ដោយការ
 ផ្សាយចិត្តប្រកបដោយឧបក្កិលេស មិនមានប្រមាណ មិនខាន
 ភ្លៀវ មិនខានព្យាបាទ ។ គេមែនលើករឃើញទន្ធក្នាភ្នកៈ ដែលបាន
 កាស្រីយន្តវត្តិមុនជាច្រើនជាតិ គឺ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ មេ ។ មែន
 លើករឃើញទន្ធក្នាភ្នកៈ ដែលកាស្រីយនៅកំពីមុនជាច្រើនជាតិ ព្រម
 ទាំងអាការៈ ព្រមទាំងទទួលៈ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ គេមានចក្ខុដូច
 ជាចិញ្ចឹមវិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុមុនស្រាមញ្ញ បានឃើញនូវសព្វទាំងស្រុង

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ ស្ស បាដិកវគ្គ

ចរមារេ ឧបបជ្ជមារេ ហីរេ បណីតេ សុវណ្ណោ
 ទុទ្ធលោ សុកតេ ទុក្កតេ យថាកម្មបតេ សត្ត
 បជាណតំ ឥមេ វត កោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន
 សមញ្ញកតា វចិទុច្ចរិតេន សមញ្ញកតា មនោទុច្ចរិតេន
 សមញ្ញកតា អរិយោធំ ឧបវាទកា មិច្ឆាធិដ្ឋិកា មិច្ឆា-
 ធិដ្ឋិកម្មសមាទាមា តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 អបាយំ ទុក្កតិ វិចិចាតំ ចិរយំ ឧបបជ្ជា ឥមេ វ
 បន កោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមញ្ញកតា
 វចិសុចរិតេន សមញ្ញកតា មនោសុចរិតេន សមញ្ញ-
 កតា អរិយោធំ អទុបវាទកា សម្មាធិដ្ឋិកា សម្មាធិដ្ឋិ-
 កម្មសមាទាមា តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 សុកតិ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជាតិ ឥតិ ធិត្វេន
 ពក្កុយា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តនាទុសតេន សត្ត បស្សតិ
 ចរមារេ ឧបបជ្ជមារេ ហីរេ បណីតេ សុវណ្ណោ ទុទ្ធលោ
 សុកតេ ទុក្កតេ យថាកម្មបតេ សត្ត បជាណតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាដិកវគ្គ

ដែលកំពុងច្បូកនិងចាប់បដិសន្ធិ ដ៏ចាបដោកនិងឧត្តម មានទ្រង់ព្រាយល្អ
 និងកាត្រក់ ទៅកាន់សុភតិ និងទុក្កតិ វែមនិងជីវិត្យសុខុវសត្វទាំងឡាយ
 ដែលអន្ទាលទៅកាមកម្មថា អើយ្យំ សត្វទាំងឡាយនេះ ប្រកបដោយ
 កាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចិទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកភ័ន្ត-
 ដៀលខ្លាចពួកព្រះអោយបុគ្គល ជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ សមាទាម ខ្លាចមិច្ឆាធិដ្ឋិកម្ម
 សត្វទាំងនោះ លុះបែកព្រាយកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈ គឺទៅកើត
 ឯអបាយ ទុក្កតិ វិចិចាត ទរក ចំណែកទានសត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយ
 កាយសុចរិត ប្រកបដោយវចិសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត មិន
 ភ័ន្តដៀលខ្លាចព្រះអោយៈ ជាសម្មាធិដ្ឋិ សមាទាមខ្លាចកម្មជាសម្មាធិដ្ឋិ សត្វ
 ទាំងនោះ លុះបែកព្រាយកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ គឺទៅកើតឯ
 សុភតិលោក ភីស្កតិ មានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុមនុស្សសាម-
 ញ្ញ វែមនិយ័ញ្ញ ខ្លាចសត្វទាំងឡាយ កំពុងច្បូកនិងចាប់បដិសន្ធិ ដ៏ចាប
 ដោកនិងឧត្តម មានទ្រង់ព្រាយល្អនិងកាត្រក់ ទៅកាន់សុភតិ និងទុក្កតិ ជីវិត
 ្យសុខុវសត្វទាំងឡាយ ដែលអន្ទាលទៅកាមកម្ម ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឧទ្ទិស្តិកស្សន្ត គោលដំបូងៗ អន្តរាប្បន្តរាជា

តំ កំ មញ្ញសិ ឱក្រោជ យេនិ ឃី សន្តេ តទោ-
 ជិត្តា បរិសុទ្ធា ពំ ហោតិ អបរិសុទ្ធា វាតិ ។
 អន្តា ទោ កន្តេ ឃី សន្តេ តទោជិត្តា បរិសុទ្ធា
 ហោតិ ហោ អបរិសុទ្ធា អន្តប្បន្តា ច ហោតិ
 សារប្បន្តា ចាតិ ។ ឃីត្តាវតា ឱក្រោជ តទោជិត្តា
 អន្តប្បន្តា ច ហោតិ សារប្បន្តា ច ។ ឥតិ(១) ឱក្រោជ
 យំ មំ ភ្នំ អវតាសិ(២) កោ ធាម សោ(៣) កតវតោ
 ធម្មា យេន កតវា សាវតេ វិទេតិ យេន កតវតា
 សាវតា វិទិតា អស្សាសប្បន្តា បដិជាទន្តិ អជ្ឈា-
 សយំ អាទិត្រហ្មចរិយន្តិ ។ ឥតិ ទោ(៤) ឱក្រោជ
 ហំ ឧត្តិកតវត្ថុ បណ្ឌិតតវត្ថុ យេនាហំ សាវតេ
 វិទេមិ យេន បយា សាវតា វិទិតា អស្សាសប្បន្តា
 បដិជាទន្តិ អជ្ឈាសយំ អាទិត្រហ្មចរិយន្តិ ។ ឃី វុត្ត

១ ឧ. ម. ឥតិ ពោ ។ ២ ឧ. អភសិ ។ ៣ ឧ. ម. សោ កន្តេ ។ ៤ ឧ. ម.
 ឧត្តន្តរ កន្តិ វិស្សតិ ។

ឧទ្ទិស្តិកស្សន្ត គោលដំបូងៗ ដែលដល់នូវកំពូលធម៌និងភ្នំមធ្យម

ខ្មាលនិគ្រោធ អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ ការភ្នំម
 បាច ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធ
 ហើយបូមិនខានបរិសុទ្ធទេ ។ និគ្រោធបរិព្វាដក ក្រាបចង្អុលថា ចពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើដូច្នោះ ការភ្នំមបាច ដោយសេចក្តីព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ
 ទាំងដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ភ្នំមធ្យមផង ។ ខ្មាលនិគ្រោធ ការភ្នំមបាច
 ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសទាំងប៉ុណ្ណោះ ទើបឈ្មោះថា
 ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ភ្នំមធ្យមផង ។ ខ្មាលនិគ្រោធ អ្នកបាចនិយាយ
 និងគង់គង់ថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មានពួកសាវ័ក ដោយធម៌ណា
 ពួកសាវ័កដែលព្រះអង្គទ្រង់ទូន្មាន ដោយធម៌ណាហើយ ដល់ខ្លះសេចក្តី
 ភាវចិត្ត បានបំពេញអរិយមគ្គ ជាប្រហូចរិយធម៌ដើម ដែលឲ្យកើត
 និស្សយន្តិឧត្តម ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ តើឈ្មោះដូចម្តេច ។
 ខ្មាលនិគ្រោធ គង់គង់ទូន្មានពួកសាវ័ក ដោយពាក្យប្រៀបប្រដៅណា
 ពួកសាវ័កដែលគង់គង់ទូន្មាន ដោយពាក្យប្រៀបប្រដៅណា ដល់
 នូវសេចក្តីត្រេកអរ បានបំពេញអរិយមគ្គ ជាប្រហូចរិយធម៌ដើម ដែល
 ឲ្យកើតនិស្សយន្តិឧត្តម ហេតុ (របស់ពាក្យប្រៀបប្រដៅនោះ) ឧត្តមជាដី
 វិសេសជាដី ដូច្នោះផង ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ក្រាស់យ៉ាងនេះហើយ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស បរិយាយស្ស

តេ បរិព្វាជនោ ឧត្តាជិណោ ឧទ្ធាសន្តមហាសន្តា
អហោសុំ ឯត្ថ មយំ ន បស្សម សាចរិយកា ឯត្ថ
មយំ ន បស្សម សាចរិយកា ន មយំ វគោ
កិយេកា ឧត្តរិវតំ បជាណាមាតិ(១) ។

[២៧] យទា អញ្ញាសិ សន្តាទោ គហបតិ
អញ្ញនត្ថ ខោណាជិមេ អញ្ញតត្ថិយា បរិព្វាជនោ គគ-
រោតា កាសិកំ សុស្សសន្តិ សោតំ ឧទហន្តិ អញ្ញា-
ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តិកិ អថ(២) ជិគ្រោជំ បរិព្វាជកំ
ឯត្ថនកោច វតិ ខោ កន្ត ជិគ្រោជ យំ មំ ភំ
អវចាសិ យក្សេ គហបតិ ជានេយ្យសិ កេន
សមណោ តោតមោ សន្តិ សល្លបតិ កេន សាគន្ធិ
សមាបដ្ឋតិ កេន បញ្ញាវយ្យត្តិយំ សមាបដ្ឋតិ(៣)
សុញ្ញាតារហតា សមណស្ស តោតមស្ស បញ្ញា អបរិ-
សាវិណេ សមណោ តោតមោ ធាលំ សល្លាចាយ

១ ឧ. ម. ១៣៥ មយំ អស្សម សាចរិយកា ន មយំ គោ កិយេកា ឧត្តរិវតំ បជាណា-
មាតិ បប្បមោ វិស្សតិ ។ ២ ឧ. អថ មំ ។ ៣ ឧ. អបដ្ឋតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បរិយាយស្ស

បរិព្វាជកតាំងនោ កំបទ្ធិសំឡេនិហិ សំឡេនិទ្ធានិថា ពួកយើង ដែល
ជាអ្នកម្រតាចារ្យផងគ្នា មិនដែលឃើញ ក្នុងដំណើរនេះឡើយ ពួកយើង
ដែលជាអ្នកម្រតាចារ្យផងគ្នា មិនដែលឃើញ ក្នុងដំណើរនេះឡើយ
ពួកយើង មិនធ្លាប់ដឹងឱ្យរលឹសជាតិពីនេះទៅទៀតឡើយ ។

[២៧] កាលណាសន្តានគហបតិបានដឹងថា ឥឡូវនេះពួកបរិព្វា-
ជកជាអឱ្យកិរិយទាំងនេះ កំពុងប្រតិស្តាបកាសិក ចេស្រះមានព្រះភោគ
គ្រាប់គ្រឿងស្រោកប្រសាទ កម្ពស់ចិត្តមិនឱ្យកយមាយ ដោយឯកដ្ឋប្បោះ
ហើយ ទើបបាននិយាយពាក្យនេះ នឹងនិគ្រោធបរិព្វាជកថា បពិត្រ
និគ្រោធព លោកបាននិយាយនឹងខ្ញុំចុះហើយថា ខែគហបតិ ដូចជា
យើងនឹងគង់ អ្នកត្រូវដឹងថា ព្រះសមណគោតម ចរចាជាមួយនឹងអ្នកណា
បាន ប្រទះសាកល្បងជាមួយនឹងអ្នកណាបាន ល្បួងខ្លួនភាពកំសិវ ដោយ
ប្រាជ្ញាជាមួយនឹងអ្នកណា (ដូចម្តេចបាន) ព្រោះប្រាជ្ញាចេស្រះសមណ-
គោតម វិទាសបាត់បង់ទៅ ក្នុងផ្លូវស្វែងរកទៅហើយ ព្រះសមណគោតម
មិនហ៊ានចូលកាន់បរិស័ទទេ មិនអាចធ្វើការចរចា នឹងអ្នកដទៃបានទេ

ឧទ្ទិសកុស្ត្រ សន្តាននហេតុនោ ចនិប្បាណថិ

សោ អន្តបញ្ញាទេវ សេវតិ សេយ្យជាបិ នាម តោ កាណា
 បរិយន្តចារិធិ អន្តបញ្ញាទេវ សេវតិ ឯវមេវ សុញ្ញតា-
 រលតា សមណស្ស តោតមស្ស ចញ្ញា អមរិសាវចរោ
 សមណោ តោតមោ នាលំ សល្យាមាយ សោ អន្ត-
 បញ្ញាទេវ សេវតិ ឥឡំ កមាបតិ សមណោ តោតមោ
 ឥមំ បរិសំ អាតច្ចយ្យ ឯកបញ្ញាទេវំ ឯ សំសា-
 ទេយ្យម(១) តុច្ឆកុម្ពំ ឯ មញ្ញោ ឱរោទេយ្យមាតិ
 អដទោ(២) សោ កន្តោ ភគវំ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 ឥនាទុប្បត្តោ អមរិសាវចរំ ចជ ឯ តទរោថ តោកាណំ
 បរិយន្តចារិធិ ករោថ ឯកបញ្ញាទេវំ ឯ សំសាទេវ(៣)
 តុច្ឆកុម្ពំ ឯ មញ្ញោ រោទេមាតិ ។ ឯវំ វុត្តោ ឯ-
 ក្រោដោ បរិញ្ញាជេតោ តុណ្ណិក្ខតោ មន្តិក្ខតោ បត្តកុទ្ធោ
 អនោមុទោ បដ្ឋិយន្តោ អប្បជីកាលោ ឯសិធិ ។

១ ឧ. សំហេតុវិចារ ។ ២ ឧ. ម អយំ កោ ។ ៣ ឧ. សំហេតុ ។

ឧទ្ទិសកុស្ត្រ ពោលអំពីការសារស្សនៃសន្តាននហេតុ

បានជាលោក ភិក្ខុស្រីយោសនាសនៈ ដ៏ស្ងាត់ចុះក្នុងការ ដូចមេ
 រោទ្ធាតុក្នុងក្រុង ភិក្ខុស្រីយោសនាសនៈ ៗ ដ៏វិញ ភិក្ខុស្រីយោសនាសនៈ
 ចុះក្នុងការ ដូចមេ ប្រាជ្ញាចេស្ត្រសមណោភោម ខោសបាត់
 ចង់ទៅ ក្នុងដួងស្ងាត់ទៅហើយ ព្រះសមណោភោម មិនហ៊ានចូលកាន់
 ចរិសិទ មិនអាចធ្វើការចេតា ធិនិក្ខុស្រីយោសនាសនៈ បានជាលោកភិក្ខុ
 កស្រីយោសនាសនៈ ភិក្ខុស្រីយោសនាសនៈស្ងាត់ ដូច្នោះឯង ខែតបាបតិ ល្យាដ
 មើលចុះ (ប្រសិនបើ) ព្រះសមណោភោម គប្បីមកកាន់ចរិសិទនេះ
 (មែន) ក្នុងយើងនូវសាកសួរលោក មួយប្រសាស្សន៍មើលដែរ ក្នុងយើង
 ត្រូវចាប់បន្ទិល ព្រះសមណោភោមនោះ ឱ្យដូចគេចាប់បន្ទិលផ្ទាំងទេ
 (មិនខាន) ចៅក្រលាភដ៏ចម្រើន ប្រាប់តែព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ស្តេចដល់មកក្នុងទីនេះ អើក្នុងទីនេះដល់
 ហើយ ចូរលោកធ្វើព្រះអង្គ ឱ្យជាអ្នកមិនហ៊ានចូលមកកាន់ចរិសិទចុះ
 ចូរលោកធ្វើព្រះអង្គ ឱ្យដូចមេរោទ្ធាតុក្នុងក្រុង ដែលគ្រាប់ទៅភិក្ខុស្រី
 ដ៏វិញចុះ ចូរលោកសាកសួរព្រះអង្គ ដោយប្រសាស្សន៍ ចូរលោកបន្ទិល
 ព្រះសមណោភោមនោះ ឱ្យដូចគេចាប់បន្ទិលផ្ទាំងទេចុះ ។ កាល
 សន្តាននហេតុ ឯយាយយ៉ាងនេះហើយ មិនគ្រាន់បរិក្ខាណ អង្គុយនៅ
 តែស្ងៀម អៀនខ្មាស ទន់-កណ៌ក់មុខជ្រប់ ប្រសពោន ទំលប្រាជ្ញា ។

[៣០] អថទោ ភកកំ ធិត្រោធំ បរិព្វាជកំ តុណ្ហិ-
 ក្ខតំ មន្តិក្ខតំ បត្តក្ខតំ អលោមុទំ បដ្ឋាយន្តំ អប្ប-
 ដិកាលំ វិធិត្វា ធិត្រោធំ បរិព្វាជកំ ឯតទរោច
 សន្តំ ធិត្រោធំ កាសិកា តេ ឯសា វាចាតិ ។
 សន្តំ កន្តេ កាសិកា មេ ឯសា វាចា យថាពាលេន
 យថាម្បឡេន យថាអកុសលេនាតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ
 ធិត្រោធំ កីន្តិ តេ សុតំ បរិព្វាជកាធំ វុឡ្យាធំ(១)
 មហល្លកាធំ អាចរិយចាចរិយាធំ កាសមាធំ យេ
 តេ អលោសុំ អតិទមធំ អាហារោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឯវំ សុ តេ កកវុធោ សន្តិម្ម សមាគម្ម ឧទ្ធានិលោ
 ឧទ្ធាសន្តមហាសម្មា អនេកវិហិតំ តិវត្តានកមំ អនុ-
 យុត្តា វិហារីសុ សេយ្យដំ រាជកមំ លោកមំ ។ មេ ។
 ឥតិកវាភវកមំ ឥតិ វា សេយ្យថាមិ ត្វំ ឯត-
 រហិ សាចរិយកោ ឧទាហុ ឯវំ សុ តេ កកវុធោ

១. វ. ព្រំ ។

[៣០] លំដាច់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា ធិត្រោធ-
 មរិក្ខាជក អន្តិយនោស្សៀម កៀនខ្មាសទេ-កដាក់មុខជ្រប់ ស្រាពាន
 ទំលេច្រាថ្ងៃហើយ ក៏បានគ្រាស់សួរ ធិត្រោធមរិក្ខាជក យ៉ាងនេះថា
 ខ្លាលធិត្រោធ សម្តីនេះ អ្នកបាននិយាយមែនឬ ។ ធិត្រោធមរិក្ខាជក
 ក្រាបខ្នួលថា ចពិត្រព្រះអង្គដឹងចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បាននិយាយសម្តីនេះ
 ពិតមែន ភាវដែលខ្ញុំព្រះអង្គ ជាមនុស្សល្ងង់ ជាមនុស្សវង្វែង ជាមនុស្ស
 មិនឃ្លាស ។ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ខ្លាលធិត្រោធ អ្នកសម្គាល់
 សេចក្តីនោះដូចអ្នក អ្នកបានត្អូតមរិក្ខាជកព្រឹទ្ធាចារ្យ មានកាយច្រើន
 ជាអាចារ្យ ប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 តាំងខ្យាយណា ក្នុងកាលកម្មនេះហើយ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធវាងខ្យាយ
 មានព្រះភាគនោះ ទ្រង់ផ្តួចជុំសមាគម ហើយចង្អុលសំឡេងិហិ សំឡេង
 ភ្នំនិ ប្រកបផ្លូវតិវត្តានកថា ជារច្រើនយ៉ាង គឺនិយាយពីស្តេច និងយាយ
 ពីរពា ។ មេ ។ និយាយពីសេចក្តីចម្រើន និងសេចក្តីសាចស្តែង ដែល
 អតប្រយោជន៍ ថា ដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ដូចជាអ្នកដែលប្រកាចារ្យជន
 គ្នា ក្នុងកាលកម្មនេះយ៉ាងនេះដែរឬ ឬថា ព្រះមានព្រះភាគតាំងនោះ

ឧទ្ទិសសុត្តន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធភណពជា

អរញ្ញវេទបន្ទានិ^(១) បន្ទានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ
អប្បសន្ទានិ អប្បនិក្សេសានិ វិជននតានិ មនុស្សរា-
ហសេយ្យកានិ បដិសល្លានសារុប្បានិ សេយ្យជាតា-
ហមេតរហិតិ ។ សុតមេតិ^(២) កន្តិ បរិញ្ញាជកានំ វុឡ្យានំ
មហាល្លកានំ អាចរិយចាចរិយានំ កាសមាណំ យេ តេ
អហេសុំ អតីតមន្ទានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា ន ឯ ឯ
សុ តេ^(៣) កកវន្តោ ឯវិ^(៤) សន្តម្ម សមាគម្ម ឧត្តានិទោ
ឧត្តាសន្តមហាសន្តា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ អនុ-
យុត្តា វិចារន្តិ សេយ្យមីនំ រាជកថំ ចោរកថំ ។ មេ ។
ឥតិកកវកកថំ ឥតិ កំ សេយ្យជាតាហមេតរហិ-
សាចរិយតោ ឯវិ សុ តេ កកវន្តោ អរញ្ញវេទបន្ទានិ
បន្ទានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ អប្បសន្ទានិ អប្ប-
និក្សេសានិ វិជននតានិ មនុស្សរាហសេយ្យកានិ បដិ-
សល្លានសារុប្បានិ សេយ្យជាតិ កកវ ឯវតរហិតិ ។
តស្ស ទោ^(៥) និគ្រោធ វិញ្ញស្ស សតោ មហាល្លកស្ស

១ ឧ. អរញ្ញ វេទបន្ទានិ ។ ២ ឧ. សុតិ មេ តំ ។ ៣ ឧ. មាល្លុតោ ។ ៤ ឧ. ម. វិញ្ញ
៥ ឧ. វិញ្ញាតិ ។ ៥ ឧ. ម. តេ ។

ឧទ្ទិសសុត្តន្ត ភិក្ខុវារណជា ទៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

តែនិកាស្រ្តិយសេនាសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ជាទីគាំទ្រនៅក្នុងវិញ្ញាណ ជា
សេនាសនៈមានសំឡេងសន្ធឹកតិកកនីតិច ប្រាសចាកសម្ព័ន្ធករណី សមគួរ
ដល់ការស្ងប់ស្ងាត់របស់មនុស្ស គួរដល់ការលាក់ខ្លួនក្នុងភាគាណា ដូចជា
ភាគកកកុនិកាលវេទ្យវេនៈ យ៉ាងនេះ ។ និគ្រោធបរិញ្ញាជក ក្រាបចង្អុល
ថា ចង់ប្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បានឮពួកបរិញ្ញាជកព្រឹទ្ធាចារ្យ មាន
កាយច្រើន ជាតាចារ្យ ប្រធានលើតាចារ្យ និយាយគ្នា យ៉ាងនេះថា
ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយណា ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ព្រះ
មានព្រះភាគទាំងនោះ ដូចជុំសមាគម យ៉ាងនេះហើយ ចម្លើយសំឡេង
ហើរ សំឡេងខ្លាំង ច្រកចន្ទតិច្ឆានកថា ជាច្រើនយ៉ាង គឺនិយាយពីស្តេច
និយាយពីចោរ ។ មេ ។ និយាយពីសេចក្តីចម្រើន និងសេចក្តីសាបសូន្យ
ដែលគេច្រយោជន៍ថា ដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ដូចជាខ្ញុំព្រះអង្គ ជាអ្នកម្តេ
តាចារ្យដ៏គួរ ក្នុងកាលវេទ្យវេនៈ យ៉ាងនេះក៏ទេ ព្រះមានព្រះភាគទាំង-
ឡាយនោះ តែនិកាស្រ្តិយសេនាសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ជាទីគាំទ្រនៅក្នុងវិញ្ញា-
ណ ជាសេនាសនៈមានសំឡេងសន្ធឹកតិកកនីតិច ប្រាសចាកសម្ព័-
ន្ធករណី សមគួរដល់ការស្ងប់ស្ងាត់របស់មនុស្ស គួរដល់ការលាក់ខ្លួន
ក្នុងភាគាណា ដូចព្រះមានព្រះភាគក្នុងកាលវេទ្យវេនៈ យ៉ាងនេះដែរ ។
ព្រះអង្គត្រាស់ថា ឱព្រះនិគ្រោធ វិញ្ញាជនចាស់ទុំដែលជាអ្នកមានសតិខ្លះ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បិដកវគ្គ

ន ឯកទេហាសិ ពុទ្ធា សោ ភគវា សុត្តោនាយ^(១)
 ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មោ សោ ភគវា នមថាយ ធម្មំ
 ទេសេតិ សុត្តោ សោ ភគវា សមថាយ ធម្មំ
 ទេសេតិ តិល្លោ សោ ភគវា តរណាយ ធម្មំ
 ទេសេតិ បរិធិព្យាតោ សោ ភគវា បរិធិព្យានាយ ធម្មំ
 ទេសេតិ ។

(៣០) ឃីវ វុត្តេ និគ្រោតោ បរិព្វាជិតោ ភគវន្តិ
 ឯកទេហេច អទូយោ មំ កន្តេ អចូតមា យថាពាលំ
 យថាម្ពុទ្ធាំ យថាអកុសលំ យាហំ^(២) ភគវន្តិ ឃីវ
 អវិចារិ តស្ស មេ កន្តេ ភគវា អចូយំ អចូយេកា
 បដិគ្គណ្ណាតុ អាយតិ សំវាយាតិ ។ តត្ស តំ^(៣)
 និគ្រោត អទូយោ អចូតមា យថាពាលំ យថាម្ពុទ្ធាំ

១ ខ. ពោធិយ ។ ឧ. សំពោធិយ ។ ២ ខ. ណេវំ ។ ៣ ឧ. ព្វំ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បិដកវគ្គ

មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គិទោះ ទ្រង់គ្រាស់ដឹង
 (ដោយព្រះអង្គធិនិ) ហើយទ្រង់សម្តែងធម៌ ដើម្បីញ៉ាំងបុគ្គលដទៃ ឲ្យ
 គ្រាស់ដឹង ព្រះមានព្រះភាគអង្គិទោះ ទ្រង់ខ្ចាតព្រះអង្គិទោះហើយ ទើប
 សម្តែងធម៌ ដើម្បីខ្ចាតអ្នកដទៃ ព្រះមានព្រះភាគអង្គិទោះ ទ្រង់ស្ងប់ហើយ
 ទើបសម្តែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ដល់អ្នកដទៃ ព្រះមានព្រះភាគអង្គិទោះ
 ទ្រង់ធ្ងន់មុតហើយ ទើបសម្តែងធម៌ ដើម្បីការធ្ងន់ដល់អ្នកដទៃ ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គិទោះ ទ្រង់រំលត់កិរលសបាទហើយ ទើបសម្តែងធម៌ ដើម្បី
 សេចក្តីរំលត់កិរលសដល់អ្នកដទៃ ។

(៣១) កាលព្រះមានព្រះភាគ គ្រាស់យ៉ាងនេះហើយ និគ្រោត
 បរិព្វាជក បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា ចតិក្រព្រះ
 អង្គិទើបម្រើម ទោសកំហុសបានគ្របសង្កត់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះជាមនុស្ស
 ល្ងង់យ៉ាងណា ជាមនុស្សវង្វើយ៉ាងណា ជាមនុស្សមិនល្អាសយ៉ាង
 ណា ខ្ញុំព្រះអង្គ បានពោលពាក្យឆ្លាំឆ្លងយ៉ាងនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគ
 ហើយ ចតិក្រព្រះអង្គដើបម្រើម សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់កត់ខ្ញុំទោស
 ភាមទោស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គិទោះ ដើម្បីសេចក្តីសង្រួមទៅ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាស់ថា ខ្មាលនិគ្រោត ភីកិ ទោសកំហុស គ្រប
 សង្កត់ខ្ញុំអ្នក ព្រោះជាមនុស្សល្ងង់យ៉ាងណា ជាមនុស្សវង្វើយ៉ាងណា

ឧទ្ធច្ឆិកសុត្តេ ឧទ្ធច្ឆិកោ បដិបតាយ ឧត្តមនិសំសកថា

យថាអកុសលំ យំ មង្គំ ឯវំ អវទាសិ យតោ ច
ទោ ធិត្រោជ អច្ចយំ អច្ចយតោ ទិស្វា យថាធម្មំ
បដិករោសិ តំ តេ(១) មយំ បដិក្កណ្ណាម វុឡិ ហោសា
ធិត្រោជ អវិយស្ស វិទយេ យោ អច្ចយំ អច្ចយតោ
ទិស្វា យថាធម្មំ បដិករោតិ អាយតី សំវហាបជ្ជតិ ។
អហំ បទ ធិត្រោជ ឯវំ វទាមិ ឯតុ វិញ្ញ បុរិសោ អសមោ
អមាយារី ឧដុជាតិកោ អហាមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ
នេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថាបដិបជ្ជមាណោ យស្សត្វាយ
កុលបុត្តា សម្មនេវ អតាស្មា អនតារិយំ បទ្ធជន្តំ
តទនុត្តរំ ព្រហ្មតវិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេ វ ទេត្ថេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជិវិហរិស្សតិ សត្តវស្សានិ។
តិដ្ឋន្តុ ធិត្រោជ សត្ត វស្សានំ ។ ឯតុ វិញ្ញ បុរិសោ
អសមោ អមាយារី ឧដុជាតិកោ អហាមនុសាសាមិ

១ ឧ. ម. ៣៧ ។

ឧទ្ធច្ឆិកសុត្តេ ហោសំវិអាទិសង្សដ្ឋឧត្តមនិកាយប្រតិបត្តិធម្មវិទ្យ

ជាមនុស្សមិនល្អាសយ៉ាងណា អ្នកទុះពោលពាក្យផ្គុំផ្គងណា ទឹកកំដៅ-
ភកយ៉ាងនេះហើយ ម្ចាស់និព្រាជ បើអ្នកឃើញពោស ភាវពោសណា
ហើយ ត្រឡប់ធ្វើឲ្យសមគួរ ភាវធម៌វិញ ភវាភត ទឹកកំដៅនោះ
ដល់អ្នក ម្ចាស់និព្រាជ នេះឯងនាំសេចក្តីចម្រើន ក្នុងវិទ្យាចរសព្វះអរិ-
យចុក្កល ព្រោះមនុស្សណា ឃើញពោសភាវពោសហើយ ត្រឡប់ធ្វើ
ឲ្យសមគួរភាវធម៌វិញ អ្នកនោះ វេទន៍ដល់ម្លូវសេចក្តីសង្រួមទៅបាន ។
ម្ចាស់និព្រាជ មួយទៀត ភវាភកទុះពោលយ៉ាងនេះថា បុរសអ្នកដឹង
ជាអ្នកមិនអ្នកភានិ មិនមានមាយា ប្រកបដោយជាតិជាអ្នកត្រង់ ក៏ចូរ
មកចុះ ភវាភតទឹកច្រវើវ ភវាភតទឹកស្រែងធម៌ ចុក្កលនោះ កាលបើ
ប្រតិបត្តិភាវធម៌ ដែលភវាភតប្រៀនប្រដៅហើយ ក្នុងកុលចុក្ក ដែល
ពេញពាទុះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្លូវដោយច្របែក ដើម្បីច្រយោងទំដល់
អនុក្ករធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុក្ករធម៌នោះ ជាចម្រុះនៃ
មគ្គព្រហ្មចារ្យ ដោយប្រាជ្ញាខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងចចុក្កច្រវើវ បានសម្រេចស-
ម្រាញ់នេវ (ដោយវិយាចថតាំង ៤) អស់ ៧ ឆ្នាំ ។ ម្ចាស់និព្រាជ
៧ ឆ្នាំ ចូរលើកទុកចុះ ។ បុរសជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកមិនអ្នកភានិ មិន
មានមាយា ប្រកបដោយជាតិជាអ្នកត្រង់ ចូរមកចុះ ភវាភតទឹកច្រវើវ

សុត្តន្តបិដក វិមទិកាយស្ស បារិវាសិកា

អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថាទុសិដ្ឋំ យថាបដិបដ្ឋ-
 មាទោ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អតារស្មា
 អនការិយំ បព្វជន្តិ តទទុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោ-
 សានំ ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហរិស្សតិ ឆ វស្សានិ ។ បញ្ច វស្សានិ ។
 ចត្តារិ វស្សានិ ។ តិណិ វស្សានិ ។ ទ្វេ វស្សានិ ។
 ឯកំ វស្សំ ។ តិដ្ឋតុ ធិក្រោធន ឯកំ វស្សំ ។ ឯតុ
 វិញ្ញ បុរិសោ អសរេហំ អមាយោវិ ឧដ្ឋជាតិកោ អមា-
 មទុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថាទុសិដ្ឋំ
 កថាបដិបដ្ឋមាទោ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ
 អតារស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទទុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិ-
 យោសានំ ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហរិស្សតិ សត្ត មាសានិ ។ តិដ្ឋតុ
 ធិក្រោធន សត្ត មាសានិ ។ ឆ មាសានិ ។ បញ្ច
 មាសានិ ។ ចត្តារិ មាសានិ ។ តិណិ មាសានិ ។

សុត្តន្តបិដក វិមទិកាយ បារិវាសិកា

កថាភកទិសិស្សនិទមិ បុត្តលទោះកាលបើប្រគំបក្កិកាមនមិ ដែលកថាភក
 ប្រៀនប្រដៅហើយ ពួកកុលបុត្រ ដែលចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅ
 កាន់ផ្ទះ ដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុក្ករធម៌ណា ក៏បានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់ ឲ្យអនុក្ករធម៌នោះ ជាទីចម្រុះខេត្តព្រហ្មចារ្យ ដោយ
 ប្រាថ្នាខ្លួនឯង ក្នុងចប្បប្បន្ននេះ បានសម្រេចសម្រាន្តទៅ (ដោយវិ-
 យាចថតាំង ៤) អស់ ៦ ឆ្នាំ ។ ៨ ឆ្នាំ ។ ៤ ឆ្នាំ ។ ៣ ឆ្នាំ ។
 ២ ឆ្នាំ ។ ១ ឆ្នាំ ។ ខ្នាលនិគ្រាធន ១ ឆ្នាំចូរលើកទុកចុះ ។ បុរសជា
 អ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកមិនប្តកភានិ មិនមានមាយា ប្រកថាដោយជានិជាអ្នក
 ត្រង់ ចូរមកចុះ កថាភកទិសិស្សនិទមិ បុត្តលទោះ
 កាលបើប្រគំបក្កិកាមនមិ ដែលកថាភកប្រៀនប្រដៅហើយ ពួកកុលបុត្រ
 ដែលចេញ ចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 អនុក្ករធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ឲ្យអនុក្ករធម៌នោះ ជាទីចម្រុះ
 ខេត្តព្រហ្មចារ្យ ដោយប្រាថ្នាខ្លួនឯង ក្នុងចប្បប្បន្ននេះ បានសម្រេច
 សម្រាន្តទៅ (ដោយវិយាចថតាំង ៤) អស់ ៧ ខែ ។ ខ្នាលនិគ្រាធន
 ៧ ខែចូរលើកទុកចុះ ។ ៦ ខែ ។ ៨ ខែ ។ ៤ ខែ ។ ៣ ខែ ។

ទ្រ មាសាង ។ ឯកំ មាសំ ។ អន្តរមាសំ ។ តិដ្ឋតុ
និក្រោម អន្តរមាសោ ។ ឯតុ វិញ្ញា បុរិសោ អសហេ
អមាយាវី ឧដ្ឋជាតិកោ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ
នេសមិ យថានុសិដ្ឋំ តថាបដិបដ្ឋមាទោ យស្សតាយ
កុលបុត្តា សម្មនេវ អការស្នា អនតារិយំ បព្វជន្តិ
កនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយចរិយោសាងំ និដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សន្តិកត្វា ឧបសម្មដ្ឋ វិហរិស្សតិ សត្តា-
ហំ ។ សិយា ទោ បទ តេ និក្រោម ឯវមស្ស អន្ត-
វាសិកម្យតា(១) សមណោ តោតមោ ឯវមាហាតិ ។
ន ទោ បទេតំ និក្រោម ឯវំ ធម្មតំ យោ ឯវំ វេ
អាចរិយោ សោយេវ វេ(២) អាចរិយោ ហោតុ ។
សិយា ទោ បទ តេ និក្រោម ឯវមស្ស ឧទ្ធតោ ទោ
ចាវតុកាមោ សមណោ តោតមោ ឯវមាហាតិ ។ ន
ទោ បទេតំ និក្រោម ឯវំ ធម្មតំ យោ ឯវំ តេ(៣) ឧទ្ធតោ

១ ឧ. ម. អន្តរាសិកម្យតា តោ ។ ២ ធម្មតំ កន្តិ ធម្មតោ វិស្សតិ ។ ៣ ឧ. វេ ។

៤ ខែ ។ ១ ខែ ។ កន្លះខែ ។ ម្ចាស់និក្រោម កន្លះខែចូរលើកចុកចុះ ។
បុរសជាតិក្រសួង ជាអ្នកមិនអ្នកគាត់ មិនមានមាយា ប្រកបដោយជំនំ
ជាអ្នកគ្រង ចូរមកចុះ ភាគគន្ធិប្រដៅ ភាគគន្ធិសិប្បនិម្មិត បុគ្គល
នោះ កាលបើប្រតិបត្តិការមិ ដែលភាគគ្រៀមប្រដៅហើយ ពួក
កុលបុត្រដែលពេញចាត់ផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដើម្បីប្រយោជន៍
ដល់អនុក្ករធមិណា ក៏បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ ឱ្យអនុក្ករធមិណា ជាទីបំផុត
នៃមន្ត្រីព្រហ្មចារ្យ ដោយប្រាថ្នាខ្លួនឯង ក្នុងចក្ខុវិស័យនេះ បានសម្រេច
សម្រេចទៅ (ដោយវិយាចរំទាំង ៤) អស់ ៧ ថ្ងៃ ។ ម្ចាស់និក្រោម
សមតែអ្នកមានគំនិត យ៉ាងនេះថា ព្រះសមណោភម បានដឹងយាយ
យ៉ាងនេះ ព្រោះចង់បានកូនសិស្ស ។ ម្ចាស់និក្រោម តែថា អ្នកមិនត្រូវ
ឃើញហេតុផ្លូវ យ៉ាងនេះឡើយ អ្នកណាជាភាពារ្យចេសក្នុងអ្នក អ្នកនោះ
ចូរទៅជាភាពារ្យចេសក្នុងអ្នកដែលចុះ ។ ម្ចាស់និក្រោម មួយរៀន សម
តែអ្នកមានគំនិតយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណោភមប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួក
យើងឱ្យក្រើកចាកទទួស រើចុះបានក្រាស់យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់និក្រោម
តែថា អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុផ្លូវយ៉ាងនេះឡើយ ឧទ្ធតោណាជាចេសក្នុង

សោយេវ តេ ឧទ្ទេសោ ហោតុ ។ សិយា ទោ បទ តេ
 និក្រោធ វិវេស្ស អាជីវេ ទោ ចាវេតុកាមោ សមណោ
 កោតមោ វិវេស្សាតិ ។ ន ទោ បទេតំ និក្រោធ
 វិវេ ធម្មតំ យោ ច តេ^(១) អាជីវេ សោយេវ តេ^(២)
 អាជីវេ ហោតុ ។ សិយា ទោ បទ តេ និក្រោធ
 វិវេស្ស យេ តេ^(៣) ធម្មា អកុសលា អកុសលសង្ខា-
 តា សាចរិយកាធំ តេសុ បតិដ្ឋាបេតុកាមោ សម-
 ណោ កោតមោ វិវេស្សាតិ ។ ន ទោ បទេតំ និក្រោធ
 វិវេ ធម្មតំ អកុសលាយេវ តេ ធម្មា^(៤) ហោតុ អកុសល-
 សង្ខាតា សាចរិយកាធំ ។ សិយា ទោ បទ តេ និក្រោធ
 វិវេស្ស យេ តេ ធម្មា កុសលា កុសលសង្ខាតា
 សាចរិយកាធំ តេហិ វិវេតុកាមោ^(៥) សមណោ កោ-
 តមោ វិវេស្សាតិ ។ ន ទោ បទេតំ និក្រោធ វិវេ ធម្មតំ

១ ឧ. យោ វេ វេ ។ ២ វេ ។ ៣ ឧ. ច. តេ ។ ៤ ឧ. អកុសលា យេ វេ តេ
 ធម្មា ។ ៥... វេ ធម្មា ។ ៦ ឧ. វិវេតុកាមោ ។

ឧទ្ទេសនាៈ ក៏នៅជាឧទ្ទេស របស់អ្នកដដែលចុះ ។ ម្ចាស់និក្រោធ
 មួយទៀត សម័តអ្នកមានគំនិតយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណោតាម ប្រាថ្នា
 ដើម្បីញ៉ាំងពួកយើង ឱ្យកក្រើកចាកភាវីវៈ ទើបបានគ្រាន់យ៉ាងនេះ ។
 ម្ចាស់និក្រោធ អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុខ្លះ យ៉ាងនេះឡើយ ភាវីវៈណា
 ជាប់របស់អ្នក ភាវីវៈនោះក៏នៅជាភាវីវៈ របស់អ្នកដដែលចុះ ។ ម្ចាស់
 និក្រោធ មួយទៀត សម័តអ្នកមានគំនិត យ៉ាងនេះថា ពួកធម៌ណា
 ជាអកុសល ពប់ចូលក្នុងអកុសលរបស់ជន ដែលរួមភាពារ្យផលនិព្វាន ព្រះ
 សមណោតាម ប្រាថ្នាដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឱ្យគាំងនៅ ក្នុងធម៌វិនិច្ឆ័យ
 ទើបបានគ្រាន់យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់និក្រោធ តែថា អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុ
 ខ្លះយ៉ាងនេះឡើយ ពួកធម៌ជាអកុសល ពប់ចូលក្នុងអកុសលនោះ របស់
 ជនរួមភាពារ្យផលនិព្វាន ចូរនៅជាអកុសលធម៌ដដែលចុះ ។ ម្ចាស់និក្រោធ
 មួយទៀត សម័តអ្នកមានគំនិត យ៉ាងនេះថា ពួកធម៌ណាជាអកុសល
 ពប់ចូលក្នុងអកុសល របស់ជនជាអ្នករួមភាពារ្យផលនិព្វាន ព្រះសមណោតាម
 ប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឱ្យឃ្នាកចាកកុសលធម៌វិនិច្ឆ័យ ទើបបាន
 គ្រាន់យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់និក្រោធ តែថា អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុខ្លះ

ឧទ្ធុរកិស្សត្រ ឧប្បវេនយ បដិបទាយ ឧត្តមនិស្សិត

កុសលាយេវ តេ ធម្មា ហោន្តុ កុសលសង្ខាតា សាច-
 រិយកាធំ ។ ឥតិ ចោហំ^(១) ចិក្រោធន លេវ អន្តេវសិ-
 កម្មតា ឯវំ វនាមិ ធាបិ^(២) ឧទ្ធសា ចាវេតុកាមោ
 ឯបិ យេ តេ^(៣) ធម្មា កុសលា អកុសលសង្ខាតា
 សាចរិយកាធំ តេសុ បតិដ្ឋាបេតុកាមោ ឯវំ វនាមិ
 ឯបិ យេ តេ^(៤) ធម្មា អកុសលា កុសលសង្ខាតា
 សាចរិយកាធំ តេហិ វិវេចតុកាមោ ឯវំ វនាមិ ។
 សន្តិ ច ចោ ធិក្រោធន អកុសលា ធម្មា អប្បហិទា
 សន្តិលេសិកា ទោយោភ្នំកា^(៥) សនេថា^(៦) ឧត្តវិ-
 ចាកា អាយតិ ជាតិជិវាមវណិយាយេ សាហំបហា ធាយ
 ធម្មំ នេសេមិ ។ យថា បដិបទ្ធាធំ កេ សន្តិលេសិកា
 ធម្មា បហិយិស្សន្តិ កេនាទិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ

១ ឧ. ភូហំ ។ ២-៣ ឧ. ឧ. ធម្មិ ។ ៤-៥ ឧ. យេ ច កេ ។ ៦. កេ ។ ៦ ឧ.
 យោសោវិកា ។ ៧. យោត្តវិកា ។ ៨ ឧ. សវេ ។

ឧទ្ធុរកិស្សត្រ ពោលនិព័ណ្ឌនិស្សន្ទឧត្តមនិកាយប្រតិបត្តិក្នុងឧប្បវេនយ

យ៉ាងនេះឡើយ ពួកធម៌ជាតុសល កប់ចូលក្នុងកុសលនោះ របស់ពួក
 ផលរម្មភាពារ្យផលនិក្ខា ចូរទៅជាតុសលធម៌ដដែលចុះ ។ ខ្លាលនិក្រោធន
 កថាគតបុរាណពោលយ៉ាងនេះ ព្រោះចង់បានអន្តេវសិកក៏ទេ មានប្រាថ្នា
 ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឱ្យកម្រើកចាកឧទ្ធស ទើបបានពោលយ៉ាងនេះក៏ទេ
 មានប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឱ្យកម្រើកចាកអារិវៈ ទើបបានពោល
 យ៉ាងនេះក៏ទេ ពួកធម៌ណាជាអកុសល កប់ថាជាអកុសល របស់ពួកផល
 ដែលរម្មភាពារ្យផលនិក្ខា គថាគតប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឱ្យកាន់នៅក្នុង
 ធម៌ទាំងនោះ ទើបបានពោលយ៉ាងនេះក៏ទេ ពួកធម៌ណាជាតុសល កប់
 ថាជាតុសល របស់ពួកផលដែលរម្មភាពារ្យផលនិក្ខា គថាគតប្រាថ្នា ដើម្បី
 ញ៉ាំងពួកអ្នក ឱ្យឃ្លាតចាកធម៌ទាំងនោះ ទើបបានពោលយ៉ាងនេះក៏ទេ ។
 ខ្លាលនិក្រោធន មួយទៀត ពួកធម៌ជាតុសល ដែលចុក្កលលមើនខាន់
 បាន ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសៅហ្មង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីភិត
 ទៀត ប្រកចរដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវយ មានខុក្ខ ជាផល ជាចម្លើយ
 ដល់សេចក្តីភិត ចាស់ ស្តាប់ ទៅទានិមុខ គថាគតសម្តែងធម៌ ដើម្បី
 លះចង់ខ្លាំងមិ ជាតុសលទាំងឡាយនោះ ។ កាលបើពួកអ្នកប្រតិបត្តិ
 សមត្ថរហើយ ធម៌ទាំងឡាយប្រកចរដោយសេចក្តីសៅហ្មង មុនជាទំនិ
 សាចសូម្បីទៅ ធម៌ទាំងឡាយជាទីកាន់នៃសេចក្តីចរិសុទ្ធ ទំនិចម្រើនឡើង

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ សុខនិកាយ

បញ្ញាចារិច្ចរី វេទុល្យត្តញ្ច ធិដ្ឋេ វ នេម្ម សយំ អភិញ្ញា
សន្និកត្វា ឧបសម្បជ្ជំ វិហារិស្សជាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភេ
បរិព្វាជិកា តុណ្ហីភូតា មង្គ្គភូតា បត្តកុត្វា អនោមុទា
បដ្ឋិយន្តា អប្បនិកាលា ធិសីទិសុ យថាតំ មារេន
បរិយុដ្ឋិកចិត្តា ។

(៣២) អដទោ កកវតោ ឯតទហោសិ សខេមិមេ
មោយបុរិសា ធុដ្ឋា មារេន(១) ចាបិមតា យក្រ ហិ នាម
ឯតស្សបិ ន ឯវំ កវិស្សតិ ហន្ត មយំ អញ្ញាលាត្ថមិ
សមណោ តោតមេ ប្រហ្មចរិយំ ចរាម កី កវិស្សតិ
សន្តាហោតិ ។ អដទោ កកវ ឧទុម្ពរិកាយ បរិព្វាជ-
កាកមេ សិហានាទិ នទិត្វា វេហាសំ អត្តកុត្វា កិដ្ឋិ-
ត្វាដេ បត្វេតេ បដ្ឋដ្ឋាសិ ។ សប្បារោ(២) កហាមតិ តាវ-
នេវ រាជិក្ខហំ ចារិសីតិ ។

ឧទុម្ពរិកស្សន្តំ ទុតិយំ ធិដ្ឋិ(៣)

១ ឧ. ម. មាវតាទិ ៥ ទិស្សតិ ។ ២ ម. សត្វតោ ០៩ ។ ៣ ឧ. ឧទុម្ពរិកសិហានា-
ស្សន្តំ ទុតិយំ ។ ម. ឧទុម្ពរិកស្សន្តំ ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណិវដ្ឋ

ពួកក្នុងកលំនា មុនជាទីនិរត្តិវិជ្ជាជាន់ប្រសំ ឲ្យការចំពេញប្រាថ្នា ដើម្បីមគ្គ
និរិសេចក្តីផ្តុំផងនៃប្រាថ្នា ដើម្បីដល់ ដោយប្រាថ្នាខ្លួនឯង ក្នុងចក្ខុប្បដ្ឋ
នេះ សម្រេចសម្រាទ្តនេវ (ដោយអរិយាបថទាំង ៤) ។ កាលព្រះមាន
ព្រះភាគក្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួកចរិត្វាជកទាំងនោះ ក៏គន្តិយានៅស្ងៀម
អៀនខ្មាស ឧទ-កដាក់មុខជ្រប់ ស្រពោន ទ័លប្រាថ្នា ព្រោះមានចូល
វិជ្រកចិត្ត ។

(៣២) ព្រះមានព្រះភាគ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
ផ្លូវច្នេះថា មោយចុសទាំងអស់នេះ ត្រូវមានចិត្តបាច ចូលវិជ្រកហើយ
ព្រោះថា សូម្បីតែម្នាក់ មុនជាគ្នាទំនាក់ទំនងយ៉ាងនេះថា ល្អើយចុះ ពួក
យើងទាំងអស់គ្នា ចូរប្រព្រឹត្តប្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសង្គ្រោះសមណ-
ភោគម ដើម្បីសេចក្តីដឹងខ្លួនទៅត្រឹម ៧ ថ្ងៃ ចុះណោះ នឹងយូរចំនួន ។
លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចន្ទិឲ្យសិហានាទ ក្នុងភាពម
នៃចរិត្វាជក ដារបសំនៃនាទិឧទុម្ពរិកាទេវី ហើយទ្រង់ហោះទ្រង់ទៅ
កាន់វេហាសដ្ឋាន ត្រឡប់ទៅតន្តិលើក្នុងផ្សំក្នុងវិញ ។ ឯសម្ភាម-
ភហបតិ ក៏ចូលទៅកាន់ក្រុងកដត្រិះ ក្នុងពេលនោះដែរ ។

ចប់ ឧទុម្ពរិកស្សន្ត ទី ២ ។

(៣៣) ឃុំខ្មែរ សុត្តំ ។ ឃុំតំ សមយំ កតកា
 មគទេសុ វិហារតិ មាតុណយំ ។ ឥស្រ ទោ កតកា
 កិក្ខុ អាមន្តេសិ កិក្ខុវេតិ ។ កន្តេតិ តេ កិក្ខុ
 កតកា បច្ចុស្សន្តសុំ ។ កតកា ឃុំតំ ឃុំតំ អត្តទិចា
 កិក្ខុវេ វិហារតិ អត្តស្សរណា អនញ្ញស្សរណា ធម្មទិចា
 ធម្មស្សរណា អនញ្ញស្សរណា ។ កតកា ឃុំតំ ឃុំតំ
 កិក្ខុ អត្តទិចា វិហារតិ អត្តស្សរណា អនញ្ញស្សរណា
 ធម្មទិចា ធម្មស្សរណា អនញ្ញស្សរណា ។ ឥត កិក្ខុវេ
 កិក្ខុ កាយេ កាយាទុបស្សំ វិហារតិ អាតាបិ សម្ម-

• ១. បញ្ជីវិធីសុត្តំ ។

(៣៣) ឃុំខ្មែរ សុត្តំ ។ ឃុំតំ សមយំ កតកា
 មគទេសុ វិហារតិ មាតុណយំ ។ ឥស្រ ទោ កតកា
 កិក្ខុ អាមន្តេសិ កិក្ខុវេតិ ។ កន្តេតិ តេ កិក្ខុ
 កតកា បច្ចុស្សន្តសុំ ។ កតកា ឃុំតំ ឃុំតំ អត្តទិចា
 កិក្ខុវេ វិហារតិ អត្តស្សរណា អនញ្ញស្សរណា ធម្មទិចា
 ធម្មស្សរណា អនញ្ញស្សរណា ។ កតកា ឃុំតំ ឃុំតំ
 កិក្ខុ អត្តទិចា វិហារតិ អត្តស្សរណា អនញ្ញស្សរណា
 ធម្មទិចា ធម្មស្សរណា អនញ្ញស្សរណា ។ ឥត កិក្ខុវេ
 កិក្ខុ កាយេ កាយាទុបស្សំ វិហារតិ អាតាបិ សម្ម-

• ១. បញ្ជីវិធីសុត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមទិកាយស្ស បដិវគ្គ

ជាតោ សតិមា វិនេយ្យលោកេ អភិជ្ឈា ទោមទស្សំ ។
 វេទនាសុ វេទនាទុបស្សំ ។ ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សំ ។
 ធម្មសុ ធម្មាទុបស្សំ វិហារតិ អាតមិ សធម្មជាតោ
 សតិមា វិនេយ្យលោកេ អភិជ្ឈា ទោមទស្សំ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អត្តធិនោ វិហារតិ អត្តស្សរណោ អនត្តា-
 ស្សរណោ ធម្មធិនោ ធម្មស្សរណោ អនត្តាស្សរណោ ។
 តោចរេ ភិក្ខុវេ ចរថ សគេ បេត្តិកេ វិសយេ ។
 តោចរេ ភិក្ខុវេ ចរតំ សគេ បេត្តិកេ វិសយេ ន លទ្ធតិ
 មារេ ធិតារំ ន លទ្ធតិ មារេ អាម្មណំ ។ តុសលាធំ
 ភិក្ខុវេ ធម្មាធំ សមាទានហេតុ ឯវមិធំ មុត្តំ
 បវឡតិ(*) ។

១ ឧ. បវឡតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិមទិកាយ បដិវគ្គ

កិលេស មានប្រាជ្ញាជីវិតសព្វ មានស្មារតីកម្លាំងចង់ខ្លួនកិច្ចស្រឡាតិវិចារមទស្ស
 ក្នុងលោកបុរេ ។ ពិចារណាទ្វេវេនា ក្នុងវេទនាចំណែកយជាប្រក្រតី ។
 ពិចារណាទ្វេវេនា ក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ។ ពិចារណាទ្វេវេនា ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកម្លាំងកិលេស មានប្រាជ្ញាជីវិត
 សព្វ មានស្មារតី កម្លាំងចង់ខ្លួនកិច្ចស្រឡាតិវិចារមទស្ស ក្នុងលោកបុរេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ហៅថា ភិក្ខុមានខ្លួនជាចំណី មានខ្លួនជា
 ទីពឹង មិនមានរបស់ដទៃជាទីពឹងពឹង មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជា
 ទីពឹង មិនមានរបស់ដទៃជាទីពឹងពឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយ ចូរប្រព្រឹត្តកុសិភោជនជាវិស័យដែលមានមកតំចិញ្ចឹមរបស់ខ្លួន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រព្រឹត្ត ក្នុងភោជនជាវិស័យ
 ដែលមានមកតំចិញ្ចឹមរបស់ខ្លួន(១) មាន(២) ក៏មិនបានដូចខ្លះ មិនបានដូច
 ការម្នាលទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុណ្យនេះ វេទនិចម្រើនទៀត
 ប្រារមហេតុសមាទាន ទ្វេវេនា កុសលធម៌ទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ។

* ពានីណេយរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាចិត្តតែឡូចរិសី ។ ២ ឥន្ទិកថា សំដៅយកតែ
 ទៅពួកមារធិកិលេសហេតុឡើយ ។

ចក្ខុវិស្វកម្ម ទស្សនេមិច្ឆាវិក្កុ សន្តរាធិ

(៣៤) ភ្នកបុព្វំ កិក្ខុវេ រាជា ទស្សនេមិ ឆាម
 រោហសិ ចក្ខុវត្ថុ ធម្មិកោ ធម្មរាជា តាតុរោ វិជិតាវិ
 ជលបធម្មាវិយប្បត្តោ សត្តរតនសមញ្ញកតោ ។ តស្សិ-
 ហានិ សត្ត រតនានិ អហោសុំ សេយ្យដឹងំ ចក្ខុរតនំ
 រាត្រិរតនំ អស្សរតនំ វណិរតនំ ឥន្ទ្រិរតនំ តហបតិ-
 រតនំ បរិបាយកាតននមវ សត្តមំ ។ បរោសហស្សំ
 ទោ បទស្ស បុត្តា អហោសុំ ស្វរា វិវុត្តកា បរសេនប្ប-
 មន្ទលា ។ សោ ឥមំ បមវិ សាការបរិយន្តំ អនណ្ឌោន
 អសត្តេន ធម្មេន សមេន^(១) អភិវិជិយ អដ្ឋាវសិ ។
 អដទោ កិក្ខុវេ រាជា ទស្សនេមិ តហ្មន្នំ វស្សានំ ត-
 ហ្មន្នំ វស្សសតានំ តហ្មន្នំ វស្សសហស្សានំ អន្ធរយន
 អញ្ញាតវ បុរិសំ អាមន្តេសិ យនា ភំ អន្តោ បុរិស បស្សេ-
 យ្យាសិ ធិត្វំ ចក្ខុរតនំ ខុសត្តិកំ ហិយា បុតិ អដ មេ
 អាណេយ្យាសិតិ ។ ឯវំ ទេរោតិ ទោ កិក្ខុវេ សោ បុរិសោ

• ១. សមេនាទិ ១ វិស្សតិ ។

ចក្ខុវិស្វកម្ម ព្រិស្តេចចក្រភិព្រះនាមទស្សនេមិ រតនំ ៧ ប្រការ

(៣៤) ម្ចាស់កិត្តុចានិទ្ធាយ កាលវិព្រាជនាយមក មានព្រារាជា
 (ព្រះអង្គ) ទ្រង់ព្រះនាមទស្សនេមិ ជាស្តេចចក្រភិព្រ ព្រះអង្គជាធម្មិកៈ
 ធម្មរាជ ជាសស្សរលើវែនដី ដែលមានសមុទ្រចានិ ៤ ជាទីចម្រុក
 ជាស្តេចឈ្នះសង្រ្គាម ទ្រង់មានជនបទដល់ខ្លាចិកាត (សេចក្តីមាំមួន)
 ទ្រង់ចិប្បណិ ដោយរតន់ចានិ ៧ ប្រការ ។ ឯរតន់ចានិ ៧ ប្រការ
 ចេសំព្រះបាទទស្សនេមិព្រះនាម ចក្ខុវត្ថុ (ចក្រវិក្ក) ១ ហត្ថិវត្ថុ
 (ដីវិក្ក) ១ អស្សវត្ថុ (សេវិក្ក) ១ មណិវត្ថុ (វិក្កិមណិ) ១
 ឥន្ទ្រិវត្ថុ (ស្រីវិក្ក) ១ តហបតិវត្ថុ (តហបតិវិក្ក) ១ បរិបាយកវត្ថុ
 (នាយពលវិក្ក) ១ ម្រក្រវិក្ក ៧ ប្រការ ។ ឯព្រះបាទទស្សនេមិព្រះ
 នាមព្រះរាជបុត្រប្រើមជានានំ សុទ្ធសីវិក្កេត្រៀក្ខោ អនិកាច កាច
 សន្តិកំសន្តិទ ខ្លាសេនាចេសំស្តេចវិទុបាទ ។ ព្រះបាទទស្សនេមិព្រះ
 ទ្រង់ត្រួតត្រាគ្រប់គ្រងវែនដី ដែលមានសាករ ជាព្រំប្រទល់នេះ ដោយ
 ធម៌ដ៏ស្មើ មិនបាច់ប្រើកាត្រា មិនបាច់ប្រើគ្រឿងសាស្ត្រាវុធ ។ ម្ចាស់កិត្តុ
 ចានិទ្ធាយ លុះកាលកន្លងទៅបាទប្រើមធ្ម ប្រើមរយធ្ម ប្រើមកាន់ធ្ម
 ទើបព្រះបាទទស្សនេមិ ទ្រង់ក្រាស់នីតិបុរសធ្មកំថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចម្រើម
 (បើ) គួរឃើញចក្ខុវត្ថុជាទិព្វ ឃ្លាត បុរសចាកទីក្នុងកាលណា គួរត្រូវ
 ប្រាប់ដល់យើងក្នុងកាលនោះ ។ ម្ចាស់កិត្តុចានិទ្ធាយ បុរសនោះទទួល

រក្សា ទស្សនេមិស្ស(១) បទ្ធស្សោសិ ។ អន្តសា ទោ ភិក្ខុវេ
 សោ មុវិសោ តហ្មន្តំ វស្សានំ តហ្មន្តំ វស្សសតានំ
 តហ្មន្តំ វស្សសហស្សានំ អទ្ធវេន ទិព្វំ ចក្ការតនំ
 ឱសក្កតិំ ហំនា ទុតំ ទិស្វាន(២) យេន វជានំ ទស្សនេមិ
 ភេទុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា វជានំ ទស្សនេមិ ឯតន-
 វោច យក្សេ វេវ ជាទេយ្យាសិ ទិព្វន្តំ ចក្ការតនំ
 ឱសក្កតិំ ហំនា ទុតន្តំ ។ អថ ទោ ភិក្ខុវេ វជានំ ទស្សនេមិ
 វេជ្ជបុត្តំ កុមារំ អាមន្តេត្វា ឯតនវោច ទិព្វំ តិវ មេ
 ភាត កុមារំ ចក្ការតនំ ឱសក្កតិំ ហំនា ទុតំ សុតិ
 ទោ បទេតំ យស្ស រក្សា ចក្ការតិស្ស ទិព្វំ ចក្ការតនំ
 ឱសក្កតិំ ហំនា ទវតិំ ទនាទិ ភេន រក្សា ទិវំ ជីវិតព្វំ
 ហោតិតិំ កុត្តា ទោ បទ មេ មាទុសកា កាមា
 សមយោនាទិ មេ ទិព្វេ(៣) កាមេ បរិយេសិកុំ ឯហិ
 ព្វំ ភាត កុមារ ឥមំ សមុទ្ធបរិយន្តំ បថវី បដិបដ្ឋ
 អហំ បទ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយាទិ
 វត្តានំ អច្ឆានេត្វា អតារស្មា អនតារិយំ បព្វទិស្សាមិទិ ។

១ ខ. ទស្សនេមិស្ស ។ ២ ឱ. ទិស្វា ។ ៣ ឱ. សមយោ ទិព្វ ។

ស្តាប់ ព្រះរាជទេវតាវេនព្រះបាទទស្សនេមិថា ព្រះករុណាវិជ្ជាវិសេស ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកាលកន្លងទៅ បានច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ
 ច្រើនពាន់ឆ្នាំ បុរសនោះបានឃើញចក្ករតន៍ជាទិព្វ ឃ្លាត ច្យុតចាកទី ក៏
 ចូលទៅគាល់ព្រះបាទទស្សនេមិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះបាទទស្សនេមិដូច្នោះថា សូមព្រះរាជភេជះ កម្មលំលើក្សត្រិ ចតិក្រ
 ព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ជ្រាប (ជឿត) ចក្ករតន៍ជាទិព្វ របស់ព្រះគង្គ
 ឃ្លាត ច្យុតចាកទីហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ព្រះបាទ
 ទស្សនេមិ ទ្រង់ហៅព្រះរាជកុមារជាច្រើនមកហើយ ទ្រង់ក្រាស់ដូច្នោះ
 ថា ម្ចាស់កុមារមាសឥតុក ភ្នំថា ចក្ករតន៍ជាទិព្វរបស់យើង ឃ្លាត ច្យុត
 ចាកទីហើយ សេចក្តីនេះ ឥតុកច្បាប់ព្វថា (បើ) ចក្ករតន៍ជាទិព្វ របស់
 ស្តេចចក្រតិក្ខត្តិណា ឃ្លាត ច្យុតចាកទីហើយ ភពិរោះមក ស្តេច
 គង្គនោះ មិនរស់នៅបានយូរឡើយ ឯកាមជាវេសមុស្ស ឥតុកបាទ
 ចារិកាត (ឆ្នែកស្តាប់ស្តាប់ហើយ) សម័យនេះ ជាសម័យដែលឥតុកគួរ
 ស្វែងរកកាម ជាទិព្វវិញ ម្ចាស់កុមារមាសឥតុក ចូរឆ្លុកគ្រប់គ្រងផែន
 ដី ដែលមានសមុទ្រ ជាព្រំប្រទល់នេះចុះ ឯឥតុកនឹងរកការសត់ពុកមាត់
 ពុកចក្តិ ស្ងៀកដណ្តប់កាសាវត្រស្ត ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ។

ចល្លវត្តិសុទ្ធ ទិព្វ ចក្កវត្តិ អន្តរហិត

អថទោ កិក្ខុវេ រាជា ទល្លុនេមិ ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សា-
 ទុកំ រដ្ឋេ សមទុសានេត្វា កេសមស្សំ ឌំហារេត្វា
 កាសាយាធិ វត្តាធិ អញ្ញានេត្វា អការេស្មា អនការិយំ
 បព្វជំ ។ សត្តាហំ បព្វជិតេ ទោ បទ កិក្ខុវេ
 រាជិសិទ្ធិំ ទិព្វំ ចក្កវត្តំ អន្តរាយំ ។

(៣៥) អថទោ កិក្ខុវេ អញ្ញានេ បុរិសោ យេន
 រាជា ទត្តិយោ ធុទ្ធាវសិត្តោ(១) ភេទុបសង្កមិ ឧបសង្កិ-
 មិត្វា រាជាធិ ទត្តិយំ ធុទ្ធាវសិត្តំ ឯតទរោច យក្ស
 នៅ ជាទេយ្យសិ ទិព្វំ ចក្កវត្តំ អន្តរហិតំ ។
 អថទោ កិក្ខុវេ រាជា ទត្តិយោ ធុទ្ធាវសិត្តោ ទិព្វ
 ចក្កវត្តនេ អន្តរហិតេ អនត្តមនោ អហោសិ អនត្ត-
 មនតព្វ បដិសំវេទេសិ ។ សោ យេន(២) រាជិសិ
 ភេទុបសង្កមិ ឧបសង្កិមិត្វា រាជិសិ ឯតទរោច យក្ស

១ ធុទ្ធាវសិត្តោ ក្នុង យេន ទិស្សតិ ។ ២ យេន ។

ចល្លវត្តិសុទ្ធ ចក្កវត្តិជាទិព្វបាតំទៅ

ម្នាលភិក្ខុបំណិទ្យាយ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទទល្លុនេមិ ទ្រង់ស្នើលោម
 ព្រះរាជកុមារ ជាបុត្រច្បង ឱ្យគ្រូអក្ករាជសម្បត្តិ ដោយប្រពៃហើយ
 ក៏ទ្រង់ដាក់ព្រះកេសាធិព្រះមស្ស ទ្រង់ស្ងៀមដណ្តប់កាសាវត្រស្ត រួច
 ចេញចាកជាភារង្គាន ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ម្នាលភិក្ខុបំណិទ្យាយ កាល
 ព្រះរាជវសិ ចើបទីទ្រង់ព្រះផ្នួសបាន វា ថ្ងៃ ចក្កវត្តិជាទិព្វបាតំទៅ ។

(៣៥) ម្នាលភិក្ខុបំណិទ្យាយ លំដាប់នោះ មានបុរសម្នាក់ចូលទៅ
 គាល់ព្រះរាជាជាក្សត្រីយ៍ ដែលបានមុត្តារិសេកហើយ លុះចូលទៅដល់
 ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះរាជា ជាក្សត្រីយ៍ ដែលបានមុត្តារិសេកហើយជា
 សូមព្រះរាជតដកម្តល់លើក្សតិ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ជ្រាប
 (ផ្សិត) ចក្កវត្តិជាទិព្វបាតំទៅហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុបំណិទ្យាយ លំដាប់
 នោះឯង កាលចើបក្តវត្តិជាទិព្វបាតំទៅ ព្រះរាជាជាក្សត្រីយ៍ ដែលបាន
 មុត្តារិសេកហើយ ក៏តូចព្រះហឫទ័យ ឱនិសោយខ្ញុំវេសចក្កិមិនសប្បាយ
 ព្រះហឫទ័យ ។ ព្រះមហាក្សត្រីយ៍អង្គនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះរាជវសិ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះរាជវសិផ្ទះថា សូមព្រះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិវគ្គ

ទេវ ជាទេយ្យសិ ទិព្វំ ចក្ករតនំ អន្តរហិតន្តិ ។ ឯវ
 វុត្តេ ភិក្ខុវេ រាជិសិ រាជាធំ ទត្តិយំ មុធាវស័ត្តំ
 ឯតទរោច មា ទោ ភ្នំ ភាត ទិព្វ ចក្ករតនេ
 អន្តរហិតេ អនត្តមនោ អហោសិ អនត្តមទតត្ថ
 បដិសំវេនេសិ ន ហិ តេ ភាតំ ទិព្វំ ចក្ករតនំ
 បេត្តិកំ ធាយដ្ឋំ ឥឡ្ហ ភ្នំ ភាត អរិយេ ចក្កវត្តិវុត្ត
 វត្តាហិ ម៉ាធំ ទោ បទេតំ វិជ្ជតិ យន្តេ អរិយេ
 ចក្កវត្តិវុត្តេ វត្តមានេ កទហុទោសថេ បណ្ណារសេ
 សីសទហាកស្ស(១) ទុទោសដិកស្ស ឧបិច្ឆាសាទ-
 វតតស្ស ទិព្វំ ចក្ករតនំ ចាតុកវិស្សតិ សហស្សវិ
 សទេមិកំ សទាភិកំ សព្វការបរិម្ពរេន្តិ ។ កតមំ
 បទេតំ ទេវ អរិយំ ចក្កវត្តិវុត្តិ ។ តេទហិ ភ្នំ
 ភាត ទត្ថុយេវ ទិស្សាយ ទត្ថុ សក្ការោន្តោ ទត្ថុ
 កុការោន្តោ ទត្ថុ មារោន្តោ ទត្ថុ បូជេន្តោ ទត្ថុ
 អបទាយមារោ ទត្ថុន្តុជា ទត្ថុកោតុ ទត្ថុទិបតេយ្យ

១ ឧ. សីសំ សហកស្ស ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិវគ្គ

រាជភេជេកម្មលំលើក្សនិ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ជ្រាប (អ្នក)
 ចក្កវត្តនំជាទិព្វបាតំទៅហើយ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើព្រះមហា-
 ក្សត្រិយ៍ក្រាបចង្អុលយំនិទនៈ ព្រះរាជវស្សីទ្រង់ក្រាសនឹងព្រះរាជា ជា
 ក្សត្រ ដែលបានពង្វាតិសេកហើយដូច្នោះថា ខ្នាលបា កាលបើចក្កវត្តនំជា
 ទិព្វបាតំទៅ អ្នកកុំមានសចក្កិក្ខុចចក្កិ កុំសាយនូវសចក្កិមិនសព្វាយចក្ក
 ឡើយ ខ្នាលបា ព្រោះថា ចក្កវត្តនំជាទិព្វនេះ មិនមែនជាមតិក ដែលមាន
 មកពីបិតាធុកទេ ខ្នាលបា ឃ្លើយចុះ អ្នកចូរច្រើក្កចក្កវត្តិក្ក (ក្ករចសំ
 ស្តេចចក្កវត្តិ) ដីប្រសើរព្រៃចុះ កាលបើចក្កវត្តិក្ក ដែលអ្នកច្រើក្ក
 ហើយ ចក្កវត្តនំជាទិព្វ មានកាំ ១ រាង ព្រមទាំងខ្នងកង ព្រមទាំងដុំ
 បរិបូណ៌ ដោយពាការសព្វគ្រប់ នឹងកើតប្រាកដដល់បា ដែលកត់រកសា
 ហើយរក្សាទុរបានប បិករនាវើប្រាសាទដីប្រសើរ ក្នុងថ្ងៃ ១៥ ជាថ្ងៃ
 ទុរបានដោះ ហេតុនេះ វែមនិទានប្រាកដ ។ ព្រះមហាក្សត្រក្រាបចង្អុំ
 ទូលសួរថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ចុះចក្កវត្តិក្កដីប្រសើរនោះ តើដូចម្តេច ។
 ព្រះរាជវស្សីក្រាសថា ខ្នាលបា បើដូច្នោះ ចូរអ្នកតាស្រ័យនូវធម៌កៃ
 ម្យ៉ាង ហើយធ្វើសក្ការៈចំពោះធម៌ គោរពធម៌ រាប់គានធម៌ ចូរជាធម៌
 កោតវត្តនិធម៌ យកធម៌ជាទង្គីដីយ យកធម៌ជាស្ពាន យកធម៌ជាអធិបតិ

ចក្ខុវិស័យ ចក្ខុវិស័យ

ធម្មតំ រក្ខាវរណកុត្តិ សំវិទហស្សុ អន្តោជនស្មី
 ពលកាយស្មី ខត្តិយេសុ អនុយោន្តសុ ព្រាហ្មណ-
 កហេតិកេសុ ទេតមជាទេសេសុ សមណព្រាហ្ម-
 ណេសុ មិត្តបត្តិសុ មា ៧^(១) តេ តាត វិជិតេ
 អធម្មតារោ បរិត្តិត្ត យេ ច តេ តាត វិជិតេ
 អធមា^(២) តេសត្វ ធនំ អនុប្បន្ទេយ្យាសិ^(៣) យេ
 ច តេ តាត វិជិតេ សមណព្រាហ្មណា អធម្មនាទា
 បដិវិតា ខន្តិសោរេច្ច ធិវិជ្ជា ឯកមត្តានំ ទមេន្តិ
 ឯកមត្តានំ សមេន្តិ ឯកមត្តានំ បរិវិញ្ញាបេន្តិ តេ
 កាលេន កាលំ ឧបសន្តមិត្តា បរិបុន្ទេយ្យាសិ
 បរិបញ្ញេយ្យាសិ^(៤) ភី កន្តេ កុសលំ ភី កន្តេ^(៥)
 អកុសលំ ភី សាវន្តំ ភី អនវន្តំ ភី សេវិ-
 តវ្វំ ភី ន សេវិតវ្វំ ភី មេ កុវិយមាឯ

១ ឧ អ. ច ១ ឧ អនា អស្សុ ១ ៣ ម. ធម្មត្ថេយ្យេយ្យាសិ ១ ៤ ឧ.
 បរិបញ្ញេយ្យាសិ ៥ ទិស្សតិ ១ ម. បរិបញ្ញេយ្យាសិ ១ ៥ ឧ. ម. កន្តេ ៥ ទិស្សតិ ១

ចក្ខុវិស័យ ពោលគំរឹចក្ខុវិស័យ

ចាត់ចែងខ្លះការព្យាបាល គ្រប់គ្រង ប្រកបដោយធម៌ ចំពោះជនខាន
 ក្នុង គឺបុត្រភិយោ ចំពោះពួកពល ពួកក្សត្រិយ៍ ពួកជនចុះចូល ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ គបាចក៏ ពួកអ្នកនិកម អ្នកជនបទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ និង
 ពួកម្រឹត បក្សី ម្ចាស់បា អ្នកកុំធ្វើអកុសលធម៌ ក្នុងវិវាទរបស់អ្នកឡើយ
 ម្ចាស់បា បើពួកជនណាក្នុងវិវាទរបស់អ្នក មិនមានទ្រព្យ អ្នកធម្មីដ្ឋល់
 ទ្រព្យដល់ជនទាំងនោះ ម្ចាស់បា បើពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ក្នុងវិវាទ
 របស់អ្នក ជាអ្នករៀនពោលសេចក្តីស្រវឹង និងសេចក្តីប្រមាទ គាំទ្រក្នុងខន្តិ
 និងសោច្ចៈ តែឥទ្ធិធានខ្លួនឯងតែម្នាក់ឯង ធ្វើខ្លួនឯងឱ្យស្ងប់រម្ងាប់តែម្នាក់
 ឯង ធ្វើខ្លួនឯងឱ្យរលត់ (បាណភាវក្តិលេស) តែម្នាក់ឯង អ្នកក្សត្រិយ៍ទៅ
 រកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សព្វៗ កាល ហើយកប្បិសាកស្ម គប្បី
 បោទដណ្តើមថា ចតិគ្រលោកដ៏ចម្រើន ភ្នំជាតុសល ចតិគ្រលោកដ៏ចម្រើ
 ភ្នំជាតុសល ភ្នំជាគំរឹចក្របដោយពោស ភ្នំជាគំរឹមិចក្របដោយ
 ពោស ភ្នំអូរសេព ភ្នំមិនអូរសេព គំរឹមិចក្រប ដែលធ្លុំធ្លុះហើយ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គោ

ធីយេវត្ថំ អហិកាយ ទុក្ខាយ អស្ស កី វា មន មេ
 កវិយោនំ ធីយេវត្ថំ ហិកាយ សុខាយ អស្សាតិ តេសំ
 សុត្វា យំ អកុសលំ តំ អភិវេទ្ពេយ្យសំ យំ កុសលំ
 តំ សមាធាយ វត្តេយ្យសំ ឥទំ ទោ តាត តំ អវិយំ
 ចក្កាវត្តិវត្តន្តិ ។ ឃិវំ ទេវតិ ទោ ភិក្ខុវេ វាសា
 ទត្តិយោ មុត្តាវសិត្តោ វាសិតិស្ស មជិស្សត្វា អវិយេ
 ចក្កាវត្តិវត្ត វត្តតិ(១) ។ តស្ស អវិយេ ចក្កាវត្តិវត្ត
 វត្តមានស្ស តទហុវោសថេ បណ្ណិវេសេ សីសទហា-
 តស្ស ទុចោសធិកស្ស ទុបវិប្បាសាធពាតតស្ស ទិព្វំ
 ចក្កាវតំ ចាតុវហោសិ សហស្សាវំ សនេមិកំ សហ-
 កិកំ សព្វាភារបវិប្បំ ។ ទិស្វា(២) វត្តោ ទត្តិយស្ស
 មុត្តាវសិត្តស្ស ឯតទហោសិ សុតំ ទោ មន មេតំ

១ ឃ. អវិយំ ចក្កាវត្តិវត្តិ វត្តិ ។ ឃ. វត្តិ ។ ២ ឃ. ទិស្វា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គ

ទិទជាប្រយោជន៍ ជាទុក្ខកសកាលយូរអវិទ្ធិនិ មួយទៀត កំពើដូចម្តេច
 ដែលខ្ញុំធ្វើទៅហើយ ជាប្រយោជន៍ ជាសុខអស់កាលយូរអវិទ្ធិនិ លុះ
 គួរបានស្តាប់ពាក្យសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះហើយ គប្បីរៀនឱ្យកំពើ
 ដែលជាអកុសល ហើយសមាទានប្រព្រឹត្តឱ្យកំពើដែលជាកុសល ម្ចាស់
 ពុ នេះឯង ជាចក្ខុត្តិវត្តដ៏ប្រសើរនោះ ។ ម្ចាស់កិច្ចទាំងឡាយ ព្រះ
 រាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ បានទទួលស្តាប់ពាក្យ
 ព្រះរាជសីហា ព្រះករុណាវិប្បិសេស ហើយក៏ប្រព្រឹត្តចក្ខុត្តិវត្ត ដ៏ប្រ-
 សើរ ។ កាលដែលព្រះរាជានោះ កំពុងប្រព្រឹត្តចក្ខុត្តិវត្តដ៏ប្រសើរ កង់
 ព្រះរកសា សមាទានទុរោសថ ហើយរស្មីទៅទាំងលីព្រាសាទដ៏
 ប្រសើរ ក្នុងវិប្បទិ ១៧ ដែលជាវិប្បទិទុរោសថនោះ ចក្ខុត្តិវត្តជាទិព្វមានកំ
 ១ ពាន់ ព្រមទាំងឧត្តិកន៍ ព្រមទាំងជុំ បរិបូណ៌ដោយពាក្យសព្វគ្រប់
 កិកិត្តប្រាកដរឿន ។ ព្រះរាជា ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេក
 ទ្រង់ទកេយ្យហើយ ទ្រង់ព្រះរាជម្រិះថា ពាក្យអញ បានឮមកដូច្នោះថា

ចក្ខុវិស្វកម្ម ចក្ខុវិស្វកម្ម

យស្ស រក្ខា ខត្តិយស្ស មុត្តាវសិក្ខស្ស កនហុចោ-
សថេ បណ្ណារសេ សីសនហាតស្ស ទុចោសដីកស្ស
ទុបវិប្បសានវរកតស្ស ធិត្វំ ចក្កវតនំ នាគុកវតំ
សហស្សវំ សនេមិកំ សហគិកំ សព្វាភារបវិប្បវំ
សោ ហោតិ រាជា ចក្កវត្តិកំ អស្សំ ទុ ទោ
អហំ រាជា ចក្កវត្តិកំ ។

[៣៦] អថទោ ភិក្ខុវេ រាជា ខត្តិយោ មុត្តាវសិក្ខា
ទុដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ទុត្តរាសន្តំ កវិក្ខា វិចេន
ហត្ថេន ភិក្ខុវេ(១) កហេត្វា ឧត្តិលោធិ ហត្ថេន ចក្ក-
វតនំ អន្តរិក្ខិវ បវត្តតុ កវំ ចក្កវតនំ អភិវិធិនាតុ កវំ
ចក្កវតនន្តិ ។ អថទោ តំ ភិក្ខុវេ ចក្កវតនំ បុរត្តិមំ
ធិសំ បវត្តិ(២) ។ អន្ធានេ រាជា ចក្កវត្តិ សទ្ធិ ចតុវត្តិ-
ធិយោ សេនាយ ។ យស្សី ទោ បទ ភិក្ខុវេ បទេសេ
ចក្កវតនំ បតិដ្ឋាសំ តត្ត រាជា ចក្កវត្តិ វាសំ
ទុបកត្តិ(៣) សទ្ធិ ចតុវត្តិធិយោ សេនាយ ។ យេ ទោ
បទ ភិក្ខុវេ បុរត្តិមាយ ធិសាយ បដិរាជាតោ

១ ឧ. ថ. ភិក្ខុវេ ។ ២ បវត្តិធិយោ ។ ៣ ទុបកត្តិ វា បាយ ។

ចក្ខុវិស្វកម្ម កាណាណិចក្កវតនំ

ចក្កវតនំជាទិព្វ មានកំ ១ ភានំ ព្រមទាំងខ្លួនកនី ព្រមទាំងដុំ បរិបូណ៌
ដោយការគ្រប់យ៉ាង កើតប្រាកដទ្រង់ ផលព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍កន្ត
ណា ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ កក់ព្រះកេសា សមាហានទុបុសដ
ស្តេចទៅវាទិលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ក្នុងវិថ្វទី ១៥ ដែលជាថ្ងៃទុបុសដ
នោះ ព្រះរាជាអង្គនោះ ទ័ន្ទជាស្តេចចក្រពត្តិ ទុហ្មំ កាត្មកញ្ញព្រាកដ
ជាស្តេចចក្រពត្តិហើយកើ ។

[៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ដែល
បានមុត្តាភិសេកហើយ ទ្រង់ក្រោកអំពីកាសនៈ ធ្វើសំរាប់ទុត្តរាសន្តិៈ
ធៀនស្នាម្នាម ទើបយកព្រះហស្តទាំងទ្វេដៃ កាន់កុណ្ឌី យកព្រះហស្ត
ទាំងស្តាំ ប្រសំច្រៀងក្តីកនី ហើយកង់ដូងដោយ សូមឲ្យចក្កវតនំដ៏ចម្រើន
ប្រព្រឹត្តទៅ សូមឲ្យចក្កវតនំដ៏ចម្រើន មានជ័យជម្នះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ គ្រានោះ ចក្កវតនំនោះក៏អណ្តែតត្រសែត ទៅកាន់ទិសទាន់
កើត ។ ទើបព្រះបាទចក្រពត្តិ ស្តេចទៅតាម (ចក្កវតនំនោះ) ព្រម
ដោយចក្ខុវិស្វកម្ម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើចក្កវតនំទៅប្រកិស្តាន
ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទចក្រពត្តិ ក៏ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រះរាជទិសទាន់
ក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមដោយចក្ខុវិស្វកម្ម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចំណែកទាំងស្តេច ជាសីកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិសទាន់

សុត្តន្តបិដក វិមទិកាយស្ស បាធិវគ្គ

តេ ភជាធំ ចក្កវត្តិ ឧបសង្កមិត្វា វិវាហាសុ វិហិ ទោ
 មហារាជ ស្វាគតំ(១) មហារាជ សកកន្ត មហារាជ
 អនុសាស មហារាជានិ ។ រាជា ចក្កវត្តិ វិវាហា
 ហាលោ ឧ ហន្តត្វោ អនិទ្ធិ បាណាតត្វំ កាមេស្ស
 មិត្វា ឧ ចរិតត្វា មុសា ឧ កាសិកត្វា មដ្ឋំ ឧ
 បាតត្វំ យថាភុត្តត្វា ភុត្វាថាតិ ។ យេ ទោ មឧ
 ភិក្ខុវេ បុរត្តិមាយ ទិសាយ បដិរាជាយោ តេ រញ្ញា
 ចក្កវត្តិស្ស អនុយត្តា(២) អហោសុំ ។ អថទោ តំ
 ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តំ បុរត្តិមំ សមុទ្ធិំ អដ្ឋោកហេត្វា
 បច្ចុត្តវិត្វា ធិត្តិណំ សមុទ្ធិំ អដ្ឋោកហេត្វា បច្ចុត្តវិត្វា
 បដ្ឋិមំ ទិសំ វិវត្តំ ។ អនុវេ រាជា ចក្កវត្តិ សទ្ធិ
 ចតុរត្តិវិយា សេនាយ ។ យស្មី ទោ មឧ ភិក្ខុវេ
 បរេសេ ចក្កវត្តំ បតិដ្ឋាសិ តត្ថ រាជា ចក្កវត្តិ
 វាសំ ឧបតត្តិ សទ្ធិ ចតុរត្តិវិយា សេនាយ ។

១ ប. ស្វាគតេ ។ ២ ឧ. អនុយត្តា ។

សុត្តន្តបិដក វិមទិកាយ បាធិវគ្គ

កើត ស្តេចទាំងនោះ ក៏ចូលទៅកាន់ព្រះបាទប្រាជ្ញា ហើយក្រាប
 ចង្អុល យ៉ាងនេះថា ចតិក្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្តេចចូលមកចុះ
 ចតិក្រមហារាជ ព្រះអង្គមានព្រះរាជដំណើរ មកស្រួលហើយ ចតិក្រ
 មហារាជ ដែលចេញព្រះអង្គ ជាដែលចេញព្រះអង្គហើយ ចតិក្រ
 មហារាជ សូមព្រះអង្គប្រើប្រាស់ព្រះអង្គ ។ ព្រះបាទប្រាជ្ញា មាន
 ព្រះបទ្ទូល (ប្រះដៅ) យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយមិនត្រូវសម្លាប់សត្វ
 មិនត្រូវឃ្នូចច្រព្យ ដែលគេមិនបានឱ្យ មិនត្រូវប្រើក្នុងសក្តិភាពទាំង
 ឡាយមិនត្រូវពាលភាពក្នុងសក្តិភាពទាំង មិនត្រូវផឹកទឹកស្រវឹងឡើយ ចូរ
 ចរិភាគនៃរបស់ ដែលត្រូវចរិភាគចុះ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ
 ទៀត ស្តេចជាសឹកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិសទាំងកើត
 ស្តេចទាំងនោះ ក៏ទៅជាចុះចូលព្រះបាទប្រាជ្ញាវិញ ។ ខ្មាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ចក្កវត្តំនោះក៏ចុះកាន់សមុទ្រ ក្នុងទិសទាំង
 កើត រួចចូលទៅកាន់សមុទ្រ ក្នុងទិសទាំងកើត រួចចូលទៅកាន់
 កណ្តាលស្រែត ទៅកាន់ទិសទាំងលិច ។ ព្រះបាទប្រាជ្ញា ក៏ស្តេច
 ទៅភាម (ចក្កវត្តំនោះ) ព្រមដោយចក្កវត្តិសេនា ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បើចក្កវត្តំទៅប្រតិស្នាម ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទប្រាជ្ញាក៏
 ស្តេចចូលទៅកាន់ទិសប្រាក ក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមដោយចក្កវត្តិសេនា ។

ចក្កវិញ្ញាណ ចក្កវិញ្ញាណ ធម្មតាទុកោ ធម្មតាទុកោ

យេ ទោ មន ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមាយ ធិសាយ មជ្ជិកជាតោ
 តេ វាជានំ ចក្កវត្ថុំ ឧបសង្កមិត្វា វិវាហាហំសុ វហិ
 ទោ មហារាជ ស្វាគតំ មហារាជ សករណ្ណេ មហារាជ
 អនុសាស មហារាជាតិ ។ វាជានំ ចក្កវត្ថុំ វិវាហា
 ពាលោ ន ហន្តោ អនិច្ចំ ធានាតត្វំ កាមេសុ មិច្ឆា
 ន ចរិតត្វា មុសា ន កាសិតត្វា មជ្ឈំ ន មាតត្វំ យថា-
 កុត្តត្វា កុត្តជាតិ ។ យេ ទោ មន ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមាយ
 ធិសាយ មជ្ជិកជាតោ តេ វាញា ចក្កវត្ថុំស្ស អនុយត្តា
 អហេសុំ ។ អថេទោ តំ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្ថុំ មជ្ឈិមំ សមុទ្ធំ
 អជ្ឈោកហេត្វា មច្ចុត្តវិត្វា ឧត្តវំ ធិសំ មវត្ថុំ ។ អច្ឆរោ
 វាជានំ ចក្កវត្ថុំ សុទ្ធិ ចក្កវត្ថុំនិយោ សេនាយ ។ យស្មី ទោ
 មន ភិក្ខុវេ មនេសេ ចក្កវត្ថុំ មតិដ្ឋាសិ តត្ថ វាជានំ
 ចក្កវត្ថុំ វាសំ ឧបសង្កមិត្វា សុទ្ធិ ចក្កវត្ថុំនិយោ សេនាយ ។

ចក្កវិញ្ញាណ ធម្មតាទុកោ ចក្កវិញ្ញាណ ធម្មតាទុកោ

ខ្លួនភិក្ខុទាំងឡាយ ឯស្តេចជាសីកសត្រូវ ទាំងឡាយណា ដែលនៅ
 ក្នុងទិសទាន់លិច ស្តេចទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាចូលទៅកាលព្រះបាទបក្រពត្តិ
 ហើយក្រាបចង្អុំខ្លួនយ៉ាងនេះថា ចតិក្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្តេចចូល
 មកចុះ ចតិក្រមហារាជ ព្រះអង្គមានព្រះរាជជំណើរ មកស្រួលហើយ
 ចតិក្រមហារាជ ដែលចេញព្រះអង្គ ជាដែលចេញព្រះអង្គហើយ ចតិក្រ
 មហារាជ សូមព្រះអង្គ ទ្រង់ច្រៀនច្រាវចុះ ។ ព្រះបាទបក្រពត្តិ
 ទ្រង់មានព្រះរាជទង្គិក (ច្រាវ) យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវ
 សម្លាប់សត្វ មិនត្រូវលួចច្រពូ ដែលគេមិនបាទទ្វិ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តទុស
 ក្នុងភាពទាំងឡាយ មិនត្រូវគោលពាក្យមុសាវាទ មិនត្រូវដឹកទឹកស្រ-
 វិនឡើយ ចូរចិញ្ចឹមភោគកែរបស់ ដែលគួរចិញ្ចឹមភោគចុះ ។ ខ្លួនភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ឯស្តេចដែលជាសីកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិសទាន់
 លិច ស្តេចទាំងនោះ ក៏ទៅដោះចូលព្រះបាទបក្រពត្តិវិញ ។ ខ្លួន
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ចក្កវត្ថុនោះក៏ចុះកាន់សមុទ្រ ក្នុងទិសទាន់
 លិច ឆ្លងឡើងក្រែងស្រែក ទៅកាន់ទិសទាន់ជើង ។ ព្រះបាទបក្រពត្តិ
 ក៏ស្តេចទៅតាម (ចក្កវត្ថុនោះ) ព្រះដោយចក្កវត្ថុសេនា ។ ខ្លួនភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចើចក្កវត្ថុទៅប្រគិតស្នាម ក្នុងច្រវែងសណ ព្រះបាទបក្រពត្តិ
 ស្តេចចូលទៅកាន់ទិសទាន់ ក្នុងច្រវែងសេនា ព្រះដោយចក្កវត្ថុសេនា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាទ

យេ ទោ បទ ភិក្ខុវេ ទុត្តរាយ ទិសាយ បដិវាជា លោ
 ភេ វាជាធំ ចក្កវត្តិ ឧបស្សន្តមិត្តា ឯវមាហំសុ ឯហិ
 ទោ មហារាជ ស្វាភតំ មហារាជ សត្តន្ត មហារាជ
 អនុសាស មហារាជាតិ ។ វាជា ចក្កវត្តិ ឯវមាហ
 ពាលោ ឧ ហន្តញ្ចា អនិច្ចំ យាណាត្យំ កាមេសុ
 មិច្ឆា ឧ ចរិតញ្ចា មុសា ឧ កាសិញ្ចា មន្ទិ ឧ
 ហាត្យំ យជាបុត្តញ្ច កុញ្ចជាតិ ។ យេ ទោ បទ
 ភិក្ខុវេ ទុត្តរាយ ទិសាយ បដិវាជា លោ ភេ រញ្ញា
 ចក្កវត្តិស្ស អនុយត្តា អហេសុំ ។ អដទោ តំ
 ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិ ឧបស្សន្ត បមរិ អភិវិជិទិត្តា
 កមេវ វាជនាធិ បទុត្តញ្ច(១) រញ្ញា ចក្កវត្តិស្ស អន្ត
 បុរាណេ អត្តករណប្បមុខេ អន្តាហតំ មញ្ញ អដ្ឋាសិ
 រញ្ញា ចក្កវត្តិស្ស អន្តបុរំ ឧបសោភយមាធំ ។

• ចក្កវត្តិបិ បាលេ វាវត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាទ

ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯស្តេចជាសីកសត្រូវ ទាំងឡាយណា ដែល
 នៅក្នុងទិសខាងជើង ស្តេចទាំងនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទចក្រពត្តិ
 ហើយក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះថា ចតិក្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្តេច
 ចូលមកចុះ ចតិក្រមហារាជ ព្រះអង្គមានព្រះរាជវាំងណា មកស្រួល
 ហើយ ចតិក្រមហារាជ ដែលចេញទ្រង់ព្រះអង្គ ជាដែលចេញព្រះអង្គ
 ហើយ ចតិក្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀបប្រដៅចុះ ។ ព្រះបាទ
 ចក្រពត្តិទ្រង់មានព្រះរាជទង្កិរ (ប្រដៅ) យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ
 មិនត្រូវសម្លាប់សត្វ មិនត្រូវលួចច្រឡំ ដែលគេមិនបានឱ្យ មិនត្រូវប្រ-
 ព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនត្រូវពោលពាក្យមុសាវាទ មិនត្រូវនឹក
 ទឹកស្រវឹងឡើយ ចូរចិញ្ចឹមភាគតែចេស ដែលគួរចិញ្ចឹមចុះ ។ ខ្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ឯស្តេចជាសីកសត្រូវ ទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិស
 ខាងជើង ស្តេចទាំងនោះ ក៏ទៅជាចុះចូលព្រះបាទចក្រពត្តិវិញ ។ ខ្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ចក្កវត្តនោះ ក៏បង្រ្កាចរជនដីដែលមាន
 សមុទ្រជាគ្រប់ទិស ហើយត្រឡប់មកកាន់ព្រះរាជធានីនោះវិញ មិន
 នៅក្នុងរបៀបនៃសាលានិច្ច័យ ទៀតទ្វារព្រះរាជវាំង ចេសព្រះបាទ
 ចក្រពត្តិ (នៅទីនីមួយៗ) ហាក់ដូចជាបាក់រលំ ចំក្លីព្រះរាជវាំងរបស់
 ព្រះបាទចក្រពត្តិ ឱ្យភ្លឺត្រាសត្រាត ។

បញ្ជីសុត្តន្ត ទី១១ បញ្ជីគង ២៣ ចុង

[៣៧] ទុតិយោបិ ទោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ ។
 តតិយោបិ ទោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ ។ ទតុតោបិ
 ទោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ ។ បញ្ចោនោបិ ទោ ភិក្ខុវេ
 រាជា ចក្កវត្តិ ។ ធម្មោបិ ទោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ ។
 សត្តោនោបិ ទោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ ពហុន្នំ វស្សានំ
 ពហុន្នំ វស្សសតានំ ពហុន្នំ វស្សសហស្សានំ អច្ចយេន
 រញ្ជាតំ បុរិសំ អាមន្តេសិ យទា ទោ ភិក្ខុ អម្ពោ បុរិស
 បស្សេយ្យសិ ទិព្វំ ចក្កវត្តំ ឱសក្កិតំ ហិយា ទុតំ
 អថ មេ អាហេទេយ្យសីតិ ។ ឯវំ ទេវតិ ទោ
 ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ រញ្ជា ចក្កវត្តិស្ស បទ្ធស្សេសិ ។
 អន្តសា ទោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ ពហុន្នំ វស្សានំ
 ពហុន្នំ វស្សសតានំ ពហុន្នំ វស្សសហស្សានំ អច្ច-
 យេន ទិព្វំ ចក្កវត្តំ ឱសក្កិតំ ហិយា ទុតំ ទិស្វា
 យេន រាជា ចក្កវត្តិ តេទុបស្កន្តិមិ ឧបស្កន្តិមិក្កា
 រាជា ចក្កវត្តិ ឯតទេវេច យោក្ស ទេវ ជា ទេយ្យសិ
 ទិព្វន្តេ ចក្កវត្តំ ឱសក្កិតំ ហិយា ទុតន្តិ ។ អថទោ
 ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ ទេជ្ជបុតំ កុមារំ អាមន្តេក្កា

បញ្ជីសុត្តន្ត បញ្ជីគង ២៤ ចុង

[៣៧] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រភក្តិ ទី ២ ក្តី ។ ខ្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រភក្តិ ទី ៣ ក្តី ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេច
 ចក្រភក្តិ ទី ៤ ក្តី ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រភក្តិ ទី ៥ ក្តី ។
 ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រភក្តិ ទី ៦ ក្តី ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ស្តេចចក្រភក្តិ ទី ៧ ក្តី លុះកន្លងកាលទៅ បានច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ
 ច្រើនពាន់ឆ្នាំ គ្រាន់នឹងបុរសម្នាក់ថា ខ្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ចើងក្នុង
 ឃើញបក្កវត្តដទៃ ឃ្លាតច្យុតចាកចិត្តកាលណា ក្នុងកម្សិច្រាប់ដល់យើង
 ក្នុងកាលនោះ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះក៏ទទួលព្រះរាជឡោ
 ព្រះបាទចក្រភក្តិថា ព្រះករុណាថ្ងៃសែស ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លុះកន្លងទៅ ជាច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ ច្រើនពាន់ឆ្នាំ បុរសនោះបាន
 ឃើញបក្កវត្តដទៃ ឃ្លាតច្យុតចាកចិត្ត ក៏ចូលទៅកាលស្តេចចក្រភក្តិ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបចង្អុលទូលព្រះបាទចក្រភក្តិម្តងថា សូមព្រះ
 រាជកេរដកម្តងលើស្បូនី បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ជ្រាប (ផ្សំក)
 បក្កវត្តដទៃរបស់ព្រះអង្គ ឃ្លាតច្យុតចាកចិត្តហើយ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះបាទចក្រភក្តិ ទ្រង់ហៅព្រះរាជកុមារជាច្រើន

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស បាណិកវិញ្ញា

ឯតនកោច ធំព្យំ តិរ មេ តាត កុមារ ចក្កវត្ថុធំ
 ឱសក្កតិ វេណា ធុតំ សុតំ ទោ បទ មេតំ យស្ស
 រញ្ញា ចក្កវត្ថុស្ស ធំព្យំ ចក្កវត្ថុធំ ឱសក្កតិ វេណា
 ពវតិ ឧទាធំ ភេទ រញ្ញា ចំរំ ជីវិតព្យំ ហោតិ កុត្តា
 បទ^(១) មេ មាទុសកា កាមា សមយោធាធំ មេ
 ធំព្យំ កាមេ បរិយេសិកុំ ឯហំ ត្វំ តាត កុមារ ឥមំ
 សមុទ្ធបរិយន្តំ បទវំ បទបទ្ធគ អហំ បទ កោសមស្សំ
 ឱហារេត្វា កាសាយាធំ វត្តាធំ អប្បាទេត្វា អការស្មា
 អនការិយំ បទ្ធជិស្សាមីតិ ។ អថទោ កិក្ខវេ រាជា
 ចក្កវត្ថុ ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុតំ រជ្ជេ សមទុសារេសត្វា
 កោសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយាធំ វត្តាធំ អប្បាទេត្វា
 អការស្មា អនការិយំ បទ្ធជិ ។ សត្តាហំ បទ្ធជិភេ ទោ
 បទ កិក្ខវេ រាជសិម្ពិ ធំព្យំ ចក្កវត្ថុធំ អន្តរាយិ ។

១ ៥ រុត្ត កេ ប ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវិញ្ញា

មកហើយទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់កុមារមាសឥតុក ឮថា ចក្កវត្ថុធំ ជា
 ទិព្វរបស់យើង យូរពាក្យហើយ សេចក្តីនេះ ឥតុកទ្រង់បាត់បង់ទុក
 (ថ្មី) ចក្កវត្ថុធំជាទិព្វរបស់ស្តេចក្រពត្តិអន្តិណា យូរពាក្យពាក្យហើយ
 ភរិយានមក ស្តេចអន្តិវិទានមើលទៅបានយូរ ឃើញឯកាមជាប់របស់មនុស្ស
 ឥតុកបានបរិភោគ (ឆ្អែកស្តាប់ស្តាប់ហើយ សម័យនេះ ជាសម័យដែល
 ឥតុកត្រូវស្វែងរកកាម ជាទិព្វវិញ ម្ចាស់កុមារមាសឥតុក ចូរអ្នកគ្រប់
 គ្រងដែលដឹង ដែលមានសមុទ្រ ជាប្រាំប្រទល់នេះចុះ ឯឥតុកនឹងការសក់
 ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់កាសាវត្រៃ ចេញពាក្យអការស្មាឧប្បល
 ទៅកាន់ផ្នួស ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទក្រពត្តិ
 ទ្រង់ល្អផិលាមព្រហេជកុមារ ជាចុក្រឡង ឲ្យក្រេកអរ ក្នុងរាជសម្បត្តិ
 ដោយច្របែក ទ្រង់ដាក់ព្រះកសិណិព្រះមនុស្ស ប្រទ្រង់ស្ងៀកដណ្តប់
 កាសាវត្រៃ ចេញពាក្យអការស្មាឧប្បលទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស ។ ម្ចាស់កិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលព្រះរាជវសិ ទើបនឹងទ្រង់ព្រះផ្នួសបាន ពី ថ្ងៃ ចក្កវត្ថុធំ
 ជាទិព្វ កំបាក់ទៅ ។

ចក្ខុវិស័យ ចក្ខុវិស័យអន្តរាគមន៍

[៣៨] អដទោ ភិក្ខុវេ អញ្ញតរោ បុរិសោ ។ បេ ។
 អន្តរាគមន៍ ។ អដទោ ភិក្ខុវេ រាជានិ ទត្តិយោ ឌុត្តារា-
 សិរត្តោ ធិត្វេ ចក្ខុវិស័យ អន្តរាគមន៍ អន្តរាគមន៍ អរហន្ត-
 សិ អន្តរាគមន៍ បដិសំវេទេសិ ទោ ច ទោ រាជិសី
 ឧបសង្កម្មិត្តា អរិយំ ចក្ខុវិស័យ បុត្តិ ។ សោ សម-
 តេនេវ សុទ្ធំ ជនបទំ បសាសនិ តស្ស សមតេន ជនបទំ
 បសាសនោ ន បុត្តេនាបរំ ជនបទា បុត្តិ(១) យថា តំ
 បុត្តកាណំ រាជ្ជំ អរិយេ ចក្ខុវិស័យ វត្តមាណំ ។
 អដទោ ភិក្ខុវេ អមច្ចា ទាវិសង្ខា គណនេយាមត្តា
 អធិកដ្ឋា ទោវិកោ មន្តស្សាជីវិទោ សង្ខេបតិក្ខា
 រាជានំ ទត្តិយំ ឌុត្តារាសិក្ខំ ឯតនេវេតុំ ន ទោ តេ ទេវ

១. ន. បុត្តេនាបរំ ជនបទា បុត្តិ ។ ខ. បុត្តិ ។

ចក្ខុវិស័យ ចក្ខុវិស័យចិត្តចានំ

[៣៩] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រាមានឯង ចុះសេដ្ឋក៏បានក្រាប
 បង្គំទូលព្រះរាជា ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ។ បេ ។ ថា ចក្ខុវិស័យ
 ទិព្វបាត់ទៅហើយ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់មានឯង កាលបើ
 ចក្ខុវិស័យទិព្វបាត់ទៅ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ
 ក៏ទ្រង់ត្រូវប្រហេត្វទ័យ និងសោយន្តរសេចក្តីមិនសប្បាយក្នុងប្រហេត្វទ័យ
 តែមិនចូលទៅសួររក្ខត្តចស្តេចចក្រភ្នំប្រសើរ និងព្រះរាជសិរិយ័យ ។
 បានព្រា ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយនោះ ទ្រង់
 ច្រៀនច្រមើរអ្នកជនបទ កាមព្រះយោចលំរបស់ព្រះអង្គ កាលព្រះរាជា
 នោះច្រៀនច្រមើរអ្នកជនបទ កាមព្រះយោចលំរបស់ព្រះអង្គហើយ លុះ
 ចំណែកមកខាងក្រោយ អ្នកជនបទក៏មិនច្រើនស្មើនឹងកាលមុន ដូចកាល
 ស្តេចទាំងឡាយដំបូង ដែលប្រព្រឹត្តរក្ខត្តចស្តេចចក្រភ្នំប្រសើរ
 នោះឡើយ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រាមានឯង ពួកកមាត្យ ពួក
 បរិស័ទ ពួកហោរាខិនិមហាមាត្រ ពួកហ្មធីរី ពួកឧករក្សាវារិនិពួក
 ជនអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយមន្ត ក៏ប្រជុំគ្នា (ចូលទៅ) ក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជា
 ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាទិយ

សមតេន សុខំ ជនបទំ បសាសនោ ធុត្វោបាបំ ជន-
 បនា បទ្ធក្នំ(*) យថា តំ បុព្វតានំ វាជ្ជំ អរិយេ
 ចក្កវត្តិវត្តំ វត្តមាទានំ សំវិជ្ជក្នំ ទោ តេ នេវ វិជិតេ
 អមត្តា ពារិសដ្ឋា គណាគមហាមត្តា អនិគដ្ឋា នោ-
 វារិកា មន្តស្សាជីវិនោ មយត្នោវ អត្រោ ម យេ មយំ
 អរិយំ ចក្កវត្តិវត្តំ ចារេម ឥឡំ ត្វំ នេវ អម្ពោ អរិយំ
 ចក្កវត្តិវត្តំ បុច្ឆ តស្ស តេ មយំ អរិយំ ចក្កវត្តិវត្តំ
 បុដ្ឋា ព្យាករិស្សាមាតិ ។

[៣៧] អថទោ ភិក្ខុវេ វាជា ចត្តិយោ ធុត្តាវ-
 សិត្តោ អមត្តោ ពារិសដ្ឋោ គណាគមហាមត្តោ អនិគដ្ឋោ
 នោវារិកោ មន្តស្សាជីវិនោ សដ្ឋិតាតាបេត្តា អរិយំ
 ចក្កវត្តិវត្តំ បុច្ឆិ ។ តស្ស តេ អរិយំ ចក្កវត្តិវត្តំ បុដ្ឋា

១ ១. ប. ច្បង្គី ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាទិយ

បានព្វ ថា កាលព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅអ្នកជនបទ ដោយព្រះរយាចល់
 របស់ព្រះអង្គ សុខចំណរមកខាងក្រោយ ពួកអ្នកជនបទមិនចម្រើនស្មើ
 នឹងកាលមុន ដូចកាលព្រះរាជាបំណិនឡាយដាច់ដើម ដែលប្រព្រឹត្តចក្ក-
 ពត្តិវត្តដ៏ច្រើន ទោះឡើយ ចត្តិព្រះសម្មតិទេព ពួកអមាត្យ ពួក
 បរិស័ទ ពួកហោរានិមមាត្យ ពួកឃុំដី ពួកអ្នករក្សាទារ មិនពួក
 ជនអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយមន្ត ទាំងពួកខ្ញុំព្រះអង្គក្តី ពួកជនដទៃក្តី ក៏មាន
 នៅក្នុងវិជន របស់ព្រះអង្គស្រាប់ហើយ យើងខ្ញុំបំណិនឡាយ (សុទ្ធវិក)
 បំណាច់ ខ្ញុំចក្កពត្តិវត្តដ៏ច្រើន ចត្តិព្រះសម្មតិទេព ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ
 សូមរំលឹក សូមព្រះអង្គទ្រង់សួរ ខ្ញុំចក្កពត្តិវត្តដ៏ច្រើន មិនពួកខ្ញុំព្រះ
 អង្គចុះ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ បើព្រះអង្គទ្រង់ស្រាស់សួរ ខ្ញុំចក្កពត្តិវត្ត ដ៏ច្រើន
 ហើយ មុខជាមិនព្យាករបាន ។

[៣៧] ខ្លាចភិក្ខុបំណិនឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍
 ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ទ្រង់ស្រាស់ចង្កាប់ពួកអមាត្យ ពួកបរិស័ទ
 ពួកហោរានិមមាត្យ ពួកឃុំដី ពួកអ្នករក្សាទារ មិនពួកជនអ្នក
 ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមន្ត ឲ្យប្រជុំគ្នាហើយទ្រង់សួរ ខ្ញុំចក្កពត្តិវត្តដ៏ច្រើន ។
 ជនបំណិននោះ ដែលព្រះរាជាអង្គទ្រង់សួរ ខ្ញុំចក្កពត្តិវត្តដ៏ច្រើនហើយ

ចក្ខុវិស័យ ១ អធានំ ធានុប្បាទំ

ព្យាគរីសុ ។ តេសំ សុត្វា ធម្មិកញ្ញា^(១) ទោ
 រត្តាវរណាតុត្តិ សំវិទហំ ខោ ច ទោ អធានំ
 ធនមនុប្បនាសំ ។ អធានំ ធនេ នាទុស្សនិ-
 យមាធនេ នាឡិទ្ធិយំ^(២) វេបុលំ អគមាសំ ។
 នាឡិទ្ធិយេ វេបុលំ ភាគ អញ្ញតរោ បុរិសោ បរេសំ
 អធិទ្ធិំ វេយ្យសង្កាតំ អាទិយំ ។ តមេធំ អត្តមោ-
 សុំ តមោត្វា រត្តោ ទត្តិយស្ស ធុទ្ធាវសិត្តស្ស
 ធនស្សសុំ អយំ ធរេ បុរិសោ បរេសំ អធិទ្ធិំ វេយ្យ-
 សង្កាតំ អាទិយំតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភិក្ខុវេ រាថា
 ទត្តិយោ ធុទ្ធាវសិត្តោ តំ បុរិសំ ឯតនរាថ សច្ចំ
 កំវ ភំ អម្ពោ បុរិស បរេសំ អធិទ្ធិំ វេយ្យ-
 សង្កាតំ អាទិយសីតិ^(៣) ។ សច្ចំ ធរេវតិ ។

ចក្ខុវិស័យ ២ ការប្រើប្រាស់ព្រះរាជព្រះព្រះរាជព្រះព្រះរាជព្រះ
 កិច្ចការព្រះរាជ ។ លុះព្រះរាជា ទ្រង់ព្រះសវនាការព្រះព្រះព្រះ
 របស់ជនទាំងនោះហើយ ទើបទ្រង់ចាត់ចែងទ្រង់ការព្រះ ចប់ទល់គ្រប់គ្រង
 ប្រកបដោយធម៌វិញ ក៏ទ្រង់មិនបានព្រះរាជព្រះព្រះរាជព្រះ ដល់ពួក
 អ្នកទ្រង់ទ្រង់ឡើយ ។ កាលបើព្រះរាជព្រះ ដែលទ្រង់មិនបានព្រះរាជ-
 ព្រះដល់ពួកអ្នកទ្រង់ទ្រង់ រសពក្តីទ័លក្រ ក៏មានច្រើនឡើង ។ កាល
 បើរសពក្តីទ័លក្រ មានច្រើនឡើងហើយ មានបុរសម្នាក់កាន់យកព្រះ
 របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។ ពួក
 រាជបុរស ចាប់បុរសនោះបាន កាន់យកវាវាយព្រះរាជា ជាព្រះគ្រឹះដែល
 បានមុត្តាកិរសកហើយ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធិ បុរសនេះ
 កាន់យកព្រះ របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែល
 ហៅថា លួច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួករាជបុរស ក្រាបបង្គំ
 ទូលយ៉ាងនេះ ព្រះរាជាជាព្រះគ្រឹះ ដែលបានមុត្តាកិរសកហើយ ទ្រង់
 ក្រាស់សួរបុរសនោះដូច្នោះថា នៃបុរស អ្នកនឹងកាន់យកព្រះរបស់ជន
 ទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ពិតមែនឬ ។
 បុរសនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធិ ពិតមែន ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស បារីវេរី

ភីតារណាតិ ។ ន ហិ នេវ ដីវាមីតិ ។
 អដិទោ ភិក្ខុវេ រាជា ទត្តិយោ មុត្តារសិក្ខា តស្ស
 បុរិសស្ស ធនមនុច្ចាសិ ឥមំនា ភ្នំ អន្តោ បុរិស
 ធនេន អត្តនា ន ដីវាហិ មាតាមិតរោ ច ខោ-
 សេហិ មុត្តនារក្ស ខោសេហិ កម្មន្តេ(១) បយោដេហិ
 សមណោសុ ព្រាហ្មណោសុ ឧទ្ធិត្តិកំ ឧត្តិលំ ប-
 តិដ្ឋយេហិ សោវត្តិកំ សុទិវាតកំ សត្តសំវត្តចិកត្តិ ។
 វរំ នេវាតិ ខោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ រញ្ញោ ទត្តិ-
 យស្ស មុត្តារសិក្ខស្ស បទុស្សោសិ ។ អញ្ញតរោមិ
 ខោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ បរេសំ អនិច្ចំ ខេយ្យសង្កាតំ
 អាទិយំ ។ តមេធំ អត្តហេសុំ តហេត្វា រញ្ញោ
 ទត្តិយស្ស មុត្តារសិក្ខស្ស នស្សេសុំ អយំ នេវ
 បុរិសោ បរេសំ អនិច្ចំ ខេយ្យសង្កាតំ អាទិយីតិ ។

១ ឧ. ឧ. ៣៥៤ ច ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បារីវេរី

ព្រះរាជាទ្រង់គ្រាស់សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី (បានជាអ្នកល្អចម្រើន) ។
 បុរសនោះក្រាបចង្អុលថា ចតិគ្រព្រះសម្មតិទេព ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមិនខាន
 (ចេស្ត់) ខំនិចិត្តិមជីវិត ។ ខ្ញាលភិក្ខុតាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះរាជា
 ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះរាជនាមព្រះរាជទ្រព្យ
 ដល់បុរសនោះ រួចទ្រង់គ្រាស់ចង្អុលថា ខ្ញាលបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកចូរយក
 ទ្រព្យនេះទៅចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនផង ចិញ្ចឹមមាតាបិតាផង ចិញ្ចឹមបុត្រភរិយាផង
 ប្រកបការងារផង ចូរកម្ពស់ទត្តិណាខាន ដែលមានផលខ្ពង់ខ្ពស់ ចំពោះ
 សមណព្រាហ្មណ៍តាំងឡាយ ជាពន្ធគោនសត្វឱ្យកើត ក្នុងឋានសួគ៌
 មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុងឋានសួគ៌ផងចុះ ។ ខ្ញាលភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុរសនោះ ក៏ទទួលព្រះរាជឡើង នៃព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍
 ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ដោយពាក្យថា ព្រះករុណាវិជ្ជាសេស ។
 ខ្ញាលភិក្ខុតាំងឡាយ មានបុរសម្នាក់ទៀត កាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំង-
 ឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យ ដែលគេហៅថា លួច ។ ពួករាជបុរស
 ចាប់បុរសនោះបាន ក៏នាំយកទៅដាក់ព្រះរាជា ជាក្សត្រិយ៍ដែលបានមុ-
 ត្តាភិសេកហើយ ក្រាបចង្អុលថា ចតិគ្រព្រះសម្មតិទេព បុរសនេះកាន់
 យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យដែលហៅថា លួច ។

ច្បាប់វិស្សន្ត ធានុប្បទានំ ធម្មនុសាសនំ

ឃុំវុត្តុ ភិក្ខុវេ រាជា ទត្តិយោ មុទ្ធាវសិក្ខោ តំ(១) បុរិសំ
ឯតទរោច សច្ចំ កំរ ត្វំ អន្តោ បុរិស បរេសំ អនិច្ចំ
ថេយ្យសដ្ឋានំ អាធិយសិកិ ។ សច្ចំ ទេវតិ ។
កីតារណាតិ ។ ឧ ហិ ទេវ ជីវមិកិ ។ អថទោ
ភិក្ខុវេ រាជា ទត្តិយោ មុទ្ធាវសិក្ខោ តស្ស បុរិសស្ស
ធធម្មនុប្បទានំ ឥទិយា ត្វំ អន្តោ បុរិស ទទេ
អត្តនា ច ជីវហិ មាតាមិតរោ ច ទោសេហិ មុត្ត-
នារត្វ ទោសេហិ តម្មន្តេ បាយាដេហិ សមណេសុ
ប្រាហ្មណេសុ ទុន្តិកំ ធន្តិលំ បតិដ្ឋបេហិ
សោវត្តិកំ សុទិវានិកំ សត្តសំវត្តនិក្ខំ ។ ឃុំ ទេវតិ
ទោ ភិក្ខុវេ សោ(២) បុរិសោ អញ្ញោ ទត្តិយស្ស
មុទ្ធាវសិក្ខស្ស បទូស្សោសិ ។ អស្សោសុំ ទោ ភិក្ខុវេ

១ ១. ធម្មិ ១ វិស្សិ ។ ២ ១. ភោ សោ ភិបុជ ។

ច្បាប់វិស្សន្ត ការទ្រង់ព្រះរាជទានប្រក្ស ការទ្រង់ច្រៀមប្រទេសោយមិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួករាជបុរស ក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះហើយ
ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាវសិកេហើយ ក៏ទ្រង់គ្រាស់សួរបុរស
នោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកឯងកាន់យកទ្រព្យរបស់នាង-
ឡាយអីខ ដែលគេមិនទាន់ទិញ ដែលហៅថា ល្អ ពិតមែនឬ ។ បុរស
នោះក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពិតមែន ។ ព្រះរាជាទ្រង់
គ្រាស់សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី (បានជាអ្នកឯងល្អច្រព្យនេះ) ។ បុរស
នោះក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ មិនមាន
(របស់អ្វី) មិនចិញ្ចឹមជីវិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង
ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាវសិកេហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះ
រាជទ្រព្យ ដល់បុរសនោះ រួចទ្រង់គ្រាស់ចម្លើយថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន
អ្នកចូរយកទ្រព្យនេះ ទៅចិញ្ចឹមជីវិតដោយខ្លួនឯងផង ចិញ្ចឹមមាតាបិតាផង
ចិញ្ចឹមបុត្រភរិយាផង ប្រកបការងារផង ចូរកម្រិតខ្លួនទុក្ខណាបានដែល
មានផលខ្ពង់ខ្ពស់ ចំពោះសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជាទានភាគរាជ
សត្វទ្រព្យកិច្ច គ្មានឋានសួគ៌ មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុង
ឋានសួគ៌ផងចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះក៏ទទួលព្រះរាជទាន
ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាវសិកេហើយ ដោយពាក្យថា ព្រះ
ករុណាវិជ្ជិវេសសេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សបានឮដំណឹងថា

សុត្តន្តបិដក វិយទិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

មនុស្សោ យេ កិវេ កោ បរេសំ អនិច្ចំ ថេយ្យសង្ខាតំ
អាទិយន្តិ ភេសំ វាជា អនុប្បនេតិកិ(១) ។ សុត្តាន
ភេសំ វិភទនហោសិ យន្ត្រន មយំមិ បរេសំ អនិច្ចំ
ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយេយ្យមាតិ ។

[៤០] អថេចា ពិក្ខុវេ អញ្ញាគរោ បុរិសោ បរេសំ
អនិច្ចំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយំ ។ តមេធំ អត្តហេសុំ
តហេត្វា វញ្ញា ខត្តិយស្ស មុត្តាវសិក្ខស្ស នស្សសុំ
អយំ នេវ បុរិសោ បរេសំ អនិច្ចំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិ-
យិតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ពិក្ខុវេ វាជា ខត្តិយោ មុត្តាវសិក្ខោ
កំ បុរិសំ វិភទនរោច សច្ចំ កិវេ ភ្នំ អន្តោ បុរិស បរេសំ
អនិច្ចំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយសីតិ ។ សច្ចំ នេវាតិ ។

១ ខ. ធម្មប្បទេសីតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយទិកាយ បាដិកវគ្គ

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះរាជទាន ឲ្យព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួកមនុស្ស ដែលកាន់យក
ទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យដែលហៅថា លួច ។
លុះមនុស្សទាំងនោះបានឮហើយ ក៏នោះសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ចើដូច្នោះ
មានតែពួកយើងទាំងឡាយ ទៅកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែល
គេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច (កុំខាន) ។

[៤០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះត្រាជានិក្ខេបយក មាន
បុរសម្នាក់កាន់យកទ្រព្យ របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ
ដែលហៅថា លួច ។ ពួកករដបុរស ចាប់បុរសនោះបាន ក៏នាំយក
ទៅក្នុងព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ក្រាបបង្គំទូល
ថា ចតិក្រព្រះសម្មតិវេទា បុរសនោះឯង កាន់យកទ្រព្យ របស់ជន
ទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កាលបើពួកករដបុរស ក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះហើយ ព្រះរា-
ជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចម្រើន អ្នកឯង កាន់យកទ្រព្យ របស់ជន
ទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ពិតមែន
ឬ ។ បុរសនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា ចតិក្រព្រះសម្មតិវេទា ពិតមែន ។

ច្បាប់ស្តីពីស្ត្រី អំពីការកាន់ សីលធម៌

ក៏ការណាតិ ។ ឯ ប្តី ទេវ ដ៏រាមីតិ ។ អថទោ
 គិក្ខុវេ រញ្ជា ទត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិក្ខុស្ស ឯតទេហាសិ
 សថ ទោ អហំ យោ យោ បរសំ អនិទ្ធិ ថេយ្យ-
 សង្កាតំ អាទិយិស្សតិ ភស្ស ភស្ស ធនមទុប្បទស្សមិ^(១)
 ឯវមិទំ អនិទ្ធានាទំ បវន្តិស្សតិ យទ្ធាហំ ឥមំ បុរិសំ
 សុទិសេធំ វិសេធយ្យ ម្ភលយទ្ធិ^(២) ការយ្យំ សិស-
 មស្ស ធិទ្ធយ្យទ្ធិ ។ អថទោ គិក្ខុវេ រាជា ទត្តិយោ
 មុទ្ធាវសិក្ខោ បុរិសេ អាណាបេសិ ភេទហិ ភណ
 ឥមំ បុរិសំ ទណ្ណយ រដ្ឋយា បច្ឆាពាហុ^(៣) កាណ្ណតទ្ធនំ
 តទ្ធិត្វា ឡុមុណ្ណំ កកិត្វា ទរស្សរេធបណវេធប រថិយាយ
 រថិយំ សិទ្ធិដកេធន សិទ្ធិដកំ បរិទេត្វា ទត្តិណោធន
 ធារេធន វិក្ខមិត្វា ទត្តិណាតោ ទត្តិស្ស សុទិសេធំ
 វិសេធយ ម្ភលយទ្ធិ ការេថ សិសមស្ស ធិទ្ធិជា-
 តិ ។ ឯវំ ទេវតិ ទោ គិក្ខុវេ ភេ បុរិសា រញ្ជា
 ទត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិក្ខុស្ស បដិស្សត្វា តំ បុរិសំ
 ទណ្ណយ រដ្ឋយា បច្ឆាពាហុ កាណ្ណតទ្ធនំ តទ្ធិត្វា

១ ១. ធនមទុប្បទមិ ។ ២ ១ ម្ភលយទ្ធិ ។ ៣ ១. ធន. បច្ឆាពាហុ ។

ច្បាប់ស្តីពីស្ត្រី អំពីការកាន់ ការកាន់ច្បាប់ (៤៣)

ព្រះរាជាទ្រង់ក្រាស់សួរថា ព្រះរាជាបុរិស្ថិ (បានជាអ្នកឯងស្តេចព្រះរាជា) ។
 បុរសនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បដិគ្រព្រះសម្មតិវេត ព្រះខ្ញុំព្រះអង្គ មិន
 មាន (ចេស័រ្យ) ទំនិចិត្តិមជិត ។ ខ្ញុំលក្ខត្តិទុយ លំដាប់នោះ
 ព្រះរាជាជាគ្រូគ្រូ ដែលបានមុខភាសិតហើយ ទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា បើរាជានុញ្ញាតទ្រង់ទ្រព្យ ដល់អ្នកដែលកាន់យកទ្រព្យរបស់
 ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលមិនបានទ្រព្យ ដែលហៅថា លួច កែយំនិរនេះ
 មុនជាអំណាចនោះ ទំនិចិត្តិវេតប្រើទ្រព្យ បើដូច្នោះ គួរកែរាជានុញ្ញាត
 ផ្តាញ់ផ្តាល់បុរសនេះ គួរធ្វើ ខ្ញុំការផ្តាច់ផ្តិលបុរសគល់ គិតកំស្រាលវា
 ចេញ ។ ខ្ញុំលក្ខត្តិទុយ ទើបព្រះរាជាជាគ្រូគ្រូ ដែលបានមុខ-
 ភាសិតហើយ ទ្រង់ក្រាស់បង្គំបំពេញបុរសថា ខ្ញុំព្រះស្ត្រី បើដូច្នោះ ចូរ
 អ្នកទាំងឡាយចង់ស្វាចសេកបុរសនោះ ឲ្យដាច់ដោយខ្សែដំបំ ហើយការ
 ក្បាលឲ្យរលីនិរូច (ត្រូវទូន) ស្ត្រីដែលមានសំឡេងពូជ្រំនំ ទាំងបណ្តើរជុំវិញ
 សត្វច្រក សត្វផ្លូវបំបែកចំណុចចេញទៅតាមគ្នាទាំងគ្រូ ហើយចូរផ្តាញ់
 ផ្តាល់ ធ្វើខ្ញុំការផ្តាច់បុរសគល់ គិតកំស្រាលវាចេញ គ្មានទិសទាន់គ្រូ
 ខ្ញុំគ្រូនិច្ចះ ។ ខ្ញុំលក្ខត្តិទុយ រាជបុរសទាំងនោះ ទទួលព្រះរាជឡើង
 ព្រះរាជាជាគ្រូគ្រូ ដែលបានមុខភាសិតហើយ ដោយពាក្យថា ព្រះ
 កុណាវិទូរិសេស ហើយចង់ស្វាចសេកបុរសនោះ ឲ្យដាច់ដោយខ្សែដំបំ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិវគ្គោ

ខុរមុណ្ណំ កកិក្ខា ខាស្សវេន បណាវេន វេយាយ វេយំ
សិដ្ឋាដកេន សិដ្ឋាដកំ បរិទេត្វា នក្ខិណោន
ច្វារេន ធិក្ខមិត្វា នក្ខិណោតោ នករស្ស សុធិសេធំ
ធិសេទេសុំ ម្ភលយង្គំ អតំសុ សីសមស្ស ធិដ្ឋិសុ ។

(៤០) អស្សោសុំ ខោ កិក្ខុវេ មនុស្សា យេ
កកិ កោ បវេសំ អធិដ្ឋំ វេយ្យសដ្ឋាតំ អាធិយដ្ឋំ
កេ រាជា សុធិសេធំ ធិសេទេតិ ម្ភលយង្គំ ករេតិ
សីសាធិ ភេសំ ធិដ្ឋិតិ ។ សុត្វាន ភេសំ ឋតទហោសិ
យទ្ធន មយំបិ តិណ្ណាធិ សត្វាធិ កាវាមេយ្យម(១)
តិណ្ណាធិ សត្វាធិ កាវាមេត្វា យេសំ អធិដ្ឋំ វេយ្យ-
សដ្ឋាតំ អាធិយស្សម ភេ សុធិសេធំ ធិសេទេស្សម
ម្ភលយង្គំ កកិស្សម សីសាធិ ទេសំ ធិដ្ឋិស្សមាតិ។
កេ តិណ្ណាធិ សត្វាធិ កាវាមេសុំ តិណ្ណាធិ សត្វាធិ
កាវាមេត្វា តាមយាតំបិ ឧបក្កមីសុ កាតុំ ធិតមយា-
តំបិ ឧបក្កមីសុ កាតុំ នករយាតំបិ ឧបក្កមីសុ កាតុំ

• ១. កាវាមេស្សម ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិវគ្គោ

ព្រះការក្សាលឱ្យលើស (ខ្លួន) ស្ត្រីដែលមានសំឡេងត្រូវគ្នា ដំបូង
ជុំវិញសព្វច្រក សព្វដូចចែក ទាំងពេញភាមិទារខាងស្ត្រី ហើយដូចគ្នា
ផ្ទាល់ ធ្វើឱ្យការផ្គត់ផ្គង់ល្អប្រសើរ គឺកាត់ក្បាលបុរសនោះ ក្នុងខែស
ខាងក្បូងខ្មែរ ។

(៤១) ម្នាលកិត្តិទាយ ពួកមនុស្សបានពូជណែនថា ពួកជនណា
កាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយផ្សេង ដែលគេមិនបានឱ្យ ដែលហៅ
ថា លួច ព្រះរាជាទ្រង់ផ្តាច់ផ្តាច់ ឱ្យជនទាំងនោះ ទ្រង់ធ្វើឱ្យការផ្គត់
ផ្គង់ល្អប្រសើរ គឺទ្រង់កាត់ក្បាលពួកជនទាំងនោះ ។ លុះមនុស្សទាំងនោះ
បានឮហើយ ក៏គិតយ៉ាងនេះថា ចម្លែងមែនណាស់ យើងនាំគ្នាធ្វើគ្រឿង
ស្រ្តាវុដដ៏មុតត្វា លុះនាំគ្នាធ្វើគ្រឿងស្រ្តាវុដដ៏មុតត្វាចេះហើយ ទើប
កាន់យកទ្រព្យរបស់ពួកជនណា ដែលគេមិនបានឱ្យ ដែលហៅថា លួច
ហើយពួកយើងទាំងឡាយ ឱ្យជនទាំងនោះ ទើបធ្វើឱ្យការផ្គត់ផ្គង់
ល្អប្រសើរ គឺកាត់ក្បាល របស់ជនទាំងនោះចេញ ។ មនុស្សទាំង
នោះ ក៏នាំគ្នាធ្វើគ្រឿងស្រ្តាវុដដ៏មុតត្វា លុះនាំគ្នាធ្វើគ្រឿងស្រ្តាវុដ
ដ៏មុតត្វាចេះហើយ ក៏ព្យាយាមធ្វើ ឱ្យការសម្រាប់អ្នកស្រុកខ្លះ ព្យាយាម
ធ្វើ ឱ្យការសម្រាប់អ្នកឆ្ងាយខ្លះ ព្យាយាមធ្វើ ឱ្យការសម្រាប់អ្នកឆ្ងាយខ្លះ

បញ្ជីស្មុគ្រ ធនាគារកម្ពុជា

បន្តទូហាយាម្យ៍(*) ឧបត្ថម្ភស្មុគ្រ កាត់ ។ យេស សេ(២)
អង្គ ថេយ្យស្មុគ្រ អាជិយន្ត តេ សុវិសេដ
និសេនេន្ត មូលយន្ត ករណ៍ សីសាជិ នេស ជំនុំ ។

(៤៤) ឥត ទេ ភិក្ខុវេ អននាម ធន ធានុ-
ម្យនិយមនេ ធាន្យនិយម វេមុល្យមកមាសិ ធាន្យនិយម
វេមុល្យ តេត អនិធានាម វេមុល្យមកមាសិ អនិ-
ធានាម វេមុល្យ តេត សត្តុ វេមុល្យមកមាសិ
សត្តុ វេមុល្យ តេត ធាណាតិចារេ វេមុល្យមកមាសិ
ណាតិចារេ វេមុល្យ តេត មុសារាទេ វេមុល្យម-
កមាសិ មុសារាទេ វេមុល្យ តេត តេស សត្តាម
អាយុមិ បរិហាយិ វណ្ណមិ បរិហាយិ តេស
អាយុនាមិ បរិហាយមនាមាម វណ្ណមិ បរិហា-
យមនាមាម អសីតិវស្សស ហស្សយុកាម មនុស្ស-
នំ ចត្តាវិសវស្សស ហស្សយុកា មុត្តា អហេសុ
ចត្តាវិសវស្សស ហស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សសុ

* ឧ. បញ្ជីស្មុគ្រ ចំ ។ ២ ៩. ៣ យេស ។

បញ្ជីស្មុគ្រ ការចែកចាយធនាគារកម្ពុជា

ព្យាយាមធ្វើឱ្យការចែកចាយធនាគារកម្ពុជា ។ មនុស្សទាំងនោះក៏ដឹងក្នុងក្រុង
របស់ពួកជនណា ដែលគេមិនបានឱ្យ ដែលហៅថា លួច ហើយផ្គាក្រុង
ពួកជនទាំងនោះ ធ្វើឱ្យការផ្គាក្រុងលួចលាក់ គឺកាត់ក្បាលជនទាំងនោះ ។

(៤៤) ខ្លាសភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនប្រុងព្រះ
រាជានុព្រះរាជប្រព្រឹត្ត ដល់ពួកអ្នកទូតប្រព្រឹត្តចុះ សេចក្តីច្បាប់ក្រ ក៏មាន
ច្រើនឡើយ កាលបើសេចក្តីច្បាប់មានច្រើនឡើយហើយ អង្គចាន
ក៏មានច្រើនឡើយ កាលបើអង្គចាន មានច្រើនឡើយហើយ បុណ្យ-
ភិក្ខុ ក៏មានច្រើនឡើយ កាលបើបុណ្យភិក្ខុ មានច្រើនឡើយហើយ
មុសាវាទ ក៏មានច្រើនឡើយ កាលបើមុសាវាទមានច្រើនឡើយហើយ ទាំង
កាយទាំងពណ៌សម្បុរ របស់សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះ
ថយទាំងកាយ ថយទាំងពណ៌សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស
ដែលមានកាយ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏ថយមក មានកាយត្រឹម ៤ ម៉ឺនឆ្នាំ ខ្លាស
ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកមនុស្ស ដែលមានកាយត្រឹម ៤ ម៉ឺនឆ្នាំ (នោះ)

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស បាដិវគ្គោ

អញ្ញតរោ បុរិសោ បរេសំ អទិន្នំ ថេយ្យសម្ពាតំ អា-
 ទិយំ ។ តមេតំ អត្តហោសុំ កហេត្វា រក្ខា ទត្តិយស្ស
 មុត្តាវសិត្តស្ស ធរស្សសុំ អយំ មេវ បុរិសោ បរេសំ
 អទិន្នំ ថេយ្យសម្ពាតំ អាទិយតិ ។ ឯវំ វុត្ត កិក្ខុវេ
 រាជា ទត្តិយោ មុត្តាវសិត្តោ តំ បុរិសំ ឯតទរោច
 សច្ចំ កិវ ភ្នំ អន្តោ បុរិស បរេសំ អទិន្នំ ថេយ្យ-
 សម្ពាតំ អាទិយសីតិ ។ ឈ ហំ ទេវតិ សម្មជា-
 ឈមុសា កាសិ ។

(៤៣) ឥតិ ទោ កិក្ខុវេ អធិណំ ធរេ ធានុប្ប-
 ទិយមាធរ ធាន្យិន្ទិយំ វេបុល្លមកមាសិ ធាន្យិន្ទិយេ
 វេបុល្លំ កតេ អទិន្នាធានំ វេបុល្លមកមាសិ
 អទិន្នាធានេ វេបុល្លំ កតេ សត្តំ វេបុល្លមកមាសិ
 សក្កុ វេបុល្លំ កតេ ចាណាតិចារោ វេបុល្លមកមាសិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាដិវគ្គ

មានបុរសម្នាក់កាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យ
 ដែលហៅថា លួច ។ ពួកករដបុរសគឺចាប់បុរសនោះ នាំយកទៅថ្វាយ
 ព្រះរាជាជាព្រហ្មក្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេក ហើយក្រាបចង្អៀលថា ចតិក្រ
 ព្រះសម្មតិវេទ បុរសនេះកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែល
 គេមិនបានឱ្យ ដែលហៅថា លួច ។ ម្ចាស់កំពុងទាំងឡាយ កាលបើពួក
 ករដបុរសក្រាបចង្អៀលយ៉ាងនេះហើយ រឹចព្រះរាជាជាព្រហ្មក្រិយ៍ដែលបាន
 មុត្តាភិសេក ទ្រង់ត្រាស់សួរបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា ខែបុរសដ៏ចម្រើន
 អ្នកឯងកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យ ដែល
 ហៅថា លួច ពិតមែនឬ ។ បុរសនោះ ក៏ពោលសម្បជានមុហារាជថា
 ចតិក្រព្រះសម្មតិវេទ មិនមែនទេ ។

(៤៣) ម្ចាស់កំពុងទាំងឡាយ កាលបើព្រះមហាក្រិយ៍ មិនទ្រង់
 ព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួកអ្នកទូក់ទ្រព្យ ដូច្នេះហើយ សេចក្តី
 ទំលក្រ ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើសេចក្តីទំលក្រ មានច្រើនឡើងហើយ
 អច់ខ្លាចាន ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើអច់ខ្លាចាន មានច្រើនឡើង
 ហើយ គ្រឿងស្រ្តាវចក៏មានច្រើនឡើង កាលបើគ្រឿងស្រ្តាវច
 មានច្រើនឡើងហើយ បារណាភិបារ ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ

បញ្ជីស្មុគ្រ ៣៣១ប្បតនាវិ

ចាណតិទានេ វេបុល្លំ កតេ មុសាវនេ វេបុល្លម-
កមាសិ មុសាវនេ វេបុល្លំ កតេ តេសំ សត្តានំ
អាយុមិ បរិហាយិ វិណ្ណាមិ បរិហាយិ តេសំ(១) អ-
យុនាមិ បរិហាយមាទានំ វិណ្ណានមិ បរិហាយមាទានំ
ចត្តាវិសាវស្សសហស្សយុកានំ មនុស្សានំ វិសតិវស្ស-
សហស្សយុកា បុត្តា អមោស្មំ វិសតិវស្សសហស្ស-
យុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ អញ្ញតរេ បុរិសោ
បរេសំ អនិច្ចំ វេយ្យសម្ពាតំ អាទិយំ ។ កមេនំ
អញ្ញតរេ បុរិសោ រញ្ញោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវស្មិក្ខុស្ស
អាហារេសិ វត្តដ្ឋានោ នេវ បុរិសោ បរេសំ អនិច្ចំ
វេយ្យសម្ពាតំ អាទិយត័តិ បេសុញ្ញមកាសិ ។

[២២] ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ អននាមំ ននេ ចា-
នុប្បនិយមានេ នាន្ទិទ្ធិយំ វេបុល្លមកមាសិ នាន្ទិ-
ទ្ធិយេ វេបុល្លំ កតេ ។ មេ ។ មិសុណា វិចា
វេបុល្លមកមាសិ មិសុណាយ វិចាយ វេបុល្លំ កតាយ
តេសំ សត្តានំ អាយុមិ បរិហាយិ វិណ្ណាមិ បរិហាយិ

១ ១. កេសត្តិ និទ្ទេសិតិ ។

បញ្ជីស្មុគ្រ ការមិទ្រង់ព្រះរាជពានុក្រមជាដើម

បាណកិបុកមាទានេច្រើនឡើងហើយ មុសាវនកិមាទានេច្រើនឡើង កាលបើ
មុសាវនមាទានេច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងនាណិសម្បារ របស់សត្វ
ទាំងនោះ ក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងនាណិ
សម្បារចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ២ ម៉ឺនឆ្នាំ
ក៏ថយទៅមានអាយុត្រឹម ២ ម៉ឺនឆ្នាំវិញ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្តាពួក
មនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ២ ម៉ឺនឆ្នាំ (នោះ) មានបុរសម្នាក់កាន់យក
ទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យ ដែលហៅថា លួច ។
បុរសម្នាក់ ទាំងយកសេចក្តីខ្លះ ទៅក្រាបបង្គំទូល ញុះញង់ព្រះរាជា
ជាត្រូវត្រិយ៍ ដែលបានមុខភារិសេកហើយថា បាត់ព្រះសេដ្ឋកិរទេព បុរស
ឈ្មោះនេះ កាន់យកទ្រព្យ របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យ
ដែលហៅថា លួច ។

[២២] ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនទ្រង់
ព្រះរាជពានុក្រមដទៃ ដល់ខ្លួនខ្សឹកខ្សួលដូច្នោះហើយ សេចក្តីទ័លក្រ
ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើសេចក្តីទ័លក្រមានច្រើនឡើងហើយ ។ មេ ។
មិសុណាវិចា ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើមិសុណាវិចាមានច្រើនឡើង
ហើយ ទាំងអាយុទាំងនាណិសម្បារ របស់សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាល

តេសំ អាយុនាមិ បរិហាយមាណាចំ វណ្ណោធមិ
 បរិហាយមាណាចំ វិសតិវស្សសហស្សយុកានំ ម-
 ទុស្សនំ ទសវស្សសហស្សយុកា បុត្តា អហោសុំ
 ទសវស្សសហស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ មទុស្សសុ
 ឯកំ ឯ សត្តា វណ្ណវណ្ណា(១) ហោន្តិ ឯកំ ឯ សត្តា
 ទុព្ភណ្ណ តត្ថយេ តេ សត្តា ទុព្ភណ្ណ តេ វណ្ណវណ្ណ
 សត្ត អភិជ្ឈាយន្តា ចរេសំ ធារេសុ បារិវត្តំ អាមជ្ជីសុ។

(៤៥) ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ អននាចំ ធានេ ធានុប្ប-
 និយមានេ ធាន្និទ្ធិយំ វេបុល្លមគមាសិ ធាន្និទ្ធិយេ
 វេបុល្លំ គតេ អនិច្ឆានាចំ វេបុល្លមគមាសិ អនិច្ឆានានេ
 វេបុល្លំ គតេ ។ សន្និទ្ធិ ។ កាមេសុ មិច្ឆាបារេ
 វេបុល្លមគមាសិ កាមេសុ មិច្ឆាបារេ វេបុល្លំ គតេ
 តេសំ សត្តានំ អាយុមិ បរិហាយិ វណ្ណោមិ
 បរិហាយិ តេសំ អាយុនាមិ បរិហាយមាណាចំ
 វណ្ណោធមិ បរិហាយមាណាចំ ទសវស្សសហស្ស-
 យុកានំ មទុស្សនំ បញ្ចវស្សសហស្សយុកា
 បុត្តា អហោសុំ បញ្ចវស្សសហស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ

• ១. ម. វណ្ណវណ្ណា ។

សត្វតាំងនោះថយទាំងកាយ ថយទាំងពណ៌សម្បុរចុះហើយ ក្នុងទាំងឡាយ
 របស់មនុស្សដែលមានកាយ ២ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏ថយចុះមកមានកាយត្រឹម ១ ម៉ឺន
 ឆ្នាំវិញ ខ្លួនភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្តាពួកមនុស្សដែលមានកាយ ១ ម៉ឺនឆ្នាំ
 (នោះ) សត្វពួកខ្លះមានពណ៌សម្បុរល្អ សត្វពួកខ្លះមានពណ៌សម្បុរ
 កាត្រក់ ចណ្តាសត្វទាំងពីរពួកនោះ សត្វណា ដែលមានពណ៌សម្បុរ
 កាត្រក់ ក៏ស្រឡាញ់ពួកសត្វដែលមានពណ៌សម្បុរល្អ ក៏ប្រព្រឹត្តមិច្ឆាបារេ
 ក្នុងភិយារចេសំពួកជនដទៃ ។

(៤៥) ខ្លួនភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនទ្រង់ព្រះ
 រាជទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួកអ្នកទ្រង់ទ្រព្យរដ្ឋប្បវេណីហើយ សេចក្តីច័លក្រ
 ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើសេចក្តីច័លក្រ មានច្រើនឡើងហើយ អចិ-
 ត្តាទាន ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើអចិត្តាទានមានច្រើនឡើងហើយ ។
 សេចក្តីសន្តិប ។ ការមេសុ មិច្ឆាបារេ ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើការមេសុ
 មិច្ឆាបារេ មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងកាយទាំងពណ៌សម្បុររបស់សត្វ
 ទាំងនោះ ក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះ ថយទាំងកាយ ថយទាំង
 ពណ៌សម្បុរចុះហើយ ក្នុងទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានកាយ ១
 ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏ថយមក មានកាយត្រឹម ៥ ពាន់ឆ្នាំវិញ ខ្លួនភិក្ខុទាំងឡាយ

ចក្ខុវិស័យ ឧបសគ្គសមាសធាតុ អាយុជីវិត

មនុស្សសុ ទ្វេ ធម្មា វេបុល្លមកមីសុ ធុរសា ច វិហា
 សម្មប្បណាទោ ច ទ្វីសុ ធម្មេសុ វេបុល្លំ កតេសុ ភេសំ
 សត្តានំ អាយុមិ បរិហាយិ វណ្ណាមិ បរិហាយិ ភេសំ
 អាយុនាមិ បរិហាយមាណំ វណ្ណនមិ បរិហាយមាណ-
 នំ មញ្ញវស្សសហស្សយុកានំ មនុស្សានំ អប្បេកេទ្ធ
 អន្តរេយ្យវស្សសហស្សយុកា អប្បេកេទ្ធ ទ្វេវស្ស-
 សហស្សយុកា បុត្តា អហេសុំ អន្តរេយ្យវស្សស-
 ហស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សសុ អភិជ្ឈា ព្យាបាទា
 វេបុល្លមកមីសុ អភិជ្ឈាព្យាបាទេសុ វេបុល្លំ កតេសុ
 ភេសំ សត្តានំ អាយុមិ បរិហាយិ វណ្ណាមិ បរិហាយិ
 ភេសំ អាយុនាមិ បរិហាយមាណំ វណ្ណនមិ បរិហាយ-
 មាណំ អន្តរេយ្យវស្សសហស្សយុកានំ មនុស្សានំ
 វស្សសហស្សយុកា បុត្តា អហេសុំ វស្សសហស្សយុ-
 កេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សសុ មិច្ឆាធិដ្ឋិ វេបុល្លមកមាសិ

ចក្ខុវិស័យ ឧបសគ្គសមាសធាតុ ១១ ប្រការ សេចក្តីសាមស្សុន្តរាយ

ធម៌តំនីវប្រការភិក្ខុសវំថា ១ សម្មប្បណាបៈ ១ កំមាឌច្រើនឡើង ក្នុង
 ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ៥ ពាន់ឆ្នាំ កាលបើធម៌តំនីវប្រការ
 មានច្រើនឡើងហើយ តំនីអាយុតំនីពណិសម្បុរ របស់សត្វតំនីនោះ គឺ
 ថយចុះ កាលសត្វតំនីនោះថយតំនីអាយុ ថយតំនីពណិសម្បុរចុះហើយ
 ក្នុងតំនីឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៥ ពាន់ឆ្នាំ ពួកខ្លះក៏ថយ
 មកមានអាយុត្រឹម ២ ពាន់ ៥ យេឆ្នាំវិញ ពួកខ្លះក៏ថយមកមានអាយុ
 ត្រឹម ២ ពាន់ឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុតំនីឡាយ ភកិជ្ឈានិព្យាបាទ ក៏មាន
 ច្រើនឡើង ក្នុងពួកមនុស្សដែលមានអាយុត្រឹម ២ ពាន់ ៥ យេឆ្នាំ កាល
 ភកិជ្ឈានិព្យាបាទ មានច្រើនឡើងហើយ តំនីអាយុតំនីពណិសម្បុរ
 របស់សត្វតំនីនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វតំនីនោះថយតំនីអាយុ ថយតំនី
 ពណិសម្បុរចុះហើយ ក្នុងតំនីឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ២ ពាន់
 ៥ យេឆ្នាំ ក៏ថយមកមានអាយុត្រឹម ១ ពាន់ឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុតំនីឡាយ
 មិច្ឆាធិដ្ឋិក៏មានច្រើនឡើងក្នុងពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ១ ពាន់ឆ្នាំ

មិច្ឆាធិដ្ឋិយា វេបុល្យំ កតាយ តេសំ សត្តានំ អយុបិ
 បរិហាយិ វណ្ណាមិ បរិហាយិ តេសំ អយុនាមិ
 បរិហាយមាណាមំ វណ្ណាធមិ បរិហាយមាណាមំ វស្សស-
 ហស្សយុកានំ មនុស្សានំ បញ្ចវស្សសតាយុកា
 មុត្តា អហេសុំ បញ្ចវស្សសតាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេសុ តយោ ធម្មា វេបុល្យមកម័សុ អធម្មរកោ
 វិសមលោកោ មិច្ឆាធម្មា ភិសុ ធម្មេសុ វេបុល្យំ
 កតេសុ តេសំ សត្តានំ អយុបិ បរិហាយិ វណ្ណាមិ
 បរិហាយិ តេសំ អយុនាមិ បរិហាយមាណាមំ វណ្ណាធមិ
 បរិហាយមាណាមំ បញ្ចវស្សសតាយុកានំ មនុស្សានំ
 អប្បេកេទេ អធិត្តយ្យវស្សសតាយុកា អប្បេកេទេ
 ទ្វេវស្សសតាយុកា មុត្តា អហេសុំ អធិត្តយ្យវស្សស-
 តាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ វិមេ ធម្មា វេបុល្យម-
 កម័សុ អមេត្តយ្យកា^(១) អមេត្តយ្យកា អស្សា-
 មញ្ញកា អព្រហ្មញ្ញកា ឧក្យលេដេដ្ឋាបាយិកា^(២) ។

១ ២ អមេត្តយ្យកា ។ ២ ឧក្យលេដេដ្ឋាបាយិកា វិ បាលី ។

កាលបើមិច្ឆាធិដ្ឋិ មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពរសម្បទារបស់
 សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពរ
 សម្បទាចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ១ ពាន់ឆ្នាំ
 ក៏ថយមក មានអាយុត្រឹម ៥ រយឆ្នាំវិញ ខ្លាលក៏កូនទាំងឡាយ ធម៌ទាំង-
 ឡាយ ព្យ ប្រការគឺ អធម្មរកៈ^(១) ១ វិសមលោកៈ^(២) ១ មិច្ឆាធម្មៈ^(៣) ១
 ក៏មានច្រើនឡើងក្នុងពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ៥ រយឆ្នាំ កាលបើ
 ធម៌ ព្យ ប្រការ មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពរសម្បទារបស់
 សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពរ
 សម្បទាចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ៥ រយឆ្នាំ
 ពួកខ្លះក៏ថយមក មានអាយុត្រឹម ២ រយ ៥០ ឆ្នាំវិញ ពួកខ្លះក៏ថយមក
 មានអាយុត្រឹម ២ រយឆ្នាំវិញ ខ្លាលក៏កូនទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយនេះ
 គឺ ការមិនគោរពពាក្យ មិនគោរពចិត្ត មិនគោរពសមណៈ មិន
 គោរពប្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្តកោតក្រែង ដល់បុគ្គលជាតំក្នុងគ្រូកូល
 ក៏មានច្រើនឡើង ក្នុងពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ២ រយ ៥០ ។

១ អធម្មរកៈ ថា សេចក្តីត្រេកត្រអាលព្រើកន្ទងធម៌ បានដល់ធម្មកក្កដាមិច្ឆាធម៌
 និងធម្មកក្កដាមាតា ម្តាយនិងភាគមាតាចិត្ត ម្តាយនិងចិត្តជាដើម ។ ២ សេចក្តីចង់បានទាំង
 ពេក ។ ៣ សេចក្តីប្រាថ្នាខុសធម៌ បានដល់ធម្មកក្កដាមិច្ឆាធម៌ ក្នុងចរាស របស់ស្រ្តី
 ពួកស្រ្តី ។

ចក្កវគ្គសូត្រ ភឿន្ទិយស្ស ប្បដ្ឋានទី

ឥតិ ទោ កិក្កវេ អននាធំ ធនេ ធានុប្បនិយមាទេ
 ធាន្យិទ្ធិយំ វេបុល្លមកមាសិ ធាន្យិទ្ធិយេ វេបុល្លំ កតេ
 អនិទ្ទាធាធំ វេបុល្លមកមាសិ អនិទ្ទាធាទេ វេបុល្លំ
 កតេ សត្តំ វេបុល្លមកមាសិ សាត្តុ វេបុល្លំ កតេ
 ចាណាតិចារោ វេបុល្លមកមាសិ ចាណាតិចារេ វេបុល្លំ
 កតេ មុសាវាទោ វេបុល្លមកមាសិ មុសាវាទេ វេបុល្លំ
 កតេ មិសុណា វាចា វេបុល្លមកមាសិ មិសុណាយ
 វាចាយ វេបុល្លំ កតាយ កាមេសុ មិច្ឆាចារោ វេបុល្ល-
 មកមាសិ កាមេសុ មិច្ឆាចារេ វេបុល្លំ កតេ ទ្វេ ធម្មា
 វេបុល្លមកមាសុ មុសា ច^(១) វាចា សម្មប្បលាចោ
 ច ទ្ធិសុ ធម្មេសុ វេបុល្លំ កតេសុ អភិជ្ឈាព្យាចារោ
 វេបុល្លមកមាសុ អភិជ្ឈា ព្យាចារេសុ វេបុល្លំ កតេ-
 សុ^(២) មិច្ឆាទិដ្ឋិ វេបុល្លមកមាសិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា វេបុល្លំ
 កតាយ តយោ ធម្មា វេបុល្លមកមាសុ អនម្ម-
 រោតោ វិសមលោកោ មិច្ឆាធម្មោ តិសុ ធម្មេសុ

១ ឧ. ឌ. ធម្មត្រា ១ ទិស្សតំ ។ ២ ឧ. អភិជ្ឈាព្យាចារោ វេបុល្លមកមាសិ អភិជ្ឈាព្យា-
 ចារេ វេបុល្លមកមា ។

ចក្កវគ្គសូត្រ អំណើរកើតឡើងខែសេចក្តីទំលព្រដានីម

ខ្នាលភិក្ខុទាំងខ្សោយ កាលបើព្រះមហាក្សត្រិយ៍មិនទ្រង់ព្រះរាជបាទព្រះរាជ
 ទ្រព្យផលក្នុងអង្គរក្សត្រីយ៍ចូរហើយ សេចក្តីទំលព្រដានីមក្រឹតមានច្រើនឡើង
 កាលបើសេចក្តីទំលព្រដានីមក្រឹតមានច្រើនឡើងហើយ អទិទ្ធាចានីមក្រឹតមានច្រើនឡើង
 កាលអទិទ្ធាចានីមក្រឹតមានច្រើនឡើងហើយ គ្រឿងស្រ្តាវុធក៏មានច្រើនឡើង
 កាលគ្រឿងស្រ្តាវុធក៏មានច្រើនឡើងហើយ បាណាតិចារ ក៏មានច្រើន
 ឡើង កាលបាណាតិចារមានច្រើនឡើងហើយ មុសាវាទ ក៏មានច្រើន
 ឡើង កាលមុសាវាទមានច្រើនឡើងហើយ មិសុណាវាចា ក៏មានច្រើន
 ឡើង កាលមិសុណាវាចាមានច្រើនឡើងហើយ កាមេសុ មិច្ឆាចារ ក៏មាន
 ច្រើនឡើង កាលកាមេសុមិច្ឆាចារ មានច្រើនឡើងហើយ ធម៌ ២ ប្រការ
 គឺផុសវាចា ១ សម្មប្បលាចា ១ ក៏មានច្រើនឡើង កាលធម៌ ២ ប្រការ
 មានច្រើនឡើងហើយ អភិជ្ឈាទិដ្ឋិព្យាចារ ក៏មានច្រើនឡើង កាល
 អភិជ្ឈាទិដ្ឋិព្យាចារ មានច្រើនឡើងហើយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ក៏មានច្រើនឡើង
 កាលមិច្ឆាទិដ្ឋិ មានច្រើនឡើងហើយ ធម៌ ៣ ប្រការគឺ អនម្មរកៈ ១
 វិសមលោកៈ ១ មិច្ឆាធម្មៈ ១ ក៏មានច្រើនឡើង កាលធម៌ ៣ ប្រការ

ច្បាប់វិស្សន្ទ ក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់

ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សសុ កុម្មុយុនីស្ត
 អង្គការជំនុំ កវិស្សន្ទិ សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ ឯតវហិ
 សាលំមំសោនោ អង្គការជំនុំ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ
 ទសវស្សាយុកេសុ មនុស្សសុ កុម្មុយុនីស្ត អង្គ-
 ការជំនុំ កវិស្សន្ទិ ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សសុ ទស កុសលកម្មបថា សង្ខេទ សត្វ
 អន្តរាយិស្សន្តិ ទស អកុសលកម្មបថា អតិវិយ
 ទិប្បិស្សន្តិ(២) ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សសុ
 កុសលនិបិ ១ កវិស្សន្ទិ កុតោ បទ កុសលស្ស
 ការកោ ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សសុ
 យេ តេ កវិស្សន្តិ អមត្តយ្យា អមត្តយ្យា អស្សមញ្ញា
 អត្រហ្មញ្ញា ទកុលេដេដ្ឋាបតាយិទោ តេ បូជា(៣)
 ៥ កវិស្សន្តិ ទាសំសា ៥ សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ
 ឯតវហិ មត្តយ្យា មេត្តយ្យា សាមញ្ញា ត្រហ្មញ្ញា
 កុលេដេដ្ឋាបតាយិទោ តេ បូជា ៥ ទាសំសា ៥

១ ១. ម. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ ។ ២ ១. អតិវិស្សន្ទិ ។ ៣ បូជាគឺ
 បូជារិបិ ១៧១ ភិក្ខុវេ ។

ច្បាប់វិស្សន្ទ សេចក្តីប្រៀបធៀបស្មើគ្នា-លលកជាភោជន៍ត្រសើរ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ស្មើគ្នា-លលក
 នឹងជាភោជន៍ប្រសើរ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលវត្សរ៍ខ្លះ បាយ
 ប្រសើរសាលីលាយដោយសាច់ ជាភោជន៍ប្រសើរដូចម្តេចមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុមនុស្ស មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ស្មើគ្នា-លលកនឹងជា
 ភោជន៍ប្រសើរយ៉ាងនេះឯង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុមនុស្ស
 មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ កុសលកម្មបថា ១០ នឹងសាចស្តុឲ្យទៅក្រអូបម្ល៉ៃ
 អកុសលកម្មបថា ១០ នឹងចម្រើនច្រើនឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 បើភិក្ខុមនុស្ស មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ សូម្បីជាក្សថា កុសលកម្មបថា ១០ ច្រើន
 ឡើយ មនុស្សអ្នកធ្វើកុសល តើនឹងមានមតិណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលបើភិក្ខុមនុស្ស មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ជនទាំងឡាយណា ជា
 អ្នកមិនគោរពមាតា មិនគោរពបិតា មិនគោរពសមណៈ មិនគោរព
 ប្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្តិការកម្រិតបុគ្គលជាច្បងក្នុងក្រសួង ជនទាំងនោះ
 នឹងជាអ្នកគួរគេបូជាផង នឹងជាអ្នកគួរគេសរសើរផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 មនុស្សក្នុងកាលវត្សរ៍ខ្លះ ដែលជាអ្នកគោរពមាតា គោរពបិតា គោរព
 សមណៈ គោរពប្រាហ្មណ៍ ប្រព្រឹត្តិការកម្រិតបុគ្គលជាច្បង ក្នុងក្រសួង
 មនុស្សទាំងនោះទើបជាអ្នកគួរគេបូជាផង គួរគេសរសើរផង ដូចម្តេចមិញ

ឃីរោមេ ទោ ភិក្ខុវេ ទសវស្សាយុកេសុ មទុស្សេសុ
 យេ តេ ភវិស្សន្តិ អមត្តយ្យា អមេត្តយ្យា អស្សា-
 មញ្ញា អព្រហ្មញ្ញា ទកុលេដេដ្ឋាបនាយិទោ តេ
 បូជា ច ភវិស្សន្តិ ទាសំសា ច ទសវស្សាយុកេ-
 សុ ភិក្ខុវេ មទុស្សេសុ ច ភវិស្សតិ មាតាតិ វា
 មាតុញ្ញាតិ វា មិតាតិ វា មិតុញ្ញាតិ វា^(១) មាតុលា-
 ទិតិ វា អាចរិយភរិយាតិ វា គរុនំ ទារាតិ វា សម្ពេនំ
 លោកោ ភមិស្សតិ យថា អដេឡុកោ កុក្កុជា សូកក
 សោណា សិកាលា^(២) ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មទុស្សេសុ តេសំ សត្តានំ អញ្ញមញ្ញម្មំ តិញ្ចា អា-
 យាតោ បទុបដ្ឋិតោ ភវិស្សតិ តិញ្ចា ព្យាទានោ តិញ្ចា
 មនោបទោសោ ទិញ្ចំ វេកាចិត្តំ មាតុបិ បុត្តមិ ។
 បុត្តស្សបិ មាតា ។ មិតុបិ បុត្តមិ ។ បុត្តស្សបិ មិតា ។

១ ម. ម. ចំពោះ វា មិតុញ្ញាចំ វា មិតុស្សតិ ។ ២ ម. កុក្កុស្សកា លោកសិកាលា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលពួកមនុស្សមានកាយ ១០ ឆ្នាំ ដទៃណា
 មិនគោរពមាតា មិនគោរពបិតា មិនគោរពសមណៈ មិនគោរព
 ព្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្តការកម្រិតបុគ្គលជាច្បង ក្នុងក្រុមល ដទៃទាំងនោះ
 ទើបជាអ្នកគួរតែដឹង គួរគេសរសើរដឹង ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលដែលមនុស្សមានកាយ ១០ ឆ្នាំ ទើបមិនមានសេចក្តីគោរព
 ភោគក្រែងថា (អ្នកនេះ) ជាមាតា ជាម្តាយមិនទាន់មាតា ជាបិតា ជា
 ម្តាយមិនទាន់បិតា ជាម្តាយទំនាស់មាតា ជាករិយារបស់អាចារ្យ ឬថា
 ជាប្រពន្ធរបស់គ្រូ (វិទូខ្លួន) ដូច្នោះឡើយ សក្ខុលោកទីតិប្រវ្យកប្រឡំគ្នា
 ដូចជាពិពៃ មាន គ្រូ គ្រូ ចមក ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 ដែលមនុស្សមានកាយ ១០ ឆ្នាំ គិតដំភ្លៀវក្លា ព្យាបាទដំភ្លៀវក្លា ចិត្ត
 ប្រឡូស្តដំភ្លៀវក្លា ចិត្តប្រាថ្នាទីនិសម្រាប់ដំភ្លៀវក្លា ទីនិកើតប្រាកដដល់គ្នា
 ទីនិគ្នា គឺមាតាទីនិបុត្ត ។ បុត្តទីនិមាតា ។ បិតាទីនិបុត្ត ។ បុត្តទីនិបិតា ។

ចក្ខុវិស័យៈ ធម្មវិញ្ញាណកម្ម

កាតុបិ ភតិវិយា ។ ភតិវិយា ភាតិ^(១) តិញ្ចា
 អាយាតោ បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភវិស្សតិ តិញ្ចា ព្យាបាទោ
 តិញ្ចា មនោបទោសោ តិញ្ចំ វេទកចិត្តំ សេយ្យជាបិ
 ភិក្ខុវេ មាភវិកស្ស មិកំ ធិស្វា តិញ្ចា អាយាតោ
 បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ហោតិ តិញ្ចា ព្យាបាទោ តិញ្ចា មនោ-
 បទោសោ តិញ្ចំ វេទកចិត្តំ ឯវេមេ ទោ ភិក្ខុវេ
 ធនវស្សយុកេសុ មនុស្សេសុ តេសំ សត្តានំ
 អញ្ញមញ្ញម្ហិ តិញ្ចា អាយាតោ បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភវិស្ស-
 តិ តិញ្ចា ព្យាបាទោ តិញ្ចា មនោបទោសោ តិញ្ចំ
 វេទកចិត្តំ មាតុបិ បុត្តម្ហិ ។ បុត្តស្សបិ មាតវិ ។
 បិតុបិ បុត្តម្ហិ ។ បុត្តស្សបិ បិតវិ ។ កាតុបិ ភតិវិ-
 យា^(២) ។ ភតិវិយាបិ ភាតិវិ តិញ្ចា អាយាតោ
 បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភវិស្សតិ តិញ្ចា ព្យាបាទោ តិញ្ចា
 មនោបទោសោ តិញ្ចំ វេទកចិត្តំ ។

១ កាតុបិ ភាតិវិ ។ ភតិវិយា ភតិវិយា ។ ភតិវិយាបិ ភាតិវិ ។ ២ កាតុបិ ភាតិវិ ។
 ភាតុបិ ភតិវិយា ។

ចក្ខុវិស័យៈ ធម្មវិញ្ញាណកម្ម

ចនិច្ចុប្បសនិចិចនិច្ចុប្បស្រី ។ ធម្មវិញ្ញាណកម្ម ព្យាបាទដិញ្ញាណកម្ម ចិញ្ញា
 ច្រទ្ធស្តដិញ្ញាណកម្ម ចិញ្ញាច្រាថ្នាចិនិសទ្ធាចិញ្ញាណកម្ម របស់ចនិច្ចុប្បសនិចិ
 កើតប្រាកដឡើងដល់ចនិច្ចុប្បសនិចិ ម្ចាស់ភិក្ខុចំណីឡាយ ធម្មវិញ្ញាណកម្ម
 ព្យាបាទដិញ្ញាណកម្ម ចិញ្ញាច្រទ្ធស្តដិញ្ញាណកម្ម ចិញ្ញាច្រាថ្នាចិនិសទ្ធាចិញ្ញាណកម្ម
 របស់ប្រាមម្រឹក កើតឡើងប្រាកដ ព្រោះឃើញម្រឹក មានឧបមាដូចម្តេច
 មិញ ម្ចាស់ភិក្ខុចំណីឡាយ កាលដែលមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ធម្មវិញ្ញាណកម្ម
 ព្យាបាទដិញ្ញាណកម្ម ចិញ្ញាច្រទ្ធស្តដិញ្ញាណកម្ម ចិញ្ញាច្រាថ្នាចិនិសទ្ធាចិញ្ញាណកម្ម
 របស់សត្វចំណីនោះ ធម្មវិញ្ញាណកម្ម ដល់គ្នាចិនិក្ខ មានឧប-
 មេយ្យដូច្នោះឯង គឺមាតាចិនិបុត្ត ។ បុត្តចិនិមាតា ។ ចិញ្ញាចិនិបុត្ត ។
 បុត្តចិនិមាតា ។ ចនិច្ចុប្បសនិចិចនិច្ចុប្បស្រី ។ ធម្មវិញ្ញាណកម្ម ព្យាបាទ
 ដិញ្ញាណកម្ម ចិញ្ញាច្រទ្ធស្តដិញ្ញាណកម្ម ចិញ្ញាច្រាថ្នាចិនិសទ្ធាចិញ្ញាណកម្ម របស់ចនិ
 ច្ចុប្បសនិចិកើតប្រាកដ ដល់ចនិច្ចុប្បសនិចិ ។

(៤៧) ធនសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សសុ
 សត្តាហំ សត្តន្តរកោយោ កវិស្សតិ តេ អញ្ញមញ្ញំ
 មិកសញ្ញំ^(១) បដិលកិស្សន្តំ តេសំ តិណ្ណានំ សត្តានំ
 ហាក្ខុសុ ហាក្ខុកវិស្សន្តំ តេ តិណ្ណានំ សត្តនំ
 ឯស មិកោតិ^(២) អញ្ញមញ្ញំ ជីវិតា វេរោមិស្សន្តំ ។
 អដោ តេសំ ភិក្ខុវេ សត្តានំ ឯកច្ចានំ ឯវិ
 កវិស្សន្តំ មា ច មយំ កត្យំ មា ច អម្មេ កោចិ
 យទ្ធនំ មយំ តិណ្ណាគហនំ វា វនកហនំ វា
 វុត្តុកហនំ វា ធនិវិទុក្កំ វា បទ្ធកវិសមំ វា បវិ-
 សិត្វា វនម្ភលដលាហារា យាបេយ្យមាតិ ។ តេ
 តិណ្ណាគហនំ វា^(៣) វនកហនំ វា^(៤) វុត្តុកហនំ
 វា^(៥) ធនិវិទុក្កំ វា^(៦) បទ្ធកវិសមំ វា^(៧) បវិសិត្វា
 សត្តាហំ វនម្ភលដលាហារា យាបេយ្យន្តំ ។ តេ
 កស្ស សត្តាហស្ស អច្ចុយេន តិណ្ណាគហនា
 វនកហនា វុត្តុកហនា ធនិវិទុក្កា បទ្ធកវិសមា

១ ឧ. អញ្ញមញ្ញំ . . . ។ ២ ឧ. ឧ. ឯស មិកោ ឯស មិកោតិ វាវេល្លិកំ វិស្សតិ ។
 ៣-៤-៥-៦-៧ ឧ. វាសវោ ។ វិស្សតិ ។

(៤៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលមនុស្សទានកាយ ១០ ឆ្នាំ
 សត្តន្តរកថ្វ (លោកវិនាសទៅដោយគ្រឿងស្រ្តាវុធ) ទំនើក៏តទានឡើង
 អស់ ៧ ថ្ងៃ មនុស្សទាំងនោះទំនើសម្គាល់គ្នាថា ដូចជាម្រឹក គ្រឿងស្រ្តា-
 វុធដ៏មុត្តាទំនើដាច់នៅកែក្នុងវែង វែមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សទាំងនោះស-
 ម្គាល់ថា នេះជាម្រឹក ហើយក៏ដាច់ជីវិតគ្នាទំនើគ្នា ដោយគ្រឿងស្រ្តាវុធ
 ដ៏មុត្តា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង ចណ្តាសត្វទាំងនោះ
 សត្វពួកខ្លះទំនើគ្នា យ៉ាងនេះថា ពួកយើងកុំសម្លាប់បុរសណាមួយឡើយ
 ទាំងបុរសណាមួយក៏កុំសម្លាប់ពួកយើងឡើយ បើដូច្នោះ ពួកយើងគួរចូល
 ទៅកេស្មីស្សាន ព្រៃស្សាន ឈើស្សាន ស្ម័គ្រដែលទៅមកបានដោយ
 លំបាក ឬក្តីដែលមិនចេះស្ម័ ហើយយកមើមទំនើវុត្តុកវិទ្រ ជាភាហារ
 ចិញ្ចឹមជីវិត ។ សត្វទាំងនោះ ទំនើចូលទៅកេស្មីស្សាន ព្រៃស្សាន ឈើ
 ស្សាន ស្ម័គ្រដែលទៅមកបានដោយលំបាក ឬក្តីដែលមិនចេះស្ម័ ហើយ
 យកមើមទំនើវុត្តុកវិទ្រ ជាភាហារចិញ្ចឹមជីវិតអស់៧ថ្ងៃ ។ លុះថ្ងៃនោះ
 កន្លងទៅ ទើបសត្វអម្បាលនោះចេញមក អំពីស្ម័ស្សាន អំពីព្រៃស្សាន
 អំពីឈើស្សាន អំពីស្ម័គ្រដែលទៅមកបានដោយលំបាក អំពីក្តីដែលមិន

ចល្លវត្តិសុត្ត អកុសលកម្មចរិតិ អយុអាទិវ្យាមំ

ឯកុម្ភិកា អញ្ញមញ្ញំ អាណិទ្ឋិកា សកាសុ(១) កា-
 យំស្សន្តិ យេមស្សាសិស្សន្តិ ធិដ្ឋា កោ សត្តា
 ដីសិ ភ្នំ(២) ធិដ្ឋា កោ សត្តា ដីសិភិ ។
 អថទោ តេសំ ភិក្ខុវេ សត្តានំ ឯវំ ភវិស្សតិ
 មយំ ទោ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ
 ឯវុយំ(៣) អាយតំ ញាតិក្កុយំ បត្តា យន្តួន មយំ
 កុសលំ ករេយ្យម ភី កុសលំ ករេយ្យម
 យន្តួន មយំ ចាណាតិចារា វិរមេយ្យម ឥទំ កុសលំ
 ធម្មំ សមាទាយ វិត្តយ្យមាតិ ។ តេ ចាណាតិចារា
 វិរមិស្សន្តិ ឥទំ កុសលំ ធម្មំ សមាទាយ វិត្តិស្សន្តិ
 តេ កុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ អយុធាបិ
 វឌ្ឍិស្សន្តិ វណ្ណធម៌ វឌ្ឍិស្សន្តិ តេសំ អយុធាបិ
 វឌ្ឍមាទានំ វណ្ណធម៌ វឌ្ឍមាទានំ ធសវស្សយុកានំ
 មនុស្សានំ វិសតិវស្សយុកា មុត្តា ភវិស្សន្តិ ។
 អថទោ តេសំ ភិក្ខុវេ សត្តានំ ឯវំ ភវិស្សតិ ។

១ ខ. ប. សក ។ ២ ខ. ប. ភ្នំ ឧ ទិស្សតិ ។ ៣ ខ. ឃុនភ្នំ ឧ ទិស្សតិ ។

ចល្លវត្តិសុត្ត សេច្ឆិវ្យាបាតកុសលកម្មចរិតិ សេច្ឆិចម្រឹមដោយអាយុជាដើម
 កថេស្មី ហើយឧបន្ទាវវិញ្ញាចេវមក រួចហើយនិយាយរកកំភាកំ ល្អនិលោម
 គ្នាភ្នំកេនីទាំងឡាយដោយពាក្យថា ខ្ញាលអ្នកដឹងចម្រើន អ្នករស់នៅដូចពួក
 សត្វ ដែលយើងបានឃើញហើយ ខ្ញាលអ្នកដឹងចម្រើន អ្នករស់នៅដូចពួក
 សត្វដែលយើងបានឃើញហើយ ។ ខ្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង
 សត្វកម្សាន្តនោះ នឹងមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកយើងនេះឯង
 បានជាដល់ខ្លឹមការរស់នៅ នៃញាតិជាច្រើនដូច្នោះ ព្រោះហេតុតែកាន់ធម៌
 ជាអកុសលទាំងឡាយ ចើដូច្នោះមានតែពួកយើងធ្វើកុសលវិញ តើគួរ
 ធ្វើកុសលដូចអ្នក ល្អើយចុះ ពួកយើងគួររៀបចំបាណាតិបាត ប្រ-
 ព្រឹត្តិសមាទានខ្លឹមកុសលធម៌នេះចុះ ។ ទើបសត្វទាំងនោះនាំគ្នារៀបចំ
 បាណាតិបាត ប្រព្រឹត្តិសមាទាន ខ្លឹមកុសលធម៌នេះ សត្វទាំងនោះ ក៏
 ចម្រើនអាយុ ចម្រើនពណ៌សម្បុរឡើង ព្រោះហេតុដែលបានសមាទានខ្លឹម
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ កាលសត្វទាំងនោះបានចម្រើនអាយុ ចម្រើនពណ៌
 សម្បុរហើយ ពួកទាំងឡាយរបស់ពួកបុស្ស ដែលមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ
 ក៏ស្រឡប់ទៅ ជាមានអាយុ ២០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។ ខ្ញាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លំដាប់នោះឯង សត្វកម្សាន្តនោះ នឹងមានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា

មយំ ទោ កុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ អាយុ-
 នាមិ វុទ្ធាម វុណ្ណានមិ វុទ្ធាម យន្តន មយំ កិយ្យា-
 សោ មត្តាយ កុសលំ ករយ្យាម កី កុសលំ ក-
 រយ្យាម^(១) យន្តន មយំ អនិច្ឆានាទា វិរមេយ្យាម កា-
 មេសុ មិច្ឆាទាវ វិរមេយ្យាម^(២) មិសុណាយ វាចាយ
 វិរមេយ្យាម ធុរសាយ វាចាយ វិរមេយ្យាម សម្មច្បុលា-
 ចា វិរមេយ្យាម អភិជ្ឈំ បដហេយ្យាម ព្យាទានំ បដ-
 ហេយ្យាម មិច្ឆានិដ្ឋិ បដហេយ្យាម កយោ ធម្ម
 បដហេយ្យាម អធម្មភកំ វិសមលោកំ មិច្ឆានន្តំ យន្តន
 មយំ មត្តយ្យា អស្សាម មេត្តយ្យា សាមញ្ញា
 ព្រហ្មញ្ញា កុលេ ជេដ្ឋាបទាយិទោ វនំ កុសលំ
 ធម្មំ សមាទាយ វត្តយ្យាមាតំ ។ តេ មត្តយ្យា
 កវិស្សន្តិ មេត្តយ្យា សាមញ្ញា ព្រហ្មញ្ញា កុលេ
 ជេដ្ឋាបទាយិទោ វនំ កុសលំ ធម្មំ សមាទាយ
 វត្តិស្សន្តិ តេសំ^(៣) កុសលានំ ធម្មានំ សមាទា-
 ហេតុ អាយុនាមិ វុទ្ធិស្សន្តិ វុណ្ណានមិ វុទ្ធិស្សន្តិ តេសំ

• ១. កំ កុសលំ ករយ្យាមាតំ ឧ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឧ. ម. ធម្មន្តរ មុលាវតា
 វិរមេយ្យាមាតិ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឧ. ម. តេ ។

ពួកយើងបានចម្រើនកាយ បានចម្រើនពណ៌សម្បុរឡើងវិញ ព្រោះហេតុតែ
 បានសមាទាន ខ្ញុំវត្តសលធម៌ទាំងឡាយ បើដូច្នោះ ពួកយើងគួរធ្វើកុសល
 ឲ្យច្រើនក្រៃលែង ជាងនេះទៅទៀត តើគួរធ្វើកុសលអ្វី ឈ្លើយចុះ ពួក
 យើងគួររៀនចេះអង្គទាន គួររៀនចេះការមេសុ មិច្ឆាទា គួររៀនចេះ
 មិសុណភាព គួររៀនចេះធុរសភាព គួររៀនចេះសម្មច្បុលាច គួរលះបង់
 អភិជ្ឈ គួរលះបង់ព្យាទាន គួរលះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិទេញ គួរលះបង់ធម៌ ព
 ច្រកាវ នី អធម្មភកៈ ១ វិសមលោកៈ ១ មិច្ឆាធម្មៈ ១ ទេញ បើដូច្នោះ
 ពួកយើងគួរដាំអ្នកការពរមាតា គោរពបិតា គោរពសមណៈ គោរព
 ព្រាហ្មណ៍ និងដាំអ្នកប្រព្រឹត្តកោតក្រែងច្បុលជាច្បង គ្មានក្រលួល ពួក
 យើងគួរដាំអ្នកប្រព្រឹត្ត សមាទាន ខ្ញុំវត្តសលធម៌ទាំងនេះចុះ ។ សត្វទាំងនោះ
 ក៏ដាំអ្នកការពរមាតា គោរពបិតា គោរពសមណៈ គោរពព្រាហ្មណ៍
 និងដាំអ្នកប្រព្រឹត្ត កោតក្រែងក្រលួលរៀមច្បង ប្រព្រឹត្តសមាទាន ខ្ញុំវត្ត-
 សលធម៌នេះក៏បានចម្រើនកាយ ចម្រើនពណ៌សម្បុរឡើងវិញ ព្រោះហេតុ
 ដែលបានសមាទាន ខ្ញុំវត្តសលធម៌ទាំងនោះកាលសត្វអម្បាលនោះចម្រើន

បញ្ជីស្មុគ្រ ឧតុសលកម្មបរិក្ខ អាយុអាទិ៍រៀង

អាយុបាយ វឌ្ឍនភាព វណ្ណនិយម វឌ្ឍនភាព វិ-
 សតិវស្សយុកានំ មនុស្សានំ ចត្តាឡីសវស្សយុកា
 បុត្តា កវិស្សន្តិ ។ ចត្តាឡីសវស្សយុកានំ មនុ-
 ស្សានំ អសិវិស្សយុកា បុត្តា កវិស្សន្តិ ។ អសិវិ-
 វស្សយុកានំ មនុស្សានំ សង្ខីវស្សសតាយុកា
 បុត្តា កវិស្សន្តិ ។ សង្ខីវស្សសតាយុកានំ មនុស្សានំ
 វិសតិវស្សសតាយុកា បុត្តា កវិស្សន្តិ ។ វិសតិ-
 វិស្សសតាយុកានំ មនុស្សានំ ចត្តាឡីសធនវស្ស-
 សតាយុកា(*) បុត្តា កវិស្សន្តិ ។ ចត្តាឡីសធន-
 វស្សសតាយុកានំ មនុស្សានំ ទ្រេវស្សសហស្ស-
 យុកា បុត្តា កវិស្សន្តិ ។ ទ្រេវស្សសហស្សយុ-
 កានំ មនុស្សានំ ចត្តាវិស្សសហស្សយុកា បុត្តា
 កវិស្សន្តិ ។ ចត្តាវិស្សសហស្សយុកានំ មនុស្ស-
 នំ អដ្ឋវស្សសហស្សយុកា បុត្តា កវិស្សន្តិ ។

* ខ. វិសិកិវិស្សសតាយុកា បុត្តា កវិស្សន្តិ ។ វិសិកិវិស្សសតាយុកានំ មនុស្សានំ ចត្តាវិសិ ទ្រេវស្សសតាយុកា ។

បញ្ជីស្មុគ្រ លេខរៀងបញ្ជីស្មុគ្រ កាលប្រើនិយាយអាយុជាដើម

អាយុប្រើនិយាយអាយុជាដើម ក្នុងទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្សដែល
 មានអាយុ ២០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៤០ ឆ្នាំទៀតវិញ ។ ក្នុងទាំងឡាយរបស់
 ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ២០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៨០ ឆ្នាំទៀតវិញ ។
 ក្នុងទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៨០ ឆ្នាំក៏មានអាយុ ១៦០
 ឆ្នាំទៀតវិញ ។ ក្នុងទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ១៦០ ឆ្នាំ
 ក៏មានអាយុ ៣២០ ឆ្នាំទៀតវិញ ។ ក្នុងទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស
 ដែលមានអាយុ ៣២០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៦៤០ ឆ្នាំទៀតវិញ ។ ក្នុង
 ទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៦៤០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ១២៨០
 ឆ្នាំទៀតវិញ ។ ក្នុងទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ១២៨០
 ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ២ ពាន់ឆ្នាំទៀតវិញ ។ ក្នុងទាំងឡាយរបស់ពួក
 មនុស្ស ដែលមានអាយុ ២ ពាន់ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៤ ពាន់ឆ្នាំទៀតវិញ ។

អដ្ឋវស្សសហស្សយុកានំ មនុស្សានំ វិសតិវស្សស-
ហស្សយុកា បុត្តា កវិស្សន្តិ ។ វិសតិវស្សសហស្ស-
យុកានំ មនុស្សានំ ចត្តាធឿសវស្សសហស្សយុកា
បុត្តា កវិស្សន្តិ ។ ចត្តាធឿសវស្សសហស្សយុកានំ
មនុស្សានំ អសីតិវស្សសហស្សយុកា បុត្តា កវិស្សន្តិ ។

(៤៨) អសីតិវស្សសហស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ
មនុស្សេសុ មញ្ញវស្សសតិកា កុមារិកា អលំបតេយ្យ
កវិស្សន្តិ ។ អសីតិវស្សសហស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ
មនុស្សេសុ តយោ អាពាហ កវិស្សន្តិ វត្តា អនុសង្ខ
ជក ។ អសីតិវស្សសហស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុ-
ស្សេសុ អយំ ជម្ពុទិចោ វត្តោ វេរ កវិស្សតិ ជីតា
ច កុត្តកុដសម្បតិកា^(១) តាមនិកមរាជនាទិយោ ។
អសីតិវស្សសហស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ
អយំ ជម្ពុទិចោ អវិចិ មញ្ញេ ដុដោ^(២) កវិស្សតិ
មនុស្សេហិ សេយ្យដាចិ ធន្យវងំ វា សារវងំ វា ។

១ កុត្តកុដសម្បតិកា ឃា ២ ម. ដុដោ ។

ក្លិនតំនិឡាយាចសំព្ពកមនុស្ស ដែលមានកាយ៨ កាន់ដ្ឋំ កំមានកាយ
៤ មុំខ្លាំងឡើងវិញ ។ ក្លិនតំនិឡាយាចសំព្ពកមនុស្ស ដែលមានកាយ
៤ មុំខ្លាំង កំមានកាយ ៤ មុំខ្លាំងឡើងវិញ ។ ក្លិនតំនិឡាយាចសំព្ពក
មនុស្ស ដែលមានកាយ ៤ មុំខ្លាំង កំមានកាយ ៨ មុំខ្លាំង ឡើងវិញ ។

(៤៨) ម្នាលភិក្ខុតំនិឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានកាយ ៨ មុំខ្លាំង
ពួកនាទិកុមារិកា មានកាយ ៥០០ ដ្ឋំ រើចល្មមឲ្យមានដ្ឋិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
តំនិឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានកាយ ៨ មុំខ្លាំង នឹងមានអាពាហនៃ
ព្យយំនិ គឺចំណង់ក្នុងភាយាវ ១ ចរិភោគភាយាវមិនបាន ១ សេចក្តីត្រាំ
ត្រាភានិកាយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុតំនិឡាយ កាលដែលពួកមនុស្ស មាន
កាយ ៨ មុំខ្លាំង ជម្ពុទិចនេះ នឹងជាទិចស្តុកស្តុម្តង់ទូលាយ មានស្រុក និងម
រាជនាទី (ភ ។ គ្នា) មួយរយៈទាន់ហើរឆ្ងាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុតំនិឡាយ កាល
បើពួកមនុស្សមានកាយ ៨ មុំខ្លាំង ជម្ពុទិចនេះនឹងពេញ ដោយពួកមនុស្ស
(រកចរន្តានគ្មាន) ដូចអវិចិទរក កុំនោរសោត ដូចវិប្រមបុស ឬវិប្រវនិក្ខំ ។

អស៊ីតិវិស្សសហស្សន្សាយុកេសុ កិត្តុវេ មនុស្សសុ
អយំ ពារណសី កេតុមតិ ធាម រាជធានី កវិស្សតិ
ឥន្ទា វេវ ដីតា ច តហុជិតា ច អាតិណ្ណមនុស្សា ច
សុតិក្កា ច ។ អស៊ីតិវិស្សសហស្សន្សាយុកេសុ កិត្តុវេ
មនុស្សសុ ឥមស្មី ជម្ពុដីមេ តេតុរាសីតិធនសហស្សនិ
កវិស្សន្តិ កេតុមតិរាជធានីបមុទានិ ។ អស៊ីតិវិស្ស-
សហស្សន្សាយុកេសុ កិត្តុវេ មនុស្សសុ កេតុមតិរា-
ជធានីយា(១) សង្កា ធាម រាជា ឧប្បជ្ជិស្សតិ ត្រូវត្រី
ធម្មិកោ ធម្មរាជា បាតុរោ វិជិតាវី ជនបទផ្លូវវិ-
យប្បត្តោ សត្តរាជសមញ្ញកោ ។ តស្សនិមាធិ សត្ត
រាជនិ កវិស្សន្តិ សេយ្យមីនំ ត្រូវត្រី ហត្ថិរាជំ
អស្សរាជំ មណិរាជំ ឥត្តិរាជំ តហបតិរាជំ បរិបា-
យកាតនមេវ សត្តមំ ។ បរោសបាស្សំ ទោ បទស្ស
បុត្តា កវិស្សន្តិ សូរា វិរុត្តិ(២) បរោសេធម្ម-
មន្តា ។ សោ ឥមំ បេវី សាករបរិយន្តំ អនេណ្ណន
អសត្តន ធម្មេន អភិវិជ័យ អន្ធពរសិស្សតិ ។

១ ១. កេតុមតិយា រាជធានីយា ។ ២ កង្កាយតិព្រហ្ម ហេតុវេ ទិស្សតិ ។

ម្ចាស់កិត្តុប្រាណិយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ៤ ម៉ឺនឆ្នាំ ក្រុម
ពារណសីនេះ នឹងប្រែប្រួលជាមេតុមតិរាជធានីវិញ ជាករណី ស្តុក-
ស្តុម្ភ ធំខ្លះណា មានជនក៏ច្រើន មានមនុស្សក្រុះករ និងមានភិក្ខុហារ
ជីសម្បូណិ ។ ម្ចាស់កិត្តុប្រាណិយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ៤ ម៉ឺន
ឆ្នាំ ក្នុងជម្ងឺច្រើននេះ នឹងមានគោរដមុខ៤ ពាន់ មានកេតុមតិរាជធានី៦ ជាន់
ច្របាច ។ ម្ចាស់កិត្តុប្រាណិយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ៤ ម៉ឺនឆ្នាំ នឹង
មានព្រះរាជា (១ព្រះអង្គ) ព្រះនាមសន្តិៈទ្រង់រើក៏ត្រូវត្រី ក្នុងកេតុមតិរាជធានី
ជាស្តេចក្រុងត្រី ទ្រង់ជាធម្មិកធម្មរាជ ជាស្ស្រីរាល់៧៥ មានសម្បទ្រ
ប្រាណិ ៤ ជាចិប្បុក ជាស្តេចឈ្មោះសត្រ័ម ទ្រង់មានជនបទរស់នៅចំពោះ
ទ្រង់ចិប្បុណិ ដោយកែន ៧ ច្រកា ។ ឯកែនប្រាំ ៧ ច្រការបស់ព្រះ
បាទសន្តិៈនោះ នី ចក្កកែន ១ ហត្ថិកែន ១ អស្សកែន ១ មណិកែន ១
ឥត្តិកែន ១ តហបតិកែន ១ រាជបរិបាយកែន ១ ផង ជានប្រាប់ ៧ ។
ឯព្រះបាទសន្តិៈនោះ នឹងមានព្រះរាជបុត្រ ច្រើនជាងពាន់ សុខសីន
ភ្ញៀវថ្វា កង់កាច សន្តិកសន្តិឧត្តិក្រុមសា បេសស្តេជវិទុបាទ ។
ព្រះបាទសន្តិៈនោះ ទ្រង់ត្រូវត្រីគ្រប់គ្រង ខ្លួន៧៥ ដែលមានសាគរជា
ចិប្បុក ដោយធម៌ មិនបាច់ច្រើន មិនបាច់ច្រើនស្រុកស្រុក ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយស្ស បាដិកវគ្គ

អសីតិវស្សស ហស្សយុកេសុ កិក្ខុវេ មនុស្សសុ
 មេត្តយេន្ធ ធាម ភគវំ លោកេ ឧប្បជ្ជិស្សតិ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្មន្នោ សុគតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារថិ សត្តា នេវមនុស្សានំ តុន្នោ
 ភគវំ សេយ្យថាពាហមេតាហិ លោកេ ឧប្បន្នោ
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្មន្នោ សុគតោ
 លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារថិ សត្តា នេវមនុ-
 ស្សានំ តុន្នោ ភគវំ ។ សោ វមំ លោកំ សនេវកំ
 សមារតំ សព្វហ្មកំ សស្សមណាព្រហ្មណី មជំ
 សនេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បរេវេទស្សតិ

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សាដិកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុ ពាលបើពួកមនុស្ស មានកាយ៨មុខធំ ព្រមទាំង
 ព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមមេត្តយ្យៈ ចំនីកើតឡើងក្នុងរណក ទ្រង់ងាយចាក
 កិលេស ទ្រង់ក្រាស់ដឹងញយ្យធម៌ព័ន្ធន៍ ដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ
 ទ្រង់ចិច្ចលិវដោយវិជ្ជាចំនិចរណៈ ទ្រង់មានព្រះដំណើរល្អ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់ខ្លះក្រៃលែក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាចិត្តណា ឥតមានបុគ្គលណា
 ស្មើ ទ្រង់ខ្លួនខ្លួនបុរសដែលគួរខ្លួន ទ្រង់ជាសាស្ត្រានៃទេវតាចំនិមនុស្ស
 ព័ន្ធន៍ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ខ្លះចក្កវិយសច្ច ទ្រង់មានដំណើរទៅកាន់
 ត្រៃកត ខ្លាត់ចាលហើយ ដូចជាភថាភក ដែលងាយចាកកិលេស
 ក្រាស់ដឹងញយ្យធម៌ព័ន្ធន៍ ដោយប្រពៃចំពោះខ្លួនចំនិ ចិច្ចលិវដោយ
 វិជ្ជាចំនិចរណៈ មានដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់ខ្លះក្រៃលែក ប្រសើរ
 ដោយសីលាចិត្តណា ឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ខ្លួនខ្លួនបុរសដែលគួរខ្លួន
 ជាសាស្ត្រានៃទេវតា ចំនិមនុស្សព័ន្ធន៍ ជ្រាបច្បាស់ខ្លះចក្កវិយសច្ច
 មានដំណើរទៅកាន់ត្រៃកត ខ្លាត់ចាលហើយ ដែលកើតឡើងក្នុងរណក
 ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ព្រមទាំងមេត្តយ្យៈ មានព្រះភាគអង្គីនោះ ទ្រង់
 បានក្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ខ្លះព្រះនិព្វានចំពោះព្រះអង្គ ហើយ
 ញ្ញាំងលោកនេះ ព្រមព័ន្ធនៃលោក មានលោក ព្រហ្មលោក ញ្ញាំងពពួក
 សត្វព្រមព័ន្ធសមណៈចំនិព្រហ្មណី ព័ន្ធនុស្សជាសម្មតិទេពចំនិមនុស្ស

ចក្កវិស្វក្ខេ មេត្តេយ្យស្ស អនិកាយ មុណាភិ

សេយ្យជាតាហមេតេហិ ឥមំ លោកិ សនេវកំ សមា-
 កំ សុត្រហ្មកំ សស្សមណាត្រាហ្មណី បដិ សនេវម-
 ទុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បរិវេនមិ ។ សោ ធម្មំ
 ទេសេស្សតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោ-
 សាទកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ
 បរិសុទ្ធិំ ត្រហ្មចរិយំ បកាសេស្សតិ សេយ្យជាតាហមេ-
 តេហិ ធម្មំ ទេសេមិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ
 បរិយោសាទកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវល-
 បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ត្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។ សោ
 អនេកសហស្សំ^(១) កិក្កុសង្ឃំ បរិហាស្សតិ សេយ្យជា-
 តាហំ ឯករហិ អនេកសតំ កិក្កុសង្ឃំ បរិហាភមិ ។
 អដទោ កិក្កុវេ សង្ខោ ធាម វាជា យោ សោ^(២)
 យុទោ វញ្ញា មហាបជាទេទ កាវចិកោ តំ យុចំ
 ទុស្សាមេត្វា អជ្ឈាវសិក្ខា វិស្សដ្ឋិក្ខា^(៣) សមណាត្រាហ្ម-
 ណាតេ បណាដិកវណិ ព្វតទ យោ ធាកា ធំ ធំ ធំ ត្វា

១ ម. អនេកសហស្សំ ។ ២ ទ. យេស្ស ។ ៣ ទ. ទទិក្ខា វិស្សដ្ឋិក្ខា ។ ឆ. ធំ ធំ ធំ វិស្សដ្ឋិក្ខា ។

ចក្កវិស្វក្ខេ គំពិគុណាថាទ្រោមាឡព្រះភាគទ្រង់ព្រះនាមមេត្តេយ្យៈ

ដីសេសឡត្រាស់ដីឥដី ដូចគេជាគគីរដែលបានត្រាស់ដី ហើយធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ ខ្លាចខ្លាចខ្លាចចំពោះខ្លួនឯង ហើយញ៉ាំងលោកនាមព្រមទាំង
 ទៅលោក ទារលោក ព្រហ្មលោក ញ៉ាំងពួកសត្វព្រមទាំងសមណៈ
 និងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្បត្តិទេព និងមនុស្សដីសេសឡត្រាស់ដី
 ផង ក្នុងកាលវេលាដ៏វែង ។ ព្រះមេត្តេយ្យៈមានព្រះភាគអង្គនោះ នឹង
 ទ្រង់សម្តែងធម៌ពិរេចទេវដីម ពិរេចទេសណ្តាល ពិរេចទេចុនី ទាំងទ្រង់
 ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្តនិព្វក្ខានៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
 ទាំងអស់ ដូចគេជាគគីរដែលសម្តែងធម៌ ពិរេចទេវដីម ពិរេចទេសណ្តាល
 ពិរេចទេចុនី ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្តនិព្វក្ខានៈដ៏ពេញ
 បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ក្នុងកាលវេលាដ៏វែង ។ ព្រះមេត្តេយ្យៈ
 មានព្រះភាគអង្គនោះ នឹងគ្រប់គ្រងខ្ញុំកិក្កុសង្ឃច្រើនពាន់ ដូចគេជាគគីរ
 ដែលគ្រប់គ្រងខ្ញុំកិក្កុសង្ឃច្រើនពាន់ ក្នុងកាលវេលាដ៏វែង ។ ម្នាលកិក្កុ
 ទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទសង្ឃៈ ទ្រង់ត្រាស់ចង្អាចឲ្យលើក
 ប្រាសាទ ដែលព្រះបាទមហាបាទទ្រង់សាង ហើយទ្រង់ប្រថាប់នៅ
 (ក្នុងប្រាសាទនោះ) ទ្រង់លះចង់^(១) (ប្រាសាទនោះ) ឲ្យជាទាម ដល់
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ កមណៈ (មនុស្សកំប្រា) អដ្ឋិកៈ (អ្នកដំណើរ)
 វណិកៈ (អ្នកនិយាយសរសើរហើយស្ងួត) និងពួកយាចក (ស្ងួត) ចេ

• អដ្ឋិកា ជា ទ្រង់គំពិគុណាឡប្រាសាទតោលេកខ្មែរ ហើយទ្រង់ព្រះភាគទេ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

មេត្តយ្យស្ស ភតវតោ អារហនោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស
 សន្តិកេ កេសមស្សំ ឧបាទេត្តា កាសាយានិ វត្តានិ
 អន្តរទេត្តា អការស្មា អនតារិយំ បព្វជិស្សតិ ។
 សោ ឯវំ បព្វជិតោ សមាទោ ឯតោ វុបកេត្តោ
 អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិតត្តោ វិហារទោ នចិរស្សវ
 យស្សន្តាយ កុលបុត្តា សម្មនេវ អការស្មា អន-
 តារិយំ បព្វជន្តិ គទទុត្តំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ
 និដ្ឋេ វ នធម្ម សយំ អភិញ្ញា សន្តិកត្តា ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហរិស្សតិ ។

[៤៧] អត្តជីវា ភិក្ខុវេ វិហារេ អត្តស្សរណា
 អនញ្ញស្សរណា នធម្មជីវា នធម្មស្សរណា អនញ្ញស្ស-
 រណា ។ កថេត្ត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អត្តជីវោ វិហារតិ
 អត្តស្សរណា អនញ្ញស្សរណា នធម្មជីវោ នធម្មស្ស-
 រណា អនញ្ញស្សរណា ។ ៧៨ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សុត្តន្ត

ច្រើនពាក់ព្រះកសាទិនិព្រះមស្ស ច្រើនស្មៀកដណ្តប់កសាវត្ស ចេញ
 ចាកពជាភាស្តាទ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ក្នុងសម្លាត់នៃព្រះមេត្តយ្យៈមាន
 ព្រះភាគ អារហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កាលព្រះបាទសន្និះនោះ ច្រើនព្រះផ្នួស
 យ៉ាងនេះហើយ ច្រើនគេចេញទៅតែមួយព្រះអង្គឯង អភមានសេចក្តី
 ប្រមាទឡើយ មានសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតឡូតិរលេស មានព្រះ
 ហឫទ័យចែកផ្តោះទៅគ្រោះឧំព្យាទ ពួកកុលចក្រ ដែលចេញចាកផ្ទះ
 ទៅចូលក្នុងភាពជាចក្ខុលមិនមានផ្ទះ ដោយប្រពៃ ដើម្បីច្រាយជន់ជល់
 អនុក្ករធម៌ណា ពុំយូរប៉ុន្មាន ក៏ព្រះសន្និះភ្លេច បាទគ្រាស់ជីវ បាទធ្វើឱ្យ
 ដាក់ច្បាស់ ឱ្យអនុក្ករធម៌នោះ ដែលជាទីចម្រើនព្រហ្មចារ្យ ដោយខ្លួន
 ឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏សម្រាកសម្រាន្តទៅ ដោយអរិយាបថចាំនី ៤ ។

[៤៧] ម្នាលភិក្ខុចាំនីឡាយ អ្នកចាំនីឡាយ ចូរមានខ្លួនជាទីពឹង មាន
 ខ្លួនជាទីពឹងទាក់ កុំមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹងពឹងទាក់ឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីពឹង
 មានធម៌ជាទីពឹងទាក់ កុំមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹងពឹងទាក់ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំនីឡាយ ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹងទាក់ មិនមានរបស់
 ដទៃ ជាទីពឹងពឹងទាក់ មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹងទាក់ មិនមានរបស់
 ដទៃ ជាទីពឹងពឹងទាក់ តែដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនីឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា

ចក្កវគ្គិសុត្តេ អាយុអាទិវគ្គនិទានបិដក

កាយេ កាយោនុបស្សី វិហរតិ អាតាបិ សម្មជាតោ
 សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ វេទនាសុ
 វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
 វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ចិត្តេ ចិត្តានុ-
 បស្សី វិហរតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិទេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
 វិហរតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិទេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឃី ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អន្តរិទោ វិហរតិ អន្តស្សរណោ អនញ្ញស្សរណោ
 ធម្មរិទោ ធម្មស្សរណោ អនញ្ញស្សរណោ ។

[៥១] កោចរេ ភិក្ខុវេ ចរថ សកេ មេត្តិកេ វិស-
 យេ ។ កោចរេ ភិក្ខុវេ ចរត្ថា សកេ មេត្តិកេ វិសយេ

ចក្កវគ្គិសុត្តេ និយាយអំពីធម៌ច្រើនអាយុជាដើម

នេះ គឺបារណាទ្ធតិកាយ ក្នុងកាយជាច្រើនក៏ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត
 កម្ដៅទ្រូតិលេស មានប្រាជ្ញាជីវិតសព្វ មានស្មារតី កម្លាំងចង់ទ្រូតិកិដ្ឋ
 និនិរោមនស្ស ក្នុងលោកបុរេ គឺបារណាទ្ធតិកាយ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 ជាច្រើនក៏ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតទ្រូតិលេស មានប្រាជ្ញាជីវិតសព្វ
 មានស្មារតី កម្លាំងចង់ទ្រូតិកិដ្ឋនិនិរោមនស្ស ក្នុងលោកបុរេ គឺបារណា
 ទ្រូចិត្ត ក្នុងចិត្តជាច្រើនក៏ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតទ្រូតិលេស មាន
 ប្រាជ្ញាជីវិតសព្វ មានស្មារតី កម្លាំងចង់ ទ្រូតិកិដ្ឋនិនិរោមនស្ស ក្នុង
 លោកបុរេ គឺបារណាទ្ធតិកាយ ក្នុងចិត្តទាំងឡាយជាច្រើនក៏ មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតទ្រូតិលេស មានប្រាជ្ញាជីវិតសព្វ មានស្មារតី កម្លាំងចង់ទ្រូតិ
 កិដ្ឋនិនិរោមនស្ស ក្នុងលោកបុរេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ
 ហៅថា ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹងខាង មិនមានរបស់ដទៃ
 ទីពឹងពឹងខាង មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹងខាង មិនមានរបស់ដទៃ
 ជាទីពឹងពឹងខាងឡើយ ។

[៥១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរច្រើនក្នុង ក្នុងភាព
 ជាវិស័យ ដែលមានមកអំពីចំការខ្លួន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
 អ្នកទាំងឡាយច្រើនក្នុង ក្នុងភាពជាវិស័យ ដែលមានមកអំពីចំការខ្លួន

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស ចានិវេទនា

អាយុនាមិ វុឡិស្សថ វណ្ណនមិ វុឡិស្សថ សុខេនមិ
 វុឡិស្សថ កោគេនមិ វុឡិស្សថ លលេនមិ វុឡិស្សថ ។
 កំព្វ កិក្ខុវេ កិក្ខុវេ អាយុស្មី ។ ឥធន កិក្ខុវេ
 កិក្ខុ ធនុសមាធិប្បធានសង្ការសមុប្បាគតំ ឥទ្ធិនាធំ កា-
 វេតិ វិវិយសមាធិប្បធាន ចិត្តសមាធិប្បធាន វិមំសា-
 សមាធិប្បធានសង្ការសមុប្បាគតំ ឥទ្ធិនាធំ កាវេតិ សោ
 ឥមេសំ ចតុម្ពំ ឥទ្ធិនាធំ កាវិគត្តា ពហុលីកតត្តា
 អកក្ខំមាណោ កម្មវិ វា វិវិយយ្យ កម្មវិសេសំ វា ។
 ឥធំ ខោ កិក្ខុវេ កិក្ខុវេ អាយុស្មី^(១) ។ កំព្វ
 កិក្ខុវេ កិក្ខុវេ វណ្ណស្មី ។ ឥធន កិក្ខុវេ កិក្ខុ សីល-
 វា ហោតិ ចាតិមោក្ខសំវសំវុតោ វិហារតិ អាចារ-
 កោចរសម្បន្នោ អណ្តមត្តសុ វុឡិស្ស កយនស្សវិ
 សមាធាយ សិក្ខុតិ សិក្ខុបទេសុ ។ ឥធំ ខោ
 កិក្ខុវេ កិក្ខុវេ វណ្ណស្មី ។ កំព្វ កិក្ខុវេ កិក្ខុវេ
 សុខស្មី ។ ឥធន កិក្ខុវេ កិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កោមេហិ វិវិច្ឆ

១ ១. អាយុស្មី វិភមី ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ ចានិវេទនា

ហើយ ខំនិចម្រើនអាយុផង ចម្រើនពណ៌សម្បុរផង ចម្រើនសេចក្តីសុខ
 ផង ចម្រើនភាគផង ចម្រើនកម្លាំងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 អ្វី (ជាហេតុឱ្យចម្រើន)អាយុរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ចម្រើនឥទ្ធិប្រកបដោយធម្មសមាធិ ខំនិចបានសង្ខារ
 ចម្រើនឥទ្ធិប្រកបដោយវិវិយសមាធិ ខំនិចបានសង្ខារ... ចិត្តសមាធិ
 ខំនិចបានសង្ខារ វិមំសាសមាធិខំនិចបានសង្ខារ ភិក្ខុនោះ បើមានចំ-
 ណាវិ (ខំនិចសំខៅ) ធម្មវិបិកនៅអស់ ១ អាយុកច្ចុប្ប ១ អាយុកច្ចុប្បាយ
 ព្រោះហេតុដែលបានចម្រើន បានធ្វើឱ្យច្រើន ម្តងឥទ្ធិប្រកបទាំង ៤ នេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង (ជាហេតុឱ្យចម្រើន)អាយុ របស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្វី (ជាហេតុឱ្យចម្រើន)ពណ៌សម្បុររបស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល សង្រួម
 ក្នុងបុណ្យមោក្ខសំវេ ចរិច្ចណិដោយគោរពៈខំនិចតាម ជាអ្នកឃើញភិយ
 ក្នុងវិភាស សូម្បីចន្តិចបន្តិច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាចទ្ធានិទ្ធាយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង (ជាហេតុឱ្យចម្រើន)សម្បុរ របស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្វី (ជាហេតុឱ្យចម្រើន)សេចក្តីសុខរបស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ

ច្បាប់វិញ្ញាបនបត្រ

អក្សរសាលា ធម្មបទ សិវិក្កន្ត សិវិចារ វិវេកដិ បិទិ-
 សុទ្ធ បថម ឈានំ(*) ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ វិគក្កវិចារាណំ
 វ្រុបសមា ។ មេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ
 ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 ៧៨ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ សុទ្ធស្មី ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុវោ កោតស្មី ។ ៧៩ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មេត្តាសហគរោ
 ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជរិត្តា វិហារតិ តថា ទុតិយំ
 តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ៧៩ ឧទ្ធម្មោ តិវិយំ
 សព្វដំ សព្វត្តតាយ សព្វាវុទ្ធិំ លោកំ មេត្តាសហ-
 គរោ ចេតសា វិបុលោ មហាត្តរោ អប្បមាលោ
 អរោ អព្រាហ្មណ៍ ជរិត្តា វិហារតិ ។ ករុណា-
 សហគរោ ចេតសា ។ មុទិកាសហគរោ ចេតសា ។
 ឧបេក្ខាសហគរោ ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជរិត្តា
 វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ
 ៧៩ ឧទ្ធម្មោ តិវិយំ សព្វដំ សព្វត្តតាយ សព្វាវុទ្ធិំ
 លោកំ ឧបេក្ខាសហគរោ ចេតសា វិបុលោ

* ១. បរមជ្ជា ។

ច្បាប់វិញ្ញាបនបត្រ ចំណាយអំពីឈានទាំង ៤

ស្វាភ័យអក្សរសាលាធម្មបទ ចូលបថមជ្ជាន ដែលប្រកបដោយ
 វិគក្កៈ វិចារៈ មានចំនួនសុទ្ធៈ ដែលកើតពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ជាភារម្មណ៍
 ភិក្ខុខារៈ លុះវាចាវិគក្កវិចារៈរួចហើយ ។ មេ ។ កិច្ចលទ្ធកិយជ្ជាន ។
 ចូលតតិយជ្ជាន ។ ចូលចតុត្ថជ្ជាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង
 (ដោះហេតុឱ្យចម្រើន)សេចក្តីសុខរបស់ភិក្ខុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភ្នំ
 (ដោះហេតុឱ្យចម្រើន)កោតរបស់ភិក្ខុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិស ១ ទិស
 ៦ ក៏ដូចគ្នា ទិស ៦ ក៏ដូចគ្នា ទិស ៦ ក៏ដូចគ្នា ភាគទំនននេះ
 សូម្បីទិសទាំងលើ ទិសទាំងក្រោម ទិសទាំង ក៏មានចិត្តប្រកបដោយ
 មេត្តាដ៏ធំទូលាយ កេច្រមោលមិនបាន ជាចិត្តអនិច្ចាតិ អត
 មានព្រាហ្មណ៍ ផ្សាយទៅកាន់សក្កលោកទាំងអស់ ក្រោមរាមហេតុប្រៀប
 ផ្លូវខ្លួន ឱ្យស្មើនឹងសក្កទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងឡាយ ។ មានចិត្តប្រកប
 ដោយករុណា ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិស ១ ទិស ៦ ក៏ដូចគ្នា ទិស ៦ ក៏ដូច
 គ្នា ទិស ៦ ក៏ដូចគ្នា ភាគទំនននេះ សូម្បីទិសទាំងលើ ទិសទាំង
 ក្រោម ទិសទាំង ក៏មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ដ៏ធំទូលាយ រក

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាណិក្ខ

មហាគ្គតេជ អប្បមាណោ អវេរោ អព្យាបជ្ឈេន
 ជរិត្យា វិហរតិ ។ នំនំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 ភោគស្មី ។ ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ពលស្មី ។ នំនំ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាសវាធំ ខយា អនាសវេត្យោតោវិមុត្តិ(១)
 បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ក-
 កក្ខា ទុបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ នំនំ ទោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ ពលស្មី ។ បាហំ ភិក្ខុវេ អញ្ញំ ឯក-
 ពលស្សិ សនទុបស្សមិ ឯវំ ទុប្បសហំ យថាយំធំ
 ភិក្ខុវេ មារាលំ កុសលាធំ ភិក្ខុវេ ធម្មាធំ សមា-
 នានយោតុ ឯវមិធំ បុញ្ញំ បវ្យាតិ ។ នំនំមរោច
 កកវា ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខុ ភតវតោ ភាសិតំ
 អភិធនុត្តិ ។

ចល្ហវ្មិសុត្តំ គតិយំ(២) វិមុត្តំ ។

១ ឧ. អនាសវេ ចេតោវិមុត្តិ ។ ២ ឧ. ចល្ហវ្មិសុត្តំ គតិយំ ។ ឆ. ចល្ហវ្មិ-
សុត្តំ គតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាណិក្ខ

ប្រមាណមិទបាម ជាចិត្តវត្តមានចន្តវ្យោ ឥតមានព្យាបាទ ផ្សាយ
 ទៅកាន់សត្វលោកពានិកស៍ ព្រោះហេតុប្រៀបដូចខ្លួន ឲ្យស្មើនឹងសត្វ
 ពានិកស៍ក្នុងទិសពានិក្ខន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុពានិក្ខន្ត ទេវេង្គិ (ជាហេតុឲ្យ
 ចម្រើន)ភោគរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុពានិក្ខន្ត ចុះភ្នំ (ជាហេតុឲ្យ
 ចម្រើន)កម្លាំងរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុពានិក្ខន្ត ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ បានគ្រាន់ដឹង បានធ្វើជាព្រាហ្មណ៍ ដោយខ្លួនឯង ឲ្យចេះតាមមុត្តិ
 ខំនិចញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានកាសវៈ ព្រោះគេសំពៅខែកាសវៈពានិក្ខន្ត
 ក្នុងចុប្បន្តនេះ ហើយសម្រាកសម្រាន្ត ដោយវិយាចចពានិ ៤ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុពានិក្ខន្ត ទេវេង្គិ (ជាហេតុឲ្យចម្រើន)កម្លាំងរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ពានិក្ខន្ត គឺជាគតិចារណាមើល មិនឃើញកម្លាំងដទៃ សូម្បីតែ
 កម្លាំង ១ ដែលបុគ្គលគ្រូបស្ម័ត្តបានដោយកម្រ ឲ្យដូចជាកម្លាំងខែមារ
 នេះឡើយ ម្នាលភិក្ខុពានិក្ខន្ត ចុណ្យនេះ តែងចម្រើនច្រើនយ៉ាងនេះ
 ព្រោះហេតុសមាទាន ឲ្យកុសលធម៌ពានិក្ខន្ត ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ព្រង់សម្រែង ឲ្យព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ។ ភិក្ខុពានិក្ខន្ត ក៏មានចិត្តក្រេក-
 ករ រីករាយ ចំពោះគោសិករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ចល្ហវ្មិសុត្តិ ៣ ។

អគ្គញ្ញសូត្រី បិដក

(៥០) ឯវច្ឆេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា
សាវត្ថិយំ វិហារតិ បុព្វារាមេ មិការមាតុប្បាសានេ ។
តេន ខេ បទ សមយេន វិសេដ្ឋការាជា កិក្ខុសុ
បរិសុទ្ធិ(១) កិក្ខុការិ អាត្មមាណា ។ អថខេ ភគវា
សាយន្តាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតោ ខាសាណា
ឱរេហិត្វា ខាសាណប្បញ្ញាយំ(២) អត្តោកាសេ ចន្ត័-
មតិ ។ អទ្ធិសា ខេ វិសេដ្ឋា ភគវុទ្ធិ សាយន្តាស-
មយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតំ ខា វណា ឱរេហិត្វា
ខាសាណប្បញ្ញាយំ អត្តោកាសេ ចន្ត័មត្តំ និស្វាណ(៣)
ការាជំ អាមន្តេសិ អយំ អាវុសោ ការាជំ ភគវា
សាយន្តាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតោ ខាសាណា
ឱរេហិត្វា ខាសាណប្បញ្ញាយំ អត្តោកាសេ ចន្ត័មតិ
អយាអាវុសោ ការាជំ យេន ភគវា តេនុបសន្ត-

១ ឆ. បដិសន្តំ ។ ២ ឆ. បាសាប្បញ្ញាយំ ។ ៣ ឆ. វិស្វា ។

អគ្គញ្ញសូត្រី ៤

(៥១) ភ្នំបាទស្តាបំមកយំនិទេ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គន្លឹះនៅក្នុងប្រាសាទ ចេសំមិការមាតា (ខានិវិសាមា) ក្នុងវត្តចុក្កា-
រាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង វិសេដ្ឋសាមណេរ និទិការាជ្ជ-
សាមណេរ(១) បានប្រាថ្នាខ្លួនចូលជាភិក្ខុ ទើបធ្វើកិច្ចបរិវាស ក្នុងស-
ម្មាភិក្ខុទាំងឡាយ ។ លំដាប់នោះឯង វេលាវេលាសៀល ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ចេញអំពីទីសម្ងំ ហើយចុះអំពីប្រាសាទ ទៅចង្រ្កមក្នុងទីវាល
ត្រង់ម្លប់ប្រាសាទ ។ ឯវិសេដ្ឋសាមណេរ ក៏ពុទ្ធឃើញព្រះមានព្រះភាគ
វេលាទ្រង់ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងវេលាវេលាសៀល ហើយចុះអំពីប្រាសាទ
ទៅចង្រ្កមក្នុងទីវាល ត្រង់ម្លប់ប្រាសាទ លុះឃើញហើយ ក៏ប្រាប់ការាជ្ជ-
សាមណេរថា ម្ចាស់អាវុសោការាជ្ជៈ ព្រះមានព្រះភាគនេះ ទ្រង់ចេញ
អំពីទីសម្ងំ ក្នុងវេលាវេលាសៀល ហើយចុះអំពីប្រាសាទ កំពុងចង្រ្កមក្នុង
ទីវាល ត្រង់ម្លប់ប្រាសាទ ម្ចាស់អាវុសោការាជ្ជៈ មក យើងខ្ញុំនិច្ចលទៅ

១ អដ្ឋកថា ថា សាមណេរទាំងពីររូបនេះ កើតក្នុងព្រះពុទ្ធសម័យសាសនា មានគ្រូ
៤០ ពោធិនិទ្ទេស្តា ជាអ្នកបានរៀនចេះចប់ព្រះវិទ្យា បានស្តាប់វិសេដ្ឋសូត្រហើយពុំដល់សរណ-
នមន៍ លុះស្តាប់ព្រះវិទ្ធិសូត្រហើយ ក៏ចូលជាសាមណេរ ដល់ពេលនេះ មានប្រាជ្ញាខ្ពង់ខ្ពស់
ជាកំពូក្រិក ទើបនៅទីនិច្ចលទៅ ។

មិស្សាម អប្បវនាម លកេយ្យម កកវតោ សម្មទា^(១)
 ធម្មិ កតំ សវនាយាតិ ។ ឯវាវសោតិ ទោ ការ-
 ទ្ធាដោ វាសេដ្ឋស្ស បទ្ធាស្សសំ ។ អថេទោ វាសេដ្ឋ-
 ការទ្ធាដោ យេន កកវ វេទុបសន្តមីសុ ឧបសន្ត-
 មិទ្ធា កកវន្តំ អភិវទេទ្ធា កកវន្តំ ចន្តមន្តំ អនុចន្តមីសុ ។
 អថេទោ កកវ វាសេដ្ឋំ អមន្តសំ តុម្ពេ ខុត្ត
 វាសេដ្ឋា^(២) ព្រាហ្មណជិទ្ធា ព្រាហ្មណគុលីនា ព្រាហ្ម-
 ណគុលា អការស្នា អនការិយំ បព្វជិកា កត្តិ
 វេ សេដ្ឋា ព្រាហ្មណា ន អន្តោសន្តិ ន បរិកាសន្តិទិ ។
 វត្ស វោ កន្ត ព្រាហ្មណា អន្តោសន្តិ បរិកា-
 សន្តិ អន្តរោយ បរិកាសាយ បរិបុណ្ណាយ វោ
 អបរិបុណ្ណាយាតិ ។ យថាកតំ បទ វេ វាសេដ្ឋា
 ព្រាហ្មណា អន្តោសន្តិ បរិកាសន្តិ អន្តរោយ
 បរិកាសាយ បរិបុណ្ណាយ វោ អបរិបុណ្ណាយាតិ ។
 ព្រាហ្មណា កន្ត ឯវាវាសុ ព្រាហ្មណោ ។

• ១. សន្តិក ។ ២. សម្មទា ។ ៣. វាសេដ្ឋ ។ ៤. សព្វគ្រាលបទបេសុ
 អន្តរោយម្យ វេវេវ ។

ភាល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនិរលាយើនធិនិច្ចាស្តាច់ធម្មិកថា ចំពោះព្រះ
 កក្ក ខែព្រះមានព្រះភាគ ។ ការព្រាជសាមណោ គឺបានទទួលស្តាប់
 ពាក្យវាសេដ្ឋសាមណោ ថា តើតវសោ ។ ព្រះនារេន្ត វាសេដ្ឋសា-
 មណោ ធិនិការព្រាជសាមណោ ឆាន្តាចូលទៅភាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយចង្ក្រព្រះមានព្រះភាគ ហើយក៏ដើរកាមព្រះ
 មានព្រះភាគ ដែលកំពុងចង្រ្កម ។ សំដៅចំពោះនេនី ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់មានព្រះបន្ទូល ធិនិវាសេដ្ឋសាមណោថា ខ្ញាលវាសេដ្ឋធិនិការព្រាជៈ
 អ្នកទាំងឡាយ ដាច់ព្រាហ្មណ៍ ដាច់ព្រាហ្មណ៍ បានលះចង
 ព្រាហ្មណ៍ ចេញចាកផ្ទះ ចូលមកកាន់ផ្នួស ចុះពួកព្រាហ្មណ៍
 ដ៏ច្រើន មិនដរ មិនច្រើនអ្នកទាំងឡាយទេ ។ វាសេដ្ឋសាមណោ
 ព្រាហ្មណ៍ថា ចតិព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍ដើរច្រើនយើនទាំង-
 ឡាយ ដោយពាក្យច្រើន កាមចិត្តគេពេញទី មិនមែនខ្លះខ្លះទេ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ខ្ញាលវាសេដ្ឋធិនិការព្រាជៈ ចុះពួកព្រា-
 ហ្មណ៍ ដើរច្រើនអ្នកទាំងឡាយ ដោយពាក្យច្រើន កាមចិត្តគេពេញទី
 មិនមែនខ្លះខ្លះទេ តើដូចម្តេច ។ វាសេដ្ឋសាមណោក្រាហ្មណ៍ថា ចតិព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍ទិយាយយ៉ាងនេះថា មានព្រាហ្មណ៍

អន្តរាស្ត្រ បញ្ចេញនាម

សេដ្ឋា វណ្ណា ហ៊ុន អញ្ញា វណ្ណា^(១) ព្រាហ្មណ៍
 វ សុត្តោ វណ្ណា កណ្ណា អញ្ញា វណ្ណា^(២) ព្រាហ្មណ៍
 វ សុដ្ឋន្តិ នោ អព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍^(៣) ព្រាហ្មណ៍
 បុត្តា ឱរសា មុខតោ ជាតា ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍
 ព្រាហ្មណ៍ តេ កុម្មេ សេដ្ឋំ វណ្ណំ ហិក្ខា ហិណ-
 មត្តុ វណ្ណំ អដ្ឋបកតា យនិទំ មុណ្ណាកេ សមណាកេ
 វណ្ណំ កណ្ណោ តទ្ធិ បាណបទ្ធី^(៤) ។ តយនិទំ ន សាតុ
 តយនិទំ នច្បជ្ជិយំ យំ កុម្មេ សេដ្ឋំ វណ្ណំ ហិក្ខា ហិណ-
 មត្តុ វណ្ណំ អដ្ឋបកតា យនិទំ មុណ្ណាកេ សមណាកេ
 វណ្ណំ កណ្ណោ តទ្ធិ បាណបទ្ធី ។ ឃី ខោ នោ កណ្ណ
 ព្រាហ្មណ៍ អញ្ញាសន្តិ បរិកាសន្តិ អត្តរូបាយ បរិកា-
 សាយ បរិបុណ្ណាយ នោ អបរិបុណ្ណាយាតិ ។ តត្ប វេ
 វសេដ្ឋា ព្រាហ្មណ៍ តោវណំ អស្សវណ្ណា ឃីខាហិសុ

១ ឧ. ហិណោ អញ្ញា វណ្ណា ។ ២ ឧ. កណ្ណោ អញ្ញា វណ្ណា ។ ៣ ឧ. ឧ. ព្រាហ្មណ៍ ។ ៤ ឧ. បទ្ធិ ។

អន្តរាស្ត្រ និយាយអំពីវណ្ណៈចាំ ៤

ទើបជាវណ្ណៈ^(១) ប្រសើរបំផុត ពួកដទៃទៀត ជាវណ្ណៈថយថោក មាន
 ព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈស ពួកដទៃទៀត ជាវណ្ណៈខ្មៅ មានវិកត
 ព្រាហ្មណ៍ទើបចរិស្ត ពួកដទៃដែលមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ មិនចរិស្តទេ
 ពួកព្រាហ្មណ៍ជាច្រើន ជាទស្សបស្សព្រហ្ម កើតអំពីព្រះទេស្ឋព្រហ្ម កើត
 មកអំពីព្រហ្ម ព្រហ្មបុរោហិតវិកត ជាពាយាទ^(២) របស់ព្រហ្ម ឯអ្នក
 ទាំងឡាយនោះ លះចោលវណ្ណៈដ៏ប្រសើរចេញ ហើយត្រឡប់មកកាន់
 វណ្ណៈថយថោកវិញ គឺត្រឡប់ចូលទៅក្នុងសមណៈក្រសោល ជា
 កហបតី វណ្ណៈខ្មៅជាពួកវិទមាន កើតអំពីព្រះបាទព្រហ្ម ក៏អ្នកទាំងឡាយ
 លះចោលវណ្ណៈដ៏ប្រសើរចេញ ហើយត្រឡប់មកកាន់វណ្ណៈថយថោកវិញ
 គឺត្រឡប់ចូលទៅ ក្នុងសមណៈក្រសោល ជាសហបតី វណ្ណៈខ្មៅ
 ជាពួកវិទមាន កើតមកអំពីព្រះបាទព្រហ្ម ដោយហេតុណា ហេតុនោះ
 ពុំប្រកែក ពុំសមគួរឡើយ ។ ចំពោះព្រះគន្ធីដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍ដេរ
 ប្រទេចយើងទាំងឡាយ ដោយពាក្យប្រទេច ភាមិក្កុកេតព្វទី មិន
 មែនខ្វះខាតទេ យ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះមាតាព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អើ
 វសេដ្ឋៈ និទិកាវត្ថុដៈ ពួកព្រាហ្មណ៍របស់អ្នកទាំងឡាយ មិនបានដឹង
 ទូរការកើតឡើង វិនិច្ឆ័យអំពីដើមមកទេ ទើបបានជា និយាយយ៉ាងនេះថា

១ ពាក្យជា វណ្ណៈនេះ ភាគដំណើរដើម សំដៅយកលំអិតឡើងក្នុងការត្រៀមសម្រាប់
 ជាតិ ។ ២ ព្រាហ្មណ៍ខ្មៅស្រស់លាមក ។

ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហិ ធា អញ្ញោ វណ្ណោ
 ព្រាហ្មណោ វ សុដ្ឋោ វណ្ណោ កណ្ណោ អញ្ញោ
 វណ្ណោ ព្រាហ្មណោ វ សុដ្ឋន្តិ ធា អព្រាហ្មណោ
 ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មធា បុត្តា ឱសា មុខតោ ជាតា
 ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មនាយាណតិ ។ ធិស្សន្តិ
 ទោ មន វសេដ្ឋា ព្រាហ្មណាមំ ព្រាហ្មណិយោ
 ធុតុនិយោមិ កត្តិនិយោមិ វិជាយមាណមិ មាយមាណមិ
 តេ ច ព្រាហ្មណោ យោនិជា វ សមាចា ឃិវាហំសុ
 ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ។ មេ ។ ព្រហ្មនាយា-
 នតិ ។ តេ ច^(១) ព្រហ្មនញ្ញោ អញ្ញាមិកុត្តិ មុសា ច
 កាសន្តិ ធាហុញ្ញ អមញ្ញំ ចសវន្តិ ។

[៥២] ចត្តារោមេ វសេដ្ឋា វណ្ណោ^(២) ទត្តិយោ
 ព្រាហ្មណោ វស្សា សុត្តា ។ ទត្តិយោមិ ទោ
 វសេដ្ឋា វសេកាទោ ចាណាតិចាតិ ហោតិ

១ ឧ. ចលក្រោ ១ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. វសេដ្ឋ វណ្ណោ ។

មានវគ្គព្រាហ្មណំ ទើបជាវណ្ណោ ប្រសើរចំផុត ពួកដទៃទៀត ជាវណ្ណោ ថយ
 យោង មានវគ្គព្រាហ្មណំ ទើបជាវណ្ណោ ស ពួកដទៃទៀត ជាវណ្ណោ រង
 មានវគ្គព្រាហ្មណំ ទើបវសុទ្ធ ពួកដទៃផលមិនមែនជាព្រាហ្មណំ មិន
 បរិសុទ្ធទេ ពួកព្រាហ្មណំជាច្រើន ជាសេសរថស៍ព្រហ្ម កើតកំព្រះស្នេ
 ព្រហ្ម កើតកំព្រហ្ម ព្រហ្មបាទភាគវិនិមក ជាបាយាទរថស៍ព្រហ្ម ។
 ម្នាលវសេដ្ឋៈ ធិនិការទ្វាជៈ ឯពួកមានព្រាហ្មណំ ដែលមានផ្លូវក្តី មាន
 ភកិក្តី កំពុងសម្រាលកូនក្តី កំពុងបរិបូណ៌កូនក្តី សឹងប្រាកដផលពួក
 ព្រាហ្មណំ ឯព្រាហ្មណំទាំងនោះ ក៏សុទ្ធតែកើតមកអំពីយោមី (មាន
 ព្រាហ្មណំ) តែគ្រឿងដំណើរយោមី យ៉ាងនេះវិញហើយ មានវគ្គព្រាហ្មណំ
 ទើបជាវណ្ណោ ប្រសើរចំផុត ។ មេ ។ ជាបាយាទរថស៍ព្រហ្មដ្ឋាន្នៈ ។ ឯ
 ព្រាហ្មណំទាំងនោះ រល្មោះហើយ ធិយាយមង្គិលព្រហ្មផង ធិយាយកុហក
 ផង វែងទទួលទ្លូបប្រាបច្រើន ។

[៥២] ម្នាលវសេដ្ឋៈ ធិនិការទ្វាជៈ វណ្ណោទាំងឡាយនេះមាន
 ពួក ធិនិការទ្វាជៈ ១ ព្រាហ្មណំ ១ វស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ
 ធិនិការទ្វាជៈ រោទេក្តីយៈពួកទូរ ក្នុងលោកនេះ ក៏ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ

អនុញ្ញាត្តិ បុព្វលាភ

អធិដ្ឋានាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាធិ មិសុ-
 លាវាចោ មុសាវាចោ សម្មច្បលាមី អភិជ្ឈាលុ ក្យា-
 បន្តចិត្តោ មិច្ឆាធិដ្ឋិ^(១) ។ ឥតិ ទោ វាសេដ្ឋា យេមេ
 ធម្មា អកុសលា អកុសលសង្ខាតា សាវជ្ជា សាវជ្ជ-
 សង្ខាតា អសេវិតព្វា អសេវិតព្វសង្ខាតា បាលមរិយា
 បាលមរិយសង្ខាតា កណ្ណា កណ្ណវិបាកា វិញ្ញាតរ-
 ហិតា ។ ទុតិយេមិ ភេ ឥនេកេច្ចេ សុទ្ធិស្សន្តិ ។
 ត្រាហ្មណេមិ ទោ វាសេដ្ឋា ។ មេ ។ វេស្សេមិ ទោ
 វាសេដ្ឋា ។ មេ ។ សុន្តោមិ ទោ វាសេដ្ឋា ឥនេកេច្ចា
 បាលាតិចាតិ ហោតិ អធិដ្ឋានាយី ។ មេ ។ មិច្ឆា-
 ធិដ្ឋិ ។ ឥតិ ទោ វាសេដ្ឋា យេមេ ធម្មា អកុសលា
 អកុសលសង្ខាតា ។ មេ ។ កណ្ណា កណ្ណវិបាកា
 វិញ្ញាតរហិតា ។ សុន្តេមិ ភេ ឥនេកេច្ចេ សុទ្ធិស្សន្តិ ។

១. អភិជ្ឈាលុ ហោតិ វិបាសន្តោ ហោតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិ ហោតិ ។

អនុញ្ញាត្តិ វិយាយអំពីវិញ្ញាណ ៤

ល្អច្រឡោត ប្រត្រីក្ខុខុស ក្នុងកាមតាំងឡាយ វិយាយពាក្យកុហក
 វិយាយពាក្យញ្ជាញន័ វិយាយពាក្យទ្រោះ វិយាយពាក្យឥតប្រយោ-
 ជន៍ ជាភ្នកមានសេចក្តីលោភ មានចិត្តច្រកចរដោយព្យាបាទ មានសេច-
 ក្តីយល់ខុសដែរ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ វិនិកាព្វាជៈ ព្រោះហេតុនេះឯង
 ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអកុសល ក៏កប់ថា ជាអកុសល ដែលមានរោស
 ក៏កប់ថា មានរោស ដែលមិនក្លរសេន ក៏កប់ថា មិនក្លរសេន ដែល
 មិនសមគួរក្នុងអរិយភាវៈ ក៏កប់ថា មិនសមគួរក្នុងអរិយភាវៈ ជាធម៌ទៅ
 មានផលទៅ ដែលវិញ្ញាជនកែតិរិះអៀល ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ កែតិ
 ប្រាកដក្នុងទុក្ខយៈពួកទូរ ក្នុងលោកនេះឯង ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈវិនិកាព្វាជៈ
 ពោះប្រាហ្មណ៍ ។ មេ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈវិនិកាព្វាជៈ ពោះវេស្សៈ ។ មេ ។
 ម្នាលវាសេដ្ឋៈវិនិកាព្វាជៈ ពោះសុទ្ធាក្ខន្ធក្នុងលោកនេះ ក៏ជាភ្នកសម្លាប់
 សត្វ ល្អច្រឡោត ។ មេ ។ មានសេចក្តីយល់ខុសដែរ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ
 វិនិកាព្វាជៈ ព្រោះហេតុនេះឯង ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអកុសល
 ក៏កប់ថា ជាអកុសល ។ មេ ។ ជាធម៌ទៅ មានផលទៅ ដែលវិញ្ញាជន
 កែតិរិះអៀល ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ កែតិប្រាកដក្នុងសុទ្ធាក្ខន្ធក្នុង
 លោកនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក ទមនិកាយស្ស បារិវាទ

[៦៣] ទត្ថិយេមិ ខោ វាសេដ្ឋា ឥនេកេច្ឆោ
 ចាណាភិចាតា បដិវិរតោ ហោតិ(១) អនិច្ឆាធាតា
 បដិវិរតោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតោ មុសាវាណា
 បដិវិរតោ មិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតោ ធរុសាយ
 វាចាយ បដិវិរតោ សម្មប្បលាចា បដិវិរតោ អនភិជ្ឈាលុ
 អព្យាបន្នចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋិ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា
 យេមេ ធម្មា កុសលា កុសលសង្ខាតា អនវដ្ឋា
 អនវដ្ឋសង្ខាតា សេវិតញា សេវិតត្វសង្ខាតា អលមរិយា
 អលមរិយសង្ខាតា សុត្តា សុត្តវិចារា វិញ្ញាបសត្វា ។
 ទត្ថិយេមិ តេ ឥនេកេច្ឆោ សន្និស្សន្តិ ។ ប្រាហ្មណេមិ
 ខោ វាសេដ្ឋា ។ វេស្សេមិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ សុន្តោ-
 មិ ខោ វាសេដ្ឋា ឥនេកេច្ឆោ ចាណាភិចាតា បដិវិ-
 រតោ ហោតិ ។ មេ ។ អនភិជ្ឈាលុ អព្យាបន្នចិត្តោ
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា យេមេ ធម្មា
 កុសលា កុសលសង្ខាតា អនវដ្ឋា អនវដ្ឋសង្ខាតា
 សេវិតញា សេវិតត្វសង្ខាតា អលមរិយា អលមរិយ-

១ ១. ហោតិ សព្វ្ណ ចទេស្ស ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទមនិកាយ បារិវាទ

[៧៣] ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ខិនិការទ្វាជៈ ពោះទត្ថិយៈពួកខ្លះក្នុងវិលោក
 នេះ ក៏ជាអ្នករៀនចក្កបាណាភិបាត រៀនចក្កសុខាទាម រៀនចក្កកាមេ-
 សុមិច្ឆាចារ រៀនចក្កមុសាវាណ រៀនចក្កមិសុណាយ រៀនចក្កធរុសាវាណ
 រៀនចក្កសម្មប្បលាចារៈ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីវិលោក មិនមានចិត្តព្យា-
 បាទ មានសេចក្តីយល់ត្រូវដែរ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ខិនិការទ្វាជៈ
 ព្រោះហេតុនេះឯង ធម៌ទាំងឡាយណាជាកុសល ក៏រាប់ថា ជាកុសល
 ដែលមិនមានទោស ក៏រាប់ថា មិនមានទោស ដែលគួរសព ក៏រាប់
 ថា គួរសព ដែលសមគួរក្នុងអរិយការៈ ក៏រាប់ថា សមគួរក្នុងអរិយការៈ
 ជាធម៌ស មានផលស ដែលត្រូវជនតែងសរសើរ ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ
 តែងប្រាកដក្នុងទត្ថិយៈពួកខ្លះ ក្នុងវិលោកនេះឯង ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ខិនិ-
 ការទ្វាជៈ ពោះព្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ខិនិការទ្វាជៈ ពោះវេស្សៈ ។
 ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ខិនិការទ្វាជៈ ពោះសុខ្លះពួកខ្លះ ក្នុងវិលោកនេះ ក៏ជាអ្នក
 រៀនចក្កបាណាភិបាត ។ មេ ។ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីវិលោក មិនមាន
 ចិត្តព្យាបាទ មានសេចក្តីយល់ត្រូវដែរ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ខិនិការទ្វាជៈ
 ព្រោះហេតុនេះឯង ធម៌ទាំងឡាយណាជាកុសល ក៏រាប់ថា ជាកុសល
 ដែលមិនមានទោស ក៏រាប់ថា មិនមានទោស ដែលគួរសព ក៏រាប់ថា
 គួរសព ដែលសមគួរក្នុងអរិយការៈ ក៏រាប់ថា សមគួរក្នុងអរិយការៈ

អន្តរាស្ត្រ សុត្តន្តបិដក

សង្ខារា សុញ្ញា សុញ្ញវិបាកោ វិញ្ញាបនសត្តា ។ សុទ្ធផ្តិ
 តេ វិនិច្ឆេទេ សន្តិស្សន្តិ ។ វិនិច្ឆេទេ វេទា វាសេដ្ឋា
 ចត្វុសុ វណ្ណេសុ វិវិទុកយោកិណ្ណេសុ វត្តមានេសុ
 កណ្ណេសុក្កេសុ ធម្មេសុ វិញ្ញាវិការហិតេសុ ថេវ វិញ្ញា-
 បនសត្តេសុ ម យទេត្ថ ព្រាហ្មណា វិវាហាសុ
 ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនា អញ្ញោ វណ្ណោ
 ព្រាហ្មណោ វ សុត្តោ វណ្ណោ កណ្ណោ អញ្ញោ វណ្ណោ
 ព្រាហ្មណោ វ សុដ្ឋន្តិ យោ អព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណា
 ព្រហ្មនោ បុត្តា ឱរសា ឌុទតោ ជាតា ព្រហ្មជា
 ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មនាយានាតិ ។ តទ្កេសំ វិញ្ញា ធានុ-
 ជាទន្តិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ វិនិច្ឆេទេ ហិ វាសេដ្ឋា
 ចត្វុន្តំ វណ្ណានំ យោ ហោតិ ភិក្ខុ អរហំ ទំណាសវេ
 វុសិតវា កកករណីយោ ឱហិតការោ អនុប្បត្តស-

អន្តរាស្ត្រ វិយាយភិក្ខុនិមិត្តនិមិត្ត

ជាធម៌ស មានផលស ដែលវិញ្ញាណនៃកិសិទ្ធិសេស ។ ធម៌ចាំឱ្យយោង
 តែនីព្រាហ្មណ៍ក្នុងសុទ្ធាត្មៈ ក្នុងលោកនេះឯង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ មិន
 ការព្រាហ្មណ៍ កាលបើវណ្ណៈចាំ ៤ ពួកនេះឯង ប្រព្រឹត្តប្រឡូកប្រឡំគ្នា ក្នុង
 ធម៌វិញ្ញាណ គឺធម៌វិញ្ញាណនិមិត្ត ដែលវិញ្ញាណនៃកិសិទ្ធិសេស ។ សេសវិញ្ញាណ
 បើពួកព្រាហ្មណ៍ (ដែលកំពុងប្រព្រឹត្ត) ក្នុងធម៌វិញ្ញាណនិមិត្តនោះ វិយាយ
 យ៉ាងនេះថា មានព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈ ប្រាសិប័ជ្ជត ពួកដទៃទៀត
 ជាវណ្ណៈថាភព្វ មានព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈស ពួកដទៃទៀត
 ជាវណ្ណៈទៅ មានព្រាហ្មណ៍ ទើបចរិសុទ្ធ ពួកដទៃដែលមិនមែន
 ជាព្រាហ្មណ៍មិនចរិសុទ្ធទេ ពួកព្រាហ្មណ៍ ជាចុត្រ ជាសេសចេសព្រហ្ម
 កើតអំពីព្រះឧស្ម័នព្រហ្ម កើតអំពីព្រហ្ម ព្រហ្មបានភាវៈតែនិមិត្ត ជាពាយាម
 ចេសព្រហ្មដូច្នោះ ។ វិញ្ញាណចាំឱ្យយោង មិនយល់ព្រមភាម គឺមិនសេស
 ឱវិញ្ញាណ ចេសពួកព្រាហ្មណ៍ ចាំនោះទេ ។ ដំណើរនោះ កើតព្រោះ
 ហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈនិងការព្រាហ្មណ៍ ព្រោះថា ចណ្តវណ្ណៈចាំ ៤
 ពួកនេះ វណ្ណៈណា ជាភិក្ខុឆ្ងាយចាកកិសេស អស់ភាសវៈហើយ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ប្រស្រពៈហើយ បានធ្វើសោធន៍សិក្ខាស្រពៈហើយ
 មានភាវៈ គឺកិសេសនិងឧទ្ធចាំកុំចរិសុទ្ធទេ បានសម្រេចប្រយោជន៍ចេស

នេត្តា បរិក្ខំណា កវសេញ្ញា ជេនេ សម្មទុញ្ញាវមុត្តោ សោ
 រេសំ អត្តមក្កាយតិ ធម្មេវេវ តោ អធម្មេន ។
 ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជេនេតស្មី និដ្ឋេ វេវ
 ធម្មេ អភិសម្បវាយត្ថុ ។ តន្តមិទា បេតំ វាសេដ្ឋា
 បរិយាយេន វេទិតតំ យថា ធម្មោ សេដ្ឋា ជេនេ-
 តស្មី និដ្ឋេ វេវ ធម្មេ អភិសម្បវាយត្ថុ ។

(៥៤) ជាតតិ ទោ វាសេដ្ឋា វាជិ បស្សេននិ
 កោសលោ សមណោ តោតមោ អនុត្តរោ សក្យ-
 កុលា បព្វជិគោតិ ។ សក្យោ ទោ បទ វាសេដ្ឋា រញ្ញោ
 បស្សេននិស្ស កោសលស្ស អនន្តរា អនុយត្តា(១)
 កវន្តិ ។ ករេន្តិ ទោ វាសេដ្ឋា សក្យោ រញ្ញោ(២) បស្សេ-
 ននិម្ហិ កោសលេ និបច្ចកាវ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ
 អញ្ញលិកម្មំ សាមិច្ឆិកម្មំ ។ ឥតិ ទោ វាសេដ្ឋា យំ
 ករេន្តិ សក្យោ រញ្ញោ បស្សេននិម្ហិ កោសលេ និបច្ច-
 កាវ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញលិកម្មំ សាមិច្ឆិ-
 កម្មំ ករេន្តិ តំ វាជិ បស្សេននិ កោសលោ

១ ឧ. បស្សេនទិកោសលស្ស អនុយត្តា ។ ច. បស្សេនទិកោ កោសលស្ស អនន្តរា
 អនុយត្តា ។ ២ ប. រញ្ញោ ។

ខ្លួនតាមលំដាប់ហើយ មានកល្យាណជាគ្រឿងចង ក្នុងភពកសិវេនិហើយ
 មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះបានគ្រាន់ដឹងវាយច្រក វិញ្ញាៈនោះ
 ប្រាកដជាបុគ្គលប្រសើរលើស ជាងវិញ្ញាៈទាំងនោះ ដោយធម៌ពិត មិន
 មែនដោយអធម៌ទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ព្រោះថា ធម៌ជា
 គុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ននិងបរលោក ។ ម្ចាស់
 វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ បើដោយចរិយាយនេះឯង អ្នកតប្បវិធីយ៉ាងនេះថា
 ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ននិងបរលោក ។

(៥៤) ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ព្រះបាទបស្សេនទិកោសល
 ទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះសមណោតោតមោ ជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ ចេញចាកសក្យ-
 ក្រកូលមកទ្រង់ព្រះផ្នួស ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ប៉ុន្តែម្យលក្ខណៈ
 សក្យៈ គង់ជាចំណុះព្រះបាទបស្សេនទិកោសល មិនមានចម្លែង(១) ។
 ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ពួកសក្យៈតែងធ្វើសេចក្តីគោរព ថ្វាយបង្គំ
 ព្រោកទទួល អញ្ញលិកម្ម និងសាមិច្ឆិកម្ម ចំពោះព្រះបាទបស្សេនទិកោ-
 សល ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ពួកសក្យៈ តែងធ្វើសេចក្តីគោរព
 ថ្វាយបង្គំ ព្រោកទទួល អញ្ញលិកម្ម និងសាមិច្ឆិកម្មណា ។ ចំពោះ
 ព្រះបាទបស្សេនទិកោសល ឯព្រះបាទបស្សេនទិកោសល ក៏ទ្រង់ធ្វើ

១ អន្តរាថា ថា បុព្វលោកគ្រាព្រះបាទបស្សេនទិកោសល ពូជជាត្រកូលរបស់ខ្លួន ។

អន្តរាស្ត្រ គោលគំរោងទំរង់

តថាគតេ និបច្ចតារំ អភិវឌ្ឍនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញលិកម្មំ
 សាមិច្ឆិកម្មំ ធនុ សុជាតោ សមណោ គោតមោ
 ធុដ្ឋានោ ហមស្មិ ពលវា សមណោ គោតមោ ធុត្ថ-
 លោហមស្មិ ធិតាសាទិកោ^(១) សមណោ គោតមោ
 ធុត្ថលោហមស្មិ មហេសត្រោ សមណោ គោតមោ
 អរិយសត្រោហមស្មិ អថេទោ ធនំ ធម្ម័យេវ សក្ក-
 រោត្តោ ធម្មំ កុក្ករោត្តោ ធម្មំ មាណេត្តោ ធម្មំ
 បូជេត្តោ ធម្មំ អបចយមារោ^(២) ។ ឯវំ រាជា បស្សេននិ
 កោសលោ តថាគតេ និបច្ចតារំ ករោតិ អភិវឌ្ឍនំ
 បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញលិកម្មំ សាមិច្ឆិកម្មំ ។ ឥមិទា ទោ
 ឯវំ^(៣) វាសេដ្ឋា បរិយាយេន វេទិត្យំ យថា ធម្មោ
 សេដ្ឋោ ជនេត្ថស្មិ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសង្សរយញ្ច ។

(៥៥) គុម្ពេ ខ្លុះ វាសេដ្ឋា ធានាជន្មា នាធានាមា
 នាធាតោត្តា នាធាតុលា អតារស្មា អនតារិយំ បត្ថ-
 និកា កេ គុម្ពេតិ បុដ្ឋា សមាទា សមណោ សក្ក-
 បុត្តិយាម្ពាតិ^(៤) បដិដាធាតិ^(៥) ។ យស្ស ទោ

១ ឧ. ម. ពាលទិកោ ។ ២ ឧ. អបចយមារោ ។ ៣ ឧ. ម. ឯវំ ។ ៤ សក្កបុត្តិ-
 យាម្ពាតិ ។ ៥ ម. បដិដាធាតិ ។

អន្តរាស្ត្រ គោលគំរោងទំរង់ ២ ជាដើម

សេចក្តីគោរព ថ្វាយចង្ក្រំ ក្រោកខ្យល អញ្ញលិកម្ម និងសាមិច្ឆិកម្ម
 នោះ ៗ ចំពោះភព្វគតវិជេ ដោយទ្រង់ព្រះកម្រិត្តេ ព្រះសមណគោតម
 ព្រះអង្គមានជាតិបរិសុទ្ធ ភាគាអញ្ញជាមនុស្ស មានជាតិបរិសុទ្ធ ព្រះ
 សមណគោតមព្រះអង្គមានកម្លាំង ភាគាអញ្ញជាមនុស្ស មានកម្លាំងវ័យ
 ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានសម្បុរជ្រះថ្លា ភាគាអញ្ញ ជាមនុស្ស
 មានសម្បុរសេវាច្បង ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានសក្តានុភាពច្រើន
 ភាគាអញ្ញជាមនុស្ស មានសក្តានុភាពតិច ដូច្នេះ គតិវិភាគ ទ្រង់ក៏ធ្វើ
 សក្ការៈចំពោះធម៌នោះ ធ្វើសេចក្តីគោរពធម៌ រាប់ការធម៌ ចូជាធម៌ គោត
 ក្រែងធម៌ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ព្រះបាទបស្សេនទិកោសល ទ្រង់ធ្វើ
 សេចក្តីគោរព ថ្វាយចង្ក្រំ ក្រោកខ្យល អញ្ញលិកម្ម និងសាមិច្ឆិកម្ម
 ចំពោះភព្វគតយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ និងការព្រះ បើដោយ
 បរិយាយនេះឯង អ្នកត្រូវដឹងយ៉ាងនេះថា ធម៌ជាគុណព្រះសីវបំផុត ក្នុង
 ប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ន និងចរណេក ។

(៥៦) ម្នាលវាសេដ្ឋៈ និងការព្រះ អ្នកទាំងឡាយមានជាតិផ្សេងៗ
 គ្នា មានឈ្មោះផ្សេងៗគ្នា មានគោត្រផ្សេងៗគ្នា មានក្រលូនផ្សេងៗគ្នា
 ចេញចាកផ្ទះកាខ្ពង់ខ្ពស់ បើមានគេសួរថា លោកទាំងឡាយជាអ្វី ដូច្នេះ
 ចូរច្រប៉ះទៅឆ្លើយថា យើងជាសមណសក្កបុត្តិយ័ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បដិកថា

បទស្ស វាសេដ្ឋា តថាគតេ សត្វា ធិវដ្ឋា ម្សលជាតា
 បតិដ្ឋិតា ធម្មិកា អសំហារិយា(១) សមណោ វា ព្រាហ្ម-
 ណោ វា ទេវោ វា មារោ វា ព្រាហ្មណា វា កេណិ
 វា លោកស្មី តស្សេតំ កល្យំ វចនាយ កតវតោម្ហិ
 បុត្តោ ឱវសោ មុខតោ ជាតោ ធម្មដោ ធម្មចិម្ហតោ
 ធម្មនាយាទោតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថាគតស្ស
 ហេតំ វាសេដ្ឋា អធិវចំ ធម្មកាយោ ឥតិបិ ព្រាហ្ម-
 ណាយោ ឥតិបិ ធម្មត្រតោ ឥតិបិ ព្រាហ្មត្រតោ ឥតិបិ(២) ។

[៥៦] ហោតិ ទោ សោ វាសេដ្ឋា សមុយោ យំ
 កណាទិ ករហាទិ ធិយស្ស អន្តរោ អន្តរេន អយំ
 លោកោ សំវដ្ឋតិ សំវដ្ឋទានំ លោកេ យេកុយ្យេន
 សត្តា អាភស្សសំវត្តទិកា ហោន្តំ ភេ តត្ត(៣) មនោ-
 វយោ បិភិកត្វា សយំបកា អន្តលិក្ខុចរា សុកដ្ឋា-

១ ឧ. អសំហារិយា ។ ២ ឧ. ឥតិបិ ។ ៣ ឧ. ម. តេ ឆន្ទ ហោន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បដិកថា

និទិការាជ្ជាជៈ ថេជនណាមាទសត្វា ភិកាជ្ជ្យស្សនិច្ចុសិបំហើយ មាទទុស
 ដុកានិច្ចាបំមាមួន ក្នុងភថាគត ទោះចិសមណព្រាហ្មណំ ទៅកា ព្រហ្ម
 ឬ នរណាមួយ ក្នុងលោក ក៏មិនអាចនឹងបំបែរ ឲ្យក្រឡប់បានឡើយ
 ជននោះគួរនិយាយ យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំជាបុត្រ ជាទេស វៃព្រះមានព្រះភាគ
 កើតមកអំពីព្រះទេស បេសព្រះមានព្រះភាគ កើតមកអំពីធម៌ ធម៌
 ភាគវិភជ្ជមក ជាទាយាទបេសធម៌ ។ ព្រោះហេតុក្តី បានជាភថាគតថា
 ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និទិការាជ្ជាជៈ ព្រះពាក្យថា ធម្មកាយ ដូច្នោះ
 ក្តី ព្រហ្មកាយ ដូច្នោះក្តី ធម្មត្រ ដូច្នោះក្តី ព្រហ្មត្រ ដូច្នោះក្តី ជាឈ្មោះ
 បេសភថាគត ។

[៥៦] ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និទិការាជ្ជាជៈ មាទសម័យវិជលលោកនេះ
 ត្រូវវិនាសម្តងៗដោយការកន្លងកាល ជាយូរអែវត្វិ កាលវិជលលោកកំពុង
 កែវិនាសទៅ មានពួកសត្វបានទៅកើត ក្នុងភាគស្សព្រហ្ម ដោយច្រើន
 ពួកសត្វទាំងនោះជាអ្នកកើត ដោយឈានចិត្ត(១) មានចិត្តជាអាហារ(២)
 មានស្មិត្តិចេញឯង ក្រាច់ទៅក្នុងភាគសុបាម បិកទៅក្នុងវិមាននីល្ល

១ អន្តរថា ថា ក្នុងឧបទក្ស ពួកសត្វទាំងនោះ សូម្បីខ្លាកើតក្នុងឧស្សលោកនេះ
 ក៏គង់កើតជាឧបទក្សកំណើត គឺកើតក្នុងឧបទក្សនោះ ។ ២ សត្វទាំងនោះ មានចិត្តជាអាហារ
 ក្នុងឧស្សលោកនេះ ដូច្នោះក្នុងព្រហ្មលោកនោះដែរ ។

អនុញ្ញាតសុត្តន្ត លោកស្ស វិវដ្តន្ត

យំនោ ចិវំ ធិយមទ្ធានំ តិដ្ឋន្តិ ។ ហោតិ ទោ សោ
 វសេដ្ឋា សមយោ យំ កតាចិ កាហាចិ ធិយស្ស
 អនុនោ អនុយេន អយំ លោកោ វិវដ្តតិ វិវដ្តនោ
 លោកេ យេកុយេជ្រេន សត្តា អាភស្សាកាយា ចវិត្តា
 ឥត្តត្ថំ អាភច្ឆន្តិ តេ ច ហោន្តិ មនោមយា ចិត្តកត្តា
 សយំបកា អនុលិត្តនា សុភដ្ឋាយំនោ ចិវំ ធិយ-
 មទ្ធានំ តិដ្ឋន្តិ ។ ឯតោនកីក្ខតំ ទោ បន វា-
 សេដ្ឋា តេន សមយេន ហោតិ អនុតារេ អនុតារ-
 តិមិសា ន ចន្ទិមសុរិយា បញ្ញាយន្តិ ន នក្ខត្តានិ
 តារករ្យនាចិ បញ្ញាយន្តិ ន វត្តិទិវា បញ្ញាយន្តិ
 ន មាសន្តិមាសា បញ្ញាយន្តិ ន ឧតុសំវច្ឆា
 បញ្ញាយន្តិ ន ឥត្តិបុរិសា បញ្ញាយន្តិ ។
 សត្តា សត្តាត្រូវ សំឡំ កច្ឆន្តិ ។ វេនទោ តេសំ
 វសេដ្ឋា សត្តានិ កតាចិ កាហាចិ ធិយស្ស
 អនុនោ អនុយេន រសមមី ឧទេកស្មី សមទ្ធានិ(១)

១ ១. ឧ. សមណំ ។

អនុញ្ញាតសុត្តន្ត សេចក្តីចម្រើនលោក

នៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ ឱនិភារទ្ធាជៈ មានសម័យ
 ដែលលោកនេះ ត្រូវបានចម្រើនម្តង ដោយកាលកន្លង ជាយូរអង្វែងនៅ
 កាលដែលលោកកំពុងតែចម្រើនឡើង សត្វទាំងឡាយ ប្តូរចាកភាគ-
 ស្សព្រហ្ម មកកាន់ភាពជាមនុស្សនេះ ឯសត្វទាំងនោះ ជាអ្នកកើតដោយ
 ឈានចិត្ត មានចិត្តជាអាហារ មានពន្លឺភ្លឺចេញឯង គ្រាប់ទៅក្នុងភា-
 កាសបាម បិតនៅក្នុងវិមាមដិល្ល ទៅអស់កាលយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់
 វសេដ្ឋៈ ឱនិភារទ្ធាជៈ សម័យនោះឯង ចក្រវាឡទាំងអស់ ក៏រលាយ
 នៅជាទឹកចូលគ្នា មាននិរតិអនុស្សាសុនិ ព្រះចន្ទឱនិព្រះភាវិក្យ ក៏មិន
 ប្រាកដ អនុក្ខន្ធក្បែរដែលមានរួច ជាផ្កាយទាំងឡាយ ក៏មិនប្រាកដ យប់
 ឱនិថ្ងៃ ក៏មិនប្រាកដ វៃមួយឱនិកន្លះវៃ ក៏មិនប្រាកដ រដូវឱនិឆ្នាំ ក៏មិន
 ប្រាកដ ស្រ្តីឱនិច្រុស ក៏មិនប្រាកដ ។ សត្វទាំងឡាយក៏គ្រាន់តែរាប់ថាជា
 សត្វប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈឱនិភារទ្ធាជៈ លុះកាលកន្លងទៅ ជាយូរ
 អង្វែងម្តង ។ ដែលនិមាទសកវិញ្ញាតជាសេដិទិក សម្រាប់សត្វទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បាណិកវិញ្ញា

សេយ្យជាចិ ធាម បយតត្ថស្ស(១) និព្វាយមា-
 នស្ស ទុបរិ សន្តានតំ ហោតិ ឃុំ(២) ចាតុរ-
 ហោសិ សា អហោសិ វណ្ណសម្មា កទ្ធសម្មា
 រសសម្មា សេយ្យជាចិ ធាម សម្មា(៣) វា សប្បិ
 សម្មា វា នវនិចំ ឃុំវណ្ណ អហោសិ សេយ្យជាចិ
 ធាម ទុទ្ធមជ្ជំ អនេឡតំ ឃុំវស្សាន អហោសិ ។
 អថេចា វាសេដ្ឋា អញ្ញាគរោ សត្តា លោលនាតិកោ
 អម្ពា តិចេវិធំ ភវិស្សតិ រសបថវី អន្តលិយា
 សាយិ តស្ស រសបថវី អន្តលិយា សាយតោ
 អញ្ញានេសិ តណ្ហាបស្ស(៤) ឱក្កមិ ។ អញ្ញមិ(៥) ចោ
 វា រដ្ឋា សត្តា តស្ស សត្តស្ស និដ្ឋានុកតិ ភាបដ្ឋ-
 មាណ រសបថវី អន្តលិយា សាយិសុ ។ តេសំ
 រសបថវី អន្តលិយា សាយតំ អញ្ញានេតិ តណ្ហា ច
 ទេសំ ឱក្កមិ ។ អថេចា តេ វាសេដ្ឋា

១ ១. បាយសោតត្ថស្ស ។ ២. បាយសោតត្ថស្ស ។ ៣. ឃុំវស្ស ។ ៤. តណ្ហាវស្សាតិ តណ្ហាបស្សាតិ កទ្ធិ យោក្ខ ទិស្សតិ ។ ៥. អញ្ញានេវិ ចោ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវិញ្ញា

ប្រាកដ ដូចជាទឹកដោះក្តៅលាយអវណ្ណតាមស ទៅលើទឹកដូច្នោះ ដែលដី
 មានសរសៃ មានសម្បុរវណ្ណ មានភ្លឺក្រអូប មានសរសៃផ្តុម មានសម្បុរ
 ស ដូចទឹកដោះដូច ឬដូចទឹកដោះទាប ដែលមានសរសៃផ្តុម ដែលដីខ្ពស់មាន
 សេដ្ឋាញ៉ាំសា ដូចទឹកយ៉ូតូច (យ៉ូតូក) ដែលអនាទាស (គ្មានកូនយ៉ូ) ។
 ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និវិការទ្វាជៈ គ្រាទោះឯង មានសត្វខ្នាក់ មានជាតិជាអ្នក
 លេងលោះនិកថា យីកើ នេះជាអ្វីអេ កិយកចន្តិលវែង (ភ្លឺយេក) ដែលដី
 មានសមកលិទ្ធក្សមើល កាលសត្វទោះយកចន្តិលវែង (ភ្លឺយេក) ដែលដី
 មានសមកលិទ្ធក្សមើល សេដែលដីក៏ជ្រូកជ្រាបទៅសព្វសរសៃសម្រាប់
 ទទួលនូវសេ ឯសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងសេ កិកើកដល់សត្វទោះ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 និវិការទ្វាជៈ មានពួកសត្វដទៃទៀត កាលយកសម្រាប់តាមសត្វទោះទាំង
 គ្នាយកចន្តិលវែង (ភ្លឺយេក) ដែលដីមានសេ មកលិទ្ធក្សមើល ។ កាលពួក
 សត្វទាំងនោះលិទ្ធក្សសេដែលដីនិវិចន្តិលវែង សេដែលដី ក៏ជ្រូកជ្រាបទៅ
 (សព្វសរសៃសម្រាប់ទទួលនូវសេ) ឯសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងសេកិកើកទ្វិជៈ
 ដល់ពួកសត្វទាំងនោះ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និវិការទ្វាជៈ លំដាប់ទោះ

អន្តរាគមន៍ រលាយអាពាហ៍

សត្តា រសមថវី ហេតុហិ អាណុប្បត្តារក្កំ(១)
 ឧបក្កមីសុ បរិកុញ្ញត្តុំ ។ យតោ ទោ វាសេដ្ឋា
 សត្តា រសមថវី ហេតុហិ អាណុប្បត្តារក្កំ(២)
 ឧបក្កមីសុ បរិកុញ្ញត្តុំ អថ(៣) តេសិ សត្តានំ
 សយំបកា អន្តរាយិ ។ សយំបកាយ អន្តរាយិ-
 កាយ ចន្ទិមសុវិយា ចាតុរហេសុំ ចន្ទិមសុវិយសុ
 ចាតុរុតេសុ ធន្តត្តានំ តារក្ករុចានំ ចាតុរហេសុំ
 ធន្តត្តេសុ តារក្ករុបេសុ ចាតុរុតេសុ រត្តិទិវា បញ្ញា-
 យីសុ រត្តិទិវេសុ បញ្ញាយមារេសុ មាសទិមាសា
 បញ្ញាយីសុ មាសទិមាសេសុ បញ្ញាយមារេសុ ឧតុ-
 សំវច្ឆា បញ្ញាយីសុ ។ ឯត្តាវតា ទោ វាសេដ្ឋា
 អយំ លោកោ បុន វិវេដ្ឋោ ហោតិ ។

(៥៧) អថទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា រសមថវី
 បរិកុញ្ញត្តា តត្តត្តា(៤) តណហារា ចិវំ ទីយមទ្វាធំ
 អដ្ឋីសុ ។ យថា យថា ទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា
 រសមថ បរិកុញ្ញត្តា តត្តត្តា តណហារា ចិវំ ទីយ-

១-២ ៤. អាណុប្បត្តារក្កំ ។ ៣ ៥. អថទោ ។ ៦ ៧. ៥. អន្តរាយិ ។

អន្តរាគមន៍ ចំណាយគំរិហេតុមានសេនៃនិដំជាដើម

កំសត្វទាំងនោះ ខំនាំគ្នាយកដៃគកាយផែនដី ដែលមានសេនកធ្វើជាតំនូត
 ហើយចរិភោគ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈខិនិការទ្វាជៈ កាលដែលសត្វទាំងឡាយ
 ខំនាំគ្នាយកដៃគកាយផែនដី ដែលមានសេនកធ្វើជាតំនូត ហើយចរិភោគ
 គន្លឹដែលត្រូវចេញឯង (គំរិហេយ) របស់សត្វទាំងនោះ ក៏សាចស្លូត
 បាត់ទៅ ។ លុះគន្លឹដែលត្រូវចេញឯង សាចស្លូតទៅហើយ ព្រះចន្ទខិនិ
 ព្រះភាទិក្ស ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះព្រះចន្ទខិនិព្រះភាទិក្សកើតប្រាកដ
 ឡើងហើយ ឧត្តក្កុក្កុវដែលមានរូបដាម្កាយទាំងឡាយ ក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង លុះឧត្តក្កុក្កុវដែលមានរូបដាម្កាយទាំងឡាយ កើតប្រាកដឡើង
 ហើយ យប់ខិនិវិជ្ជក៏កើតប្រាកដឡើង លុះយប់ខិនិវិជ្ជកើតប្រាកដឡើង
 ហើយ ខែ ១ ខិនិកន្លះខែ ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះខែ ១ ខិនិកន្លះខែ
 កើតប្រាកដឡើងហើយ ផ្លូវខិនិធ្លាក់កើតប្រាកដឡើង ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ
 ខិនិការទ្វាជៈ លោកនេះ ចម្រើនឡើងវិញ ដោយហេតុចុះឈ្លោះឯង ។

(៥៧) ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ខិនិការទ្វាជៈ ប្រាកាលពួកសត្វទាំងនោះ
 ខំនាំគ្នាចរិភោគផែនដីមានសេន យកផែនដីនោះជាចំណី យកផែនដីនោះ
 ជាភាហារ ហើយបិទនៅអស់កាលជាយូរកន្លែង ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ខិនិ
 ការទ្វាជៈ កាលពួកសត្វទាំងនោះ ចរិភោគផែនដីមានសេន យកផែនដីនោះ
 ជាចំណី យកផែនដីនោះជាភាហារ ហើយបិទនៅអស់កាលយូរកន្លែង

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស យនិកវគ្គ

មន្ទានំ អដ្ឋិសុ ភថា ភថា ភេសំ សត្តានំ ទារត្តញ្ចោ
 កាយស្មី ឱក្កមិ វណ្ណវណ្ណតា ច មញ្ញយិត្ត ។
 ឯកំនំ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ ហោន្តិ ឯកំនំ សត្តា
 ទុព្ភណ្ណា ។ ភត្ត យេ ភេ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ ភេ
 ទុព្ភណ្ណោ សត្តេ អតិមញ្ញន្តិ មយមេភេហិ វណ្ណវណ្ណក
 អម្ពោហេភេ ទុព្ភណ្ណកភតិ ។ ភេសំ វណ្ណតិមាណ-
 ប្បច្ចយោ មាណតិមាណជាតិកាណំ រសបមី អន្តរាយិ ។
 រសបមីយា(១) អន្តរហិតាយ សន្និបតិសុ សន្និបតិកា
 អនុក្កុលិសុ អហោ រសំ អហោ រសន្និ ។ ភេនេតរហិមិ
 មនុស្សា កិញ្ចិទេវ សុរសំ(២) លភិក្ខា ឯវមាហំសុ
 អហោ រសំ អហោ រសន្និ ។ ភេនេវ ខោកណំ
 អត្តញ្ញំ អត្តុវ អនុស្សវន្តិ ច ត្រូវស្ស អត្តំ អាណន្តិ ។

១ រសយ ចរិយា ។ ២ រសាទរសំ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ យនិកវគ្គ

ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ សេចក្តីរឹងម៉ឹង ក្នុងកិច្ចការរបស់សត្វទាំងនោះ
 ក៏រឹតតែខ្លាំង ទាំងពណ៌សម្បុរក៏ប្លែក ។ គ្នា ប្រាកដឡើយ ដោយប្រការ
 យ៉ាងនោះ ។ សត្វពួកខ្លះមានសម្បុរល្អ សត្វពួកខ្លះមានសម្បុរកាត្រក់ ។
 ចណ្តាសត្វទាំងពីរពួកនោះ ពួកសត្វណាដែលមានសម្បុរល្អ ពួកសត្វនោះ
 តែងមើលនិយមពួកសត្វ ដែលមានសម្បុរកាត្រក់ថា ពួកយើងមានសម្បុរ
 ល្អមើលជាងពួកសត្វខ្លះ ពួកសត្វខ្លះមានសម្បុរកាត្រក់ ជាងពួកយើង ។
 កាលសត្វទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន និងការមើលនិយមក៏រឹតខ្លាំង
 ព្រោះចម្លើយនៃសេចក្តីមើលនិយម ឲ្យសម្បុរគ្នា ដែលដឹងដែលមានសេចក្តីសាម
 សូន្យអស់ទៅ ។ លុះដឹងដឹងដែលមានសេចក្តីសូន្យហើយ សត្វទាំងឡាយ
 ក៏មកប្រជុំគ្នា លុះមកប្រជុំគ្នាហើយ ក៏ក្អកក្អាយថា ឧ សេ (ទ្វាញ់របស់
 យើង) ឧ រស (ទ្វាញ់របស់យើង) ។ ហេតុនោះ ក៏ដូចគ្នានឹងមនុស្សទាំង
 ឡាយ ក្នុងកាលដេញដូរនេះដែរ ដែលបានវត្តភ្នំមួយ មានសត្វញ្ចៀនហើយ
 តែងនាំគ្នាលាន់ទាត់ យ៉ាងនេះថា ឧ រស (ទ្វាញ់របស់យើង) ឧ សេ (ទ្វាញ់
 របស់យើង) ។ សត្វទាំងឡាយទាំងនោះក៏ដូចគ្នា ដែលជាច្បាប់ចាស់(១)
 ខោងងង ចម្រើន មិនអាចនឹងយល់សេចក្តី នៃអក្ខរនោះបានឡើយ ។

១ គឺដឹងថា បានដល់សន្តិចរិទ្ធិ ដែលពើតឡើងសម្រាប់លោក ។

អន្តរាស្សន្ត ភូមិប្បដិការិកថា

(៥៨) អថេទោ តេសំ វាសេដ្ឋា សត្តានំ រសបថ-
 រិយោ អន្តរេហិតាយ ភូមិបឃ្មដិកោ^(១) ចាតុរហោសិ ។
 សេយ្យជាមិ ធាម អហិទ្ធក្កតោ ឯវេវេ ចាតុរហោ-
 សិ ។ សោ អហោសិ វណ្ណសម្មន្ទោ តទុសម្មន្ទោ
 រសសម្មន្ទោ សេយ្យជាមិ ធាម សម្មន្ទា វា^(២)
 សម្មិ សម្មន្ទំ វា ធរចិតំ ឯវវណ្ណោ អហោសិ
 សេយ្យជាមិ ធាម ទុន្ទមន្ទំ^(៣) អនេធស្យកំ ឯវស្សនោ
 អហោសិ ។ អថេទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា ភូមិ-
 បឃ្មដិកំ ឧបក្កមិសុ បរិកុញ្ញតុំ តេ^(៤) បរិកុញ្ញត្តា
 តត្តត្តា តណហារា ចិវំ ធិយមន្ទានំ អដ្ឋសុ ។
 យថា យថា ទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា ភូមិបឃ្មដិកំ
 បរិកុញ្ញត្តា តត្តត្តា តណហារា ចិវំ ធិយមន្ទានំ អដ្ឋសុ
 តថា តថា តេសំ សត្តានំ កិយ្យោសោ មត្តាយ
 ទរត្តោរោ កាយស្មី ធិក្កមិ វណ្ណវេណ្ណតា ច បញ្ញា-
 យិត្ត ។ ឯតិចំ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ ហោន្តិ ឯតិចំ
 សត្តា ទុព្វណ្ណា ។ តត្ត យេ តេ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ

១ ភូមិប្បដិការិកថា ធម្ម ។ ២ ឧ. ម. សម្មន្ទំ វា ។ ៣ ឧ. វុទ្ធំ មដុំ ។
 ៤ ឧ. ម. តេ វា ។

អន្តរាស្សន្ត និយាយគំរុក្រមវិទេនីតិកថា

(៥៨) ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការក្នុងៈ លុះដែលដឹងបានរស របស់សត្វ
 ពាំងនោះ សាចស្ត្រូរសរសេរហើយ ក្រមវិទេនីតិ ក៏ក៏ត្រាកដឡើង ។
 ក្រមវិទេនីតិពោះ ក៏ត្រាកដឡើង ដូចជាផ្សិត ។ ក្រមវិទេនីតិពោះ
 ចិច្ចណិវេយសម្បុរ មានភ្លុន (ក្រសួប) មានរស (ប្លាញ់) មាន
 ពណ៌ដូចជាសប្បិសុទ្ធ ឬដូចជា នវិនិសុទ្ធ មានរស (ប្លាញ់ពិសា)
 ដូចចិត្តយុទ្ធវ (យុទ្ធវិក) ដែលអភរោស (គ្មានក្រមយុ) ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និង
 ការក្នុងៈ គ្រោះពោះនិង សត្វពាំងទ្រុយពោះ ក៏នាំគ្នាបរិភោគក្រមវិទេនីតិ
 កាលសត្វពាំងនោះ នាំគ្នាបរិភោគក្រមវិទេនីតិ យកក្រមវិទេនីតិពោះជា
 ចំណី យកក្រមវិទេនីតិពោះ ជាតាហារ ក៏ប្រើនៅសំកាលជាយូរក៏ឆ្អិន ។
 ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការក្នុងៈ កាលពួកសត្វពាំងនោះ នាំគ្នាបរិភោគក្រម
 វិទេនីតិ យកក្រមវិទេនីតិពោះជាចំណី យកក្រមវិទេនីតិពោះជាតាហារ ប្រើ
 នៅសំកាលជាយូរក៏ឆ្អិន ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ សេចក្តីនិងច្រើនក្នុង
 កន្លែងយេសសត្វពាំងនោះ ក៏ក៏ដោយក្រែលនិលសប្រមណ ពណ៌
 សម្បុរក៏ប្លែក ។ គ្នាត្រាកដឡើង ដោយប្រការយ៉ាងនោះ ។ ។ សត្វពួកនេះ
 មានសម្បុរល្អ សត្វពួកនេះមានសម្បុរត្រក់ ។ ចណ្តាសត្វពាំងពួក

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស បាលីកវគ្គោ

តេ ទុទ្ទុណ្ណោ សុត្តោ អតិមញ្ញត្តិ មយមេតេហិ វណ្ណា-
 វន្តនក អម្ព្រហោតេ ទុទ្ទុណ្ណាតកតិ ។ តេសំ វណ្ណា-
 តិមានប្បដ្ឋយេ មនាតិមានជាតិកាធំ ក្នុងបប្បដិកោ
 អន្តរាយំ ។ ក្នុងបប្បដិកោ អន្តរហិតេ បទាលតា(១)
 ចាតុរហោសិ ។ សេយ្យជាមិ ឆាម កលម្ពកា(២)
 ឯវមេវ ចាតុរហោសិ ។ សា អហោសិ វណ្ណសម្មា
 កទ្ធសម្មា វសសម្មា សេយ្យជាមិ ឆាម សម្មា
 វា សម្មិ សម្មំ វា ឯវតំ ឯវវណ្ណា អហោសិ
 សេយ្យជាមិ ឆាម ទុទ្ទមត្តំ អនេឡតំ ឯវស្សនោ
 អហោសិ ។ អថទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា បទាលតំ
 ឧបក្កមីសុ បរិកុញ្ញតុំ តេ បរិកុញ្ញត្តា តត្តត្តា
 តទាហារា ចិវំ ធីយមទ្ធាធំ អដ្ឋិសុ ។ យថា
 យថា ទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា បទាលតំ បរិកុញ្ញត្តា
 តត្តត្តា តទាហារា ចិវំ ធីយមទ្ធាធំ អដ្ឋិសុ តថា

១ ១. បទាលតា វិស្សតិ ។ ២ ១. ១. កលម្ពកា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាលីកវគ្គោ

នោះ សត្វត្រកណា មានសម្បុរល្អ សត្វត្រកនោះ វែងទើបលិយយពួកសត្វ
 ដែលមានសម្បុរកាត្រក់ថា ពួកយើងមានសម្បុរល្អជាងពួកសត្វខ្លះ ពួក
 សត្វទាំងនោះ មានសម្បុរកាត្រក់ជាងពួកយើង ។ កាលសត្វទាំងឡាយ
 នោះ មានសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន និងការមើលងាយក៏ទៀង ព្រោះសេចក្តី
 មើលងាយ ខ្លះសម្បុរត្រក់ច្រើន ក្រុមវែងដីក៏សាចស្មុន្យអស់ទៅ លុះ
 ក្រុមវែងដីសាចស្មុន្យទៅហើយ បទាលតា(១) ក៏កើតប្រាកដទៀង ។
 បទាលតានោះ កើតប្រាកដទៀង ដូចជាវល្លិត្រកូន ។ បទាលតានោះ
 មានសម្បុរល្អ មានខ្លួន (ក្រសួច) មានស (ធ្លាញ់) វល្លិត្រកូនមានសម្បុរ
 ដូចសប្បិសុខ ឬដូចនវិកសុខ មានស (ធ្លាញ់ពិសា) ដូចទឹកឃ្មុំ
 ក្នុង (ឃ្មុំផ្លិត) ដែលវត្តទោស (ឆ្មាតូនឃ្មុំ) ។ ម្នាលវាសដ្ឋៈ និងការទ្វាដៈ
 ព្រោះនោះនឹង សត្វទាំងឡាយនោះ ក៏នាំគ្នាបរិភោគបទាលតា កាល
 ពួកសត្វទាំងនោះ បរិភោគបទាលតា យកវល្លិត្រកូនជាចំណី យកវល្លិ
 នោះជាអាហារ ក៏បំភានៅអស់កាលជាយូរអន្លើង ។ ម្នាលវាសដ្ឋៈ
 និងការទ្វាដៈ កាលសត្វទាំងនោះ បរិភោគបទាលតា យកវល្លិត្រកូនជា
 ចំណី យកវល្លិត្រកូនជាអាហារ បំភានៅអស់កាលជាយូរអន្លើង ដោយ

១ អន្តរហិតេ ពិសេស្សន្តិយយំឯវាសវដ្ឋេ ។

អន្តរាស្ស្ត វណ្ណវិភាគ

តថា តេសំ សត្តានំ កិលេទ្ធសោ មត្តាយ ទរត្តញ្ចេវ
 កាយស្មី ឱក្កមិ វណ្ណវេណ្ណតា ម បញ្ញាយិត្ត ។
 ឯកំធំ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ ហោន្តិ ឯកំធំ សត្តា
 ធុត្តណា ។ តត្ថ យេ តេ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ តេ ធុត្តណោ
 សត្តេ អតិមញ្ញិ មយមេតេហិ វណ្ណវណ្ណតា អន្តោហេតេ
 ធុត្តណតាតិ ។ តេសំ វណ្ណាតិអាធម្មច្ចយា មាណាតិ
 មាណាតិកានំ បដាលតា អន្តោយិ ។ បដាលតាយ
 អន្តោហិតាយ សន្និបតិសុ សន្និបតិសុ អនុត្តិសុ
 អហុ វត លោ អហាយិ វត លោ បដាលតាតិ ។
 តនេវហិ(១) មនុស្សា តេនចិលេវ(២) ធុត្តនាម្មេន ធុត្តា
 ឯវមាហំសុ អហុ វត លោ អហាយិ វត លោតិ ។
 តនេវ ខោណំ អត្តញ្ញំ អត្តវំ អនុស្សវន្តិ(៣) ធុ
 ត្រេវស្ស អត្តំ អាថានន្តិ ។

១ ឧ. ម. កថេសហិ បិ ។ ២ ឧ. កេសិ ។ ៣ ឧ. អនុបន្តិ ។

អន្តរាស្ស្ត ឈាយកំណិសម្បទាដើម

ប្រការយ៉ាងណា ។ សេចក្តីដឹងច្រើនក្នុងនិទានកាយ របស់សត្វទាំងនោះ គឺ
 តើត្រូវដឹងដោយគ្រែលើសប្រមាណ ទាំងកំណិសម្បទាភ្នែក ។ គ្នា
 ប្រាកដឡើយ ដោយប្រការយ៉ាងនោះ ។ សត្វពួកខ្លះ មានសម្បទា
 សត្វពួកខ្លះ មានសម្បទាគ្រក់ ។ បណ្តាសត្វទាំងនោះ ពួកសត្វ
 ណាដែលមានសម្បទា ពួកសត្វនោះ តែងមើលឆ័យពួកសត្វ ដែល
 មានសម្បទាគ្រក់ថា ពួកយើងមានសម្បទាលើស ជាងពួកសត្វខ្លះ ពួក
 សត្វនោះ មានសម្បទាគ្រក់ ជាងពួកយើង ។ កាលសត្វទាំងឡាយនោះ
 មានសេចក្តីប្រកាន់ខ្ជាប់ ទំនិកាមើលឆ័យ តើត្រូវដឹង ព្រោះសេចក្តី
 មើលឆ័យ នូវសម្បទាជាច្រើន ឯបទាលភាគីសាចស្មុំទៅ ។ លុះ
 បទាលភាសាចស្មុំហើយ សត្វទាំងឡាយក៏មកប្រជុំគ្នា លុះមកប្រជុំ
 គ្នាហើយ ក៏ក្លាយវិវាទ ឡើយ បទាលភាគីសាចស្មុំទៅហើយ ឡើយ
 បទាលភាគីសាចស្មុំទៅហើយ ។ ហេតុនោះ ក៏ដូចគ្នាទំនិ
 មនុស្សទាំងឡាយ ក្នុងកាលវិវាទនៃវិវាទ ដែលទំនិមត្តណាមួយបំរះ
 ពាល់ កំណើយគ្នាយ៉ាងនេះថា ឡើយ យើងធ្លាប់មាន ឡើយ យើងសាច-
 ស្មុំទៅហើយ ។ សត្វទាំងឡាយ ទាំងនោះក៏មកក្សេម ក្សាយ ដែលជាច្បាប់
 ចាស់នោះឯង ចុះខ្លួនកាចទំនិយល់សេចក្តី នៃអស្ស្តនាបុរាណឡើយ ។

(៥៧) អថទោ ទេសំ វាសេដ្ឋា សត្តានំ
 បទាលភាយ អន្តរហិតាយ អកុដ្ឋទាតោ សាលិ
 ភាតុរហោសិ អនណោ អដុសោ សុទ្ធោ^(១) សុតត្ថា
 តណ្ហលដ្ឋលោ ។ យន្តំ សាយំ សាយមាសាយ
 អាហារន្តិ ទាតោ តំ ហោតិ បក្កំ បដិវុទ្ធកំ យន្តំ
 ទាតោ ទាតវសាយ អាហារន្តិ សាយំ តំ ហោតិ
 បក្កំ បដិវុទ្ធកំ ទាបទានំ បញ្ញាយតិ ។ អថទោ^(២)
 វាសេដ្ឋា សត្តា អកុដ្ឋទាតំ សាលី បរិកុញ្ញត្តា តត្តត្វា
 តទាហារ ចិវំ ធីយមទ្ធានំ អដ្ឋុសុ ។ យថា យថា ទោ
 ទេ វាសេដ្ឋា សត្តា អកុដ្ឋទាតំ សាលី បរិកុញ្ញត្តា
 តត្តត្វា តទាហារ ចិវំ ធីយមទ្ធានំ អដ្ឋុសុ តថា តថា
 ទេសំ សត្តានំ កិយ្យោសា មត្តាយ ទុត្តោរោ កា-
 យស្មី វុត្តមិ វណ្ណោវណ្ណតា ច បញ្ញាយិត្ត ។ វត្ថុយា
 ច វត្ថុលីដ្ឋំ ភាតុរហោសិ មុរិសស្ស មុរិសលីដ្ឋំ ។

១ ១. សុទ្ធោ ២ វិស្សោ ។ ២ ១. អថទោ ៣ ។

(៥៧) ខ្មាលវាសេដ្ឋៈ ធិនិការទ្វាដៈ ត្រាភាលបទាលភា របស់សត្វ
 ទាំងនោះសាបស្អុយដោយ ស្រូវសាលីកើតឯង^(១) ជាស្រូវគ្នាទុក្ខណ្ត
 គ្នាអគ្គីម សស្តាត មានភ្លើងក្រដូច មានវដ្តចេញមក ជាអង្ករក្រដូច
 ក៏កើតប្រាកដរឿង ។ មនុស្សទាំងឡាយទាំងយកស្រូវសាលី ត្រង់ទីណា
 ក្នុងវាលល្ងាច សម្រាប់បរិភោគក្នុងវាលល្ងាច លុះព្រឹករឿង ទំនោះ
 ក៏មានស្រូវសាលីដុះច្រូចច្រល មានវដ្តចុះរឿងវិញ មនុស្សទាំងឡាយទាំង
 យកស្រូវសាលី ត្រង់ទីណាក្នុងវាលព្រឹក សម្រាប់បរិភោគក្នុងវាលព្រឹក
 លុះវាលល្ងាចទំនោះ ក៏មានស្រូវសាលីដុះច្រូចច្រល មានវដ្តចុះរឿងវិញ
 ទំនោះក៏ប្រាកដ ហាក់ដូចជាមិនបានច្រូតឡើយ ។ ខ្មាលវាសេដ្ឋៈធិនិការ-
 ទ្វាដៈ ត្រាទោះឯង សត្វទាំងឡាយក៏បរិភោគស្រូវសាលីកើតឯង យកស្រូវ
 សាលីនោះដាច់ណី យកស្រូវសាលីនោះជាភាហារ ក៏បិទនៅអស់កាល
 ជាយូរអង្វែង ។ ខ្មាលវាសេដ្ឋៈធិនិការទ្វាដៈ កាលសត្វទាំងនោះ ទាំងគ្នា
 បរិភោគស្រូវសាលីកើតឯង យកស្រូវសាលីនោះដាច់ណី យកស្រូវសាលី
 នោះជាភាហារ បិទនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ដោយច្រកាយ៉ាងណា ។
 សេចក្តីវិនិច្ឆ័យក្នុងកាយ របស់សត្វទាំងនោះ ក៏កើតរឿងលើសច្រមាណ
 ទាំងពណ៌សម្បុរ ក៏ច្រកវាគ្នា ប្រាកដរឿង ដោយច្រកាយ៉ាងនោះ ។
 កេតស្រី ក៏ប្រាកដរឿងដល់ស្រី កេតច្រស ក៏ប្រាកដរឿងដល់ច្រស ។

១ ស្រូវកើតឯងចំពោះខ្មាល ។ អន្តរាច ។

អន្តរាហ្មណ៍ អន្តរាហ្មណ៍ ឧបនិដ្ឋាយនំ

ឥត្តិ ច សុទ្ធំ អតិវេលំ បុរិសំ ឧបនិដ្ឋាយតិ
 បុរិសោ ច ឥត្តិ ។ តេសំ អតិវេលំ អញ្ញមញ្ញំ
 ឧបនិដ្ឋាយន្តានំ សារាតា ឧទទានិ បរិណុយោ
 កាយស្មី ឱក្កមិ ។ តេ បរិណុយោឡាយោ មេដុនំ
 ធម្មំ បដិសេវីសុ ។ យេ ទោ បទ តេ វាសេដ្ឋា
 តេន សមយេន សត្តា បស្សន្តិ មេដុនំ ធម្មំ បដិ-
 សេវន្តោ អញ្ញា ចំសុំ ទិបន្តិ អញ្ញា សេដ្ឋី ទិបន្តិ
 អញ្ញា តោមយំ ទិបន្តិ ទស្ស វសលិ^(១) ទស្ស
 វសលិតិ^(២) ។ កថញ្ញំ យាម សត្តោ សត្តស្ស ដិវុចំ
 កវិស្សតិភិ ។ តទេតវហិមិ មទុស្សា ឯកទេសុ
 ដនបទេសុ វធនិយោ និព្វយ្ហមាហាយ^(៣) អញ្ញា ចំសុំ
 ទិបន្តិ អញ្ញា សេដ្ឋី ទិបន្តិ អញ្ញា តោមយំ ទិបន្តិ ។
 តទេវ ចោរណំ អន្តញ្ញំ អត្តវំ អទុស្សន្តិ ន ក្រវស្ស
 អត្តំ អាជានន្តិ ។

១-២ ឧ. អសុចំ ។ ៣ ឧ. វិទុយា វិទុយា វិទុយា វិទុយា វិទុយា ។

អន្តរាហ្មណ៍ ការសង្ខេបនៃលទ្ធផលនៃការប្រកួត

បានព្រម ព្រឹត្តិសម្មិទ្ធិមើលប្រុសចាស់តែហួសវេលា ចំណែកខាងប្រុស
 ក៏សម្មិទ្ធិមើលស្រ្តីចាស់តែហួសវេលា ។ កាលសត្វចាំនិទាន សម្មិទ្ធិ
 មើលគ្នាទៅវិញទៅមកចាស់តែហួសវេលា គម្រោកក៏ក៏ក្រឡើង សេចក្តី
 ក្តៅក្រហាយប្រោះគម្រោក ក៏ប្រជុំចុះក្នុងកាយ ។ សត្វចាំនិទាន ក៏ចាំ
 គ្នាសពមេដុនធម្ម ព្រោះសេចក្តីកេលកល ជាចម្លើយ ។ គ្នាលវសេដ្ឋៈ
 និទិការទ្វាជៈ សម័យនោះ ពួកសត្វណាបានឃើញខ្ញុំពួកសត្វ ដែលកំពុង
 តែសេវាមេដុនធម្ម ពួកសត្វខ្លះ ក៏យកភាពមមីនោះទៅ សត្វខ្លះយកវេជៈ
 បាចដាក់ សត្វខ្លះ យកភាពមមីនោះទៅ និយាយថា វៃវសលិ^(១)
 លាញទៅ វៃវសលិ លាញទៅ ហនិលាញទៅ ។ ចុះហេតុដូចម្តេច
 បានជាសត្វហិនធុរក៏ ដល់សត្វយ៉ាងនេះ ។ ហេតុនោះ ក៏ដូចគ្នានឹង
 ពួកមនុស្ស ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ កាលបើស្រ្តីក្នុងជនបទនិមួយ បានគេ
 ចាប់នាំយកទៅ ពួកខ្លះក៏យកភាពមមីនោះទៅ ពួកខ្លះក៏យកវេជៈបាចដាក់
 ពួកខ្លះក៏យកភាពមមីនោះទៅ ។ សត្វចាំនិទាយ នាំគ្នាទឹកកកខ្លះ
 ដែលជាច្បាប់ចាស់នោះឯង ប៉ុន្តែមិនកាចនឹងយល់សេចក្តី នៃគុណនោះ
 បានឡើយ ។

១ ជាភាពរស់ប្រាម សម្រាប់លើកញ្ជី ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាសិកា

[៦០] អនុស្សាស្សតំ ភំ(១) ទោ បទ វាសេដ្ឋា តេន
 សមយេន ហោតិ ឥនេតវហិ ធម្មសម្មតំ ។ យេ ទោ
 បទ ភេ(២) វាសេដ្ឋា តេន សមយេន សត្តា វេដ្ឋុច្ចំ
 ធម្មំ បដិសេវន្តិ តេមាសិមិ ទ្វេមាសិមិ ន លកខ្ពំ កាមំ
 វា ចិកមំ វា បវិសិតំ ។ យតោ ទោ វាសេដ្ឋា ភេ(៣)
 សត្តា ភស្មី(៤) អសទ្ធុម្មេ អតិវេលំ មាតត្យតំ(៥) អាចជ្ជីសុ
 អជ(៦) អភារាជិ ទុបក្កមីសុ តាតុំ តស្សេវ អស-
 ទ្ធុម្មស្ស បដិញ្ញាទទតុំ ។ អថទោ វាសេដ្ឋា អញ្ញតវស្ស
 សត្តស្ស អលសជាតិកស្ស វិភទហោសិ អន្តោ តិ-
 មេវាហំ វិហញ្ញាមិ សាលី អាហារន្តោ សាយំ សាយមា-
 សាយ មាតោ មាតកសាយ យទ្ធុនាហំ សាលី
 អាហារេយ្យំ សកិវេវ សាយំ មាតកសាយាតិ(៧) ។
 អថទោ សោ វាសេដ្ឋា សត្តា សាលី អាហារសិ
 សកិវេវ សាយំ មាតកសាយាតិ ។ អថទោ វាសេដ្ឋា

១ ខ. ម. តត្តិ ឆ ទិស្សតិ ។ ២ ខ. ខ. តេតិ ឆ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. យតោ ទោ
 បទ តេ វាសេដ្ឋំ ។ ៤ ខ. ភស្មី សមយេ ។ ៥ ខ. ភាតត្យតំ ។ ៦ ម. អវិហោ ។
 ៧ ខ. សកិវេវ សាយមាតកសាយាតិ ។ ម. សកិវេវ សាយមាតកសាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាសិកា

[៦០] ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខិនិការាជៈ សម័យានោះឯង អំពើមាន
 ការបោះកាចម៍ដីជាដើមនោះ គេសន្មតថា មិនមែនធម៌ តែអំពើនោះ
 ក្នុងកាលដទៃវាខ្លះ គេក្រឡប់សន្មតថាជាធម៌វិញ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 ខិនិការាជៈ សម័យានោះ របើពួកសត្វលោកសព្វគ្រប់សត្វវានិ-
 នោះ មិនហ៊ានចូលមក កាន់ស្រុកឬខិតម អស់ព្រំទឹកមាន ពីរទឹកមាន ។
 ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខិនិការាជៈ កាលណាបើពួកសត្វវានិនោះ ដល់សិប
 ខ្លាភាពជាអ្នកសព ចំពោះអសទ្ធុម្មនោះហួសវេលាហើយ ក៏នាំគ្នាផ្គុំ
 ធ្វើផ្ទះ ដើម្បីចិញ្ចឹមអសទ្ធុម្មនោះឯង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខិនិការាជៈ
 គ្រានោះ ឯង មានសត្វម្នាក់ ប្រកចេញដោយជិត ជាអ្នកខ្ចីល្មមស បាទ
 និកយ៉ាងនេះថា យីអី កាត្មាអញកាលដែលនាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលា
 ល្ងាច សម្រាប់ចិញ្ចឹមកាត្មានុវេលាល្ងាច នាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាព្រឹក
 សម្រាប់ចិញ្ចឹមកាត្មានុវេលាព្រឹក ហៅគេញជាលំបាកខ្លួនខ្លីម៉្លះ រហ័យចុះ
 កាត្មាអញ គួរតែនាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាល្ងាចតែម្តង ហើយទុក
 ចិញ្ចឹមកាត្មានុវេលាព្រឹកផង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខិនិការាជៈ គ្រានោះឯង
 សត្វនោះក៏នាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាល្ងាចតែម្តងចុះណោះ សម្រាប់
 ចិញ្ចឹមកាត្មានុវេលាព្រឹកផង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខិនិការាជៈ គ្រានោះឯង

អន្តរាស្ត្រ សាលាបារមីរាជ

អញ្ញតរោ សត្តោ យេន សោ សត្តោ តេទុបសង្កមិ
 ទុបសង្កមិត្តា តំ សត្តំ ឯតនរោច ឯហិ កោ សត្ត
 សាលាហារំ តមិស្សាមាតិ ។ អលំ កោ សត្ត
 អាហដោ មេ សាលិ សតិទេវ សាយំ ខាតកសា-
 យាតិ ។ អថេទា សោ វាសេដ្ឋា សត្តោ តស្ស សត្តស្ស
 ទិដ្ឋាទុកតិ អាបជ្ជមាដោ សាលិ អាហាសិ សតិទេវ
 ត្រិហាយ ឯវិមិ តិវ កោ សាទ្ធតិ ។ អថេទា វាសេដ្ឋា
 អញ្ញតរោ សត្តោ យេន សោ សត្តោ តេទុបសង្កមិ
 ទុបសង្កមិត្តា តំ សត្តំ ឯតនរោច ឯហិ កោ សត្ត
 សាលាហារំ តមិស្សាមាតិ ។ អលំ កោ សត្ត
 អាហដោ មេ សាលិ សតិទេវ សាយំ ខាតកសាយាតិ ។
 អថេទា សោ វាសេដ្ឋា សត្តោ តស្ស សត្តស្ស
 ទិដ្ឋាទុកតិ អាបជ្ជមាដោ សាលិ អាហាសិ សតិទេវ
 ចត្តហាយ ឯវិ តិវ កោ សាទ្ធតិ ។ អថេទា វាសេដ្ឋា
 អញ្ញតរោ សត្តោ យេន សោ សត្តោ តេទុបសង្កមិ

អន្តរាស្ត្រ និយាយអំពីការនាំយកស្រូវសាលីដំបូង

មានសត្វខ្ញុំចូលទៅកេសត្វនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយ
 ចម្បូលសត្វនោះដូច្នោះថា នៃសត្វដ៏ចម្រើន អ្នកច្បាមក យើងនឹងទៅនាំ
 យកស្រូវសាលីជាការហា ។ សត្វនោះ ឆ្លើយតបថា នៃសត្វដ៏ចម្រើន
 ភ្លើយកុំ ខ្ញុំបាននាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាល្ងាចក្នុងម្គង ហើយទុក
 ចំរែភាគ ក្នុងវេលាព្រឹកផង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ទើប
 សត្វនោះ បានយកគម្រាប់កាមសត្វនោះ ក៏ទៅនាំយកស្រូវសាលីមក
 ដោយនឹកថា យំអើ ការដែលនាំយកស្រូវសាលី មកកែម្អនិប្បាណៈ
 សម្រាប់ចំរែភាគ បានពីវេលានេះ ជាការស្រួលមែន ។ ម្ចាស់
 វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ត្រាវបានឯង មានសត្វខ្ញុំទៀតចូលទៅកេសត្វ
 នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយចម្បូលសត្វនោះ ដូច្នោះថា
 នៃសត្វដ៏ចម្រើន អ្នកច្បាមក យើងនឹងទៅនាំយកស្រូវសាលី ជាការហា ។
 សត្វនោះឆ្លើយតបថា នៃសត្វដ៏ចម្រើន ភ្លើយកុំ ខ្ញុំបាននាំយកស្រូវសាលី
 ក្នុងវេលាល្ងាចក្នុងម្គង ហើយទុកចំរែភាគវេលាព្រឹកផង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 និងការព្រាជៈ ទើបសត្វនោះយកគម្រាប់កាមសត្វនោះ ក៏នាំយកស្រូវសាលី
 មកដោយនឹកថា យំអើ ការដែលនាំយកស្រូវសាលី មកកែម្អនិប្បាណៈ
 សម្រាប់ចំរែភាគ បានចូលវេលានេះ ជាការស្រួលមែន ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 និងការព្រាជៈ ត្រាវបានឯង មានសត្វខ្ញុំទៀត ចូលទៅកេសត្វនោះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាសន្ត

ឧបសគ្គមីត្វា កំ សត្តំ វិភង្គនេវាច ឯហិ កោ សត្ត
 សាលាហារំ ភទិស្សនាតិ ។ អលំ កោ សត្ត អា-
 ហដោ មេ សាលំ សក្កិទេវ ចត្តហាយេតិ ។ អថេខា
 សោ វសេដ្ឋា សត្តោ តស្ស សត្តស្ស ទិដ្ឋាទុកតិ
 អាចជ្ជមាទោ សាលី អាហាសិ សក្កិទេវ អដ្ឋាហាយ
 ឯវំ កំរ កោ សាដ្ឋតិ ។ យតោ ខោ តេ វសេដ្ឋា
 សត្តា សន្និធិការកំ សាលី ឧបក្កមីសុ បរិកុញ្ញតុំ ។
 អថេខា វសេដ្ឋា កាលោ តណ្ហាលំ បរិយោទន្ធិ(១)
 ធុសោមិ តណ្ហាលំ បរិយោទន្ធិ លុចំមិ ឈ្មដិវុទ្ធី
 អបនាធំ បញ្ញាយិត្ត សណ្តសណ្តា សាលយោ(២)
 អដ្ឋសុ ។

[៦១] អថេខា តេ វសេដ្ឋា សត្តា សន្និធិសុ
 សន្និធិត្វា អនុក្កមីសុ ចាបកា វត កោ ធម្មា សត្តសុ
 ចាតុក្កតា មយំ ហិ ធុទ្វេ មនោមយា អហ្មត្តា
 បីតិកត្វា សយំបកា អន្តលិក្កចរា សុកដ្ឋាយិទោ

១ ឧ. ម. អថ កាលោ តណ្ហាលំ បរិយោទន្ធិ ។ ២ ម. សាលយោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាសន្ត

លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយ ចចូលសត្វនោះ ផ្ទះចៅ ខ្មាល
 សត្វដីចម្រើន អ្នកច្រមុះមក យើងនឹងទៅនាំយកស្រូវសាលី ជាតាហារ ។
 សត្វនោះ ធ្វើយតបថា ខ្មាលសត្វដីចម្រើន ល្អើយកុំ ខ្ញុំបាននាំយកស្រូវ
 សាលីមកវត្តម្តង ហើយទុកបរិភោគបានច្រើនថ្ងៃ ។ ខ្មាលវាសេដ្ឋៈ និង
 ការព្រាជៈ ទើបសត្វនោះយកគ្រាប់តាមសត្វនោះ ក៏នាំយកស្រូវសាលីមក
 ដោយគិតថា យើង ការដែលនាំយកស្រូវសាលីមកវត្តម្តងចំណេះ ទុក
 សម្រាប់បរិភោគបាន ៨ ថ្ងៃយ៉ាងនេះ ជាការស្រួលមែន ។ ខ្មាលវាសេដ្ឋៈ
 និងការព្រាជៈ លុះពួកសត្វពាំងនោះ បាននាំគ្នាផ្តើមបរិភោគស្រូវសាលី
 ដែលខ្លួនសង្ឃឹមក្នុងកាលណាហើយ ។ ខ្មាលវាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ
 កាលនោះឯង ក្បែរកំរិត្តអន្តរ ពាំងកន្ត្រឹមកំរិត្តអន្តរ សូម្បីកន្ត្រឹមដែល
 គេច្រកហើយ ក៏លែងផ្ទះឡើងវិញ ប្រាកដជាមិនពេញដូចដើម ស្រូវ
 សាលីពាំងឡាយ ក៏ដុះមួយក្បួន ។ (ហាក់ដូចជាគេចង់ជាប់) ។

[៦២] ខ្មាលវាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ គ្រានោះឯង ពួកសត្វពាំងនោះមក
 ប្រជុំគ្នា លុះមកប្រជុំគ្នាហើយ ក្បួនវាថា ខ្មាលអ្នកពាំងឡាយដីចម្រើន
 ធុញ្ចំ អមីដីលាមកពាំងឡាយ បានកើតប្រាកដក្នុងពួកសត្វហើយ ព្រោះ
 កាលពីដើម ពួកយើង ជាអ្នករើតវាយឈាមចិត្ត មានបីតិជាតាហារ
 មានទិព្វិចេញឯង អំពីកាយ គ្រាប់ទៅក្នុងកាយបាន បិទនៅក្នុង

អន្តរាស្ត្រ សាលារៀន មរិយាវង្សបង្គំ

ចំរើ ធីយមន្ទាន់ អង្គនា គេសំ លោ អង្គកក់ គណាចិ ត្រា-
 ហាចិ ចំរើ(១) ធីយស្ស អង្គនា អង្គយេន រសបថវី ឧន-
 តស្មី សមន្តាធិ(២) សា អហោសិ វង្គសម្បន្ទា តន្ត-
 សម្បន្ទា រសសម្បន្ទា តេ មយំ រសបថវី ហេតុហិ
 អាណុប្បការកក់ ឧបក្កមន្តា បរិកុញ្ញត្តុំ តេសញ្ញោ រស-
 បថវី ហេតុហិ អាណុប្បការកក់ ឧបក្កមកំ បរិកុញ្ញត្តុំ
 សយំបកា អន្តរាយិ សយំបកាយ អន្តរហិតាយ
 ចន្ទិមសុវិយា ចាតុហេសុំ ចន្ទិមសុវិយេសុ ចាតុក្ក-
 តេសុ ឧត្តត្តាធិ តារក្ករាធិ ចាតុហេសុំ ឧត្តត្តេសុ
 តារក្ករេសុ ចាតុក្កតេសុ រត្តិធិរំ បញ្ញាយិសុ រត្តិធិ-
 វេសុ បញ្ញាយ មាទេសុ មាសទ្ធិមាសា បញ្ញាយិសុ មាស-
 ទ្ធិមាសេសុ បញ្ញាយ មាទេសុ ឧតុសំវង្គរ បញ្ញាយិសុ
 តេ មយំ រសបថវី បរិកុញ្ញន្ទា តត្តត្តា គណាហារា-
 ចំរើ ធីយមន្ទាន់ អង្គនា គេសំ លោ ចាបកាន់យេវ
 អកុសលានំ ចន្ទានំ ចាតុកកក់ រសបថវី អន្តរាយិ

១ ឧ. ម. ចំរើ ធីយស្ស ១ ២ ឧ. ម. សមន្តា ១

អន្តរាស្ត្រ ការចែកស្រូវសាលី ការគាំទ្រស្រែ

ចំរើ ធីយមន្ទាន់ អង្គនា គេសំ លោ អង្គកក់ គណាចិ ត្រា-
 ហាចិ ចំរើ(១) ធីយស្ស អង្គនា អង្គយេន រសបថវី ឧន-
 តស្មី សមន្តាធិ(២) សា អហោសិ វង្គសម្បន្ទា តន្ត-
 សម្បន្ទា រសសម្បន្ទា តេ មយំ រសបថវី ហេតុហិ
 អាណុប្បការកក់ ឧបក្កមន្តា បរិកុញ្ញត្តុំ តេសញ្ញោ រស-
 បថវី ហេតុហិ អាណុប្បការកក់ ឧបក្កមកំ បរិកុញ្ញត្តុំ
 សយំបកា អន្តរាយិ សយំបកាយ អន្តរហិតាយ
 ចន្ទិមសុវិយា ចាតុហេសុំ ចន្ទិមសុវិយេសុ ចាតុក្ក-
 តេសុ ឧត្តត្តាធិ តារក្ករាធិ ចាតុហេសុំ ឧត្តត្តេសុ
 តារក្ករេសុ ចាតុក្កតេសុ រត្តិធិរំ បញ្ញាយិសុ រត្តិធិ-
 វេសុ បញ្ញាយ មាទេសុ មាសទ្ធិមាសា បញ្ញាយិសុ មាស-
 ទ្ធិមាសេសុ បញ្ញាយ មាទេសុ ឧតុសំវង្គរ បញ្ញាយិសុ
 តេ មយំ រសបថវី បរិកុញ្ញន្ទា តត្តត្តា គណាហារា-
 ចំរើ ធីយមន្ទាន់ អង្គនា គេសំ លោ ចាបកាន់យេវ
 អកុសលានំ ចន្ទានំ ចាតុកកក់ រសបថវី អន្តរាយិ

១ ឧ. ម. ចំរើ ធីយស្ស ១ ២ ឧ. ម. សមន្តា ១

រសចបវិយា អន្តរហិតាយ ក្ខមិបប្បដិកោ ចាតុរហោសិ
 សោ អហោសិ វណ្ណសម្បដ្ឋា កន្ធសម្បដ្ឋា រសសម្ប-
 ដ្ឋា តេ មយំ ក្ខមិបប្បដិកំ ឧបក្កមិម្ហា បរិកុញ្ចតុំ តេ
 មយំ តំ បរិកុញ្ចត្តា តត្តត្តា តតាហារា ចិវំ ទិយមន្ទានំ
 អដ្ឋម្ហា តេសំ វោ ចាបកានំយេវ អកុសលានំ ធម្មា-
 នំ ចាតុភារា ក្ខមិបប្បដិកោ អន្តរាយិ ក្ខមិបប្បដិ-
 កោ អន្តរហិតេ បដាលតា ចាតុរហោសិ សា អហោ-
 សិ វណ្ណសម្បដ្ឋា កន្ធសម្បដ្ឋា រសសម្បដ្ឋា តេ មយំ
 បដាលតំ ឧបក្កមិម្ហា បរិកុញ្ចតុំ តេ មយំ តំ បរិកុញ្ចត្តា
 តត្តត្តា តតាហារា ចិវំ ទិយមន្ទានំ អដ្ឋម្ហា តេសំ វោ
 ចាបកានំយេវ អកុសលានំ ធម្មានំ ចាតុភារា បដា-
 លតា អន្តរាយិ បដាលតាយ អន្តរហិតាយ អកដ្ឋ-
 ចាកោ សាលិ ចាតុរហោសិ អកលោ អដុសោ
 សុន្ទោ សុតន្ទោ តណ្ហលច្ឆលោ យន្តំ សាយំ សាយ-
 មាសាយ អាហារម ចាកោ តំ ហោតិ បក្កំ បដិវិវឌ្ឍ

ហើយ ក្រុមវេទនដ៏កំភើបប្រាកដឡើង ឯក្រុមវេទនដ៏រនោះមានសម្បុរ
 (ល្អ) មានភ្លែត (ក្រអូច) មានរស (ផ្អែម) ពួកយើងទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាផ្អែម
 បរិភោគក្រុមវេទនដ៏ កាលពួកយើងទាំងនោះ បរិភោគក្រុមវេទនដ៏រនោះ
 យកក្រុមវេទនដ៏រនោះជាចំណី យកក្រុមវេទនដ៏រនោះជាសាហារ ក៏បីគរនៅ
 អស់កាលជាយូរអង្វែង ស្រាប់តែក្រុមវេទនដ៏រនោះសាចសូន្យទៅ ព្រោះ
 ហេតុវេទនដ៏ទ្រុឌ ជាអកុសលដ៏លាមក កើតប្រាកដដល់យើងទាំង-
 ឡាយនោះ លុះក្រុមវេទនដ៏សាចសូន្យហើយ ចបាលនា ក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង ឯបចាលនានោះ មានសម្បុរ (ល្អ) មានភ្លែត (ក្រអូច) មានរស
 (ផ្អែម) ពួកយើងទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាផ្អែមបរិភោគបចាលនា កាលពួក
 យើងទាំងនោះបរិភោគបចាលនានោះ យកបចាលនានោះជាចំណី យក
 បចាលនានោះ ជាសាហារ ក៏បីគរនៅ អស់កាលជាយូរអង្វែង ស្រាប់តែ
 បចាលនានោះសាចសូន្យទៅ ព្រោះហេតុវេទនដ៏ទ្រុឌ ជាអកុសល
 ដ៏លាមក កើតប្រាកដឡើងដល់យើងទាំងឡាយនោះ ចបាលនាសាច-
 សូន្យហើយ ទើបស្រូសាលីកើតឯង មិនមានកុណ្ណក មិនមានអង្គិម
 ជាស្រូសស្អាត មានភ្លែតក្រអូច មានផ្លែចេញមកជាអង្ករ ក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង ពួកយើងនាំយកស្រូសាលី ត្រង់ទីណាក្នុងវេលាល្ងាច សម្រាប់
 បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច លុះព្រឹកឡើងទីនោះ ក៏មានស្រូសាលីដុះទេច

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គ

អញ្ញតវំ ភាតំ អធិដ្ឋំ អាទិយិត្វា បរិកុញ្ញសិ មា
 កោ(១) សត្ត បុណ្ណ(២) ឯវុបមកាសីតិ ។ ឯវុ
 កោតិ ទោ វាសេដ្ឋា សោ សត្តោ តេសំ សត្តានំ
 បទ្កសេដ្ឋសិ ។ ទុតិយម្បិ ទោ វាសេដ្ឋា សោ
 សត្តោ ។ បេ ។ តតិយម្បិ ទោ វាសេដ្ឋា សោ
 សត្តោ សតំ ភាតំ បរិកុញ្ញោ អញ្ញតវំ ភាតំ
 អធិដ្ឋំ អាទិយិត្វា បរិកុញ្ញិ ។ តមេធំ អត្តហេសុ
 កហេត្វា ឯតនកេច្ឆំ ទាបតំ វត កោ សត្ត កាហេសិ
 យទ្រត ហិ ធាម សតំ ភាតំ បរិកុញ្ញោ អញ្ញតវំ
 ភាតំ អធិដ្ឋំ អាទិយិត្វា បរិកុញ្ញិ(៣) មា កោ សត្ត
 បុណ្ណមិ ឯវុបំ អកាសីតិ ។ អញ្ញ ទាណិទា បហា-
 រិសុ អញ្ញ លេដ្ឋុទា បហារិសុ អញ្ញ ទណ្ណោ
 បហារិសុ ។ តនកេត្ត ទោ បណ វាសេដ្ឋា អធិដ្ឋានំ
 បញ្ញាយតិ កហា បញ្ញាយតិ មុសាវានោ បញ្ញា-
 យតិ ទណ្ណានំ បញ្ញាយតិ ។ អដទោ តេ វា-
 សេដ្ឋា សត្តា សន្និបតិសុ សន្និបតិក្វា អទុត្តនិសុ

១ ១. ហស្ស កោ ។ ២. ហ សុ កោ ។ ៣ ១. ម ចុ បិ ។ ៣ ១. ម. បរិកុញ្ញសិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ បាដិកវគ្គ

យកចំណែករបស់អ្នកដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យ មកបរិភោគសោះ ខែសត្វ
 អើយ ឯនិកុំធ្វើអំពើបែបនេះទៀតឡើយ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ
 សត្វនោះបានទទួលភពពាក្យរបស់ពួកសត្វទាំងនោះថា អើអ្នកដឹងច្រើន ។
 ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ សត្វនោះ (លួចយកចំណែករបស់អ្នកដទៃ)
 ជាកម្រប់ពីដេនីផនី ។ ២ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ សត្វនោះបាន
 លាក់សំបែចំណែករបស់ខ្លួនទុក លួចយកចំណែករបស់អ្នកដទៃ ដែលគេ
 មិនបានឱ្យ មកបរិភោគជាកម្រប់ ៣ ដេនីផនី ។ សត្វទាំងឡាយក៏បានចាប់
 សត្វនោះ លុះចាប់បានហើយក៏ស្តីឱ្យដូរច្នោះថា សត្វអើយ ឯនិកុំធ្វើអំពើ
 កាប្រក់ណាស់ មិនគួរមើលឯនិលាក់សំបែចំណែករបស់ខ្លួនទុក លួចយកចំណែក
 របស់អ្នកដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យ មកបរិភោគសោះ ខែសត្វអើយ
 ឯនិកុំធ្វើអំពើបែបនេះទៀតឡើយ ។ ពួកសត្វទូទាំងចំនុះ (សត្វនោះ) ទំនងដៃ
 ពួកសត្វទូទាំងចំនុះ ពួកសត្វទូទាំងយន្តដៃផង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 និងការព្រាជៈ ការលួចច្រឡំគេ ក៏ប្រាកដឡើង ការតែងរៀនក៏ប្រាកដ
 ឡើង ការនិយាយកុហកក៏ប្រាកដឡើង ការដាក់ភ្នំក៏ប្រាកដឡើង
 កំនត់ពីការលនោះជាដើមមក ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ គ្រា-
 នោះឯនិ ពួកសត្វទាំងនោះមកប្រជុំគ្នា លុះប្រជុំគ្នាហើយ ក៏ក្អួញក្អែកថា

អន្តក្ខសុត្ត ឯកសុត្តសម្ពតំ សាលិកាទុក្ខទានំ

ចាបកា វត កោ ធម្មា សុត្តេសុ ខាតុក្ខតា យត្រ
 ហិ នាម អនិទ្ធានាធំ បញ្ញាយិស្សតិ ករហា បញ្ញា-
 យិស្សតិ មុសាវាណា បញ្ញាយិស្សតិ ទណ្ឌានាធំ
 បញ្ញាយិស្សតិ យទ្ធន មយំ ឯកំ សត្តំ សម្មទ្ធករ-
 ម យោ^(១) ខោ សម្មាទិយិកត្វំ ទិយេយ្យ សម្មាភវហិ-
 កត្វំ ករហេយ្យ សម្មាបញ្ចជេកត្វំ បញ្ចជេយ្យ មយំ
 បទស្ស សាលិធំ កាតំ អនុប្បទស្សនាតិ ។ អដទោ
 ភេ វាសេដ្ឋា សត្តា យោ ទេសំ សត្តោ អភិរូប-
 ភវោ ច ទស្សនិយភវោ ច ចាសាទិកភវោ ច
 មហោសក្កភវោ ច តំ សត្តំ ឧបសង្កមិក្ខា ឯនទ-
 រោត្តំ ឯហិ កោ សត្តំ សម្មាទិយិកត្វំ ទិយ^(២)
 សម្មាភវហិកត្វំ ករហា^(៣) សម្មាបញ្ចជេកត្វំ បញ្ចជេហិ
 មយំ បទ រោ^(៤) សាលិធំ កាតំ អនុប្បទស្សនាតិ ។

១ ខ. លោ ។ ២ ទិយិកិបិ កខុចិ យោតេ ។ ៣ ខ. ករហិ ។ ៤ ខ. ម. លេ ។

អន្តក្ខសុត្ត ការសន្មតសត្វទាក់ទងការច្របល់ឲ្យផ្លូវចំណែកស្រូវសាលិ
 យីអីហ្នំ ធម៌ចំណែកទាក់ទងឡាយ កើតប្រាកដដល់សត្វទាក់ទងឡាយហើយ
 ប្រោះថា ការល្អច្រឡំគេក៏កើតប្រាកដឡើង ការគំរងៀលក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង ការនិយាយកុហកក៏កើតប្រាកដឡើង ការដាច់អាជ្ញាក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង បើដូច្នោះ គួរកែត្រកយើងសន្មតសត្វណាខ្វាក់ ឲ្យជាអ្នកបោះសសត្វ
 ដែលយើងគួរបោះសកាមហេតុ ឲ្យគំរងៀលសត្វ ដែលយើងគួរគំរងៀល
 កាមហេតុ ឲ្យបណ្តេញសត្វ ដែលយើងគួរបណ្តេញកាមហេតុ ចំណែក
 ទាក់ទងយើង ត្រូវផ្លូវចំណែកស្រូវសាលិទាក់ទងឡាយ ឲ្យដល់សត្វនោះ ។
 ខ្លាលវាសដ្ឋៈ ខិនិការ្យាដៈ រើចក្ខុសត្វទាក់ទងនោះ ដាំគ្នាចូលទៅកសត្វ
 ដែលជាអ្នកមានរូបល្អ គួរមើលមើល គួរជ្រះថ្លា មានសក្តិធំ^(១) ជាទីត្រក
 សត្វទាក់ទងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាទនិយាយដូច្នោះថា ចតិក្រសត្វ
 ដ៏ចម្រើន អ្នកចូរមកបោះសសត្វ ដែលគួរបោះសកាមហេតុ ចូរគំរងៀល
 សត្វ ដែលគួរគំរងៀលកាមហេតុ ចូរបណ្តេញសត្វ ដែលគួរបណ្តេញកាម
 ហេតុចុះ សឹមត្រកយើងនឹងផ្លូវចំណែកស្រូវសាលិទាក់ទងឡាយដល់អ្នក ។

១ (អន្តកថា) អិព្រះចរមកោទិសុវុទៃយោត ។

ឯវំ កោតិ ទោ សោ វាសេដ្ឋា សត្តោ^(១) តេសំ
សត្តានំ បដិស្សត្តា សម្មាទិយំតត្ថំ ទិយំ សម្មាគរ-
ហិតត្ថំ ករហិ សម្មាបញ្ចាដេតត្ថំ បញ្ចាដេសិ ។ តេ
បទស្ស សាលីនំ កាកំ អនុប្បនំសុ ។

[៦៣] មហាជនសម្មកោតិ ទោ វាសេដ្ឋា
មហាសម្មកោត្រូវ^(២) បឋមំ អក្ករំ ឧបទិព្វត្ថំ ។
ទេត្តានំ អធិបតីតិ^(៣) ទោ វាសេដ្ឋា ទត្តិយោ ទត្តិ-
យោត្រូវ ទុតិយំ អក្ករំ ឧបទិព្វត្ថំ ។ ធម្មន
បរេសំ រក្ខតីតិ^(៤) ទោ វាសេដ្ឋា វាជា វាជាត្រូវ
តតិយំ អក្ករំ ឧបទិព្វត្ថំ ។ ឥតិ ទោ វាសេដ្ឋា
ឯវំមេវស្ស ទត្តិយមណ្ឌលស្ស តោវាលោន អត្តញ្ញោន
អក្ករេន អភិទិព្វត្ថំ អហោសិ ។ តេសំយេវ សត្តានំ
អញ្ញាសំ សទិសានំយេវ តោ អសទិសានំ ធម្មតេវ

១ ឧ. ម. វាសេដ្ឋិ សោ សត្តោ ។ ២ ឧ. ម. មហាសម្មកោ មហាសម្មកោត្រូវ ។
៣ ឧ. បតីតិ ។ ៤ ឧ. ចរ រក្ខតីតិ ។

ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ឱទីការព្វាជៈ សត្វនោះ បានទទួលឧបទិព្វត្ថំរបស់សត្វចាំនី
នោះថា កើតដំបូងជាងខ្សោយ ហើយក៏បរិទ្ធាសសត្វ ដែលគួរ
បរិទ្ធាសតាមហេតុ ក៏ដើរលើសត្វដែលគួរក៏ដើរលើតាមហេតុ បណ្តាញ
សត្វ ដែលគួរបណ្តាញតាមហេតុ ។ ពួកសត្វចាំនីនោះ ក៏បានដឹង
ចំណែកស្រូវសាលីចាំនីខ្សោយដល់សត្វនោះ ។

[៦៣] ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ឱទីការព្វាជៈ សត្វនោះ មហាជនសម្មក
ហើយ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ករ^(១) ជាដំបូងក៏កើតឡើងថា មហា-
សម្មកដូច្នោះ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ឱទីការព្វាជៈ សត្វនោះជាមតិចតិវិទ្យា
ចាំនីខ្សោយ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ករ^(១) ២ ក៏កើតឡើងថា ទុតិយៈ
ទុតិយៈដូច្នោះ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ឱទីការព្វាជៈ សត្វនោះញ៉ាំងសត្វចាំនី-
ខ្សោយដទៃ ឱ្យពេញចិត្តដោយធម៌ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ករ^(១) ៣
ក៏កើតឡើងថា វាជា វាជា ដូច្នោះ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ ឱទីការព្វាជៈ ហេតុ
ដូច្នោះ អក្ករដែលចេញចប់ចាស់ បានកើតឡើងដល់ទុតិយមណ្ឌលនោះ
យ៉ាងនេះឯង ។ ការកើតឡើងនៃអក្ករដែលពួកសត្វចាំនីនោះឯង ដូចគ្នា
ឱទីសត្វចាំនីខ្សោយដទៃដែរ មិនមែនទុសគ្នាទេ កើតឡើងតែដោយធម៌

១ អក្ករនាម ថា បាទនិងពាក្យសម្រាប់កំណត់ សម្រាប់ចេញឈ្មោះ សម្រាប់បញ្ជាក់
សម្រាប់និយាយ ។

អន្តរាស្ត្រ អវិជ្ជាទានិយមធម្មជាតិ

ទោ អនម្មេន ។ ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋោ
ជនេតស្មី ធិដ្ឋេ ទេវេ ធម្មេ អភិសម្បវាយញ ។

[៦៤] អថទោ តេសំ សត្តានំយេវ^(១) ឯតទ្វានំ
ឯតនយោសិ ចាបកោ វត កោ ធម្មា សត្តេសុ
ទាកុក្ខតា យត្រ ហិ ចាម អធិដ្ឋានំ បញ្ញា-
យំស្សតិ ករហា បញ្ញាយំស្សតិ មុសាវាទោ បញ្ញា-
យំស្សតិ នណ្ហានំ បញ្ញាយំស្សតិ បព្វជនំ បញ្ញា-
យំស្សតិ យទ្ធន មយំ ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេ
វាហេយ្យោហិតិ^(២) ។ តេ ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេ
វាហេសុំ ។ ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេ វាហេន្តិទិ
ទោ វាសេដ្ឋា ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណាត្រេវ មវមំ
អក្កវំ ឧបនិព្វតំ ។ តេ អរញ្ញាយតនេ បណ្ឌិតុ-
ជិយោ ច កកិទ្ធា បណ្ឌិតុជិសុ ឈាយន្តិ ។
វីតង្ការ វីតទូមា បទ្ធមុសលា សាយំ សាយ-
មាសាយ ចាតោ ចាតវាសាយ កាមនិគមវាជ-
នាជិយោ ឱសវន្តិ យាសមេសថា^(៣) ។ តេ

១ ១. តេសញ្ញេវ កោ វាសេដ្ឋិ សត្តានំ ។ ២. អថទោ តេសំ វាសេដ្ឋិ សត្តានំយេវ ។
៣ ១. កាហេយ្យោហិតិ ។ ២ ២. យាសមេសមា ។

អន្តរាស្ត្រ និយាយកំណើតនៃធម៌មានអវិជ្ជាទានិយម

ចុំណ្តែកឯង មិនមែនដោយអធម៌ទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ
ព្រោះថា ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរចម្រុះ ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ន និង
បរលោក ។

[៦៤] ត្រាវនាឯង បណ្តាសត្វទាំងឡាយនោះ សត្វតូចខ្លះទោះ
នឹកម្នាញ់នោះថា ម្ចាស់ក្នុងដីចម្រើនទាំងឡាយ ធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ
កើតប្រាកដ ដល់ពួកសត្វហើយ ព្រោះថា ការលួចទ្រព្យគេ ក៏ប្រាកដ
ឡើង ពាក្យនេះជឿល ក៏ប្រាកដឡើង ការនិយាយកុហក ក៏ប្រាកដឡើង
ការដាក់កាត់ ក៏ប្រាកដឡើង ការបណ្តេញ ក៏ប្រាកដឡើង បើដូច្នោះ
ពួកយើងក្នុងភពបន្ទាប់ ខ្លួនធម៌ជាអកុសល ដ៏លាមកទាំងឡាយចេញ ។
សត្វទាំងនោះ ក៏បានបន្ទាប់ ខ្លួនធម៌ជាអកុសលដ៏លាមកចេញ ។ ម្ចាស់
វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ សត្វទាំងឡាយនោះបន្ទាប់ ខ្លួនធម៌ជាអកុសល
ដ៏លាមក ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈ ទី ១ ក៏កើតឡើងថា ព្រាហ្មណៈ
ព្រាហ្មណៈដូច្នោះ ។ សត្វទាំងឡាយនោះ ទោះធ្វើដំរើស្លឹកក្នុងព្រៃលោក
ហើយសម្លឹងការធូលី ក្នុងដំប្រក់ស្លឹកទាំងឡាយ ។ ពួកសត្វទាំងនោះ
មិនមានភ្នែក មិនមានវស្ស្រី មិនមានអវ្រិស្រី គ្រាប់ទៅកាន់ស្រុកនិគមនិគ
រជុំទាំង ស្វែនិកកាហារក្នុងវេលាល្ងាច សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច
ស្វែនិកក្នុងវេលាព្រឹកសម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាព្រឹក ។ ពួកសត្វទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយស្ស បារិវាទ

យាសំ បដិលភិក្ខា បុណនេវ អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិសុ
 ឈាយន្តិ ។ តមេនំ មទុស្សា ធិស្វា ឯវមាហំសុ វមេ
 ទោ ភោ សត្តា អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិយោ ភវិក្ខា
 បណ្ណកុដិសុ ឈាយន្តិ វិកត្តិភព វិកត្តិមា បទ្ធកុសលា
 សាយំ សាយមាសាយ ចារោ ចាតកសាយ កាម-
 ចិត្តមកជនាធិយោ ឱសាន្តិ យាសមេសនា ។ តេ
 យាសម្បដិលភិក្ខា បុណនេវ អរញ្ញាយតនេ បណ្ណ-
 កុដិសុ ឈាយន្តិ ។ ឈាយន្តិភិ ទោ បទ វសេដ្ឋា
 ឈាយិកា ឈាយិកាត្រូវ(១) ទុតិយំ អត្តារំ ទុប-
 ចិត្តត្ថំ តេសំយេវ ទោ វសេដ្ឋា សត្តានំ ឯកេត្ត
 សត្តា អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិសុ ឈានំ(២) អន-
 ភិសម្ពុនមាណ កាមសាមន្តំ ចិត្តមសាមន្តំ ឱសិក្ខា(៣)
 កទ្កេ កកោត្តា អាគន្ធន្តិ ។ តមេនំ មទុស្សា
 ធិស្វា ឯវមាហំសុ វមេ ទោ បទ ភោ(៤) សត្តា

១ ១. ឈាយន្តិ ។ ឈាយន្តិភិ ភោ បទ វសេដ្ឋិឈាយក ឈាយកត្រូវ ។ ២ ១.
 ២. តំ ឈានំ ។ ៣ ១. ធិតមសាមន្តមេសិក្ខា ។ ៤ ១. ច. ភោ ភោ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បារិវាទ

លុះបាទភាហារហើយ ក៏នៅសម្ងំនិការម្នាក់ ក្នុងដំរីស្លឹកទាំងឡាយក្នុង
 ព្រៃព្រៃលោតទៀត ។ មនុស្សទាំងឡាយ លុះឃើញសត្វទាំងនោះហើយ
 ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្មែរយើងកើត ពួកសត្វទាំងនេះឯង ធ្វើដំរី
 ស្លឹកទាំងឡាយ ក្នុងព្រៃព្រៃលោត ហើយនៅសម្ងំនិការម្នាក់ ក្នុងដំរីស្លឹក
 ទាំងឡាយ ជាសត្វមិនមានក្លិន មិនមានជ្រូង មិនមានក្រីក្រ តែគ្រាប់
 ទៅកាន់ស្រុកនិគមនិគមជនានី ស្វែនិកភាហារក្នុងវេលាល្ងាចសម្រាប់
 ចាំភាគក្នុងវេលាល្ងាច ស្វែនិកក្នុងវេលាព្រឹកសម្រាប់ចាំភាគ ក្នុងវេលា
 ព្រឹក ។ ពួកសត្វទាំងនោះ លុះបាទភាហារហើយ ក៏សម្ងំនិការម្នាក់
 ក្នុងដំរីស្លឹក ក្នុងព្រៃព្រៃលោតទៀត ។ ខ្នាលវសេដ្ឋៈនិគិការទូរៈ ពួកសត្វ
 ទាំងនោះឯង តែងសម្ងំនិការម្នាក់ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអត្ថៈទី ២
 ក៏កើតឡើងថា ឈាយិកា ឈាយិកា (ពួកសម្ងំនិការម្នាក់) ។ ខ្នាល
 វសេដ្ឋៈ និគិការទូរៈ បណ្ណសត្វទាំងនោះឯង សត្វពួកខ្លះកាលមិនអាច
 និគិសម្ងំនិការម្នាក់ក្នុងដំរីស្លឹកទាំងឡាយ ក្នុងព្រៃព្រៃលោតបាន ក៏ចូលទៅ
 កាន់ស្រុកជិត និគមជិត កាក់តែងចង្រៀនខ្លះខ្លះ (គឺវេទមន្ត) ចេញច្របូប
 មកវិញ ។ មនុស្សទាំងឡាយ លុះបាទឃើញសត្វទាំងនោះហើយនិយាយ
 គ្នាយ៉ាងនេះថា ខ្មែរយើងកើត ពួកសត្វទាំងនេះឯង មិនអាចនិគិ

អន្តរាស្ត្រ អដ្ឋយិកា អដ្ឋយិកាត្រូវ អភិយប្បចន្តិ

អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដីសុ ឈានំ អនភិសុត្តនមាណា
កាមសាមន្តំ និកមសាមន្តំ ឱសវិត្វា តេនុ កកោត្តា
កង្កន្តិ ។ ឧទានិមេ ឈាយន្តិ ឧទានិមេ ឈាយន្តិភិ
ទោ វសេដ្ឋា អដ្ឋយិកា អដ្ឋយិកាត្រូវ តតិយំ
អក្កវំ ឧបនិព្វត្តំ ។ ហិឧសម្មតំ ទោ មន វសេដ្ឋា
តេន សមយេន ហោតិ តនេតវហិ សេដ្ឋសម្មតំ ។
តតិ ទោ វសេដ្ឋា ឯវមេតស្ស ព្រាហ្មណមណ្ឌលស្ស
ចោរណោន អន្តញ្ញន អក្កវេន អភិនិព្វត្តិ អហោសិ ។
តេសំយេវ សត្តានំ អញ្ញាសំ សនិសានំយេវ ហោ
អសនិសានំ ធម្មោទេវ ហោ អធម្មន ។ ធម្មោ
ហិ វសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជនេតស្មី និដ្ឋ ទេវ ធម្ម
អភិសម្បរាយញ ។

[៦៥] តេសំយេវ ទោ វសេដ្ឋា សត្តានំ ឯកេត្ត
សត្តា មេដ្ឋនំ ធម្មំ សមាធាយ វិសុំ កក្កន្តេ(១)
បយោជេសុំ ។ មេដ្ឋនំ ធម្មំ សមាធាយ វិសុំ

១ ឧ. មេដ្ឋនម្មំ សមាធាយ វិស្សតាម្មន្តេ ។

អន្តរាស្ត្រ ការពើតឡើងនៃអត្ថៈទី ៣ បិអដ្ឋយិកាអដ្ឋយិកា

សម្ងិនិការម្មណំក្នុងជំរំស្វិតទាំងឡាយ ក្នុងវិប្រវេណនិបាត ក៏ចូលមកកាន់
ស្រុកជិត និងមជិត កាន់តែនិបម្រៀននូវគន្លឹះរួចក្រឡប់ទៅវិញ ។ ម្នាល
វសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ សត្វទាំងនេះ វេមនិមិនសម្ងិនិការម្មណំ ក្នុងកាល
អទ្ធិវេនេ សត្វទាំងនេះ វេមនិមិនសម្ងិនិការម្មណំ ក្នុងកាលអទ្ធិវេនេ
ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអត្ថៈទី៣កើតឡើងថា អដ្ឋយិកា អដ្ឋយិកា
(អ្នកមិនសម្ងិនិការម្មណំ) ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ក្នុងសម័យនោះ
ការទ្រទ្រង់និងការបម្រៀននូវមន្ត គេសន្មតថាជាការបាត់បង់ តែក្នុង
កាលអទ្ធិវេនេ ការទ្រទ្រង់និងការបម្រៀននូវមន្តនោះ គេសន្មតថាជា
ប្រសើរវិញ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ហេតុម្ល៉ោះឯង អត្ថៈវេជល
ជាច្បាប់ចាស់ បានកើតឡើង ផលព្រាហ្មណមណ្ឌលនោះ យ៉ាងនេះ ។
ការកើតនៃអត្ថៈផលព្រាហ្មណមណ្ឌលនោះឯង ដូចគ្នានឹងសត្វទាំងឡាយដទៃ
ដែរ មិនមែនទុសគ្នាទេ កើតឡើងដោយធម៌កម្រិតចំណេះឯង មិន
មែនដោយអធម៌ទេ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ព្រោះថា ធម៌ជា
គុណដ៏ប្រសើរចម្រុះ ក្នុងប្រជុំជនទាំងចតុប្បន្ន និងចរណេក ។

[៦៥] ម្នាលវសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ ចណ្ណាសត្វទាំងនោះឯង សត្វ
ពួកទ្វេប្រតីក្កកាន់នូវមេដ្ឋនម្ម ហើយច្រកបការវិវរដ្ឋនិវាតា ។ ម្នាល
វសេដ្ឋៈ និងការព្រាជៈ សត្វទាំងឡាយប្រតីក្កកាន់នូវមេដ្ឋនម្ម ហើយ

កម្មុន្តេ បាយាដេត្តិកិ ទោ វាសេដ្ឋា វេស្សា វេស្សា
 ត្រូវ អក្ខរំ ជំពូត្តំ ។ ឥតិ ទោ វាសេដ្ឋា ឃុំវេតស្ស ។
 សត្តិក្កំ^(១) ។ ឥតិ ទោ វាសេដ្ឋា ឃុំវេតស្ស សុទ្ធ-
 មណ្ឌលស្ស ចោរណោ អក្កញ្ញោ អក្កវេទ អភិជំពូតិ
 អហោសិ តេសំយេវ សត្តានំ អញ្ញេសំ^(២) សធិសានំ-
 យេវ តោ អសធិសានំ ធម្មេនេវ តោ អធម្មេន ។
 ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជនេតស្មិ ធិដ្ឋេ ទេវ
 ធម្ម អភិសម្បកយេត្ត ។

[៦៦] អហុ ទោ សោ វាសេដ្ឋា សមយោ យំ
 ទត្តិយោបិ សកំ ធម្មំ តវហាមាណោ អការស្មា អនតា-
 រិយំ បព្វជតិ សមណោ ភវិស្សាមីតិ ។ ព្រាហ្មណោបិ
 វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ វេស្សាបិ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។
 សុដ្ឋោបិ ទោ^(៣) សកំ ធម្មំ តវហាមាណោ អការស្មា
 អនតារិយំ បព្វជតិ សមណោ ភវិស្សាមីតិ ។ ឥទេហិ
 ទោ វាសេដ្ឋា ធម្មហិ មណ្ឌលេហិ សមណាមណ្ឌលស្ស

១ ឧ. ម. សុត្តិក្កំ ឧ វិស្សតំ ។ ២ ឧ. ម. អញ្ញេសំ ។ ៣ ឧ. ទោសត្តោ
 ឧ វិស្សតំ ។

ប្រកបការងារផ្សេងៗ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈក៏កើតថា វេស្សៈ
 វេស្សៈដូច្នោះ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខ្លះការព្រាជៈ (ការកើតឡើងនៃអក្ខរៈ
 ដែលជាច្បាប់ចាស់ក៏មានឡើង) ដល់វេស្សមណ្ឌលនុ៎ះយ៉ាងនេះ ដោយ
 ហេតុនោះឯង ។ វេសចក្កិច្ចប្រញ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខ្លះការព្រាជៈ ហេតុ-
 ដូច្នោះឯង អក្ខរៈដែលជាច្បាប់ចាស់ ទានកើតឡើងដល់សុទ្ធមណ្ឌល
 នុ៎ះ យ៉ាងនេះឯង ការកើតឡើងនៃអក្ខរៈ ដល់ពួកសត្វតាំងនោះឯង
 ដូចគ្នាខ្លះសត្វតាំងឡើយដទៃដែរ មិនមែនខុសគ្នាទេ កើតឡើងដោយ
 ធម៌វេស្សៈណោះឯង មិនមែនដោយអធម៌ទេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខ្លះ
 ការព្រាជៈ ព្រោះថា ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរចម្រុះ ក្នុងប្រជុំដ៏ដ្ឋ ទាំងបច្ចុប្បន្ន
 និងចរលោក ។

[៦៦] ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខ្លះការព្រាជៈ មានសម័យ ដែលទត្តិយៈខ្លះ
 ក៏រៀនធម៌ចេស្តន្ត ហើយចេញចាកផ្ទះចូលមកចូល ដោយចំណងចិត្ត
 ភាគាភិក្ខុខ្លះដ៏ធំជាសមណៈ ដូច្នោះក៏មាន ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខ្លះការព្រាជៈ
 ព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ។ បេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ ខ្លះការព្រាជៈ វេស្សៈខ្លះ ។ បេ ។ ម្ចាស់
 វាសេដ្ឋៈ ខ្លះការព្រាជៈ សុទ្ធាៈខ្លះ ក៏រៀនធម៌ចេស្តន្ត ចេញចាកផ្ទះចូល
 ទៅចូលដោយចំណងចិត្ត ភាគាភិក្ខុខ្លះដ៏ធំជាសមណៈ ដូច្នោះក៏មាន ។ ម្ចាស់
 វាសេដ្ឋៈ ខ្លះការព្រាជៈ ការកើតឡើងនៃសមណមណ្ឌល ក៏ទានមានឡើង

អង្គការសុទ្ធិ ឧទ្ទិសដល់ ឧទ្ទិសវិញ

អភិធម្មតិ អរហន្តិ តេសំយេវ សត្តានំ អញ្ញាសំ
សទិសានំយេវ ចោ អសទិសានំ ធម្មនេវ ចោ
អធម្មន ។ ធម្មា ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋោ ជនេនស្មី
ធិដ្ឋ ថេវ ធម្ម អភិសម្បវាយត្វ ។

[៦៧] ទត្តិយោមិ ចោ វាសេដ្ឋា តារយេន ឧទ្ទិ-
វិតញ្ញវិគ្គា វាចាយ ឧទ្ទិវិតញ្ញវិគ្គា មនសា ឧទ្ទិវិតញ្ញវិគ្គា
មិច្ឆាធិដ្ឋិកោ មិច្ឆាធិដ្ឋិកម្មសមាធានោ(១) មិច្ឆាធិដ្ឋិកម្ម-
សមាធានហេតុ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា អចាយំ
ឧត្តតិ វិធិចាតំ ជិរយំ ឧបបដ្ឋតិ ។ ព្រាហ្មណោមិ ចោ
វាសេដ្ឋា ។ មេ ។ វេស្សនមិ ចោ វាសេដ្ឋា ។ មេ ។
សុទ្ធាមិ ចោ វាសេដ្ឋា ។ មេ ។ សមណោមិ ចោ
វាសេដ្ឋា តារយេន ឧទ្ទិវិតញ្ញវិគ្គា វាចាយ ឧទ្ទិវិតញ្ញ-
វិគ្គា មនសា ឧទ្ទិវិតញ្ញវិគ្គា មិច្ឆាធិដ្ឋិកោ មិច្ឆាធិដ្ឋិកម្ម-
សមាធានោ មិច្ឆាធិដ្ឋិកម្មសមាធានហេតុ កាយស្ស
ភេតា បរំ មរណា អចាយំ ឧត្តតិ វិធិចាតំ ជិរយំ
ឧបបដ្ឋតិ ។

១ ១. មិច្ឆាវិជ្ជាមលហាតោតិ ។ វិសាតិ ។

អង្គការសុទ្ធិ ការប្រព្រឹត្តិការណ៍និងផលនៃការប្រព្រឹត្តិការណ៍

ដោយសារមណូលចំនី ៤ នេះឯង ការកើតឡើងនៃសមណមណូលដល់
សត្វទាំងនោះឯង ដូចគ្នានឹងសត្វទាំងឡាយដទៃដែរ មិនមែនខុសគ្នាទេ
កើតឡើងដោយធម៌វិបស្សនាឯង មិនមែនដោយខុសធម៌ទេ ។ ម្ចាស់
វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាងៈ ព្រោះថា ធម៌វិបស្សនាដ៏ប្រសើរម៉ែតុ ក្នុងប្រជុំដង
ទាំងបច្ចុប្បន្ននិងចរណេក ។

[៦៧] ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាងៈ មានទុក្ខិយៈខ្លះប្រព្រឹត្តិការណ៍
ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តិការណ៍ដោយវចនា ប្រព្រឹត្តិការណ៍ដោយចិត្ត ជា
មិច្ឆាធិដ្ឋិ ប្រកាន់ខ្ជាប់កម្មជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ ព្រោះហេតុវិបស្សនា ខ្លះកម្មជាមិច្ឆា-
ធិដ្ឋិនោះ លុះវិបស្សនាយករិកាយ បញ្ចប់ពីសេចក្តីស្ងប់ ក៏ទៅកើតក្នុង
កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
និងការព្រាងៈ មានព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ។ មេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាងៈ
មានវេស្សៈខ្លះ ។ មេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាងៈ មានសុទ្ធាខ្លះ
។ មេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និងការព្រាងៈ មានសមណៈខ្លះ ប្រព្រឹត្តិការណ៍
ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តិការណ៍ដោយវចនា ប្រព្រឹត្តិការណ៍ដោយចិត្ត ជា
មិច្ឆាធិដ្ឋិ ប្រកាន់ខ្ជាប់កម្មជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ ព្រោះហេតុវិបស្សនា ខ្លះកម្មជាមិច្ឆា-
ធិដ្ឋិនោះ លុះវិបស្សនាយករិកាយ បញ្ចប់ពីសេចក្តីស្ងប់ ក៏ទៅកើតក្នុង
កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក ។

[៦៨] ទត្តិយោបិ ទោ វាសេដ្ឋា កាយេន សុច-
 រិតត្បារិក្ខា វាចាយ សុចរិតត្បារិក្ខា មនសា សុចរិតត្បា-
 រិក្ខា សម្មាទិដ្ឋិកោ សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាណោ សម្មា-
 ទិដ្ឋិកម្មសមាណោហេតុ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា
 សុគតិ សង្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋតិ ។ ព្រាហ្មណោបិ ទោ
 វាសេដ្ឋា ។ មេ ។ វេស្សន្តបិ ទោ វាសេដ្ឋា ។ មេ ។
 សុទ្ទោបិ ទោ វាសេដ្ឋា ។ មេ ។ សមណោបិ ទោ
 វាសេដ្ឋា កាយេន សុចរិតត្បារិក្ខា វាចាយ សុចរិ-
 តត្បារិក្ខា មនសា សុចរិតត្បារិក្ខា សម្មាទិដ្ឋិកោ ស-
 ម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាណោ សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាណោហេតុ
 កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុគតិ សង្កំ លោកំ
 ឧបបដ្ឋតិ ។

[៦៩] ទត្តិយោបិ ទោ វាសេដ្ឋា កាយេន
 ប្បយកាវី វាចាយ ធូយកាវី មនសា ធូយកាវី
 វិមិស្សទិដ្ឋិកោ វិមិស្សកម្មសមាណោ វិមិស្សកម្ម-
 សមាណោហេតុ^(១) កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា

។ ១. វិមិស្សទិដ្ឋិកោ វិមិស្សទិដ្ឋិកម្មសមាណោហេតុ ។

[៦៨] ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈនិនិការទ្វាជៈ មានទក្ខិយៈទ្វះ ប្រព្រឹត្តល្អដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា ប្រព្រឹត្តល្អដោយចិត្ត ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់
 នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ ព្រោះហេតុវិប្រកាន់នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិទោះ លុះចែក
 ព្រាយពនិកាយចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិស្និតិទៅវេលាក្នុង
 ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និនិការទ្វាជៈ មានព្រាហ្មណ៍ទ្វះ ។ មេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 និនិការទ្វាជៈ មានវេស្សៈទ្វះ ។ មេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និនិការទ្វាជៈ មាន
 សុទ្ធៈទ្វះ ។ មេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និនិការទ្វាជៈ មានសមណៈទ្វះ ប្រព្រឹត្ត
 ល្អដោយកាយ ប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា ប្រព្រឹត្តល្អដោយចិត្ត ជាសម្មា-
 ទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ ព្រោះហេតុវិប្រកាន់នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ
 ទោះ លុះចែកព្រាយពនិកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្និតិទៅវេលាក ។

[៦៩] ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ និនិការទ្វាជៈ មានទក្ខិយៈទ្វះជាអ្នកធ្វើអំពី
 ចាំនិព័រ គឺជួនកាល ធ្វើអំពីអាគ្រក់ ជួនកាល ធ្វើអំពីល្អដោយកាយ
 ធ្វើអំពីចាំនិព័រដោយវាចា ធ្វើអំពីចាំនិព័រដោយចិត្ត មានទិដ្ឋិ ប្រឡំគ្នា
 ផ្សេង ។ ប្រកាន់នូវកម្មដែលប្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ព្រោះហេតុវិប្រកាន់នូវ
 កម្មដែលប្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ទោះ លុះចែកព្រាយពនិកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តី

អនុញ្ញាតសុត្តន្ត សុខទុក្ខច្បងិសំវេទី ហោតិ ។

សុខទុក្ខច្បងិសំវេទី ហោតិ ។ ត្រាហ្មណោមិ ទោ
 វសេដ្ឋា កាយេន ទ្វយការី វតាយ ទ្វយការី
 មនសា ទ្វយការី វិមិស្សនិដ្ឋិកោ វិមិស្សកម្មសមា-
 ណាលោ វិមិស្សកម្មសមាណាលោហតុ កាយស្ស ភេតា
 បរំ មរណា សុខទុក្ខច្បងិសំវេទី ហោតិ ។ វេស្សោមិ
 ទោ វសេដ្ឋា កាយេន ទ្វយការី វតាយ ទ្វយ-
 ការី មនសា ទ្វយការី វិមិស្សនិដ្ឋិកោ វិមិស្សកម្ម-
 សមាណោ វិមិស្សកម្មសមាណាលោហតុ កាយស្ស
 ភេតា បរំ មរណា សុខទុក្ខច្បងិសំវេទី ហោតិ ។
 សុត្តោមិ ទោ វសេដ្ឋា កាយេន ទ្វយការី វតាយ
 ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី វិមិស្សនិដ្ឋិកោ
 វិមិស្សកម្មសមាណាលោ វិមិស្សកម្មសមាណាលោហតុ
 កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុខទុក្ខច្បងិសំវេទី
 ហោតិ ។ សមណោមិ ទោ វសេដ្ឋា កាយេន
 ទ្វយការី វតាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី

អនុញ្ញាតសុត្ត ការប្រព្រឹត្តល្អនិងអាក្រក់ប្រព្រឹត្តល្អ

ស្លាប់ ក៏បានទទួលសុខទុក្ខច្បងិសំវេទី ។ ខ្លាចវសេដ្ឋៈ ខិនិការព្វាជៈ មាន
 ត្រាហ្មណ៍ខ្លះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងអស់ ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងអស់ ដោយ
 វតា ធ្វើអំពើទាំងអស់ ដោយចិត្ត មានទំនៀម ច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ប្រកាន់
 នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្ម ដែលច្រឡំគ្នា
 ផ្សេង ។ ទោះ លុះបែកគ្នាយកនិកាយ ចម្លាប់អំពើសេចក្តីស្លាប់ ក៏បាន
 ទទួលសុខទុក្ខច្បងិសំវេទី ។ ខ្លាចវសេដ្ឋៈ ខិនិការព្វាជៈ មានវស្សៈខ្លះ
 ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងអស់ ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងអស់ ដោយវតា ធ្វើអំពើ
 ទាំងអស់ដោយចិត្ត មានទំនៀមច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ប្រកាន់នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នា
 ផ្សេង ។ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្ម ដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ទោះ លុះ
 បែកគ្នាយកនិកាយ ចម្លាប់អំពើសេចក្តីស្លាប់ ក៏បានទទួលសុខទុក្ខច្បងិ-
 សំវេទី ។ ខ្លាចវសេដ្ឋៈ ខិនិការព្វាជៈ មានសុខៈខ្លះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំង-
 អស់ ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងអស់ ដោយវតា ធ្វើអំពើទាំងអស់ ដោយចិត្ត
 មានទំនៀមច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ប្រកាន់នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ព្រោះ
 ហេតុតែប្រកាន់នូវកម្ម ដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ទោះ លុះបែកគ្នាយកនិ-
 កាយ ចម្លាប់អំពើសេចក្តីស្លាប់ ក៏បានទទួលនូវសេចក្តីសុខទុក្ខច្បងិសំវេទី ។
 ខ្លាចវសេដ្ឋៈ ខិនិការព្វាជៈ មានសមណៈខ្លះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងអស់
 ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងអស់ ដោយវតា ធ្វើអំពើទាំងអស់ ដោយចិត្ត

វិមិស្សនិដ្ឋិកោ វិមិស្សកម្មសមាទានោ វិមិស្សកម្ម-
សមាទានហេតុ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា
សុទុក្ខាប្បដិសិវេនី ហោតិ ។

[៧០] ទត្តិយោមិ ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន សំវុតោ
វិចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្តំ ពោធិបក្ខិ-
យានំ ធម្មានំ(១) កាវនមទ្វាយ ធិដ្ឋេយេវ(២) ធម្មេ បរិ-
វិញ្ញាយតិ(៣) ។ ប្រាហ្មណេយិ ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន
សំវុតោ វិចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្តំ ពោ-
ធិបក្ខិយានំ ធម្មានំ កាវនមទ្វាយ ធិដ្ឋេយេវ ធម្មេ បរិ-
វិញ្ញាយតិ ។ វេស្សេយិ ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន សំវុតោ
វិចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្តំ ពោធិបក្ខិ-
យានំ ធម្មានំ កាវនមទ្វាយ ធិដ្ឋេយេវ ធម្មេ បរិវិញ្ញា-
យតិ ។ សុទ្ធាមិ ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន(៤) សំវុតោ វិ-
ចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្តំ ពោធិបក្ខិយានំ
ធម្មានំ កាវនមទ្វាយ ធិដ្ឋេយេវ ធម្មេ បរិវិញ្ញាយតិ ។

១ ឧ. ពោធិបក្ខិយន្តានំ ។ ២ ឧ. ម. ទំរុ ។ ៣ ម. បរិវិញ្ញាតិ ។ ៤ ឧ.
ឧ. សុទ្ធាមិ ទោ វិសេដ្ឋ ។ សមណេយិ ទោ វិសេដ្ឋ កាយេន ។

មានទិដ្ឋិប្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ប្រកាន់ខ្លាំងកម្មវិសេសប្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ព្រោះ
ហេតុក៏ប្រកាន់ខ្លាំងកម្មវិសេសប្រឡំគ្នាផ្សេង ។ នោះ សុវចក្ខុយករណិកាយ
បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏បាត់ទទួលសុខ្លះ ទុក្ខ្លះ ។

[៧០] ខ្នាលវិសេដ្ឋៈ ឱនិការទ្វាជៈ មានទត្តិយៈខ្លះ ជាអ្នកសង្រួម
ដោយកាយ សង្រួមដោយវាចា សង្រួមដោយចិត្ត កាស្រ័យខ្លួនការ
ចម្រើនពោធិបក្ខិយធម៌ វេ ករិ(១) ក៏បរិវិញ្ញាទក្កនិបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។ ខ្នាល
វិសេដ្ឋៈ ឱនិការទ្វាជៈ មានប្រាហ្មណ៍ខ្លះ ជាអ្នកសង្រួមដោយកាយ
សង្រួមដោយវាចា សង្រួមដោយចិត្ត កាស្រ័យខ្លួនការចម្រើនពោធិបក្ខិយ-
ធម៌ វេ ករិ ក៏បរិវិញ្ញាទក្កនិបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។ ខ្នាលវិសេដ្ឋៈ ឱនិការទ្វាជៈ
មានវេស្សៈខ្លះ ជាអ្នកសង្រួមដោយកាយ សង្រួមដោយវាចា សង្រួម
ដោយចិត្ត កាស្រ័យខ្លួនការចម្រើនពោធិបក្ខិយធម៌ វេ ករិ ក៏បរិវិញ្ញាទក្កនិ
បច្ចុប្បន្ននេះឯង ។ ខ្នាលវិសេដ្ឋៈ ឱនិការទ្វាជៈ មានសុទ្ធាមិ ខ្លះ ជាអ្នក
សង្រួមដោយកាយ សង្រួមដោយវាចា សង្រួមដោយចិត្ត កាស្រ័យខ្លួន
ការចម្រើនពោធិបក្ខិយធម៌ វេ ករិ ក៏បរិវិញ្ញាទក្កនិបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។

១ ពោធិបក្ខិយធម៌ វេ ករិ កាយកសិព្យាដិ ២ តាករិ ។ ហេតុនិសំអន្តិកន្តុដាករិវិចិត្ត ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាទោ
 អហំមិ វាសេដ្ឋា ឃិវំ វនាមិ
 ទត្តិយោ សេដ្ឋោ ជនេតស្មី
 យេ កោត្តប្បដិសារិទោ
 វិជ្ជាចរណសម្បត្តោ
 សោ^(១) សេដ្ឋោ នេវហនុសេតិ ។

ឥន្ទមហេច ភគវា ។ អត្តមនា វាសេដ្ឋការន្ទាជា
 ភគវនោ ភាសិតំ អភិទន្ធនំ ។

អន្ធិញ្ញសុត្តំ បទ្កត្តំ^(២) ធិដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាទោ
 ម្នាលវាសេដ្ឋៈ និនិការព្វាជៈ ចំណែកទានិកជាគក្កិបុរាណយំនិរនេវា
 ទត្តិយៈជាជាតិប្រាសិវចំផុត ក្នុងប្រជុំដ៏ខ ដែលជាអ្នកពួក
 ជល់តាត្រ ដែលជាអ្នកបរិច្ចារណិដោយវិជ្ជានិងចរណៈប្រាសិវ
 ចំផុត ក្នុងពួកទេវតានិងមនុស្ស ។
 លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ប្រសូត្រនេះ ចប់ហើយ ។
 វាសេដ្ឋសាមណេវ និនិការព្វាជសាមណេវ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ
 ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដ្ឋេរច្ឆៈឯង ។

ចេះអន្ធិញ្ញសុត្តទី ៤ ។

១ ខ. សោតិ ឆ វិស្សតិ ។ ២ ម. អន្ធិញ្ញសុត្តំ បទ្កត្តំ ។

សម្បទានីយសុត្តំ បញ្ចមិ

[៧៣] ឯវុទ្ធសុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា
 នាឡុទ្ធាយំ វិហរតិ ភារិកម្ពុវេន ។ អថទោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន ភគវា តេនុបសន្តមិ
 ទុបសន្តមិត្វា ភគវន្តំ អភិវរេត្វា ឯតមន្តំ ធិសីទិ ។
 ឯតមន្តំ ធិសីនោ ទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវន្តំ
 ឯតនរោច ឯវំ បសន្តោ អហំ កន្តេ ភគវតិ ន
 ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតវហិ វិជ្ជតិ អញ្ញោ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភគវតា កិយេក្ក-
 កិញ្ញតកេ យទិធំ សន្តោធិយន្តិ ។ ទុណ្យាវា ទោ តេ
 អយំ សារីបុត្ត អាសកិវាចា កាសិទា ឯកំសោ

សម្បទានីយសូត្រ ទី ៥

[៧៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
 មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងព្រៃស្វាយ ចេសំបារិវិកសេដ្ឋី(*) ទៀចក្រុង
 នាឡុទ្ធា ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ចូលទៅគាល់
 ព្រះមានជាន់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយចង្អុលព្រះមានព្រះភាគហើយ
 អង្គុយក្នុងចំងើលមន្ទីរ ។ លុះព្រះសារីបុត្រមានអាយុ អង្គុយក្នុងចំងើលម-
 ន្ទីរស្រេចហើយ ទើបគ្រាចចង្អុលចំពោះព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
 ចកិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាង
 នេះថា សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ច្រើន ដែលមានញាណដ៏លើសលប់ជាង
 ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការក្រាស់ដីធ្លី ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ក៏មិនមាន
 ក្នុងកាលខាងមុខក៏មិនមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មិនមាន ។ ព្រះមាន
 ព្រះភាគក្រាស់ថា ខ្មួលសារីបុត្រ កាសិកវាចា (វាចាដ៏អន្តរាច) ដែល
 អ្នកបានពោលមកនេះ ហួសពេកណាស់ អ្នកបានកាន់យកនូវសេចក្តី

* អង្គុយក្នុង ថា បានដំណើរថា បារិវិកសេដ្ឋី ព្រះសេដ្ឋីនេះ ជាអ្នកលក់ដីកំ
 ឈ្មោះពោះ ដ៏លំណ់ដែលមានពេញវ័យហើយទំនង ។

សុត្តនិបិដក វិយាគិកាយស្ស បាធិកវគ្គោ

គហិកោ សីហនានោ នទិកោ ឯវំ មសេន្ទោ អហំ
កន្ត កកវតិ ន ចាហុ ន ច កវិស្សតិ ន យេតវហិ
វិជ្ជតិ អញ្ញោ សមណោ កំ ប្រាហ្មណោ កំ កកវតា
ភិយេក្រភិញ្ញតរោ យទិទំ សម្ពោធិយំខ្ញុំ ។

[៧៤] ភី នុ ទោ ភេតិ^(១) សារីយុត្ត យេ ភេ អហោ-
សុំ អតីតមន្ទាធំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ ភេ
កកវត្តោ ចេតសា ចេតោ មវិទូ វិទិតា ឯវំសីលា ភេ
កកវត្តោ អហោសុំ ឥតិមិ ឯវំចម្មា ភេ កកវត្តោ អហោ-
សុំ ឥតិមិ ឯវំចញ្ញា ភេ កកវត្តោ អហោសុំ ឥតិមិ
ឯវំវិហារី ភេ កកវត្តោ អហោសុំ ឥតិមិ ឯវំវិមុត្តា ភេ
កកវត្តោ អហោសុំ ឥតិមិ ឥតិ ។ យោ យោតំ កន្តតិ^(២) ។

១ កិរុត្តិ កន្តិ យោតោ ទិស្សតិ ។ ២ ក. កន្ត ។

សុត្តនិបិដក វិយាគិកាយ បាធិកវគ្គោ

អាចំស្រេច^(១)ហើយ បានទាំងចក្ខុសីហនាទេព៌ ចក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា សមណៈឬ
ប្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលមានញាណដ៏លើសលប់ ជាងព្រះមានព្រះភាគ
ក្នុងការគ្រាស់ដឹង ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ក៏មិនមាន ក្នុងកាលទាន់មុខ
ក៏មិនមាន ទាំងក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មិនមាន ។

[៧៥] ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ខ្ញាលសារីយុត្ត ព្រះអោ-
ហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលកន្លងទៅហើយ អ្នកបានកំណត់នូវព្រះ
ហឫទ័យចេសព្រះអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ ដោយ
ចិត្ត (របស់ខ្លួន) ថា ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានសីលយ៉ាងនេះក្តី
ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានធម៌យ៉ាងនេះក្តី ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ
មានបញ្ញាយ៉ាងនេះក្តី ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានវិហារធម៌ យ៉ាង
នេះក្តី ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះក្តី ដូច្នោះ ។ ដែរឬ ។
ព្រះសារីយុត្តក្រាបបង្គំខ្លួនថា ដំណើរខ្ញុំ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

១ ទូលចិត្តសិច្ចដោយប្រាថ្នា មិនជឿតាមការយល់ឃើញខ្លួន ឬ គ្មាន មិនជឿតាមការ
បរិយាប្ប ធិការយល់ឃើញ មិនជឿតាមការយល់ឃើញនៃដទៃ មិនជឿតាមការយល់ឃើញនៃអ្នក
ក្លានុស មិនជឿតាមសេចក្តីផ្តិតផ្តាច់អាការៈ មិនជឿតាមសេចក្តីចូលចិត្តដោយគំនិតដែលខ្លួន
ធ្លាប់យល់ មិនជឿតាមហេតុដែលខ្លួនត្រូវបាន មិនជឿតាមហេតុដែលប្រមាណយកទាំងខ្លួនឯង ។
អន្តិកថា (មើលសេចក្តីពិស្តារក្នុងកាលាមសុត្ត របស់ព្រះមហាវិចលេន្ទ ដែលបោះពុម្ពរួច
ហើយជំនុំ) ។

សម្បទានិយមន្ត្រី សារីបុត្តស្ស បុន្នំ

ភី បទ តេ សារីបុត្ត យេ តេ ភវិស្សន្តិ អនាគតមន្ទាជំ
 អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ ភគវន្តោ ចេតសា
 ចេតោ បរិច្ច វិធិតា ឯវសីលា តេ ភគវន្តោ ភវិស្សន្តិ
 ឥតិបិ ឯវធម្មា ។ ឯវបញ្ញា ។ ឯវវិហារី ។ ឯវវិមុត្តា តេ
 ភគវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិបិតិ ។ លោ លោតំ កន្តេតិ(១) ។
 ភី បទ តេ សារីបុត្ត អហំ ឯតាហំ អរហំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធា ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិធិតោ ឯវសីលោ
 ភគវ ឥតិបិ ឯវធម្មោ ។ ឯវបញ្ញា ។ ឯវវិហារី ។
 ឯវវិមុត្តោ ភគវ ឥតិបិតិ ។ លោ លោតំ កន្តេតិ ។
 ឯតុ ហិ(២) តេ សារីបុត្ត អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នេសុ
 អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធភេសុ ចេតោបរិយញ្ញាលំ ធម្មតិ

១. ១. កន្តេ - ២. ឯតុ ហិ ។

សម្បទានិយមន្ត្រី ការក្រសួងចំពោះព្រះសារីបុត្រ

ព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្រ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធានិ-
 ព្វាយ ដែលនឹងមានក្នុងវិនិច្ឆ័យ អ្នកបានកំណត់ខ្ញុំព្រះហឫទ័យរបស់
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគវាជិកសំរោះ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន)
 ថា ព្រះមានព្រះភាគវាជិកនោះ នឹងមានសីលយ៉ាងនេះក្តី នឹងមានធម៌
 យ៉ាងនេះក្តី ដែរឬ ។ នឹងមានបញ្ញាយ៉ាងនេះ ។ នឹងមានវិហារធម៌យ៉ាង
 នេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគវាជិកនោះ នឹងមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះ ដូច្នេះ ។
 ដែរឬ ។ ព្រះសារីបុត្រក្រាបចង្អុលថា ដំណើរខ្ញុំ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្រ គង់នៅដែល
 ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលកំឡុងនេះ អ្នកបានកំណត់ខ្ញុំចិត្ត
 របស់គង់នៅ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ថា ព្រះមានព្រះភាគ មានសីល
 យ៉ាងនេះក្តី មានធម៌យ៉ាងនេះក្តី ។ មានបញ្ញាយ៉ាងនេះ ។ មានវិហារធម៌
 យ៉ាងនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះ ដូច្នេះ ។ ដែរឬ ។
 ព្រះសារីបុត្រក្រាបចង្អុលថា ដំណើរខ្ញុំ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្រ អ្នកមិនមានចេតោបរិយ-
 ញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ជំនិចខ្ញុំចិត្ត ក្នុងព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 វាជិកព្វាយនេះ ដែលជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន កាលបើមិនមាន

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បារិនិវេទ

អដ តិញ្ចាហិ តេ អយំ សាវ័ប្បុត្ត ទុណ្ណា អាស-
 តិវា កាសីតា ឯកំសោ តហិតោ សីហនានោ
 ធនិតោ ឯវំ បសន្នោ អហំ កន្តេ កកវតិ ធន ចាហុ
 ធន ច កវិស្សតិ ធន វេតាហិ វិជ្ជតិ អញ្ញោ សម-
 ណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កកវតា តិយ្យេកិញ្ញុតោ
 យនិទំ សម្ពោធិយន្តិ ។ ធន ទោ បទេតំ កន្តេ^(១)
 អតីតាធាតុប្បដ្ឋប្បន្នេសុ អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធសុ
 ចេតោបរិយញ្ញាណំ អតិ អបិច មេ ធម្មទ្ធរហេ^(២) វិទិតោ
 សេយ្យោថាមិ កន្តេ វញ្ញោ បទ្ធនិមំ ធនវំ ទុណ្ណន្ទាលំ^(៣)
 ទុណ្ណចារិកាវតោរណំ ឯកទ្វារំ តត្រស្ស ធោវារិកោ
 បណ្ឌិតោ វិយេត្តោ មេធាវី អញ្ញាតាធំ ឯវារេតា ញាតាធំ
 បរេសេតា សោ តស្ស ធនាស្ស សាមន្តា អនុបរិយា-
 យមមំ អនុត្តមនាចោ^(៤) ធន បស្សេយ្យ ចារិកាវសន្តិ-
 ក ចារិកាវរិវំ ក អន្តមសោ វិណ្ណនិក្ខមធម្មត្ថំបិ^(៥)

១ ១. ធន កេ ធន ១ ២ ១. អបិច មេ កន្តេ ធម្មទ្ធរហោ ។ ច. អបិច កោ . . . ។
 ៣ ១. ធន ទុណ្ណន្ទាលំ ។ ២ ១. អនុត្តមនោ ។ ៥ ១. ពិលាសនិស្សន្តមនុស្សិ ។ ធន ពិណ្ណា-
 វិញ្ញមនុស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បារិនិវេទ

ញាណដ្ឋេច្ចៈ ហេតុភ័បាទជាអ្នកនិយាយយ៉ាងនេះ ខ្មោលសាវ័ប្បុត្ត អ្នក
 បាននិយាយកាលកំពតា ដែលអ្នកបានកាលមកនេះ ហួសពេកណាស់
 អ្នកបានកាន់យកនូវសេចក្តីដាច់ស្រេច ហើយបានទាំងចម្លើយសីហនាទថា
 ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លាក្នុងព្រះមាតាព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
 សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ដែរទៀត ដែលមានញាណដ៏ល្អសលប់ ជាងព្រះ
 មានព្រះភាគ ក្នុងការគ្រាស់ដឹង ក្នុងកាលកន្លងរៀបរយ ក៏មិនមាន ក្នុង
 កាលនាងមុន ក៏មិនមាន ក្នុងកាលវេលានេះ ក៏មិនមាន ។ ព្រះសាវ័ប្បុត្ត
 ក្រាបបង្គំទូលថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមានទេតាមវិយ-
 ញាណនេះ ក្នុងព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធជាទ្រព្យ ដែលជាអតីត អនា-
 គត ចប្បច្ឆន្តទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងតាមទំនងធម៌ ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន នរេចុនិវេទនាចេសព្រះរាជា មានដឹងចម្លាយមាំ មានសសរ
 ក្រាងក្រាងកំពែងមាំ មានប្រកបព្រះភិក្ខុយ អ្នកក្សត្រាវេទនាទេនោះ ជា
 ចល្លិក ល្ខោសវី មានប្រាជ្ញា ហាមប្រាមនូវក្នុងមនុស្ស ដែលខ្លួនមិន
 ធ្លាប់ស្គាល់ (មិនទ្យចូលទៅ) ចើកឲ្យកែក្នុងមនុស្ស ដែលខ្លួនធ្លាប់ស្គាល់
 ទ្យចូលទៅ អ្នកក្សត្រាវេទនា កាលដើម្បីគ្រូគ្រាមើលផ្លូវកំពែងក្រាងក្រាង
 ដោយដំរីញ្ញាទេននោះ ក៏មិនបានឃើញខ្លាចិ-ត នៃកំពែង ឬចង្កេះនៃ
 កំពែងឡើយ ដោយហេតុទេវ សូម្បីគ្រាន់តែធ្លាចញ្ជូច (កំពុង)

សម្បទានិយស្សន្ត សម្បទានិយសេនា ធម្មវគ្គ

តស្ស ឯវេស្ស យេ ភេតិ(១) ធិន្តរិកា ចាលា
 ឥមំ ធម្មំ បរិសន្តិ វា ធិត្តមន្តិ វា សព្វ
 ភេ ឥមិណា វ ឆ្មារេន បរិសន្តិ វា ធិត្តមន្តិ វាតិ
 ឯវេមេ ទោ មេ កន្ត ធម្មន្តយោ វិធិនោ យេ
 ចេ អហេសុំ អតិកមន្តានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 សព្វេ ភេ កតវន្តោ បញ្ច ធីវរណោ បហាយ
 ចេតសោ ឧបត្តិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វលីការណោ
 ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា សត្ត
 សម្មោជ្ឈន្តេ យថាភូតំ ភាវេតា អនុត្តរំ សម្មាសម្មោធិ
 អភិសម្ពុជ្ឈិស្ស យេបិ ភេ កន្ត ករិស្សន្តិ អនាគត-
 បន្ទានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ ភេ កតវន្តោ
 បញ្ច ធីវរណោ បហាយ ចេតសោ ឧបត្តិលេសេ
 បញ្ញាយ ទុព្វលីការណោ ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា សត្ត សម្មោជ្ឈន្តេ យថាភូតំ
 ភាវេតា អនុត្តរំ សម្មាសម្មោធិ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ
 កតពបិ កន្ត ឯវេមេ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា

១ ឧ. យេ រោ រោ ។

សម្បទានិយស្សន្ត សម្បទានិយសេនា សេចក្តីចម្លងដោយធម្ម

អ្នកក្បាច់រោង មានចំណេះដឹងនេះថា ពួកសត្វដែលធំ ១ ណាមួយ
 ចូលមកកាន់អារន្ត ចេញទៅវិញក្តី សត្វទាំងអស់នោះ រមែងចូល
 មកចូលចេញទៅតាមទ្វារនេះប៉ុណ្ណោះ សេចក្តីនេះយ៉ាងណាមិញ ចាំក្រ
 ព្រះអង្គដើម្រើម ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងតាមចំណេះដឹង យ៉ាងនោះដែរ ថា ព្រះ
 អហេតុសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលកន្លងទៅហើយ ព្រះអហេតុសម្មា-
 សម្ពុទ្ធបានព្រះភាគទាំងនោះ ទ្រង់លះខ្លួនទីរណៈទាំង ៥ ប្រការ ជាឧបត្តិ-
 លេសរបស់ចិត្ត ជាគ្រឿងធ្វើបញ្ញាទ្យុត្តលភាព មានព្រះហឫទ័យកាំង
 ខ្លាច់ល្អ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ បានចម្រើនខ្លួនសម្រាប់ទ្រង់ទាំង ៧ ភាគ
 គួរដល់សេចក្តីពិត ក៏បានគ្រាន់ដឹង ខ្លួនព្រះអនុត្តរសម្មាសម្មោធិញ្ញាណ
 ចាំក្រព្រះអង្គដើម្រើម នោះបើព្រះអហេតុសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលទំនង
 មានក្នុងអនាគតកាល ព្រះអហេតុសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ
 ទ្រង់លះខ្លួនទីរណៈទាំង ៥ ប្រការ ជាឧបត្តិលេសរបស់ចិត្ត ជាគ្រឿង
 ធ្វើបញ្ញាទ្យុត្តលភាព មានព្រះហឫទ័យ កាំងខ្លាច់ល្អ ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន
 ទាំង ៤ បានចម្រើនខ្លួនសម្រាប់ទ្រង់ទាំង ៧ ភាគគួរដល់សេចក្តីពិត ទំនងបាន
 គ្រាន់ដឹង ខ្លួនព្រះអនុត្តរសម្មាសម្មោធិញ្ញាណ ចាំក្រព្រះអង្គដើម្រើម
 នោះបើព្រះអហេតុសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិវគ្គោ

បញ្ច ធីវរណោ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ
 បញ្ចាយ ធុត្ថលីករណោ ចត្វសុ សតិច្យដ្ឋានេសុ
 សុប្បតិដ្ឋិតចន្តោ សត្ត សម្មាជ្ឈាវ្ន័ យថាភូតំ
 ការវត្តា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្មុទ្ធោ ។
 ឥនាហំ កន្លេ យេន ភគវំ តេនុបសង្កមី ធម្មស្ស-
 វនាយ ។ តស្ស កន្លេ^(១) ភគវំ ធម្មំ ទេសេសិ
 ឧត្តរត្តរំ^(២) បណីតបណីតំ កណ្ណាសុត្តំ សប្បដិកា-
 កំ^(៣) ។ យថា យថា កន្លេ^(៤) ភគវំ ធម្មំ ទេសេសិ
 ឧត្តរត្តរំ បណីតបណីតំ កណ្ណាសុត្តំ សប្បដិកាតំ
 តថា តថាហំ តស្មី ធម្មេ អភិញ្ញា ឥនេកច្ចំ
 ធម្មំ ធម្មេសុ វិដ្ឋេមគមំ សត្តរំ បសិទិំ សម្មា-
 សម្មុទ្ធោ ភគវំ ស្វាគ្ហានោ ភគវតា ធម្មោ
 សុបដិមន្ទោ សង្ខេបតិ^(៥) ។

១ ឧ. ពស្ស ចេ កន្លេ ។ ២ ឧ. ឧត្តរត្តរំ ។ ៣ ឧ. ប. កណ្ណសុត្តសម្បដិកាតំ ។
 ៤ ឧ. ប. យថា យថា ចេ កន្លេ ។ ៥ ប. សាវកសង្ខេបតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិវគ្គោ

ទ្រង់លះខ្លួនវិវរណៈទាំង ៥ ប្រការ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ជាគ្រឿងធ្វើ
 ចក្ខាឱ្យទុក្ខលកាព មានព្រះហឫទ័យទាំងភ្នាប់ល្អ ក្នុងសតិច្យដ្ឋានទាំង ៤
 បានចម្រើនខ្លួនសម្ពោជ្ឈន្តទាំង ៧ តាមគួរដល់សេចក្តីពិត បានក្រាស់ដីឥ
 ន្ទ្រអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណវិវរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបាន
 ចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគក្នុងទីនេះ ដើម្បីស្តាប់ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ដ៏ប្រសើរវៃថ្លថ្លា ព្រមទាំង
 គ្រឿងច្រៀមច្រៀប ទាំងចំណែកខ្មៅ ទាំងចំណែកស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ដ៏ប្រសើរវៃថ្លថ្លា
 ព្រមទាំងគ្រឿងច្រៀមច្រៀប ទាំងចំណែកខ្មៅ ទាំងចំណែកស ដោយប្រ-
 ការយ៉ាងណា ។ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងក្នុងធម៌នោះ បានចូលចិត្តធម៌ក្នុងខ្លួន
 ធម៌ទាំងឡាយ ក៏ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសាស្តា ដោយប្រការយ៉ាងនោះ ។ ថាព្រះ
 មានព្រះភាគ ព្រះអង្គក្រាស់ដីច្រវែលហើយ ព្រះធម៌ដែលព្រះមានព្រះ
 ភាគរកាលទុកច្រវែលហើយ ព្រះសង្ឃរណកប្រតិបត្តិច្រវែលហើយដូច្នោះ ។

សឡសាទនិយសុត្ត ពោធិបច្ឆិយនន្ត អយតនវណ្ណន្តិ

(៧៩) អបរំ បទ កន្ល ឯកនាទុក្ខិយំ យេថា ភគវ
 ទន្ធិ ទេសេតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ តត្រិមេ កុស-
 លា ទន្ធិ សេយ្យនីទំ ទត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ទត្តារោ
 សម្មប្បដ្ឋានា ទត្តារោ វន្តិចារា បក្សិទ្ធិយានិ បក្ស
 ពលានិ សត្ត ពោជ្ឈន្តិ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។
 វទ កន្ល កិក្ខុ អាសវនំ ខយា អនាសវំ ចេតា-
 វិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ និដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សន្តិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតិ ។ ឯកនាទុក្ខិយំ
 កន្ល កុសលេសុ ធម្មេសុ តំ ភគវ អសេសម-
 កិជាតាតិ តំ ភគវតោ អសេសមកិជាតោ ឧត្តរិ-
 អតំញោយ្យំ ទន្ធិ យនកិជាទំ អញ្ញា សមណោ វ
 ព្រាហ្មណោ វ ភគវតា កិយ្យេកិញ្ញតោ អស្ស
 យនិទំ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

សឡសាទនិយសុត្ត ពោធិបច្ឆិយនន្តិយាញ្ចកុប្បសឡសាវន្តិអយនន្ត

(៧៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យវាទមុខទៅមានការទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ចណ្តាធម៌ទាំងនោះ កុសល-
 ធម៌នោះ តើដូចម្តេច កុសលធម៌នោះ គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ សម្មប្បដ្ឋាន ៤
 វន្តិចារ ៤ វន្តិយេ ៤ ពលៈ ៥ ពោជ្ឈន្តិ ៧ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយ
 អង្គ ៨ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កិក្ខុកុសលសន្តានន្ត ធ្វើឲ្យច្បាស់ឲ្យ
 ចេកៅមុត្តិ និវិចញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានកាសវិៈ ព្រោះអស់ទៅនៃកាសវិៈ
 ទាំងឡាយ ដោយចក្ខុវេទនាសង្ខារ ក្នុងចក្ខុវេទនា សម្រេចសម្រាន្តទៅ
 ដោយវិយាចថ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបឲ្យទេសនានោះ
 អតមានសល់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់ឲ្យទេសនានោះអត
 មានសេសសល់ហើយ ក៏នឹងកេចក្តួលវេលក្នុងដីនិច្ចាសដ៏ព្រះអង្គនោះ
 ទៅទៀតគ្នា សមណៈឫព្រាហ្មណ៍ទៀត កាលបើដឹង ក៏នឹងដឹង
 ជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវេរ ។

(៧៦) អបរំ បទ កន្តេ ឯកនាទុត្តរិយំ យថា
 កកវំ ធម្មំ ទេសេតិ អាយតនបណ្ណត្តិសុ ។ ធម៌មាធិ
 កន្តេ អដ្ឋត្តិកតាហិវាធិ អាយតនាធិ ធកុរុញោ
 រូបា(១) ច សោតញ្ច(២) សន្ទា ច យានញ្ច(៣) តន្ទា ច
 ធិត្តំ ច(៤) រសា ច កាយោ ច(៥) ដោម្ពញ្ចា ច ខេតោ
 ច(៦) ធម្មា ច ។ ឯកនាទុត្តរិយំ កន្តេ អាយតន-
 បណ្ណត្តិសុ តំ កកវំ អសេសមគិជាធាតិ តំ កកវំតោ
 អសេសមគិជាធាតោ ទុត្តរំអភិញ្ញយ្យំ(៧) ធនុតិ យទតិ-
 ជាធំ អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ កកវតា
 កិយ្យោកិញ្ញករោ អស្ស យទិធំ អាយតនបណ្ណត្តិសុ ។

(៧៧) អបរំ បទ កន្តេ ឯកនាទុត្តរិយំ យថា
 កកវំ ធម្មំ ទេសេតិ កត្តាវក្កន្តិសុ ។ ចកស្សា
 វេសា កន្តេ កត្តាវក្កន្តិយោ ។ វេស បទ កន្តេ

១ ឧ. ព្រាហ្ម ។ ២ ឧ. សោតញ្ច ។ ៣ ឧ. យានញ្ច ។ ៤ ឧ. ធិត្ត យេ ។
 ៥ ឧ. កាយោ យេ ។ ៦ ឧ. ខេតោ យេ ។ ៧ ឧ. ញ្ចុតិ ។

(៧៦) ចតិក្រព្រះអន្តរិយម្រឹម ពាក្យនាទុត្តរិយំ ទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងកាយកម្មបណ្ណត្តិ គឺកិរិយាញ្ចាតិ
 បុគ្គលទ្យស្តារល់ទូកាយកម្មៈទាំងឡាយ ដោយទេសភាណ ទេសនាខ្លះ
 ច្រាសក្រែលនិ ។ ចតិក្រព្រះអន្តរិយម្រឹម កាយកម្មៈទាំងឡាយនាទុ
 ក្នុង ៦ នាទីក្រៅ ៦ នេះ គឺចក្ក ១ ប្រេ ១ សោតៈ ១ សទ្ធា ១ យានៈ ១
 តន្តៈ ១ ធិត្ត ១ រស ១ កាយ ១ ដោម្ពព្វៈ ១ ខេតោ ១ ធម្មៈ ១ ។
 ចតិក្រព្រះអន្តរិយម្រឹម នេះជាទេសនាដ៏ច្រាសក្រែល ក្នុងកាយកម្មបណ្ណត្តិទាំង-
 ឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រោសច្បាស់ទូរទេសនានោះ អកថាន
 សល់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ប្រោសច្បាស់ទូរទេសនានោះ អកថាន
 សេសសល់ហើយ នឹងរកបុគ្គលដែលគួរដឹងច្បាស់ ជាទីព្រះអន្តរិយ
 ទៀតនាម សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទៀត កាលបើដឹង ក៏នឹងដឹងទូរជាទី
 ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងកាយកម្មបណ្ណត្តិទាំងឡាយ ក៏មិនមានដែរ ។

(៧៧) ចតិក្រព្រះអន្តរិយម្រឹម ពាក្យនាទុត្តរិយំ ទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងដំណើរចុះកាន់ភពិទាំងឡាយ ដោយ
 ទេសភាណ ទេសនាខ្លះ ច្រាសក្រែលនិ ។ ចតិក្រព្រះអន្តរិយម្រឹម
 ដំណើរចុះកាន់ភពិទាំងឡាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ចតិក្រព្រះអន្តរិយម្រឹម

សម្បទានិយស្ត្រ ចនស្សោ គត្តាវគ្គនិយ

ឯកោច្ឆា អសម្បជានោ^(១) មាតុ កុច្ឆិ ឌិក្កមតិ
 អសម្បជានោ មាតុ កុច្ឆិស្មី ហតិ អសម្បជានោ
 មាតុ កុច្ឆិម្ហា ធិក្កមតិ អយំ ចមរំ កន្ត គត្តាវគ្គនិ ។
 ឬទ ចមរំ កន្ត ឥនេកោច្ឆា សម្បជានោ ហិ ខោ^(២)
 មាតុ កុច្ឆិ ឌិក្កមតិ អសម្បជានោ មាតុ កុច្ឆិស្មី
 ហតិ អសម្បជានោ មាតុ កុច្ឆិម្ហា ធិក្កមតិ អយំ
 ទុតិយា គត្តាវគ្គនិ ។ ឬទ ចមរំ កន្ត ឥនេកោច្ឆា
 សម្បជានោ មាតុ កុច្ឆិ ឌិក្កមតិ សម្បជានោ មាតុ
 កុច្ឆិស្មី ហតិ អសម្បជានោ មាតុ កុច្ឆិម្ហា ធិក្កមតិ
 អយំ គតិយា គត្តាវគ្គនិ ។ ឬទ ចមរំ កន្ត
 ឥនេកោច្ឆា សម្បជានោ^(៣) មាតុ កុច្ឆិ ឌិក្កមតិ
 សម្បជានោ មាតុ កុច្ឆិស្មី ហតិ សម្បជានោ មាតុ
 កុច្ឆិម្ហា ធិក្កមតិ អយំ ពតុត្តា^(៤) គត្តាវគ្គនិ ។
 ឯតទានុត្តរិយំ កន្ត គត្តាវគ្គនិសុ ។

១ ឧ. អសម្បជានោ លើ ។ ២ ឧ. សម្បជានោ ខោ ។ ហំ ខោនិ ឧ ទំស្សនិ ។
 ៣ ឧ. សម្បជានោ លើ ។ ៤ ឧ. ពតុត្តា ។

សម្បទានិយស្ត្រ ជំណើរចុះកាន់ភិក្ខុ ២ យ៉ាង

សត្វក្ខន្ធខ្លុះក្នុងវិលាកនេះ ចុះកាន់វែងមាតា ក៏ដឹងខ្លួន បំភរនៅក្នុងវែង
 មាតា ក៏ដឹងខ្លួន ប្រសូតចេញចាកវែងមាតា ក៏ដឹងខ្លួន នេះជាជំណើរ
 ចុះកាន់ភិក្ខុ ១ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យទានមុខនៅមានទៀត
 សត្វក្ខន្ធខ្លុះក្នុងវិលាកនេះ ចុះកាន់វែងមាតា ក៏ដឹងខ្លួន តែបំភរនៅក្នុងវែង
 មាតា ក៏ដឹងខ្លួន ប្រសូតចេញចាកវែងមាតា ក៏ដឹងខ្លួន នេះជា
 ជំណើរចុះកាន់ភិក្ខុ ២ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យទានមុខនៅមាន
 ទៀត សត្វក្ខន្ធខ្លុះក្នុងវិលាកនេះ ចុះកាន់វែងមាតា ក៏ដឹងខ្លួន បំភរនៅក្នុង
 វែងមាតា ក៏ដឹងខ្លួន លុះប្រសូតចេញចាកវែងមាតា ក៏ដឹងខ្លួនទៅវិញ
 នេះជាជំណើរចុះកាន់ភិក្ខុ ៣ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យទាន
 មុខនៅមានទៀត សត្វក្ខន្ធខ្លុះក្នុងវិលាកនេះ ចុះកាន់វែងមាតា ក៏ដឹងខ្លួន
 បំភរនៅក្នុងវែងមាតា ក៏ដឹងខ្លួន ប្រសូតចេញចាកវែងមាតា ក៏ដឹងខ្លួន នេះជា
 ជំណើរចុះកាន់ភិក្ខុ ៤ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទសនាដ៏ច្រើនស្រី
 ក្នុងជំណើរចុះកាន់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដក វិយតិកាយស្ស បាដិវគ្គ

[៧៨] អថា បទ កន្លៃ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 ភគវា នង្គំ ទោសេតិ អាទេសទវិទាសុ ។ ធម្មស្សោ
 ធម៌ត្តេន អាទិសតិ ឯវិមិ តេ មនោ ឥត្តម្បិ តេ
 មនោ ឥតិមិ តេ ចិត្តន្តិ ។ សោ តហុ ចេមិ
 អាទិសតិ តថេវ តំ ហោតិ លោ អញ្ញាជាតិ^(១) ។
 អយំ ថវមា អាទេសទវិទា ។ បុន ចថា កន្លៃ
 ឥនេកញ្ចោ ន ហេវ ទោ ធម៌ត្តេន អាទិសតិ
 អមិច ទោ មនុស្សនំ វា អមនុស្សនំ វា ទេវតា-
 នំ វា សន្តំ សុត្វា អាទិសតិ ឯវិមិ តេ មនោ ឥត្ត-
 ម្បិ តេ មនោ ឥតិមិ តេ ចិត្តន្តិ ។ សោ តហុ កេមិ
 អាទិសតិ តថេវ តំ ហោតិ លោ អញ្ញាជាតិ^(២) ។ អយំ

១-២ ឧ. ឧ. អញ្ញាថា ។

សុត្តន្តបិដក វិយតិកាយ បាដិវគ្គ

[៧៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យវាទីមុខនៅមានទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគច្រើនសម្តែងធម៌ ក្នុងការទេសនាវិធី នីវិធីសម្រាប់តាយ
 ទាំងឡាយ ដោយទេសនាណា ទេសនាខ្លះ ច្រើនក្រែលនិ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការទេសនាវិធីនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចេះតាយភាមនិមិត្ត^(១) ថា ចិត្ត
 របស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នក មានប្រការយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់
 អ្នកដូច្នោះខ្លះ ។ ពោះបីបុគ្គលនោះ តាយច្រើនទៅទៀត ចិត្តនោះ
 ក៏ដូច្នោះឯង មិនមែនជាយ៉ាងដទៃទេ ។ នេះចាត់ជា ការទេសនាវិធី
 ទី ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យវាទីមុខនៅមានទៀត បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបានតាយភាមនិមិត្ត ក៏ទេ គ្រាន់តែស្តាប់
 សំឡេងក្នុងមនុស្សនិងមនុស្ស ឬទៅតាមទាំងឡាយ ហើយទើបតាយថា
 ចិត្តរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នោះខ្លះ ចិត្តរបស់
 អ្នកដូច្នោះខ្លះ ។ ពោះបីបុគ្គលនោះ តាយច្រើនទៅទៀត ចិត្តនោះ
 ក៏ដូច្នោះឯង មិនមែនទៅជាយ៉ាងដទៃទៀតទេ ។ នេះ ចាត់ជា

១ និមិត្តមាន ៣ ប្រការ គឺអាគននិមិត្ត តាយនិមិត្តដែលមកដល់ត្រូវតាមហេតុ ដែល
 ខ្លួនចាប់ដំណាក់ ១ គតិនិមិត្ត តាយនិមិត្តដែលចុកលើទំនើងនិមិត្ត ១ ឋាននិមិត្ត តាយនិមិត្ត
 ដែលបុគ្គលនិយាយដិតខ្លួន ១ ។ ដីកា ។

សម្បទានិយមសុត្តន្ត ឥតិយ អាទេសវិទា

ទុតិយា អាទេសវិទា ។ បុន ចបរំ កន្តេ និទេ-
 កកោ ឈ ហោ ទោ និមិត្តេន អាទិសតិ ជាបិ(១)
 មទុស្សនំ វា អមទុស្សនំ វា នេវតានំ វា សទ្ធិំ សុត្វា
 អាទិសតិ អមិច ទោ វិតក្កយតោ វិទារយតោ វិតក្ក-
 វិញ្ញាសទ្ធិំ សុត្វា អាទិសតិ ឯវិមិ តេ មនោ ឥត្តម្បិ តេ
 មនោ ឥតិមិ តេ ចិត្តន្តិ ។ សោ តហុញ្ញេបិ អាទិសតិ
 កថេវ តំ ហោតិ ធា អញ្ញជាតិ ។ អយំ តតិយា
 អាទេសវិទា ។ បុន ចបរំ កន្តេ និទេកកោ ឈ ហោ
 ទោ និមិត្តេន អាទិសតិ ជាបិ មទុស្សនំ វា អម-
 ទុស្សនំ វា នេវតានំ វា សទ្ធិំ សុត្វា អាទិសតិ ឈ-
 វិតក្កយតោ វិទារយតោ វិតក្កវិញ្ញាសទ្ធិំ សុត្វា អាទិ-
 សតិ អថទោ វិតក្កវិទារសមាទិ(២) សមាមទ្ធស្ស
 ចេតសា ទេតោ បរិច្ច បដាជាតិ យថា ឥមស្ស ភោតោ
 មនោសដ្ឋាវា បណិហិតា តថា ឥមស្ស ចិត្តស្ស

១ ខ. ចបិ ។ ២ ខ. ឥមិ ច ហោ អវិទ្ធិ អវិហរំ សមាទិ ។ ឃ. ឥមិ ច ហោ
 វិតក្កវិទារសមាទិ ។

សម្បទានិយមសុត្តន្ត អាទេសវិទិ ទី ៣

អាទេសវិទិ ទី ២ ។ បកិក្រព្រះអន្តិជ័ចម្រើន ពាក្យទានិមុខនៅមាន
 ទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបានតាយភាមនិមិត្ត ទាំងមិន-
 បានស្តាប់សំឡេងនៃពួកមនុស្ស និងឥមមនុស្ស ឬទៅភាទាំងឡាយទេ ក៏
 តាយត្រូវដែរ ចុំវិញ លុះតែបានស្តាប់សំឡេង ដែលផ្សាយចេញកំពី
 សេចក្តីត្រិះរិះ របស់អ្នកដែលកំពុងនឹក កំពុងគិត ក៏តាយថា ចិត្តរបស់អ្នក
 យ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នោះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នោះខ្លះ ។
 ពោះបីបុគ្គលនោះ តាយច្រើនទៅទៀត ចិត្តនោះក៏ដូច្នោះនឹង មិនទាន់
 ដាច់ដាច់ទេ ។ នេះចាត់ជាអាទេសវិទិ ទី ៣ ។ បកិក្រព្រះអន្តិ
 ជ័ចម្រើន ពាក្យទានិមុខ នៅមានទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 មិនបានតាយភាមនិមិត្ត ទាំងមិនបានស្តាប់សំឡេងនៃពួកមនុស្ស និងឥម-
 មនុស្ស ឬទៅភាទាំងឡាយ ហើយតាយទេ នឹងថាបានស្តាប់សំឡេង
 ដែលផ្សាយចេញកំពីសេចក្តីត្រិះរិះ របស់អ្នកដែលកំពុងនឹក កំពុងគិត
 ហើយតាយក៏ទៅដែរ តែថា បុគ្គលនោះ កំណត់ជីវិតចិត្តរបស់អ្នកដែល
 ចូលកាន់វិតក្កវិទារសមាទិ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបានថា បុគ្គលជ័ចម្រើនទៅ
 កម្ពស់ទុកនូវវិទារសមាទិ ដោយប្រការណា ចិត្តរបស់បុគ្គលនេះ នឹង

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស បារិវាទោ

អនន្តរា ឥមំ បាឆ(១) វិចគ្គំ វិចគ្គោស្សតិភិ ។ សោ
តហុញ្ញេមិ អាទិសតិ តាទេវំ តំ ហោតិ នោ អញ្ញថា-
តំ ។ អយំ កន្តេ ចតុត្តា អាទេសធវិទា ។ ឯតទា-
នុត្តរិយំ កន្តេ អាទេសធវិទាសុ ។

[៧៧] អថំ ចទ កន្តេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
កតកំ ចង្កំ នេសេតិ ធម្មនុសមាចត្តិសុ ។ ចតស្សន្ត
ឥមា កន្តេ ធម្មនុសមាចត្តិហោ ។ ឥទ កន្តេ
ឯតទោ សមណោ កំ ព្រាហ្មណោ កំ អាតម្បមន្ទាយ
ចតានមន្ទាយ អនុយាតមន្ទាយ អប្បមាទមន្ទាយ ស-
ម្មាមនសិការមន្ទាយ តថារូបំ នេតាសមាធិ ធុសតិ
យថាសមាហិតេ ចិត្តេ ឥធមេវំ កាយំ ទុទ្ធំ បាទតណា
អនោ តេសមតុត្តា តចបរិយទ្ធំ ប្បវន្តាធម្មការស្ស
អសុចិទោ ចទ្ធវេត្តតិ អត្ថំ ឥមស្មិ កាយេ តេសា
លោមា នទា នន្តា តថោ មិសំ នហារូ អដ្ឋិ

១១. អមំ ពាម ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បារិវាទោ

នីកវលំវិកត្តុះ ឈ្មោះនេះមិនមានចម្លោះ ពោះចម្បុកលោះ ខាយច្រើន
ទៅទៀត ចិត្តនោះ ក៏ដូច្នោះឯង មិនមែនជាយ៉ាងដទៃទេ ។ បពិត្រ
ព្រះគន្ធិដ៏ចម្រើន នេះចាត់ជាអាទេសនវិធី ២ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងអាទេសនវិធីទាំងឡាយ ។

[៧៧] បពិត្រព្រះគន្ធិដ៏ចម្រើន ពាក្យទានិមុខនៅមានទៀត ព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងទស្សនសមាចត្តិ(១)ទាំងឡាយ ។ បពិត្រ
ព្រះគន្ធិដ៏ចម្រើន ទស្សនសមាចត្តិទាំងនេះមាន ២ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះ
គន្ធិដ៏ចម្រើន សមណៈប្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តី
ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងកម្ពស់
ទំ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងច្រកបរឿយ ។ អាស្រ័យសេចក្តី
មិនប្រចាន អាស្រ័យ ខ្លះសេចក្តីធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃ កាលបើចិត្ត
ខ្លាច់ខ្លួនហើយយ៉ាងណា ក៏បានខ្លួនចេតោសមាធិ មានសភាពយ៉ាង
នោះ ក៏ពិចារណាយើង ខ្លះកាយនេះឯង ទានិលើកំណត់បុគ្គលធីនិទ្ធវិ
មក ទានិក្រោម កំណត់ចុះសត់ចុះទៅ មានស្បែកក្រំក្រាម ដែល
ពេញទៅដោយរបស់មិនស្អាត មានប្រការផ្សេង ១ មាននៅក្នុងកាយ
នេះ គឺសក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ភ្លើង

១ អន្តិកថា ថា សំដៅយកបឋមស្ថានសមាចត្តិ ដែលព្រះយោធិធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ចំពោះ
អាការៈ ៣២ មានសក់ជាដើមឲ្យកើតឡើង ដោយបដិព្វល ។

សម្បទានិយស្ត្រ ចេស្ត្រា ស្សនសមាចគ្គិយោ

អដ្ឋិមិត្តំ វគ្គំ បាធរយំ យកានំ កកិលោមកំ មិហាកំ
 បញ្ចាសំ អន្តំ អន្តុកុណំ ឧធរយំ ករិសំ មិត្តំ សេច្ឆំ
 បុត្រោ លោហិតំ សេនោ មេនោ អស្សុ វសា
 ទេនោ សិវ្យាទិកា លសិកា មុត្តន្តិ អយំ បថមា
 ធស្សនសមាចគ្គិ ។ បុន ចបរំ កន្ត ឥនេ-
 កេត្រោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្ទាយ
 ។ មេ ។ គងារូបំ មេតោសមាធិ ដុសតិ យថា-
 សមាហិតេ ចិត្តេ ឥមមេវ កាយំ ឧត្តំ ចានតលា
 អនោ កេសមត្តកា តចបរិយន្តំ ប្បន្ទានប្បការស្ស
 អស្មចិយោ បច្ចុវេក្កតិ អត្ថិ ឥមស្មិ កាយេ កេសា
 លោមា ។ មេ ។ លសិកា មុត្តំ^(១) អតិក្កម្ម ច
 បុរិសស្ស ធរិមសលោហិតំ អដ្ឋិ បច្ចុវេក្កតិ អយំ
 ទុតិយា ធស្សនសមាចគ្គិ ។ បុន ចបរំ កន្ត ឥនេ-
 កេត្រោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្ទាយ
 ។ មេ ។ គងារូបំ មេតោសមាធិ ដុសតិ យថាស-
 មាហិតេ ចិត្តេ ឥមមេវ កាយំ ឧត្តំ ចានតលា
 អនោ កេសមត្តកា តចបរិយន្តំ ប្បន្ទានប្បការស្ស

១ ម. មុត្តន្តិ ទិស្សិ ។

សម្បទានិយស្ត្រ ចេស្ត្រា ស្សនសមាចគ្គិ ២

ខ្លុក្កនិដ្ឋិ ចាច មេដ្ឋនិ ម្លើម វាវ ក្រពះ ស្លក រោពារៀនធំ
 រោពារៀនតូច កហារថ្មី កហារចាស់ ច្រមាត់ ស្រស ខ្លុះ
 ឈាម ភ្លើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកក្អក ខ្លាញ់វាវ ទឹកមាត់ ទឹកសម្បូរ
 ទឹកអិល ទឹកម្លូត នេះជាឧស្សនសមាចគ្គិ ១ ។ ចពិគ្រព្រះអង្គជីវចម្រើន
 ពាក្យទានិមុខនៅមានទៀត សមណៈប្បព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 កាស្រីយេសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ។ មេ ។ កាលបើចិត្ត
 ខ្លាច់ខ្លួនហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតោសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ
 គឺចារណារឿយត្រូវកាយនេះឯង ទានិលើកំណើតបានដើរច្រើនមក ទានិ
 ក្រោមកំណើតពុទ្ធិសក់ចុះទៅ មានវិស្សកុំព័ទ្ធពិគ្រេវ ដែលពេញដោយ
 ចេស្តិមិស្តាមាចប្រការផ្សេង ។ មាននៅក្នុងកាយនេះ គឺសក់ រោម
 ។ មេ ។ ទឹកអិល ទឹកម្លូត ហ្វូតដល់ទៅវិចារណា នូវពណិសម្បូរ
 សាច់ ឈាម ខ្លឹម របស់បុរស នេះជាឧស្សនសមាចគ្គិ ២ ។ ចពិគ្រ
 ព្រះអង្គជីវចម្រើន ពាក្យទានិមុខនៅមានទៀត សមណៈប្បព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ កាស្រីយេសេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស ។ មេ ។
 កាលបើចិត្តខ្លាច់ខ្លួនហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតោសមាធិ មានសភាព
 យ៉ាងនោះ គឺចារណារឿយត្រូវកាយនេះឯង ទានិលើកំណើតបានដើរ
 ច្រើនមក ទានិក្រោមកំណើតពុទ្ធិសក់ចុះទៅ មានវិស្សកុំព័ទ្ធពិគ្រេវ ដែល
 ពេញដោយចេស្តិមិស្តាមាចប្រការផ្សេង ។ មាននៅក្នុងកាយនេះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អសុចិរោ បច្ចុវេក្ខតិ អត្ថំ វេទស្មី កាយេ
 កេសា លោមា ។ មេ ។ លសិកា មុត្តំ អតិក្កម្ម
 ច បុរិសស្ស ធរិមំសលោហិតំ អដ្ឋិ បច្ចុវេក្ខតិ
 បុរិសស្ស ច វិញ្ញាណសោតំ បដាធាតិ ឧកយតោ
 អព្វោច្ឆិច្ឆំ ឥធលោកេ បតិដ្ឋិតត្ស បរលោកេ បតិដ្ឋិ-
 តត្ស អយំ ភតិយា នស្សនសមាបត្តិ ។ បុន ចបរំ
 កន្តេ ឥធលេកេច្ឆោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 អាគប្បមន្ទាយ ។ មេ ។ លសិកា មុត្តំ អតិក្កម្ម ច
 បុរិសស្ស ធរិមំសលោហិតំ អដ្ឋិ បច្ចុវេក្ខតិ បុរិសស្ស
 ច វិញ្ញាណសោតំ បដាធាតិ ឧកយតោ អព្វោច្ឆិច្ឆំ
 ឥធលោកេ អប្បតិដ្ឋិតត្ស បរលោកេ អប្បតិដ្ឋិតត្ស
 អយំ ចតុត្តា^(១) នស្សនសមាបត្តិ ។ ឯតទានុត្តរិយំ
 កន្តេ នស្សនសមាបត្តិសុ ។

១ ម. ចតុត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាដិកវគ្គ

ភិសកំ រោម ។ មេ ។ ទិករិសេ ទិកម្មត្រ ហ្វូតដល់ទៅពិចារណា
 ពណិសម្បុរ សាចំ ឈាម ផ្អែង ចេសំបុរស ចាំនីដីច្បាស់ទូរវិញ្ញាណ-
 សោត^(១)ចេសំបុរស ដែលមិនដាច់ចេញជាពីរចំណែក គឺភានិវេក្ខន្តិ
 លោកនេះ ១ ផ្នែក ភានិវេក្ខន្តិលោកទានីមុខ ១ ផ្នែក នេះជាទស្សន-
 សមាបត្តិទី ៣ ។ ចតិព្រហ្មះអន្តិដិចារម្រឹម ពាក្យទានីមុខនៅមានទៀត
 សមណៈប្បព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម
 ជាគ្រឿងផុតតិលេស ។ មេ ។ ទិករិសេ ទិកម្មត្រ ហ្វូតដល់ទៅ
 ពិចារណាពណិសម្បុរ សាចំ ឈាម ផ្អែង ចេសំបុរស ចាំនីដីច្បាស់
 ទូរវិញ្ញាណសោតៈ ចេសំបុរស ដែលមិនដាច់ចេញ ជាពីរចំណែក
 គឺមិនភានិវេក្ខន្តិលោកនេះ ១ ផ្នែក មិនភានិវេក្ខន្តិលោកទានីមុខ ១ ផ្នែក
 នេះជាទស្សនសមាបត្តិទី ២ ។ ចតិព្រហ្មះអន្តិដិចារម្រឹម នេះជាទសមា-
 ដិចារសិវិក្រវលន្តិ ក្នុងទស្សនសមាបត្តិទាំងឡាយ ។

១ គឺជាឈ្មោះរបស់វិញ្ញាណ តែបានជាឈ្មោះថា វិញ្ញាណសោតៈ ទូរ្យៈ ព្រោះវិញ្ញាណ
 នេះលើក្រច្រព្រឹត្តទៅមិនដាច់ដូចខ្សែទំព័រ គឺថាវិញ្ញាណនោះ លុះតែបានអន្តរប្បញ្ជ័យ អំពីមុន
 ហើយ ទើបឲ្យដាច់ច្រើននឹងអន្តរប្បញ្ជ័យ ដែលកើតបានក្រោយទៀត ។

សម្បទានវិធានសុត្តន្តបិដក

(៨០) អបរំ បទ កន្លេ ឯតនាទុត្តិយំ យថា

កកវា ធម្មំ នេសេតិ បុគ្គលបណ្ឌិត្តិសុ^(១) ។

សត្តិមេ កន្លេ បុគ្គលា ឧកតោកាកវិមុត្តោ បញ្ញា -

វិមុត្តោ កាយសត្តិ ធិដ្ឋិប្បត្តោ សន្ធាវិមុត្តោ

• ១. បុគ្គលបណ្ឌិត្តិសុ ។

សម្បទានវិធានសុត្តន្តបិដក ទី ១៣

(៨០) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនោះមានន័យដូច្នោះ ព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងដល់ ក្នុងបុគ្គលបណ្ឌិត្តិកាំងឡាយ ដោយទេសនា
ណា ទេសនាខ្លះ ច្រើនស្រីក្រែវលន៍ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលតាំង
វេ ពួកនេះ គឺ ឧកតោកាកវិមុត្តបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលរួចចាកចំណែកខាង
ពីរ^(១) ១ បញ្ញាវិមុត្តបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលរួចចាកអាសវៈដោយបញ្ញា^(២) ១
កាយសត្តិបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលធ្វើឲ្យច្បាស់ ទូរណ៍នាមស្សៈ ដែលខ្លួន
ជាប់ក្រៅ^(៣) ១ ធិដ្ឋិប្បត្តបុគ្គល គឺ បុគ្គលដែលដល់ខ្លួនសេចក្តីឃើញ
ច្បាស់^(៤) ១ សន្ធាវិមុត្តបុគ្គល គឺបុគ្គលរួចចាកអាសវៈ ដោយសន្ធា^(៥) ១

• ១ រួចចាកកាយ ដោយអរូបសមាធិ • រួចចាកតាមការដោយឧត្ត • សំដៅយក
បុគ្គល ៥ ពួក គឺបុគ្គលដែលរួចចាកអរូបសមាធិ ៤ អរូបសមាធិច្រើន ១ ហើយចំណា-
ណាខ្លះសង្ខារទើបបានសម្រេចព្រះអរហន្ត ៤ ពួក អតីតាមិបុគ្គលដែលរួចចាកទិកេន ហើយ
បានសម្រេចព្រះអរហន្ត ១ ពួក រួមត្រូវជា ៥ ពួក ។ ២ សំដៅយកបុគ្គល ៥ ពួក គឺ សុត្ត-
វិបស្សនបុគ្គល • ពួក បុគ្គលដែលរួចចាកឈានខាង ៤ ហើយទើបបានសម្រេចអរហន្ត ៤
ពួក រួមត្រូវជា ៥ ពួក ។ បុគ្គលតាំងនេះ មិនបានជាប់ក្រៅវិហោរ ៥ ទេ ត្រាខ្លះឃើញដោយ
បញ្ញាប៉ុណ្ណោះ ហើយក៏អស់អាសវៈទៅ ។ ៣ បុគ្គលគួរបាននូវឈានស្សៈដូចហើយទើបធ្វើ
ឲ្យដាច់ច្បាស់នូវព្រះនិរោធដាវាទក្រោយ សំដៅយកបុគ្គល ២ ពួក គឺកំរិត្រីបុគ្គលដែល
បានសម្រេចសោភាវត្តិផល រហូតដល់បុគ្គលដែលបានសម្រេចអរហន្តឧត្ត ។ ៤ សំដៅយក
បុគ្គល ២ ពួក គួរបាននិកាយសត្តិបុគ្គលដែរ ប៉ុន្តែបុគ្គលតាំងនេះបានដឹងច្បាស់នូវអរិយសព្វ
៤ ប្រការដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន ។ ៥ បុគ្គលនេះបានដឹងច្បាស់នូវអរិយសព្វ ៤ ប្រការ ដូចគ្នា
នឹងធិដ្ឋិប្បត្តបុគ្គលដែរ ប្រាកដសន្ធាវិមុត្តបុគ្គលនេះ មានសេចក្តីជឿសំរាប់ចំណែកច្រើនណាៈ
នៃមនុស្សចំណែកខាងដើម ហើយទើបអស់វិសេស ធិដ្ឋិប្បត្តបុគ្គលនោះ មានបញ្ញាជាច្រៀង
កាត់កំលែសដ៏ធុរក្រា ពួកខណៈនៃមនុស្សចំណែកខាងដើម ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស បាណិវគ្គោ

ធម្មាទុសារី សទ្ធាទុសារី ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លេ

បុគ្គលបណ្ឌិត្តសុ(១) ។

[៨០] អបរំ ចន កន្លេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា កកវា

ធម្មំ នេសេតិ បដានេសុ ។ សត្តិមេ កន្លេ ពោជ្ឈង្គា

សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ វិវិយ-

សម្ពោជ្ឈង្គោ ធម្មិកសម្ពោជ្ឈង្គោ បស្សនិសម្ពោជ្ឈង្គោ

សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ ។ ឯតទា-

នុត្តរិយំ កន្លេ បដានេសុ ។

* ១. បុគ្គលបណ្ឌិត្តសុ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិវគ្គ

ធម្មាទុសារីបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលលើកឡើង ។ ត្រូវ (មន្ត្រីដែលមានចេញ(១)
ជាប្រធាន) ១ សទ្ធាទុសារីបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលលើកឡើង ។ ត្រូវធម៌
គឺ ចេញដោយសទ្ធា(២) ១ ។ ចំពោះព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏
ប្រសើរក្រៃលែង ក្នុងបុគ្គលចេញកិច្ចវិទ្យាយ ។

[៨១] ចំពោះព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនាងមុខនៅមានករណីទៀត
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងចោលធម៌ គឺ ពោជ្ឈង្គតាំង ៧
ដោយទេសនាណា ទេសនាខ្លះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ ចំពោះព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពោជ្ឈង្គនេះមាន ៧ យ៉ាង គឺ សតិសម្ពោជ្ឈង្គ ១ ធម្មវិចយ-
សម្ពោជ្ឈង្គ ១ វិវិយសម្ពោជ្ឈង្គ ១ ធម្មិកសម្ពោជ្ឈង្គ ១ បស្សនិសម្ពោជ្ឈង្គ ១
សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ(៣) ១ ។ ចំពោះព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ក្នុងបុគ្គលធម៌វិទ្យាយ ។

១-២ សំដៅយកសោភាវដ្ឋិមន្តបុគ្គលតែមួយពួកចុះឈ្មោះ ។ គឺសោភាវដ្ឋិមន្តបុគ្គលដែល
ផ្តល់ចិត្ត ដើម្បីឱ្យបានសម្រេចសោភាវដ្ឋិផល ជាអ្នកមានចក្ខុវិស័យដ៏ត្រូវវិញ ដឹកនាំឱ្យចម្រើន
ទ្រវិវិយមន្តដែលមានចេញជាទីកាំង ហៅថា ធម្មាទុសារីបុគ្គល ។ សោភាវដ្ឋិមន្តបុគ្គល
ដែលផ្តល់ចិត្តដើម្បីឱ្យបានសម្រេចទ្រវិស័យសោភាវដ្ឋិផល ជាអ្នកមានសុវត្ថិយដ៏ត្រូវវិញ ដឹកនាំឱ្យ
ចម្រើនទ្រវិវិយមន្តដែលមានសទ្ធាជាទីកាំង ហៅថា សទ្ធាទុសារីបុគ្គល ។ កន្លែងព្រះអង្គតាំង
៧ ។ ៣ ចូរមើលធម៌យល់ចូលរៀន របស់ពោជ្ឈង្គតាំង ៧ នេះ ក្នុងមហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ
វិយាគិកាយ មហាវគ្គ ខាងលើមជ្ឈិមិ ។

សម្បទានិយមន្ត ចក្ខុវិស័យ

(៨២) អយំ បទ ករុណ ឯតនាទុក្ខវិយំ យថា កកវា
 ចង្កំ ទេសេតិ បដិបទាសុ ។ ចតុស្សោ វេទា ករុណ
 បដិបទា ទុក្ខាបដិបទា ទទ្ធាកិញ្ញា ទុក្ខាបដិបទា
 ទិប្បាភិញ្ញា សុខាបដិបទា ទទ្ធាកិញ្ញា សុខាបដិបទា
 ទិប្បាភិញ្ញាតិ តត្រ ករុណ យាយំ បដិបទា ទុក្ខា
 ទទ្ធាកិញ្ញា អយំ បទ ករុណ^(១) បដិបទា ទុក្ខយេវេវ
 ហីនា អក្កាយតិ ទុក្ខត្តា ច ទទ្ធាត្តា ច ។ តត្រ
 ករុណ យាយំ បដិបទា ទុក្ខា ទិប្បាភិញ្ញា អយំ បទ
 ករុណ^(២) បដិបទា ទុក្ខត្តា ហីនា អក្កាយតិ ។ តត្រ
 ករុណ យាយំ បដិបទា សុខា ទទ្ធាកិញ្ញា អយំ បទ
 ករុណ^(៣) បដិបទា ទទ្ធាត្តា ហីនា អក្កាយតិ ។
 តត្រ ករុណ យាយំ បដិបទា សុខា ទិប្បាភិញ្ញា

១-២-៣ ១. ២. ៣ អយំ ករុណ ។

សម្បទានិយមន្ត ចតិបទា ៤ យ៉ាង

(៨៦) ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានភពៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភោគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងបដិបទាពាំងឡាយ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនាខ្លះ ច្រើនស្រែកស្រែក ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 បដិបទានេះ មាន ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខាបដិបទា ទទ្ធាកិញ្ញា ១ ទុក្ខាបដិបទា
 ទិប្បាភិញ្ញា ១ សុខាបដិបទា ទទ្ធាកិញ្ញា ១ សុខាបដិបទា ទិប្បា-
 ភិញ្ញា ១ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចណ្តាបដិបទាពាំង ៤ នោះ បដិបទា
 ណា ប្រកបដោយសេចក្តីលំបាក ក្រាស់ដីនីបានដោយយឹកយូរ ចតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះឯង វែមនិប្រាកដថា ថោកទាប ដោយ
 ចំណែកពាំងពីរ គឺប្រកបដោយសេចក្តីលំបាកផង យឹកយូរផង ។ ចតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចណ្តាបដិបទាពាំងនោះ បដិបទាណា ប្រកបដោយ
 សេចក្តីលំបាក តែក្រាស់ដីនីបានដោយឆាប់ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ច-
 និបទានេះឯង វែមនិប្រាកដថា ថោកទាប ព្រោះប្រកបដោយសេចក្តី
 លំបាក ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចណ្តាបដិបទាពាំងនោះ បដិបទាណា
 ប្រកបដោយសេចក្តីអាយ តែក្រាស់ដីនីបានដោយយឹកយូរ ចតិក្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះឯង វែមនិប្រាកដថា ថោកទាប ព្រោះក្រាស់
 ដីនីដោយយឹកយូរ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចណ្តាបដិបទាពាំងនោះ
 បដិបទាណា ប្រកបដោយសេចក្តីអាយ ពាំងក្រាស់ដីនីបានដោយឆាប់

សុត្តន្តបិដក វិយខំកាយស្ស បាធិវគ្គោ

អយំ បទ កន្លែង^(១) បដិបទា ទុកយេនេវ បណីតា
អក្កាយតិ សុទត្តា ច ទិច្ចត្តា ច ។ ឯតណទុត្តរិយំ
កន្លែ បដិបទាសុ ។

(៨៣) អបរំ បទ កន្លែ ឯតណទុត្តរិយំ យថា កកវា
ធម្មំ នេសេតិ កស្សសមាទារេ ។ វេទ កន្លែ ឯតោ
ន ទេវ មុសាវាទុបសញ្ញិកំ វាចំ កាសតិ ន ច វេក្ខតិយំ
បេសុណិយំ^(២) ន ច សារម្ពដំ ជយាបេត្តា^(៣) មត្តាមត្តា
ត^(៤) វាចំ កាសតិ ចិទាទវតី កាលេន ។ ឯតណទុត្ត-
រិយំ កន្លែ កស្សសមាទារេ ។

(៨៤) អបរំ បទ កន្លែ ឯតណទុត្តរិយំ យថា
កកវា ធម្មំ នេសេតិ បុរិសសីលសមាទារេ ។
វេទ កន្លែ ឯតោ សាទ្វា ចស្ស សាទ្វា ច ន ច

១ ឧ. ធម. ធម៌ រក្ខេ ។ ២ ឧ. ទ ច បេសុណិយំ ។ ៣ ឧ. ជយាបេត្តា ។
៤ ឧ. បកាពេ ៩ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយខំកាយ សាធិវគ្គោ

ចតិក្រព្រះអង្គជីវិតម្រឹម ចជីវិតនេះឯង វេមនីប្រាកដថា ប្រសើរដោយ
ចំណែកទាំង២ គឺ ប្រកបដោយសេចក្តីស្វាយផង ទាំងស្រស់ដ៏ដ្ឋាន
ដោយទាបផង ។ ចតិក្រព្រះអង្គជីវិតម្រឹម នេះជាទេសនា ដ៏ប្រសើរ
ក្នុងចជីវិតទាំងឡាយ ។

(៨៧) ចតិក្រព្រះអង្គជីវិតម្រឹម ពាក្យទានិមុទ នៅមានកៅរៀក
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងកស្សសមាទារ (កិរិយាប្រតិក្ក-
ល្តដោយវាចា) ដោយទេសនាណា ទេសនាខ្លះ ប្រសើរក្រៃលែង ។
ចតិក្រព្រះអង្គជីវិតម្រឹម បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនខំយាយសម្តីប្រកប
ដោយមុសាវាទផង មិនខំយាយពាក្យញុះញង់ ដែលធ្វើអន្សាចកបាក់
ផ្សេងពីគ្នាផង មិនខំយាយនូវពាក្យដែលកើត អំពីការច្រណាំងច្រវែង
ផង ជាអ្នកមិនប្រាថ្នាចង់ឈ្នះ ពិបាកណាដោយបញ្ញា (ទើបរាលផង)
ខំយាយនូវសម្តី គួរឱ្យអ្នកផងយកទុក ក្នុងហឫទ័យ តាមកាលក្លាផង ។
ចតិក្រព្រះអង្គជីវិតម្រឹម នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងកស្សសមាទារ ។

(៨៨) ចតិក្រព្រះអង្គជីវិតម្រឹម ពាក្យទានិមុទនៅមានកៅរៀក
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងបុរិសសីលសមាទារ ដោយទេសនា
ណា ទេសនាខ្លះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ ចតិក្រព្រះអង្គជីវិតម្រឹម បុគ្គល
ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសច្ចធម៌ផង មានសទ្ធាផង មិន

សម្បទានិយមន្ត្រី បតស្សោ អនុសាសនីវិធា

កុហកោ ឆ ច លបកោ ឆ ច ទេមិត្តិកោ ឆ ច
និប្បសិកោ ឆ ច លាកេន លាភំ និដ្ឋិតិសនកោ(១)
វង្រ្កិយេសុ កុត្តន្ទារោ កោជនេសុ មត្តញ្ញ(២) សម-
កាវី(៣) ជាភិយានុយោគមនុយុត្តោ អគន្ធិនោ អា-
រន្ធវិរិយោ ឈាយិ(៤) សតិមា កល្យាណច្យដិកាលោក
តតិមា និតិមា មតិមា(៥) ឆ ច កាយេសុ តិដ្ឋោ
សតោ ច និបកោ ចរេ ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្ត
បុរិសសីលសមាបារ ។

(៨៥) អបរិ បទ កន្ត ឯតទានុត្តរិយំ យថា
កកវំ ធម្មំ ទេសេតិ អនុសាសនីវិធាសុ ។
ចតស្សោ ឥមា កន្ត អនុសាសនីវិធា ។ ជាបាតិ
កន្ត កកវំ បរិ បុត្តលំ(៦) បច្ចត្តំ យោនិសោមន-
សិកាក អយំ បុត្តលោ យថានុសិដ្ឋំ តថាបដិបដ្ឋ-
មាធា តិណ្ណំ សញ្ញាជនំ បរិក្ខយា សោតាមន្តោ
ភរិស្សតិ អរិទិតាតទន្តោ និយកោ សម្មាទិមកយ-

១ ខ. និដិតិសីតា ។ ២ ខ. ច. កោជនេ មត្តញ្ញ ។ ៣ ខ. សម្មាទានិកា ។ ៤ ខ.
ញាយ ។ ៥ ខ. មតិមា ។ ៦ ខ. បបុត្តលំ ។

សម្បទានិយមន្ត្រី អនុសាសនីវិធា យ៉ាង

កុហកជន មិននិយាយស្រកយ (ហួសហេតុ) ផង មិននិយាយបញ្ជាក់
បញ្ជ្រឹងផង មិននិយាយគម្រាមគេផង មិននាំទៅទូរលាភ ដើម្បីលាភផង
ជាអ្នកមានគ្នាគ្រប់គ្រង ក្នុងវង្រ្កិយទាំងឡាយ ដឹងប្រមាណក្នុងកោដន
ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រកចរឿយ ។ ទូរសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿង
គ្លាក់សឹក មិនខ្ជិលច្រកូស ប្រាណ្ឌេសចក្តីព្យាយាម មានឈាម មានសក
មានបដិភាណជីវ្គ មានគតិ គឺ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងស្មុះទៅ មានប្រាជ្ញា
ជាគ្រឿងទ្រទ្រង់ មានគំនិត ជាអ្នកមិនជាប់ជក់នៅក្នុងកាមទាំងឡាយផង
មានសកិផង មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួនផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទេសជា
ទេសនាដ៏ច្រសើរ ក្នុងបុរិសសីលសមាបារ ។

(៨៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យទានិមុទ នៅមានភរទៅទៀត
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងអនុសាសនីវិធាទាំងឡាយ ដោយ
ទេសនាណា ទេសនាមុះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អនុសាសនីវិធានេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ជ្រាបទូលក្ខណៈ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះ
ព្រះអង្គជា បុត្តលានេះ កាលប្រតិបត្តិកាមគួរ ដល់ពាក្យច្រៀងច្រាវ ទ័ន
ព្រះជាសោតាមន្តបុត្តល ព្រោះអស់ទៅ ខែសំយោជនៈទាំងឡាយ ព្យ
ប្រការ មានកិរិយាមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុត្តលទៀតទាក់ មានកិរិយា

នោតិ ។ ជាតោតិ កន្តោ ភគវា បរំ បុគ្គលំ^(១) បច្ឆត្តំ
 យោធិសោមនសីកាវា អយំ បុគ្គលោ យថាទុសិដ្ឋំ
 តថា បដិបដ្ឋមាទោ តិណ្ណំ សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខយា
 វក្កៈនាសមោហាធំ តទុក្ខា សកតាតាមី ភវិស្សតិ ល-
 កំនេវ ឥមំ លោកំ អាតត្វា ដុត្តស្សន្តំ ភវិស្សតិ ។
 ជាតោតិ កន្តោ ភគវា បរំ បុគ្គលំ^(២) បច្ឆត្តំ យោធិសោ-
 មនសីកាវា អយំ បុគ្គលោ យថាទុសិដ្ឋំ តថាបដិបដ្ឋ-
 មាទោ បញ្ចន្តំ ឱរម្បាតិយោធំ សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខយា
 ឱបនាតិកោ ភវិស្សតិ តត្ថ បរិធិន្ទាយំ អនាវត្តិ-
 ធម្មា តស្មា លោកាតិ ។ ជាតោតិ កន្តោ ភគវា បរំ
 បុគ្គលំ បច្ឆត្តំ យោធិសោមនសីកាវា អយំ បុគ្គលោ
 យថាទុសិដ្ឋំ តថាបដិបដ្ឋមាទោ អាសវាធំ បរិក្ខយា
 អនាសវកោតាវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេ វ ធម្ម ស-
 យំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា ឧបសម្មន្តំ វិហរិស្សតិ ។
 ឯតទានុត្តរិយំ កន្តោ អទុសាសនវិទាសុ ។

១-២ ១. បុគ្គលំ ។

ក្រាស់ដឹងច្រើនក្រៅទានិមុខ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ជ្រាបខ្លះបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះ
 ព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិកាមក្ខរ ដល់ពាក្យប្រៀនប្រដៅ
 នឹងបានជាសកទានិមុខ ព្រោះគេសំទៅ ខែសំយោជនៈទាំង ៣
 ប្រការ និងស្រាលស្តើងទាត វក្កៈ វោសៈ មោហៈ នឹងមកកាន់លោក
 នៅកម្មវិទ្យុត ទើបធ្វើខ្លះទីបំផុតខែទុក្ខបាន ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបខ្លះបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫ-
 ទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិកាមក្ខរ ដល់ពាក្យ
 ប្រៀនប្រដៅ នឹងបានជាឧបបាតិកៈ (ជាវក្កានិមុខបុគ្គល) ព្រោះគេសំទៅ
 ខែសំយោជនៈទាំង ៣ យ ជាចំណែកទានិក្រោម ៥ ប្រការ នឹងចាំខិត្តាន
 ក្នុងករណីនោះ មិនត្រូវបំបាក់លោកនោះ ជាធម្មតា ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបខ្លះបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះ
 ហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិកាមក្ខរដល់ពាក្យ
 ប្រៀនប្រដៅ នឹងធ្វើឲ្យជាក់លាក់សំនួរចកោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ មិនមាន
 អសវៈ ព្រោះគេសំទៅខែសំយោជនៈទាំង ៣ យ ដោយបញ្ញាចេសំខ្លួន ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ននេះ ក៏សម្រេចសម្រាលនៅ ដោយវិហារបដ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងអនុសាសនវិទាទាំង ៣ យ ។

សម្បទានិយមន្ត្រី បច្ចុប្បន្នវិមុត្តិញ្ញាណ

(៨៦) អបរំ បទ កន្លៃ ឯកទានុត្តរិយំ យថា
 កកវំ ធម្មំ ធនេសេតិ បរមុត្តលវិមុត្តិញ្ញាណោ ។
 ជាធាតិ កន្លៃ កកវំ បរំ បុត្តលំ បច្ចុត្តំ យោធិ-
 សោមនសិកាក អយំ បុត្តលោ តិណ្ណំ សញ្ញា-
 ជនាធំ បរិក្ខយោ សោតាបញ្ចោ ករិស្សតិ អវិចិត្រា-
 ធម្មោ និយតោ សន្តោធិបរាយោតិ ។ ជាធាតិ
 កន្លៃ កកវំ បរំ បុត្តលំ បច្ចុត្តំ យោធិសោមនសិកាក
 អយំ បុត្តលោ តិណ្ណំ សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខយោ
 រកនោសមោហាធំ តទុត្តា សកតាតាមិ សកិទេវ
 ឥមិ លោកំ អាតម្បា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតិ ។
 ជាធាតិ កន្លៃ កកវំ បរំ បុត្តលំ បច្ចុត្តំ យោធិសោមន-
 សិកាក អយំ បុត្តលោ បញ្ចុត្តំ ឱរម្បាតិយាធំ សញ្ញា-
 ជនាធំ បរិក្ខយោ ឱបទាតិកោ តតុ បរិចិត្រាយិ
 អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកាតិ ។ ជាធាតិ កន្លៃ
 កកវំ បរំ បុត្តលំ បច្ចុត្តំ យោធិសោមនសិកាក

សម្បទានិយមន្ត្រី វិមុត្តិញ្ញាណរបស់បុគ្គលទី១

(៨៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យទានិមុទុ នៅទានកៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងវិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលទី១ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនាទុះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលទី១ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫ-
 ទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ នឹងបានជាសោភាបដ្ឋបុគ្គល ព្រោះ
 អស់ទៅ ខែសំយោជនៈចាំទី ព្យ ច្រកា មានកិរិយាមិនប្តាន់ចុះ ជា
 ធម្មកា ជាបុគ្គលទៀត មានកិរិយាគ្រាន់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទានិមុទុ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលទី១ ព្រោះ
 ទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ ជាសកទាតាមិ-
 បុគ្គល ព្រោះអស់ទៅ ខែសំយោជនៈចាំទី ព្យ ច្រកា ចាំស្រាល
 ស្តើងចាកភ្នំ ទោសៈ មោហៈ នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ទើបធ្វើ
 នៅទីបំផុតទុក្ខបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ជ្រាបបុគ្គលទី១ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា
 បុគ្គលនេះ ជាឧបទាតិកៈ (ជាសកទាតាមិបុគ្គល) ព្រោះអស់ទៅ ខែ
 សំយោជនៈចាំទីទ្រាយ ជាចំណែកទានិក្រោម ៥ ច្រកា នឹងបរិចិត្តា
 ក្នុងភពនោះ មិនត្រូវរួចចាកលោកនោះ ជាធម្មកា ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលទី១ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុកក្នុង

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយស្ស បាណិកវគ្គ

អយំ បុគ្គលោ ភាសវាធំ ខយា អនាសវត្ថោតោវិ-
មុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សង្ខិកត្វា ឧបសម្បជ្ជេ វិហាវិស្សតីតិ ។ ឯតនានុត្ត-
រិយំ កន្តេ បរមុត្តលវិមុត្តិញ្ញាណោ ។

(៨៧) អមរំ បទ កន្តេ ឯតនានុត្តរិយំ យថា
ភកវា ធម្មំ នេសេតិ សស្សតវានេសុ ។ តយោមេ កន្តេ
សស្សតវាជា ។ ឥធម កន្តេ ឯតនាថា សមណោ
វា ព្រាហ្មណោ វា ភាគប្បមន្ទាយ ។ មេ ។ តថាវុ-
បញ្ញោតោសមាធិ មុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្ត
អនេកវិហិតំ បុព្វេវិវាសំ អនុស្សតិ សេយ្យមិធំ
ឯកម្យិ ជាតិ ទ្វេមិ ជាតិយោ តិស្សាមិ ជាតិយោ
ចកស្សាមិ ជាតិយោ បព្វមិ ជាតិយោ ទសមិ
ជាតិយោ វីសមិ ជាតិយោ តិសមិ ជាតិយោ ចត្តា-
ឡិសមិ(១) ជាតិយោ បញ្ញាសមិ ជាតិយោ សតមិ
ជាតិ សហស្សមិ ជាតិ សតសហស្សមិ ជាតិ(២)

១ ១. ចត្តាសម្ប ។ ២ ១. ជាតិសតម្យិ គតិសហស្សម្យិ ជាតិសតសហស្សម្យិ ។
២. ជាតិសតំ ចិ . . . . ។

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយ បាណិកវគ្គ

ព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ នឹងធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវចេ-
តោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានភាសា៖ ព្រោះអស់ទៅនៃភាសា៖ ចាំឱ្យយ
ដោយប្រាជ្ញាវេសន្តន ក្នុងចប្បដ្ឋាននេះ សម្រេចសម្រាន្តទៅ ដោយ
អវិយាបថ ១ ។ ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុង
វិមុត្តិញ្ញាណរបស់បុគ្គលដទៃ ។

(៨៧) ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងសស្សតវាចាំឱ្យយ ដោយ
ទេសនាណា ទេសនាខ្លះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
សស្សតវានេះ មាន ព្យ យ៉ាង ។ ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សមណៈឬ
ព្រាហ្មណ៍ត្នក្ខន្ធ ក្នុងលោកនេះ កាស្រីយេសេចក្តីព្យាយាម ដុតកិលេស
២ រេ ។ កាលចើចិត្តគាំទ្រនៅចាំហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតោសមាធិ
មានសភាពយ៉ាងនោះ លើកជាតិដែលច្បាប់កាស្រីយេនៅក្នុងកាលមុនជា
ច្រើនជាតិ គឺ លើកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ព្យជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ
៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ
៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១.០០០ ជាតិខ្លះ ១០០.០០០ ជាតិខ្លះ

សម្បទានីយសុត្តន្ត ខណ្ឌ សម្បទានិក

អនេកានិមិ ជាតិសតានិ អនេកានិមិ ជាតិសហ-
 ស្សនិ អនេកានិមិ ជាតិសតសហស្សនិ អមុត្រាសី
 វិវាទោ វិវតោត្តា វិវល្លោក វិវាហារោ វិវសុទ-
 ទុក្ខប្បដិសំវេទី វិវាយុបរិយញ្ញោ សោ តតោ ធុតោ
 អមុត្រ ឧទចាទី តត្រាចាសី វិវាទោ វិវតោត្តា
 វិវល្លោក វិវាហារោ វិវសុទ្ធកុក្ខប្បដិសំវេទី វិ-
 វាយុបរិយញ្ញោ សោ តតោ ធុតោ នធម្មបញ្ញាតិ^(១) ។
 នតិ សាការិ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ ចុព្វេវាសំ
 អទុស្សវតិ សោ វិវាហា អតីតំ ពាហំ^(២) អន្ទានំ
 ជានិមិ សំវដ្តិ វា លោកោ វិវដ្តិ វាតិ ។ អនាតតំ
 ពាហំ^(៣) អន្ទានំ ជានិមិ^(៤) សំវដ្តិស្សវតិ វា លោកោ
 វិវដ្តិស្សវតិ វាតិ ។ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ
 ច វត្តោ ច កុដដ្ឋោ វសិកដ្ឋាយិ វិហោ តេ ច
 សត្តា សទ្ធាវដ្តិ សំសារដ្តិ ចវដ្តិ ធុបបដ្ឋដ្ឋិ អត្តិភ្នេវ
 សស្សវតិសមដ្ឋិ ។ អយំ ចបហោ សស្សតវានោ ។

១. ១. ១ នធម្មបញ្ញាតិ ។ ២-៣- ១. ១ ពហំ ។ ២. ១ ពហំ ។ ៣. ១ ពហំ ។ ៤. ១ ពហំ ។ ៥. ១ ពហំ សម្បទានិក ។

សម្បទានីយសុត្តន្ត សម្បទានិក ៣ ប្រការ

ច្រើនជាង ១០០ ជាតិខ្លះ ច្រើនជាង ១.០០០ ជាតិខ្លះ ច្រើនជាង
 ១០០.០០០ ជាតិខ្លះ ដូច្នោះ កាក្ខតញ្ញ តើកក្កនិកពានោះ មាន
 ឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានកាក្រយ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ មាន
 កាក្រយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់កាយប៉ុណ្ណោះ
 កាក្ខតញ្ញនោះ លុះច្យុតចាកកក្កតានោះហើយ បានទៅតើកក្កនិក
 ពានោះ ដែលទៅតើកក្កនិកពានោះ កាក្ខតញ្ញមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មាន
 កាក្រយ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ មានកាក្រយ៉ាងនេះ ទទួល
 សុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់កាយប៉ុណ្ណោះ កាក្ខតញ្ញនោះ លុះច្យុត
 ចាកកក្កតានោះហើយ ទើបបានទៅតើកក្កនិកពានោះ ។ ចុក្កលនោះ
 វេទនិកលើកនូវជាតិ ដែលចាប់ត្រូវយោគក្នុងកាលមុន ជាច្រើនជាតិ
 ព្រមទាំងសាភា ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះ ចុក្កលនោះ
 និយាយយ៉ាងនេះថា កាក្ខតញ្ញតែងដឹងនូវអតីតកាលថា លោកវិទាស
 បុរោកចច្រើន ដូច្នោះ ។ កាក្ខតញ្ញតែងដឹងនូវអនាគតកាលថា លោក
 នីវិទាស បុរោកនីវិចច្រើនដូច្នោះ ។ ចុក្កលនោះនិយាយថា ខ្លួននឹង
 លោកជាសភាពទៀនចាត់ ពុកពូជនាវ វិភាវដ្ឋេនក្នុង វិភាវដ្ឋេនសសា
 វាល ចំណែកសត្វទាំងឡាយនោះ តែងត្រាច់ទៅ អន្ទាលទៅ ច្យុត
 តើកានៅប្រាកដស្មើ ដូចសស្សវតិក្នុង ។ នេះជាសម្បទានិក ១ ។

សម្បទានិយមន្ត្រី តណ្ហា សស្សនវិញ្ញាណ

អនាគតត្ប ទ្វាហំ^(១) អន្ទាធំ ជាធាមិ សំវដ្តិស្សតិ វា
 លោកោ វិវដ្តិស្សតិ វាតិ ។ សិស្សតោ អត្តា ច
 លោកោ ច វត្តោ កុដដោ ឯសិកដ្ឋាយិ វេតោ
 តេ ច សត្តា សប្បាវដ្តិ សំសវដ្តិ ចវដ្តិ ឧបបដ្ឋន្តិ
 អត្តិភូរ សស្សតិសមដ្ឋិ ។ អយំ ធុតិយោ សស្ស-
 តវាដោ ។ បុន ចបវំ កន្ត ឥនេកាថោ សមណោ
 វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមទ្វាយ ។ បេ ។ តថា-
 រូបំ វេតោសមាធិ ធុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្ត
 អនេកវិហិតំ បុព្វេវាសំ អនុស្សតិ សេយ្យដីធំ
 ធសមិ សំវដ្តិវិដ្ឋានិ វិសំបិ សំវដ្តិវិដ្ឋានិ តិសំបិ
 សំវដ្តិវិដ្ឋានិ ចត្តាឡិសំបិ សំវដ្តិវិដ្ឋានិ អមុត្រាសិ
 ឯវំធារោ ឯវំតោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំ-
 សុទុក្ខប្បជិសំវេធំ ឯវំនាយុបរិយវោ លោ តោតោ
 ធុតោ អមុត្រ ឧទចាធំ តត្រាថាសិ ឯវំធារោ ។ បេ ។

១ ៤. អនាធំ ចអង់ ។

សម្បទានិយមន្ត្រី សស្សនវិញ្ញាណ ៣ ប្រការ

បុគ្គលនោះ និយាយថា ភាគអញ តែងដឹងនូវអនាគតកាលថា លោក
 នឹងវិនាស ឬលោកនឹងចម្រើនដូច្នោះ ។ បុគ្គលនោះ និយាយថា ខ្លួននឹង
 លោកជាសភាពទៀងទាត់ ដុកពូជជាវ បិតនៅដូចគ្នា បិតនៅដូចសសា
 គោល ចំណែកសត្វទាំងឡាយនោះ តែងត្រាច់ទៅ អន្តាលទៅ ច្យុត
 កើត មាននៅប្រាកដស្មើ ដូចសស្សតិវត្ថុ ។ នេះជាសស្សតវទី២ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យទាំងមុខនៅមានទៀត សមណៈប្រាហ្មណ៍
 ពួកខ្លះ ច្នុះលោកនេះ កាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ។ បេ ។ កាលបើចិត្តម្តងរស់នៅទាំងហើយ យ៉ាងណា ក៏បាននូវវេទនា-
 សមាធិ មានសភាព យ៉ាងនោះ លើកនូវជាតិដែលធ្លាប់កាស្រ័យនៅ
 ក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ គឺ លើកទី១ ១០ សំវដ្តិកប្បនិទិវដ្តិកប្បន្ទះ
 ២០ សំវដ្តិកប្បនិទិវដ្តិកប្បន្ទះ ៣០ សំវដ្តិកប្បនិទិវដ្តិកប្បន្ទះ ៤០ សំវដ្តិ-
 កប្បនិទិវដ្តិកប្បន្ទះថា ភាគអញ បានកើតក្នុងកាលនោះ មានឈ្មោះ
 យ៉ាងនេះ មានគាត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារ
 យ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់កាយប៉ុណ្ណោះ ភាគ
 អញនោះ លុះប្តូរចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងកាលនោះ
 ដែលទៅកើតក្នុងកាលនោះ ភាគអញ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

ឥតិ សាភារំ សទុន្តសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សតិ សោ ឯវមាហា អតីតំ ចាហំ^(១) អន្ទានំ
 ជាតាមិ សំវដ្តិមិ លោកោ វិវដ្តិមីតិ^(២) ។ អនាគតំ
 ចាហំ អន្ទានំ ជាតាមិ សំវដ្តិស្សតិមិ លោកោ
 វិវដ្តិស្សតិមីតិ^(៣) ។ សស្សនោ អត្តា ច លោកោ ច
 វញ្ញោ តុដដ្ឋោ ឯសិកដ្ឋាយិ បិតោ គេ ច សត្តា
 សន្ទាវន្តិ សំសារន្តិ ចវន្តិ ឧបបដ្ឋន្តិ អត្ថិក្ខេវ សស្សតិ-
 សមន្តិ ។ អយំ កន្ត្ត^(៤) តតិយោ សស្សតកំដោ ។
 ឯតទានុត្តរិយំ កន្ត្ត សស្សតកំដេសុ ។

[៨៨] អបរំ ចន កន្ត្ត ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 កតកំ ចម្មំ ទេសេតិ បុព្វេនិវាសានុស្សតិក្ខណោ ។
 ឥច កន្ត្ត ឯកេត្តោ សមណោ កំ ប្រាហ្មណោ កំ

១ ខ. បរំ ។ ប. បរំ ។ ២ ខ. វិវដ្តិមិ លោកោ ។ ៣ ខ. វិវដ្តិស្សតិ ចិ
 លោកោ ។ ៤ ខ. កន្ត្តិ ឧ វិស្សតិ ។

បុគ្គលនោះ មែនរលឹកនូវជាតិ ដែលប្តាប់គាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនបាន
 ច្រើនជាតិ ព្រមទាំងភាពា ព្រមទាំងទិទ្ធស ដោយប្រការដូច្នោះ បុគ្គល
 នោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ភាគាញតែដឹងនូវអតីតកាលថា លោក
 វិនាសទៅខ្លះ ឬលោកចម្រើនឡើងខ្លះដូច្នោះ ។ ភាគា តែដឹងនូវគនា-
 ភកកាលថា លោកនឹងវិនាសទៅខ្លះ ឬលោកនឹងចម្រើនឡើងខ្លះដូច្នោះ ។
 បុគ្គលនោះ និយាយថា ខ្លួននឹងលោកជាសភាពទៀតទាក់ ដុតក្នុងការ
 បំភានដូចជាក្នុង បំភានដូចជាសសរភាព ចំណែកសត្វទាំងឡាយនោះ
 តែដឹងគ្រាន់ទៅ តែដឹងអន្ទាលទៅ ច្បុក កើតមាននៅប្រាសាទស្មើ ដូច
 ជាសស្សតិវត្ថុ ។ ចព៌គ្រព្រះអង្គដឹងចម្រើន នេះជាសស្សតកំទី ៣ ។
 ចព៌គ្រព្រះអង្គដឹងចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងសស្សតកំទីទាំង-
 ឡាយ ។

[៨៨] ចព៌គ្រព្រះអង្គដឹងចម្រើន ភាគាទាំងមុខ នៅមាននៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគសម្ពុទ្ធដមិ ក្នុងបុព្វេនិវាសានុស្សតិក្ខណោ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនាខ្លះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ ចព៌គ្រព្រះអង្គដឹងចម្រើន
 សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ គាស្រ័យនូវសច្ចក្ខ័យាម

សម្បទានិយមន្ត្រី បុព្វនិវាសនុស្សតិក្ខណ៍

អាតម្បមង្វាយ ។ បេ ។ តថាវ្រមំ ទេតោសមាធិ
 ធុសតិ យជាសមាហិតេ ចិត្តំ អនេកវិហិតំ បុត្រេ-
 ធិវសំ អនុស្សរតិ សេយ្យមីទំ ឯកំបិ ជាតិ ធូមិ
 ជាតិយោ តិស្ស្សមិ ជាតិយោ ចតស្ស្សមិ ជាតិយោ
 បញ្ចមិ ជាតិយោ នសមិ ជាតិយោ វីសំបិ ជាតិយោ
 តិសំបិ ជាតិយោ ចត្តាន្ទិសំបិ ជាតិយោ បញ្ញាសំបិ
 ជាតិយោ សតំបិ ជាតិ សហស្សំបិ ជាតិ សត-
 សហស្សំបិ ជាតិ អនេកេបិ សំវដ្តកាម្យ អនេកេបិ
 វិដ្តកាម្យ អនេកេបិ សំវដ្តវិដ្តកាម្យ ។ បេ ។ វតិ
 សាការំ សន្តិសំ អនេកវិហិតំ បុត្រេធិវសំ
 អនុស្សរតិ ។ សន្តិ កន្ត សត្តា(១) យេសំ ច(២)
 ន សត្តា កណាយា វា សង្ហាខេន វា អយំ សង្ហាភុំ(៣)
 អបិច យស្មី(៤) អត្តការេ អភិធិវុត្តបុត្រា(៥) ហោតិ យទិ
 វា រូបិសុ យទិ វា អរូបិសុ យទិ វា សញ្ញិសុ យ-
 ទិ វា អសញ្ញិសុ យទិ វា ខេវសញ្ញិជាសញ្ញិសុ

១ ១. ម. ទេវា ។ ២ ១. ម. ឧ កាលេ ទិស្សតិ ។ ៣ ១. សង្ហានោ វា អយំ សង្ហាភុំ ។
 ៤ ១. ម. យស្មី យស្មី ។ ៥ ១. អភិធិវុត្ត ។

សម្បទានិយមន្ត្រី បុព្វនិវាសនុស្សតិក្ខណ៍

ជាគ្រឿងផុតកិលេស ។ បេ ។ កាលេចិចិត្ត កម្ពុលំទៅទាំហើយ
 យំនិរា ក៏បានខ្ញុំវិចារោសមាធិ មានសភាពយំនិរោះ លើក
 ខ្ញុំជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យទៅ ក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ គឺលើកបាន
 ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ
 ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១.០០០
 ជាតិខ្លះ ១០០.០០០ ជាតិខ្លះ លើកបានច្រើនសំវដ្តកម្យខ្លះ ច្រើនវិដ្ត-
 កម្យខ្លះ ច្រើនសំវដ្តកម្យនិងវិដ្តកម្យខ្លះ ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ វិនិរលីក
 ខ្ញុំជាតិ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យទៅក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងពាក្យ
 ព្រមទាំងខ្មោស ដោយប្រការដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយវៀក
 អ័តមានបុគ្គលណាមួយ អាចរាប់អត្តភាពរបស់ពួកសត្វ ដែលធ្លាប់កើត
 ក្នុងរូបភព អរូបភព សញ្ញាភព អសញ្ញាភព និងខេវសញ្ញាសញ្ញាភព

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បិដកវគ្គ

ឥតិ សាតារំ សទុន្តសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
អនុស្សវតិ ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្តេ បុព្វេនិវាសា-
នុស្សតិញ្ញាលោ ។

[៨៧] អបរំ ចន កន្តេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
កកក ធម្មំ នេសេតិ សត្តានំ ចុត្តបមាតញ្ញាលោ ។ ឥធន
កន្តេ ឯកន្ទោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភាគប្ប-
មន្ទាយ ។ មេ ។ តថាវុបំ ចេតោសមាជី ដុសតិ
យថាសមាហិតេ ចិត្តេ ជិត្តេ ធនុត្តោ វិសុទ្ធន
អតិក្កន្តនាទុសគេន សត្តេ ចស្សតិ ចវមាទេ ឧប-
បដ្ឋមាទេ ហីទេ បណីទេ សុវណ្ណោ ធុត្តណ្ណោ សុត-
តេ ទុត្តតេ យថាគម្មបតេ សត្តេ បដាធាតិ ឥមេ
វត កោណ្ណោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមញ្ញាតតា

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បិដកវគ្គ

ដោយការរាប់ចូក ឬរាប់ដោយគំនិតបានឡើយ (ឬគួរដែលបានខ្លាំង-
នោសមាជិតោ) រើចលើកទូរជាតិ ដែលរាប់គាស្រ័យនៅក្នុងកាល
មុនជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងភាពារ ព្រមទាំងឧទ្ធសបាន ដោយប្រការ
ដូច្នេះ ។ ចពិត្រព្រះអង្គដឹងចម្រើន នេះជាខេសនាជីច្រសើរ ក្នុងចុក្ក-
និវាសនុស្សតិញ្ញាលោ ។

[៨៧] ចពិត្រព្រះអង្គដឹងចម្រើន ពាក្យទានមុខ នៅមាននៅទៀត
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងចុក្កចុក្កញ្ញាលោ គឺញ្ញាលោជា
ត្រឡឹងដឹងខ្លាំងច្រើនចង់សន្ធិ របស់សត្វទាំងឡាយ ដោយខេសនាណា
ខេសនាខ្លះ ច្រសើរក្រៃលែង ។ ចពិត្រព្រះអង្គដឹងចម្រើន សមណបុ
ព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ គាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាត្រឡឹងដុត
កិលេស ។ មេ ។ កាលបើចិត្ត កម្ពស់នៅមាំមាំយ៉ាងណា ក៏បាន
ខ្លាំងនោសមាជិ មានសភាពយ៉ាងនោះ ឃើញខ្លាំងសត្វទាំងឡាយដែល
ច្បុកចង់ចាប់ចង់សន្ធិ ទាបថោកខឹងឧក្រម មានសណ្តានល្អខឹងកាត្រក់
មានគតិល្អ មានគតិកាត្រក់ ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏ចម្រើនលើសវលែង
ជាន់ចក្ខុ របស់មនុស្សសាមញ្ញ រមែងដឹងច្បាស់ខ្លាំងសត្វទាំងឡាយ ដែល
អន្ទោលនៅតាមកម្មថា អើយ្យសត្វទាំងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយកាយច្រើន

សម្បទានិយមសុត្ត ទ្រង់ ឥន្ទ្រិយាយោ

វិធីទុច្ចរិតនៃ សមណ្ឌកតា មនោទុច្ចរិតនៃ សមណ្ឌកតា
 អរិយាធំ ឧបវាទកា មិច្ឆាធិដ្ឋិកា មិច្ឆាធិដ្ឋិកម្មបេសា-
 នាណ តេ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា អនាយំ
 ទុក្ខតិ វិធីនាតំ ធិរយំ ឧបបន្ទា(១) ឥមេ វា បន
 កោន្តា សត្តា កាយសុចរិតនៃ សមណ្ឌកតា វិធីសុ-
 ចរិតនៃ សមណ្ឌកតា មនោសុចរិតនៃ សមណ្ឌកតា
 អរិយាធំ អធិបវាទកា សម្មាធិដ្ឋិកា សម្មាធិដ្ឋិកម្មបេ-
 សាណា តេ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា សុកតិ
 សក្កំ លោកិ ឧបបន្ទាតិ ។ ឥតិ ធិព្វេន ធីត្តុយា
 វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាទុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចរ-
 មារេន ឧបបន្ទាមារេន ហិរេន បណិកេ សុវណ្ណា ធិព្វ-
 ណ្ណសុកតេ ទុក្ខតេ យថាភម្មបតេ សត្តេ បដា-
 យាតិ ។ ឯកនាទុក្ខិយំ កន្តេ សត្តានំ ទុក្ខបមាត-
 ញ្ញាណេ ។

(៧១) អបរិ បន កន្តេ ឯកនាទុក្ខិយំ យថា
 ភកវា ធម្មំ ធមសេតិ ឥន្ទ្រិយាយ ។ ទ្រងា កន្តេ

១ ១. ទ្រងា ។

សម្បទានិយមសុត្ត ឥន្ទ្រិយាយោ ២ យ៉ាង

ប្រកថាដោយវិធីទុច្ចរិត ប្រកថាដោយមនោទុច្ចរិត គំរងៀលនូវពួកព្រះអរិយ-
 បុគ្គល ប្រកាច់ខានិមិច្ឆាទិដ្ឋិ កាន់យកនូវកម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ
 លុះចែកព្រាយពន្ធកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈវេ ក៏ទៅកើត ក្នុងអបាយ
 ទុក្ខតិ វិធីបុត នរក ចំណែកភវនីពួកសត្វទាំងនោះ ជាអ្នកប្រកថាដោយ
 កាយសុចរិត ប្រកថាដោយវិធីសុចរិត ប្រកថាដោយមនោសុចរិត មិន
 គំរងៀលនូវពួកព្រះអរិយបុគ្គល ប្រកាច់ខានិមិច្ឆាទិដ្ឋិ កាន់យកនូវកម្មជា
 សម្មាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះចែកព្រាយពន្ធកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈវេ
 ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោក ។ បុគ្គលនោះ រមែងរើញនូវសត្វ
 ទាំងឡាយ ដែលច្យុតនិវត្តិចាប់ចងស្និ ខាចរោកនិធិទុក្ខម ខានសណ្ឋាន
 ល្អនិធិកាត្រក់ ខានគតិល្អ មានគតិកាត្រក់ ដោយចក្ខុជាទិព្វដ៏ចរិស្ស
 រើសវិលេងជាធិបត្ត ចេសមទុស្សសាមញ្ញ ដ៏និច្ចសន្ធិនូវសត្វទាំងឡាយ
 ដែលអន្ទាលវេរោកមក ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 នេះជាទេសនា ដ៏ច្រើនស្រីក្នុងចក្ខុបុគ្គលណា ចេសសត្វទាំងឡាយ ។

(៧០) ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមាននៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងនូវធម៌ ក្នុងឥន្ទ្រិយាយ (វិធីនៃបុព្វ) ទាំងឡាយ
 ដោយទេសនាណា ទេសនាទុរ ច្រើនស្រីក្រលេង ។ ចតិក្រព្រះអង្គ

សុត្តន្តបិដក វិមលិកាយស្ស បាដិវគ្គ

ឥន្ទ្រិវិទាឃោ(១) ។ អត្ថិ កន្ល ឥន្ទ្រិ(២) សាសនំ សុខប-
 ដិកា លោ អរិយោតិ វុទ្ធាតិ ។ អត្ថិ កន្ល ឥន្ទ្រិ(៣) អណ-
 សនំ អនុបដិកា អរិយោតិ វុទ្ធាតិ ។ កតមា ច កន្ល
 ឥន្ទ្រិ(៤) សាសនំ សុខបដិកា លោ អរិយោតិ វុទ្ធាតិ ។
 ឥន កន្ល ឯកោត្ថា សមណោ វំ ព្រាហ្មណោ វំ
 អាតប្បមន្ទាយ បណាមន្ទាយ អនុយោកមន្ទាយ អប្ប-
 មាទមន្ទាយ សន្តាមទសិការមន្ទាយ តថាវ្យប់ ចេតោ-
 សមាដិ ដុសតិ យថាសមាហិតេ ធិត្ត អនេកវិហិតំ
 ឥន្ទ្រិវិធំ មច្ឆនុកោតិ ឯកោមិ ហុត្វា តហុតា ហោតិ
 តហុតាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អាវិការំ តិរោការំ
 តិរោក្កុដ្ឋំ តិរោតាតារំ តិរោបត្វតំ អសដ្ឋមាលោ កត្តតិ
 សេយ្យថាមិ កាកាសេ បឃវិយាមិ ឧម្ពដ្ឋនិម្ពដ្ឋំ ករោតិ
 សេយ្យថាមិ ឧទកោ ឧទកោមិ អតិដ្ឋមាលោ កត្តតិ

១ ១, ឥន្ទ្រិយោ ។ ២-៣-៤ ១, ឥន្ទ្រិយោ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលិកាយ បាដិវគ្គ

ដំបូង ឥន្ទ្រិវិទាឃោ ២ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដំបូង ឬប្រកបដោយ
 ភាសវៈ(១) ប្រកបដោយឧបទិ(២) ព្រះអង្គមិនត្រាស់ហៅថា ឬច្នៃរបស់
 ព្រះអរិយៈឡើយ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដំបូង ឬច្នៃមិនមានអាយុៈ មិន
 មានឧបទិ ទើបព្រះអង្គត្រាស់ថា ឬច្នៃរបស់ព្រះអរិយៈ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដំបូង ឬច្នៃប្រកបដោយភាសវៈ ប្រកបដោយឧបទិ ដែលព្រះអង្គ
 មិនត្រាស់ថា ឬច្នៃ របស់ព្រះអរិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដំបូង សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ក្នុងនេះ ក្នុងវិលាគនេះ តាស្រីយសេចក្តី
 ព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិរលស តាស្រីយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងកម្ពស់
 មាំតាស្រីយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងប្រកបឡើយ ។ តាស្រីយសេចក្តីមិន
 ប្រមាទ តាស្រីយសេចក្តីធ្វើទុក្ខចិត្តដោយប្រពៃ កាលបើចិត្តកម្ពស់មាំ
 ហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវរចនោសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ បាននូវ
 ឥន្ទ្រិវិទាច្រើនប្រការ មនុស្សក្រឡាក់(ឱម្មិក) ទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន
 មនុស្សច្រើននាក់ (ឱម្មិក) ទៅជាមនុស្សខ្លាត់ក៏បាន ដើរ (ចេញពីខាង
 ក្នុង) ទៅកាន់ទីពេល ទីខាងក្រៅក៏បាន ដើរឬទៅខាងក្រៅដក្ខាន
 ខាងក្រៅក៏បាន ខាងក្រៅក៏បាន ឥតមានទិសខាង ដូចជាដើរទៅ
 ឯភាគាស មុជលើក្នុងផែនដី ដូចជាមុជលើក្នុងទឹកក៏បាន ដើរទៅលើទឹក

១ អង្គថា ថា ឬប្រកបដោយភាស (ប្រទ្បស្តក្កនិទ) ។ ២ ឬប្រកបដោយការ
 ប្រណាំងប្រណែង (ប្រវ្យាធិនិក្កនិទ) ។

សម្បទានិយសុត្តន្ត វិនិយោគិយ វិនិយោគិយ

សេយ្យដាច់ បរិវាយ អាណាសេមិ បល្ល័ង្កន ចក្ក-
 មតិ^(១) សេយ្យដាច់ បក្ខី^(២) សិក្កុណោ ។ ឥមេមិ
 ចន្ទិមសុវិយេ ឯវមហិទ្ធិកោ ឯវមហាទុកាវ តាលិយ
 បរមសតិ បរមដ្ឋតិ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន
 សំវត្តតិ^(៣) ។ អយំ កន្ត ឥទ្ធិ^(៤) សាសវា សុទ្ធបដិកា
 លោ អវិយាតិ វុទ្ធិតិ ។ កកមា ឆ កន្ត ឥទ្ធិ^(៥)
 អលាសវា អនុបដិកា អវិយាតិ វុទ្ធិតិ ។ ឥឆ កន្ត
 ភិក្ខុ សទេ អាត្មត្ថតិ បដិក្ខុលេ អប្បដិក្ខុលេសញ្ញិ
 វិហារេយ្យន្តិ អប្បដិក្ខុលេសញ្ញិ តត្ថ វិហារតិ សទេ
 អាត្មត្ថតិ អប្បដិក្ខុលេ បដិក្ខុលេសញ្ញិ វិហារេយ្យន្តិ
 បដិក្ខុលេសញ្ញិ តត្ថ វិហារតិ សទេ អាត្មត្ថតិ បដិក្ខុលេ
 ឆ អប្បដិក្ខុលេ ឆ អប្បដិក្ខុលេសញ្ញិ វិហារេយ្យន្តិ
 អប្បដិក្ខុលេសញ្ញិ តត្ថ វិហារតិ សទេ អាត្មត្ថតិ

១ ១. ឆ. ឆតិ ។ ២ ១. បក្ខី ។ ៣ ១. ឆ. វិស័រត្តតិ ។ ៤-៥ ១. ឥទ្ធិយា ។

សម្បទានិយសុត្តន្ត ប្បវិទ្ធិប្រកថោយអាសវៈ ប្បវិទ្ធិមិមានអាសវៈ

មិនបក្ខាយ ដូចជាដើរលើដីដីក៏បាន ពេលវែងច្រើន ឯអាសា
 ដូចសត្វបក្សីក៏បាន ។ ស្លាបអវិស្តល ចាប់ពាល់ព្រះចន្ទនិងព្រះកាចិក្យនោះ
 ដែលបានច្រៀងយ៉ាងនេះ មានអានុភាពព្រើងយ៉ាងនេះ ដោយវែងខ្លួន
 ឯនីក៏បាន ញ៉ាំងកាយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។
 ចរិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះឬច្រកបដោយអាសវៈ ច្រកចករដោយឧបទិ
 ដែលមិនហៅថា ឬច្រកបដោយអិយេរឡើយ ។ ចរិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ចុះឬច្រកមិមានអាសវៈ មិនមានឧបទិ ដែលហៅថា ឬច្រកបដោយអិយេរ
 នោះ គេដូចម្តេច ។ ចរិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មើកិត្តុក្តិសាសនានេះ ប្រាថ្នា
 ថា ភាគាសញ្ញ គប្បីជាអ្នកសម្គាល់ថា មិនជាចរិត្រល ក្នុងរបស់ជាចរិត្រល
 ដូច្នេះវែងជាអ្នកសម្គាល់ថា មិនជាចរិត្រល ក្នុងរបស់ជាចរិត្រលនោះ
 មើកិត្តុប្រាថ្នាថា ភាគាសញ្ញ គប្បីជាអ្នកសម្គាល់ថា ជាចរិត្រលក្នុងរបស់
 មិនជាចរិត្រលដូច្នេះ វែងជាអ្នកសម្គាល់ថាជាចរិត្រល ក្នុងរបស់មិនជាច-
 រិត្រលនោះ មើកិត្តុប្រាថ្នាថា ភាគាសញ្ញ គប្បីជាអ្នកសម្គាល់ថា មិនជាច-
 រិត្រលក្នុងរបស់ជាចរិត្រល និងមិនជាចរិត្រលដូច្នេះ វែងជាអ្នកសម្គាល់
 ថាមិនជាចរិត្រល ក្នុងរបស់ជាចរិត្រល និងមិនជាចរិត្រលនោះ មើកិត្តុ

សុត្តន្តបិដក វិយទិកាយស្ស បាដិវារា

បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេ ច^(១) បដិក្ខុលសញ្ញី វិហរ-
 រេយ្យន្តិ បដិក្ខុលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ សរេ រាគត្ថ-
 តិ បដិក្ខុលញ អប្បដិក្ខុលញ តទុកយំ អភិវិវដ្ឋ-
 ត្វា ឧបេក្កុកោ វិហរេយ្យំ សតោ សម្មជាតោ ។
 អយំ បទ កន្ត្ត^(២) ឥន្ទិ អនាសវា អនុបដិកា
 អវិហរតិ វុទ្ធិតិ ។ ឯកនាទុក្ខវិយំ កន្ត្ត ឥន្ទិវិ-
 ជាសុ ។ តំ កតវា^(៣) អសេសមភិជាតោ តំ កតវ-
 តោ^(៤) អសេសមភិជាតោ ឧត្តវិ^(៥) អភិញ្ញេយ្យំ ឧត្តិ-
 យនភិជាតំ អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 កតវតា ភិយ្យោភិញ្ញតោ ឧត្តិ យនិទំ ឥន្ទិវិជាសុ ។

(៧០) យន្តំ កន្ត្ត សទ្ធន កុលបុត្តេន បត្តត្ថំ
 អារទ្ធវិវិយេន ជាវតា បុរិសត្ថាមេន បុរិសវិវិយេន

១ ខ. អប្បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេ ច ។ ២ ខ. អយំ កន្ត្ត ។ ៣ ខ. កតវា ។
 ៤ ខ. កតវតោ ។ ៥ ខ. ឧត្តវិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយទិកាយ បាដិវារា

ប្រាថ្នាថា ភាគ្នាគញ គប្បីជាអ្នកសម្គាល់ថាជាបដិក្ខុល ក្នុងរចនាបដិ-
 ក្ខុលនិងមិនជាបដិក្ខុល ដូច្នោះ វេទនាជាអ្នកសម្គាល់ថា ជាបដិក្ខុល ក្នុង
 រចនាបដិក្ខុល នឹងមិនមែនជាបដិក្ខុលនោះ បើកិច្ចប្រាថ្នាថា ភាគ្នាគញ
 គប្បីជាអ្នកមានសតិនិងសម្បជញ្ញៈ រៀនរួមរចនាបដិក្ខុលផង មិនមែនជា
 រចនាបដិក្ខុលផង ព្រំ ២ យ៉ាងនោះចេញ ហើយជាអ្នកមានចិត្តព្រឺឆើយ
 ដូច្នោះ វេទនាជាអ្នកមានសតិនិងសម្បជញ្ញៈ មានចិត្តនៅព្រឺឆើយក្នុងរចនា
 ជាបដិក្ខុល នឹងមិនមែនជាបដិក្ខុលនោះ ។ ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 នេះឯង ជាបុព្វមិនមានកាលៈ មិនមានឧបថិ ដែលហៅថា ជាបុព្វិចស្ត
 ព្រះអរិយៈ ។ ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាបីច្រើន ក្នុងកិច្ច-
 វិធានព្រះឡាយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ច្រង់ជ្រាបច្បាស់ ខ្លះទេសនានោះ
 ឥតមានសេសសល់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់ខ្លះទេសនានោះ
 ឥតមានសល់ហើយ នឹងរកបុគ្គលដែលត្រូវដឹងច្បាស់ ជាងព្រះអង្គនោះ
 នៅទៀតគ្នា សមណៈប្រាហ្មណ៍ឯទៀត កាលបើដឹង ក៏នឹងដឹងជាង
 ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងកិច្ចវិធានព្រះឡាយ មិនមានឡើយ ។

(៧១) ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គំរើណាវដែលកុលបុត្រអ្នកមានសព្វ
 មានព្យាយាមមិនចម្រើន មានព្យាយាមក្នុងបុព្វ គប្បីសម្រេចដោយ
 ព្យាយាមក្នុងបុព្វចស្ត ដោយសេចក្តីប្រើដីច្រើនរចនាបុព្វ ដោយ

សឡសាទនិយសុត្តេ សាវ័បុត្តស្ស ចុត្តា ភគវិទោ ព្យាហរណំ

បុរិសបរក្កិមេន បុរិសធារយេន អុនុប្បត្តំ តំ ភគវតា ។
 ១ ២ កន្តេ ភគវំ កាមេសុ កាមសុទលីកាទុ-
 យោភមនុយុត្តោ ហីនំ កម្មំ ចោឡ័ដ្ឋនិកំ អនិយំ
 អនត្តសញ្ញិតំ ១ ២ អត្តកំលមជាទុយោភមនុយុ-
 ត្តោ ទុក្ខំ អនិយំ អនត្តសញ្ញិតំ ចក្កន្តញ្ច(១) ភគ-
 វំ ណាធានំ អាភិទេតសិកានំ ធិដ្ឋនម្មសុទ្ធិហារណំ
 ធិញ្ញាមណី អតិច្ឆណី អត្តសិរណី ។ សច-
 មំ កន្តេ ឯវំ បុរោយ្យ កិណ្ណំ ទោ អាវុសោ សាវ័បុត្ត
 អហេសុំ អតិភមន្ទានំ អញ្ញោ សមណា វំ ព្រាហ្មណា
 វំ ភគវតា កិយ្យោកិញ្ញាតោ(២) សម្ពោធិយន្តិ ។
 ឯវំ បុរោ អហំ កន្តេ ចោតិ វិទេយ្យំ ។ កិ
 ចធាវុសោ សាវ័បុត្ត ភវិស្សន្តិ អនាតតមន្ទានំ អញ្ញោ
 សមណា វំ ព្រាហ្មណា វំ ភគវតា កិយ្យោ-
 កិញ្ញាតោ សម្ពោធិយន្តិ ។ ឯវំ បុរោ អហំ កន្តេ

១ ១. ចក្កំ ។ ២ ១. ម. កិយ្យោកិញ្ញាតោ ។

សឡសាទនិយសុត្តេ ព្រះសាវ័បុត្តស្ស ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាហរ

ការខ្លះខ្លះរបស់បុរស ដោយកិរិយាខាំទៅ ខ្លាំចុះរបស់បុរស កំពើនោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ បានសម្រេចហើយដោយលំដាប់ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានប្រកបខ្លាំកាមសុខស្វិកាខុយោភ ក្នុងកាម
 ព័ន្ធនៃយុវជីវិតចេក ដំបូងស្រុក ចេសបុប្ផដ្ឋន មិនមែនជាប់
 ព្រះអរិយៈ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ផង មិនបានប្រកបខ្លាំកត្តកិលម-
 ជាទុយោភជាទុក្ខ មិនមែនជាប់ព្រះអរិយៈ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍
 ផង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានដូចសេចក្តីប្រាថ្នា បានដោយវេកលំបាក
 បានដោយពិបាក ខ្លាំឈានព័ន្ធ ៤ ដ៏កន្លងបន្តិចខ្លាំកាមាចារិក ជា
 សុទ្ធិហារណមិ ក្នុងចក្កច្បងផង ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចើមានអ្នកផង
 ស្ទុះខ្លាំព្រះអង្គយ៉ាងនេះ ចតិក្រព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ ពួកសមណៈ
 ព្រាហ្មណ៍(៦)ទៀត ដែលកន្លងឲ្យសរទៅហើយ ជាអ្នកមានញាណដ៏លើស
 លប់ជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការក្រោសដីផង មានខ្លះវែងម្លេ ។ ចតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលចើមានអ្នកផងគេស្ទុះយ៉ាងនេះ ខ្លាំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់
 គេថា មិនមានទេ ។ ចើគេស្ទុះថា ចតិក្រព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ ពួក
 សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍(៦)ទៀត ក្នុងកាលដែលមិនទាន់មានអ្នក ជាអ្នក
 មានញាណដ៏លើសលប់ ជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការក្រោសដីផង
 មានខ្លះវែងម្លេ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលចើមានអ្នកផងគេស្ទុះយ៉ាង

នោតិ វិទេយ្យំ ។ ភី បដាវុសោ សាវិបុត្ត
អត្តុតរហិ អញ្ញេ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា
ភតវតា ភិយ្យោភិញ្ញាតោ សម្ពោជិយន្តិ ។ ឯវិ
បុដ្ឋោ អហំ កន្ថេ នោតិ វិទេយ្យំ ។ សទេ បទ
មំ កន្ថេ ឯវិ បុច្ឆេយ្យ ភី ទុ ទោ ដាវុសោ
សាវិបុត្ត អហេសុំ អតីតមន្វាធំ អញ្ញេ សមណា
វា ប្រាហ្មណា វា ភតវតា សមសមា សម្ពោជិ-
យន្តិ ។ ឯវិ បុដ្ឋោ អហំ កន្ថេ ឯវិន្តិ វិទេយ្យំ ។
ភី បដាវុសោ សាវិបុត្ត ភវិស្សន្តិ អនាគតមន្វាធំ
អញ្ញេ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា ភតវតា
សមសមា សម្ពោជិយន្តិ ។ ឯវិ បុដ្ឋោ អហំ កន្ថេ
ឯវិន្តិ វិទេយ្យំ ។ ភី បដាវុសោ សាវិបុត្ត អត្តុត-
រហិ អញ្ញេ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា ភតវតា

នេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា មិនមានទេ ។ បើមានគេសួរថា ចតិគ្រ
ព្រះសាវិបុត្តមានកាយ ពួកសមណៈ ឬប្រាហ្មណ៍ឯទៀត ក្នុងកាល
ឥឡូវនេះ ជាអ្នកមានញាណដ៏លើសលប់ ជាដីព្រះមានព្រះភាគ ក្នុង
ការក្រាស់ដីនឹង មានខ្លះដែរឬ ។ ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមាន
អ្នកផងគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា មិនមានទេ ។ ចតិគ្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើមានអ្នកផងសួរខ្ញុំព្រះអង្គ យ៉ាងនេះថា ចតិគ្រព្រះ
សាវិបុត្តមានកាយ ពួកសមណៈឬប្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលកន្លងហួស
ទៅហើយ ជាអ្នកមានញាណស្មើ ។ ដីនិព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការក្រាស់
ដីនឹងមានខ្លះដែរឬ ។ ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមានអ្នកផងសួរ
យ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា បើយ៉ាងនោះ មានមែន ។ បើមាន
គេសួរថា ចតិគ្រព្រះសាវិបុត្តមានកាយ ពួកសមណៈ ឬ ប្រាហ្មណ៍
ឯទៀត ដែលមិនខាន់បានមក ជាអ្នកមានញាណស្មើ ។ ដីនិព្រះមាន
ព្រះភាគ ក្នុងការក្រាស់ដីនឹង មានខ្លះដែរឬ ។ ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
កាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ ត្រូវប្រាប់គេថា បើយ៉ាង
នោះ មានមែន ។ បើមានគេសួរថា ចតិគ្រព្រះសាវិបុត្តមានកាយ
ពួកសមណៈឬប្រាហ្មណ៍ឯទៀត ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ជាអ្នកមានញាណ

សម្បទានិយមន្ត្រី សារីបុត្រស្ត បុត្រ កតវតោ ព្យាបាល

សមសមា សម្ពោធិយន្តិ ។ ឯវំ បុត្រោ អហំ កន្ត
លោតិ វលេយ្យំ ។ សលេ បទ មិ កន្ត ឯវំ បុត្រេយ្យ
កស្មា បធាយស្មា សារីបុត្រោ ឯកច្ចំ អត្តនុ-
ជាលាតិ ឯកច្ចំ ន អត្តនុជាលាតិ(១) ។ ឯវំ បុត្រោ
អហំ កន្ត ឯវំ ព្យាករេយ្យំ សម្មទា មេតំ អាវុសោ
កតវតោ សុតំ សម្មទា បដិក្កហិតំ អហេសុំ អតិ-
តមទ្វាធំ អហេន្តោ សម្មាសម្មទ្វា មយា សមសមា
សម្ពោធិយន្តិ សម្មទា មេតំ អាវុសោ កតវតោ សុតំ
សម្មទា បដិក្កហិតំ កវិស្សន្តិ អលាតតមទ្វាធំ អ-
ហេន្តោ សម្មាសម្មទ្វា មយា សមសមា សម្ពោធិ-
យន្តិ សម្មទា មេតំ អាវុសោ កតវតោ សុតំ
សម្មទា បដិក្កហិតំ អដ្ឋានមេតំ អលវតោសោ យំ
ឯកិស្សា លោកាធាតុយា ទ្វេ អហេន្តោ សម្មាសម្មទ្វា
អបុព្វំ អចរិមំ ទុប្បជ្ជេយ្យំ លេតំ ហំធំ វិជ្ជតិ ។

១ ១. ឧត្តនុជាលាតិ ។

សម្បទានិយមន្ត្រី ព្រះសារីបុត្រស្ត ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាបាល

ស្មី ។ ធិនិព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការគ្រាស់ដីនី មានផែរេយ ។ ចតិក្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលចើមានអ្នកជនិស្សយោនិទេ ឡុព្រះអង្គ ត្រូវប្រាប់
គេថា មិនមានទេ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចើមានអ្នកជនិ ស្ស
យោនិទេថា ព្រះសារីបុត្រមានកាយ ព្រោះហេតុអ្វី បានជំនិទ្ធុរ មិន
ជំនិទ្ធុរ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលចើមានអ្នកជនិ ស្សយោនិទេ
ឡុព្រះអង្គ ត្រូវព្យាករយោនិទេថា ខ្មាលអ្នកមានកាយ ពាក្យទេកាត្តា
បានស្តាប់ ចំពោះព្រះកត្រូ បានទទួល ចំពោះព្រះកត្រូព្រះមានព្រះភាគ
យោនិទេថា ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធានិទ្ធាយ ដែលកន្តនិសៅហើយ
ក៏មានញាណស្មី ។ ធិនិកថាភគ ក្នុងការគ្រាស់ដីនិដូច្នោះ ខ្មាលអ្នក
មានកាយ ពាក្យទេ កាត្តាបានស្តាប់ ចំពោះព្រះកត្រូ បានទទួល
ចំពោះព្រះកត្រូព្រះមានព្រះភាគ មកហើយថា ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុ
ទ្ធានិទ្ធាយ ក្នុងកាលមិនខាន់មានមក ធិនិមានញាណស្មីធិនិកថាភគ
ក្នុងការគ្រាស់ដីនិដូច្នោះ ខ្មាលអ្នកមានកាយ ពាក្យទេ កាត្តាបានស្តាប់
ចំពោះព្រះកត្រូ បានទទួល ចំពោះព្រះកត្រូព្រះមានព្រះភាគ យោនិទេ
ថា មានព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធានិទ្ធាយ ២ ព្រះអង្គ គ្រាស់ឡើងក្នុង
លោកពាក្យមួយ មិនមុនមិនក្រោយ (ដំណាលគ្នា) ដំណើរនេះ មិនមែន
ជាថាទេ ធិនិមានហេតុ ជាទំនិដូច្នោះទេ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

[៧២] ភិក្ខុហំ(១) កន្តេ ឯវំ បុរិដ្ឋា ឯវំ ព្យា-
 ការមារោ វុត្តវាទី ទេវ(២) អហំ(៣) កកវតោ ហោមិ
 ន ច កកវន្តំ អក្ខតេន អត្តាចិក្ខាមិ ធម្មស្ស
 ពានុធម្មំ ព្យាករោមិ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ
 វាទានុវាទោ ការយ្ហដ្ឋានំ(៤) អាគច្ឆតិទិ ។ ឥក្ស ភ្នំ
 សារីបុត្ត ឯវំ បុរិដ្ឋា ឯវំ ព្យាការមារោ វុត្តវាទី ទេវ
 មេ(៥) ហោសិ ន ត មំ អក្ខតេន អត្តាចិក្ខុសិ
 ធម្មស្ស ពានុធម្មំ ព្យាករោសិ ន ច កោចិ សហ-
 ធម្មិកោ វាទានុវាទោ ការយ្ហដ្ឋានំ អាគច្ឆតិទិ ។

[៧៣] ឯវំ វុត្តោ អាយស្មា ឧទាយិ កកវន្តំ
 ឯតនកេច អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្តតំ កន្តេ ឥថាគតស្ស
 អប្បិច្ឆតា សន្តុដ្ឋិតា សល្លេទតា យត្រ ហិ ឆាប
 ឥថាគតោ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភារោ អថ ច

១ ឧ. ម ពញាហំ ។ ២ ម. ទេវ ។ ៣ ឧ. អហន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ឧ ការយ្ហំ ហនំ ។
 ៥ ឧ. មម ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាដិកវគ្គ

[៧២] ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះកាលបើមានអ្នកដទៃស្តាយ៉ាងនេះ ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គក៏ធ្វើយកចៅទីនិរេយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ទិយាយៅតាមព្រះពុទ្ធ-
 វចនៈរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពោលចម្លែកចម្លាច់ព្រះមានព្រះភាគដោយ
 ពាក្យមិនពិត ធ្វើយន្តវេទមិសមគួរតាមធម៌ ទាំងវាទុកៗ (ការពោលតាម
 វាទៈ) ណាមួយ ដែលច្រកចេញយោគ ក៏ឈ្មោះថា មិនមកកាន់ទីដែល
 គួរតែជឿលវែវយុ ។ ព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា អើ សាច្រក កាល
 បើមានអ្នកដទៃ ស្តាយ៉ាងនេះ អ្នកក៏ធ្វើយកចៅទីនិរេយ៉ាងនេះឈ្មោះថា
 ទិយាយតាមពាក្យរបស់គាត់ មិនបានទិយាយចម្លែកចម្លាច់គាត់ ដោយ
 ពាក្យមិនពិត ធ្វើយន្តវេទមិសមគួរដែលធម៌ហើយ ទាំងវាទុកៗណាមួយ
 ដែលច្រកចេញយោគ ក៏ឈ្មោះថា មិនបានមកកាន់ទី គួរតែជឿល
 ឡើយ ។

[៧៣] កាលព្រះមានព្រះភាគ ក្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ទើប
 ទាយ៉ាងនេះអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា ចតិក្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះ
 មិនដែលមានសារ អម្បាលព្រះគាត់គត មានបុព្វិច្ឆ័យ៉ាងនេះ មាន

សម្បទានិយមសុត្តន្ត ទាយសម្បទានុវេទន៍

បទ ១៨ អត្តានំ ចាតុករិស្សតិ ឯកទេសកញ្ចិ(១)
 ភតោ ករុណំ ធម្មំ អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា អត្តនិ
 សមទុបស្សយ្យំ តេ ភាវតេនេវេ បដាតំ បរិហា-
 រេយ្យំ អន្ធវិយំ ករុណំ អត្តតំ ករុណំ តថាគតស្ស
 អប្បិច្ឆនា សន្តិដ្ឋិតា សល្លេខតា យត្រ ហិ ធាម
 តថាគតោ ឯវមហិដ្ឋិកោ ឯវមហាទុការោ អថ ច
 បទ ១៨ អត្តានំ(២) ចាតុករិស្សតិ ។ បស្ស ទោ
 ត្ថំ ទាយំ តថាគតស្ស អប្បិច្ឆនា សន្តិដ្ឋិតា
 សល្លេខតា យត្រ ហិ ធាម តថាគតោ ឯវមហិ-
 ដ្ឋិកោ ឯវមហាទុការោ អថ ច បទ ១៨ អត្តានំ(៣)
 ចាតុករិស្សតិ ឯកទេសកញ្ចិ ភតោ ទាយំ ធម្មំ
 អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា អត្តនិ សមទុបស្សយ្យំ

១ ១. ១. ឯកទេសកញ្ចិ ។ ២. ៣ ១. ១ អត្តានំ ។ ២. ១៨ អត្តានំ ។

សម្បទានិយមសុត្តន្ត ព្រះទាយសម្បទានិយមសុត្តន្ត

ភានុភារាច្រើនយ៉ាងនេះ គង់តែមិនធ្វើព្រះអង្គឱ្យប្រាកដ(១) ព្រោះព្រះភាវ-
 កត ទ្រង់មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ទ្រង់សរសេរ មានព្រះហឫទ័យផ្លូវផ្សេង
 ចាកកិលេស ចង់គ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកបរិព្វាជក ជាអនុភិយា ក្រៅ
 ចាកធម៌វិន័យនេះ (បើ) គិតពារណាយើញនូវធម៌មួយ ។ ក្នុងខ្លួនហើយ
 ពួកបរិព្វាជកវិនិច្ឆ័យ មិនលើកទង់ ដើម្រេកសម្រាប់គ្នាដោយហេតុ
 មានប្រមាណចម្លោះចាំ (កេសុកណារស្មីនិយមិយាន) ចង់គ្រូព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បង់គ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះ មិន
 ដែលមានសោះ កម្សាន្តព្រះភាវកត មានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានកុ-
 ភារាច្រើនយ៉ាងនេះ គង់តែមិនធ្វើព្រះអង្គឱ្យប្រាកដ ព្រោះព្រះភាវកត
 ទ្រង់មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ទ្រង់សរសេរ មានព្រះហឫទ័យផ្លូវផ្សេងចាក
 កិលេស ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ទាយំ អ្នកចូរមើលចុះអម្បាលដូច
 ភាវកតមានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានភានុភារាច្រើនយ៉ាងនេះ គង់តែមិនធ្វើ
 ខ្លួនឱ្យប្រាកដ ព្រោះភាវកតជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ជាអ្នកសរសេរ
 មានចិត្តផ្លូវផ្សេងចាកកិលេស ម្ចាស់ទាយំ ពួកបរិព្វាជក ជាអនុភិយា
 ក្រៅចាកធម៌វិន័យនេះ បើគិតពារណាយើញនូវធម៌មួយ ។ ក្នុងខ្លួនហើយ

១ អង្គកថា ថា ព្រះមានព្រះភាវកតមិនស្រួល នូវគុណរបស់ព្រះអង្គ គឺថា មិនចូរខ្លួន
(ឱ្យអ្នកដទៃជឿយ) ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយស្ស បារិវាទ

តេ តាវតតេនេវ បដាគំ បរិហរេយ្យំ បស្ស ទោ ភ្នំ
 ឧទាយិ តថាគតស្ស អប្បិទ្ធតា សន្តដ្ឋិតា សល្ម-
 ទតា យត្រ ហិ យម តថាគតា ឯវំមហិធ្ាតោ
 ឯវំមហានុកាវេ អដ ធ បទ ទេវ អត្តានំ តាទុក-
 រិស្សតិ ។ អដទោ គគវំ អាយស្មន្តំ សារីបុត្ត
 អាមន្តសិ យស្មាតិហ ភ្នំ សារីបុត្ត ឥមំ ធម្មបរិ-
 យាយំ អភិក្កណំ កាសេយ្យសិ ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនំ
 ឧទាសកានំ ឧទាសិកានំ យេសំបិ ហិ សារីបុត្ត
 មោយបុរិសានំ ភិស្សតិ តថាគតេ កត្តា វ វិមតិ
 វ តេសំមិមំ(១) ធម្មបរិយាយំ សុត្តា តថាគតេ
 កត្តា វ វិមតិ វ សា បហិយិស្សតិ ។
 ឥតិ ហិធំ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវតោ សម្មទា
 សម្មសានំ បវេទេសិ ។ តស្មា ឥមស្ស វេ-
 យ្យករណស្ស សម្មសានំយន្តេវ អធិវចនធ្ា ។

សម្មសានិយសុត្តំ បក្កមំ ឧត្តិវំ(២) ។

១ ឧ. ពេសម្បិ ឥមំ ។ ឃ. តេសមិមំ ។ ២ ឧ. សម្មសានិយសុត្តំ បក្កមំ ។
 ឃ. សម្មសានិយំ តាម សុត្តំ បក្កមំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បារិវាទ

ពួកបរិព្វាជកនោះ ខឹងលើកទង់ដី ប្រកាសប្រាប់គ្នាដោយហេតុ មានប្រ-
 មាណប៉ុណ្ណោះ (រកអ្នកណាស្មើខឹងយើងបាទ) ម្ចាស់ទាយ អ្នកចូរមើល
 ចុះ អម្បាលភព៌ក មានប្តីប្រើយ៉ាងនេះ មានអាទុភាពប្រើយ៉ាងនេះ
 គង់តែមិនធ្វើខ្លួនប្រាកដ ព្រោះភព៌ក ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រាប់
 ជាអ្នកសន្តាន មានចិត្តផ្លូវផ្សេងចាកកិលេស ។ លំដាប់នោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះសារីបុត្រ មានអាយុមកថា ម្ចាស់សារីបុត្រ
 ចូរអ្នកពាលធម្មបរិយាយនេះ ដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា
 ភឿយ ។ ចុះ ម្ចាស់សារីបុត្រ ព្រោះថា សេចក្តីសន្សំយ បុរសចក្តីឆ្លើយ
 ចូល ចំពោះភព៌ក ខឹងមានមកដល់មោយបុរសពួកណា សេចក្តី
 សន្សំយ បុរសចក្តីឆ្លើយចូលរបស់មោយបុរសពួកនោះ ចំពោះភព៌ក
 នោះ ខឹងសាចស្មឲ្យ ទៅព្រោះបានស្តាប់ធម្មបរិយាយនេះ មិនខាន ។
 ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ក៏សម្តែងខ្លាចអំណរទេ ចំពោះព្រះក្រុង ខែព្រះ
 មានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សូត្រនេះ
 ឈ្មោះថា សម្មសានិយសូត្រ ដោយវេយ្យាករណ៍នេះ ដូច្នោះឯង ។

ចប់ សម្មសានិយសូត្រ ទី ៥ ។

បាលាទិកសុត្តំ ធម្មី

(៧៤) ឯវេឌ្ឍ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា
 សក្យេសុ(១) វិហារតិ វេទន្តា ជាម សត្យា កេសំ អម្ព-
 វិទ មាសារោ ។ គេន ទោ បទ សមយេន និកល្ហា
 ជាដបុត្តា ចារិយំ អទុជា កាលកតោ ហោតិ ។
 កស្ស កាលកំវិយាយ កិញ្ចា និកល្ហា ធ្វើតិកជាតា
 កល្ហានជាតា កលហជាតា វិវាទបញ្ញា អញ្ញមញ្ញ
 មុខសត្តិហិ វិគុទត្តា វិហារន្តំ ន ត្វំ ឥមំ ធម្មវិទយំ
 អាជាជាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិទយំ អាជាជាមិ កំ ត្វំ
 ឥមំ ធម្មវិទយំ អាជាធិស្សសិ មិច្ឆាបដិបទ្ធា ត្វមសិ
 អហមសិ សន្តាបដិបទ្ធា សហិតម្ម អសហិតន្ត
 មុរេ វចនិយំ បញ្ញា អវច បញ្ញា វចនិយំ មុរេ
 អវច អធិចិណ្ណន្ត វិបវាវត្តំ អាហេមិគោ គេ វាទោ
 ចិក្ខុហិគោសិ បរវាទប្បវោស្តាយ ចិក្ខុទេហិ ក
 សទេ បហោសីតិ ។ វិទោយេវ កោ(២) មត្តោ

១ ឧ. ម. សុត្តន្ត ។ ២ ឧ. វិទោយេវ កោ ។ ឧ. វិទោយេវកោ ។

បាលាទិកសូត្រ ទី ៦

(៧៤) ខ្ញុំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះនាងព្រះភាគ
 ច្រើនគឺនៅក្នុងប្រាសាទ នាអម្ពវិទចេសំពួកសក្យៈ ដែលនាងឈ្មោះថា
 វេទន្តា (អ្នកហាក់បាញ់ធ្នូ) ក្នុងសក្តជនចទទាំងឡាយ ។ សម័យនោះ
 ឯង ឯគណ្ណនាដបុត្រ ទើបតែធ្វើមរណកាលហើយថ្មី ។ ក្នុងនគរព្រា ។
 ព្រោះតែឯគណ្ណនាដបុត្រនោះ ធ្វើមរណកាលទៅ ពួកមិត្តនានាក៏រែកគ្នា
 ទៅដាច់ពួក កើតសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ កើតឈ្លាច្រែកក ចាត់ដាច់
 ខ្លួន ដោយលំពែងមាត់ថា អ្នកមិនចេះធ្វើវិនិយោគទេ ខ្ញុំទើបចេះធ្វើ
 វិនិយោគ អ្នកមិនចេះធ្វើវិនិយោគ ដូចម្តេចបាន អ្នកជាអ្នកប្រតិបត្តិ
 ទុសហើយ ខ្ញុំទើបប្រតិបត្តិក្រៅ ពាក្យចេសំខ្ញុំ ប្រកចោយប្រយោជន៍
 ពាក្យចេសំអ្នក មិនប្រកចោយប្រយោជន៍ទេ ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយ
 មុន អ្នកនិយាយក្រោយ ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយក្រោយ អ្នកនិយាយ
 មុន អ្នកបានសន្យាច្រើនតែក្នុងវេលាទុស ។ ខ្ញុំលើកសេចក្តីទុសដាក់លើ
 អ្នក អ្នកត្រូវខ្ញុំផ្តល់ផ្តល់ហើយ ដើម្បីឱ្យផុតគំពើទេចេសំសាស្ត្រដទៃ
 បើអ្នកអន់ភាព ចូរដោះខ្លួនឱ្យចេញ ។ ហាក់ដូចជាសេចក្តីស្តាប់តែម្យ៉ាង

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស បាធិវគ្គ

និកណ្ណេសុ នាដបុត្តិយេសុ អនុវត្តតិ ។ យេបិ
និកណ្ណេស្ស នាដបុត្តិយេស្ស សាវកា តិហិ ធិនាទរសនា
តេបិ និកណ្ណេសុ នាដបុត្តិយេសុ និព្វិន្ទរា វិត្តរា
បដិវាទរា យថា តំ ទុកក្កាតេ^(១) ធម្មវិទេយ
ទុប្បវេទិតេ អនិយ្យានិកេ អនុបសមសំវត្តនិកេ
អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតេ កិច្ចដូចេ អប្បដិសរណេ ។

(៧៥) អថេវា ចុន្ទោ សមណុទ្កេសា ចារាយំ
វស្សំ វុត្តោ យេន សាមគារមោ យេនាយស្នា
អាណន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
រាណន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសីទ្ទោ វោ ចុន្ទោ សមណុទ្កេសា អាយស្មន្តំ
អាណន្តំ ឯកនវេន និកណ្ណោ ករុន្តេ នាដបុត្តោ
ចារាយំ អនុនា កាលកតោ តស្ស កាលកិរិ-
យាយ កិច្ចា និកណ្ណោ ទ្វេទិកតា ។ ថេ ។

១ វ. ទុកក្កាតេ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាធិវគ្គ

ប្រព្រឹត្តេវោតាមពួកខិត្តន្ត ជាសិស្សរបស់នាដបុត្រ ។ ពួកគ្រហស្ថណា
មានសម្បៀកបំពាក់ ដែលជាសាវករបស់និកណ្ណនាដបុត្រ ពួកគ្រហស្ថ
កំនិរនា ជាអ្នកមានសេចក្តីច្បាច្នៃ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់
លែងគោរពក្នុងពួកខិត្តន្ត ដែលជាសិស្សរបស់នាដបុត្រ ព្រោះវត្តខ័-
ណ្ណនាដបុត្រ សម្តែងខ្លាចម្នីខ្លាចម្នា ប្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែនជា
និយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តេវោ ដើម្បីស្ងប់ស្ងាម ជាធម្មវិទេយដែល
បុគ្គលមិនបានប្រាសដីដីខ្លួនឯង ដោយប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ ពុំ
មានស្ងួត គឺទំនាក់ ចែកគ្នាយហើយ មិនមានវិធីឡើយ ។

(៧៦) លំដាប់នោះ សមណុទ្កេសា^(១) ឈ្មោះចុន្ទ ទៅពិស្សក្នុង
ក្រុងបាវ បានចូលទៅក្រុងនោះមាននាម គង្គិវេ ជាសាមគ្រាម
លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយចង្កៀកនោះមាននាម ហើយអង្គុយ ក្នុងទី
សមគួរ ។ លុះចុន្ទសមណុទ្កេស អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏និយាយ
នឹងព្រះអាណន្តនាម យ៉ាងនេះថា ចតិក្រាលកដ៏ចម្រើន និកណ្ណ-
នាដបុត្រ ទើបនឹងធ្វើរណកាលហើយម្តី ។ ក្នុងក្រុងបាវ ព្រោះកាល-
កិរិយាវៃនិកណ្ណនាដបុត្រនោះ ពួកខិត្តន្តចែកគ្នាទៅជាពីរពួក ។ ថេ ។

១ អង្គកថាជាសមណុទ្កេស ជាពាក្យហៅសាមណោ ព្រះចុន្ទនោះលោកបានទប់សម្ប-
ការហើយ គង្គិវេហៅលោកយ៉ាងនោះ ព្រោះថ្វាយហៅជាចំណីសាមណោមក ។

បាលីកសុត្ត ភគវគ្គ អាណេតិ

កិច្ចដូចេ អប្បដិសវណោតិ ។ វិវា វុត្តោ អាយស្មា
 អាណេតោ ចុត្តំ សមណុទ្កេសំ វិភទេវេច អត្ថិ ទោ
 វេទំ អាវុសោ ចុត្តំ កតាចាភតំ ភកវត្តំ ធម្មស្សាយ
 អាយាវាវុសោ ចុត្តំ យេន ភកវេ តេទុបសង្កមិស្សម
 ឧបសង្កមិក្ខា វិភមត្តំ ភកវតោ អាណេយ្យាណតិ(*) ។
 វិវា កាណេតិ ទោ ចុត្តោ សមណុទ្កេសោ អាយស្មតោ
 អាណេតស្ស បទុស្សសិ ។ អថេទោ អាយស្មា ច
 អាណេតោ ចុត្តោ ច សមណុទ្កេសោ យេន ភកវេ
 តេទុបសង្កមិស្ស ឧបសង្កមិក្ខា ភកវត្តំ អភិវេទន្តា
 វិភមត្តំ វិសិទិស្ស ។ វិភមត្តំ វិសិទ្ធា ទោ
 អាយស្មា អាណេតោ ភកវត្តំ វិភទេវេច អយំ កាណេត ចុត្តោ
 សមណុទ្កេសោ វិវាណា វិភទេវណា កាណេតិ(*) បាដបុត្តោ
 ពារាយំ អនុតោ កាលករោតោ តស្ស កាលករិយាយ
 កិច្ចា វិភទេវណា ។ យេ ។ កិច្ចដូចេ អប្បដិសវណោតិ ។

* ១. អាណេយ្យាណតិ ។ ២. វិ. កាណេតោ ។ ទិស្សតិ ។

បាលីកសុត្ត ពាក្យបទ្ប ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

មានស្តូចគឺចំពោះ ថែកព្រាយហើយ មិនមានចំពឹងឡើយ ។ កាលបើ
 ចុត្តសមណុទ្កេស មិនយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះកាន់ទូមានកាយ ក៏និយាយ
 នឹងចុត្តសមណុទ្កេស យ៉ាងនេះថា ខែចុត្តមានកាយ ពាក្យមានមូល-
 ហេតុនេះ គួរក្រាបបង្គំទូល ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ខែចុត្តមានកាយ
 មក យើងនឹងទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ យើង
 ត្រូវក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីខ្លះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ។ ចុត្តសមណុទ្កេស
 ក៏ទទួលស្តាប់ព្រះកាន់ទូមានកាយថា ចតិក្រលោកដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះ
 មែនហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះកាន់ទូមានកាយ នឹងចុត្តសមណុទ្កេស
 ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ជួយបង្គំ
 ព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះកាន់
 ទូមានកាយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល ខ្ញុំព្រះមាន
 ព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា ចតិក្រលោកដ៏ចម្រើន ចុត្តសមណុទ្កេសនេះ
 និយាយយ៉ាងនេះថា ចតិក្រលោកដ៏ចម្រើន នឹងល្អាតដបុត្រ ទើបនឹងធ្វើ
 មរណកាលហើយថ្មី ។ ក្នុងក្រុងបាវ ព្រោះកាលកិរិយាខែនិកល្អាតដ-
 បុត្រនោះ ពួកនិក្រុន្តបុត្រ ។ យេ ។ មានស្តូចគឺចំពោះ ថែកព្រាយ
 ហើយ មិនមានចំពឹងឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស បាឡិកវគ្គោ

(៧៦) ឯវុញ្ញតំ ចុទ្ធ ហោតិ ទុកត្វាតោ^(១) ធម្មវិទ-

យេ ទុប្បវេទិតោ អនិយ្យាទិតោ អនុបសមសំវត្ថុទិតោ
អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ។ ឥធិ ចុទ្ធ សត្តា ច ហោតិ
អសម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ទុកត្វាតោ ទុប្បវេទិតោ
អនិយ្យាទិតោ អនុបសមសំវត្ថុទិតោ អសម្មាសម្ពុ-
ទ្ធប្បវេទិតោ សាវកោ ច តស្មី ធម្មោ ធិ ធម្មាទុធម្មប្ប-
ដិបន្នោ វិហារតិ ធិ សាមិច្ឆិប្បដិបន្នោ ធិ អនុធម្មបារិ-
កេក្កច្ឆ ធិ ភម្មា ធម្មា វត្តតិ សោ ឯវុមស្ស វុធិយោ
តស្ស តេ អាវុសោ លាភា តស្ស តេ សុលម្ពំ
សត្តា ច តេ អសម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ទុកត្វាតោ
ទុប្បវេទិតោ អនិយ្យាទិតោ អនុបសមសំវត្ថុទិតោ

* ១. បុព្វេ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាឡិកវគ្គ

(៧៦) ព្រះហឫន្ត្រះភាគ ច្រងំគ្រាស់ថា ម្ចាស់បុទ្ធ ការណ៍⁺នុ៎ះ

វេមនិមានយំនិហ្មីនិឯនិ ព្រាវេកបុគ្គលពាលទ្ធវេម្បិទ័យមិនល្អ ច្រ-
កាសទុកមិនល្អ មិនមែនជាទិយ្យានិកធម៌ មិនមែនច្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
ស្ងប់ម្ងាប់ ជាធម្មវិទ័យវេលបុគ្គល មិនបានគ្រាស់ជីវិតខ្លួនឯង ដោយ
ច្រព្រៃ ច្រកាសទុកហើយ ។ ម្ចាស់បុទ្ធ ថេសាស្តាភ្នំនិលោកនេះ មិនមែន
ជាអ្នកគ្រាស់ជីវិតខ្លួនឯង ដោយច្រព្រៃ ចំនិធមិលោក ក៏សាស្តាភ្នំនោះសម្បែង
មិនល្អ ច្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែនជាទិយ្យានិកធម៌ មិនមែនច្រព្រឹត្ត
ទៅ ដើម្បីស្ងប់ម្ងាប់ ជាធម្មវិទ័យវេលបុគ្គល មិនបានគ្រាស់ជីវិតខ្លួនឯង
ដោយច្រព្រៃ ច្រកាសទុកហើយ តែសារឹក មិនមែនជាអ្នកច្រតិបត្តិធម៌
សមគួរតាមធម៌ មិនមែនជាអ្នកច្រតិបត្តិកាក្រែង មិនមែនជាអ្នកច្រព្រឹត្ត
សមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ វេមនិច្រព្រឹត្តតេចចេញ ហាកធម៌នោះ
ថែមទៀត សារឹកនោះ គួរគេសរសើរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ការុសោ
ជាលាភរបស់អ្នកនោះហើយ អ្នកនោះឈ្នះថា បានល្អហើយ ព្រោះ
សាស្តាច្រសំអ្នក មិនមែនជាអ្នកគ្រាស់ជីវិតខ្លួនឯង ដោយច្រព្រៃទេ ចំនិ
ធមិលោក ក៏សាស្តាភ្នំនោះ បានសម្បែងមិនល្អ ច្រកាសទុកមិនល្អ មិន
មែនជាទិយ្យានិកធម៌ មិនច្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់ម្ងាប់ ជាធម៌វេលបុគ្គល

បាសានិកសូត្រ ទុក្ខកាមមន្តវិទយោ

អសម្មាសម្ពុទ្ធច្បវេទិតោ ត្រត្តា កសិ ធម្មេ ន ធម្មា-
 ទុធម្មប្បដិបដ្ឋោ វិហាសិ ន សាមីចិច្ចដិបដ្ឋោ ន
 អនុធម្មទារី វេក្ខន្ត ធន ឥត្តា ធម្មា វត្តសីតិ ។ ឥតិ
 ទោ ទុទ្ធ សត្តាមិ ឥត្ត ការយ្ហោ ធម្មោមិ ឥត្ត ការយ្ហោ
 សាវកោ ធន ឥត្ត វិវា ចាសំសោ ។ យោ ទោ ទុទ្ធ
 វិវាមិ សាវកំ វិវា វេយ្យ ឯកាយស្នា តថា បដិបដ្ឋិ-
 តុ យថា ទេ សត្តារា ធម្មោ ទេសិតោ បញ្ញត្តោតិ ។
 យោ ធន សមាទបេតិ យញ្ច សមាទបេតិ យោ ធន
 សមាទមិតោ តថត្តាយ បដិបដ្ឋិតិ សទ្ធ ទេ ពហំ
 អបុញ្ញំ បសវន្តំ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ វិវាញោតំ ទុទ្ធ
 ហោតិ ទុរាត្តាទេ ធម្មវិទយេ ទុច្ចវេទិតេ អនិយ្យានិ-
 កេ អនុបសមសំវត្តនិកេ អសម្មាសម្ពុទ្ធច្បវេទិតេ ។

បាសានិកសូត្រ ធម្មវិទយវិលសាស្តាពោលទុកមិល្ល

មិនបានគ្រាន់ដឹងខ្លួនឯង ដោយច្រៀត ច្រកាសទុកហើយ ទាំងអ្នកសោត
 ក៏មិនមែនជាអ្នកច្រតិចក្តិ ឲ្យវេចមិសមគួរកាមធម៌ មិនច្រតិចក្តិកោតក្រែង
 មិនច្រត្រិក្តសមគួរកាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ គឺច្រត្រិក្តរេចចេញ បានធម៌
 នោះ ។ ខ្នាលចុន្ទ សូម្បីសាស្តា ក៏គួរឲ្យអ្នកដឹងគិរដៀល ក្នុងហេតុនោះ
 ទាំងធម៌ក៏គួរឲ្យអ្នកដឹងគិរដៀល ក្នុងហេតុនោះ ដោយច្រកាសដូច្នោះឯង តែ
 ឯសាវកគួររកសរសើរ ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ។ ខ្នាលចុន្ទ អ្នកណាមួយ
 និយាយនឹងសាវក មានសភាពដូច្នោះយ៉ាងនេះថា អ្នកមានកាយចូលមក
 ចូរច្រតិចក្តិធម៌ ដែលសាស្តាបេសំអ្នក បានសម្តែងទុកហើយ បានបញ្ញត្ត
 ទុកហើយយ៉ាងនោះចុះ ។ ចុក្កលណាបច្ចុលក្តិ បច្ចុលនូវចុក្កលណា
 ចុក្កលណា ដែលគេបច្ចុលហើយ ច្រតិចក្តិភាមដូច្នោះក្តិ ពួកចុក្កល
 ទាំងអស់នោះ វេទនិបាននូវបាបដ៏ច្រើន ។ ដំណើរនោះគឺព្រោះហេតុ
 អ្វី ។ ខ្នាលចុន្ទ ព្រោះដំណើរនេះ វេទនិមានយ៉ាងនេះ ក្នុងធម្មវិទយវិល
 សាស្តាសម្តែងមិនល្អហើយ ច្រកាសទុកមិនល្អហើយ មិនមែនជាទិយ្យ-
 ឱកធម៌ មិនមែនច្រត្រិក្តទេ ដើម្បីស្ងប់ស្ងាប់ ជាធម៌ដែលចុក្កលមិនបាន
 គ្រាន់ដឹងខ្លួនឯង ដោយច្រៀត ច្រកាសទុកហើយ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស យានិវគ្គោ

(៧៧) ឥត បទ ទុក្ខ សត្តា ច ហោតិ អសម្មា-
 សម្ពុត្តោ ធម្មោ ច ទុកត្តានោ ទុប្បវេទិកោ អនិយ្យា-
 ធិកោ អទុបសមសំវត្តធិកោ អសម្មាសម្ពុត្តប្បវេទិកោ
 សាវកោ ច ភស្មំ ធម្មេ ធម្មាទុធម្មប្បដិបទ្ធោ វិហារតិ
 សាមីចិប្បដិបទ្ធោ អទុធម្មចារិ សមាធាយ តំ ធម្មំ
 បវត្តតិ សោ វិវាស្ស វចនិយោ ភស្ស តេ ភាវុសា
 អលាភា ភស្ស តេ ទុល្លទ្ធិំ សត្តា ច តេ អសម្មា-
 សម្ពុត្តោ ធម្មោ ច ទុកត្តានោ ទុប្បវេទិកោ អនិយ្យា-
 ធិកោ អទុបសមសំវត្តធិកោ អសម្មាសម្ពុត្តប្បវេទិ-
 កោ ឡក្ខ ភស្មំ ធម្មេ ធម្មាទុធម្មប្បដិបទ្ធោ វិហារសិ
 សាមីចិប្បដិបទ្ធោ អទុធម្មចារិ សមាធាយ តំ ធម្មំ វត្ត-
 សីតិ ។ ឥតិ ទោ ទុក្ខ សត្តាបិ តត្ថ ការយ្ហោ ធម្មា-
 បិ តត្ថ ការយ្ហោ សាវកោបិ តត្ថ វិវា ការយ្ហោ ។
 យោ ទោ ទុក្ខ វិវាចំ សាវកំ វិវា វិធម្យ អន្តាយស្នា

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស យានិវគ្គោ

(៧៧) ម្នាលទុក្ខ មួយទៀត សាស្តាភូតិលោកនេះ មិនមែនជា
 សម្ពុត្តសម្ពុត្ត ទាំងធម៌ក៏សាស្តានោះ សម្ពុតិហើយមិនល្អ បានប្រកាស
 ទុកហើយមិនល្អ មិនមែនជាវិយាគិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បី
 ស្រប់ទ្រាប់ ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនបានគ្រាន់ដឹងខ្លួនឯង ប្រកាសទុកហើយ
 តែឯសាវកជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ ភាមធម៌ ប្រតិបត្តិកោតិក្រុង ប្រព្រឹត្តភាម
 ធម៌ ក្នុងធម៌នោះ សមាទានប្រព្រឹត្តធម៌នោះ សាវកនោះ គួរគេនិយាយ
 ឲ្យយ៉ាងនេះថា ម្នាលភាវុសោ មិនមែនជាលោកចេសំអ្នកនោះទេ អ្នកនោះ
 ឈ្មោះថា បានកាត្រក់ហើយ ព្រោះតែសាស្តាចេសំអ្នក មិនមែនជាអ្នក
 គ្រាន់ដឹងឯងដោយប្រពៃទេ ទាំងធម៌សោត ក៏សាស្តានោះបានសម្ពុតិ
 ហើយមិនល្អ បានប្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែនជាវិយាគិកធម៌ មិន
 មែនប្រព្រឹត្តទេ ដើម្បីស្រប់ទ្រាប់ ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនបានគ្រាន់ដឹងខ្លួន
 ឯង ប្រកាសទុកឲ្យយ ឯអ្នកក៏ជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ ភាមធម៌ ប្រតិបត្តិ
 កោតិក្រុង ប្រព្រឹត្តភាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ សមាទានប្រព្រឹត្តភាមធម៌
 នោះ ។ ម្នាលទុក្ខ ព្រោះហេតុនេះបានជាសាស្តា ក៏គួរគេនិរដៀលក្នុង
 ហេតុនោះ ធម៌ក៏គួរគេនិរដៀលក្នុងហេតុនោះ សាវកក៏គួរគេនិរដៀល
 ក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលទុក្ខ បើអ្នកលាមួយ ខ្ញុំយាយនឹង
 សាវកទានសកាតម្ល៉ៃញ្ចះ យ៉ាងនេះថា លោកទានអាយុ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ

ពាលាទិកសុត្ត លុកុ សម្ពោធិក សុត្តន្ត

ញាយប្បដិបន្នោ ញាយំ អាណេស្សតីតិ ។ យោ ច
បសំសតិ យេត្ត បសំសតិ យោ ច បសំសិតោ^(១)
ភិយេកុសោ មត្តាយ វិវិយំ អាណតិ សព្វេ តេ ធម្មំ
អប្បញ្ញំ បសវន្តិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឯវំ ហេតំ ចុទ្ធ
ហោតិ ទុក្ខក្ការេ ធម្មវិលយេ ទុប្បវេទិតេ អនិយ្យ-
និកោ អនុបសមសំវត្តនិកោ អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតេ ។

(៧៨) ឥធម បធម ចុទ្ធ សត្តា ច ហោតិ សម្មា-
សម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាក្ការោ សុប្បវេទិតោ និយ្យ-
និកោ ឧបសមសំវត្តនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ
សាវកោ ច តស្មី ធម្មេ ធម ធម្មាទុធម្មប្បដិ-
បន្នោ វិហារតិ ធម សាមីចិប្បដិបន្នោ ធម អនុធម្ម-
ចារី វេក្កាម្ម ច តម្មា ធម្មា វត្តតិ សោ ឯវមស្ស
វចនិយោ តស្ស តេ អាវុសោ អលាភា តស្ស តេ
ទុល្លទ្ធំ សត្តា ច តេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច

១ ១. បសន្នោ ។

ពាលាទិកសុត្ត កិរិយាគ្រាស់ជំងឺនៃព្រះលាស្តានិងការវិទេមិដែលទ្រង់សម្តែងទុកល្អហើយ
ក្រុំហេតុហើយ មុនជាទីនិសម្រេចហេតុមិនខាន ។ បុគ្គលណាសរសើរក្តី
សរសើរខ្លាំងបុគ្គលណា អ្នកដែលគេសរសើរ ហើយប្រារព្ធព្យាយាមទ្វេ
លើសជាងប្រមាណក្តី ពួកអ្នកទាំងអស់នោះ តែងបានទូរចាចដ៏ច្រើន ។
ដំណើរខ្លះ តើប្រារព្ធហេតុអ្វី ។ ខ្លាលចុទ្ធ ព្រោះដំណើរខ្លះ វេទន៍នានា
យ៉ាងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលសាស្តាសម្ពុទ្ធហើយមិនល្អ ប្រកាសទុក
មិនល្អ មិនមែនជាឧប្បាទិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់ស្ងាប់
ជាធម៌ដែលបុគ្គល មិនបានគ្រាស់ជំងឺទ្ធនឯង ប្រកាសទុកហើយ ។

(៧៨) ខ្លាលចុទ្ធ មួយទៀត សាស្តាភ្នំរលាកនេះ ជាអ្នកគ្រាស់
ជំងឺឯងដោយប្រពៃផង ទាំងធម៌លាភ សាស្តានោះក៏សម្ពុទ្ធក្នុងហើយ
ប្រកាសទុកល្អហើយ ជាឧប្បាទិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
ស្ងប់ស្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រកាសទុកហើយ តែសាវក
មិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សម្មាសម្ពុទ្ធកាមធម៌ មិនប្រតិបត្តិដោយភាគក្រែង
មិនប្រព្រឹត្តសម្មាសម្ពុទ្ធកាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ វេទន៍ប្រព្រឹត្តនៃចេញចាកធម៌
នោះវែងទៀត សាវកនោះ គួរគេនិយាយឱ្យយ៉ាងនេះថា ខ្លាលគារុសា
មិនមែនជាលាភរបស់អ្នកនោះទេ អ្នកនោះឈ្មោះថា បានពាក្យហើយ
ព្រាសាស្តារបស់អ្នក ជាសម្មាសម្ពុទ្ធស្រាប់ ទាំងធម៌ សាស្តានោះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស បុរិសវគ្គោ

ស្វាគ្គាតោ សុប្បវេទិតោ វិយ្យាទិតោ ឧបសម-
 សំវត្តទិតោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ត្វត្វ ភស្មី ធម្ម
 ន ធម្មាទុធម្មប្បដិបន្នោ វិហារសិ ន សាមីទិប្បដិបន្នោ
 ន អនុធម្មចារី វេក្ខន្ត ច តត្តា ធម្មា វត្តសីតិ ។
 ឥតិ ទោ ចុទ្ធ សត្តាបិ តត្ត ចាសំសោ ធម្មាបិ តត្ត
 ចាសំសោ សាវកោ ច តត្ត ឯវំ ការយោ ។
 យោ ទោ ចុទ្ធ ឯវរូបំ សាវកំ ឯវំ វេទយ្យ
 ឯវាយស្មា តថា បដិបជ្ជតុ យថា តេ សត្តាក
 ធម្មោ ធនសិកោ បញ្ញត្តោតិ ។ យោ ច សមាធម
 បេតិ យក្ស សមាធមេតិ យោ ច សមាធមិកោ
 កថត្តាយ បដិបជ្ជតិ សព្វេ តេ តហំ បុត្តំ
 ចសវន្តិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ ឯវត្តោតំ ចុទ្ធ
 ហោតិ ស្វាគ្គាតោ ធម្មវិទោយ សុប្បវេទិតោ វិយ្យា-
 ទិតោ ឧបសមសំវត្តទិតោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បុរិសវគ្គ

ក៏សម្តែងទុកល្អហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ ជាខ័យ្យាទិតធម៌ ជាធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់
 ប្រកាសទុកហើយ ចាស់កែអ្នកមិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ សមគួរតាមធម៌
 មិនប្រតិបត្តិការក្រែង មិនប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ គួរធម៌នោះ ទៅជា
 ប្រព្រឹត្តិគេចេញចាកធម៌នោះវិញ ។ ខ្លាលចុទ្ធ ព្រោះហេតុនេះ សាស្តា
 ក៏គួរធនសរសើរក្នុងហេតុនោះ ធម៌ ក៏គួរធនសរសើរក្នុងហេតុនោះដោយ
 ប្រការដូច្នោះឯង ប៉ុន្តែឯសាវកគួរតែដៀល ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ។
 ខ្លាលចុទ្ធ បើអ្នកណាមួយខំយាយខំរិះសាវក មានសភាពដូច្នោះយ៉ាងនេះ
 ថា អ្នកមានអាយុចូលមក ចូរប្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលសាស្តាចាស់អ្នក
 សម្តែងទុកហើយ បញ្ញត្តទុកហើយយ៉ាងនោះចុះ ។ ចុក្កលណាចូលក្តី
 ចូលនូវចុក្កលណាក្តី អ្នកដែលគេចូលហើយ ប្រតិបត្តិតាមយ៉ាង
 នោះក្តី ពួកអ្នកទាំងអស់នោះ វែមនិបាតនូវបុណ្យច្រើន ។ ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ។ ខ្លាលចុទ្ធ ព្រោះដំណើរនោះ វែមនិបាតយ៉ាងនេះ ក្នុង
 ធម្មវិន័យ ដែលសាស្តាសម្តែងល្អហើយ បានប្រកាសទុកល្អហើយ ជា
 ខ័យ្យាទិតធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសទុកហើយ ។

ពាសាទិកសុត្ត សក្ក សម្ពោធិកា ធម្មស្ស ស្វាភាពកា

(៧៧) ឥន បន ទុទ្ធ សត្តា ច ហោតិ សម្មា-
សម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាត្តាតោ សុប្បវេទិកោ ធិ-
យ្យាធិកោ ឧបសមសំវត្តធិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធសុវេ-
ទិកោ សាវកោ ច តស្មី ធម្មេ ធម្មាទុធម្មប្បដិបន្នោ
វិហារតិ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី សមាណយ
តំ ធម្មំ វត្តតិ សោ ឯវមស្ស វចនិយោ តស្ស ភេ
អាវសា សុលាភា តស្ស ភេ សុលទ្ធិ សត្តា ច
ភេ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាត្តាតោ
សុប្បវេទិកោ ធិយ្យាធិកោ ឧបសមសំវត្តធិកោ សម្មា-
សម្ពុទ្ធសុវេទិកោ ត្វញ្ច តស្មី ធម្មេ ធម្មាទុធម្មប្បដិ-
បន្នោ វិហារសិ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី សមា-
ណាយ តំ ធម្មំ វត្តសីតិ ។ ឥតិ ខោ ទុទ្ធ សត្តាបិ
តត្ថ ចាសំសោ ។ ធម្មោបិ តត្ថ ចាសំសោ សាវកោបិ
តត្ថ ឯវំ ចាសំសោ ។ យោ ខោ ទុទ្ធ ឯវំរូបំ សាវកំ
ឯវំ វធម្យ្យ អទ្ធាយស្សា ញាយប្បដិបន្នោ ញាយំ

ពាសាទិកសុត្ត កិរិយាប្រាសំដី ឯវេត្រះសាស្តានិកាវិទេធមិ វេលទ្រង់សក្កត្តកុរុណ្ណហើយ

(៧៧) ម្នាលបុគ្គ មួយទៀត សាស្តាភូតិលោកខេ គឺជាសម្មា-
សម្ពុទ្ធ ពំនិធមិ សាស្តាខោតិសវ្កនិល្លហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ
ជាឱយ្យាទិកធមិ ជាធមិប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធមិវេលព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ ពំនិសាវកសោត គឺជាអ្នកប្រតិបត្តិធមិ
សមគ្គតាមធមិ ប្រតិបត្តិកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តសមគ្គតាមធមិ ក្នុងធមិវេនា
សមាពានប្រព្រឹត្តតាមធមិវេនា សាវកវេនា ក្នុងធមិយាយយ៉ាងនេះថា
ម្នាលអាវសា ជាលោកល្អបេសំអ្នកវេនាហើយ អ្នកវេនាឈ្មោះថា បាទល្អ
ហើយ ព្រោះសាស្តាបេសំអ្នក ជាអ្នកទ្រាយចាកកិលេស ក្រាស់ដីឯង
ដោយប្រពៃ ពំនិធមិ សាស្តាខោតិបាទសវ្កនិល្លហើយ ប្រកាសទុក
ល្អហើយ ជាឱយ្យាទិកធមិ ជាធមិប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធមិ
វេលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ អ្នកសោត គឺជាអ្នកប្រ-
ព្រឹត្តិធមិសមគ្គតាមធមិ ប្រតិបត្តិកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តសមគ្គតាមធមិ ក្នុង
ធមិវេនា សមាពានប្រព្រឹត្តតាមធមិវេនា ។ ម្នាលបុគ្គ ព្រោះហេតុនេះ
បាទជាសាស្តាភូតិក្នុងគេសរសើរ ក្នុងហេតុនោះ ធមិកិក្នុងគេសរសើរ ក្នុង
ហេតុនោះ សាវកកិក្នុងគេសរសើរ ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលបុគ្គ
បើអ្នកណាមួយ ឱយាយឱនិសាវក មានសភាពដូច្នោះ យ៉ាងនេះថា
លោកមានកាយ ជាអ្នកប្រតិបត្តិក្រូចហេតុហើយ មុខជាឱនិសម្រេចហេតុ

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយស្ស បាដិកវគ្គ

អាណេស្សតិភិ ។ យោ ច បសំសតិ យញ្ច បសំសតិ
យោ ច បសត្តោ ភិយ្យោសោ មត្តាយ វិយំ អាភតិ
សទ្ធវេ តេ ពហំ ចុញ្ញំ បសវន្តិ ។ កំ កិស្ស ហេតុ ។
វិវត្តោតំ ចុន្ត ហោតិ ស្វាត្វាតេ ធម្មវិទាយេ សុប្បវេ-
ទិតេ វិយ្យាទិតោ ឧបសមសំវត្តទិតោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្ប-
វេទិតោ ។

[១០០] ឥធិ ចុន្ត សត្តា ច លោតោ ឧទទាទិ
អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាត្វាតោ សុប្បវេ-
ទិតោ វិយ្យាទិតោ ឧបសមសំវត្តទិតោ សម្មា-
សម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ អវិញ្ញាចិតត្តា ចស្ស ហោន្តិ សាវកា
សទ្ធម្មេ ទេសំ សត្តុ ច ទេសំ កេវលំ^(១) បរិប្បវ
ត្រហ្មចរិយំ អាវិកតំ ហោតិ ឧត្តាទិកតំ សព្វ-
សង្កាហាបទកតំ^(២) សច្ចាដិហិរកតំ^(៣) យាវ ទេវម-
ទុស្សេហិ សុប្បកាសិតំ អថ ទេសំ សត្តុតោ អន្តរ-
ណនំ ហោតិ ។ វិវត្តោ ទោ ចុន្តំ សត្តា ច^(៤)

១ ឧ. សុត្តេ ៥ ប ទេសំ កេវលំ ។ ម. សុត្តេ ៥ ប ទេសំ កេវល . . . . . ។
២ សព្វសង្កាហាបទកតិ បាលា ។ ឧ. សព្វសណ្ឋាហទកតិ ។ ៣ សច្ចាដិហិរកតិ បាលា ។ ៤ ឧ. ម. ប ករណ ៥ វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយ បាដិកវគ្គ

មិនទាន ។ ចុត្តលណាសរសើក្តី សរសើរនូវចុត្តលណក្តី អ្នកដែលរក
សរសើរហើយ ប្រាព្ធក្យាយាមយ៉ាងក្រៃលែង ជាងប្រមាណក្តី ពួកអ្នក
ទាំងអស់នោះ វាមិនបាននូវចុណ្យច្រើន ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុ
អ្វី ។ ខ្លាលចុន្ត ព្រោះដំណើរនេះ វាមិនទានយ៉ាងនេះ ក្នុងធម្មវិទ្យ
ដែលសាស្តា សម្តែងឱ្យហើយ ប្រកាសទុកល្អហើ ជាទិយ្យនិកធម៌
ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុ
ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ ។

[១០០] ខ្លាលចុន្ត ព្រះសាស្តា ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏ក៏ត្រូវដឹងហើយ
ក្នុងលោកនេះ ទាំងធម៌សាត ព្រះសាស្តា ក៏សម្តែងឱ្យហើយ ប្រកាស
ទុកល្អហើយ ជាទិយ្យនិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់
ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ តែពួកសាវកចេសំព្រះ
សាស្តានោះ មិនទាន់យល់សេចក្តីច្បាស់ ក្នុងព្រះសេចក្តីច្បាស់ ទាំងព្រះ
សាស្តាចេសំសាវកទាំងនោះ ក៏ពុំទាន់បានធ្វើឱ្យច្បាស់នូវត្រហ្មចរិយធម៌
ឱ្យចរិយ្យណិទាំងអស់ ពុំទាន់ធ្វើឱ្យហើយ ពុំទាន់ធ្វើដោយបទទេសិតសព្វ
គ្រប់ ពុំទាន់ធ្វើឱ្យជាធម៌ល្អដឹកនាំគ្នាបាន ដល់ពួកសាវកនោះ ដកចវត្តពួក
ទៅគាត់មិនទុស្សសម្តែងបាន ដោយប្រព្រឹត្តទៅច្បាស់ ហើយព្រះសាស្តា
ចេសំសាវកទាំងនោះ ពុំក៏ទូទៅ ។ ខ្លាលចុន្ត ព្រះសាស្តា ទានសភាព

ពាណិជ្ជកម្មស្រុក សុទ្ធច្នេ អវិញ្ញាប័ត្នសាវ័ត

សាវ័កាន់ កាលករតោ អនុតប្បោ ហោតិ ។ កំ
កើស្ស ហេតុ ។ សត្វា ហិ^(១) លោកេ ឧទទាធិ
អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាត្តារតោ សុប្បវេ-
ធិតោ និយ្យាវិកោ ឧបសមសំវត្តវិកោ សម្មា-
សម្ពុទ្ធសុវេធិតោ អវិញ្ញាប័ត្តត្តា ចម្ពា សុទ្ធច្នេ ទ
ច ទោ កេវលញ្ច^(២) ចរិច្ឆរំ ព្រហ្មចរិយំ អាវិកតំ
ហោតិ ឧត្តាធិកតំ សព្វសង្កាបាបទកតំ សម្មា-
ធិហិរតតំ យាវ ទេវមនុស្សហិ សុប្បកាសិតំ អម
លោ សត្តុដោ អន្តរាជានំ ហោតិ^(៣) ។ ឯវុចោ ទោ
ចុន្ទ សត្វា ច^(៤) សាវ័កាន់ កាលករតោ អនុ-
តប្បោ ហោតិ ។

[១០០] ឥធម បទ ចុន្ទ សត្វា ច លោកេ
ឧទទាធិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាត្តារតោ
សុប្បវេធិតោ និយ្យាវិកោ ឧបសមសំវត្តវិកោ សម្មា-

១ ខ. ព តោ ។ ឃ. ប ។ ២ ខ. ច្ប ឈុច្នេ ទ ច ទោ កេវលំ ។ ឃ . . . .
កេវល . . . ។ ៣ ខ. ឃ. ហោតិ ។ ៤ ខ. ឃ. បកាយ ទ វិស្សតិ ។

ពាណិជ្ជកម្មស្រុក ព្រះសាស្តាវិទាលមិចេនេនិសេចក្តីច្បាប់ក្នុងព្រះសុទ្ធច្នេ

យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាល ឲ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ស្តាយ
ក្រោយដល់ពួកសាវ័ក ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះ (ពួកសាវ័ក
នោះ មានសេចក្តីស្តាយក្រោយថា) ព្រះសាស្តាជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
បានកើតឡើងហើយក្នុងលោក ពុំដឹងពីសាស្តាព្រះសាស្តានោះ ក៏សម្តែង
ល្អហើយ ច្រកាសទុកល្អហើយ ជាទិយ្យនិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ច្រកាសទុក
ហើយ ថ្កុំខ្ពុំ ពួកយើងមិនទាន់យល់សេចក្តីច្បាប់ ក្នុងព្រះសុទ្ធច្នេឡើយ
ពុំដឹងព្រហ្មចរិយធម៌ ដ៏ចរិច្ឆាល្អគ្រប់គ្រាន់ ព្រះសាស្តា ក៏មិនទាន់បាន
ធ្វើឲ្យពាក់ច្បាប់ មិនទាន់ធ្វើឲ្យដឹង មិនទាន់បានធ្វើ ដោយច្របូប
ក្រងសព្វគ្រប់ មិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាធម៌ គួរដឹកនាំគ្នាបាន ដល់យើងពុំដឹង-
ឡើយ ដល់ចក្ខុករខរភានិធិមនុស្ស ក៏សម្តែងបានដោយច្រកាសទុកឡើយ
ព្រះសាស្តា ចេស្តករយើង បាត់ចង់ទៅ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ព្រះសាស្តា
មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាល ឲ្យមានសេចក្តី
ក្តៅក្រហាយ ស្តាយក្រោយដល់ពួកសាវ័ក ។

[១០១] ម្ចាស់ចុន្ទ មួយទៀត ព្រះសាស្តាជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
កើតឡើងក្នុងលោកនេះ ពុំដឹងពីសាស្តាព្រះសាស្តានោះ ក៏សម្តែងល្អហើយ
បានច្រកាសទុកល្អហើយ ជាទិយ្យនិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គ

សម្មុទ្ធស្សវេទិនោ វិញ្ញាបិតក្ខា ចស្ស ហោត្តិ សាវកា
 សន្នុឌ្មេ កេវលក្ខ តេសំ បរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ អាវិកតំ
 ហោតិ ឧត្តានិកតំ សព្វសង្កាហបទតតំ សប្បាដិ-
 ហារកតំ យាវ នេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតំ អដ-
 នេសំ សត្តុដោ អន្តរដានំ ហោតិ ។ ឯវុតោ
 ទោ ទុទ្ធ សត្តា សាវកាន កាលកតោ អនាទុ-
 កយ្យោ ហោតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ សត្តាបិ
 លោកេ(១) ឧទទានិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ
 ច ស្វាគ្ហាតោ សុប្បវេទិនោ និយ្យាចិកោ ឧប-
 សមសំវត្តនិកោ សម្មាសម្មុទ្ធស្សវេទិនោ វិញ្ញាបិតក្ខា
 ចម្ពា សន្នុឌ្មេ កេវលក្ខ តោ បរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ
 អាវិកតំ ហោតិ ឧត្តានិកតំ សព្វសង្កាហបទតតំ
 សប្បាដិហារកតំ យាវ នេវមនុស្សេហិ សុប្បកា-
 សិតំ អដទោ សត្តុដោ អន្តរដានំ ហោតិ ។

១ ឧ. ឆ. សត្ត ០ តោ ៣៣ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានប្រកាសទុកហើយ
 ពិនិត្យសាវករបស់សាស្ត្រានោះ បានយល់សេចក្តីច្បាស់ ក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធ
 ហើយ ព្រះសាស្ត្រ ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ខ្លួនព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិបូណ៌
 គ្រប់គ្រាន់ ធ្វើឲ្យភ័យហើយ ធ្វើដោយចេតនាគ្រឿងសព្វគ្រប់ហើយ ធ្វើ
 ឲ្យជាធម៌ក្នុងវណ្ណានុត្តាបានហើយ ដកបរិក្ខណ្ឌទៅតានិមនុស្ស ក៏សម្តែង
 បានដោយច្រៀត ទើបព្រះសាស្ត្ររបស់សាវកទាំងនោះ អន្តរបានទៅ ។
 ខ្លាលទុក្ខ សាស្ត្រមានសភាពយ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាល មិន
 ឲ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយ ដល់ពួកសាវក ។ ដំណើរនោះ
 ព្រាហ្មហត្ថិ ។ ព្រាហ្ម (ពួកសាវកទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រេកអរ
 យ៉ាងនេះថា) ព្រះសាស្ត្រជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏ត្រូវធ្វើហើយក្នុងលោក
 ទាំងធម៌សាម ព្រះសាស្ត្រក៏បានសម្តែងល្អហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ
 ជាមិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែល
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានប្រកាសទុកហើយ ពួកយើងសោក ក៏បានយល់
 សេចក្តីច្បាស់ក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធហើយ ព្រះសាស្ត្រ បានធ្វើឲ្យច្បាស់ខ្លួនព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌ដ៏បរិបូណ៌ទាំងអស់ បានធ្វើឲ្យភ័យហើយ បានធ្វើដោយចេតនា
 គ្រឿងសព្វគ្រប់ហើយ បានធ្វើឲ្យជាធម៌ក្នុងវណ្ណានុត្តាបានហើយ ដកបរិក្ខណ្ឌ
 ទៅតានិមនុស្សក៏សម្តែងបានដោយច្រៀត ទើបព្រះសាស្ត្រ បានបញ្ជាក់ ។

ពាលទិកសុត្តេ សុត្តន្ត ថេរវគ្គញ្ញាណវិក

ឯវត្ថុចោ ទោ ទុទ្ធ សត្តា សាវកានំ កាលកុរោ
អនាទុតប្បោ ហោតិ(១) ។

[១០២] ឯតេហិ ទេមិ ទុទ្ធ អន្តេហិ សមន្តាគតំ
ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ ទោ ទ ទោ សត្តា(២) ហោតិ
ថេរោ វគ្គញ្ញំ ចិរយ្យឲ្យដិសោ អនុគតោ វិយោអនុប្បត្តោ
ឯវត្ថុំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិច្ឆរំ ហោតិ គេនន្តេន ។ យតោ
ទោ ទុទ្ធ ឯតេហិ ទេមិ អន្តេហិ សមន្តាគតំ ព្រហ្មច-
រិយំ ហោតិ សត្តា ទ ហោតិ ថេរោ វគ្គញ្ញំ ចិរយ្យឲ្យ-
ដិសោ អនុគតោ វិយោអនុប្បត្តោ ឯវត្ថុំ ព្រហ្មចរិយំ
បរិច្ឆរំ ហោតិ គេនន្តេន ។

[១០៣] ឯតេហិ ទេមិ ទុទ្ធ អន្តេហិ សមន្តា-
គតំ ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ សត្តា ទ ហោតិ ថេរោ
វគ្គញ្ញំ ចិរយ្យឲ្យដិសោ អនុគតោ វិយោអនុប្បត្តោ
ទោ ទ ខុស្ស ថេរោ កិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ
វិយត្តា វិធិតា វិសារា បត្តយោកតេត្តោ អលំ
សមត្តាតំ សន្តម្មស្ស អលំ ឧប្បត្ថំ បរិច្ឆរំ

១ ទ. ឆ. ហោតិ ។ ២ ឆ. សត្តា ច ។

ពាលទិកសុត្តេ កវៈនៃសាស្តាដោះដោយដ៏អត្រិដ៏ដើម

ម្ចាស់ចុន្ទ សាស្តាមានសភាពយ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាល
មិនឲ្យមានសេចក្តីក្រហាយស្តាយក្រោយ ដល់ពួកសាវ័ក ។

[១០២] ម្ចាស់ចុន្ទ ប្រសិនបើព្រហ្មចរិយធម៌ ប្រកបដោយអង្គទាំង
គ្រប់ហើយ សាស្តាមិនមែនជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងព្រឹត្តិ ជាអ្នកបួសយូរ តាំងនៅ
ជាអវិជ្ជនិ ជាអ្នកចម្រើនវិយោភាយលំដាប់ទេ ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ឈ្មោះថា
មិនចាំប្រយោជន៍ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ បើព្រហ្មចរិយ-
ធម៌ប្រកបដោយអង្គទាំងនេះហើយ តាំងសាស្តា ក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងព្រឹត្តិ
បួសយូរ តាំងនៅជាអវិជ្ជនិ ចម្រើនវិយោភាយលំដាប់ ក្នុងកាលណាហើយ
ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ទើបឈ្មោះថា ចាំប្រយោជន៍ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះ
ក្នុងកាលនោះ ។

[១០៣] ម្ចាស់ចុន្ទ ប្រសិនបើព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអង្គទាំង
គ្រប់ តាំងសាស្តាក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងព្រឹត្តិ បួសយូរ តាំងនៅជាអវិជ្ជនិចម្រើន
វិយោភាយលំដាប់ហើយ តែមិនមានពួកតិក្ខុជាសាវ័ក ថេរៈសាស្តានោះ
ជាថេរៈ ជាអ្នកល្អសរសៃ ដឹកនាំ ភ្ញៀវភ្ញា បានដល់ធម៌ក្សេមតាករយោគៈ
កាចនិក្ខិប្រាច់ខ្លួនប្រាសទ្ធម្មបាន កាចសន្តិភ័សន្តិទ្ធិវិចារយ្យក្សេម ដែលកើត

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស បារិវេណ្ណ

សហទម្មេន^(១) សុនិក្ខហិតំ ចិក្ខុហេត្វា សច្ចាដិ-
ហារិយំ ធម្មំ នេសេតុំ ឃវន្តំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិម្ហំ
ហោតិ តេនន្តេន ។ យតោ ច ទោ ចុន្ត ឃតេហិ
ទេមិ^(២) អន្តេហិ សមន្តាគតំ ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ
សត្វា ច ហោតិ ថេរោ វត្តញ្ញំ ចិរប្បព្វជិតោ អនុ-
គតោ វាយោអនុប្បត្តោ ថេរោ ទស្ស ភិក្ខុ សាវកា
ហោន្តិ វិយត្តា វិធិតា វិសារោ មត្តយោគាត្វា-
ហា អលំ សមត្តាតុំ សទ្ធម្មស្ស អលំ ឧប្បន្នំ
បរម្បវាទំ សហទម្មេន^(៣) សុនិក្ខហិតំ ចិក្ខុហេត្វា
សច្ចាដិហារិយំ ធម្មំ នេសេតុំ ឃវន្តំ ព្រហ្មចរិយំ
បរិម្ហំ ហោតិ តេនន្តេន ។

(១០៤) ឃតេហិ ទេមិ ចុន្ត អន្តេហិ សមន្តា-
គតំ ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ សត្វា ច ហោតិ ថេរោ
វត្តញ្ញំ ចិរប្បព្វជិតោ អនុគតោ វាយោអនុប្បត្តោ
ថេរោ ទស្ស ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ វិយត្តា
វិធិតា វិសារោ ។ បេ ។ អលំ ឧប្បន្នំ បរម្បវាទំ

១ ឧ. សហទម្មេន ។ ២ ទ. ថេ ។ ៣ ឧ. សហទម្មេហិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគយ សារីរេវគ្គ

ឡើងហើយ ឲ្យជាពាក្យដែលខ្លួនសន្តត់សន្តិទៀបរយ ដោយពាក្យប្រកប
ដោយធម៌ ហើយសម្តែងធម៌ព្រមទាំងបារិវេណ្ណ ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ
ឈ្មោះថា មិនបិច្ចណិដោយអង្គនោះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលចុន្ត បើព្រហ្មច-
រិយធម៌ប្រកបដោយអង្គទាំងនេះ ទាំងសាស្តា ក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងត្រឹម
ចូសយូរ កាន់នៅជាអវិជ្ជន៍ ចម្រើនវ័យដោយលំដាប់ហើយ ទាំងពួកក៏ក្នុង
សាវករបស់សាស្តានោះ ក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ដឹកនាំ ភ្ញៀវត្រា
បានដល់ធម៌ក្រុមពាក្យនោះ កាចនីតិប្រាច់ខ្លួនព្រមសេច្ចុប្បន្ន កាចសន្តត់
សន្តិទម្រង់ចេញវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាពាក្យដែលខ្លួនសន្តត់
សន្តិទៀបរយប្រកបដោយធម៌ ហើយសម្តែងធម៌ព្រមទាំងបារិវេណ្ណ
ក្នុងកាលណា ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ទើបឈ្មោះថា បិច្ចណិដោយអង្គ
នោះ យ៉ាងនេះ ក្នុងកាលនោះ ។

(១០៤) ម្នាលចុន្ត ប្រសិនបើ ព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអង្គ
ទាំងនេះ ទាំងសាស្តា ក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងត្រឹម ចូសយូរ កាន់នៅជាអវិជ្ជន៍
ចម្រើនវ័យដោយលំដាប់ហើយ ទាំងពួកក៏ក្នុងសាវករបស់សាស្តានោះក៏
ជាថេរៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃដឹកនាំភ្ញៀវត្រា ។ បេ ។ កាចសន្តត់សន្តិទម្រង់ចេញវាទ

បាលាទិកសុត្តេ សុត្តន្តោ បេរិយាយិកា

សហជម្មេន សុខិត្តហិកំ វិក្កហេត្វា សច្ចាដិហារិយំ
 ធម្មំ នេសេតំ នោ ច ទ្ធស្ស មជ្ឈិមា ភិក្ខុ សាវកា
 ហោន្តិ ។ មជ្ឈិមា ច ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ ។ នោ
 ច ទ្ធស្ស នវំ ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ ។ នវំ ចស្ស
 ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តិ ។ នោ ច ទ្ធស្ស
 ដេវ ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តិ ។ ដេវ ចស្ស
 ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តិ ។ នោ ច ទ្ធស្ស
 មជ្ឈិមា ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តិ ។ មជ្ឈិមា
 ចស្ស ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តិ ។ នោ ច ទ្ធស្ស
 នវំ ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តិ ។ នវំ ចស្ស
 ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តិ ។ នោ ច ទ្ធស្ស
 ឧបាសកា សាវកា ហោន្តិ តិហិ ឱនាតវសនា
 ត្រហ្មចារិយោ ។ ឧបាសកា ចស្ស សាវកា ហោន្តិ
 តិហិ ឱនាតវសនា ត្រហ្មចារិយោ ។ នោ ច ទ្ធស្ស
 ឧបាសកា សាវកា ហោន្តិ តិហិ ឱនាតវសនា
 កាមកោតិយោ ។ ឧបាសកា ចស្ស សាវកា
 ហោន្តិ តិហិ ឱនាតវសនា កាមកោតិយោ ។

បាលាទិកសុត្តេ កវិវេសស្តានិយោ ជាដ្ឋកនិកាត្រីជាដើម

ដែលកើតឡើងហើយ ជាពាក្យដែលខ្លួនសន្តត់សន្តិម រៀបរយដោយធម៌
 ហើយសម្តែងធម៌ ព្រមទាំងបារិហារិយំបាន ប៉ុន្តែពួកភិក្ខុជាខ័កណ្តាល
 ជាសាវករបស់សាស្ត្រនោះ មិនមាន ។ បើមានតែពួកភិក្ខុជាខ័កណ្តាល
 ជាសាវក ។ តែសាស្ត្រនោះ មិនមានពួកភិក្ខុ ជាសាវក ។ សាស្ត្រ
 នោះ មានតែពួកភិក្ខុខ្លី ជាសាវក ។ តែសាស្ត្រនោះ មិនមានពួក
 ភិក្ខុខ្លីចាស់ ជាសាវក ។ សាស្ត្រនោះ មានតែពួកភិក្ខុខ្លីចាស់ ជា
 សាវក ។ តែសាស្ត្រនោះ មិនមានពួកភិក្ខុខ្លីជាខ័កណ្តាល ជាសាវក ។
 សាស្ត្រនោះ មានតែពួកភិក្ខុខ្លីជាខ័កណ្តាល ជាសាវក ។ តែសាស្ត្រ
 នោះ មិនមានពួកភិក្ខុខ្លី ជាសាវក ។ សាស្ត្រនោះ មានតែពួកភិក្ខុខ្លី
 ជាសាវក ។ តែសាស្ត្រនោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថឧបាសក មានសម្លៀក
 ចំពាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវក ។ បើសាស្ត្រនោះ មានតែ
 ពួកគ្រហស្ថឧបាសក មានសម្លៀកចំពាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជា
 សាវក ។ តែសាស្ត្រនោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថឧបាសក មានសម្លៀក
 ចំពាក់ស ជាដ្ឋកបរិភោគកាម ជាសាវក ។ បើសាស្ត្រនោះ មានតែពួក
 គ្រហស្ថឧបាសក មានសម្លៀកចំពាក់ស បរិភោគកាម ជាសាវក ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ សុខនិកាយ

លោ ច ទ្ធស្ស ទុទាសិកា សាវិកា ហោន្តិ តិហិធំ^(១)
 ទុទាភវសនា ព្រហ្មចារិទិយោ ។ ទុទាសិកា ចស្ស
 សាវិកា ហោន្តិ តិហិធំ^(២) ទុទាភវសនា ព្រហ្មចារិ-
 ទិយោ ។ លោ ច ទ្ធស្ស ទុទាសិកា សាវិកា ហោន្តិ
 តិហិធំ^(៣) ទុទាភវសនា កាមភោគិទិយោ ។ ទុទា-
 សិកា ចស្ស សាវិកា ហោន្តិ តិហិធំ^(៤) ទុទា-
 ភវសនា កាមភោគិទិយោ ។ លោ ច ទ្ធស្ស
 ព្រហ្មចារិយំ ហោតិ ឥន្ទក្សេវ^(៥) ដីតត្វ វិទ្ធារិកំ
 ពហុជញ្ញំ^(៦) បុឡុក្ខតំ យាវ ទេវមនុស្សហិ សុប្ប-
 កាសិតំ ព្រហ្មចារិយត្វស្ស^(៧) ហោតិ ឥន្ទក្សេ ដីតត្វ
 វិទ្ធារិកំ ពហុជញ្ញំ បុឡុក្ខតំ យាវ ទេវមនុស្សហិ
 សុប្បកាសិតំ លោ ច លោ លាភក្កយសក្កប្បក្កំ
 វរ្ម័ន្តំ ព្រហ្មចារិយំ អបរិម្មវំ ហោតិ តេជន្តំ ។

១-២-៣-៤ ឧ. ម. តិហិធំយោ ។ ៥ ឧ. ឥន្ទក្សេវ ហោតិ ។ ៦ ឧ. ម. ពហុជញ្ញំ ។
 ៧ ឧ. ព្រហ្មចារិយំ ស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាដិវដ្ត

តែសាស្ត្រានោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថទុបាសិកា មានសម្លៀកបំពាក់ស
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារិយ ជាសាវិកា ។ បើសាស្ត្រានោះ មានពួកគ្រហស្ថ
 ទុបាសិកា មានសម្លៀកបំពាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារិយ ជាសាវិកា ។ តែសា-
 ស្ត្រានោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថទុបាសិកា មានសម្លៀកបំពាក់ស ចរិកាភ
 កាម ជាសាវិកា ។ បើសាស្ត្រានោះ មានពួកគ្រហស្ថទុបាសិកា មាន
 សម្លៀកបំពាក់ស ចរិកាភកាម ជាសាវិកា ។ តែព្រហ្មចារិយអបរិម្មវសំ
 សាស្ត្រានោះ មិនមាំមួនផ្សយទូលាយទៅ អត់មានគេចេះដឹងច្រើនក្រាស់
 ក្រែល អត់ចរិកាភកាមទេ គេមិនមនុស្ស សម្តែងដោយប្រពៃមិនបាន បើទុក
 ជាព្រហ្មចារិយសំសាស្ត្រានោះ មាំមួនផ្សយទូលាយទៅ មានគេចេះ
 ដឹងច្រើនក្រាស់ក្រែល អត់ចរិកាភកាមទេ គេមិនមនុស្ស សម្តែងបានដោយ
 ប្រពៃ តែមិនបានដល់នូវលាភដ៏ច្រើនសំរ មិនយសដ៏ច្រើនសំរ កាល
 បើផ្សំគ្នា ព្រហ្មចារិយនោះ រហូតដល់ មិនចរិកាភកាមដោយអន្តរការទេ ។

បាលាទិតសុត្តេ សុត្តន្ត បិដកបិដក

យោគោ ច ទោ ទុទ្ធ ឯតេហិ ចេវ(១) អន្តេហិ សមម្ពាតតំ
 ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ សត្តា ច ហោតិ ដេវោ វត្តញ្ញ
 ចិវច្ចុឡដិគោ អនុគតោ វយោអនុប្បត្តោ ដេវោ ចស្ស
 ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ វិយត្តា វិធិតា វិសាវទា ។ មេ ។
 សម្មាដិហារិយំ ធម្មំ នេសេតុំ ។ មជ្ឈិមា ចស្ស
 ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ ។ ឯវ ចស្ស ភិក្ខុ សាវកា
 ហោន្តិ ។ ដេវោ ចស្ស ភិក្ខុនិយោ សាវកា
 ហោន្តិ ។ មជ្ឈិមា ចស្ស ភិក្ខុនិយោ សាវកា
 ហោន្តិ ។ ឯវ ចស្ស ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តិ ។
 ឧទាសកា ចស្ស សាវកា ហោន្តិ តិហិ ឧទាត-
 វសនា ព្រហ្មចារិណា ។ ឧទាសកា ចស្ស សាវកា
 ហោន្តិ តិហិ ឧទាតវសនា កាមភោតិណា ។
 ឧទាសិកា ចស្ស សាវកា ហោន្តិ តិហិធិ(២) ឧទាត-
 វសនា ព្រហ្មចារិណិយោ ។ ឧទាសិកា ចស្ស សាវកា
 ហោន្តិ តិហិធិ(៣) ឧទាតវសនា កាមភោតិណិយោ ។
 ព្រហ្មចរិយាស្ស ហោតិ ឥន្ទត្សេវ ដីតញ្ញ វិគ្គារិកំ

• ឧ. ១០៥ ។ ២-៣ ឧ. ឧ. តិហិធិណា ។

បាលាទិតសុត្តេ កវិសោស្តាចារៈជាអ្នកដឹកនាំជំនឿ

ម្នាលពុទ្ធ កាលណាចេញព្រហ្មចារ្យ ប្រកបដោយអង្គទាំងបី៖ ទាំងសាស្តា
 ក៏ដាច់រោះ ជាអ្នកដឹកនាំជំនឿស្របច្បាប់ ទាំងនៅជាកន្លែង ចម្រើនដោយលំដាប់
 ទាំងពួកកិច្ចជាសាវ័ក របស់ព្រះសាស្តាខ្លះ ក៏ដាច់រោះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 កាចជីកនាំភ្ញៀវគ្នា ។ មេ ។ កាចសម្តែងធម៌ ព្រមទាំងបារមីយ៉ាងបាទ ។
 សាស្តាខ្លះ មានពួកកិច្ចជាឥណ្ឌាល ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាខ្លះ មាន
 ពួកកិច្ចជាសាវ័កផង ។ សាស្តាខ្លះ មានពួកកិច្ចនិយោស័យជាសាវ័កផង ។
 សាស្តាខ្លះ មានពួកកិច្ចនិយោស័យជាឥណ្ឌាលជាសាវ័កផង ។ សាស្តាខ្លះ
 មានពួកកិច្ចនិយោស័យជាសាវ័កផង ។ សាស្តាខ្លះ មានពួកគ្រហស្ថឧបាសក
 មានសម្លៀកបំពាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាខ្លះ
 មានពួកគ្រហស្ថឧបាសក មានសម្លៀកបំពាក់ស ចរិភោគកាម ជាសាវ័ក
 ផង ។ សាស្តាខ្លះ មានពួកគ្រហស្ថឧបាសិកា មានសម្លៀកបំពាក់ស
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាខ្លះ មានពួកគ្រហស្ថ
 ឧបាសិកា មានសម្លៀកបំពាក់ស ចរិភោគកាម ជាសាវ័កផង ។ ទាំង
 ព្រហ្មចារ្យរបស់សាស្តាខ្លះ ក៏ទាំងមូល រុក្ខយទូលាយទៅ ចានរាជរាជ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បារិវាសិក

ពហុជញ្ញំ ចុដ្ឋក្កតំ យាវ នេវមនុស្សេហិ សុប្បកា-
សិតំ លាភត្ថយសត្តប្បត្តញ្ច វាវន្តំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ
ហោន្តិ គេនេន្តំ ។

[១០៥] អហំ ទោ បទ ចុទ្ធ ឯតរហិ សត្តា
លោកេ ឧប្បន្នោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច
ស្វាត្រាតោ សុប្បវេទិតោ និយ្យានិកោ ឧបសមស-
វត្តនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ វិញ្ញាបិតត្តា ច មេ
សាវកោ សទ្ធម្មេ តោវលញ្ច តេសំ បរិបូរំ ព្រហ្ម-
ចរិយំ អាវិកតំ ហោតិ(១) ឧត្តានិកតំ សម្ពុហាបទ-
កតំ សប្បនិហិរកតំ យាវ នេវមនុស្សេហិ សុប្ប-
កាសិតំ ។ អហំ ទោ បទ ចុទ្ធ ឯតរហិ សត្តា
ថេរោ វត្តញ្ញំ ចិវ្យាធិតោ អន្តតោ វាយោអនុ-
ប្បត្តោ ។

• ១. ម. ហោតិ ១ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បារិវាសិក

ច្រើនគ្រាស្រែក ដកចវត្តករទេវភានិមមនុស្ស សវ្ត្តនិបាទ ដោយ
ច្រវែក តាំងបាទដល់ខ្លួនលោកជីវ្រសីវ ឱទ្ធិយសជីវ្រសីវ កាលបើផ្លូវចុះ
ព្រហ្មចារ្យនោះ ទើបឆ្មោះថា ចិវ្រសីវដោយគន្លងនោះ ។

[១០៦] ខ្លាលចុទ្ធ កិវច្បវេនេ ភថាគកជាសាស្តា ជាអរហន្ត-
សម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងហើយក្នុងលោក តាំងធម៌លោក ភថាគកបាទ
សវ្ត្តនិបាទច្រវែកហើយ ច្រកាសទុកច្រវែកហើយ ដាខ្លាចខ្លាចធម៌ ជាធម៌
ច្រវែកទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាម ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្រកាស
ទុកហើយ តាំងពួកសាវ័ក ក៏ភថាគកបាទព្យាបាល ឲ្យដឹងច្បាស់សេចក្តីក្នុង
គ្រូសេចក្តីហើយ តាំងព្រហ្មចរិយធម៌ ដ៏ចិវ្រសីវសព្វគ្រប់ ក៏ភថាគកបាទ
ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ដល់សាវ័កតាំងនោះ ធ្វើឲ្យហើយឡើង ធ្វើដោយចរិយ
គ្រូដើម្បីជាធម៌ក្នុងដឹកនាំគ្នាបាទ ដកចវត្តករទេវភានិមមនុស្ស សវ្ត្តនិ
បាទដោយច្រវែក ។ ខ្លាលចុទ្ធ កិវច្បវេនេ ភថាគក ក៏ជាសាស្តា ជាថេរ-
ភូមិដឹកច្រវែក ចូលយូរ តាំងនៅវត្តន៍ ចិវ្រសីវ ដោយលំដាប់ហើយ ។

បាសទិកសុត្ត ថេរីក្កិយ វិយត្តតាម

(១០៦) សន្តិ ទោ មន មេ ទុន្ទ ឯតរហិ
 ដេវា ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ(*) វិយត្តា វិធិតា វិសា-
 រតា បត្តយោគត្តោមា អលំ សមត្តាតុ សុទ្ធិស្ស
 អលំ ឧប្បន្នំ មាប្បវាទំ សហជន្មន សុនិគ្គហិតំ
 ទិក្ខុហោត្តា សប្បដិហារិយំ នម្មំ នេសេតុំ ។ សន្តិ
 ទោ មន មេ ទុន្ទ ឯតរហិ មជ្ឈិមា ភិក្ខុ សាវ-
 កា ។ សន្តិ ទោ មន មេ ទុន្ទ ឯតរហិ នវំ ភិក្ខុ
 សាវកា ។ សន្តិ ទោ មន មេ ទុន្ទ ឯតរហិ ភិក្ខុ-
 និយោ សាវិកា ។ សន្តិ ទោ មន មេ ទុន្ទ ឯតរហិ
 មជ្ឈិមា ភិក្ខុនិយោ សាវិកា ។ សន្តិ ទោ មន មេ ទុន្ទ
 ឯតរហិ នវំ ភិក្ខុនិយោ សាវិកា ។ សន្តិ ទោ មន
 មេ ទុន្ទ ឯតរហិ ឧបាសកា សាវកា តិហិ ឱនាត-
 វសនា ព្រហ្មចារិណោ ។ សន្តិ ទោ មន មេ ទុន្ទ
 ឯតរហិ ឧបាសកា សាវកា តិហិ ឱនាតវសនា
 កាមភោតិណោ ។ មេ ។ សន្តិ ទោ មន មេ ទុន្ទ ឯតរហិ

៦ ខ. ហោន្តិ ន វិស្សតិ ។

បាសទិកសុត្ត ភវិទេព្វភិក្ខុតាមេរ ជាត្តកល្យាណវិគារីម

(១០៦) ម្នាលបុគ្គ ក្នុងកាលអប្បវិន័យ ភវាគត មានពួកភិក្ខុ ជា
 មេរ ជាសាវ័ក ជាត្តកល្យាណវិគារីម ដែលផ្លូវធម៌ក្សេមចាកយោគៈ
 កាចប្រាថ្នាប្រទេសទុក្ខបាទ កាចសន្តិភ័សន្តិទុក្ខបច្ឆេវាទ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ឲ្យជាពាក្យដែលខ្លួនសន្តិភ័សន្តិទៀចរយ ដោយពាក្យប្រកបដោយ
 ធម៌ ហើយសម្តែងធម៌ ព្រមទាំងបាទិហារិយបាទ ។ ម្នាលបុគ្គ ក្នុង
 កាលអប្បវិន័យ ភវាគត មានពួកភិក្ខុជាត្តកល្យាណ ជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលបុគ្គ អប្បវិន័យ ភវាគត មានពួកភិក្ខុធ្វើ ជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលបុគ្គ អប្បវិន័យ ភវាគត មានពួកភិក្ខុចិន្តិតាស ជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលបុគ្គ អប្បវិន័យ ភវាគត មានពួកភិក្ខុធ្វើជាត្តកល្យាណ ជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលបុគ្គ អប្បវិន័យ ភវាគត មានពួកភិក្ខុធ្វើ ជាសាវ័កផង ។ ម្នាល
 បុគ្គ អប្បវិន័យ ភវាគត មានពួកគ្រហស្ថឧបាសក មានសម្លៀក
 ចំពាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវ័កផង ។ ម្នាលបុគ្គ អប្បវិន័យ
 ភវាគត មានពួកគ្រហស្ថឧបាសកមានសម្លៀកចំពាក់ស ចរិតភាគពាម
 ជាសាវ័កផង ។ មេ ។ ម្នាលបុគ្គ អប្បវិន័យ ភវាគត មានពួកគ្រហស្ថ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស បារិវាទ

ឧបាសិកា សាវិកា គិហិដី^(១) ធុណាតវសនា កាម-
កោគិវិយោ ។ ឯតវហិ^(២) បទ មេ ចុន្ទ ព្រហ្ម-
ជវិយំ ឥន្ទត្ថោ^(៣) ធិតញ្ច វិគ្គារិកំ ពហុជញ្ញំ បុប្ផក្កតំ
យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុច្ឆកាសិតំ ។

[១០៧] យាវតា ទោ ចុន្ទ ឯតវហិ សត្តារោ
លោកេ ឧច្ឆន្ទា ។ ធាហំ ចុន្ទ អញ្ញំ ឯតំ សត្តារិមិ
សមនុបស្សមិ ឯវំលាកក្កយសក្កច្ឆន្តំ យជិវិហំ ។
យាវតា ទោ បទ មេ ចុន្ទ^(៤) ឯតវហិ សង្កេ វា តលោ
វា លោកេ ឧច្ឆន្ទោ^(៥) ។ ធាហំ ចុន្ទ អញ្ញំ ឯតំ
សធុរិមិ សមនុបស្សមិ ឯវំលាកក្កយសក្កច្ឆន្តំ យជិវិ
ចុន្ទ កិកុសង្កេ ។ យំ ទោ តំ ចុន្ទ សម្មា វធានោ
វធម្យ សព្វាការសម្បន្នំ សព្វាការបរិច្ចរំ អន្ធនំ
អនិកំ ស្វាត្តាតំ កេវលបរិច្ចរំ ព្រហ្មជវិយំ សុច្ឆ-
កាសិតន្តំ ។ ឥទមេវ តំ សម្មា វធានោ វធម្យ

១ ឧ. ម. គិហិវិយោ ។ ២ ឧ. ម. ឯតវហិ កោ ។ ៣ ឧ. ឥន្ទញ្ច ។
៤ ឧ. យាវតា កោ ចុន្ទ ។ ៥ ឧ. យាវតា កោ បទ ចុន្ទ ។ ៥ ឧ. សង្កេ វា តលោ
លេ កេ ឧច្ឆន្ទា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បារិវាទ

ឧបាសិកា មានសម្បជ្រកចំណាត់ស ចរិកោកកាម ជាសាវិកា ។ ខ្នាតចុន្ទ
ឥន្ទត្ថោ ព្រហ្មចរិយជមិចេសំភវាគត កិហិម្ពន ធុរយទូលាយាវ
មានគេចេជីនិច្រេសក្រែល ទាំងពួកទៅកា និងមនុស្ស ក៏សម្បត្តិ
បាន ដោយច្រវែងហើយ ។

[១០៧] ខ្នាតចុន្ទ ឥន្ទត្ថោ ទោះជាសាស្ត្រាទាំងឡាយក៏គ
ឡើងហើយក្នុងលោក ។ ខ្នាតចុន្ទ ភវាគត ជ្រើសរើសមិនឃើញ
សាស្ត្រាដទៃសូម្បីម្នាក់ ដែលបានដល់ខ្លួនលោកដ៏ច្រើន មិនយសដ៏ច្រើន
យ៉ាងនេះ ឲ្យដូចជាភវាគតឡើយ ។ ខ្នាតចុន្ទ ឥន្ទត្ថោ ទោះជា
សង្ឃក្តី ឧណ្ណក្តី ចេសំភវាគតក៏ឡើង ក្នុងលោកហើយ ។ ខ្នាតចុន្ទ
ភវាគត ជ្រើសរើសមិនឃើញសង្ឃដទៃសូម្បីមួយពួក ដែលបានដល់ខ្លួន
លោកដ៏ច្រើន មិនយសដ៏ច្រើនយ៉ាងនេះ ឲ្យដូចជាកិកុសង្កេ (ក្នុងសា-
សនានេះ) ឡើយ ។ ខ្នាតចុន្ទ ចុន្ទលកាលនិយាយពាក្យណា ឲ្យច្រវែ
ទោះ គួរនិយាយថា ព្រហ្មចរិយដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង
ចរិយាហើយ ដោយពាក្យគ្រប់យ៉ាង មិនខ្វះមិនខ្វះសីល ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគ ក្រាស់ទុកល្អហើយ ចរិយាហើយទាំងស្រុង បានច្រកសុខកុស្ត
ហើយ ។ ចុន្ទលកាលនិយាយឲ្យច្រវែ គួរនិយាយពាក្យនេះឯងថា

ធានាទិកសុទ្ធ រវល់បរិច្ឆារ ព្រហ្មចរិយ

សព្វាភារសម្បជ្ឈំ សព្វាភារបរិច្ឆារំ ។ មេ ។ សុច្ឆ-
 កាសិទ្ធិ ។ ទុទ្ធកោ សុទ្ធំ ចុទ្ធំ រាមមុត្តោ ឃំ
 រាធំ កាសតិ បស្សំ ១^(១) បស្សតីតិ កិញ្ច បស្សំ
 ១ បស្សតីតិ ។ ទុរស្ស ភាគុនិសិតស្ស តលមស្ស
 បស្សតិ ធារញ្ច ទុរស្ស^(២) ១ បស្សតិ ។ ឥធំ វុទ្ធិ
 ចុទ្ធំ បស្សំ ១ បស្សតីតិ ។ តំ ទោ បទេតំ ចុទ្ធំ
 ទុទ្ធកោ រាមមុត្តោ កាសិទ្ធំ ហិធំ កម្មំ ទោធុដ្ឋនិកំ
 អនវិយំ អនត្តសញ្ញតំ ទុរមេវ សទ្ធាយ ។ យញ្ជេតំ^(៣)
 ចុទ្ធំ សម្មា វទទោ វទេយ្យ បស្សំ ១ បស្សតីតិ ។
 ឥទមេវ តំ សម្មា វទទោ វទេយ្យ បស្សំ ១ បស្ស-
 តីតិ ។ កិញ្ច បស្សំ ១ បស្សតីតិ ។ ឃំ សព្វាភា-
 រសម្បជ្ឈំ សព្វាភារបរិច្ឆារំ អន្ធនំ អននិកំ ស្វា-
 ក្កាតំ កោវលបរិច្ឆារំ ព្រហ្មចរិយំ សុច្ឆកាសិទ្ធិ^(៤)

១ ខ. បស្ស ។ ២ ខ. ធារញ្ច ទោ ធស្ស ។ ៣ ខ. ធារញ្ច ទុរស្ស ។ ៤ ខ. យញ្ជេតំ ។ ៥ ខ. សុច្ឆកាសិទ្ធំ ។

ធានាទិកសុទ្ធ ព្រហ្មចារ្យបរិច្ឆារិកំឥតសំ

ព្រហ្មចារ្យវេទនំព្រមហិយ ដោយភារក្រច់យ៉ាង ចរិច្ចណិដោយភារ
 ក្រច់យ៉ាង ។ ចេ ។ បាប្រកាសល្អុរហិយដ្ឋរច្ឆេ ។ ខ្នាលចុទ្ធ ខ្នង
 ទុកកមបុត្រ និយាយសម្តីយ៉ាងនេះថា បុគ្គលកាលឃើញ កំឡោះថា
 មិនឃើញ ។ ឃើញខ្លះក្តី ឃើញមិនឃើញ ។ បុគ្គលឃើញបាប
 ត្រឡប់វិញកំចិត្តការ ដែលមុកល្អ តែមិនឃើញមុខកំចិត្តការទេ ។
 ខ្នាលចុទ្ធ នេះឯង ដែលទុកកមបុត្រ និយាយថា បុគ្គលកាលឃើញ កំ
 ឡោះថា មិនឃើញ ។ ខ្នាលចុទ្ធ ឯពាក្យដែលទុកកមបុត្រ ពោល
 នោះ ជាពាក្យថាភាព ជាបេស្តកស្រុក ជាបេស្តបុគ្គល មិនមែន
 បេស្តព្រះអរិយៈ មិនប្រកចរដោយប្រយោជន៍ ព្រោះសំដៅកំចិត្តការតែ
 ម្យ៉ាង ។ ខ្នាលចុទ្ធ កាលបើបុគ្គល និយាយពាក្យណា ឲ្យត្រូវវាចា ក្តី
 និយាយថា បុគ្គលកាលឃើញ កំឡោះថា មិនឃើញ ។ បុគ្គល
 កាលនិយាយឲ្យត្រូវ ក្តីនិយាយពាក្យនេះឯងថា បុគ្គល កាលឃើញ
 កំឡោះថា មិនឃើញ ។ បុគ្គលឃើញខ្លះក្តី ឃើញមិនឃើញ ។
 ពាក្យថា ព្រហ្មចារ្យវេទនំព្រមហិយ ដោយបាតក្រច់យ៉ាង ចរិច្ចណិ
 ហិយដោយភារក្រច់យ៉ាង មិនខ្លះ មិនរលីស ដែលគាត់គិតសម្តែង
 ទុកល្អុរហិយ ចរិច្ចណិកំឥតសំ បាប្រកាសល្អុរហិយ យ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស បារិវាសិកា

ឥតិ ហោតំ ន បស្សតិ(១) ឥនមេត្ត អបកខ្លោយ្យ ។
 ឃវន្តំ បរិសុទ្ធតវំ អស្សតិ ឥតិ ហោតំ ន បស្សតិ(២)
 ឥនមេត្ត ឧបកខ្លោយ្យ ។ ឃវន្តំ បរិសុទ្ធតវំ អស្សតិ
 ឥតិ ហោតំ ន បស្សតិ ។ ឥនំ វុទ្ធតិ បស្សំ ន
 បស្សតិ ។ យំ ទោ តំ ចុន្ទ សម្មា វនមាទោ
 វនេយ្យ សព្វាការសម្បន្តំ ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយំ សុច្ឆ-
 កាសិកន្តិ ។ ឥនមេតំ(៣) សម្មា វនមាទោ វនេយ្យ
 សព្វាការសម្បន្តំ សព្វាការបរិបូរំ អន្ធនំ អននិកំ
 ស្វាត្តាតំ កេវលបរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ សុច្ឆកាសិកន្តិ ។

(១០០៤) ឥស្សតិហ ចុន្ទ យេ តេ(៤) មយា ធម្មា
 អភិញ្ញា ទេសិតា តត្ថ សទ្ធិហោវ សន្តិធម្ម សម្មាគម្ម
 អត្តន អត្តំ ព្យញ្ជនេន ព្យញ្ជនំ សង្កាយិត្យំ វិចិ-
 ត្យំ(៥) យថយំនំ ព្រហ្មចរិយំ អន្ធនំយំ អស្ស ចិវដ្ឋិ-
 តិកំ ឥនស្សេវ(៦) តហ្មជលហិកាយ តហ្មជលសុទាយ

១ ឥ. ហោតំ បស្សតិ ។ ២ ឥ. ន បស្សតិ ។ ៣ ឥ. និមេតំ ។ ៤ ឥ. ម.
 ១០ ។ ៥ ឥ. ម. ន វិវិកត្យំ ។ ៦ ឥ. ម. ឥស្ស ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បារិវាសិកា

បុគ្គលមិនឃើញសេចក្តីខ្ពុះខ្ពើមនោះ សមជាដកពាក្យនេះពេញ ក្នុងរឿង
 នោះ ។ បុគ្គលនោះ ថែមវាងមិនឃើញសេចក្តីខ្ពុះ ខ្ពើមថា ព្រហ្មចារ្យ
 ខ្ពុះ បរិសុទ្ធត្រូវលែងយ៉ាងនេះ សមជាបញ្ចូលពាក្យនេះ ក្នុងរឿងខ្ពុះ ។
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនឃើញសេចក្តីខែពាក្យថា ព្រហ្មចារ្យនោះ បរិ-
 សុទ្ធត្រូវលែងដូច្នោះ យ៉ាងនេះ ។ នេះហៅថា បុគ្គលកាលឃើញ ឈ្មោះថា
 មិនឃើញ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ បុគ្គល កាលនិយាយពាក្យណា ឱ្យត្រូវនោះ
 គួរនិយាយថា ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង ។ បេ ។
 បាទប្រកាសទុកល្អហើយ ។ បុគ្គលកាលនិយាយឱ្យត្រូវ គួរនិយាយពាក្យ
 នេះឯងថា ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង ចរិច្ចណិ
 ហើយ ដោយការគ្រប់យ៉ាង មិនខ្វះមិនលើស ដែលតថាគត សម្តែង
 ទុកល្អហើយ ចរិច្ចណិតាំងអស់ ប្រកាសទុកល្អហើយដូច្នោះ ។

(១០០៥) ម្ចាស់ចុន្ទ ព្រាមហេតុនោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ដែល
 តថាគត បាទប្រកាសនឹង សម្តែងទុកល្អហើយ ក្នុងលោកនេះ គួរឱ្យគួរ
 ទាំងអស់រួចនឹង មកប្រជុំរួបរួមផ្សំផ្គុំគ្នា ឱ្យត្រូវដោយអត្ត ព្យញ្ជនៈ
 ដោយព្យញ្ជនៈ ក្នុងធម៌នោះ ដែលជាហេតុឱ្យព្រហ្មចារ្យនេះ កាំងនៅចាំ
 បំរើរថាអស់កាលយូរ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ

លោកានុកុម្មារយ អន្តាយ ហិកាយ សុទាយ ទេវ-
នុស្សាធំ ។ កកមេ ច កេ(១) ចុន្ត ធម្មា មយា
អភិញ្ញា ទេសិតា ។ យត្ត សត្វោហោវ សង្កម្ម សមាគម្ម
អត្តន អត្តំ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ សង្កាយិតត្វំ វិចារិតត្វំ
យថយំនំ ព្រហ្មចរិយំ អន្ធនិយំ អស្ស ចិវដ្ឋិតិកំ
តនស្សេវ ពហុជនហិកាយ ពហុជនសុទាយ លោ-
កានុកុម្មារយ អន្តាយ ហិកាយ សុទាយ ទេវ-
នុស្សាធំ ។ សេយ្យមីធំ ។ ចត្តារោ សតិប្បដាណ
ចត្តារោ សម្មប្បដាណ ចត្តារោ វដ្ឋិមាណ បញ្ច្រៃយោនិ
បញ្ច ពលានិ សត្ត សន្តោជ្ឈង្គំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
មត្តោ ។ វមេ ទោ តេ ចុន្ត ធម្មា មយោ អភិញ្ញា
ទេសិតា យត្ត សត្វោហោវ សង្កម្ម សមាគម្ម អត្តន
អត្តំ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ សង្កាយិតត្វំ វិចារិតត្វំ យថ-
យំនំ ព្រហ្មចរិយំ អន្ធនិយំ អស្ស ចិវដ្ឋិតិកំ តនស្សេវ

។ ប. វិ. ។

ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បី
ជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ។
ខ្នាលចុន្ត ធម៌ទាំងឡាយដែលគោរព បានសម្តែងហើយដល់អ្នក ព្រោះ
សេចក្តីដឹងដ៏ក្រៃលែងនោះ តើដូចម្តេច ។ ពួកអ្នកទាំងអស់គ្រូប្រមុខនិង
មកប្រជុំគ្នាប្រមូលផ្សំផ្គុំគ្នា ខ្លះអត្តោយអត្ត ព្យញ្ញនៈដោយព្យញ្ញនៈក្នុង
ពួកធម៌លាវែលជាហេតុឲ្យព្រហ្មចារ្យនេះ កាំងនៅទុកមាំមួន បិកាវេ
អស់កាលយូរ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់
ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បីជា
ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ។ ពួក
ធម៌នោះ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ពួកធម៌នោះ គឺសតិប្បដាណ ៤ សម្មប្បដាណ ៤
វដ្ឋិមាណ ៤ វគ្គិយ ៥ ពលៈ ៥ សន្តោជ្ឈង្គ ៧ និងវាយមត្តប្រកប
ដោយអង្គ ៨ ។ ខ្នាលចុន្ត ធម៌ទាំងឡាយនេះនឹង ដែលគោរព បានក្រាស់
ដឹងសម្តែងហើយ ដែលពួកបរិសេទទាំងអស់ គ្រូប្រមុខនិង ប្រជុំគ្នាប្រមូល
ផ្សំផ្គុំគ្នា ខ្លះអត្តោយអត្ត ព្យញ្ញនៈដោយព្យញ្ញនៈ ដែលជាហេតុឲ្យ
ព្រហ្មចារ្យនេះ បិកាវេទុកមាំ កាំងនៅអស់កាលយូរ ដើម្បីជាប្រយោជន៍

ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកាទុក្ខឡាយ
អក្កាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។

(១០៧) តេសត្វ ទោ(១) ចុន្ទ សមគ្គានំ សាធា-
នមាចានំ អវិទមាចានំ សិក្ខិតត្បំ ។ អញ្ញាតរោ
សត្រហ្មចារី សង្កេត្ត(២) ចន្ទំ កាសេយ្យ តត្រ ទេ
តុត្តាតំ ឯវមស្ស អយំ ទោ អាវុសោ(៣) ភាយស្មា
អត្តកោវ មិច្ឆា កុណ្ណាតិ ព្យាញាចានិ ច មិច្ឆា
រោមេតីតិ ។ តស្ស ទេវ អភិទន្ធិតត្បំ ធម្មដិក្ខោសិ-
តត្បំ ។ អទភិទន្ធិត្តា អប្បដិក្ខោសិត្តា សោ ឯវមស្ស
វចនិយោ ឥមស្ស ទុ ទោ អាវុសោ អត្តស្ស
ឥមាចិ(៤) ព្យាញាចានិ ឯតានិ ក ព្យាញាចានិ កក-
មាចិ ឱចាយិកកកមិ ឥមេសំ ក ព្យាញាចានំ អយំ ក
អត្តា ឯសោ ក អត្តា កកមោ ឱចាយិកកករោ-
តិ ។ សោ ទេ ឯវ វិទេយ្យ ឥមស្ស ទោ អាវុសោ

១ ឧ. ឆ. បិ ។ ២ ឧ. ឆ. សង្កេត ។ ៣ ឧ. ឆ. អាវុសោតិ ឧ ទិស្សតិ ។
៤ ឧ. ឆ. ឥមាចិ ក ។

ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីតុនុគ្រោះដល់សត្វ-
លោក ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បីជាច្រើនយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់
ទេវតានិមនុស្សតាំងឡាយ ។

(១០៧) ខ្នាលចុន្ទ ពួកអ្នកនោះឯង ជាអ្នកត្រូវត្រៀមគ្នា ជា
អ្នកមានចិត្តរីករាយ មិនចាស់ទង់គ្នា គប្បីសិក្សាចុះ ។ សង្ឃជា
សត្រហ្មចារីបុគ្គលណាមួយ ខំយាយធម៌ ក្នុងការខំយាយធម៌នោះ បើ
អ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា ខ្នាលអាវុសោ លោក
មានកាយនេះឯង កាន់យកទ្រព្យអត្តស សម្តែងឲ្យព្យាញាចានិទុស ។
អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវត្រេកអរ មិនត្រូវហាមឃាត់គេឡើយ ។ លុះ
ពួកអ្នកមិនត្រេកអរ មិនជំទាស់ហើយ គួរខំយាយនិរិក្ខេ យ៉ាងនេះថា
ខ្នាលអាវុសោ ព្យាញាចានិទេ ឬថា ព្យាញាចានិទុន្តិ របស់អត្តនេះ
ពួកណាស្រួលជាង មួយទៀត អត្តនេះ ឬក៏អត្តនេះ របស់ព្យាញាចានិទេ
អត្តណាស្រួលជាង ។ ច្រសីនាថ្វីនិយាយ យ៉ាងនេះថា ខ្នាលអាវុសោ

ពាសវិកស្សន្ត សម្រេចហោរិកា ធម្មកាសិនំ

អនុស្ស ឥតានេវ ព្យញ្ញាចារិ ឱចាយិកតករិ យានិ
 ថេវ^(១) ឯតានិ ឥមេសិ ព្យញ្ញាចារិ អយមេវ អន្តោ
 ឱចាយិកតករោ យោ ថេវ^(២) ឯសោតិ ។ សោ
 ថេវ ឧស្សាទេតព្វោ ន អប្បសាទេតព្វោ ។ អនុស្សា-
 ទេត្វា អនប្បសាទេត្វា^(៣) ស្មេវ^(៤) សាទុកំ សញ្ញា-
 បេតព្វោ តស្ស ច អនុស្ស តេសត្វ ព្យញ្ញាចារិ
 ជិសន្តិយា ។

(១០០) អចំរោចិ ថេ ទុន្ត សម្រេចហោរិ សង្ខេប^(៥)
 ធម្មំ ភាសេយ្យ តត្រ ថេ តុម្ពាតំ ឯវេស្ស អយំ
 ទោ អាយស្ម អត្តញ្ញិ^(៦) ទោ មិច្ឆា តណ្ហាតិ
 ព្យញ្ញាចារិ សម្មា រោមេតិទិ ។ តស្ស ថេវ អភិ-
 ទន្ធិតតំ ធម្មដិក្កោសិតតំ ។ អនកិទន្ធិត្វា អប្ប-
 ដិក្កោសិត្វា សោ ឯវេស្ស វចនិយោ ឥមេសំ ទុ ទោ
 អារុសោ ព្យញ្ញាចារិ អយំ វា អន្តោ ឯសោ វា អន្តោ

១- ២ ឆ. យញ្ជោ ។ ៣ ឆ. ឧស្សាទេត្វោ ។ ៤ ឆ. អនុស្សាទេត្វោ ។ ៥ ឆ. សង្ខេប ។
 ៦ ឆ. អត្តំ ហិ ។

ពាសវិកស្សន្ត ធម្មកាសិនំរបស់សង្ឃកាសាប្បហ្មតិ

ពួកព្យញ្ញាចារិៈនេះឯង របស់អនុន្តរៈ ជាព្យញ្ញាចារិៈស្រួលជាងអនុន្តរៈនេះឯង
 របស់ពួកព្យញ្ញាចារិៈខ្លះ ជាអនុស្សលជាង ។ ក៏ក៏មិនត្រូវលើក មិនត្រូវ
 បង្ហាច់គេឡើយ ។ លុះមិនលើក មិនបង្ហាច់គេហើយ គួរពន្យល់រក
 ដោយស្រួលចូល ដើម្បីចាំទុកនូវអនុន្តរៈនោះ និងពួកព្យញ្ញាចារិៈនោះ ។

(១១០) ម្នាលចុន្ត ថើសន្តិជាសម្រេចហោរិវិវាទ និយាយធម៌ ក្នុង
 ការនិយាយនោះ ថើអ្នកវាងឡាយ មានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា រលាក
 មានកាយៈនេះឯង កាន់យកនូវអនុនុស (តែ) សម្តែងព្យញ្ញាចារិៈ-
 ឡាយត្រូវ ។ អ្នកវាងឡាយ ក៏មិនត្រូវប្រកាស មិនត្រូវដំទាស់គេ
 ឡើយ ។ លុះមិនប្រកាស មិនដំទាស់ហើយ ត្រូវនិយាយនឹងគេ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ អនុន្តរៈ ឬអនុខ្លះ របស់ពួកព្យញ្ញាចារិៈនេះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

កកខោ ឱចាយិកកករោតិ ។ សោ ទេ ឯវំ វិទេយ្យ
ឥមេសំ ទុ ទោ^(១) ភាវុសោ ព្យញ្ញោចំ អយមេវ
អត្តោ ឱចាយិកកករោ យោ ទេវ ឯសោតិ ។ សោ
ទេវ ទុស្សនេតព្វោ ន អប្បសានេតព្វោ ។ អទុស្ស-
នេត្វា អនប្បសានេត្វា ស្មេវ សាទុកំ សញ្ញាបេតព្វោ
តស្ស ច អត្តស្ស ចិសន្តិយា ។

(១១១) អបរោចិ ទេ ទុន្ត សព្វញ្ញោវិ សាវ្យ្ក^(២)
នម្មំ កាសយ្យ តត្រ ទេ តុញ្ញកំ ឯវមស្ស អយំ ទោ
អាយស្មា អត្ថំ ហិ ទោ សម្មា តណ្ហាតិ ព្យញ្ញោចិ
មិច្ឆា រោបេតីតិ ។ តស្ស ទេវ អភិទន្ធិតតំ ធម្ម-
ដិក្កាសិតតំ ។ អនភិទន្ធិត្វា អប្បដិក្កាសិត្វា សោ
ឯវមស្ស វចនិយោ ឥមស្ស ទុ ទោ ភាវុសោ អត្តស្ស
ឥមាទេវ^(៣) ព្យញ្ញោចិ ឯកាចំ ភិ ព្យញ្ញោចិ កក-
ខោ ឱចាយិកកករោតិ ។ សោ ទេ ឯវំ វិទេយ្យ
ឥមស្ស ទុ ទោវុសោ អត្តស្ស ឥមាទេវ ព្យញ្ញោចិ

* ១. ឥមេសំ រោ ។ ២. រោសំ រោ ។ ៣. ឧ. ប សង្ខេ ។ ៤. ឧ. ឥមាទិ ០ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

អត្តណាស្រ្តលដានី ។ ប្រសិនបើវគ្គនិយាយ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភាវុសោ
អត្តនេះឯង របស់ពួកពួកនេះ ជាអត្តស្រ្តលដានី ។ អ្នកទាំងឡាយ
មិនត្រូវលើក មិនត្រូវបង្ហាញឯងឡើយ ។ លុះមិនបានលើក មិនបាន
បង្ហាញឯង ក្នុងពន្យល់គេដោយស្រ្តលដានី ដើម្បីចំខុកនូវអត្តនោះ ។

(១១១) ម្ចាស់ចុន្ត ចើសន្និជាសព្វញ្ញោវិដិទេវ្យត និយាយធម៌ ក្នុង

ការនិយាយនោះ ចើអ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា លោក
មានអាយុនេះឯង កាន់យកនូវអត្តត្រូវ (វៃ) សម្តែងនូវពួកពួកខុស ។
អ្នកទាំងឡាយមិនត្រូវប្រករ មិនត្រូវជំពាស់គេឡើយ ។ លុះមិនប្រក-
រ មិនជំពាស់ហើយ ត្រូវនិយាយនឹងនិយោគនេះថា ម្ចាស់ភាវុសោ ពួក
ពួកពួកនេះ ឬពួកពួកនេះផ្ទះ របស់អត្តនេះ ពួកណាស្រ្តលដានី ។ ចើ
គេនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភាវុសោ ពួកពួកពួកនេះឯង របស់អត្តនេះ

បាសាទិកសុត្តន្ត សម្រាប់បិណ្ឌ ឧទ្ទិសន៍

ឱនាយិកតតវាធិ យាធិ ខេវ ឯតាធិតិ ។ សោ ខេវ
ឧស្សាទេតតោ ន អប្បសាទេតតោ ។ អនុស្សាទេ-
ត្វា អនប្បសាទេត្វា ស្សវ សាទុកំ សញ្ញាបេតតោ
តេសំយេវ ឡក្ខណាធំ ធិសន្តិយា ។

(១០២) អបរោចិ ទេ ទុទ្ធ សម្រាប់បិណ្ឌ(១)
ធម្មំ ការសេយ្យ តត្រ ទេ តុម្ពាតំ ឯវមស្ស អយំ ទោ
អាយស្មា អត្តញ្ញោវ សម្មា កណ្ណាតិ ឡក្ខណាធំ សម្មា
រោបេតិ ។ តស្ស សាទុតិ កាសិតំ អភិទទ្ធិតត្ថំ
អនុមោទិតត្ថំ ។ តស្ស សាទុតិ កាសិតំ អភិទទ្ធិត្វា
អនុមោទិត្វា សោ ឯវមស្ស វរធិយោ លាភា ទោ
អារុសោ សុលទ្ធិំ ទោ អារុសោ យេ មយំ អាយ-
ស្មន្តំ តាធិសំ សម្រាប់បិណ្ឌ សវស្សាម(២) ឯវ អត្ត-
បេតំ ឡក្ខណុបេតន្តិ(៣) ។

១ ១. ឧ. សង្ខេ ។ ២ ១. ឧ. បស្សាម ។ ៣. ១. អនុបេតិ ឡក្ខណុបេតន្តិ ។

បាសាទិកសុត្តន្ត ឧទ្ទិសន៍របស់សម្មាសម្ពុទ្ធសម្រាប់បិណ្ឌ

ជាព្យក្ខន្ធៈស្រួលយំ ។ អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវលើក មិនត្រូវបង្កើត
គេឡើយ ។ លុះមិនលើក មិនបង្កើតហើយ គួរពន្យល់គេដោយ
ស្រួលមូល ដើម្បីបំបាត់ទុក្ខវេទនាព្យក្ខន្ធនោះ ។

(១១២) ម្ចាស់ទុទ្ធ ចើសឱ្យជាសម្រាប់បិណ្ឌទៀត និយាយ
ដល់ ភ្នំការនិយាយនោះ ចើអ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់យំនេះ
ថា លោកមានកាយនេះ កាន់យកនូវអត្ត ក៏ត្រឹមត្រូវ សម្តែងនូវពួក
ព្យក្ខន្ធៈ ក៏ត្រឹមត្រូវ ។ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវត្រេកអរ ត្រូវអនុមោទនា
ចំពោះភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះថា សាទុ ដូច្នោះ ។ លុះត្រេកអរ អនុ-
មោទនា ចំពោះភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះថា សាទុ ដូច្នោះហើយ ត្រូវនិយាយ
នឹងភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោ ជាលោករបស់ពួកយើង ម្ចាស់
អារុសោ ពួកយើង ទានស្រួលហើយ ពួកយើងលើកនូវលោកមាន
កាយថា សម្រាប់បិណ្ឌ ក៏ដូចជាលោក ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវអត្ត
ដឹងច្បាស់នូវព្យក្ខន្ធយ៉ាងនេះ ។

(១១៣) ន វេ អហំ^(១) ទុន្ធ និដ្ឋនម្មិកានំយេវ
 អាសវានំ សំវាយ ធម្មំ នេសេមិ ន បដាហំ ទុន្ធ
 សម្បវាយិកានំយេវ អាសវានំ បដិយាតាយ ធម្មំ នេ-
 សេមិ និដ្ឋនម្មិកានំ ចេវហំ^(២) ទុន្ធ អាសវានំ សំវ-
 ាយ ធម្មំ នេសេមិ សម្បវាយិកានំ ច អាសវានំ
 បដិយាតាយ ។ គស្មានិហ ទុន្ធ យំ វេ មយា ចិវំ
 អនុញ្ញាតំ អលំ វេ តំ យាវនេវ សិគស្ស បដិយា-
 តាយ ឧស្តាស្ស បដិយាតាយ ធិសមគសវាតា-
 តបសិវិសថសម្មស្សានំ បដិយាតាយ យាវនេវ ហិវិ-
 កោមិនប្បដិច្ចាននត្ថំ យោ វេ មយា មិណ្ឌាចារតា
 អនុញ្ញាតោ អលំ វេ សោ យាវនេវ ឥឧស្ស កា-
 យស្ស មិគិយា យាបទាយ វិហិសុបរតិយា^(៣) ព្រហ្ម-
 ចរិយានុក្កហាយ ឥតិ បុកណាត្វ វេនំ បដិហន្តិមិ

១ ខ. វេ អហំ ។ ២ ឧ. ទុន្ធម្មិកានំយេវ ។ ៣ ខ. វិហិសុបរតិយា ។

(១១៤) ខ្នាលបុន្ធ ភវាគគមិនសម្ព័ន្ធនមិ ដើម្បីកំណត់ខ្លួនភាសាវៈ
 ចាំនិច្ចាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែមួយយ៉ាង ដល់ភ្នកអ្នក
 វេ ខ្នាលបុន្ធ ភវាគគមិនសម្ព័ន្ធនមិ ដើម្បីកម្ចាត់បង់ ខ្លួនភាសាវៈ
 ចាំនិច្ចាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោកមានមុខ ប៉ុណ្ណោះខ ខ្នាលបុន្ធ
 ភវាគគសម្ព័ន្ធនមិ ដើម្បីកំណត់ខ្លួនភាសាវៈចាំនិច្ចាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីកម្ចាត់បង់ខ្លួនភាសាវៈចាំនិច្ចាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងលោកមានមុខផង ។ ខ្នាលបុន្ធ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ចិវិណាដែល
 ភវាគគបានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកចាំនិច្ចាយ ចិវិណោះ ក៏សមគួរ
 ដល់អ្នកចាំនិច្ចាយ ដើម្បីការពារខ្លួនគ្រឿងកំណត់ ដើម្បីការពារខ្លួនកម្ពុជា ដើម្បី
 ការពារខ្លួនសម្ព័ន្ធសរុប មូស ខ្យល់ កន្ត្រៃថ្លៃ និងពស់ក្អួច ពស់ដំ
 ចាំនិច្ចាយប៉ុណ្ណោះ ចាំនិដើម្បីចំណុះខ្លួនវាយៈ ជាគ្រឿងញ៉ាំងសេចក្តី
 អៀនខ្មាសឱ្យកម្រើកប៉ុណ្ណោះឯង ចង្អុលចំណុះបុគ្គលណា ដែលភវាគគ
 បានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកចាំនិច្ចាយ ចង្អុលចំណុះបុគ្គលនោះ ក៏គួរ
 ដល់អ្នកចាំនិច្ចាយ ដើម្បីគ្រាន់តែឱ្យកាយនេះ កាំងទៅបាន ប្រព្រឹត្ត
 ទៅបាន ដើម្បីកម្ចាត់បង់ ខ្លួនសេចក្តីលំបាក ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រហ្ម-
 ហារ្យ ដើម្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អាត្មាគ្រឿងដំបូង ខ្លួនវាខ្លាចសំផង

បាលាទិកស្មៅ បិរយ្យយា វិស្សាធានំ

ធាតុ វេទនំ ធន ឧប្បនេស្សាមិ យាត្រា ច មេ កវិស្សតិ
 អនុជ្ជតា ច ជាសុវិហារោ ធាតុ យំ វេ មយា
 សេធាសនំ អនុញ្ញាតំ អលំ វេ តំ យាវនេវ សិ-
 កស្ស បដិយាតាយ ឧត្តាស្ស បដិយាតាយ ខំស-
 មកសវកាតបសិរិសបសម្មស្សានំ បដិយាតាយ យា-
 វនេវ ឧត្តបវិស្សយវិចោទនំ បដិសល្លាធានមត្តំ យោ
 វេ មយា តិណធម្មទ្ធកយកេសដ្ឋបវិក្ការោ អនុញ្ញាតោ
 អលំ វេ សោ យាវនេវ ឧប្បន្ទានំ វេយ្យកាធិកានំ
 វេទនានំ បដិយាតាយ អព្យាបដ្ឋ្ឋបវមតាយាតិ ។

បាលាទិកស្មៅ កាប្រង់អន្តរាគមន៍ មាធមិវិញ្ញយដានីម

ពាំងមិនឲ្យវេទនាថ្មីកើតឡើងបានជនី ការប្រព្រឹត្តទៅ (ខែវិយោចពពាំង
 ក្តី) សេចក្តីមិនមានវេទនា ការនៅសប្បាយក្តី នឹងមានដល់ភាគអញ
 (ដោយការចរិភោគ ខ្លួនឯងចំណូលបាននេះ) ចិសេធាសនៈណា ដែល
 គថាធានាអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកពាំងឡាយ ចិសេធាសនៈនោះ
 សមគួរ ដល់អ្នកពាំងឡាយ ដើម្បីការពារខ្លួនគេដាក់ ដើម្បីការពារ
 ខ្លួនគេ ដើម្បីការពារខ្លួនសម្តីស្សវេទម មូស ខ្យល់ កម្ដៅថ្ងៃនិង
 ពស់តូច ពស់ធំពាំងឡាយប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីចរិភោគនៃខ្លួនគេក្រលំក្រលាយ
 ដែលភិតភ័យផ្លូវ កតិម្យសម្លឹងទៅ ក្នុងកម្មដ្ឋានប៉ុណ្ណោះនឹង គ្រឿងចិស្តារ
 ជាចិស្តារខ្លួនជីវិត គឺ ញ៉ាំងចម្ងាយ ដល់អ្នកជំនីណា ដែលគថាធាន
 បានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកពាំងឡាយ គ្រឿងចិស្តារជាចិស្តារខ្លួនជីវិត
 គឺ ញ៉ាំងចម្ងាយដល់អ្នកជំនីនោះ សមគួរដល់អ្នកពាំងឡាយ ដើម្បី
 ការពារខ្លួនវេទនាពាំងឡាយ ដែលចៀកចៀនវេទនា ។ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ដើម្បីប្រាសចាកទុក្ខភ្នាំង ជាធម្មតា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាទ

[១១៤] យ៉ាង ទោ បទេតំ ចុទ្ធ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិក្ខិយា
 បរិព្វាជកា ឯវំ វទេយ្យំ សុខល្លិកាទុយោកអទុយុត្តា
 សមណា សក្យមុត្តិយា វិហារន្តិកិ ។ ឯវំ វទនាតា(១)
 ចុទ្ធ អញ្ញតិក្ខិយា បរិព្វាជកា ឯវំ វទស្ស វចនិយា
 កតតោ សោ អាវុសា សុខល្លិកាទុយោកោ សុខល្លិ-
 កាទុយោកាមិ ហិ តព្វ អទេកវិហិតា ពានប្បការ-
 កាតិ ។ ចត្តារោមេ ចុទ្ធ សុខល្លិកាទុយោកា ហីនា
 កម្មា ចោចុទ្ធិកា អទរិយា អទតុសញ្ញិតា ន និព្វិ-
 តាយ ន វិភាយ ន និរោជាយ ន ឧបសមាយ ន
 អភិញ្ញាយ ន សម្មោជាយ ន និព្វាជាយ សំវត្តន្តិ ។
 កតតោ ចត្តារោ ។ ឥធិ ចុទ្ធ ឯកោច្ឆា កាលោ
 ចាលោ វទិត្វា អត្តាចំ សុខេតិ បិណតិ អយំ
 បមទោ សុខល្លិកាទុយោកោ ។ មុន ចបរំ ចុទ្ធ

១ ឧ. ម. វេ វិហិតា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាទ

[១១៤] ម្ចាស់ចុទ្ធ ហេតុជាទំកំផរមនិមានយ៉ាងនេះ គឺ ពួក
 ចំព្វាជក ជាអន្យតិយ(១) សមថេជាខិយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណ-
 សក្យមុត្តិយ៍ជាអ្នកប្រកចរឿយ ។ ក្នុងសុខល្លិកាទុយោក (ប្រកចខ្លួនឱ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងការស្រួល) ។ ម្ចាស់ចុទ្ធ កាលបើពួកចំព្វាជក ជាអន្យ-
 តិយខិយាយយ៉ាងនេះ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយខិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 អាវុសា សុខល្លិកាទុយោកនោះ ដូចម្តេចខ្លះ ព្រោះថា សុខល្លិកាទុយោក
 មានច្រើន មិនមែនតែមួយ មានប្រការផ្សេង ។ ។ ម្ចាស់ចុទ្ធ សុខល្លិកា-
 ទុយោកនេះ មាន ៤ ជាបេសំថោកខាប ជាបេសំអ្នកស្រុក ជាបេសំ
 បុប្ផន មិនមែនជាបេសំព្រះអរិយៈ មិនមែនប្រកចដោយប្រយោជន៍
 មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 ប្រាសហាកាតៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីលក់ទុក មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ម្តង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីជីវិតក្រៅលើ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីគ្រាស់ជីវិត មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។
 សុខល្លិកាទុយោក ៤ យ៉ាងនោះ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ចុទ្ធ ផនោលខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ សម្លាប់សត្វទាំងឡាយ ហើយធ្វើខ្លួនឱ្យបានសុខ ឱ្យបាន
 ពាក់ផ្តំ នេះឈ្មោះថា សុខល្លិកាទុយោក ទី ១ ។ ម្ចាស់ចុទ្ធ មួយទៀត

១ សំនោនិលំចេលទ្ធិនិទេព្យាព្រះពុទ្ធសាសនា ។

បាសទិកសុត្ត ចន្ទវេទ សុទ្ធិកុណយោគ

ឥនេកាទ្វា អនិច្ចំ អាទិយេន្ទា អត្តានំ សុទេតិ
 បិណេតិ អយំ ធុតិយោ សុទ្ធិកុណយោគោ ។ បុណ
 ធម៌ ចុន្ទ ឥនេកាទ្វា ធុសា កណិទ្វា អត្តានំ សុទេតិ
 បិណេតិ អយំ ធុតិយោ សុទ្ធិកុណយោគោ ។
 បុណ ធម៌ ចុន្ទ ឥនេកាទ្វា បញ្ចហិ កាមតុ-
 ណេហិ សមប្បិទោ សមន្តិក្ខតោ បរិចារេតិ^(១) អយំ
 ធុតុត្តោ សុទ្ធិកុណយោគោ ។ ឥមេ ទោ ចុន្ទ
 ធុត្តារោ សុទ្ធិកុណយោគោ ហីនា កម្មា ទោដុដ្ឋ-
 ធិកា អនិយា អនត្តសញ្ញិតា ន និព្វិទាយ ន
 វិរកាយ ន និរេទាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ
 ន សារម្ពាទាយ ន និព្វាទាយ សំវត្តន្តំ ។ ហំនំ ទោ
 បនេតំ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា

១. បរិវេសិ ។

បាសទិកសុត្ត សុទ្ធិកុណយោគ ៤ យ៉ាង

ជនពាលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កាន់យកខ្លួនក្រុំជលរកមិនបានឲ្យហើយ
 ធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យបានធាត់ធំ នេះឈ្មោះថា សុទ្ធិកុណយោគ
 ទី ២ ។ ខ្នាលចុន្ទ មួយទៀត ជនពាលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ពោល
 ពាក្យធុសាវេទ ហើយធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យបានធាត់ធំ នេះឈ្មោះថា
 សុទ្ធិកុណយោគ ទី ៣ ។ ខ្នាលចុន្ទ មួយទៀត ចក្ខុលពួកខ្លះក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកវត្តកស្កប់ស្កល់ បម្រើដោយភាគគុណវិនិច្ឆ័យ នេះ
 ឈ្មោះថា សុទ្ធិកុណយោគ ទី ៤ ។ ខ្នាលចុន្ទ សុទ្ធិកុណយោគ ៤
 យ៉ាងនេះឯង ជាធម៌ចោកចាច ជាចេស្តស្រុក ជាចេស្តបុគ្គល
 មិនមែនចេស្តព្រះអរិយៈ មិនមែនច្រកចេដោយច្រយោជន៍ មិនច្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ មិនច្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាក
 ពនៈ មិនច្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរលក់ទុក្ខ មិនច្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 ស្ងប់ស្ងាច់ មិនច្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីជីវិតព្រលឹង មិនច្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីប្រាសជីវិត មិនច្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានទេ ។ ខ្នាលចុន្ទ
 ហេតុជាទីភាន់ វេទនិទាន យ៉ាងនេះ គឺពួកបរិព្វាជក ជាអនុកិរិយ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គ

ឯវំ វនេយ្យំ^(១) វនេ ចត្តារោ សុខល្មិតានុយោគ
អនុយ្យត្តា សមណា សក្យបុត្តិយា វិហារន្តិកំ ។ តេ
រោ មា^(២) ហោវន្តិស្ស វចនីយោ ន តេ រោ^(៣) សម្មា
វនមាតា វនេយ្យំ ន អញ្ញាចិក្ខេយ្យំ តេ រោ^(៤) អ-
សតា អក្កតេន ។

(១១៩) ចត្តារោមេ ចុទ្ធ សុខល្មិតានុយោគា
ឯកាន្តំ ចិត្តិណយ^(៥) វិកតាយ ឱរេណាយ ឧប-
សមាយ អភិញ្ញាយ សម្មាណាយ ចិត្តាណាយ
សំវត្តន្តំ ។ កកមេ ចត្តារោ ។ វនេ ចុទ្ធ^(៦)
វិវិទ្ធោ កាមេហិ វិវិទ្ធ អកុសលេហិ ធម្មេហិ
សវិត្តក្កំ សវិចារំ វិវេកាជំ បីតិសុខំ បមមំ ណាចំ^(៧)
ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ អយំ បមមោ សុខល្មិតា-
នុយោគោ ។ បុន ធមរំ ចុទ្ធ កិក្ខុ វិត្តក្កវិចារាចំ
វុបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណាចំ^(៨) ឧបសម្មជ្ជំ
វិហារតិ អយំ ទុតិយោ សុខល្មិតានុយោគោ ។

១ ខ. អញ្ញាចិក្ខិយា ឯវំ ចុរេយ្យំ ។ ២ ខ. តេ មា ។ ៣-៤ ខ. រោ តេ ។
៥ ខ. ម. ឯកាន្តិកិយាយ ។ ៦ ខ. ម. វនេ ចុទ្ធ កិក្ខុ ។ ៧ ខ. យវេជ្ជានំ ។
៨ ខ. វុវិយជ្ជានំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គ

សមមេធិយាយយ៉ាងនោះថា ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ ជាអ្នកច្រកច្រឡើយ ។
ខ្លួនសុខល្មិតានុយោគទាំង ៤ នេះ ។ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវនិយាយតបទៅ
នឹងពួកបរិព្វាជកនោះថា ពួកលោកកុំនិយាយយ៉ាងនោះ ឯពួកបរិព្វាជក
ទាំងនោះ មិនមែននិយាយ ដោយត្រឹមត្រូវនឹងពួកអ្នកទេ ពួកបរិព្វាជក
ទាំងនោះ មិនច្បាប់ចម្លងពួកអ្នក ដោយពាក្យមិនមែន ដោយពាក្យ
មិនពិតទេ ។

(១១៨) ម្ចាស់ចុទ្ធ សុខល្មិតានុយោគនេះមាន ៤ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកភក្តៈ ដើម្បីសេចក្តី
រំលត់ទុក ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាម់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រែលនិ ដើម្បី
សេចក្តីត្រាស់ដឹង ដើម្បីប្រារទិញ្ចានដោយពិត ។ សុខល្មិតានុយោគ ៤
យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ចុទ្ធ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ស្រឡះចាក
កាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ស្រឡះចាកធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសល ដល់ខ្លួន
ចម្រើន ដែលច្រកច្រឡើយវិញ្ញៈ វិចារៈ មានបីកិច្ចនិស្សៈដែលកើតពី
សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ (ជាតាម្មណ៍) នេះឈ្មោះថាសុខល្មិតានុយោគទី ១ ។
ម្ចាស់ចុទ្ធ មួយទៀត ប្រារសេចក្តីស្ងប់ស្ងាម់វិញ្ញៈ និងវិចារៈទាំងឡាយ
។ បេ ។ កិក្ខុដល់ខ្លួនទុកិយជ្ជាន នេះឈ្មោះថា សុខល្មិតានុយោគទី ២ ។

បាសទិកសូត្រ ចត្តារោ សុខល្លិកានុយោគ

បុណ្ណ ចេវំ ចុទ្ធ កិក្ខុ បីតិយោ ច វិវាតា ។ មេ ។
 តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អយំ តតិយោ
 សុខល្លិកានុយោគោ ។ បុណ្ណ ចេវំ ចុទ្ធ កិក្ខុ
 សុខស្ស ត បហាណ ទុក្ខស្ស ច បហាណ ។ មេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អយំ ចតុត្តា
 សុខល្លិកានុយោគោ ។ ឥមេ ទោ ចុទ្ធ ចត្តារោ
 សុខល្លិកានុយោគោ វិសុទ្ធិំ ចិញ្ចិទាយ វិវាតាយ
 ធិរោទាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោទាយ
 ចិញ្ចាទាយ សុវត្តន្តិ ។ ហំ ទោ បទេតំ ចុទ្ធ
 វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិក្ខិយា បរិព្វាជកា វិវំ វទេយ្យំ
 ឥមេ ទោ ចត្តារោ^(១) សុខល្លិកានុយោគោ អនុយុត្តា
 សមណា សក្សបុត្តិយា វិហារន្តិតិ ។ តេ រោ វិវុទ្ធិស្ស^(២)
 វចនិយោ សម្មា តេ រោ^(៣) វទេមាណ វទេយ្យំ ធិ
 តេ រោ^(៤) អញ្ញាចិក្ខេយ្យំ អសតា អក្ខតេន ។

១ ខ. ខ. ឆិម ចត្តារោ ។ ២ ខ. តេ វិវុទ្ធិស្ស ។ ៣-៤ ខ. រោ តេ ។

បាសទិកសូត្រ សុខល្លិកានុយោគ ២ ឃាំង

ម្នាលចុទ្ធ មួយទៀត ព្រោះឆ្លើយណាយចាកបីតិ ។ មេ ។ កិក្ខុដល់
 ខ្លឹមភិយជ្ជក្ខន ខេរឈ្មោះថា សុខល្លិកានុយោគ ទី ៣ ។ ម្នាល
 ចុទ្ធ មួយទៀត ព្រោះលះចង់ខ្លួនសុខផល លះចង់ខ្លួនចុកផល ។ មេ ។
 កិក្ខុដល់ខ្លួនចុកផ្លូវ ខេរឈ្មោះថា សុខល្លិកានុយោគ ទី ៤ ។ ម្នាល
 ចុទ្ធ សុខល្លិកានុយោគទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីឆ្លើយណាយ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកពតៈ ដើម្បីសេចក្តីលេក់
 ពុក ដើម្បីសេចក្តីម្ខាត់ ដើម្បីសេចក្តីដំនិតក្រវលន ដើម្បីសេចក្តី
 ក្រាស់ដីដី ដើម្បីព្រះចិត្តាន ដោយចំណែកមួយ ។ ម្នាលចុទ្ធ ហេតុ
 ជាទីតាំងវិមនិមាន យ៉ាងនេះ គឺពួកចរិព្វាជក ជាអនុវត្តិយ សមជា
 ខំយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណៈ ជាសក្សបុត្តិយ ជាអ្នកច្រកចរឿយ
 ខ្លួនសុខល្លិកានុយោគទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ពួកអ្នកទាំងឡាយ គួរ
 ខំយាយទៅ ខឹងពួកចរិព្វាជកទាំងនោះថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ពួកអោល
 ខំយាយឱ្យអ្នកទាំងឡាយ រឿងនេះ ខំយាយដោយក្រូ ពួកគេមិនមែន
 ខំយាយបង្កើតអ្នកទាំងឡាយ ដោយមិនមានវិមន ដោយមិនពិគរ ។

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយស្ស បាឡិវគ្គ

(១១៦) ហ្នំ ទោ បទេតំ ទុទ្ធ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញ-
 តិភូយា បរិញ្ញាជកា ឯវំ វិទេយ្យំ ឥមេ បទាវុសា
 ចត្តារោ សុខស្មិកាទុយោតេ អនុយុត្តានំ វិហារតំ
 កកតិ ផលានំ កកតានិសំសា ខាដិកត្តាតិ ។
 ឯវំវាទិយោ ទុទ្ធ អញ្ញតិភូយា បរិញ្ញាជកា ឯវមស្ស
 វចនិយោ ឥមេ ទោ អាវុសោ ចត្តារោ សុខស្មិកា-
 ទុយោតេ អនុយុត្តានំ វិហារតំ ចត្តាវំ ផលានំ ចត្តារោ
 អាទិសំសា ខាដិកត្តា ។ កកតមេ ចត្តារោ ។
 ឥហាវុសោ ភិក្ខុ តិណ្ណំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខុយា
 សោភាបន្នោ ហោតិ អវិជិតាតទន្នោ ធិយតោ សម្ពោ-
 ធិមកយនោ ឥទំ បមមំ ផលំ បមមោ អាទិសំ-
 សោ ។ មុន ចបរំ អាវុសោ ភិក្ខុ តិណ្ណំ
 សញ្ញាជនានំ បរិក្ខុយា រកនោសមាហានំ ក-
 ទុត្តា សកនាតាមី ហោតិ សតិទេវ ឥមំ លោកំ
 អាតត្ថា ទុក្ខស្សន្តំ តារោតិ ឥទំ ទុតិយំ ផលំ
 ទុតិយោ អាទិសំសោ ។ មុន ចបរំ អាវុសោ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយ បាឡិវគ្គ

[១១៦] ម្ចាស់ចុន្ទ ហេតុជាទីភាំង វេទន៍មានយ៉ាងនេះ គឺពួក
 បរិញ្ញាជក ជាអន្យកិរិយេ សមរម័យនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ
 ផលប្រដាប់យ៉ាង កានិសិទ្ធិប្រដាប់យ៉ាង វេទន៍ប្រាកដដល់បុគ្គលអ្នក
 ប្រកបរឿយ ។ ឱវសុខស្មិកាទុយោតទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ពួក
 បរិញ្ញាជក ជាអន្យកិរិយេនិយាយយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ផល ៤ យ៉ាង កានិសិទ្ធិ ៤ យ៉ាង វេទន៍
 ប្រាកដ ដល់ពួកបុគ្គលអ្នកប្រកបរឿយ ។ ឱវសុខស្មិកាទុយោតទាំង ៤
 យ៉ាងនេះឯង ។ ផលនិងកានិសិទ្ធិទាំង ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
 អាវុសោ ភិក្ខុក្នុងធម្មវិនិយមនៈ ជាសោភាវន្តបុគ្គល មានកិរិយាមិន
 ធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលរឿងទាក់ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ទាំងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំង ៣ នេះជាផលទី ១ ជា-
 កានិសិទ្ធិទី ១ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ភិក្ខុជាសកតាអាមិបុគ្គល ព្រោះ
 អស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំង ៣ ទាំងស្រាលស្មើនិបាតកតៈ ពោសៈ និង
 រោហៈ មកកាន់លោកនេះម្តងទៀត វេទន៍ធ្វើឱ្យទីចំផុតនៃទុក្ខបាន នេះជា
 ផលទី ២ ជាកានិសិទ្ធិទី ២ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ភិក្ខុបានកំណើត

បញ្ជី ឱវាណិយា ចំ សញ្ញា ជនា ចំ បរិក្ខុ យា
 ឱវាណិយា យោតិ តត្ថ បរិច្ឆាយី អបារិក្ខិត្តិយោ
 តស្មា លោកា ឥនំ តតិយំ ដលំ តតិយោ អាជិ-
 សំសោ ។ មុន ធម៌ អារុសោ ពិក្ខុ អាសវា ធម៌
 អនាសវោតោវិក្ខុតិ បញ្ញាវិក្ខុតិ ធិដ្ឋ វ ធម្ម សយំ
 អភិញ្ញា សន្តិកត្តា ធម្មសម្មជ្ជ វិហារតិ ឥនំ ចតុត្ថំ
 ដលំ ចតុត្តោ អាជិសំសោ ។ ឥន ទោ អារុសោ
 សុខល្លិកានុយោតេ អនុយុត្តា វិហារតិ ឥនា ចត្តាវិ
 ដលា ចត្តា អាជិសំសោ ចាជិកត្តាតិ ។

ជាបញ្ជីបញ្ជី (អនាគាមិបុគ្គល) តែងបរិច្ឆាសក្កិកតោនា មានកិរិយា
 មិនត្រូវបំពានលោកនា ជាធម្មតា ព្រោះការអស់ទៅនៃសិរិយាជនៈជា
 ចំណែកនាគ្រោម ៥ នេះជាផលទី ៣ ជាអាជិសុទ្ធិ ទី ៣ ។ ម្ចាស់
 កាសោ មួយទៀត កិច្ចធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវយោគាវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ(១)
 ដែលមិនមានសាវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃសាវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញា
 របស់ខ្លួន ដោយខ្លួនឯង ក្នុងចក្ខុវិស័យនេះ វេទនិសម្រេចសម្រាន្តតា
 ដោយវិយាចថ នេះជាផលទី ២ ជាអាជិសុទ្ធិ ទី ២ ។ ម្ចាស់កាសោ
 ផលទាំង ២ នេះ អាជិសុទ្ធិទាំង ២ នេះ វេទនិប្រាកដដល់ពួកកុំ អ្នក
 ប្រកបរឿយ ១ នូវសុខល្លិកានុយោត ទាំងនេះឯង ។

១ យោគាវិមុត្តិ សេចក្តីបញ្ជាក់លើសិរិយាដែលបានចែងក្នុង វិមុត្តិមានសមាជិកចន្លោះ សំ-
 ដោយវិមុត្តិរបស់ប្រភេទនៃសិរិយាសម្រេចអរូបជ្ជានុយោគិយោ ទើបចំណេញវិមុត្តិ-
 នាគាប្រាយ ។ ចញ្ញាវិមុត្តិ សេចក្តីបញ្ជាក់លើសិរិយាចញ្ញា វិមុត្តិសម្រេចដោយការបំពេញគ្រ
 វិមុត្តិសុទ្ធ ឬបានត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ ដោយកំសម្រេចចេញផល សំដៅយកវិមុត្តិរបស់ពួក
 ប្រភេទនៃ ចែកនាសុទ្ធិបញ្ញា ក្នុងទីនេះ លោកជាជាល្មោះអារម្មណ៍ដល់ជាមួយគ្នា នឹងចេ-
 វិមុត្តិ សំដៅដល់ការផុតឆាកនា បញ្ញាវិមុត្តិ ការផុតឆាកវិជ្ជា ។ ក្នុងបរមត្ថទិបទី អន្តិក
 អភិធម្ម ចញ្ញាវិមុត្តិ សុទ្ធិបញ្ញា យោបាទកំណត់ព្រះស្រាវៈទៀតទៅ ។ ក្នុងសូត្រនេះ មាន
 បន្ថែមពាក្យថា មិនមានសាវៈ ច្បាប់នឹងយោគាវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ និង វិមុត្តិយល់ថា វិមុត្តិកំណ
 ពិរនេះ គង់យោបាទកំណត់ព្រះស្រាវៈទៀតទៅទៅ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយស្ស បាដិកវគ្គ

(១១៧) ហំ ទោ បរេនតំ ចុទ្ធ វិជ្ជតិ យំ
 អញ្ញតិគុយា បរិព្វាជនា ឯវំ វេទយ្យំ អដ្ឋិទទ្កា
 សមណា សក្យបុគ្គិយា វិហារន្តិកំ ។ ឯវំវាទិណោ ចុទ្ធ
 អញ្ញតិគុយា បរិព្វាជនា ឯវំមស្សុ វេទនិយា អត្ថំ ទោ
 អាវុសោ ភេទ ភគវតា ជាទតា បស្សតា អវហតា
 សម្មាសម្មុទ្ធន ភាវកាធំ ទម្មា ទេសិកា បញ្ញត្តា
 យាវជីវំ អនតិក្កមនិយា ។ សេយ្យជាបិ អាវុសោ
 វេទនិយា វា អយោទិណោ វា គម្ពីរោទេមោ សុ-
 ចិគ្គិក្កោ(១) អចលោ អសម្បវេជិ ឯវំមេវ ទោ អាវុសោ
 ភេទ ភគវតា ជាទតា បស្សតា អវហតា សម្មា-
 សម្មុទ្ធន ភាវកាធំ ទម្មា ទេសិកា បញ្ញត្តា យាវជីវំ
 អនតិក្កមនិយា ។ យោ សោ អាវុសោ កិក្ខុ អវហំ
 ទិណាសវេ វុសិតវា កកករណិយោ ឱហិតការោ

១ ឱ. ឱ. សុទិវាតោ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាដិកវគ្គ

(១១៧) ខ្នាលចុទ្ធ ហេតុជាទីតាំង វេទនិកាយនិកាយៈ គឺពួក
 បរិព្វាជនជាអនុគិរិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណៈជាសក្យបុគ្គិយ
 ជាចុក្កលមានសភាពមិនបិកាថេរ ។ ខ្នាលចុទ្ធ ពួកបរិព្វាជន ជាអនុ-
 គិរិយ និយាយយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្នាល
 អាវុសោ ធម៌ទាំងឡាយដែលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាប
 ទ្រង់ឃើញ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ សម្តែងហើយ ចញ្ញត្តហើយ
 ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ជាធម៌ ដែលពួកសាវ័ក មិនត្រូវប្រព្រឹត្តកន្លងដកច
 ដល់អស់ជីវិត (នោះ) វេទនិកាទិត ។ ខ្នាលអាវុសោ សសរោល
 បូសសវេសក ដែលលិចទៅក្នុងដីជ្រៅ ដែលចុក្កលដាំហើយដោយល្អ
 មិនកម្រើក មិនរញ្ជួយយ៉ាងណាមិញ ខ្នាលអាវុសោ ធម៌ទាំងឡាយដែល
 ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាប ទ្រង់ឃើញ ជាព្រះអរហន្ត-
 សម្មាសម្ពុទ្ធ សម្តែងហើយ ចញ្ញត្តហើយ ដល់សាវ័កទាំងឡាយជាធម៌
 ដែលពួកសាវ័ក មិនត្រូវប្រព្រឹត្តកន្លង ដកចដល់អស់ជីវិត យ៉ាងនេះឯង ។
 ខ្នាលអាវុសោ ភិក្ខុណា ជាព្រះអរហន្តទិណាស្រព មានព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌ចម្រុះហើយ មានកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មាន

បាលីទិកសូត្រ វិហារនិទ្ទេស

អនុប្បត្តសនត្តោ បរិក្ខំណាភវសញ្ញាជិនោ សឌ្ឍនញ្ញា
 វិឌុត្តោ អកត្វោ សោ លវ មាណិ អន្ធិកុចរិកុំ ។
 អកត្វោ អាវុសោ ទិណាសវេ ភិក្ខុ សញ្ញិក្ខ ចាណំ
 ជីវិតា វេរោយេតុំ អកត្វោ ទិណាសវេ ភិក្ខុ អនិច្ចំ
 ថេយ្យសង្ខតំ អាទិយិកុំ^(១) អកត្វោ ទិណាសវេ
 ភិក្ខុ មេដុំ ធម្មំ បដិសេវិកុំ អកត្វោ ទិណាសវេ
 ភិក្ខុ សឌ្ឍជាធម្មសាវាទំ កាសិកុំ អកត្វោ ទិណាសវេ
 ភិក្ខុ សន្និធិការកកាមេ បរិកុញ្ញិកុំ សេយ្យជាបិ
 បុព្វ អាការិកក្ខនោ^(២) អកត្វោ ទិណាសវេ ភិក្ខុ
 ធម្មាគតិ កន្តំ អកត្វោ ទិណាសវេ ភិក្ខុ ធាសាគតិ
 កន្តំ អកត្វោ ទិណាសវេ ភិក្ខុ មោមាគតិ កន្តំ
 អកត្វោ ទិណាសវេ ភិក្ខុ គយាគតិ កន្តំ ។ យោ
 សោ អាវុសោ ភិក្ខុ អាហំ ទិណាសវេ វុសិតវា
 កកកាណិយោ ឧហិតកាវោ អនុប្បត្តសនត្តោ

១ ឧ. ភាគី ។ ២ ឧ. អភិវិយក្ខតោ ។ ឆ. អភិវិយក្ខតោ ។

បាលីទិកសូត្រ ពារយចំប្រព្រឹត្តន្តរោយុតិ ៧ យ៉ាង

ប្រយោជន៍ផលវេហិយ ដោយលំដាប់ មានសំយោជនៈក្នុងកតសំលើនី
 ហើយ ជាអ្នកផ្គុំស្រឡះហើយ ព្រោះដើរដោយច្រវែក ភិក្ខុនោះ ឈប់
 ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវហេតុចាំឱ្យយ ៧ យ៉ាង ។ ម្ចាស់អាវុសោ ភិក្ខុជាទិ-
 ណាសវៈ ឈប់ភ្នែកផ្តាច់បង្គំសព្វចាកដីក^(១) ភិក្ខុជាទិណាសវៈ ឈប់
 កាត់យកនូវវត្ថុដែលគមិនបានឱ្យ ដែលហៅថា ល្ងូច^(២) ភិក្ខុជាទិណា-
 សវៈ ឈប់សេពនូវមេដុំធម្ម^(៣) ភិក្ខុជាទិណាសវៈ ឈប់ពោលពាក្យ
 មុសាវាទ ដោយជីវិតខ្លួន^(៤) ភិក្ខុ ជាទិណាសវៈ ឈប់បរិភោគ នូវតាម
 ដែលជាសន្និធិការក^(៥) ចាំឱ្យយ ដូចកាលដែលខ្លួន ទៅជាគ្រូហស្តកិ
 មុន^(៦) ភិក្ខុជាទិណាសវៈ ឈប់លុះឆ្នោតគិ^(៧) ភិក្ខុជាទិណាសវៈ ឈប់
 លុះពាសាគគិ^(៨) ភិក្ខុជាទិណាសវៈ ឈប់លុះមាហាគគិ^(៩) ភិក្ខុជា
 ទិណាសវៈ ឈប់លុះកយាគគិ^(១០) ។ ម្ចាស់អាវុសោ ភិក្ខុណា ជាព្រះ
 អរហន្តទិណស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌ ចប់ស្រឡះហើយ មានកិច្ចធ្វើ
 ហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ផលវេហិយដោយលំដាប់

១ ។ល។ ១០ អន្ធិកុចរិកុំ សំដោយការបរិភោគវត្ថុតាម ទិកាមគុណ ៥ មានរូបនិមេម ធិតិ-
 លេសកាម ធិតិលេសនិហេតុឱ្យប្រាជ្ញាវត្ថុរូបនិមេម ដែលខ្លួនបានធ្វើការសម្រេចរួចហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ទំយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គ

បរិក្ខេបណាភវសញ្ញាជនោ សឌ្ឍនញ្ញា វិមុត្តោ អភព្វោ
ទោ^(១) សោ ឥហនិ វេ ហំហនិ អដ្ឋាចរិគ្គិ^(២) ។

(១១៨) ហ្នំ ទោ បដេតំ ចុទ្ធ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញ-
តិគ្គិយោ បរិញ្ញាជណា ឯវំ វដេយ្យំ អតីតំ ទោ អដ្ឋានំ
អារត្ត សមណោ តោតមោ អតីរតំ^(៣) ញ្ញាណទស្សនំ
បញ្ញាបេតិ ទោ ច ទោ អយាតតំ អដ្ឋានំ អារត្ត អតីរ-
តំ^(៤) ញ្ញាណទស្សនំ បញ្ញាបេតិ ភយំនំ កីសុ ភយំនំ
កដំស្វតិ ។ តេ ច^(៥) អញ្ញតិគ្គិយោ បរិញ្ញាជណា អញ្ញា-
វិហិតកេន^(៦) ញ្ញាណទស្សនេន អញ្ញាវិហិតំ អញ្ញាណ-
ទស្សនំ^(៧) បញ្ញាបេតត្បំ បញ្ញត្តិ យថវំ ពាលា អព្យត្តា ។
អតីតំ ទោ ចុទ្ធ អដ្ឋានំ អារត្ត តថាគតស្ស សតាទុ-
សារិញ្ញាណំ^(៨) ហោតិ សោ យាវតកំ អាគម្ពតិ តាវ-
តកំ អនុស្សាវតិ អយាតតញ្ច ទោ អដ្ឋានំ អារត្ត
តថាគតស្ស ពោជិជំ ញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ អយមន្តិមា
ជាតិ ទត្តិណនិ បុទត្តវោតិ ។

• ១. ប. វោសទោ ១ វិស្សតិ ។ ២. ប. ឥដ្ឋានិគ្គិ ។ ៣. ប. អតិរេវំ ។
៤. ប. ទេ វេ ។ ៥. ប. អញ្ញវិហិតកេន ។ ៦. ប. ប. ញ្ញាណទស្សនំ ។ ៧. ប. សតាទុ-
សារិញ្ញាណំ ។

សុត្តន្តបិដក ទំយនិកាយ បាណិកវគ្គ

មានសញ្ញាជនៈប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងភពសំហើយ ជាអ្នកផុតស្រឡះហើយ
ព្រោះដឹងដោយច្រក កិច្ចនោះឈប់ប្រព្រឹត្តកម្មនិ ឡូហេតុទាំង ៨ យ៉ាង
នេះឯង ។

(១១៩) ម្ចាស់ចុទ្ធ ហេតុជាទំតាំង វែមនិមានយ៉ាងនេះ គឺពួក
បរិញ្ញាជកជាអន្យតិយ ឱយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណតោម វែមនិ
ចញ្ញត្ត ញ្ញាណទស្សនៈដ៏លើសលប់ ព្រោះព្រះពុទ្ធអតីតកាលប៉ុណ្ណោះ
មិនចញ្ញត្តញ្ញាណទស្សនៈដ៏លើសលប់ ព្រោះព្រះពុទ្ធត្រូវកាល ជាអនាគត
ឡើយ ការមិនចញ្ញត្តិទោមព្រះហេតុអ្វី ការមិនចញ្ញត្តិដូច្នោះ ព្រោះហេតុ
ដូចម្តេច ។ ឯពួកបរិញ្ញាជកជាអន្យតិយដទៃនោះ វែមនិសម្គាល់ខ្លួនពាក្យ
ដែលគួរបញ្ញត្ត ឡូហេតុមិនមែនជាញ្ញាណទស្សនៈ ដែលយូរទៅកាន់ខ្លី
ដទៃ ដោយញ្ញាណទស្សនៈ ដែលចែរទៅកាន់ខ្លីដទៃ ច្រៀបដូចជាពួក
ជនពាលជាអ្នកមិនរៀនវិជ្ជាដូច្នោះឯង ។ ម្ចាស់ចុទ្ធ គថាគត វែមនិមាន
សតាទុសារិញ្ញាណំ^(១) ព្រះពុទ្ធត្រូវកាលដែលកម្មនិទៅហើយ គថាគតនោះ
ប្រាថ្នាហេតុ មានប្រមាណប៉ុណ្ណា ក៏នឹកភាមហេតុ មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ
ទាន ឯញ្ញាណដែលកើតអំពីការគ្រោសដឹង ព្រះពុទ្ធត្រូវកាលជាអនាគតក៏កើត
ឡើងដល់គថាគតថា អន្យតិយ ជាតិនេះ ជាជាតិទីបំផុតហើយ ការកើត
ការទៅទៀត មិនមានទេ ។

• អដ្ឋានំ ថា ញ្ញាណដែលសម្បយុត្តដោយចុក្ខុនិវាសនស្សតិ ។

ពេលវេលាសុទ្ធ ក្នុងការសម្រេចចិត្ត

(១០៧). អតីតភ្លេច(១) ចុះ ហោតិ អក្ខតំ អក្ខតំ
 អនុសញ្ញាតំ ធនំ គយាគតោ ព្យាករោតិ ។ អតី-
 តភ្លេច(២) ទោ ចុះ ហោតិ ក្ខតំ ក្ខតំ អនុសញ្ញាតំ
 តំ មិ គយាគតោ ធនំ ព្យាករោតិ ។ អតីតភ្លេច(៣)
 ទោ ចុះ ហោតិ ក្ខតំ ក្ខតំ អនុសញ្ញាតំ ត្រត្រ
 កាលញ្ញ គយាគតោ ហោតិ(៤) តស្ស បញ្ញស្ស
 វេយ្យាករណាយ ។ អនាគតភ្លេច(៥) ចុះ ហោតិ
 ។ មេ ។ បច្ចុប្បន្ន ទោ ទេមិ ចុះ ហោតិ អក្ខតំ អក្ខតំ
 អនុសញ្ញាតំ ធនំ គយាគតោ ព្យាករោតិ ។ បច្ចុប្បន្ន
 ទេមិ ចុះ ហោតិ ក្ខតំ ក្ខតំ អនុសញ្ញាតំ តំមិ
 គយាគតោ ធនំ ព្យាករោតិ ។ បច្ចុប្បន្នមិ ទេ(៦) ចុះ
 ហោតិ ក្ខតំ ក្ខតំ អនុសញ្ញាតំ ត្រត្រ កាលញ្ញ
 គយាគតោ ហោតិ តស្ស បញ្ញស្ស វេយ្យាករ-
 ណាយ ។ ឥតិ ទោ ចុះ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នស្ម
 ធម្មស្ម គយាគតោ កាលវាជី សទ្ធាវាជី(៧) ក្ខតវាជី
 អត្តវាជី ធម្មវាជី វិទយវាជី តស្មា គយាគតោតិ វុប្បតិ ។

១ ម. អតីតំ រេចិ ។ ២-៣ ឧ. ម. អតីតំ រេចិ ។ ៤ ឧ. ពាលញ្ញ ហោតិ អនាគតោ ។
 ៥ ម. អនាគតំ រេចិ ។ ៦ ឧ. ម. រេចិ ។ ៧ ឧ. ម. សទ្ធាវាជី ធម្មវាជី ។

ពេលវេលាសុទ្ធ ប្រស្នាវិសេសប្រដោនត្រង់ព្យាបារនិងមិនប្រដោនព្យាបារ

(១០៨) ខ្នាលចុះ បើពាក្យដែលកន្លងហើយមិនពិត មិនមែន
 មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺជាអតីតព្យាបារពាក្យនោះទេ ។ ខ្នាលចុះ
 បើពាក្យដែលកន្លងហើយ ជាពាក្យពិតប្រាកដ (តែ) មិនប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ គឺជាអតីតមិនព្យាបារពាក្យនោះដែរ ។ ខ្នាលចុះ ប្រសិនបើ
 ពាក្យដែលកន្លងហើយ ជាពាក្យពិតប្រាកដ ប្រកបដោយប្រយោជន៍ គ-
 ឺជាអតីតអ្នកដឹកនាំកាលក្នុង ក្នុងពាក្យនោះ ទើបព្យាបារប្រស្នានោះ ។ ខ្នាល
 ចុះ បើពាក្យជាអនាគត ។ មេ ។ ខ្នាលចុះ បើពាក្យជាបច្ចុប្បន្ន មិនពិត
 មិនមែន មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺជាអតីត រមែងមិនព្យាបារពាក្យ
 នោះទេ ។ ខ្នាលចុះ បើពាក្យជាបច្ចុប្បន្នដែលពិតមែន (តែ) មិនប្រកប
 ដោយប្រយោជន៍ គឺជាអតីត រមែងមិនព្យាបារពាក្យនោះទេ ។ ខ្នាលចុះ
 តែបើពាក្យជាបច្ចុប្បន្ន ដែលពិតមែន ប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺជាអតីត
 ជាអ្នកដឹកនាំកាលក្នុង ក្នុងពាក្យនោះ ទើបព្យាបារប្រស្នានោះ ។ ខ្នាលចុះ
 គឺជាអតីតនិយាយក្នុងកាលក្នុង និយាយតែពាក្យសព្វៈ និយាយតែពាក្យ
 ពិត និយាយតែពាក្យជាប្រយោជន៍ និយាយតែពាក្យជាធម៌ និយាយ
 តែពាក្យជាវិន័យ ក្នុងចម្រើនវិទ្យាយ ដែលជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន
 ព្រោះហេតុនោះ បានហៅថា ព្រះគយាគត ដោយប្រការ ដូច្នោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស ពានិកវគ្គ

[១២០] យេត្ត ទោ^(១) ទុទ្ធ សុខោកស្ស លោកស្ស សមាវកស្ស សព្វហ្មកស្ស សស្សមណា-
 ព្រាហ្មណិយា បដាយ សុខោមទុស្សាយ ធិដ្ឋំ សុតំ
 មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ មណសា សម្មា
 គមាគោតទ អភិសម្ពុទ្ធី ឥស្សា គមាគោតាតិ វុទ្ធីតិ ។
 យេត្ត ទុទ្ធ វត្តិ គមាគោតា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពាធិ
 អភិសម្ពុជ្ឈតិ យេត្ត វត្តិ អនុចារិសេសាយ ធិព្វាណ-
 បាតុយា បរិចិញ្ចាយតិ យំ ឯតស្មី អនុទ្ធករេ^(២) កាសតិ
 លបតិ ធិដ្ឋិសតិ សព្វន្តំ គមេវ ច ហោតិ^(៣) ខោ
 អញ្ញជាតិ^(៤) ឥស្សា គមាគោតាតិ វុទ្ធីតិ ។ យថាវាធិ
 ទុទ្ធ គមាគោតា គមាគារី យថាគារី គមាវាធិ ឥតិ
 យថាវាធិ គមាគារី យថាគារី គមាវាធិ វា^(៥)

១ ឱ. យំ កោ ។ ២. ឱ. ម. អនុរេ ។ ៣ ឱ. ម. សព្វំ តំ គមេវ ហោតិ ។
 ៤ ឱ. ម. អញ្ញថា ។ ៥. ម. វិសុតោ ម. វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស ពានិកវគ្គ

[១២០] ម្នាលទុទ្ធ បេសំណាវដលរលោក ព្រមទាំងទេវរលោក
 មាររលោក ព្រហ្មរលោក ទាំងពួកសព្វព្រមទាំងសមណៈ ធិដ្ឋិព្រាហ្មណ៍
 ធិដ្ឋិមទុស្សវដលជាសម្មតិទេព បានឃើញហើយ បានឮហើយ បាន
 លឺទូក្សហើយ បានដឹងច្បាស់ហើយ បានដល់ហើយ បានស្មនិក
 រហើយ បានជ្រើសរើសហើយដោយចិត្ត (បេសំនោះ) គមាគក្រាស់
 ដឹងហើយដោយច្រពៃ ហេតុដូច្នោះបានជាគោរពរាប់ ព្រះភថាគត ។
 ម្នាលទុទ្ធ គមាគក្រាស់ដឹងខ្លះសម្មាសម្ពាធិប្រាសិរ ក្នុងវេលាយប់
 ណាផង ចរិទិញ្ចានដោយអនុចារិសេសធិព្វាននាតុ ក្នុងវេលាយប់ណា
 ផង វេចនិសម្ពុនិហោវចន្តិលចន្តិញ ខ្លះហេតុណា ក្នុងចន្លោះខ្លះ ហេតុ
 ទាំងគមាគោះ សុទ្ធជាតិ មិនមែនព្រមច្រពៃទៅជាដទៃឡើយ ហេតុដូច្នោះ
 ហើយ បានជាគោរពរាប់ ព្រះភថាគត ។ ម្នាលទុទ្ធ គមាគកនិយាយ
 យ៉ាងណា តែងធ្វើយ៉ាងនោះ ធ្វើយ៉ាងណា តែងនិយាយយ៉ាងនោះ
 ព្រោះតែភថាគកនិយាយយ៉ាងណា តែងធ្វើយ៉ាងនោះ ធ្វើយ៉ាងណាតែង

បាសនិកសុត្តន្ត អណ្ណកថាបិដក

ភស្មា ភតិភតោតិ វុទ្ធាតិ ។ យំ^(១) សារេវកេ លោកេ
សមារកេ សុត្រញ្ញុកេ សស្សមណព្រាញ្ញណិយា ប-
ដាយ សារេវមនុស្សាយ ភតិភតោ អភិក្ខុ អនភិក្ខុកោ
អញ្ញនត្តនសោ វសវត្ថុំ ភស្មា ភតិភតោតិ វុទ្ធាតិ ។

[១២០] ហំ ទោ បរេតំ ទុទ្ធ វិជ្ជតិ យំ
អញ្ញតិភ្នុយា បរិព្វាជណា ឯវំ វនេយ្យំ កី ទុ ទោ
អារុសោ ហោតិ ភតិភតោ បរិ មរណា ឥនេមេវ
សច្ចំ មោយមញ្ញត្ថំ ។ ឯវំវនិយោ ទោ^(២) ទុទ្ធ អញ្ញ-
តិភ្នុយា បរិព្វាជណា ឯវមស្សុ វនេយ្យា អព្យាគតំ
ទោ អារុសោ ភតវតា ហោតិ ភតិភតោ បរិ មរណា
ឥនេមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្ថំ ។ ហំ ទោ បរេតំ ទុទ្ធ
វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិភ្នុយា បរិព្វាជណា ឯវំ វនេយ្យំ កី ប-
នារុសោ ន ហោតិ ភតិភតោ បរិ មរណា ឥនេមេវ សច្ចំ

១ ឧ. ម. យដ្ឋំ ឧត្តំ ។ ២ ឧ. ម. ពោសតោ ឧត្តំ ។

បាសនិកសុត្តន្ត ប្រសាទិកសុត្តន្ត ពិសេសបិដក

និយាយយំនិរនាះ ហេតុដូច្នោះហើយ បានជានិរនាះ ព្រះភព-
ភក ។ ភពភកជាអ្នករលីសលប់ មិនមានបុគ្គលជំនុំគ្រប់សង្កត់បាន ជា
អ្នកចង្អុលចង្អៀញខ្លះហេតុដ៏ពិត ជាអ្នកផ្សាយនូវអំណាចទៅ ក្នុងរលាក
ព្រមទាំងទៅលាក ព្រមទាំងទៅលាក ព្រមទាំងព្រហ្មលាក ព្រម-
ទាំងសមណព្រហ្មណំ ទិនិត្យសត្វ ព្រមទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិវទ
ព្រោះហេតុនោះ បានជានិរនាះ ព្រះភពភក ។

[១២១] ម្នាលពុទ្ធ ហេតុជាទីកាំង វេទនិទានយ៉ាងនេះ ភិក្ខុ
បរិព្វាជក ជាអនុភិក្ខុយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ខាងមុខ
កំពិសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វទាំងអស់ទៀត ឬឃ្នំ ការយល់ឃើញនេះឯង
ជាសច្ចៈ ពាក្យដ៏ទៃ ជានោះឬ ។ ម្នាលពុទ្ធ (កាលបើ) ភិក្ខុបរិព្វាជក
ជាអនុភិក្ខុយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នក ត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា
ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះភាគ មិនដែលសម្តែងថា ខាងមុខកំពិសេចក្តី
ស្លាប់ទៅ សត្វទាំងអស់ទៀត ការយល់នេះឯង ជាសច្ចៈ ពាក្យដ៏ទៃ ជា
នោះ ដូច្នោះទេ ។ ម្នាលពុទ្ធ ហេតុជាទីកាំង វេទនិទានយ៉ាងនេះ ភិ-
ក្ខុបរិព្វាជក ជាអនុភិក្ខុយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលពុទ្ធ ខាងមុខកំ-
ពិសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វទាំងអស់ទៀតឬឃ្នំ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាសច្ចៈ

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយស្ស ពណិកវគ្គ

មោឃមញ្ញន្តិ ។ ឯវំវំនិទោ ទុទ្ធ អញ្ញតិគ្គិយា
 បរិព្វាជកា ឯវំវំស្ស វចនីយា ឯវំវំ(១) ទោ អារុសោ
 កកវតា អព្យាកតំ ឧ ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណា
 ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ ហំវំ ទោ បទេតំ
 ទុទ្ធ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិគ្គិយា បរិព្វាជកា ឯវំ វទេយ្យំ កី
 បទារុសោ(២) ហោតិ ច ឧ ច ហោតិ(៣) តថាកតោ
 បរំ មរណា ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ ឯវំវំ-
 និទោ ទុទ្ធ អញ្ញតិគ្គិយា បរិព្វាជកា ឯវំវំស្ស វច-
 នីយា អព្យាកតំ ទោ បទេតំ អារុសោ កកវតា ហោតិ
 ច ឧ ច ហោតិ តថាកតោ បរំ មរណា ឥនមេវ សច្ចំ
 មោឃមញ្ញន្តិ ។ ហំវំ ទោ បទេតំ ទុទ្ធ វិជ្ជតិ

១ ឧ. ឯវំ ។ ២ ឧ. វំ ។ ៣ ឧ. ច ឧ ហោតិ ច ។

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយ ពណិកវគ្គ

ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ (កាលថេ) ពួកចរិព្វាជក ជា
 អន្យតិរិយដទៃ និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់ភារុសោ ពាក្យខ្ញុំឯង ព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករថា ខាងមុខ
 អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វមិនទៅទៀត ការយល់ឃើញនេះឯង ជា
 សច្ចៈ ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ហេតុជាទីកាំង
 វែមនិមានយ៉ាងនេះ គឺពួកចរិព្វាជកជាអន្យតិរិយ និយាយយ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់ភារុសោ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វកើតទៀតខ្លះ មិន
 កើតទៀតខ្លះ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ
 ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ (កាលថេ) ពួកចរិព្វាជក ជាអន្យតិរិយ និយាយ
 យ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភារុសោ ពាក្យខ្ញុំឯង
 ព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករថា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វកើត
 ទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ
 ជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ហេតុជាទីកាំង វែមនិមានយ៉ាងនេះ

ធានាទិកសុត្តេ អព្ភាកល្យញ្ញ

យំ អញ្ញតិភ្នំយា បរិព្វាជណា ឯវំ វទេយ្យំ កី ប-
 ណវុសោ ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរិ មរណា ឥទេមេវ សង្ខំ មោយមញ្ញត្តិ ។ ឯវំវា-
 ធិតោ ទុន្ធ អញ្ញតិភ្នំយា បរិព្វាជណា ឯវមស្ស វច-
 ធិយា ឯវំវិ ទោ អវុសោ អតតតា អព្ភាកតិ
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណា
 ឥទេមេវ សង្ខំ មោយមញ្ញត្តិ ។

[១២២] ហំ ទោ បទេតំ ទុន្ធ វិជ្ជតិ យំ
 អញ្ញតិភ្នំយា បរិព្វាជណា ឯវំ វទេយ្យំ កស្មា បទេ-
 តំ អវុសោ សមណោ កោតមេន អព្ភាកតត្តិ ។
 ឯវំវាធិតោ ទុន្ធ អញ្ញតិភ្នំយា បរិព្វាជណា ឯវមស្ស វច-
 ធិយា ន ហេតំ អវុសោ អតុសញ្ញតំ ន ធម្មសញ្ញតំ
 ន អាធិត្រហ្មចរិយកំ ន ធិត្យនាយ ន វិរកាយ

ធានាទិកសុត្តេ ប្រសាសីលព្រះរាជានុមិទ្រង់ព្រាហ្ម

គីព្ភកបរិព្វាជកជាអន្យតិវិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ខាង
 មុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន-
 មែន ការយល់ឃើញនេះឯង ជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ ជាទោយៈឬហ្ន៎ ។
 ម្នាលទុន្ធ (កាលចើ) ព្ភកបរិព្វាជកជាអន្យតិវិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ
 អ្នក ត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ពាក្យខ្ញុំឯង ព្រះមាន
 ព្រះភាគ មិនព្យាករថា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វកើតទៀត
 ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ការយល់ឃើញនេះឯង ជាសច្ចៈ
 ពាក្យដទៃ ជាទោយៈ ផ្សេងៗ ។

[១២២] ម្នាលទុន្ធ ហេតុជាធិតាំង វេទនិទានយ៉ាងនេះ គឺព្ភក
 បរិព្វាជកជាអន្យតិវិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ហេតុអ្វី
 បានជាព្រះសមណគោតម មិនព្យាករពាក្យខ្ញុំ ។ ម្នាលទុន្ធ (កាលចើ)
 ព្ភកបរិព្វាជកជាអន្យតិវិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាង
 នេះថា ម្នាលអារុសោ ព្រោះថា ពាក្យខ្ញុំ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិន
 ប្រកបដោយធម៌ មិនមែនជាដើមចម្រើនសាសនាព្រហ្មចារ្យ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រោសបាបករៈ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយស្ស បដិកវគ្គោ

ន ធិរោជាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ
 ន សម្មោជាយ ន ធិញ្ញាយ សំវត្តតិ តស្មា
 តំ ភគវតា អព្យាកតន្តិ ។ ហំនំ ទោ បទេ-
 តំ ទុន្ធ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិភ្នុយា បរិញ្ញាជកា
 ឯវំ វទេយ្យំ កី បទាវុសោ សមណោ ន តោតមេន
 ព្យាកតន្តិ ។ ឯវំវាធិនោ ទុន្ធ អញ្ញតិភ្នុយា បរិ-
 ញ្ញាជកា ឯវំមស្ស វទេយ្យា^(១) ឥនំ ទុក្ខន្តិ ទោ
 អាវុសោ ភគវតា ព្យាកតំ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 ទោ អាវុសោ ភគវតា ព្យាកតំ អយំ ទុក្ខនិរោ-
 ជោតិ ទោ អាវុសោ ភគវតា ព្យាកតំ អយំ ទុក្ខ-
 និរោជកាមិនិ បដិបទាតិ ទោ អាវុសោ ភគវតា
 ព្យាកតន្តិ ។ ហំនំ ទោ បទេតំ ទុន្ធ វិជ្ជតិ យំ
 អញ្ញតិភ្នុយា បរិញ្ញាជកា ឯវំ វទេយ្យំ តស្មា ប-
 ទេតំ អាវុសោ សមណោ ន តោតមេន ព្យាកតន្តិ ។
 ឯវំវាធិនោ ទោ^(២) ទុន្ធ អញ្ញតិភ្នុយា បរិញ្ញាជកា

១ ឧ. វទេយ្យា ។ ២ ឧ. ឧ. គោសក្ខោ ៩ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បដិកវគ្គោ

មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់
 ទ្រង់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដ៏ឆ្លែងឆ្លើយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីគ្រាស់ដីនី មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រោះហេតុនោះ
 ហើយ បានជាព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករណ៍ក្បួននោះឡើយ ។ ម្ចាស់ទុន្ធ
 ហេតុជាទីកំនើតនៃមនោសញ្ចេតនា គឺ ពួកបរិញ្ញាជកជាអន្យតិវិយ និយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ចុះព្រះសមណគោតម ព្យាករដូចម្តេចទៅ
 វិញ ។ ម្ចាស់ទុន្ធ (កាលបើ) ពួកបរិញ្ញាជកជាអន្យតិវិយ និយាយយ៉ាង
 នេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ព្រះមានព្រះភាគ
 ព្យាករថា នេះជាទុក្ខដូច្នោះ ម្ចាស់អាវុសោ ព្រះមានព្រះភាគ ព្យាករ
 ថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យដូច្នោះ ម្ចាស់អាវុសោ ព្រះមានព្រះភាគ ព្យាករថា
 នេះជាទុក្ខនិរោជដូច្នោះ ម្ចាស់អាវុសោ ព្រះមានព្រះភាគព្យាករថា នេះជា
 ទុក្ខនិរោជកាមិនិ បដិបទាដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ទុន្ធ ហេតុជាទីកំនើតនៃមនោ
 សញ្ចេតនា គឺ ពួកបរិញ្ញាជកជាអន្យតិវិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ
 ព្រោះហេតុអ្វី បានជាព្រះសមណគោតម ព្យាករណ៍ក្បួន ។ ម្ចាស់
 ទុន្ធ (កាលបើ) ពួកបរិញ្ញាជកជាអន្យតិវិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ

បាលាទិកសូត្រ បុព្វទូសហគតាទិក ទិដ្ឋិនិស្សយា

ឯវមស្ស វចនីយា ឯតញ្ញិ អាវុសោ អត្តសញ្ញតំ
ធម្មសញ្ញតំ(១) ឯតំ អាណិព្រហ្មចរិយកំ ឯកន្តំ ធិត្វិ-
នាយ វិភតាយ ធិរោជាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ
សម្ពោជាយ ធិញ្ញាយ សំវត្តតំ តស្មា តំ កតវតា
ព្យាកកន្តិ ។

(១២៣) យេ បិ តេ ចុទ្ធ បុព្វទូសហគតា
ធិដ្ឋិនិស្សយា តេបិ ទោ(២) មយា ព្យាកតា យថា
តេ ព្យាកាតញ្ញា(៣) យថា ច(៤) តេ ឧ ព្យាកា-
តញ្ញា កំ តេ អហន្តេ អញ្ញតិភ្និយេ តត្ថ ព្យាក-
វិស្សាមិ(៥) ។ យេបិ តេ ចុទ្ធ អបវទូសហគតា
ធិដ្ឋិនិស្សយា តេបិ តេ(៦) មយា ព្យាកតា យថា
តេ ព្យាកាតញ្ញា យថា ច តេ ឧ ព្យាកាតញ្ញា

១ ឧ. ធិតំ ធម្មសញ្ញតំ ។ ២ ឧ. ខ. ពិ ។ ៣ ឧ. ព្យាកតញ្ញា ។ ៤. ច តោ ។
៥ ឧ. ពិ តោ អហំ ធិតា ព្យាកវិស្សាមិ ។ ៦. ពិ ពិ អហំ តេ ធម្ម ព្យាកវិស្សាមិ ។
៦ ឧ. ឧ. ពិ ។

បាលាទិកសូត្រ ទិដ្ឋិនិស្សយនៃលប្រព្រឹត្តពេក្កនិច្ចំណែកខាងដើមទាំងដើម

អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្លួនអាវុសោ អព្រោះថា ពាក្យខ្លះជាពាក្យ
ប្រកបដោយប្រយោជន៍ ប្រកបដោយធម៌ ពាក្យខ្លះជាដើមចម្រើនសាស-
នប្រាសាទ វេទនិប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីប្រាសចាកកនៈ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរលត់ទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងៀម ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដឹងត្រូវលនិ ប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីសេចក្តីស្រាវជ្រាវដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះខិទ្ធានដោយពិត ព្រោះ
ហេតុនោះ បានជាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាកពាក្យនោះ ។

(១២៣) ខ្លួនចុទ្ធ ទិដ្ឋិនិស្សយ(១) ទាំងឡាយណា ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើម គឺជាគត ក៏បានសម្តែងទិដ្ឋិនិស្សយទាំង-
ឡាយនោះ ដល់អ្នកហើយ គឺជាគត ត្រូវសម្តែងទិដ្ឋិនិស្សយទាំងនោះ
យ៉ាងណា មួយវិញទៀត គឺជាគត មិនត្រូវសម្តែងទិដ្ឋិនិស្សយទាំងនោះ
យ៉ាងណា គឺជាគត មិនសម្តែងទិដ្ឋិនិស្សយទាំងនោះ ដើម្បីអ្នក ចំពោះ
ពួកអនុគិរិយដទៃ ក្នុងហេតុនោះ ដូចម្តេចកើត ។ ខ្លួនចុទ្ធ ទិដ្ឋិនិស្សយ
ទាំងឡាយណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខាងមុខ គឺជាគត ក៏បានសម្តែង
ទិដ្ឋិនិស្សយទាំងនោះ ដល់អ្នកហើយ គឺជាគត ត្រូវសម្តែងទិដ្ឋិនិស្សយ
ទាំងនោះ យ៉ាងណា មួយវិញទៀត គឺជាគត មិនត្រូវសម្តែងទិដ្ឋិ-

១ ពាក្យថា ទិដ្ឋិនិស្សយ ទិដ្ឋិនិស្ស្រីពកៈ ទិដ្ឋិនិស្ស្រីពកៈ ពិសំដោយពាក្យទិដ្ឋិនិស្ស្រីពកៈ(អដ្ឋិកថា) ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស យានិកវគ្គ

កី តេ អហន្ត ធន តត្ថ(១) ព្យាការិស្សាមិ ។ កត-
 មេ តេ ចុន្ទ ចុត្តន្តសហគតា ធិដ្ឋិវិស្សយា យេ
 តេ មយា ព្យាកតា យថា តេ ព្យាកតត្វា យ-
 ថា ច តេ ធន ព្យាកតត្វា ។ សន្តិ ចុន្ទ ឯកេ
 សមណាប្រាហ្មណា ឯវំវាធិនោ ឯវំធិដ្ឋិទោ សស្សតោ
 អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។
 សន្តិ ឋន ចុន្ទ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា ឯវំវាធិនោ
 ឯវំធិដ្ឋិទោ អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ។
 សន្តិក្កំ ។ សស្សតោ ច អសស្សតោ ច អត្តា ច
 លោកោ ច ។ នេវសស្សតោ ច(២) ជាសស្សតោ
 ច(៣) អត្តា ច លោកោ ច ។ សយន្តតោ អត្តា
 ច លោកោ ច ។ មវន្តតោ អត្តា ច លោកោ
 ច ។ សយន្តតោ ច មវន្តតោ ច អត្តា ច លោ-
 កោ ច ។ អសយន្តតោ ច(៤) អមវន្តតោ ច(៥)
 អធិត្តសមុប្បន្នោ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ
 សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សស្សតំ សុទទុក្ខំ ។

១ ខ. ពី ហេ កហំ តេតថា ។ ឃ. ពី ហេ កហំ តេ ឧ ពុទ្ធ ។ ២-៣-៤-៥ ខ. ច.
 ០៣៣៩ ទំស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ យានិកវគ្គ

និស្សយេ ពំនិពោយោនិណា កថាគតនិមិទសវម្ពនិដ្ឋិនិស្សយេ ពំនិពោ-
 យេ ម្បិក្ខុក ក្នុងវេយ្យាករណ៍ ។ ខ្នាលចុន្ទ ចំដ្ឋិនិស្សយេ ពំនិពោយណា
 ដែលប្រព្រឹត្តៈ ក្នុងចំណែកនានិដើម កថាគតសវម្ពនិដ្ឋិនិស្សយេ ពំនិ-
 ពោយនោហោយ កថាគតសវម្ពនិដ្ឋិនិស្សយេ ពំនិពោយ យោនិណា
 មួយទៀត មិនត្រូវសវម្ពនិដ្ឋិនិស្សយេ ពំនិពោយ ពំនិស្សយេ
 ពំនិពោយ តើដូចម្តេច ។ ខ្នាលចុន្ទ មានសមណៈនិព្រាហ្មណ៍មួយពួក
 ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខ្លួននិរលោក ជា
 សភាវៈទៀត ការយល់ឃើញនេះឯង ជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ ។
 ខ្នាលចុន្ទ មួយទៀត វេទនិមានសមណៈនិព្រាហ្មណ៍មួយពួក ធ្លាប់និ-
 យាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខ្លួននិរលោក ជាសភាវៈមិន
 ទៀត ។ សេចក្តីសង្ខេប ។ ខ្លួននិរលោកជាសភាវៈទៀតក៏មាន មិនទៀត
 ក៏មាន ។ ខ្លួននិរលោក ជាសភាវៈទៀត ក៏មិនមែន មិនទៀតក៏មិនមែន ។
 ខ្លួននិរលោក គឺខ្លួនឯងធ្វើ ។ ខ្លួននិរលោក គឺអ្នកដទៃធ្វើ ។ ខ្លួននិរលោក
 គឺខ្លួនឯងធ្វើក៏មាន អ្នកដទៃធ្វើក៏មាន ។ ខ្លួននិរលោក គឺខ្លួនឯងធ្វើក៏មិន-
 មែន អ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន គឺកើតឡើងដោយឥតហេតុ ការយល់ឃើញ
 នេះឯង ជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ ។ សុខនិទាន ជាធម្មជាតិទៀត ។

បាលីកសុត្តន្ត សមណក្រាហ្មណ៍នំ អធិប្បញ្ញត្តិ

អសស្សតំ សុទទុក្ខំ ។ សស្សតត្ថ អសស្សតត្ថ
សុទទុក្ខំ ។ លេវសស្សតំ ធាសស្សតំ សុទទុក្ខំ ។
សយង្គតំ សុទទុក្ខំ ។ បាង្គតំ សុទទុក្ខំ ។ សយត្ថ
កតំ បាង្គតត្ថ(១) សុទទុក្ខំ ។ អសយង្គាវ អបាង្គាវ
អធិច្ចុសធុប្បង្គំ សុទទុក្ខំ ។ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ ។

[១២៤] តត្ថ(២) ច្ចុ យេវ តេ សមណក្រាហ្ម-
ណា ឯវំវាធិនោ ឯវំធិន្និនោ សស្សតោ អត្តា ច
លោកោ ឥ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ ត្រាហំ
ឧបសង្កមិត្តា ឯវំ វធាមិ អត្តិ ទុ ទោ ឥនំ ភាវុ-
សោ វុច្ចតិ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ចាតិ ។ យត្ថ
ទោ តេ ឯវំចាហំសុ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ ។
តំ តេសំ ធានុជាធាមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។

១ ឧ. ឆ. សយំ កតត្ថ បរិ កតត្ថ ។ ២ ឧ. ឆ. ត្រា ។

បាលីកសុត្តន្ត អធិប្បញ្ញត្តិសេសនាព្រាហ្មណ៍តាំងព្រាយ

សុខនិទ្ទក្ខ ជាធម្មជាតិមិនទៀង ។ សុខនិទ្ទក្ខ ជាធម្មជាតិទៀងខ្លះ
មិនទៀងខ្លះ ។ សុខនិទ្ទក្ខ ជាធម្មជាតិទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏
មិនមែន ។ សុខនិទ្ទក្ខ ខ្លួនឯងធ្វើ ។ សុខនិទ្ទក្ខ អ្នកដទៃធ្វើ ។
សុខនិទ្ទក្ខ ខ្លួនឯងធ្វើខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ។ សុខនិទ្ទក្ខ មិនមែនខ្លួនឯងធ្វើ
មិនមែនអ្នកដទៃធ្វើ គឺ កើតឡើងដោយឥតហេតុ ការយល់ឃើញនេះឯង
ជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ ជានោះ ។

[១២៥] ខ្នាលចុន្ត ចណ្ណត្ថកសមណៈនិទ្ទិក្រាហ្មណ៍តាំងនោះ
ត្ថកសមណៈ និទ្ទិក្រាហ្មណ៍ណា ព្រាមនិយាយយ៉ាងនេះ ព្រាមយល់
ឃើញយ៉ាងនេះថា ខ្លួននិទ្ទិក្រាហ្មណ ជាសភាវៈទៀង ការយល់ឃើញ
នេះឯងជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ ជានោះ ដូច្នោះ គថាគត ក៏ចូល
ទៅក្នុងត្ថកសមណៈ និទ្ទិក្រាហ្មណ៍តាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា
ខ្នាលតាវុសា ការយល់ឃើញថា ខ្លួននិទ្ទិក្រាហ្មណ ជាសភាវៈទៀងនេះ
អ្នកនិយាយមែនឬ ។ ត្ថកសមណៈនិទ្ទិក្រាហ្មណ៍តាំងនោះ បាន
និយាយនូវពាក្យណា យ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯង ជាសច្ចៈ
ពាក្យដទៃ ជានោះ ។ គថាគតក៏មិនយល់តាមពាក្យនោះ របស់
ត្ថកសមណៈនិទ្ទិក្រាហ្មណ៍នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាស្ត

អញ្ញាជាសញ្ញាដោយ ហេតុ ចុន្ទ សន្តោកេ សត្តា ។
ឥហាយមិ ទោ អហំ ចុន្ទ បញ្ញត្តិយា ទេវ អត្តនោ
សមសមំ សមនុបស្សមិ កុរោត កិយ្យោ អថទោ
អហមេវ ភត្ត កិយ្យោ យទិទំ អធិប្បញ្ញត្តិ ។

[១២៩] ភត្ត ចុន្ទ យេ ភេ សមណប្រាហ្មណា
ឃំវាទិៈចា ឃំវិទិដ្ឋិទោ អសស្សតោ អត្តា ច លោ-
កោ ច ។ សង្កតំ ។ សស្សតោ ច អសស្សតោ
ច អត្តា ច លោកោ ច ។ ទេវសស្សតោ ច
នាសស្សតោ ច អត្តា ច លោកោ ច ។ ស-
យង្គតោ អត្តា ច លោកោ ច ។ បរង្គតោ អត្តា
ច លោកោ ច ។ សយង្គតោ ច បរង្គតោ ច
អត្តា ច លោកោ ច ។ អសយង្គារោ ច អប-
រង្គារោ ច អធិទ្ធសមុប្បន្នោ អត្តា ច លោ-
កោ ច ។ សស្សតំ សុទទុក្ខំ ។ អសស្សតំ
សុទទុក្ខំ ។ សស្សតត្វ អសស្សតត្វ សុទទុក្ខំ ។
ទេវសស្សតំ ១^(១) នាសស្សតំ ១^(២) សុទទុក្ខំ ។

១-២ ឧ. ឆ. ១៣៣ ៤ វិស្សនំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បារិវាស្ត

ម្នាលចុន្ទ ព្រោះថា គង់មានសត្វត្រក ១ មានសេចក្តីសម្គាល់ដោយឡែក
ក្នុងដំណើរនេះដែរ ។ ម្នាលចុន្ទ ភថាគត ពិបារណាមិនឃើញបុគ្គល
ស្មើដោយញាណដ៏ស្មើបេសកថាគត ដោយបញ្ញត្តិខេះសោះ មានពិណ
ក្រែលែងជាដី មានភកថាគតហ្នឹងឯងក៏ក្រែលែង (ជាដីគេ) ក្នុងអធិប្បញ្ញត្តិ
ពាំងនោះ ។

[១២៩] ម្នាលចុន្ទ បណ្តាពួកសមណៈ មិនប្រាហ្មណ៍ពាំងនោះ
ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ប្តាប់ខំយាយយ៉ាងនេះ ប្តាប់យល់ឃើញយ៉ាង
នេះថា ខ្លួនមិនលោក ជាសភាវៈមិនទៀង ។ សេចក្តីសង្កេត ។ ខ្លួន
មិនលោក ជាសភាវៈទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ។ ខ្លួនមិនលោក ជាសភាវៈ
ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ។ ខ្លួនមិនលោក ខ្លួនឯងធ្វើ ។
ខ្លួនមិនលោក អ្នកដទៃធ្វើ ។ ខ្លួនមិនលោក ខ្លួនឯងធ្វើក៏មាន អ្នកដទៃ
ធ្វើក៏មាន ។ ខ្លួនមិនលោក ខ្លួនឯងភាគរំលែងក៏មិនមែន អ្នកដទៃភាគរំលែង
ក៏មិនមែន កើតឡើងដោយវត្ថុហេតុ ។ សុខមិនទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀង ។
សុខមិនទុក្ខ ជាធម្មជាតិមិនទៀង ។ សុខមិនទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀងខ្លះ មិន
ទៀងខ្លះ ។ សុខមិនទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ។

បាសាទិកស្ម័គ្រ សមណប្រាហ្មណ៍ កំណើតក្នុង
 សយដ្ឋាន សុខទុក្ខំ ។ បាសាទិកស្ម័គ្រ សុខទុក្ខំ ។ សយញ្ច
 កតំ បាសាទិកស្ម័គ្រ សុខទុក្ខំ ។ អសយដ្ឋានំ អបាសាទិក
 អនិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ ឥនោមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ
 ក្សហំ ធម្មសម្ពុត្តិ វិវាទំ កត្តិ ទុ ទោ(១)
 ឥនំ អាវុសោ វុត្តតិ អសយដ្ឋានំ អបាសាទិក អនិច្ច-
 សមុប្បន្នំ សុខទុក្ខន្តិ ។ យញ្ច ទោ ភេ វិវាទ-
 ហំសុ ឥនោមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ ឧទ្ធិសម្ពា-
 ទុជាហមិ(២) ។ កំ កំស្ស ហេតុ ។ អញ្ញជា-
 សញ្ញនោមិ ហេតុ ទុន្ធ សន្តោក សន្តា ។ ឥហ-
 យមិ ទោ អហំ ទុន្ធ បញ្ញត្តិយា ទេវ អត្តោ មហា សម-
 សមំ សមទុបស្សមិ កុតោ កិយេន្ធ អថទោ អហោមេវ

១ ឧ. អង្គី ក្រា ។ ២ ឧ. ឧ. កំ ទេសំ ឧទុជាហមិ ។

បាសាទិកស្ម័គ្រ កំណើតក្នុងសមណប្រាហ្មណ៍ កំណើត
 សុខនិទ្ទក្ខ ខ្លួនឯងភាគកំណើត ។ សុខនិទ្ទក្ខ អ្នកដទៃភាគកំណើត ។
 សុខនិទ្ទក្ខ ខ្លួនឯងភាគកំណើតក៏មាន អ្នកដទៃភាគកំណើតក៏មាន ។ សុខ
 និទ្ទក្ខ ខ្លួនឯងភាគកំណើត ក៏មិនមែន អ្នកដទៃភាគកំណើត ក៏មិនមែន តើក
 ឡើយ ដោយឥតហេតុ ។ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ
 ជាមោឃៈ ផ្លូវច្នៃ ។ ភថាភក ក៏ចូលទៅក្នុងកថាព្រាហ្មណ៍ ជាដំបូង ហើយ
 ស្នេហានិទ្ទក្ខ ខ្លួនឯងនេះថា ខ្លួនឯងភាគកំណើត ការយល់ឃើញថា សុខនិទ្ទក្ខមិនមែន
 ខ្លួនឯងធ្វើ មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើ តើកឡើយ ដោយឥតហេតុ នេះ អ្នក
 និយាយមែនច្ប ។ ពួកសមណៈនិទ្ទក្ខប្រាហ្មណ៍ ជាដំបូង និយាយខ្លះពាក្យ
 ណា យ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯងជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ។
 ភថាភកក៏មិនយល់កាមពាក្យនោះ ចេសសមណប្រាហ្មណ៍ ជាដំបូង ។
 ដំណើរនេះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ខ្លួនឯង ព្រោះថា គង់មានសក្ខីភាព
 មានសច្ចក្តីសម្គាល់ដោយខ្លួន ក្នុងក្រឹត្យនេះដែរ ។ ខ្លួនឯង ភថាភក
 គំហារណាមិនឃើញ ខ្លះបុគ្គលស្មើ ដោយព្រាហ្មណ៍ស្មើ ចេសភថាភក
 ក្នុងបញ្ញត្តិនោះ មានព័ណ្ណក្រែលីដាសី មានភកថាភកភ្នំឯង ក្រែ-

សុត្តនិកាយ វិយាគិយស្ស បារិវាសន្ត

កត្ត ភិយ្យោ យទិទំ អធិច្ឆន្តត្ថិ ។ ឥមេ ទោ
តេ ទុទ្ធ មុត្តន្តសហគតា ទិដ្ឋិទិស្សយា យេ តេ(១)
មយា ព្យាកតា យថា តេ ព្យាកាតញ្ច យថា
ច តេ ន ព្យាកាតញ្ច តី តេ អហន្តេ កត្ត
ព្យាករិស្សាមិ(២) ។

[១២៦] កត្តៈម(៣) តេ ទុទ្ធ អហន្តេសហគតា
ទិដ្ឋិទិស្សយា យេ តេ(៤) មយា ព្យាកតា យថា
តេ ព្យាកាតញ្ច(៥) យថា ច តេ ន ព្យាកាតញ្ច
តី តេ អហំ តេ កត្ត ព្យាករិស្សាមិ(៦) ។ សន្តិ
ទុទ្ធ ឯតេ សមណាប្រាហ្មណា ឯវំវាទិដោ ឯវំទិដ្ឋិ-
ដោ រូមី អត្តា យោតិ អរោតោ បវំ មរណា ឥន-
មេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ សន្តិ ទោ មន(៧) ទុទ្ធ
ឯតេ សមណាប្រាហ្មណា ឯវំវាទិដោ ឯវំទិដ្ឋិដោ

១ ខ. វេ ។ ២ ខ. កី វេ អហំ តេ កត្ត ព្យាករិស្សាមិ ។ ច...ព្យាករិស្សាមិ ។
៣ ខ. ម. កតតេ ច ។ ៤ ខ. វេ ។ ៥ ខ. ព្យាកតា ។ ម. ព្យាកតា ។ ៦ ខ.
កី វេ... ។ ៧ ខ. កី តេ អហំ តេ កត្ត ព្យាករិស្សាមិ ។ វិស្សាមិ ។ ៨ ខ. សន្តិ ច ។

សុត្តនិកាយ វិយាគិយស្ស បារិវាសន្ត

លេនិជាតិ ក្នុងគតិច្ឆន្តតិ ។ ខ្លាចចុខ ទិដ្ឋិទិស្សយ ចាំនិច្ឆាយ
ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើមនេះឯង គឺជាគតិច្ឆន្តសម្តែងដល់
អ្នកហើយ គឺជាគតិច្ឆន្តសម្តែងទិដ្ឋិទិស្សយចាំនិច្ឆាយនោះ យ៉ាងណា
មួយវិញទៀត គឺជាគតិ មិនត្រូវសម្តែងទិដ្ឋិទិស្សយចាំនិច្ឆាយនោះ យ៉ាងណា
គឺជាគតិ ទិនិសម្តែងទិដ្ឋិទិស្សយចាំនិច្ឆាយនោះ ដើម្បីអ្នក ក្នុងហេតុចាំនិច្ឆាយ
ដូចម្តេចកើត ។

[១២៦] ខ្លាចចុខ ទិដ្ឋិទិស្សយចាំនិច្ឆាយណា ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅក្នុងខាងមុខ គឺជាគតិ បានសម្តែងទិដ្ឋិទិស្សយចាំនិច្ឆាយហើយ គ-
ឺជាគតិ ត្រូវសម្តែងទិដ្ឋិទិស្សយចាំនិច្ឆាយនោះ យ៉ាងណា គឺជាគតិមិនត្រូវ
សម្តែងទិដ្ឋិទិស្សយចាំនិច្ឆាយនោះ យ៉ាងណា ឯទិដ្ឋិទិស្សយចាំនិច្ឆាយ កើ
ដូចម្តេច គឺជាគតិ ទិនិសម្តែងទិដ្ឋិទិស្សយចាំនិច្ឆាយនោះ ដើម្បីអ្នកក្នុងហេតុ
នោះ ដូចម្តេចកើត ។ ខ្លាចចុខ មានសមណាប្រាហ្មណ៍ ១ ពួក
នេះ ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខាងមុខ
គំហើសចក្តិស្តាប់ទៅ ខ្លួនមានរូបមិនមានរាគ ការយល់ឃើញនេះឯង
ជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈដូច្នោះ ។ ខ្លាចចុខ មានសមណ-
ប្រាហ្មណ៍ ១ ពួក ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា

បាលាទិកសូត្រ សមណក្រាហ្មណ៍ អធិប្បញ្ញត្តិ

អរូបី អត្តា ហោតិ ។ រូបី ច អរូបី ច អត្តា
 ហោតិ ។ ទេវរូបីធារូបី អត្តា ហោតិ ។ សញ្ញី អត្តា
 ហោតិ ។ អសញ្ញី អត្តា ហោតិ ។ សញ្ញី ច
 អសញ្ញី ច អត្តា ហោតិ ។ ទេវសញ្ញីធាសញ្ញី អត្តា
 ហោតិ ។ អត្តា ឧច្ឆិដ្ឋតិ វិនស្សតិ ច ហោតិ បរិ
 មរណា ឥនទេវ សង្ខំ មោយមញ្ញត្តិ ។ តក្រ ចុទ្ធ
 យេ តេ សមណក្រាហ្មណា ឯវំភំធិនោ ឯវំធិដ្ឋិទោ
 រូបី អត្តា ហោតិ អរោតោ បរិ មរណា ឥន-
 ទេវ សង្ខំ មោយមញ្ញត្តិ គ្យាហំ ឧបសង្កមិត្តា ឯវំ
 វធាមិ អត្តិ ទោ ឥនំ អាវុសោ វុទ្ធតិ រូបី អត្តា
 ហោតិ អរោតោ បរិ មរណាតិ ។ យញ្ច ទោ តេ
 ឯវំមាហំសុ ឥនទេវ សង្ខំ មោយមញ្ញត្តិ ។
 តាន្តសំ ធាទុជាធាមិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។

បាលាទិកសូត្រ អធិប្បញ្ញត្តិនៃសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ

ខ្លួនមិនមានរូប ។ ខ្លួនមានរូបក៏មាន ឥតមានរូបក៏មាន ។ ខ្លួនមានរូបក៏
 មិនមែន ឥតរូបក៏មិនមែន ។ ខ្លួនមានសញ្ញា ។ ខ្លួនមិនមានសញ្ញា ។ ខ្លួន
 មានសញ្ញាក៏មាន ឥតសញ្ញាក៏មាន ។ ខ្លួនមានសញ្ញាក៏មិនមែន ឥត
 សញ្ញាក៏មិនមែន ។ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្ងាត់ទៅ ខ្លួនរំមើលដាច់ស្រឡ
 ទៅ វិទាសទៅ មិនរើតទៀត ការយល់ឃើញនេះឯង ជាសច្ចៈ ពាក្យ
 ដទៃ ជាមោឃៈ ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ចណ្តាសមណក្រាហ្មណ៍ទាំង-
 ឡាយនោះ សមណក្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា ព្រាមនិយាយយ៉ាងនេះ
 ព្រាមយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្ងាត់ ខ្លួននៅមានរូប
 មិនមានរោគ ការយល់នេះឯង ជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ ដូច្នោះ
 គថាគត ក៏ចូលទៅរកពួកសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្ងាត់ ខ្លួននៅមានរូប
 មិនមានរោគ នេះអ្នកនិយាយមែនឬ ។ មួយទៀត ពួកសមណក្រាហ្ម-
 ណ៍ទាំងនោះ ព្រាមនិយាយពាក្យណាយ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯង
 ជាសច្ចៈ ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ ។ គថាគត មិនយល់តាមពាក្យនោះ
 រចស្រសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះទេ ។ អំណរវត្តិ៖ ក្រោមហេតុអ្វី ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាធិវគ្គោ

អញ្ញាជា សញ្ញាដោយ ហេតុ ចុន្ទ សន្តោក សត្តា ។
ឥហយមំ ទោ អហំ ចុន្ទ បញ្ញាតំយា ទេវ អត្តោនា
សមសមំ សមទុបស្សាមិ កុរោតា កិយ្យោ អថទោ(១)
អហាមេវ តត្ថ កិយ្យោ យទិទំ អទិប្បញ្ញត្តិ ។

[១២៧] តត្ថ(២) ចុន្ទ យេ តេ សមណព្រាហ្ម-
ណា ឃរំវាទិទោ ឃរំទិដ្ឋិទោ អរូមិ អត្តា ហោតិ ។
រូមិ ច អរូមិ ច អត្តា ហោតិ ។ ទេវរូមិទារូមិ អត្តា
ហោតិ ។ សញ្ញិ អត្តា ហោតិ ។ អសញ្ញិ អត្តា
ហោតិ ។ សញ្ញិ ច អសញ្ញិ ច អត្តា ហោតិ ។
ទេវសញ្ញិទាសញ្ញិ អត្តា ហោតិ ។ អត្តា ទុច្ឆិដ្ឋតិ
វិទស្សតិ ធន ហោតិ បរំ មរណា ឥទមេវ សម្ពុំ
មោយមញ្ញត្តិ ត្យាហំ ទុបសន្តមិត្តា ឃរំ វទាមិ អត្តិ
ទោ ឥទំ អារុសោ វុច្ឆតិ អត្តា ទុច្ឆិដ្ឋតិ វិទស្សតិ
ធន ហោតិ បរំ មរណាតិ ។ យញ្ច ទោ តេ ចុន្ទ

១ ១. អថ កេ ទុន្ទ ។ ២ ១ ឧត្ត ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាធិវគ្គោ

ខ្នាលចុន្ទ ព្រោះថា គង់មានសត្វពួកខ្លះ មានសេចក្តីសន្តាល់ដោយវិជ្ជា
ក្នុងជីវិតនេះដែរ ។ ខ្នាលចុន្ទ ភថាគត ពិចារណាមិនឃើញចុន្ទស
ស្មើដោយញ្ញាណ ដ៏ស្មើចេសំភថាគត ក្នុងបញ្ញាភិទេវ មានពិណ
ក្រែលនិពាន មានភគវាគតប្តីនិពាន ក្រែលនិ (ជាអិគ) ក្នុងអធៈ
ច្បញ្ញត្តិទោះ ។

[១២៧] ខ្នាលចុន្ទ ចណ្តក្នុងសមណព្រាហ្មណំទាំងនោះ ពួក
សមណព្រាហ្មណ៍ណា ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់យ៉ាងនេះថា
ខ្លួនមិនមានរូប ។ ខ្លួនមានរូបក៏មាន ឥតរូបក៏មាន ។ ខ្លួនមានរូបក៏មិន-
មែន ឥតរូបក៏មិនមែន ។ ខ្លួនមានសញ្ញា ។ ខ្លួនឥតសញ្ញា ។ ខ្លួន
មានសញ្ញាក៏មាន ឥតសញ្ញាក៏មាន ។ ខ្លួនមានសញ្ញាក៏មិនមែន ឥត
សញ្ញាក៏មិនមែន ។ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ខ្លួនមែនដាច់ស្តេចទៅ
វិនាសទៅ មិនកើតទៀត ការយល់ឃើញនេះឯង ជាសច្ចៈ ពាក្យ
ដទៃ ជាទោយៈ ដូច្នោះ ភថាគត ក៏ចូលទៅក្នុងសមណព្រាហ្មណ៍
ទាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្នាលអារុសោ ខាងមុខអំពី
សេចក្តីស្តាប់ ខ្លួនមែនដាច់ស្តេចទៅ វិនាសទៅ មិនកើតទៀតនេះ
អ្នកនិយាយវែនចូ ។ ខ្នាលចុន្ទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

ឯវាណាសុ វេទនេវ សច្ចំ ខោយមញ្ញតិ ។ ឧទ្ធចសំ
នាទុជាតាមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អញ្ញជាសញ្ញាដោយ
ហេតុ ចុទ្ធ សន្តោកេ សត្តា ។ វេទាយមិ ខោ អហំ
ចុទ្ធ បញ្ញតិយា ខេវ អត្តោយ សមសមំ សមទុបស្សាមិ
កុកោ កិយ្យោ អថខោ អហោវេវ តត្ថ កិយ្យោ យទិទំ
អធិប្បញ្ញតិ ។ វេទេ ខោ ចុទ្ធ អបរទ្តសហគតា
ទិដ្ឋិទិស្សយា យេ គេ(១) មយា ព្យាកតា យថា គេ
ព្យាកាតញ្ច យថា ច គេ ឯ ព្យាកាតញ្ចាតិ(២) កិ
គេ អហន្តេ តត្ថ ព្យាករិស្សាមិ ។

[១២៨] វេទសញ្ញា ចុទ្ធ បុព្វទ្តសហគតាទំ ទិដ្ឋិ-
ទិស្សយាទំ វេទសញ្ញា អបរទ្តសហគតាទំ ទិដ្ឋិទិស្ស-
យាទំ បហានាយ សមតិក្កមាយ ឯវំ មយា ឧត្តារោ
សតិប្បដ្ឋាន ធនិសីតា បញ្ញត្តា ។ តត្ថវេ ឧត្តារោ ។

១. ខ. វ. ។ ២. ខ. ព្រាណញ្ច ។

និយាយនូវពាក្យណា យ៉ាងនេះថា ការយសំយេញនេះឯង ជាសច្ចៈ
ពាក្យដទៃ ជាហោយៈដូច្នោះ ។ ភថាគត មិធយលំភាមពាក្យរបស់ពួកគេ
នោះទេ ។ ដំណើរនេះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ចុទ្ធ ព្រោះថា មាន
សត្វ ១ពួក វែងមានសេចក្តីសម្គាល់ ដោយវិញ្ញកក្កដំណើរនេះ ។
ម្ចាស់ចុទ្ធ ភថាគតវិហារណាមិធយេញបុគ្គល ស្មើដោយញាណដ៏ស្មើ
ថេសំភថាអក ក្នុងបញ្ញតិខេរសោរ មានវិណាត្រៃវេនិជានិ មានវិគ
ភថាគតហ្នឹងឯង ក្រៃវេនិ (ជានិគ) ក្នុងអធិប្បញ្ញតិៈនោះ ។ ម្ចាស់ចុទ្ធ
ទិដ្ឋិទិស្សយាទំ ឡាយ វែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវាងមុខនេះឯង ភថាគត
បានសម្តែងដល់អ្នកហើយ ភថាគត ត្រូវសម្តែងទិដ្ឋិទិស្សយាទំនោះ
យ៉ាងណា មួយវិញទៀត មិនត្រូវសម្តែងទិដ្ឋិទិស្សយាទំនោះយ៉ាងណា
ភថាគត នឹងសម្តែងនូវទិដ្ឋិទិស្សយាទំនោះ ដើម្បីអ្នក ក្នុងហេតុវាង
នោះ ដូចម្តេចកើត ។

[១២៨] ម្ចាស់ចុទ្ធ សតិប្បដ្ឋានតំ ៤ ដែលភថាគតសម្តែងហើយ
បញ្ញត្តហើយយ៉ាងនេះ ដើម្បីលេចនឹង ដើម្បីឃាតកន្លងនូវក្នុងទិដ្ឋិទិស្សយា
ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកវាងដើមនេះផង នូវក្នុងទិដ្ឋិទិស្សយាដែល
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកវាងមុខនេះផង ។ សតិប្បដ្ឋានតំ ៤ ដូចម្តេច ។

បាសាទិកសុត្តេ បាសាទិកេ ធម្មបរិយាយោ

កន្លែ បាសាទិកោ វតាយំ កន្លែ ធម្មបរិយាយោ
សុបាសាទិកោ(១) វតាយំ កន្លែ ធម្មបរិយាយោ
កោនាមាយំ កន្លែ ធម្មបរិយាយោតិ ។ តស្មាតិហ
ត្វំ ឧបទាន(២) ឥមំ ធម្មបរិយាយំ បាសាទិកោត្រូវ
ជាហេតិ(៣) ។ ឥនមរោច កកវំ ។ អត្តមនោ
អាយស្មា ឧបទានោ កកវតោ កាសិតំ អភិទន្ធិតិ ។

បាសាទិកសុត្តំ ចន្ទ្រំ(៤) ឧទ្ទិសំ ។

---

១ ឧ. អភិបាសាទិកោ ។ ២ ឧ. ឧបវាទ ។ ឆ. ឧបវាទោ ។ ៣ ឧ. ឆ. ឧំ
ជាហេតិ ។ ៤ ឧ. ឆ. បាសាទិកសុត្តំ ចន្ទ្រំ ។

បាសាទិកសុត្តេ ធម្មបរិយាយនូវគាទិជ្រះថ្លា

ចតិក្រព្រះអង្គជីវិតម្រឹម ធម្មបរិយាយនេះ គួរជាទីជ្រះថ្លាហ្ន៎ ចតិក្រព្រះ
អង្គជីវិតម្រឹម ធម្មបរិយាយនេះ គួរជាទីជ្រះថ្លាហ្ន៎ ចតិក្រព្រះអង្គជីវិត
ម្រឹម ធម្មបរិយាយនេះឈ្នះអ្វី ។ ព្រះអង្គក្រាស់ថា ខ្លាលឧបទាន
ហេតុផ្លូវនេះ អ្នកចូរចាំទុក ឲ្យធម្មបរិយាយនេះថា ជាបាសាទិកៈផ្លូវច្នៃ
ចុះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បាទសម្តែងសូត្រនេះ (ចប់) ហើយ ។
ឧបទានមានអាយុ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិត របស់ព្រះ
មានព្រះភាគ ដោយប្រការផ្លូវច្នៃឯង ។

ចប់ បាសាទិកសុត្តំ ទី ៦

សុត្តន្តបិដក ទីបេតិកាយ

បញ្ចមោ ភាគ

បាដិកវគ្គ

បាដិកសុត្តិ បឋម

	អង្ក
បាដិកសុត្តិ សុខត្តវគ្គ	កតវតោ បច្ចុគាទកថា ៣
	ឥទ្ធិប្បដិហារិយកថា ៥
	អគ្គោកថា ៧
	រតនត្ថយគុណកថា ៨
	កតវតោ ទុក្ខការិហរណកថា ១១
	អចេលកោរត្ថយកតវត្តកថា ១៣
	អចេលកោរត្ថយកាលភិរិយកថា ១៥
	ឥទ្ធិប្បដិហារិយកតាគតកថា ១៧
	សុខត្តស្ស បញ្ញា ១៨
	សុខត្តបាបកខ័ដ្ឋត្តកថា ២១
	អចេលបាដិកបុគ្គវគ្គ ២៣
	អចេលបាដិកបុគ្គារណគរយុគត្តាបកថា ២៥

សុត្តន្តបិដក ទីបេតិកាយ

បញ្ចមភាគ

បាដិកវគ្គ

បាដិកសុត្តិ ទី ១

	លេខទំព័រ
បាដិកសុត្តិ រឿងសុខត្តសិច្ចវិបុត្រ ពោលអំពីការប្រាបបង្គំណាព្រះមានព្រះភាគ	៣
	ពោលអំពីឥទ្ធិប្បដិហារិយ ៥
	ពោលអំពីច្បាប់ទំលាប់ ៧
	ពោលអំពីគុណនៃព្រះរត្នត្រ័យ ៨
	ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគគង់នៅក្នុងទុក្ខរកន្តម ១១
	ពោលអំពីព្រះវត្តរបស់អចេលកោរត្ថិយៈ ១៣
	ពោលអំពីការធ្វើមរណកាលរបស់អចេលកោរត្ថិយៈ ១៧
	ពោលអំពីការធ្វើនិមន្តធ្វើឥទ្ធិប្បដិហារិយ ១៧
	ប្រសូលរបស់សុខត្តសិច្ចវិបុត្រ ១៨
	ពោលអំពីទិដ្ឋិអាក្រក់របស់សុខត្តសិច្ចវិបុត្រ ២១
	រឿងអចេលបាដិកបុត្រ ២៣
	ពោលអំពីការរើសត្រូវប្រណាំងប្រជែងរបស់អចេលបាដិកបុត្រ ២៥

អង្គ

បាដិកសុត្ត	គគវតោ អទ្ធិយតាមិនី វចា	២៧
	អចលបាដិកបុត្តចរិតកថា	២៨
	អចលបាដិកបុត្តភាគម្ហូបសន្តិមនំ	៣១
	អចលបាដិកបុត្តភយធម្មិត្តលោមហំសកថា	៣៣
	បុរិសស្ស អចលបាដិកបុត្តបសន្តិមនកថា	៣៥
	អចលបាដិកបុត្តស្ស បកក្ខត្តបកថា	៣៧
	សីហមិត្តរាជវសិគារលាបម្ហូបកថា	៤៥
	សីហមិត្តរាជវសិគារលាបម្ហូបកថា	៤៧
	វត្ថុច្បងដំបារិយកថា	៥១
	អគ្គញាទិតថា	៥៣
	មហាព្រហ្មទិតថា	៥៥
	ទិដ្ឋាបទោសិកា ទេវំ អគ្គញាប្បញ្ញតិ	៥៧
	មនោបទោសិកា ន មនោបទោសិកា ទេវំ	៦៣
	អធិប្បសម្មប្បន្តត្តាប្បញ្ញតិកថា	៦៥
	សុភវិមោគកថា	៦៧

លេខទំព័រ

បាដិកសុត្ត	ព្រះភិបាចរបស់ព្រះមានព្រះភាគមិនដែលមានដំណើរហែរចេញជា ២ ថ្ងៃ	២៧
	ពោលអំពីសេចក្តីប្រព្រឹត្តិរបស់អចលបាដិកបុត្រ	២៨
	ព្រះមានព្រះភាគស្មេចខ្លួនទៅកាន់អាណាមរបស់អចលបាដិកបុត្រ	៣១
	ពោលអំពីវិយសេចក្តីត្រូវស្មេចក្រិកមរបស់អចលបាដិកបុត្រ	៣៣
	ពោលអំពីបុរសម្នាក់ខ្លួនទៅរកអចលបាដិកបុត្រ	៣៥
	ពោលអំពីការបរាជ័យរបស់អចលបាដិកបុត្រ	៣៧
	ពោលអំពីសេចក្តីប្រៀបធៀបដោយសីហមិត្តរាជនិងចេតពាលំ	៤៥
	តាថាជាគ្រឿងប្រៀបធៀប ដោយសីហមិត្តរាជនិងចេតពាលំ	៤៧
	ពោលអំពីវត្ថុច្បងដំបារិយ	៥១
	ពោលអំពីច្បាប់ទម្លាប់ដាសើម	៥៣
	ពោលអំពីមហាព្រហ្មដាសើម	៥៥
	ពួកទេវតាល្មោះទិដ្ឋាបទោសិកានិងការបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់	៥៧
	ពួកទេវតាល្មោះមនោបទោសិកានិងមិនមែនមនោបទោសិកា	៦៣
	ពោលអំពីការបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ដែលត្រូវឡើងដោយមិនអាស្រ័យ- ហេតុ	៦៥
	ពោលអំពីសុភវិមោគ	៦៧

ឧទ្ធករិកសូត្រំ ធីតិយំ

	អង្កេ
ឧទ្ធករិកសូត្រំ និព្រតាធម៌ព្រាជកវគ្គ	៧១
ករោបាជិត្តច្បវាធិកថា	៧៧
ករោបាជិត្តច្បាយ ទុក្ខកិលេសកថា	៨៣
ករោបាជិត្តច្បាយ ចវិស្វទ្ធិកថា	៨៧
ករោបាជិត្តច្បាយ អត្តសារប្បវត្តកថា	៧៤
សន្នានតហាបតិរោ បដិប្បាសកថា	១០៥
សហសមុទ្គណកថា	១០៧
ធម្មនិទយេ បដិបតាយ ទុក្ខមាទិសិសកថា	១០៧

ចក្កវគ្គិសូត្រំ តតិយំ

ចក្កវគ្គិសូត្រំ មណខេមិចក្កវគ្គិក សុត្តន្ត រតនាមិ	១១៧
ចក្កវគ្គិសូត្រំ ចក្កវគ្គិ មន្តរាមិ	១១៧
ចក្កវគ្គិសូត្រំ	១២១
ចក្កវគ្គិសូត្រំ	១២៣
ចក្កវគ្គិសូត្រំ ចក្កវគ្គិសូត្រំ	១២៧

ឧទ្ធករិកសូត្រំ ទី ២

	លេខទំព័រ
ឧទ្ធករិកសូត្រំ ប្រឹងនិព្រាធម៌ព្រាជក	៧១
ពោលអំពីគោតិកុច្ឆវិទ្ធិសាស្ត្រ	៧៧
ពោលអំពីទុក្ខកិលេសនៃការខ្ចីមចាប ដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត កិលេស	៧៣
ពោលអំពីលេខក្ខិបិសុខ្វិទៃការខ្ចីមចាប ដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត កិលេស	៧៧
ពោលអំពីគោតិកុច្ឆវិទ្ធិដែលដល់នូវវត្តារាជមិនខ្ចីមធម៌	៧៧
ពោលអំពីការសាតស្សនៃសន្នានតហាបតិ	១០៥
ពោលអំពីគុណនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ	១០៧
ពោលអំពីអទិសង្វដ៏ទុក្ខនៃការប្រតិបត្តិកុដធម្មនិទយេ	១០៧

ចក្កវគ្គិសូត្រំ ទី ៣

ចក្កវគ្គិសូត្រំ ប្រឹងស្តេចព្រាជក្តីព្រះតាមទ្រព្យខេមិ រាសៈ ឥព្រករ	១១៧
ចក្កវគ្គិសូត្រំ ចក្កវគ្គិសូត្រំ	១១៧
ពោលអំពីចក្កវគ្គិសូត្រំ	១២១
អនុគារនៃចក្កវគ្គិសូត្រំ	១២៣
អនុគារនៃចក្កវគ្គិសូត្រំ ចក្កវគ្គិសូត្រំ	១២៧

អង្ក

ព្រឹត្តិសុត្តន្ត	ទិព្វចក្ករតនំ វាមា បុគ្គំ	១២៧
	ទិព្វចក្ករតនអន្តរជាតំ	១២៧
ន	អននាតំ ធនានុប្បទានំ	១៣១
	ធនានុប្បទានំ ធម្មនុសាសនី	១៣៣
	អទិដ្ឋានាតំ សីសាច្ចរោ	១៣៥
	ធនានុប្បទានាទិ	១៣៧
	ទសអកុសលកម្មបថា ភាយុបរិហានិ	១៤១
	ទាទ្យទិយេស្ស ទប្បជ្ឈនាទិ	១៤៣
	កុទ្រូសកអគ្គភាជន្តបមា	១៤៥
	ភិក្ខាយាភាទិកថា	១៤៧
	អកុសលកម្មបថវិភិ ភាយុភាទិវឌ្ឍនំ	១៤៧
	សន្តិកដុប្បត្តិ	១៥៣
	មោក្ខយ្យស្ស ភតវិភា គុណកថា	១៥៤
	ពហុភាទិវឌ្ឍនធម្មកថា	១៥៧
	ចកុដ្ឋកថា	១៥៧

លេខទំព័រ

បញ្ជីសុត្តន្ត	បញ្ជីធនំជាទិព្វចក្ករតនាទិ	១២៧
	បញ្ជីធនំជាទិព្វចក្ករតនេវេ	១២៨
	ការមិនទ្រង់ព្រះរាជទានប្រព្វនិល្បកមនុស្សនៃលទ្ធិព្រាហ្មណ៍	១៣១
	ការទ្រង់ព្រះរាជទានប្រព្វ ការទ្រង់ប្រៀបប្រដៅដោយធម៌	១៣៣
	អទិដ្ឋានាត ការកាត់ព្រល(ហោរ)	១៣៥
	ការមិនទ្រង់ព្រះរាជទានប្រព្វជាដើម	១៣៧
	អកុសលកម្មបថ ១០ ប្រការ សេចក្តីសាបសូន្យអាយុ	១៤១
	ដំណើរកើតឡើងនៃសេចក្តីទុលព្រាហ្មណ៍	១៤៣
	សេចក្តីប្រៀបដោយស្មៅនៃលទ្ធិព្រាហ្មណ៍ជាភោជនដ៏ប្រសើរ	១៤៥
	និយាយអំពីគំនុំដំព្រៀងព្រាហ្មណ៍	១៤៧
	សេចក្តីប្រៀបដោយអកុសលកម្មបថ សេចក្តីបំរើដោយអាយុជាដើម	១៤៧
	ការកើតឡើងនៃព្រះបាទសង្ឃរាជ	១៥៣
	អំពីគុណភាពនៃព្រះមាតាព្រះកាតទ្រង់ព្រះទានមេត្តយ្យ	១៥៥
	និយាយអំពីធម៌បំរើសេចក្តីព្រាហ្មណ៍	១៥៧
	និយាយអំពីលទ្ធិព្រាហ្មណ៍	១៥៧

អង្ក

អក្ខរាស្រ្ត ចក្ខុ

អក្ខរាស្រ្ត អក្ខរាស្រ្ត	ចក្ខុណាមកថា	១៦៣
	ស្រុកណាមកថា	១៦៧
	នាមាថាគ្រាមកថា	១៦៧
	លោកស្ស វិជ្ជា	១៧១
	សេចក្តីវិភាមកថា	១៧៣
	ភូមិបច្ចុដ្ឋិកាមកថា	១៧៤
	វណ្ណាមកថា	១៧៧
	អក្ខរាស្រ្ត ទេវតាមកថា	១៧៧
	សាលាបារមាមកថា	១៧៩
	សាលាវិភាជន៍ មហាយានមកថា	១៨៣
	ឯកស្រុកសម្បត្តិ សាលាភាគុប្បទាន	១៨៤
	អទិភ្នាទានាទិបាមកថា	១៨៤
	អដ្ឋាយិកា អដ្ឋាយិកាភូមិ ភពិយេក្ខមកថា	១៨៩
	ទុក្ខវិភាជន៍ ទុក្ខវិភាជន៍	១៨៣

អក្ខរាស្រ្ត ទី ៤

		លេខទំព័រ
អក្ខរាស្រ្ត	និយាយអំពីវណ្ណៈទាំង ៤	១៦៣
	និយាយអំពីធម៌សន្តិកម្មខ្មែរ	១៦៧
	កោលអំពីជាតិស្លេង ៗ ជាដើម	១៦៧
	សេចក្តីចំរើននៃលោក	១៧១
	និយាយអំពីផែនដីមានរសជាដើម	១៧៣
	និយាយអំពីក្រុមវិទ្យាសាស្ត្រជាដើម	១៧៤
	និយាយអំពីកសិស្ថានជាដើម	១៧៧
	ការសំឡឹងមើលគ្នាទៅវិញទៅមក	១៧៧
	និយាយអំពីការនាំយកស្រូវសាលីជាដើម	១៨១
	ការបែកស្រូវសាលី ការគាំទ្រស្រូវ	១៨៣
	ការសន្មតិសន្មតា ការប្រគល់ឱ្យចំណែកស្រូវសាលី	១៨៤
	និយាយអំពីបាបធម៌មានអទិភ្នាទានជាដើម	១៨៤
	ការកើតឡើងនៃសព្វាទី ៣ ៣ អដ្ឋាយិកា អដ្ឋាយិកា	១៨៩
	ការប្រព្រឹត្តិការព្រាង ផលនៃការប្រព្រឹត្តិការព្រាង	១៨៣

អង្គ

អក្ខរាវិរុទ្ធ	សុចរិតបរណំ សុចរិតវិបាកា	១៧៥
	សន្តិការព្រហ្មតាថា	១៧៧
	សម្បុសាទនីយសុត្តិ បញ្ចមិ	
សម្បុសាទនីយសុត្តិ សាវ័ច្ឆស្ស ច្បថមំ		២០១
	សម្បុសាទនីយសុត្តិ ននរាជបម្មិ	២០៣
	ពោធិបក្ខិយធម្មា អាយតនបណ្ឌិតិ	២០៥
	ចកស្ស គត្តាវគ្គិយោ	២០៧
	ភតិយា អាទេសនវិទា	២០៧
	ចកស្ស ទស្សនសមាបក្ខិយោ	២១១
	សត្ត មន្តលំ	២១៣
	ពុទ្ធស្សនិបថា	២១៥
	ចកស្ស អនុសាសនវិទា	២១៧
	អរហន្តបរិវេសិកោណំ	២១៧
	គយោ សស្សគរិថា	២២១
	ប្បញ្ញតិសាមុស្សតិញ្ញាណំ	២២៥

លេខទំព័រ

អន្តរាស្សត្រ ការប្រព្រឹត្តិល្អ ផលនៃការប្រព្រឹត្តិល្អ	២៧៧
ការបរិបសសន្តុការព្រហ្ម	២៧៧

សម្បុសាទនីយសូត្រ ទី ៥

សម្បុសាទនីយសូត្រ ការក្រាស់ស្នាដំពោះព្រះសាវ័ច្ឆត្រ	២០១
សម្បុសាទនីយសុត្តិ សេចក្តីឧបហារនិយមនា	២០៣
ពោធិបក្ខិយធម្មិ កិរិយាញ៉ាតបុន្តលទ្ធស្តាលនៃអាយតន	២០៥
ខំណើចុះកាន់ធិរិមាធិ ៥ យ៉ាង	២០៧
អាទេសនវិទី ទី ៣	២០៧
ទស្សនសមាបក្ខិ ៥	២១១
បុន្តល ៧ ពួក	២១៣
ចតិបទា ៥ យ៉ាង	២១៥
អនុសាសនវិទា ៥ យ៉ាង	២១៧
វិមុត្តិញ្ញាណរបស់បុគ្គលាទី១	២១៧
សស្សគរិថ ៣ ក្រុម	២២១
ប្បញ្ញតិសាមុស្សតិញ្ញាណ	២២៥

អង្គ

សម្បទានិយមស្រុក ទ្វេមា វង្សវិញ្ញាណយោ	២២៧
វង្ស សាសវា វង្ស អាមាសវា	២២៧
សាម្បត្តិស្រុក បុត្រ កតវតោ ព្យាគរណំ	២៣១
ទាយិសម្បទានិយមស្រុក	២៣៤

បាសាទិកស្រុក ជំនុំ

បាសាទិកស្រុក កតវតោ ការពចនំ	២៣៧
ទុក្ខភាគធម្មវិទយោ	២៤១
សត្វ សម្ពោធិកា ធម្មស្ស ស្វាត្តាភកា	២៤៣
សទ្ធម្មេ អវិញ្ញាបិកត្តសាវកា	២៤៧
សត្វតោ ថេរកតោ ភាទិកំ	២៤៧
ថេរិក្ខុនំ វិយត្តភាទិ	២៤៨
កៅលបរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ	២៤៧
កេតិកាទេសិកធម្មកថា	២៤៧
សព្វហ្មតារិភោ ធម្មកាសិកំ	២៤១
ចិវប្បទូយាទិកានុដានំ	២៤៨

លេខទំព័រ

សម្បទានិយមស្រុក វង្សវិញ្ញា ២ យ៉ាង	២២៧
ប្បវិទ្ធិប្រកបដោយអាសវៈ ប្បវិទ្ធិមិនមានអាសវៈ	២២៨
ព្រះសាវិច្ឆ័យស្រុក ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាបា	២៣១
ព្រះទាយិសំនៃអំពីសេចក្តីផ្តើម	២៣៧

បាសាទិកស្រុក ទី ២

បាសាទិកស្រុក ការប្រាបចង្អុលចំពោះព្រះមាតាព្រះភាគ	២៣៨
ធម្មវិន័យដែលសាស្តាពោលទុកមិនល្អ	២៤១
កិរិយាគ្រាន់ដឹងនៃព្រះសាស្តា ការនៃធម៌ដែលទ្រង់សំដែង	
ទុក្ខល្អហើយ	២៤៣
ព្វាសាវិកដែលមិនបានដឹងសេចក្តីព្រាសព្រះសទ្ធម្ម	២៤៧
ការនៃសាស្តាជាថេរៈជាអ្នកនាំគ្រិជាដើម	២៤៨
ការនៃព្វាភិក្ខុជាថេរៈជាអ្នកនាំគ្រិជាដើម	២៤៧
ព្រហ្មចារ្យបរិបូណ៌ពិភគសំ	២៤៧
ពោលអំពីអវិញ្ញាទេសិកធម៌	២៤៨
ធម្មកាសិករបស់សង្ឃជាសព្វហ្មតារិ	២៤១
ការទ្រង់អនុញ្ញាតចម្លែងកោនចំរុយជ្រុយពារឹម	២៤៧

ឥន្ទ

បុរាណទិកសុត្ត ចត្តារាព	សុខស្វិកាខុយោតា	២២៧
ចត្តារាព	សុខស្វិកាខុយោតានិសំសា	២៧១
នវវេទនាផ្សំចរណ៍		២៧៣
ព្យាករណ៍ព្យាករណ៍		២៧៤
អព្យាករណ៍		២៧៧
បុព្វនុសោតនាទិកា	ទិដ្ឋិនិស្សយា	២៨១
សមណប្រាហ្មណានំ	អនិច្ចញ្ញតិ	២៨៣
ចត្តារាព	សតិបង្ហា	២៨៤
បុរាណទិកា	ធម្មបរិយាយោ	២៨១

លេខទំព័រ

បុរាណទិកសុត្ត	សុខស្វិកាខុយោតា ២ យ៉ាង	២៦៧
	អាទិនិសង្សនៃសុខស្វិកាខុយោតា ២ យ៉ាង	២៧១
	ការឈប់ប្រព្រឹត្តិកិច្ចការពេលទាំង ៨ យ៉ាង	២៧៣
	ប្រស្នាដែលត្រូវតែដាក់ព្យាករណ៍និងមិនត្រូវតែព្យាករ	២៧៤
	ប្រស្នាដែលត្រូវតែដាក់អនិច្ចញ្ញតិ	២៧៧
	ទិដ្ឋិនិស្សយដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខាងដើមកាដើម	២៨១
	អនិច្ចញ្ញតិដែលសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ	២៨៣
	សតិបង្ហាទាំង ៤	២៨៤
	ធម្មបរិយាយគួរដឹងទីផ្ទះថ្នាំ	២៨១

វិទ្យាវិទ្យុបច្ច័

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

វិទ្យាសាស្ត្រ	វិទ្យាសាស្ត្រ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ័	ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អក្សរសាស្ត្រ	អក្សរសាស្ត្រ	៣	១៣	សុខគុណប័ដក	សុខគុណប័ដក	៣០	១
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១៣	១៧	ភាវៈភាវៈ	ភាវៈភាវៈ	៣១	១
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១១	១១	ខែបុរស	ខែបុរស	៣៣	១៣
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	២១	១៧	នៅខែ	នៅខែ	៣៧	៤
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	២១	១១	ក្បួន	ក្បួន	៤២	១២
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	៦២	៧	មនោបទោស័ក	មនោបទោស័ក	៦២	២
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	៦៣	១៧	លើក្តី	លើក្តី	៧០	៣
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	៦៦	១២	ទំនាក់ទំនង	ទំនាក់ទំនង	១០០	២
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១០៤	១៣	ដែលបាន	ដែលបាន	១២៧	៤
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១២៧	៨	បុគ្គល	បុគ្គល	១៤០	១០
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១៨២	៦	ព្រាហ្មណ៍	ព្រាហ្មណ៍	១៦២	៧
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១៧២	៨	ជាអ្នក	ជាអ្នក	១៦៦	៣
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១៧២	១៧	ទម្រង់	ទម្រង់	១៧០	១៧
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១៧៣	១	ប្រាជ្ញ	ប្រាជ្ញ	១៧៦	៤
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១៧៣	១២	ពួកសត្វ	ពួកសត្វ	១៧៧	៧

វិទ្យាវិទ្យុបច្ច័

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

វិទ្យាសាស្ត្រ	វិទ្យាសាស្ត្រ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ័	ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អក្សរសាស្ត្រ	អក្សរសាស្ត្រ	៣	១៣	សុខគុណប័ណ្ណ	សុខគុណប័ណ្ណ	៣០	១
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១៣	១៧	ភាវៈភាវៈ	ភាវៈភាវៈ	៣១	១
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១	១	ខែបុរស	ខែបុរស	៣៣	១៣
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	២១	១៧	នៅខែ	នៅខែ	៣៧	៥
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	២១	១	ក្បួន	ក្បួន	៥២	១២
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	៦២	៧	មនោបទោស័ក	មនោបទោស័ក	៦២	២
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	៦៣	១៧	លើក្តី	លើក្តី	៧០	៣
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	៦៦	១២	ទំនាក់ទំនង	ទំនាក់ទំនង	១០០	២
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១០៥	១៣	ដែលបាន	ដែលបាន	១២៧	៤
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១២៧	៨	បុគ្គល	បុគ្គល	១៥០	១០
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១៨២	៦	ព្រាហ្មណ៍	ព្រាហ្មណ៍	១៦២	៧
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១៧២	៨	ជាអ្នក	ជាអ្នក	១៦៦	៣
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១	១៧	ទម្រង់	ទម្រង់	១៧០	១៧
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១៧៣	១	ប្រាជ្ញ	ប្រាជ្ញ	១៧៦	៥
សាស្ត្រសាស្ត្រ	សាស្ត្រសាស្ត្រ	១	១២	ពួកសត្វ	ពួកសត្វ	១៧៧	៧

វិទ្យាវិទ្ធិបត្តិ

វិទ្យាបាលី	អវិទ្យាបាលី	អង្ក	រដ្ឋលេខាធិ
បរិវេទនាតិ	បរិវេទនាតិ	១៧៦	១៨
(៧៧)	(៧៥)	២០៥	២
បរិវេទនាធិ	បរិវេទនាធិ	២១៨	១០
៣	៥	២២៣	១៥
បរិវេទ	អបរិវេទ	២៦១	៧
១១	១១	២៦៨	១៨

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ករណ	ករណ	១៨៤	១៧
ដោយសុខធម៌	ដោយខុសធម៌	១៨៧	២
ផ្សំ ១	ផ្សំ ១	១៨៨	៤
វៃ	វៃ	១៨៧	១៥
ហួស	ហួស	២៣២	៨
បាសាទី	បាសាទី	២៤៣	១
បាឆ	បាឆ	២៤៦	៤
ប្រសិប័	ប្រសិប័	២៤៧	១២
បាឆកែ	បាឆកែ	២៤៦	៣
បាឆសម្លៀក	បាឆសម្លៀក	.	៤
នេះហៅថា	នេះហៅថា	២៥៨	៦
បិណ្ឌបាឆ	បិណ្ឌបាឆ	២៦៤	៤
បន្ត	បន្ត	២៦៨	១១
ហៅបា	ហៅបាឆ	២៧១	១៨